

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**AHMET YILMAZ BOYUNAĞA’NIN TARİHİ ÇOCUK
ROMANLARININ ÇOCUK EDEBİYATININ TEMEL
ÖGELERİNE GÖRE İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖMER ÇELİK

DANIŞMAN

YRD. DOÇ. DR. MEHMET ÖZDEMİR

HAZİRAN 2016

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**AHMET YILMAZ BOYUNAĞA’NIN TARİHİ ÇOCUK
ROMANLARININ ÇOCUK EDEBİYATININ TEMEL
ÖGELERİNE GÖRE İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖMER ÇELİK

DANIŞMAN

YRD. DOÇ. DR. MEHMET ÖZDEMİR

HAZİRAN 2016

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

“Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın Tarihi Çocuk Romanlarının Çocuk Edebiyatının Temel Ögelerine Göre İncelenmesi” başlıklı bu yüksek lisans tezi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında hazırlanmış ve jürimiz tarafından kabul edilmiştir.

Başkan .....

Doç. Dr. Gökhan ARI

Üye.....

Danışman Yrd. Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR

Üye.....

Doç. Dr. Alpaslan OKUR

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

11.7/2016

Doç. Dr. Halil İbrahim SAĞLAM

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığımı ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim.

Ömer ÇELİK

ÖN SÖZ

Kitap okumak, kişinin ruh ve fikir dünyasını zenginleştiren ve kendini daha iyi ifade etmesini sağlayan önemli bir etkinliktir. Bu etkinliğin kişide alışkanlık olarak yer almasının, kişinin küçük yaşlardan itibaren kitap okumasıyla sağlanacağı görüşü eğitimciler tarafından kabul edilmektedir.

Çocuğa kitap okuma alışkanlığı kazandıracak olan da okuduğu nitelikli çocuk edebiyatı ürünleridir. Bu yüzden anne baba ve öğretmenler çocuklara kitap tavsiye ederken çok dikkatli olmalıdır. Öyle ki, çocuk, bu dönemde okuduklarıyla okumayı sevebileceği gibi eğer niteliksiz ürünlerle karşılaşırse okumaya karşı bir ön yargı da geliştirebilir.

Ahmet Yılmaz Boyunağa, çocuk edebiyatı alanında eserler vermiş, değerli bir yazarımızdır. Çocuk edebiyatı alanında verdiği birçok esere rağmen, araştırmalarımıza göre, bugüne kadar çocuk edebiyatı alanındaki kitapları hakkında kapsamlı bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışmanın, bahsettiğimiz eksikliği gidermesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamız altı bölüm ve kaynakçadan oluşmaktadır. Bölümler ise giriş, kavramsal çerçeve, yöntem, Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın hayatı ve edebi kişiliği, bulgular ve yorumlar ile sonuç kısımlarına ayrılmaktadır.

Çalışmamız sırasında kitaplar dikkatle incelenmiş, bulgular titizlikle ele alınmaya çalışılmıştır. Ardından da tespit edilen bulgular yorumlanmıştır.

Çalışmam sırasında benden manevi desteklerini esirgemeyen aileme ve eşime; bana her zaman yol gösteren ve çalışmamın eksiklerini tamamlamamda yardımcı olan değerli hocam, Yrd. Doç. Dr. Mehmet Özdemir'e teşekkür ederim.

ÖZET

AHMET YILMAZ BOYUNAĞA’NIN TARİHİ ÇOCUK ROMANLARININ ÇOCUK EDEBİYATININ TEMEL ÖGELERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Çelik, Ömer

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet Özdemir

Haziran, 2016. xi + 779 Sayfa.

Bu çalışmada Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın yazdığı on üç tarihi çocuk romanının çocuk edebiyatının temel öğelerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Romanlar, iç ve dış yapı özellikleri açısından çocuk edebiyatına uygunlukları bağlamında değerlendirilmiş ve bu değerlendirme sonucunda söz konusu romanların genel itibariyle çocuk edebiyatının temel niteliklerini taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmamız altı bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde, çalışmamızda ele alınan problem, çalışmamızın amacı, önemi ve sınırlılıkları belirtilmiştir. Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın çocuklar için yazdığı tarihi çocuk romanlarının çocuk edebiyatının temel öğeleri (boyut, ciltleme, kapak, kağıt cinsi, sayfa düzeni, harfler, resim, diğer unsurlar; konu, ana fikir ve yardımcı fikirler, olay örgüsü, mekan, kahramanlar/karakterler, anlatıcı, zaman, dil ve anlatım) bakımından gerekli nitelikleri taşıyıp taşımadığı meselesini açıklığa kavuşturmak çalışmamızın amacıdır. Çalışmamızın çocukları nitelikli eserlerle buluşturmak bağlamında anne babalara, öğretmenlere yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Çalışmamızın evreni, Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın yazdığı tarihi çocuk romanlarıdır. Çalışmamızda örneklem alma yoluna gidilmemiştir.

İkinci bölümde, çocuk ve çocuk edebiyatı, çocuk edebiyatı tanımı, çocuk edebiyatı ürünlerinin dayanması gereken temel ilkeler, çocuk edebiyatının temel öğeleri, çocuk edebiyatı ürünlerinden masal, hikâye ve romanın genel özellikleri gibi kavramsal konulara yer verilmiş, böylece çocuk edebiyatının içeriği ve özellikleri açıklanmaya çalışılmıştır.

Üçüncü bölümde çalışmamızın yöntemi hakkında bilgi verilmiştir. Betimsel nitelikli tarama modelini kullandığımız çalışmamızın verileri Altın Ferman, Efsane Komutan (Tarık bin Ziyad), Hanoğlu (Bir Selçuklu Kahramanı), Hilal Uğruna, Kırık Hançer,

Koç Yiğit (Seyit Battal Gazi), Korkusuz Cengaver, Malazgirt'in Üç Atlısı (Aksungur), Osmanlı Leventleri (Seydi Ali Reis ve Leventlerinin Maceraları), Özgürlük Savaşçısı (Şeyh Şamil), Yasak Şehir, Zafer Rüzgarları (Turgut Reis) ve Fetih Sancakları isimli Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın çocuklar için yazdığı, Timaş Yayınevi tarafından basılan on üç tarihi çocuk romanından kaynak taraması yoluyla elde edilmiştir.

Dördüncü bölümde yazarımız Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın hayatı ve edebi kişiliği hakkında bilgiler bulunmaktadır. Bu bilgiler ışığında, Boyunağa'nın manevi, milli ve dini duygulara önem veren, tarih bilimine vakıf, sorumluluk sahibi bir yazar olduğu görülmektedir.

Beşinci bölümde, Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın tarihi çocuk romanlarının çocuk edebiyatının temel öğelerine göre incelenmesi sonucunda elde ettiğimiz bulgular yer almaktadır. Bu bölümde her kitap ayrı ayrı ele alınarak değerlendirilmiştir.

Altıncı bölüm olan sonuç bölümünde ise, araştırmamız süresince elde ettiğimiz bulgular hakkında detaylı bir değerlendirme yer almaktadır. Bu değerlendirmede, kitapların, çocuklara tavsiye edilebilecek, çocuk edebiyatının temel öğelerine sahip eserler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynakçada ise çalışmamız sırasında faydalandığımız kaynaklar ve yazarın incelenen kitapları bulunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Ahmet Yılmaz Boyunağa, Çocuk Edebiyatı, Tarihi Çocuk Romanı

ABSTRACT

ANALYSING THE HISTORICAL CHILDREN’S NOVELS OF AHMET YILMAZ BOYUNAĞA IN ACCORDANCE WITH THE KEY ELEMENTS OF CHILDREN’S LITERATURE

Çelik, Ömer

Postgraduate Thesis, Institute of Education Sciences, the Department of Teaching
Turkish Language

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Mehmet Özdemir

June, 2016. xi + 779 Pages.

The purpose of this study is to analyse thirteen historical children’s novels of Ahmet Yılmaz Boyunağa in accordance with the key elements of children’s literature. The novels were analysed for their conformity to children’s literature in terms of their internal and external structures, and it was revealed as a result that the aforementioned novels bear the qualifications of the key elements of children’s literature in general terms.

This study consists of six chapters.

In the first chapter, the matter in question discussed in this study and the purpose, the importance and the limitations of this study are specified. The matter in question discussed in this study is whether the historical children’s novels of Ahmet Yılmaz Boyunağa bear the qualifications of the key elements (dimensions, binding, cover, paper type, page layout, letters, pictures, other elements; story, main idea and supporting ideas, plot, places, heroes/characters, narrator, time, language and expression) of children’s literature and the purpose is to shed light on the details. This study is expected to be a guide for the parents and the teachers within the context of supplying children with quality literary works. Target scope of this study is the historical children’s novels of Ahmet Yılmaz Boyunağa. The method of sampling was not used in this study.

In the second chapter, children and children’s literature, the definition of children’s literature, the key elements that the children’s literature products should be based on, the key elements of children’s literature, the general characteristics of the children’s

literature products such as tales, stories and novels are specified; since therefore, the content and the characteristics of children's literature are tried to be clarified.

In the third chapter, the method of this study is presented. The data of this study, for which the descriptive model of scanning was used, were obtained by literature review of thirteen historical children's novels written by Ahmet Yılmaz Boyunağa for children and published by Timaş Publishing Company; which are Altın Ferman, Efsane Komutan(Tarık bin Ziyad), Hanoğlu (Bir Selçuklu Kahramanı), Hilal Uğruna, Kırık Hançer, Koç Yiğit (Seyit Battal Gazi), Korkusuz Cengaver, Malazgirt'in Üç Atlısı (Aksungur), Osmanlı Leventleri (Seydi Ali Reis ve Leventlerinin Maceraları), Özgürlük Savaşçısı (ŞeyhŞamil), Yasak Şehir, Zafer Rüzgarları (Turgut Reis) and Fetih Sancakları.

In the fourth chapter, the biography and literary personality of the writer, AhmetYılmazBoyunağa, are included. In the light of this information, it is revealed that Mr. Boyunağa is a responsible writer who has a high opinion of moral and national and religious values, and also has a grasp of the science of history.

In the fifth chapter, the findings we acquired in consequence of analysing the historical children's novels of Ahmet Yılmaz Boyunağa in accordance with the key elements of children's literature.

In the sixth chapter which is the conclusion, a detailed evaluation on the findings we acquired over the course of our research are included. Accordingly, it was found out that those books are of literary works to be recommended to children as they bear the qualifications of the key elements of children's literature.

In the references section, the analysed books of the author and the other source materials we referred over the course of this study might be found.

Key words: Ahmet Yılmaz Boyunağa, Children's Literature, Historical Children's Novel.

İÇİNDEKİLER

Jüri Üyelerinin İmza Sayfası	ii
Bildirim	iii
Önsöz ve teşekkür	iv
Türkçe Özet	v
İngilizce Özet(Abstract)	vii
İçindekiler	ix
1. Bölüm, Giriş	1
1.1 Amaç	2
1.2 Önem	3
1.3 Sınırlılıklar	4
2. Bölüm, Kavramsal Çerçeve	5
2.1 Çocuk ve Çocuk Edebiyatı	5
2.2 Çocuk Edebiyatı Tanımı	10
2.3 Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin Dayanması Gereken Temel İlkeler	12
2.4 Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri	17
2.4.1 Dış Yapı ile İlgili Öğeler	17
2.4.1.1 Boyut	17
2.4.1.2 Ciltleme	18
2.4.1.3 Kapak	18
2.4.1.4 Kağıt Cinsi	18
2.4.1.5 Sayfa Düzeni	19
2.4.1.6 Harfler	19
2.4.1.7 Resim	19
2.4.2 İç Yapı ile İlgili Öğeler	20

2.4.2.1 Konu.....	20
2.4.2.2 Ana Fikir ve Yan Fikirler.....	21
2.4.2.3 Olay Örgüsü.....	22
2.4.2.4 Mekan.....	22
2.4.2.5 Karakterler/Kahramanlar.....	23
2.4.2.6 Anlatıcı.....	24
2.4.2.7 Zaman.....	25
2.4.2.8 Dil ve Anlatım.....	25
2.5 Çocuk Edebiyatı Ürünlerinden Masal, Hikaye, Roman ve Genel Özellikleri.....	28
2.5.1 Masal.....	28
2.5.2 Hikaye.....	30
2.5.3 Roman.....	30
3. Bölüm, Yöntem.....	32
3.1 Araştırma Modeli.....	32
3.2 Evren ve Örneklem.....	32
3.3 Veri Toplama Araçları.....	32
3.4 Verilerin Analizi.....	33
4. Bölüm, Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın Hayatı ve Edebi Kişiliği.....	34
4.1 Hayatı.....	34
4.2 Edebi Kişiliği.....	36
5. Bölüm, Bulgular ve Yorumlar.....	40
5.1 Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın Tarihi Çocuk Romanlarının Çocuk Edebiyatının Temel Ögelerine Göre İncelenmesi.....	40
5.1.1 Eserlerin Dış Yapı Özellikleri.....	40
5.1.2 Eserlerin İç Yapı Özellikleri.....	48
5.1.2.1 Yasak Şehir.....	48

5.1.2.2 Fetih Sancakları.....	108
5.1.2.3 Zafer Rüzgarları (Turgut Reis).....	170
5.1.2.4 Kırık Hançer.....	227
5.1.2.5 Efsane Komutan (Tarık bin Ziyad)	293
5.1.2.6 Malazgirt'in Üç Atlısı (Aksungur).....	358
5.1.2.7 Özgürlük Savaşçısı (Şeyh Şamil).....	422
5.1.2.8 Altın Ferman (Berke Noyan)	468
5.1.2.9 Korkusuz Cengaver.....	515
5.1.2.10 Osmanlı Leventleri (Seydi Ali Reis ve Leventlerinin Maceraları)	565
5.1.2.11 Hilal Uğruna (III. Haçlı Seferi ve Selahaddin Eyyubi).....	611
5.1.2.12 Hanoğlu (Bir Selçuklu Kahramanı)	663
5.1.2.13. Koçyiğit (Seyit Battal Gazi).....	703
6. Bölüm, Sonuç.....	768
Kaynakça.....	773
Özgeçmiş ve İletişim Bilgisi	779

BÖLÜM I

GİRİŞ

Türk milletinin kültür tarihinde, aile içi bilgi aktarma, genel olarak “şifahi geleneğe” uygun bir şekilde gerçekleşmiştir. Fakat önce matbaanın yaygınlaşması ve okur - yazar sayısının artışı, ardından yazılı, görsel ve sanal iletişim araçlarının hızla gelişmesi “şifahi” geleneğin de sonunu hazırlamıştır. Çocuklar artık bilgi ve becerilerini yeni gelişen bu araç ve yöntemlerle kazanmaya başlamışlardır. Fakat çok süratli gelişen dünyamızda bütün bu yollar yetersiz kaldığından “yazılı kültür” imkânlarından faydalanmanın önemi de ortaya çıkmıştır.

Sever, Kaya ve Aslan (2006:26), bilişim teknolojisinin sunduğu olanaklardan etkili şekilde yararlanabilmek için kişilerin okulöncesi dönemden başlayarak kültürel birikim oluşturmaları gerektiğini ve bunun da en geçer yolunun okuma, yazılı ürünlerden amaca uygun biçimde yararlanma olduğunu, bu nedenle de yeni öğrenme yaşantıları edinmede okumanın önemli bir işlevi olduğu belirtir.

Okumanın önemi ve okunacak kitapların niteliği konusunda hiç kimsenin şüphesi olmamasına rağmen, “İyi kitap nedir?” sorusunun cevabı bu kadar net değildir. Güneş (2013:350) öğrencilerin kitap okumayı sevmeleri, okuduklarını anlamaları, bunlar üzerinde düşünmeleri, eleştirmeleri, dil ve zihinsel becerilerini geliştirmeleri, analiz – sentez ve değerlendirme yapabilmeleri için kitapların iyi seçilmesi gerektiğini, çocuklar için hazırlanan her çocuk kitabınınbu amaçlara hizmet etmediğini vurgulamaktadır.

Mustafa Ruhi Şirin (1989:45 - 46) şu sözleriyle niteliksiz kitaplara, niteliksiz çocuk edebiyatına ve yaklaşan tehlikeye dikkat çekmektedir:

“Telif ödemekten kaçarak, ressamın en beceriksizini tercih ederek, kağıttan kaçırarak, kitabın fizik formuyla ilgili hiçbir estetik kaygı taşımadan bu işi yapmak isteyenlere göre doğrusu iyi bir yatırım çocuk kitapları yayıncılığı. Yine de yayıncılara haksızlık etmiş olmayalım. Bir kitap beş binden fazla basılamıyor ülkemizde. Çok sayıda çocuk kitabı basan

yayıncı var. Asıl tehlike on'a yakın yayınevının çocuk klasiklerini aynı şekilde yayınlamasından kaynaklanıyor. Aralarında bir ihtisaslaşma yok. Bu, zamanla daha da tehlikeli bir çizgiye geleceğe benziyor.”

Şirin'in yıllar öncesinden bugün için doğru ve yerinde bir tespit yaptığı söylenebilir. Ülkemizde çocuk edebiyatı ve yayıncılığı gün geçtikçe gelişse de hala nitelikli olmayan birçok çocuk kitabı yazılmakta ve yayınlanmaktadır. Bu tür kitapların çocuğa okuma zevki aşılama bir yana, onların okumaya karşı önyargı geliştirmesine sebep olduğu da ortadadır.

Gürel, Temizyürek ve Şahbaz (2007:25) çocuğun eğitiminde önemli bir yere sahip olan çocuk edebiyatı mahsullerinin ana dili öğretiminde de çok önemli bir yeri olduğunu, çocuğu hedef alarak kaleme alınan eserlerin ona görüp izlediklerini, dinlediklerini tam ve doğru olarak anlama ve anlatma gücü kazandırması ve çocuğun düşünme yollarını açması gerektiğini belirterek çocuk edebiyatı mahsullerinin yani nitelikli kitapların önemini vurgulamaktadır.

Bu nedenlerle Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın çocuklar için yazdığı tarihi çocuk romanlarının çocuk edebiyatının temel öğeleri (boyut, ciltleme, kapak, kağıt cinsi, sayfa düzeni, harfler, resim, diğer unsurlar; konu, ana fikir ve yardımcı fikirler, olay örgüsü, mekan, kahramanlar/karakterler, anlatıcı, zaman, dil ve anlatım) bakımından gerekli nitelikleri taşıyıp taşımadıkları sorusu önem taşımaktadır. Çalışmanın amacı da bu soruyu cevaplandırmaktır.

1.1 AMAÇ

Bu araştırmanın amacı yazar Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın tarihi çocuk romanlarını çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından incelemek ve çocuk edebiyatının temel öğeleri açısından sahip olduğu özellikleri belirlemektir. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki soruya cevap aranmıştır:

Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın tarihi çocuk romanlarının çocuk edebiyatının temel öğeleri (boyut, ciltleme, kapak, kağıt cinsi, sayfa düzeni, harfler, resim, diğer unsurlar; konu, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, olay örgüsü, mekan, kahramanlar/karakterler, anlatıcı, zaman, dil ve anlatım) açısından özellikleri nelerdir?

1.2 ÖNEM

Şirin (2007:22), iyi çocuk kitabının, amacı ve işleviyle çocuk okurun algı, ilgi ve dikkat düzeyine uygun, yalın ve içtenlikle yazılması ve hazırlanması gerektiğini, kendine, çevresine, hayata farklı ve yeni bakış açıları öneren, felsefesi ve edebiyat tadı olan, edebiyat, sanat ve estetik değeri yüksek, çocuk gerçekliğine ve çocuk bakışına uygun, çocuğa göre yazılmış ve resimlenmiş kitapların iyi çocuk kitabı olabileceğini belirtmiştir.

Şirin (1989:58) çocuklar için yazmanın “çocuk oyuncağı olmadığını” ifade ettikten sonra makineleşmiş, katı, gösterişçi dünyaya karşı, çocuğun soran, anlam dolu sezgilerini, hayalle gerçek arasında kendini bir türlü ele vermeyen ruhunu edebiyata yansıtmanın kolay olmadığını, bu zorluğun çocuğu felsefi boyutuyla tanımaktan önce sanatçı bakışının daha kalıcı ve önemli olduğu kavranırsa aşılabileceğini ifade etmektedir.

Çocuk edebiyatının en temel işlevlerinden birinin çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırma olduğuna işaret eden Sever (2010:19) çocuk edebiyatı ürünlerinin, çocukları nitelikli metinlere yönlentmeyi başarabilen, onlara zamanla okuma kültürü kazandırabilen bir sorumluluk üstlenmesi gerektiğini savunmaktadır.

Günümüzde birçok niteliksiz çocuk kitabının yanı sıra, hem dış hem iç yapısıyla çocuklar için oldukça yararlı, iyi çocuk kitabının olduğu bir gerçektir. Çocuklarımızın küçük yaşlardan itibaren okumayı sevmeleri için, kitapları onlar için seçen kişiler olarak ilkin anne – babalara, sonrasında öğretmenlere büyük görev düşmektedir.

Yıllarca çocuk edebiyatı alanında eser vermiş değerli bir yazarımız olan Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın tarihi çocuk romanlarının çocuk edebiyatının temel öğelerine göre(boyut, ciltleme, kapak, kağıt cinsi, sayfa düzeni, harfler, resim, diğer unsurlar; konu, ana fikir ve yardımcı fikirler, olay örgüsü, mekan, kahramanlar/karakterler, anlatıcı, zaman, dil ve anlatım) incelenmesi üzerine yapılan bu çalışmanın, nitelikli çocuk kitapları hakkında bilgi edinmek isteyen anne – babalara ve öğretmenlere yararlı olacağı düşünülmektedir. Çalışma, araştırmalarımıza göre, Ahmet Yılmaz

Boyunağa'nın çocuk edebiyatına kazandırdığı eserlerin iç ve dış yapıları hakkında yapılan ilk inceleme olması bakımından da önem arz etmektedir.

1.3 SINIRLILIKLAR

Araştırmada veri toplama araçları, Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın 13 yaş ve üzeri çocuklara uygun olan ve Timaş tarafından basılan, on üç tarihi çocuk romanı ile; verilerin incelenmesi ise çocuk edebiyatı temel öğeleri olarak kabul edilen boyut, ciltleme, kapak, kağıt cinsi, sayfa düzeni, harfler, resim, diğer unsurlar; konu, ana düşünce ve yardımcı düşünceler, olay örgüsü, mekan, kahramanlar/karakterler, anlatıcı, zaman, dil ve anlatım ile sınırlı tutulmuştur.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1 ÇOCUK VE ÇOCUK EDEBİYATI

Çocuk kelimesinin TDK Türkçe Sözlük (1998:495)'teki yedi tanımından ilki “*küçük yaştaki oğlan veya kız*” ve üçüncüsü “*bebeklik çağı ile erginlik çağı arasındaki gelişme döneminde bulunan insan*” olarak ifade edilmiştir. Çalışmamızın özüne en uygun ifadeler son cümlede yer almış olmasına rağmen burada da çocukluğun başı - sonu hakkında belli bir yaş aralığı verilmemiştir.

Pedagoji Sözlüğü (Foulquie, 1994:78) ise bu evreyi “*genellikle üçe ayrılır*” diye belirtmiş ve “doğumdan 1 – 2 yaşa kadar ilk çocukluk veya küçük çocukluk, 1 – 2 yaş ile 7 yaş arasını ikinci çocukluk veya orta çocukluk, 7 ile 11 – 12 yaş arasını ise üçüncü çocukluk veya son çocukluk” şeklinde derecelendirmiştir.

Saygılı (2004:9 – 10) çocuğun gelişim dönemlerini 0 – 2 yaş süt çağı, 2 – 6 yaş oyun çağı, 6 – 12 yaş okul çağı, 11 – 12 ergenliğe giriş ve 12 -18 ergenlik dönemi olarak sınıflandırırken, Şenol (2006:17) çocukluğun 11 – 13 yaşlarında sona erdiğini belirtir.

Başal (2012:31)' in verdiği tabloda ikinci çocukluk dönemi 6 – 10, 12 yaşları olarak verilmiş, ilk ergenlik döneminden önce 10, 12 – 13, 14 yaşlarına kadar sürebilen bir erinlik dönemi olduğu belirtilmiştir.

Bütün bu tanımlardan da anlaşıldığı gibi çocukluğun nerede başlayıp nerede bittiği hakkında kesin bir yaş vermek zordur. Ancak bütün bu farklılıklarla birlikte bizim bu çalışmamızda inceleme konusu olarak ele aldığımız dönem, Türkçe dersinin de sınırlarını çizdiği ilköğretim birinci ve ikinci kademe, yani 6-15 yaşları arasındaki çocukluk dönemidir.

Çocuk edebiyatı hakkındaki görüşler de çocukluğun bitiş yaşı kadar çeşitlidir. Böyle bir edebiyat alanının var olup olmadığı hakkında dünyada olduğu gibi ülkemizde de farklı görüşler bulunmaktadır.

Şirin (2007:93 - 94) bu konu hakkında “Çocuk edebiyatını bağımsız bir tür kabul edenler ve etmeyenlerin görüşleri ne edebiyat ne de eleştiri kuramlarına dayanıyor.” diyerek bazı yazarların konu hakkındaki çeşitli görüşlerini sıraladıktan sonra “Bu görüşler, kuram ve edebiyat eleştirisi bağlamında yapılmadığı halde, tartışmanın cılızlığını göstermesi açısından önemlidir.” cümlesiyle bu tartışma hakkındaki görüşünü aktarmaktadır.

Yaşar Kemal ilk olarak 2 Kasım 1977’de yayınladığı daha sonra da Vatan Gazetesi’nin Vatan Pazar Eki’nde 6 Kasım 2005’te tekrar yayınlanan yazısında “Çocuk edebiyatı denilen o sade suya tirit şeyler her zaman gerçek yazarları isyan ettirmiştir. O çocuk edebiyatı dedikleri şeylerin çoğu edebiyat için yüz karasıdır.” diyerek bu edebiyat türü hakkındaki görüşünü açıklar ve Dünya edebiyatından iyi bir elemeye çocuklar için dev bir çocuk kitaplığı oluşturulabileceğini savunur.

Yazısının devamında kendi yazdığı çocuk romanından bahseden Yaşar Kemal, Çehov’un ilaç örneğinin yerinde bir yakıştırma olduğunun üzerinde durmakta ve “Çocuk için ayrı ilaç yok, ayrı doz var. Biz çocuklar için edebiyat yaparken bu dozu tutturabiliyor muyuz, işte bütün sorun bu.” diyerek çocuklar için edebiyat yapmanın püf noktasına işaret etmektedir.

Cemil Meriç (2013:375) de “ Her ülkede çocuklar için yazılan ve pazarlanan kitaplar var. Ama dünya çocuklarının ortak hazinesi, çoğu hiçbir değer taşımayan bu abuk sabuk yayınlar mıdır?” diye sorar. Çocuk edebiyatının dünyadaki örneklerinden bahsettikten sonra bu edebiyatın ısmarlama bir edebiyat olduğu, ahlakın emirleriyle, psikolojinin, ticaretin ve hürriyetin emirleri arasında emekleyerek yolunu aradığı sonucuna varır (2013: 394).

İnsanlığın dünyanın bütün çocuklarına seslenen bir edebiyat peşinde olduğunu vurgulayan Cemil Meriç yazısını “Bu iş için büyüklerin de yardımına ihtiyaç var. Saint – Exupery’nin Küçük Prens’i yazması gibi” (2013:394) diyerek sözlerini bitirir.

Cemal Süreya da çocuk edebiyatı kavramına karşı çıkanlardandır. Çocuk edebiyatını, ekmeğe epe diyen çocuğa doğrusunu öğretmeden, bizim de ekmeğe epe dememiz olarak tanımlar. Yazara göre o zaman “epe”den ekmeğe geçiş süreci uzayacaktır, ya

da biz uzamasını istiyoruz demektir. “Çocuk edebiyatı budur. Hele, günümüzdeki gibi iyice özelleştirilmiş; karışık biçimleri, tecimsel kuralları bulunmuş bir çocuk edebiyatı” (1987:329)...

Arif Ay (2005:468) “Çocuklar için ayrı bir edebiyat olduğunu düşünmüyorum.” der ve çocuk edebiyatının estetik bir uğraş, yaratıcı bir edim olduğunu söyleyerek sözlerini şöyle sürdürür: “Her yaş grubu bu edimden ilgisi, çabası, daha doğrusu muktesebatı ölçüsünde yararlanır.” Bugün, çocukların severek okuduğu pek çok edebi eserin, belli bir yaş grubu düşünülerek yazılmadığına dikkat çeken Ay, bu iddiasına örnek olarak Don Kişot, Robenson Crusoe, Cahit Zarifoğlu’nun Büyüklere Kuş Masalları gibi eserleri gösterir.

Hakkı Özkan (1987:328) da çocuklara kütüphane oluşturmak için dünya edebiyatına başvurmamızı salık veren yazarlardandır. Çocuklar için ayrı bir edebiyat olup olmadığının herkesin aklına zaman zaman geldiğini belirten Özkan, kiminin var kiminin yok diyerek meseleyi kestirip attığını ama kendisinin bir çocuk edebiyatı olduğuna inanmadığını söyler. “Bana göre çocukların çok sevdiği kitaplar, oyunlar, masallar, öyküler, şiirler, resimler aslında büyük küçük herkes için yazılmış üstün nitelikli yapıtlardır” (1987:328) dedikten sonra Donkişot, Jül Vern’in tüm kitapları, Küçük Prens, Robenson Crusoe gibi kitapları bu duruma örnek gösterir.

Ziya Gökalp’in de, daha henüz bu tartışmalar yapılmadan önce, çocuğun neleri okuması gerektiğine dair görüşleri bulunmaktadır. Çalışmamız sırasında, “Ziya Gökalp’e babasının vasiyeti” isimli, yazarı belli olmayan bir girişin ardından, Gökalp’in, Diyarbakır’da çıkardığı Küçük Mecmua’nın yetmiş ikinci sayısında yayınladığı, babasından ve vasiyetinden bahseden bir yazısının Latin harflerine çevrilmiş şekilde bulunduğu bir metinde, bu görüşlere rastlanılmıştır. Girişte, Gökalp’in doğumunun üstünden 103 yıl geçtiği söylendiğinden belgenin 1979 yılına ait olduğu düşünülmektedir. Taha Toros Arşivi’nin İnternet’e aktarılması sayesinde rastladığımız bu belgede, Ziya Gökalp şu sözleri sarf etmektedir:

“ Daha yedi sekiz yaşlarında iken Şah İsmail’leri, Aşık Kerem’leri okuyup ağladığımı işiten bir dostu, beni bu gibi aşk kitapları okumaktan alıkoymasını, bunların yerine ciddi kitaplar okutturmasını tavsiye etmişti. O: “Bir çocuk, hangi kitapları onlar ve zevk alırsa onları okuyabilir; anlamadığı, hoşlanmadığı kitapları zorla okutursanız kitaplardan nefret eder” diye cevap vermişti. Gerçekten, ben zevk aldığım kitapları okumakta serbest bırakıldığım için, aşık kitaplarından, tiyatro ve hikaye kitaplarına; onlardan sade şiirlere ve romanlara; daha sonra edebi eserlere; nihayet tarihi, ilmi ve felsefi kitaplara kadar çıkabildim.”

Elbette çocuk edebiyatının varlığını kabul eden, sınırlarını çizen edebiyatçılar da bulunmaktadır. Mesela Gülten Dayıoğlu (1987:317) “Çocuklar için ayrı bir edebiyat türü var mı?” sorusunu hep yadırgadığını söyler. Yazar, çocuk edebiyatı diye bir edebiyat kolunun olmadığını söyleyenleri anlayamamaktadır. Çocuk edebiyatının, genel edebiyat yelpazesinde ayrı bir yeri olduğunu ileri süren yazar, bu ayrılığın da yetmediğini, günümüzde çocuk edebiyatının kendi içinde de bölümlere ayrıldığını belirtir.

Ülkü Tamer (1987:330) “ Çocuk için ayrı bir edebiyat olduğuna inanıyorum.” diyerek çocuk edebiyatının edebiyattan farkını açıklar:

“Büyükler için kitap yazarken kural tanımayabilirsiniz, kendi kurallarınızı kendiniz getirebilirsiniz. Edebiyatın gelişmesini, zenginleşmesini sağlayan nedenlerden biri de budur belki. Ama çocuklar için kitap yazarken belirli bazı kurallara uymak, bazı deneyimleri göz ardı etmemek gerekiyor. Öykünün kendisi, olayların akışı, dil... (...) çocuk, bir kitabı okurken, önce “ Ne olacak?” diye düşünür. Olayların akmasını, kendisini sürüklemesini ister.”

Tarık Dursun K., Yalvaç Ural, Hasan Demir ve Mehmet Başaran da çocuk edebiyatının varlığını savunanlardandır.

“Gerçekte bir çocuk edebiyatı var. Yalnız bizde değil bu, bütün dünya edebiyatları içinde de çocuk edebiyatı ayrı bir tür olarak ele alınıyor” (K., 1987:319).

“Ben çocuk edebiyatı ile büyükler için yazılan edebiyatı birbirinden ayırıyorum. Gerçi aynı sanat dalının iki dalları da olsalar, bir gövde ile dal kadar fark var arada. Büyük yazınında sanatçı daha geniş bir yazma özgürlüğüne sahip. Sözcük seçme, kısa cümleler kullanma gibi zorunlulukları yok. Bir de eğitimsel ve pedagojik zorunlulukları sayarsak, oldukça bariz ayrıcalıkların da yazma konusunu şekillendirdiğini düşünürsek, iki ayrı edebiyatın varlığının kendiliğinden ortaya çıktığını çok iyi görürüz” (Ural, 1987:354).

Demir, çocuk edebiyatı ürünü olan eserin, bir hayalin neticesi olan edebiyat eseri ile hayal içerisinde, kendini büyüklerinin yerinde hisseden ve arzulayan çocuk arasında bir yakınlaşma ve kaynaşma meydana getiren eser olduğunu belirtir (1987:318).

Başaran (1987:315) biz inansak da inanmasak da çocuk yazınının çocuk kadar gerçek bir olgu olduğunu, bu edebiyatın köklerinin halk ekininde, sözlü yazında bulunduğunu aktarır. Çocuk edebiyatının hemen her yazında, o toplumun özelliklerine göre ürünlerini verdiğini ifade ettikten sonra “Dünya çocuk başyapıtlarını görmezden gelebilir miyiz?” diye sormaktadır.

Sevinç Çokum çocuk edebiyatının gerekliliğini şöyle açıklar: “ Çocuklar için ayrı bir edebiyat geliştirmek, çocukta kitap okuma alışkanlığını da sağlayabilir. Böylelikle ilerde “ okuyan” bir millet haline gelebiliriz” (1987:316).

Erdal Öz ve A. Vahap Akbaş ise çocuk edebiyatının edebiyattan ayrılamayacağını fakat varlığının da yadsınamayacağını savunmaktadır.

Öz (1987:407) çocuk edebiyatını “edebiyat”ın dışında düşünmediğini, bir yazının, ister çocuk okurlarca, ister büyüklerce okunsun, edebiyat değilse etkin de olmadığını vurgular. Her edebiyat yapıtının çocuklarca okunmayacağını kabul eden Öz, çocukların okuyup seveceği yapıtların sayılı olduğunu, iyi bir çocuk edebiyatı yapıtının büyüklerce de okunduğunda edebiyat tadı alınabilen yapıt olduğunu belirtir.

“Çocuklar için de mutlaka ayrı bir edebiyat vardır. Ancak bu edebiyatın bir parçasıdır” (Akbaş, 1987:377).

Osman Olcay Yazıcı bu tartışmada iki tarafı da haklı bulmaktadır:

“Edebiyat edebiyattır... Ayrım yapmak ne derece doğru ve sağlıklı olur bilemem. Ama yine de çocukların hoşlandığı ile büyüklerin takdir ettiği arasında bazı farklılıklar olduğu da bir gerçek. Hem olur, hem olmaz gibi garip bir cevap veresim geliyor. Çocuklar için ayrı bir edebiyat olmaz belki, ama genel manada edebiyatın içinde çocukların hoşlanacağı konular olur... İlgi ve bilgi alanı, yoğunluğu bakımından bir farklılık olsa gerektir... Bununla birlik çocukla büyüğün zaman zaman aynı hoşlanışta, aynı beğenişte ve aynı paydada birleştikleri olur. Bunun ötesinde kesin bir hükme varmak doğru olmaz kanaatimce... İdrak ve hoşlanış sebepleri değişik olabilir ama genel manada edebi lezzet ortaktır bence”(Yazıcı, 1987:332)...

Yukarıdaki bilgiler ışığında, çocuk edebiyatı olmadığını savunan yazarların, çocuk edebiyatı düşüncesine çocuğu aşağılama derecesine varan basitlikteki metinler nedeniyle karşı çıktıkları söylenebilir. Yoksa çocuk bakışına göre yazılan eserlerin diğerlerinden farklı olduğu açıktır.

Şirin (1989:59) bu görüşlerin savunucularının günümüzde birbirini tamamlayan, iç içe girmiş görüşlerin savunucuları olduklarını, bunda da çocuklar için yapılan çalışmaların payının küçümsenemeyeceğini ileri sürmektedir.

Okay (1987:65)’ın çocuk edebiyatının yalnız çocuklar için olmadığını vurgulayan sözleri bizce bu tartışmaya son noktayı koymak bakımından oldukça uygundur: “O, bütün büyüklerin de, yıllarca önce kaybetmiş oldukları bahtiyar dünyalarına yeniden dönüşleridir. Sanatkar ellerinden çıkmış bir çocuk edebiyatına, çocuklar kadar biz büyükler de muhtacız.”

Gürel, Temizyürek ve Şahbaz (2007:20) çocuk edebiyatı ile edebiyatın kesin hatlarla ayrılamayacağını vurgular. Terminolojide görüş ayrılığı sorununun edebiyatımızın pek çok noktasındaki gibi burada da ortaya çıktığına işaret eder ve çocuk edebiyatı

kavramının çeşitli şekillerde ifade edilmesine rağmen araştırmacıların görüşlerinin bazı temel noktalarda birleştiğini savunur.

Tekin (1999:166) çocuk edebiyatının çocuklar için yazılmış bütün yayınları içine aldığı, çocuk edebiyatında okuyucu olarak sadece çocukların hedef seçildiğini ve bütün insanlığın, bütün milletin malı olan değerli eserlerin çocuklar için yeniden işlendiğini belirtirken, Ayyıldız ve Birgören (2005:113 – 114)'in tanımı şöyledir:

“ Çocukların okuması amaçlanarak yazılan edebiyat ürünlerinin oluşturduğu toplamın genel adı. Anonim halk edebiyatı ürünlerinden olan ninni, tekerleme, masal, bilmece de bu toplam içine dahil edilebilir. Çocuklar için yazılan metinlerde sanat kaygısından çok eğitici, öğretici kaygılar ön plandadır. Bu tür ürünlerin çocuğun düşünce ve duygu dünyasına hitap edecek seviyede, ahlaki, içten ve kolay anlaşılır, resimlerle süslenmiş olmasına özen gösterilir. Çocukların okuma alışkanlığı kazanmasında, çocuk edebiyatı ürünlerinin önemli bir rolü vardır.”

Görüldüğü gibi farklı bakış açıları olmasına rağmen “çocuk edebiyatı”nın varlığı bir gerçek olarak kabul edilmektedir. Ancak niteliği konusunda ileri sürülen eleştiri ve değerlendirmelerin de haklı olduğunu söylemeliyiz. Bizce de çocuk edebiyatı herşeyden önce bir “edebiyat”tır, “çocuğa göre”liğe ve “çocuk gerçekliği”ne sadık kalındığı sürece gerçek işlevini yerine getirebilecektir.

2.2 ÇOCUK EDEBİYATI TANIMI

Çocuk edebiyatının var olup olmadığı hakkında çeşitli görüşlerin bulunduğunu daha önce belirtmiştik. Çocuk edebiyatının tam olarak ne olduğu konusunda da yazarların tam bir uzlaşmaya varamadıkları görülmektedir.

Şirin (2007:15) “Çocuk edebiyatının yaş sınırı 12 olarak kabul edilmektedir.” der ve şu tanımı yapar:

“ Çocuk edebiyatı, temel kaynağı çocuk ve çocukluk olan; çocuğun algı, ilgi, dikkat, duygu, düşünce ve hayal dünyasına uygun; çocuk bakışını ve çocuk gerçekliğini yansıtan; ölçüde, dilde, düşüncede ve tiplerde çocuğa göre içeriği yalın biçimde ve içtenlikle gerçekleştiren; çocuğa okuma alışkanlığı kazandırması yanında edebiyat, sanat ve estetik yönden gelişmesine katkı sağlayan, çocuğu duyarlı biçimde yetişkinliğe hazırlayan bir geçiş dönemi edebiyatıdır” (2007:16).

Bu tanımından önce de, başka bir kitabında çocuk edebiyatının çocuklara çocukluğu ya da çocuğu anlatan bir edebiyat olmadığını, böyle bir edebiyatın kendini sınırlandıracağını, çocuğun, herşeyden önce iyi, nitelikli çocuk kitabından ve

yazarından, kendisini çocukluğundan çıkarmasını ve kendi dünyasına götürmesini beklediğini savunmuştur (Şirin,1994:10).

Dilidüzgün (2004:18) ise çocuk edebiyatı bağlamında sözünü ettiği kitapların yazınsal değeri olan, çocukluk gerçeğini duyarlı olarak ele alan, çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı verebilecek ve onlara nitelikli okur kimliği kazandırabilecek sanatsal değeri olan kitaplar olduğuna dikkat çeker. Dilidüzgün'e göre: "4 ila 12 arası yaşlara yönelik, yazınsal ve düşünsel bir tabanı olan kitaplar çocuk kitapları ya da yazını olabilir" (2004:18).

Sever (2010:17) çocuk edebiyatının yaş sınırını erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayacak şekilde ele alır. Ayrıca yaptığı tanımda bu edebiyat türüne ait ürünlerin, çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünler olması gerektiğine işaret eder.

Oğuzkan (2010:3) çocukluk dönemleri hakkında çeşitli tanımlara yer verdikten sonra kendi tanımını şu şekilde yapar:

"Yapılan açıklamalardan " çocuk edebiyatı" deyimiyle 2 – 14 yaşları arasındaki kimselerin ihtiyacını karşılayan bir edebiyat alanının anlatılmak istendiği açıkça görülür. Gerçekten " çocuk edebiyatı" deyimi, çocukluk çağında bulunan kimselerin hayali duygu ve düşüncelerine yönelik sözlü ve yazılı bütün eserleri kapsar.(...) Değişik birtakım yazı türlerinde ortaya konulan bu eserlerin tıpkı yetişkinler için hazırlanan eserler gibi, güzel ve etkili olmaları da gerekir."

Sedat Sever "çocuk edebiyatının öncelikli amacının öğüt vermek ya da öğretmek olmadığına" dikkat çeker. Bu edebiyatın temel amacı, çocuklara yaşam ve insan gerçeğine ilişkin sanatçı duyarlığı ile kurgulanmış ipuçları sunmak, anadilinin kullanım olanaklarını sezdirmek ve onları yazılı kültürle sağlıklı ve sürekli etkileşim kurabilen bireyler kılabilme (2010:197 - 198).

Bu tanımlar ışığında, çocuk edebiyatının, çocukluktan başlayarak ergenlik dönemini de kapsayan bir edebiyat olduğu düşünülmektedir. Bu edebiyatın ürünlerinin de çocuğa okumayı sevdirmek, ona, gerçek sanat eserinin vereceği estetik haz hissini verecek özelliklere sahip olmak, çocuğun hayal gücünü zenginleştirmek ve bunları yaparken buyurgan, çocuğu küçümseyen bir yapıya bürünmemek gibi niteliklerinin bulunması gerektiğini, bu yüzden çocuk edebiyatının herkes tarafından yapılamayacak, zor bir edebiyat türü olduğunu söylenebilmektedir.

2.3 ÇOCUK EDEBİYATI ÜRÜNLERİNİN DAYANMASI GEREKEN TEMEL İLKELER

Çocuk edebiyatının var olmadığını savunan yazarlar bile, çocuk için yazarken bazı hassasiyetlerin gözetilmesi konusunda fikir belirtmişlerdir. Konu ile ilgilenen yazarlar, bu hassasiyetleri ilkeler haline getirerek genel geçer yargılar ortaya koymaya çalışmışlardır.

Şirin (1989:29) çocuk edebiyatı yazarlığının bir yazarlık biçimi olduğunu ve çocuk edebiyatının ilkelerinin edebiyatın da ilkeleri olduğunu savunur. Yazar, hangi yaşta çocuk için edebiyat yapılırsa yapılsın, çocuğa yönelik bir duyarlılığın öncelikli bir konumda olması gerektiğini ileri sürmektedir. “Her şeye rağmen yapılan edebiyat olmalıdır. Ayrı bir edebiyat değildir bu.”

Şimşek (2002:32) çocuk edebiyatının temel kaygısının çocuğa görelilik olduğunu belirtir.

Şirin (2007:19) “Çocuklar için edebiyatın nasıl olması gerektiğini öncelikle yalınlık, çocuk gerçekliği ve çocuğa görelilik belirler.” der. Bir başka yazısında da “Çocuk edebiyatının çocuğa göre olmasını sağlayan iki temel ilke yalınlık ve içtenliktir” (2007:17) diyerek çocuğa görenin açılımını yapar.

Nas (2002:78) çocuğa göre olan metni tümceleri kısa, yalın, dili yetkin, Türkçenin zenginliğini, olanaklarını kullanan, yansıtan, anlatımı canlı, akıcı, düşünce ve duygu eğitiminde iyi bir araç olabilen, sanatsal değer, şiirsel duyarlık taşıyan, edebiyat gerçekliği üreten metin şeklinde tanımlar.

Taşdelen (2005:352) çocuk edebiyatına temel karakterini kazandıran niteliğin çocukluk olduğunu belirtir. Çocukluğun bu türü hem biçim hem içerik olarak belirlediğini bu belirlemenin de “basitlik” ve “içtenlik” olmak üzere başlıca iki şekilde karşılık bulduğunu söyler ve bu iki niteliği “yalınlık” ilkesi içinde ele alır.

Taşdelen (2005:353) yalınlığın biçim ve içerik arasında dengeyi sağlayan temel özellik olduğunu belirtir ve tanımını şöyle yapar:

“Yalınlık, kompleks ve karmaşık olmayan, tek ögeden oluşan, dolambaçlı yollara sapmayan, içinde kendi saflığını bozacak öğeler taşımayan, anlamı yüzeyinde olan, farklı anlam katmanları içermeyen, anlamı en aza indirgenmiş olan, anlaşılacak için derin düşüncelere ve irdelemelere ihtiyaç duymayan, ayrıntılara girmeyen, dikkati dağıtmayan, bu nedenle de genellikle ilk anlamdan ve basit cümlelerden oluşan bir yapıdır” (2005:353).

Yalınlık ilkesini biçimsel yalınlık ilkesi ve içeriksel yalınlık ilkesi olarak ikiye ayıran Taşdelen, biçimsel yalınlık ilkesini de ölçüde yalınlık ve dilde yalınlık olmak üzere ikiye ayırır. Ölçüde yalınlığı şöyle açıklar:

“ Çocuğun algı, ilgi ve dikkati sınırlıdır. Uzun süre bir konu üzerinde yoğunlaşamaz, tali anlatımlar karşısında dikkati dağılarak ana konudan uzaklaşabilir, konunun bütünlüğünü algılayamayabilir. Onun dikkatini uzun süre bir nokta üzerinde tutabilmek, gerçekten ustalık ister. Dolayısıyla, çocuk edebiyatındaki yalınlık, basitlik ve bunlardan oluşan güzellik, her haliyle çocuğun dikkati, algısı ve ilgisi dahilinde ortaya çıkar. Bu nedenle ürünün niceliksel boyutu, çocuğun algı sınırını aşmayan bir nitelikte olması gerekir” (2005:354).

Ölçüde yalınlık kapsamında *bütünlük* fikrinden de bahseden Taşdelen bu fikrin tanımını şöyle yapar: “ Bütünlük fikri, olaylar ve durumlar arasındaki doğal geçişlilik(silsile) ve mantıksal tutarlılıktır” (2005:354). Taşdelen, başı sonu olmayan dağınık, düzensiz, tutarsız anlatımın çocuğun öyküye yoğunlaşmasını engelleyeceğini ve mantıklı düşünme ve hareket etme, neden sonuç ilişkisi kurma, kıyaslama, olayları bir sıra ve düzen içerisinde algılayabilme yeteneğini de azaltacağını belirtir (2005:354).

Dilde yalınlık ilkesinin duruluk veya sadelik kavramı ile karşılanabileceğini söyleyen Taşdelen duruluğu anlamın berraklaşması olarak açıklar. Bunun lisanı ilk ve öncelikli anlamı ile kullanmakla olacağını belirtir. Önemli olanın çocuğun zihinsel ve dilsel gelişimine uygun ve ona katkı sağlayacak bir dille iletişim kurmak olduğunu belirten Taşdelen, bunun da edebiyat metinlerindeki çok anlamlılığın mümkün olduğu kadar dilin ilk anlamına indirgenmesi, söz içinde ortaya çıkabilecek güzel söyleyişlerin, dilin uzak anlamları üzerinden değil ilk anlamı üzerinden yapılması ile gerçekleşebileceğini vurgular (2005:354).

İçeriksel yalınlık ilkesinde düşüncede yalınlık, tiplerde yalınlık ve içtenlik konuları üzerinde duran yazar düşüncede yalınlığı şöyle açıklar:

“ Her ürün, ancak kendi türünün doğası içinde ve kendi türünün kurallarına uyarak güzelleşebilir. Bu basit bir ilkedir. Çocuk edebiyatı ürünü de, ancak çocuk edebiyatı içinde ve onun kurallarına uyarak başarılı olabilir. Onu bir düşüncenin, mesajın ve dersin taşıyıcısı haline getirmek, bu türün öncelikli amaçları arasında yer almaz” (2005:355).

Taşdelen (2005:355) ayrıca çocuk edebiyatını ideolojik, hatta milli, manevi ve ahlaki değerleri aşılama faaliyeti olarak görmeyi, bu şekilde büyük ve ideal fikirlerin taşıyıcısı haline getirmeyi yalınlık ilkesinin vurgulamak istediği mesajın karşısında yer alacağına işaret ederek çocuk edebiyatı yazarının amacının sanat eseri üretmek olması gerektiğini belirtir.

Tiplerin bizzat yalınlaştırıcı bir çaba olduğunu vurgulayan Taşdelen, tiplerin belirgin olmasının, kişiliklerinin belli değerlerle örtüşmesinin zorunluluğundan bahseder. Verilmek istenen değerlerin, tipler iyi çizilmediği veya çocuğun zihinsel seviyesine uygun yalınlıkta olmadığı zaman amacına ulaşmayacağını, hatta istenmeyen sonuçlar da verebileceğini aktarır (2005:356 – 357). Yazar, değerlerin oluşmasında tiplerin önemli yeri olduğunu, tiplerin adeta soyut kavram ve değerlerin cisimleştiği, görünüşe çıktığı, form kazandığı varlıklar olduğunu ve belirli değerlerin belirli tiplerle sunulmasının çocuğun somuta dayalı algılama biçimi açısından önemli olduğunu işaret eder (2007:358).

Taşdelen, içtenlik ilkesinin yalınlık ilkesini oluşturan belki de en önemli ilke olduğunu ve bunu başarmanın yazarın çocukluğu hissetmesiyle alakasının önemli derecede olduğunu belirtir. Yazarın, çocuğun gözü ile görebilmeyi, onun akli ile düşünebilmeyi, onun kulakları ile işitebilmeyi, onun yüreği ile hissedebilmeyi ve de bütün bunları onun dili ile söyleyebilmeyi başardığı zaman, içtenliği de başardığının üzerinde durur (2005:360).

Yazar, çocuklara büyüklerin diliyle seslenmenin, onlara büyümüş de küçülmüş roller biçmenin, hikmetli sözler söyletmenin içtenliği zedelediğini dile getirir ve çocuk edebiyatçısının görevinin vakitsiz hikmetlerle insanları şaşırtan bir “ galat – ı tabiat” yaratmak değil, çocuğun içindeki çocukluğu keşfetmek olduğunu, yalınlık ve içtenlik ilkesini yakalamak için daha fazlasına ihtiyaç olmadığını vurgular (2005:360).

Dilidüzgün (2004:66) “çocuk gerçekliğinin çocuklaşmak olmadığını” ifade eder ve şöyle bir tanım yapar: “ Çocuk gerçekliği çocukların gerçekmiş gibi alımladıkları, fakat hiç de nesnel olmayan alımlama farklarının yakalanmasıdır.”

Bu ilkenin önemini de “ Edebiyat kalitesi içeren bütün çocuk kitaplarında bulunması gereken bir özelliktir bu” (Dilidüzgün, 2003:41) diyerek belirtir.

Çocuğa göre olan yapıtlar vermek isteyen her sanatçının öncelikle çocuk gerçekliğine inanması gerektiğine dikkat çeken Sever, böyle bir gerçeklik adına yazmanın büyük bir sorumluluk olduğunu yazarın duyumsaması gerektiğini belirtir (2010:29).

Çocuk gerçekliğini örnek üzerinden açıklamak için şu iki anekdotun faydalı olacağı kanaatindeyiz:

“ Halk otobüsü tıklım tıklım dolu. Aylardan mart ve hava günlük güneşlik. Camdan dışarı bakan 6 – 7 yaşlarında şirin bir kız çocuğu annesine dönerek: “ Bahar mı geliyor anne?” dedi. Anne: “ Evet, nerden bildin?” diye karşı bir soru yöneltince kız çocuğu: “ Burnuma balon kokusu geliyor da...” demez mi” (Arif Ay, 2001:19).

“Biri dört, diğeri altı yaşında iki kardeş konuşuyor.

— Bir uçak yapacağım. Kanadının altında uzun ince bir kolu, ucunda açılıp kapanan bir eli olacak. Gidecek, babamın bulunduğu hastanenin önünde duracak. Demir parmaklıklar arasından kolunu uzatıp babamı oradan alacak, eve getirecek.

— Uçak olmaz. Orada hava alanı yok. Hiç kafan çalışmıyor mu? Sen en iyisi küçülüp büyüyen, daralıp genişleyen uzaktan kumandalı bir otobüs yap. O geçsin parmaklıktan. Alsın babamı getirsin” (Alpay, 1987:526).

Sever (2010:198) çocuk edebiyatı ürünlerinin sorgulayan, tartışan, bilime, sanata saygı duyan ve düşünce boyutlarıyla dengeli, okuma kültürü edinmiş duyarlı bireylerin yetiştirilmesi sürecinde etkili birer uyaran olması gerektiğini bu nedenle de çocuk ve edebiyat ilişkisi bağlamında kitapların bazı temel ilkelere dayandırılması gerektiğini belirtir ve şu ilkeleri sıralar:

1. Kitaplarda, çocuğun kendine özgü içtenliği ile anlatım dilinin doğallığı buluşturulmalıdır.
2. Yazar, anlattığı ve kurguladığı olaylarda, çocuklarla arkadaşlık – dostluk kurabilmeyi başarabilmelidir.
3. Kitaplar, çocuklara anlamlandıramayacağı ya da yaşama geçiremeyeceği sorumluluklar yüklememelidir.
4. Kitaplarda çocukların kavramsal gelişimlerine katkı sağlayacak bir anlatım yeğlenmeli, çocuklara Türkçemizin anlatım olanakları ve kuralları sezdirilmelidir.
5. Kitaplardaki resimler, çocukların beğeni ve algılama düzeyine uygun olmalı, metnin iletisine görsel bir zenginlik katmalı; estetik nitelikleriyle de görsel algılarını geliştirici özellikler taşınmalıdır. Kahramanların fiziksel portreleri, metinde yansıtılan kişilik özelliklerine uygun biçimde çizilmeli; resimler kahramanların başat özelliklerini(şişman, zayıf, uzun saçlı, kısa boylu, sinirli, uysal vb.) yaşadıkları ruhsal durumları, geçirdikleri fiziksel değişimleri çocuklara duyumsatabilmelidir.
6. Kitaplar dilsel ve görsel özellikleriyle çocuğun hem sanat hem de düşünme eğitimi sürecini desteklemelidir.
7. Kitaplar, çocuğun yaşına, ilgi ve gereksinmelerine uygun olarak insan ve yaşam gerçekliğini anlamasına katkı sağlamalı, her şeyden önemlisi de çocuk ile yaşam arasında güçlü bir bağ oluşturmalıdır. Özellikle, çocuğun kendini özgürce gerçekleştirebilmesine(düşünmesine, düşlemesine, gülmesine, eğlenmesine, imge üretmesine vb.) olanak sağlayacak yaşam durumları, dilin anlatım ustalığı ile kurgulanarak çocuklara sunulmalıdır.
8. Kitaplarda yazar tarafından kurgulanan gerçeklik, çocuklar tarafından, okuma eylemi sonrası kendi gerçekliklerine dönüştürülebilmesi; başka bir söyleyişle yazarın paylaşmak istedikleri çocukların yaşam – anlam gerçeğinden kopuk olmamalıdır.
9. Kitaplar, çocukları okumaya isteklendirecek bir tasarım anlayışını yansıtmalı; çocuklar kendileri için üretilen bir araca verilen önemi, gösterilen saygıyı, kitabın dış yapı(biçimsel) özellikleriyle bütünleşmiş olan tasarım özeninden anlayabilmelidir.
10. Kitaplarda, yaşamın bir gerçeği olduğu düşüncesiyle, şiddet olgusuna da yer verilebilir. Ancak, olay kurgusunda, çocukların yaş ve gelişim özellikleri de göz önünde bulundurulurak

yer verilen şiddet öğeleri, çocukları şiddete karşı neler yapılması gerektiği konusunda duyarlı kılmalı, onlarda şiddet ve kaba güce karşı bir anlayış oluşturabilmelidir. Özellikle, çocuklara demokratik yaşamın önemi ile bireysel ve toplumsal ilişkilerdeki sorunların çözümünde en etkili yöntemin “iletişim” olduğu gerçeği sezdirilmelidir.

11. Çocuk edebiyatının temel sorumluluğu, çocuklara, dilin ve resmin olanaklarıyla kurgulanmış yeni yaşantılar sunmak olmalı, sunulan yaşantılardan çıkarsamalar yapma sorumluluğu ise çocuğa bırakılmalıdır.

Dilidüzgün (2004:97 – 98) de çocuk ve gençlik kitaplarının özelliklerini şöyle sıralar:

1. Kitap, yazarın otoriter yaklaşımından arınmış olmalı ve okuruna geniş alımlama olanakları sunabilmeli. Yani yazar, çocuğu küçümseyecek derecede her şeyi bilen bir yetişkinden çok, okuruyla birlikte düşünen bir konumda olmalı.
2. Buna bağlı olarak kitabın iletisi, yazarın kafasındaki düşüncüyü açıkça ortaya koyar nitelikte olmamalı.
3. Yazarın anlatıcı tutumu kitabın estetik ve yazınsal niteliğini belirlediğinden, anlatım kısıtlayıcı olmaktan çok, elverdiğince çok açılı olmalı.
4. Yazar çocuğu ciddiye almalı; dil, anlatım kurgulanan dünya çocuğun alımlama ve anlama koşullarını fazlaca zorlamamalı.
5. Çocuk kitaplarında konular, çocuk gerçekleri ve çocukların gereksinimleri dikkate alınarak seçilmeli.
6. İdealize edilmiş yaklaşımlardan kaçınmalı ve çocuğa belli erdemleri, dünya görüşlerini zorla benimsetmeye çalışmamalı.
7. Çocuk bir şeyleri yeni öğrenen bir varlıktır. Çocuk kitabı ona bu yenileri yaşatarak kendi gerçeklerini gösterirken, aşırı öğreticilikten ve tek yanlı olmaktan kaçınmalı.
8. Çocuklara ve gençlere okuma zevki verecek nitelikte olmalı.
9. Çocuk kitabı da, yetişkin kitabı gibi belli yazınsal nitelikleri tutturmalı ve estetik kaygıları gözden kaçırmamalı.
10. Nitelikli çocuk ve gençlik kitaplarını yetişkinler de severek okuyabilmeli.

Mehmet Güler, “Çocuğa içimizin çocuğuyla varabiliriz.” der ve şöyle devam eder: “İçimizin çocuğunu varmak istediğimiz çocukla birleştiririz. Çakışan bu iki çocuk birbirinin içinde eridiğinde doğal olarak başka mekanların, başka zamanların çocuğuyla da buluşur (1989:63).” Ayrıca Güler, bu nedenle çocuk edebiyatının büyüklerin edebiyatından daha çok evrensel olduğunu da ileri sürmektedir.

Güler (1989:65 – 66)’e göre çocuk edebiyatı şöyle olmalıdır:

“ Çocuk edebiyatı hep gülyüzlü olmalı. Gülyüzlü olacağı derken yaşamın zor, acı yanlarından kaçmamalı. Zor, acı yanlarını anlatırken de umuda, yaşama sevincine açık olmalı. Korkulara, acılara boğmamalı çocuğu. Sevecen olmalı. İnsani değerleri kucaklamalı. İmgeleri, düşleri, fantezileri gerçeğe dönük çoğaltmalı. Basitlik yerine yalınlık seçilmeli. Tümceler kısa olmalı. Çocuklar anlamaz kaygısıyla akıl vermeye kalkışmamalı. Eğitici, öğretici yanı estetik yanından öne geçmemeli. Didaktikten çok lirik olmasına önem verilmeli. Klasik dev romanlar cüceleştirilerek çocuk edebiyatının karikatürleri çıkartılmamalı. Özgün olmalı. Şiirsel bir dil tadı mutlaka bulunmalı...(...) Çocuk edebiyatındaki incelikle çocuk ruhudaki incelik arasında bir koşutluk olmalı.”

Sonuç olarak, çocuk edebiyatı ürünlerinin dayanması gereken temel ilkeler incelendiğinde, çocuk edebiyatının, kendine has kuralları olan bir edebiyat türü olduğu görülmektedir. Bu kurallar, çocuk psikolojisiyle yakından alakalıdır. Kitabın içeriği dışında, uzunluğu bile, çocuğun kitaba bakış açısını etkileyebilmektedir.

Bu ilkelerden, çocuğun zekasıyla alay edercesine basit eserlerin çocuk edebiyatı kapsamına alınamayacağı anlaşılmaktadır. Çocuk edebiyatı yapmak, olayları basit bir şekilde hikaye etmek anlamına gelmemektedir. Bu edebiyata ait eserlerin, “Küçük Prens” örneğindeki gibi, olayları çocuk gözüyle izlemesi ve anlatması gerekmektedir.

Olaylar çocuk gözünden anlatıldığı için iyi kötü, doğru yanlış ayrımı net olmalıdır. Ama bahsettiğimiz zıtlıklar çocuğa sezdirilmeli, yazar asla düşüncelerini otoriter bir yaklaşım içinde çocuğa dikte etmek yoluna gitmemelidir. Çocuk edebiyatı eserlerinin, içinde karmaşık ya da ideolojik fikirlerin değil evrensel değerlerin bulunduğu eserler olduğu unutulmamalıdır.

En önemlisi de, eser tüm bu özelliklere sahip olmanın yanında hala çocuğun ilgisini çekebilecek, ona zevk verebilecek nitelikte olmalıdır. Eser, eğer bunu başaramazsa, içinde ne kadar faydalı özellikler olursa olsun, çocuk tarafından benimsenmez ve sevilmez.

2.4 ÇOCUK EDEBİYATININ TEMEL ÖGELERİ

2.4.1 Dış Yapı ile İlgili Ögeler

2.4.1.1 Boyut

“Okul öncesi çocuklar için resimli kitapların büyüklüğü iki kucak genişliği olmalıdır. Kitabın büyük olması, ressama konuyu istediği gibi aktarma ve resimleme olanağı verir” (Gürel, Temizyürek ve Şahbaz, 2007:29). “Ana sınıflarında kitaplar A4 (21x29) , diğer sınıflarda B5 (14x21) boyutunda olabilir. Ağırlık ve hacim yönünden de çocuğun yaşına ve gelişim düzeyine uygun olmalıdır” (Güleryüz, 2003:163). “Belli bir dizide çıkan kitapların aynı boyda ve hacimde olması, evlerinde kişisel kitaplık kurmaya çalışan çocuklar için çok önemlidir” (Oğuzkan, 2010:372).

2.4.1.2 Ciltleme

Güleryüz'e göre, ana sınıfı ve ilköğretim birinci kademe sınıflarında (özellikle 1. , 2. , 3. sınıflar) kitapların ciltlerini, çocukların sinir – kas eşgüdümü yeterince gelişmediğinden sağlam, dayanıklı ve dikişli olmalıdır (2003:163). “Cilt kapağının kalın mukavva veya bezden olması, içeriğinde plastik kaplama bulunması kitabın yırtılmasını önler” (Gürel, Temizyürek ve Şahbaz, 2007:29).

2.4.1.3 Kapak

Güleryüz (2003:164) kitabın kapağının hazırlanmasının oldukça önemli olduğunu, kapağın okuru kendine çeken, kitabı sevimli kılan, satışını kolaylaştıran bir öge olduğunu belirtir. Kitap kapağı hazırlamanın bir yaratıcılık işi olduğuna dikkat çeken Güleryüz, kapağın bir yandan kitabın konusuyla ilişkili olmak, diğer yandan alıcısını düşündürmek, onunla duyuşsal bir bağ kurmak özelliklerine sahip olması gerektiğini vurgular. “Bir dizinin kapağı hazırlanırken de kapaklar arasında bir ilişki, renk uyumu, zengin ve etkileyici çağrışımlar olmalı, kapağın oluşturacağı düşünce de önceden düşünülmelidir” (Güleryüz, 2003:164).

Güleç ve Geçgel, kapak üzerinde konu adı, yazar ve yayıncının ismi, yayım yılı, kodu bulunması, eğer bunlar kapak üzerinde bulunmuyorsa, mutlaka iç kapakta yer alması gerektiğine dikkat çeker ve arka kapağın yazarın veya ressamın diğer çalışmaları, özgeçmişleri hakkında kısaca bilgi vermek için kullanılabileceğine ayrıca kitabın fiyatını da arka kapakta belirtilmesi gerektiğine değinir. Bazı resimli öykü kitaplarında öykünün iç kapak üzerindeki resimlerle başladığını ve arka kapak iç sayfasında sona erdiğini aktaran Güleç ve Geçgel, iç kapakta başlayan ve sona eren bir öykünün, kitaba daha geniş duyarlılık kazandırabileceğini savunmaktadır (2006: 166 – 167).

2.4.1.4 Kağıt cinsi

“1. ya da 2. hamur kağıt kullanılmalıdır. Kağıt çok parlak olmamalı; gözü yorduğu için kuşe kağıt kullanılmamalıdır” (Nas, 2002:56).

2.4.1.5 Sayfa düzeni

Oğuzkan (2010:372) çocuk yayınlarında normal aralıklı veya normalden çok aralıklı satırlarla dizilmiş sayfalar tercih edilmesinin, sayfa kenarlarında geniş boşluklar (marjlar) bırakılmasının, ilkokul birinci devre öğrencileri için paragrafların kısa tutulmasının ve okuma rahatlığı yönünden sayfaların tek sütun olarak düzenlenmesinin uygun olacağı üzerinde durur.

Güleryüz (2003:164) de kitapların sayfa düzenlenmesi yapılırken sayfanın boğucu olmaması, resimler yerleştirilirken akıcılığın kesilmemesi gerektiğine dikkat çekerek resmin daha çok metnin üstüne, kenarında ya da sol tarafta bir sayfa olarak düşünülebileceğine, ara başlıklarda sayfa ortasından başlamanın, ara başlıklar atmanın, değişik puntolarla seçilmiş cümleleri giriş başlığı yapmanın da kitabın sayfa düzenini olumlu yönde etkileyeceğine işaret eder.

2.4.1.6 Harfler

Nas (2002:51) okul öncesi dönemde kitabı çocuğun kendisinin okumayacağı, okunanı dinleyeceği için harf büyüklüğünün pek önemi olmadığını fakat okumayı öğrendikten sonra bu kitapları kendi kendine okumak isteyebileceğini belirterek harf büyüklüğünün 18 – 24 arası olmasını uygun bulur.

Kıbrıs (2006:26) Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın ders kitapları vb yayınlar için belirlediği ölçüye göre harflerin ilkokulun birinci sınıfında 20 – 24 puntodan, ikinci ve üçüncü sınıflardaysa 18 – 20 puntodan daha küçük olmaması gerektiğini, ancak dördüncü – beşinci sınıflarda 12 puntoluk yazılara yer verilebileceğini, ileriki sınıflarda da olsa harf boyutlarının 10 puntodan aşağı olmaması gerektiğini aktarır.

2.4.1.7 Resim

Sever, çocuk kitaplarındaki sanatçı duyarlılığıyla yapılmış resimlerin, çocukların görme duyularının eğitilmesine olanak sağlayan etkili araçlar olduğunu ve kitaplarda karşılaşılan düzeye uygun resimlerin çocuklar için bir sanat eğitimi ortamı yarattığını ifade etmektedir (Sever, 2010:167).

“Çocuk kitaplarındaki resimler, çocuklara görsel dünyanın zenginliğini sezdirirken, bu dünyayı yaratan sanatçının kendilerine ne denli yakın olduğunu da duyumsatmalıdır. (...) Çocuk kitaplarındaki resimlerin önemli bir işlevi de çocukların dağınık olan ilgilerini bir noktada(resimde) yoğunlaştırabilmek, onlarda öykü, masal dinleme isteği uyandırabilmektir. Bu nedenle, resimler çocuklara çevrelerindeki komik ya da ciddi durumları yalın ya da karmaşık görüntülerle sunabilir; ancak sunulan görüntülerin onları heyecanlandırması, eğlendirmesi ve düşündürmesi beklenir” (Sever, 2010:174 – 175).

Yurdadoğ (1995:54) çocuk kitaplarındaki resimlerle ilgili kriterleri şöyle sıralamıştır:

1. Resimler çizgi açısından açık, net ve güzel olmalıdır.
2. Kitap boyama kitabı ise çizgiler net, oldukça kalın, renkler parlak olmalıdır. Burada amaç, küçük çocukların (a) renkleri tanımaları ve onları kopya edebilmelerini, (b) boyarken resmin hudutları içinde kalabilmelerini sağlamaktır.
3. Kitap resimli bir masal kitabı ise, resimler masala uygun olmalıdır. Örneğin sarı saçlı mavi gözlü bir çocuktan bahseden masala ela ya da yeşil gözlü kumral bir çocuk resmi çizilmemelidir. Masalda bir ördekle yedi civcivi anlatılıyorsa resim sekiz ya da beş yavru göstermemelidir. Çocuklar tahmin edilemeyecek kadar dikkatli varlıklardır. Kabul edecekleri ya da nedenini soracakları konuları çok iyi bilirler.(...)
- Okul dönemi çocuklarında yaş ilerledikçe kitapların yazısı artacak, resimleri azalacaktır. Bu tür kitaplarda resmin, metinde ait olduğu yere en yakın durumda olması, sırf resimlerin kitap içinde belli bir aralıkta serpiştirilmeleri endişesiyle metinden uzaklaştırılması da çocuğu hem rahatsız eder, hem de ilgisini azaltır.
4. Bol yazılı kitaplarda, özellikle bilgi veren eserlerde yazıyla anlatılanlara açıklık getirmek üzere resim, ya da çizim eklenecekse, bunların gerçekten metni açıklayıcı olması beklenir.
5. Hangi amaçla yapılıyor olursa olsun resimler estetik açıdan güzel, anlatım açısından ifadeli olmalıdır.
6. Resimlerin siyah beyaz olmaları yerine renkli olmaları yeğlenmelidir. Yuva dönemine kadarki yaş dönemi çocukları renkleri henüz ayırt edebilmektedir. Bu nedenle bu yaş grubuna hitap eden kitaplardaki resimler, parlak renkli olmalı, giderek bu renkler açıkli koyulu olarak verilmelidir. Burada amaç çocuğa bir yandan renkleri, renk tonlarının yarattığı zenginliği öğretirken, bir yandan da renk uyumunun sağladığı estetik doyumunu verebilmektir.

2.4.2 İç Yapı ile İlgili Ögeler

2.4.2.1 Konu

Konu Türkçe Sözlükte (2011:1476) “*konuşmada, yazıda, eserde ele alınan düşünce, olay veya durum, mevzu, süje*” olarak tanımlanır.

Sever (2010:120) çocuk edebiyatında konu alanının çocukların gelişim evrelerine göre gittikçe zenginleştiğinden bahseder. Oğuzkan (2010:375 – 376) çocuk yayınlarında konu seçiminin çok önemli olduğunu belirterek bu seçimde çocukların evrensel nitelik taşıyan ruhsal özellikleri yanında, onların dünyasına ayrı bir renk ve kişilik kazandıran ulusal kültür değerlerinin, içinde yaşadıkları toplumun benimsediği ahlak kurallarının, gelenek ve göreneklerinin de göz önünde tutulması gerektiğine değinir.

Alpöge (2006:18) okul öncesi kitaplarda konunun önemini şöyle belirtmiştir:

“ Konu da önemli. Günümüzde nerdeyse her şey okul öncesi kitaplara konu oluyor. Boşanma, sakatlık, ölüm gibi konular küçüklerin kitaplarına girmiş durumda. Ayrıca çevreyi koruma birçok kitaba konu olmuş. Savaşın kötülüğü de daha çok yabancı kitaplarda işlenmiş. Bu konuları işlemek gerçekten ustalık isteyen bir iş. Çünkü çocukları üzmeden ve umutlarını kırmadan bu konuları gerçekçi bir dille anlatmak zor. Ama bunların da güzel örnekleri var.”

Yalçın ve Aytaş çocuk kitaplarının konularının çocuğun güncel hayatıyla doğrudan ilgili olması ve gerçeğe uygun düşmesi gerektiğini belirterek yazarın konuyu işlerken şu hususlara dikkat etmesi gerektiğini belirtir (2002:46 – 47):

a.Çocukların ilgilerini, beğenilerini, okuma eğilimlerini tespit ederek, konularını bu tespit etrafında işlemelidirler. Bu yüzden çocuk kitaplarında tema ile konu arasındaki ilişki çok güçlü olmalıdır.

b. Çocukların ilgilerini, beğenilerini, okuma eğilimlerini tespit ederek, konularını bu tespit etrafında işlemelidirler. Bu yüzden çocuk kitaplarında tema ile konu arasındaki ilişki çok güçlü olmalıdır.

c. Çocuk kitaplarında, milli değerlere önem verilmeli, onların demokratik anlayışa ve saygın bir kişiliğe sahip olmasına özen gösterilmelidir. Seçilen temalarda onları eğlendirip dinlendirirken yeni duygu ve düşüncelerin kazandırılması da ihmal edilmemelidir.

2.4.2.2 Ana fikir ve yardımcı fikirler

Arıcı ve Ungan yazılı anlatım ürünlerinin hepsinin birer ana fikir barındırdığını ifade eder ve şöyle devam eder:“Ana fikirden kasıt yazıda verilmek istenen ana düşünce, iletidir. Ayrıca metnin ana fikrinin anlaşılmasında paragraflar arası bütünlük, dil ve üslup çok büyük önem arz eder” (2012:9).

Yalçın ve Aytaş ana fikrin daha çok dolaylı anlatıma sahip duygu yoğunluklu roman, hikaye, şiir, tiyatro gibi eserlerde gizli olabileceğini; araştırma yazıları, bilimsel eserler, düşünce ağırlıklı gazete ve dergi yazıları gibi eserlerde açıkça ortaya konabileceğini dile getirir (2002:45).

Yalçın ve Aytaş yardımcı fikri, “ana fikrin yanında genellikle birkaç paragraftan daha uzun yazılarda bulunan ve ana fikri destekleyici mahiyetteki fikirler” olarak tanımlarken iyi bir yazarın yan fikirleri ustaca kullanarak ana fikrin kavranmasını kolaylaştıracağını, iyi bir okuyucunun da paragraflardaki yardımcı fikirleri kolayca görüp yazarın mantık zincirini takip ederek ana fikri rahatça kavrayacağını belirtir (2002:45 - 46).

Gürel, Temizyürek ve Şahbaz (2007:33) ana düşüncenin çocuğu saplantılı hale getirmemesi, onun değişik olaylar karşısında neden – sonuç ilişkisi kurmasına

yardım etmesi, esnek düşünmesini sağlaması, yaratıcılığını desteklemesi, öğrenmeye karşı güdülemesi gibi konular üzerinde durmaktadır.

2.4.2.3 Olay örgüsü

Moran, *syuzhet* kelimesinin az çok olay örgüsü anlamında kullanıldığını söyler. Olay örgüsü ise yazarın metinde sunduğu sıra ve biçimdeki olaylar dizisi demektir (2007: 182).

“Olay örgüsü küçük olaylar yani epizotlardan oluşur. Bunlar da olay zinciri dediğimiz dizgeyi oluşturur” (Kolcu, 2006:20).

Özdemir (2010:142) anlatıma dayalı metinlerde, her gelişmenin bir olay kabul edilmesinin mümkün olamayacağını, bu yüzden metinlerde genel akışı etkileyen ve ilgi çeken gelişmeleri olay kabul etmenin daha doğru olacağını düşünmektedir.

Sınar Çılgın (2007:82) çocuk eserlerinde olay örgüsünün çok önemli olduğunu, çocuklar için eser hazırlayan yazarların, ortaya koymayı düşündükleri bir eserin olay örgüsünü kurarken veya geliştirirken okurların bilgi seviyelerini, anlayış güçlerini ve ilgilerini hesaba katmaları gerektiğini ifade etmektedir.

Çocuk eserlerinin genellikle kronolojik bir sıra takip ettiğini, küçük çocuklar için hazırlanan resimli hikaye kitaplarında kronolojik düzeni sık sık resimlerin sağladığını, kronolojik düzen içinde aksiyon ve kahramanlar arasında ilişki bulunduğunu vurgulayan Sınar Çılgın, yaşları daha büyük çocuklar için kitap yazarların kronolojik düzenden başka bazen maziye gitme metoduna da başvurabileceklerini, eğer gerekiyorsa yazarın hikayenin sırasını kesebileceğini ve kahramanın geçmişi, daha önce yaşadıkları hakkında bilgi verebileceğini de eklemektedir (2007:82 - 83).

2.4.2.4 Mekan

Kolcu, mekanı, bir kurmaca metinde olayın geçtiği yer olarak tanımlar ve mekanın, modelini yaşadığımız dünyadan (ev, konak, çarşı, pazar, şehir, tren, vapur, otobüs, uçak, işyeri, sokak vb.) alacağı gibi tamamen muhayyel de olabileceğini ekler (2006: 23).

Vakanın mahiyetinin, çok defa mekan tasvirlerine ayrılan satırlarda sezdirildiğini belirten Aktaş, bu bakımdan mekan tasvirlerinin sinemada film başlamadan önce musikiye benzer bir fonksiyonu olduğunu ifade etmektedir (2003: 128).

Aktaş (2003:131) mekan tasvirlerinin eserdeki kahramanların bazı hususiyetlerini dikkatlere sunmaya da yardım edebileceğini, vaka zincirinin muhtevasının ve kahramanlarının psikolojik halinin mekan tasvirlerinden anlaşılabilineceğini, mekanın metin halkalarının teşekkülünde ehemmiyetli bir unsur olduğunu hatta bazı eserlerde şahıs kadrosunu teşkil eden fertlerden biriyle çok yönlü alış – verişin, mekanı vakanın kahramanlarından biri haline getirebileceğini ileri sürmektedir.

2.4.2.5 Karakterler/ Kahramanlar

Karakter TDK Türkçe Sözlük (2011:1317)'te “*bir eserde duygu, tutku ve düşünce yönleriyle ele alınan kimse*”, kahramansa (2011:1268) “*roman hikaye, tiyatro vb. edebiyat türlerinde en önemli kişi*” olarak tanımlanır.

Gündüz, karakterin kişiye özel, kişilik özelliklerini, kişinin doğasını, davranış biçimlerini barındıran bir kavram olduğunu, her insan gibi biricik olduğunu belirtir, tip denildiği zamansa ortak özelliklerinden ötürü bir küme içinde düşünebileceğimiz bir topluluk veya bireyin kastedildiğini vurgular (2003:63).

Başından olay geçen kahramanların çeşitli karakterleri canlandırıldığını ifade eden Sever, karakteri, sanatçının yarattığı, duygu, düşünce ve tutku yönleriyle geliştirdiği, gerçek yaşamdan da esinlenerek deneyimiyle, birikimiyle, kendine özgü duyarlılığı ile biçimlendirdiği bir kişilik olarak tanımlar (Sever, 2010:75 – 76).

Sever, “baş kişi”, “temel kişi”, ya da “kahraman” diye adlandırabileceğimiz kişilerin, yapıtlarda olayı sürükleyen, yaşayan en önemli kişiler ya da anlatılanlarla doğrudan ilgili olan, anlatımı yönlendiren kişiler olduğunu ve bu kişilerin okura yapıtta birçok özellikleri ile tanıtıldığını, olayların onların çevresinde döndüğünü ifade eder. Yan kişilerin ise (ikinci, üçüncü derecede kişiler, arka plandaki kahramanlar) anlatılanlarla dolaylı ilgisi olan kahramanlar olduğunu belirtir (Sever, 2010:76).

Aktaş ve Gündüz, roman ya da oyunda pek çok kişinin olayın içinde yer aldığına ama olaya kimilerinin dolaylı, kimilerinin doğrudan katıldığına ve asli kişilerinse başından sonuna kadar olayı yönlendirdiklerine ya da olaya dahil olduklarına işaret

eder. “Bunların dışında olayların akışında rol alan ikinci dereceden kişiler vardır. Bunlara yardımcı kişiler adını veriyoruz” (2010:361).

Biz de bu çalışmamızda eserlerdeki kahramanları birinci, ikinci, üçüncü derece şeklinde sınıflandıracak ve onların fiziksel, psikolojik ve sosyal özelliklerine değineceğiz.

Fizik TDK Türkçe Sözlük (2011:883)’te *insanın doğal yapısı, kişinin dış görünüşü* olarak tanımlanır. Psikoloji(2011: 1950) *herhangi bir edebiyat ürününde, kişilerin kişiliklerini belirleyen duyuş, düşünüş, davranış biçimi* diye açıklanırken sosyal kelimesinin tanımı ise *toplumsaldır* (2011:2143).

Oğuzkan (2010:376 – 377) masal ve masalımsı eserler dışındaki eserlerin önde gelen kişilerinin, özellikle çocuk okurlar söz konusu olduğu durumlarda, gerçek veya hiç olmazsa gerçeğe yakın olması gerektiğini savunmaktadır. Ayrıca yazar, bu koşula uyulmaması halinde çocukların okudukları eserde başlarından türlü olaylar geçen kişilere inanmakta güçlük çekeceklerini de eklemektedir.

Yalçın ve Aytaş, çocuk kitaplarında çok kahraman bulunmamasının ve diğer kahramanların bir ana kahraman çevresinde açık tanımlarla ilgilendirilerek anlatılmasının önemine işaret eder. “Çünkü çocuk karmaşık yapıları anlayabilecek, karmaşık ilişkileri yorumlayabilecek düzeyde değildir” (Yalçın ve Aytaş, 2002: 47).

Sever (2010:104) çocuk edebiyatındaki karakterleri kapalı (geliştirilmemiş) ve açık (geliştirilmiş) olarak adlandırıp iki grupta inceler. Kapalı karakterin, özellikleri yüzeysel olarak tanıtılan, okurun iyi tanımadığı karakter olduğunu, bu tür karakterlerin, çocuklara insan doğasını kavratma, yaşam gerçekliğini anlatmada çok az katkıları bulunduğunu ifade eden Sever, açık karakteri ise roman, öykü, masal ve anlatılarda birçok özelliğiyle okura tanıtılan, inandırıcı nitelikleriyle öne çıkan, okurun iyi bildiği, yazarın aktarmak istediği iletilerin okurlarla paylaşılmasında etkin sorumluluk üstlenen karakter olarak tanımlar.

2.4.2.6 Anlatıcı

Özdemir (2010:205 - 207) öyküleme temelde iki tür anlatıcı olduğundan bahseder. Bunlar birinci ve üçüncü kişidir. Birinci kişi anlatımının esas kişi ya da kahraman olduğu ve sınırlandırılmış olarak gözlemci rolünde bulunduğu iki biçimi vardır.

Üçüncü kişi anlatımındaysa anlatıcı kişisellikten uzaktır. Olayın dışında bir tanık, bir gözlemci gibidir. Bunun da iki biçimi olduğunu belirten Özdemir üçüncü kişinin bazen her şeyi bilip anlatabileceğini, bazense olayı belli bir noktaya kadar anlatabileceğini belirtir.

Aktaş (2003:93) hakim bakış açısıyla yazılmış eserlerdeki anlatıcıya yazar – anlatıcı, hikayenin kahramanlardan biri tarafından nakledilmesi durumunda ortaya çıkan anlatıcıya da kahraman anlatıcı (2003:89) adını vermektedir.

2.4.2.7 Zaman

Kolcu (2006:24) kurmaca eserlerdeki zaman meselesini iki yönden ele alır: “Bir iletişim aracı olan edebi eserde zaman problemi gerçek zaman ve fiktif/kurmaca zaman noktasında birbirinden ayrılmaktadır.”

Gerçek zamanı, yazarın eserini yazdığı, onu yarattığı zaman takvim, saat ve kronoloji ile ölçülen gerçek hayata ait zaman olarak tanımlayan Kolcu, fiktif/kurmaca zamanın ise eserde kullanılan zaman olduğunu, eserde anlatılan olayın geçtiği bu zamanın takvimle ölçülebilen zamana tekabül etse de eserin zamanının kurmaca olduğunu belirtir (2006:24).

2.4.2.8 Dil ve anlatım

“Çocuk hikaye ve romanlarında, masallarda, piyeslerde üslup ve dile önem verilmektedir. Basit, anlaşılabilir, yalın bir dil kullanılmalıdır. Buna uygun seçilecek arı, duru sözcükler edebiyat eserinin anlaşılmasını sağlayacaktır. Kelime oyunları, cinaslı söyleyişler, çocukların kavrayamayacağı üslup oyunları çocuk eserine yarardan çok zarar verir, çocukların yadırgamasıyla karşılaşır. Bu yüzden tertemiz ifadeler, yaşayan Türkçemizle donatılmış kısa cümleler, aynı biçimdeki espriler, eserin doyumsuzluğunu sağlar. Bütün bu söylediklerimiz eserde, yazarın amaçları arasında olmalıdır. Yazarın asıl hedefi en içten, yalın cümlelerle çocuk dünyasında ilgi uyandırmak, çocukların düşünce dünyalarına yeni güzellikler eklemektir. Bu eserler, çocukta okuma alışkanlığı kazandıracaktır” (Ciravoğlu, 2000:191).

Gökşen (1975:28 - 29)’ e göre çocuk yayınlarının anlatım özellikleri şöyle olmalıdır:

- a) Kısa cümleler kullanılmalı: Cümlelerin uzunluğu ortalama 5 – 6 kelimeyi pek aşmamalıdır. Sınıf seviyesi alçaldıkça cümleler kısa yükseldikçe biraz daha uzun olmalıdır.
- b) Cümleler, özellikle tek özneli, tek yüklemlili olmalı, bir cümle ile yalnız bir ana fikir verilmelidir.
- c) Şatafatlı kelimelerden; yapma, gösterişli ve bol sıfatlı anlatımdan kaçınılmalıdır.
- ç) Gereksiz olan bütün kelimelerden, sözlerden ve fikirlerden sakınılmalıdır. Amacımızı belirtme bakımından hiçbir yararı bulunmayan her söz ve fikir atılmalıdır.

d) Konuştuğumuz gibi yazmalıyız. Yazdığımızı okuyanlar, karşılarında bizi dinliyor sanmalıdırlar. Biz büyükler, çoğu zaman, farkında olmadan, karşımızdakilere hitap edecek yerde, kendimizle konuşuyor gibi davranırız.

e) İşlenecek konular, küçüklerin bildikleri, denedikleri varlıklara ve olaylara bağlı olmalıdır.

f) Çocukların kafasında kavramları bulunan kelimeler seçilmelidir: Örneğin, çocuk şiirlerinde sık sık geçen “ aile muhabbeti” , “şan” , “şeref” , gibi kelimeleri ya da birtakım teknik terimleri kullanırken bunların çocukların kafasında bir anlamı bulunup bulunmadığı düşünülmelidir. “ Aile muhabbeti”ni vermek için yaratılacak bir olay ya da serüven, “aile muhabbeti” kavramını birçok sözden daha etken olarak belirtebilir.

g) Yazılacak masal, hikaye vb.nin konularını seçerken çocukların psikolojik yapılarını ve okuma eğilimlerini göz önünde bulundurmalıdır.

h) Fiillerin canlı olmasına dikkat edilmelidir. 1. Düşünmek, tasarlamak, niyet etmek gibi cansız fiillerden çok koşmak, yürümek, görmek vb. gibi canlı fiiller kullanılmalıdır. 2. Getirildi, alındı, söylendi biçimindeki edilgen çatılı fiiller yerine getirdi, aldı, söyledi biçimindeki etken çatılılar yeğlenmelidir. 3 .Gelmiş olacağım, gezer oldum, anlamaz oldu... gibi cansız birleşik fiillerden kaçınılmalıdır.

i) Çocuklar için, gerçek anlamlarına, ses imgeleri bakımından daha yakın olan sıfatlar, isimler vb. seçilmelidir. “ Arı vız vız dedi.” “ Vak vak ördek badi badi yürüdü.”

Dil ve anlatım başlığı altında şu öğeler ele alınmaktadır:

Atasözü: “Atasözleri, bir kavramı, bir düşünceyi, bir olay ya da olguyu az sözle anlatmak ve daha etkili, daha inandırıcı kılmak için başvurulan anlatım yollarından biridir” (Özdemir, 2001:5).

Aksoy (2014a:15 – 19) atasözlerinin kalıplaşmış, kısa ve özlü, genelde bir, iki cümleden oluşan sözler olduğunu ve sosyal olayların, doğa olaylarının, toplumsal olayların nasıl olageldiklerini, ahlak dersi, öğüt verdiklerini, gerçekleri, felsefeleri, bilgece düşünceleri, töre ve gelenekleri, inanışları bildirdiklerini belirtir.

Deyim: Püsküllüoğlu (2003:275) deyim anlatıma akıcılık, çekicilik katan, çoğunun gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan, genellikle de birden çok sözcüklü dil ögesi, kalıplaşmış sözcük topluluğu olarak tanımlar.

Aksoy (2014b: 498) deyimlerin en önemli bölümünün kavramları, değişmece (mecaz) yoluyla, anlatım güzelliği ve özgünlüğü içinde belirten kalıplaşmış sözcük öbekleri ya da tümcelerin olduğunu belirtir. Verdiği örneklerden bazıları şunlardır: Abayı yakmak, buluttan nem kapmak, danışıklı dövüş, diken üstünde durmak...

Benzetme: Dilçin, benzetmenin sözü daha etkili bir duruma getirmek için kullanıldığını ve bu sanatın aralarında türlü yönlerden ilgi bulunan iki şeyden, benzerlik bakımından güçsüz durumda olanı nitelikçe daha üstün olana benzeterek yapıldığını aktarmaktadır (2005:405).

Dilçin(2005:406)benzetmede benzetme ögeleri adı verilen dört öge bulunduğunu belirtir ve bu ögeleri şöyle tanımlar:

1. Benzetilen: Birbirine benzetilen şeylerden nitelik bakımından daha güçsüz olan.
2. Benzetmelik: Birbirine benzetilen şeylerden nitelik bakımından daha üstün, daha güçlü olan, kendisine benzetilen.
3. Benzetme yönü: Birbirine benzetilen şeyler arasındaki ortak ilgi ve benzeyiş.
4. Benzetme edatı: Sözcükler, kavramlar arasında benzetme ilgisi kuran edat ya da edat görevinde olan sözcükler.

Gencan (2001:545) benzetmelerin her zaman dört terimli olmayacağını, anlatımda eksiklik bırakmadan ögelerin düşebileceğini belirtir.

“Teşbih ile istiarede iki unsur arasında bir ilişki kurulur. Hatta bu bazen gizli bir karşılaştırma gibidir. Fakat bu ilişki teşbihte açıkça söylenir ve belirtilir, istiarede ise söylenilmez, sezdirilir. İstiarede adı anılanın tüm yan anlamlarından, çağrışımlarından, bütün anlam değerlerinden yararlanılmaya çalışılır. Bu açıdan istiare bir unsurun zihnimizde uyandırdığı bir başka unsur ile olan benzeyişinin yakalanıp verilmesidir”(Saraç, 2007:118).

İkileme: Vardar ve diğerleri (1998:125) ikilemeyi “anlama güç katmak amacıyla bir birimi, seslemi yineleme, aralarında benzerlik bulunan birimleri art arda kullanma” şeklinde tanımlar.

Ada çekimi ekleri alabilen, cümle içinde ad, sıfat, zarf görevi yüklenen, anlamı güçlendirmek üzere kullanılan ikilemelerin başlıca türleri şunlardır:

a- Aynı kelimenin tekrarı ile kurulanlar: *birer birer, teker teker...*

b- Eş veya yakın anlamlı kelimelerle kurulanlar: *Ev bark, belli başlı...*

c- Zıt anlamlı kelimelerle kurulanlar: *Bata çıka, düşe kalka...*

d- Aynı kelimenin ön sesinin değiştirilerek tekrarlanması ile kurulanlar: *Ayak mayak, güzel müzel...* (Korkmaz, 2003:124)

Akyalçın, ikileme biçimindeki söz öbeklerinin, dilimizin anlatım olanaklarının genişlemesi, güçlü, akıcı, şiirsel ve kıvrak bir anlatımın sağlanabilmesi bakımından çok önemli bir yere sahip olduğuna işaret etmektedir (2007:1).

Pekiştirilmiş kelime:“Türkçede ad, sıfat, zarf soylu sözlerin açık veya kapalı ilk hecelerinin *p, m, r, s* ünsüzlerinden biriyle kapatılması ve meydana gelen hecenin, o kelimenin başına eklenmesiyle, benzer hecelerın tekrarı esasına dayanılarak kurulan ve bu yolla ilgili olduğu adın veya fiilin taşıdığı anlamı yoğunluk bakımından güçlendiren kelime” (Korkmaz, 2003:173).

Kupkuru, masmavi, bembeyaz... pekiştirilmiş kelimelere örnek olarak verilebilir.

Korkmaz, pekiştirilmiş kelimelerde anlamı daha da güçlü kılmak için ek yığılması olayında görüldüğü gibi, pekiştirme öncesi ile asıl kelime arasında bir (A) ünlüsü daha ekleneceğini belirtir ve buna örnek olarak *sapasağlam, çepeçevre* kelimelerini gösterir (2003:173 – 174).

Abartma: “Bir sözün etkisini güçlendirmek amacıyla bir şeyi ya olamayacağı bir biçimde anlatmak ya da olduğundan pek çok ve pek az göstermektir”(Dilçin, 2005: 447). “Mübalağa bir başka ifadeyle bir şeyi gerçekteki halinden birkaç derece fazla veya aşağı göstererek anlatmaktır” (Saraç, 2007:219).

2.5 ÇOCUK EDEBİYATI TÜRLERİNDEN MASAL, HİKAYE, ROMAN VE TEMEL ÖZELLİKLERİ

2.5.1 Masal

“Halkın ortak şuurundan doğmuş, kulaktan kulağa, kuşaktan kuşağa aktarılan, geçtiği yer ve zaman bilinmeyen, normal veya olağanüstü şahıs, peri, cin, dev, ejderha gibi yaratıkların meydana getirdiği gerçekdışı olayların hikaye edildiği anonim halk edebiyatı ürününe denir” (Tekin, 1999:416).

Masallar ortaya çıkışları bakımından ikiye ayrılır:

Anonim Halk Masalları:“Halk tarafından yaratılıp ağızdan ağza geçirilerek zamanla değişikliğe uğrayıp 19. yy’a kadar gelmiş ve çoğunlukla bu dönemde yazılı edebiyata geçirilmiştir” (Yalçın, Aytaş, 2003:69).

Edebi Masallar:“Yazarların kişisel hayal güçlerine dayanarak yazdıkları, halk masallarına benzeyen ve çoğunlukla ilhamını onlardan alan yapma masallardır” (Yalçın, Aytaş, 2003:70).

Masalların genel özellikleri şöyle sıralanabilir (Kaya, 2010:500 – 501):

- 1.Masalların ne zaman ortaya çıktığı ve ilk söyleyeni belli değildir. Masallar anonim olup sözlü gelenekte yaşayan mensur anlatılardır.
2. Gerek kahramanlar bakımından olsun ve gerekse objeler ve olaylar bakımından olsun masallarda her türlü olağanüstülüklerle rastlamak mümkündür.
3. Masallarda imkansız diye bir şey yoktur. Büyü yardımıyla her şey mümkündür.
4. Masallarda belirli bir coğrafya yoktur. Bazen Çin, Bağdat gibi yer adları geçse de bunlar süs olarak sonradan eklenmiştir. Masalların mekanı çoğunlukla belirsizdir “ Ülkenin birinde” , “ Kaf u Nun dağının ardında” gibi belirsiz ifadeler kullanılır.
5. Masallarda olaylar “ zamanın birinde ...” ifadesinin belirsizliğinde anlatılan bir zamanda cereyan eder.
6. Masallarda anlatım yüzeyseldir, ayrıntıya ve sebep sonuç ilişkisine pek inilmez.
7. Cin, peri, dev, ejderha, cadı, zenci, padişah, köse gibi çoğu hayal mahsulü kahramanlar masallarda önemli roller üstlenmiştir.
8. Masal kahramanları gerçek kimliği olmayan belirsiz kişilerdir: “ Padişahın biri” veya “ üç oğlu / kızı ” , “ kocakarı, cadı, köse, tüccar” gibi.

9. Masallarda kesif bir dualizm (karşıtlık, zıtlık, ikili sistem) vardır. İyi – kötü, güzel – çirkin, erdemli – erdemsiz çatışması masalların bütününe hakimdir. Renk olarak sadece siyah ve beyaz vardır. kahramanlar ya hepten iyi, güzel ya da hepten kötü, çirkindir. Bunun ortası yoktur.

10. Masal kendi mantığı içerisinde, sonunda iyiler ödüllendirilir, kötüler cezalandırılır. Bu yönüyle masallar, eğitici ve ders verici bir işlev görmektedirler.

11. Masallar geniş bir coğrafyada varyantlar halinde anlatılır.

12. Masalda anlatım, kısa ve yoğun olup genellikle öğrenilen geçmiş zaman, şimdiki veya geniş zaman kipleriyle yapılır.

13. Hemen her şey masala konu olabilir.

14. Masallar kendine has sade bir dille ve akıcı bir şekilde anlatılır. Sık sık kalıp sözlere başvurulur.

15. Masallar genellikle bir tekerleme ile başlar olayın anlatımıyla devam eder ve dilek kısmıyla sona erer.

16. Masallar genellikle boş vakti hoşça geçirmek amacıyla kadınlar tarafından anlatılır. Bu sebeple masal anlatıcılarına “ masal anası” denilmektedir.

17. Masallar inandırma iddiası taşımazlar.

Oğuzkan (2010:26 – 27) çocuk masallarında aranan nitelikleri şöyle sıralamıştır:

a. Masalı oluşturan olaylar canlı ve hareketli olmalıdır.

b. Masalın dili sade, anlatımı akıcı olmalıdır.

c. Masalda düğüm noktası ustaca işlenmiş olmalı, olaylar beklenmedik biçimde sonuçlanmalıdır.

d. Tasvirler, kahramanların davranışları ve beğenileri çocuklarda iyilik ve güzellik duygusunun gelişmesine yardımcı olmalıdır.

e. Masalarda anlatılanlar zaman zaman çocukları neşelendirmeli, güldürmeli, eğlendirmelidir.

f. Masal, konusu ve kahramanları bakımından, çocukları korkutmaktan ve üzmetten uzak olmalıdır.

g. Masalda çocukları uyuşukluğa, boş inançlara ve yazgıcılığa(kaderciliğe) yöneltten telkinler bulunmamalıdır.

Güleryüz (2003:198)'ün de şu maddelerini ekleyebiliriz:

a. Masallarda sürekli bir sorun çözülmeli, olumlu tiplere yer verilmeli, kişiyi yaratıcı yenilikçi düşünmeye sevk etmeli.

b. Masal ulusal ve evrensel değerlere ters düşmemeli, dünyadaki bitki, insan ve hayvan dengesini dikkate almalı, canlıların kardeşliği, yaşama hakkı işlenmeli.

c. Masal çocuğun yaşama heyecanını öldürmemeli, düşünme gücünü kırmamalı; tartışılmaz değerleri önüne koyup onu çaresiz bırakmamalıdır.

2.5.2 Hikaye

Karataş bu türü “Öykü. İnsan hayatında olan veya olma ihtimali bulunan olayları belli bir hacim içinde anlatan metinlere hikaye denir” (2011:247) diye tanımladıktan sonra bu tanımın daha çok, *Maupassant tarzı* (Guy de Maupassant:1850 - 1893) dediğimiz klasik hikaye için geçerli olduğunu, *Çehov tarzı* (Anton Pavloviç Çehov: 1860 - 1904) da denilen durum hikayesinde, olayın fazla bir yer tutmadığını eklemektedir.

“Romanlara nazaran daha kısa olan hikayeler, bir tek olay etrafında döner. Şahıs kadrosu dardır ve şahısların hayatları ayrıntılı olarak ele alınmaz” (Ayyıldız, Birgören, 2005: 61).

Ayyıldız ve Birgören (2005:61) klasik hikayenin serim – düğüm – çözüm biçiminde verildiğini belirtir ve serim bölümünde kişilerin tanıtıldığını, olay hakkında kısa bilgi verildiğini, olayın geçtiği yerin belli bir zaman çerçevesinde tanıtıldığını, düğüm bölümünde küçük küçük olayların birbirine zincirleme bağlandığı, kişilerin birbirleriyle ilişkilerinin ele alındığını, çözüm bölümünde olayın sonlandırıldığını söyler. Ardından modern hikayede olay anlatma amacının, olayın olmadığını, durum ya da kesit, gerilimsiz bir hava, duygular, hayaller, izlenimler ve çağrışımlar bulunduğunu, modern hikayenin belli bir sonuca bağlanmayabileceğini ekler.

Güleryüz (2003:261) çocuk öykülerinde aranacak nitelikleri şöyle maddelemiştir:

1. Çocuklara verilecek öykülerde konular çocukların ilgi alanlarına uygun olmalı, politik ve açık, tahrik edici cinsel konular işlenmemeli.
2. Öğrenciyi güdüleyici, ilgi uyandırıcı, sürükleyici ve okumaya kışkırtıcı olmalıdır, bunun için de yazının iç planlamasında gerilim ve gerilimi oluşturan öğeler, olaylar iyi ayarlanmış olmalı.
3. Olaylar çocuğun düşünsel dünyasına uygun olmalı, karmaşık ilişkiler, uzun, bıktırıcı tanımlar ve betimlemelerden oluşmamalı, cümlelerdeki sözcük sayıları çocuğun yaşına uygun olmalı.
4. Öyküler aşırı öğretici, öğüt verici olmamalı, olayların içinde, insanlar olayları yaşayarak bu dersi ya da deneyimi kendileri çıkarmalı.
5. Resimler, konulara uygun olmalı, öyküler çok uzun olmamalı, kitabın iç dizaynı çocuğu yormamalıdır.

2.5.3 Roman

Gündüz (2003:19) romanın on beş bin ve daha çok sözcükten oluşan, töreleri, duyguları, düşünceleri, tutkuları, toplumsal gerçekleri, tarihsel gerçekleri, olabileceği

varsayılan olayları, karakterler ve tipler kullanarak, zaman ve mekan içinde kurgusal ve düzyazı olarak anlatan, çözümleyen, estetik kaygısı olan bir yazın türü olduğunu belirtmektedir.

“Romanlar ele aldıkları olaylara göre toplumsal, psikolojik, gerçekçi, duygusal, macera ve tarihsel roman gibi türlere de ayrılırlar” (Güleryüz, 2003:273).

Sağlık (2005:232)’ a göre çocuk romanı öncelikle roman sanatının içinde yer almalı ve hakkında yapılacak bütün değerlendirmelerde öncelikle roman terminolojisi kullanılmalıdır. Eğer bir çocuk romanı, roman olmanın hakkını vermemişse, o romanın “çocuk” kavramının hakkını verip vermediği tartışılabilir.

Güleryüz, çocuk edebiyatı ürünü olarak romanın, çocuklarca, on bir yaşından sonra zevkle okunabileceğini belirtmektedir. Çünkü çocuk ancak somut işlemler dönemini bitirdikten sonra olayları çok boyutlu düşünmeye başlamaktadır. “Roman çocuklara, olayların neden ve niçinleri üzerinde geniş düşünme, olaylar arası bağ kurma, olayları bütün içinde ayrıntılara inerek görme fırsatı verir” (Güleryüz, 2003:274).

Gökşen’e göre, ilkokulun birinci dönemindeki çocuklara roman, uzunluğundan ötürü, sıkıcı, izlenilmesi güç gelse de ikinci dönemdekiler için okuma alışkanlığı, “ takip fikri” kazandırma bakımından önemli ve ilgi çekici bir türdür (1975:113).

Yalçın ve Aytaş (2003:163 - 164) çocukların romanlardan zevk almaları ve onları okumaları için şu özelliklerin romanlarda bulunması gerektiğini vurgulamıştır:

1. Romanların sağlam bir mantığa sahip olması gerekir. Çocuk romanı yazacak kimselerin, bu mantığı sürekli göz önünde bulundurması, anlatım planındaki dengeye dikkat etmesi gerekmektedir.
2. Çocuğun ruh ve beden gelişimine uygun olmayan konulara yer verilmemelidir. Bu çağın getirdiği ahlak ölçülerine göre zaman içinde değişebilen değerlerle değişmeyen değerler olmak üzere ikiye ayrılmalıdır. Hırsızlık, yalan söyleme, başkalarına zarar verme genel geçer ölçüler olarak alınmalıdır. Bunun dışında batıda çocuk edebiyatı kitaplarında aile içindeki bazı olumsuzlukların çocuk edebiyatına yansıtılmaması düşüncesi, zenci – beyaz ayrımı, erkek veya kız arkadaş edinme ölçüleri tamamen değişmiş bulunmaktadır.
3. Eserlerde yer alan karakterler, gerçek hayatla uyumlu olmalı, abartılı ve gerçek hayattan kopuk tip ve karakterlere yer verilmemelidir.
4. Özellikle çocukların serüveni yapıları göz önünde bulundurularak, detaylı ve uzun tanım ve tasvirlerden kaçınarak, diyalogları bol, heyecan, ilgi ve kurgusal gelişim zevki uyandıracak olaylara yer verilmelidir.
5. Olaylar ve kahramanların anlatımında kahramanların kimlik ve kişilikleri ile ilgili bilgiler daha kesin bir dille anlatılmalı, olaylar arasındaki geçiş de yine kesin çizgileriyle verilmelidir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1 ARAŞTIRMA MODELİ

Çalışmamızda betimsel nitelikli tarama modeli kullanılmıştır.

3.2 EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın, konusunu tarihi olaylardan alan, Timaş Yayınevi tarafından basılan, 13 yaş ve üzeri çocuklar için yazılmış 13 tarihi çocuk romanı oluşturmaktadır. Bu çalışmada örneklem alma yoluna gidilmemiştir.

3.3 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmanın verileri kaynak taraması yoluyla elde edilmiştir. Altın Ferman, Efsane Komutan, Hanoğlu(Bir Selçuklu Kahramanı), Hilal Uğruna, Kırık Hançer, Koç Yiğit(Seyit Battal Gazi), Korkusuz Cengaver, Malazgirt'in Üç Atlısı (Aksungur), Osmanlı Leventleri (Seydi Ali Reis ve Leventlerinin Maceraları), Özgürlük Savaşçısı(Şeyh Şamil), Yasak Şehir, Zafer Rüzgarları ve Fetih Sancakları isimli Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın 13 yaş ve üzeri çocuklar için yazdığı, Timaş tarafından basılan on üç tarihi çocuk romanı incelenmiştir. Eserlerin hitap ettiği yaş aralıklarının tespitinde, Timaş Yayınları'nın internet sitesinde yer alan "+13 Tarihi Romanlar" sınıflandırması ölçüt alınmıştır.

3.4 VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın 13 yaş ve üzeri çocuklar için yazdığı, Timaş tarafından basılan 13 tarihi çocuk romanı, çocuk edebiyatının temel öğeleri (boyut, ciltleme, kapak, kağıt cinsi, sayfa düzeni, harfler, resim, diğer unsurlar; konu, ana fikir ve yardımcı fikirler, olay örgüsü, mekan, kahramanlar/karakterler, anlatıcı, zaman, dil ve anlatım) bakımından incelenmiş, elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

BÖLÜM IV

AHMET YILMAZ BOYUNAĞA’NIN HAYATI VE EDEBİ KİŞİLİĞİ

4.1 HAYATI

Ahmet Yılmaz Boyunağa, 1 Haziran 1935’te Kırklareli’de doğmuştur. İlk, orta ve lise eğitimini Zonguldak’ta tamamlamıştır. 1956’da Çelikel Lisesini bitirmiş ve ardından, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünü kazanmıştır. 1960 yılında bölümünden mezun olmuştur(Kukul,2015a).

Yılmaz Boyunağa, 1960 – 1963 yılları arasında Bursa Erkek Lisesi, 1964 – 1965 yıllarında ise Yozgat Lisesinde tarih öğretmenliği yapmıştır. 1965 - 1972 yılları arasında Balıkesir Eğitim Enstitüsünde çalışmıştır. 1973’ten itibaren de Samsun Eğitim Enstitüsünde ve Eğitim Enstitülerinin Yüksek Öğrenim Kurumu'na bağlanarak Eğitim Fakültesi ismini almasıyla da Eğitim Fakültesi Tarih Bölümünde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır (Kukul, 2015a).

Yakın arkadaşı Halistin Kukul, onun kişiliğinden şöyle bahsetmektedir:

“Yılmaz Boyunağa, çok hassas yapılı, duygulu bir insandı. Bir defa, hiç kimseyi kırmak - üzmemek istemezdi. Bunun yanında çok merhametliydi. Fakîr fukara hakkı gözetir, elinden geldiğince yardımcı olurdu.

Sâdece mesâide birlikte bulunduğu arkadaşlara veya herhangi bir vatandaşa karşı değil, öğrencilerine karşı da çok nâzikti. Bununla birlikte, şunu da ifade etmeliyim ki, tahammülsüz olduğu şeyler de vardı. Bunlar; dînî ve millî mes’elelerimizdi ve onlara karşı yapılan en küçük bir menfî tavra suskun kalmazdı” (Polat, 2015).

“Babayiğit bir görünümü vardı. Ammâ, bu görünüm altında, konuştuğunuz zaman zarâfet hâkimdi. Konuşmasında, incitmeme hassasiyeti en birinci unsurdu” (Kukul, 2015a).

Yılmaz Boyunağa’nın bu kibar yapısı, hayatının her anına sirayet etmiştir. Kukul’un anlattığı şu anekdot, bunun önemli örneklerindedir:

“1975 yılında, ikimizde, müdür yardımcısı tâyin edilmiştik. Şimdi profesör olan arkadaşımız Mustafa Özbacı, Eğitim Enstitüsü Müdürü’ydü. Ben; binanın girişindeki ilk odayı, tiyatro

yazarı Remzi Özçelik ve bir de hanım müdür yardımcıyla paylaşıyordum. Yılmaz Bey'in odası az daha ilerdeydi. Yâni, mutlaka, bizim odanın önünden geçmek mecbûriyetindeydi. Ve bizim odanın önünden her geçişinde, büyük bir nezâketle, bana ve Remzi Bey'e : “Selâmün aleyküm kardeşler!”; hanım müdür yardımcısına ise: “ Günaydın kardeş!” der, ayaküstü, kısa bir sohbetten sonra, odasına geçerdi. Bu durum, arkadaşlar arasında âdeta bir sembol tavrı olarak anılagelmişti(r)” (Kukul, 2015a).

Kibar halinin altında ise asla hayata karşı kırılğan bir ruh hali yer almamaktadır.

Kukul, onun ümitli yapısını, iyimser halini şöyle anlatmaktadır:

“O, roman; bense, daha ziyâde şiir ve makale yazıyordum. Bir gün odasında, paltosuna sarılmış vaziyette çalışırken yanına gittim. Tabii ki, mevzûmuz dâimâ, şiir, roman, maarif ve umûmî kültür mes'eleleriydi. Zaman zaman bana romanlarından bölümler okur, zaman zaman da ben ona şiirlerimden okur, tartışır, tashih yapardık. Zâten, bu istişâreyi yapabileceğimiz fazla kişi de yoktu.

Bir ara, şiir ve deneme sahasında kitap çıkarmanın çok zor olduğundan şikâyetçi oldum. Bu türlerin çok az okunduğu için yayınevlerince basılmadığını ifade ettim. Gerçi, bu zamana kadar, O'nun da basılmış iki üç kitabı dışında eseri yoktu. Fakat, romana talep daha fazlaydı. Bu sıralarda, Zincirli Tepe adlı hikâyemi bir roman niyetiyle hazırlamakla meşguldüm.

Benim, bu tavrım üzerine, bana şu teselli edici ve çalışma azmi verici sözleri söyledi: - Kardeş, dedi, yeter ki sen, iyi niyetle yaz, esas mes'ele yazmaktadır. Öbürünün nasıl olsa bir çaresi bulunur! Bir gün gelir, Allahü teâlâ, ona bir yol açar!..Kafanı takma böyle şeylere!..Yazmana bak!..” (Kukul, 2015b).

Yazarın bu düşünce yapısının, romanlarındaki kahramanlarına da aksettiği görülmektedir. Romanlardaki kahramanlar, zor durumlarda ellerinden geleni yaptıktan sonra Allah'a tevekkül etmektedir.

Tevekkül sahibi halini, yakalandığı kanser hastalığı sırasında da kaybetmemiştir. O dönemde yaşadıklarından etrafına hiçbir zaman yakınmaz, hep tevekkül eder. Kukul, bu dönemden şöyle bahsetmektedir:

“Hacettepe'de ameliyat oldu. O'nu orada ziyâret ettim. Samsun'a döndüğünde, benim de bulunduğum bir mecliste, kendisine geçmiş olsuna gelenlere dediği cümle şu oldu: - Hamdolsun, çok iyiyim!..Ölümüm, bu hastalığım olacaksa, elbette, bunda da, Allahü teâlânın bir hikmeti vardır!..

Göz ucuyla birbirimize baktık... Herkes, O'nu teselli edecekken, O, herkesi teselli ediyordu” (Kukul, 2015c).

Hastalığı nedeniyle bitkin düşen Boyunağa, 1991 yılında emekli olur (Kukul, 2015c).

Kukul, yazarın 1992'de hacca gitmeye karar verdiğini söyler ve bu süreçte olanlardan şöyle bahseder:

“Benim gibi herkes de, bunu başarabileceğine bir türlü akıl erdiremiyorduk. Bu vaziyette, çok zor bir işe girişiyordu. Buna rağmen, hiç kimse, O'nu rencide ederim endişesiyle görüş beyan edemiyordu.

Ancak, sağlık sebebiyle müsaade edilemeyeceği kanaati de hakimdi. Hayır, böyle bir şey de olmadı. Kendisini hacca uğurlarken de bitkinliği yüzünden okunuyordu. Hac dönüşü anlattı: “Salâhiyetli olduğumu sandığım bir kişi, otobüste

oturduğum koltukta yanıma yaklaştı. “Beyefendi, dedi, siz hasta mısınız?” Ben, kendimden gayet emin ve yüksek sesle, hayır dedim, ne hastası!.. Adam, yüzüme biraz baktı ve kafasını sallayıp çekip gitti” (Kukul, 2015c).

Hacca gidişinden üç yıl sonraya denk gelen, Boyunağa'nın vefatından önceki son günlerini Kukul şöyle aktarmaktadır:

“Ölümün dehşetinin herkesi ürperttiği anlarda, O, âhirete geçişin muhasebesini teslimiyetle yapıyordu. İzdırabının en yüksek noktalara çıktığı anlarda bile duâ ediyor, halka halka sevgiyi kalbden kalbe nakşetmenin hazzını tadıyordu. Hemen hemen her gün telefonla veya yüzyüze görüşüyorduk. Vefâtından iki gün önce (08 Ekim) Pazar günü öğleden sonra (19 Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastahânesi'nde) ziyâretine gitmiştim. Son konuşmamızı bu. Koluna serum takılıydı. Ağrısı vardı. Buna rağmen, kendinde sıhhatli bir insanın davranışı vardı. Hiçbir zaman şikâyet etmiyordu. “Allahü teâlâ hangisi hayırlı ise o olsun!” diyordu. Son sözünde: “Soranlara selâm söyle!” dedi. Ayrılırken bir daha dönüp baktım. Yattığı yatakta serumsuz kolunu hafifçe kaldırdı ve son defa gözgöze geldik. Ne bilecektim ki, bu, son konuşma ve son el sallayışı” (Kukul, 1995).

Bu görüşmelerinden iki gün sonra, 10 Ekim 1995'te Ahmet Yılmaz Boyunağa vefat eder ve Samsun İlkadım ilçesindeki Kalkanca Mahallesi kabristanlığına defnedilir (Kukul, 2015a).

Yazar vefat ettiğinde evli ve iki çocuk babasıdır.

4.2 EDEBİ KİŞİLİĞİ

Ahmet Yılmaz Boyunağa, hayatı eğitimle geçen bir yazardır. Eserlerinde de hayatında olduğu gibi eğitime gayesi ön plana çıkmaktadır. Kukul onun edebiyata giriş serüvenini şöyle anlatmaktadır:

“Elbette ki, aşağı yukarı her yazan kişi gibi, O da, gençliğinde şiir üzerinde durmuş olabilir. Fakat, ilk neşrettiği eser, bizzat kendisi tarafından, daha sonraları, ismini, "Türkler'in Müslüman Olmaları ve İslâm'a Hizmetleri" olarak değiştirdiği Türk- İslâm Sentezi adlı inceleme kitabıdır. Hattâ, bu kitabı hakkında, 09.04.1975 târîhli Bâb-ı Âli'de Sabah Gazetesi'nde bir tanıtım yazısı da yazarak şöyle demişim: "Türk- İslâm Sentezi, güçlü bir araştırmamanın neticesinde, bu dalda yazılmış eserlerin en güzellerinden biridir. Muhterem Boyunağa, gücünü, çok sevdiği ve sevdiğimiz Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V) den alarak, akıcı bir üslûpla, herkesin anlayacağı bir dille, sadelik içinde, üçyüzyirmi sayfalık Türk-İslâm Sentezi'ni meydana getirdi” (Polat, 2015).

Polat ile olan röportajında Kukul, Boyunağa'nın tarih romancılığına seksenlerde ağırlık verdiğini söylemektedir. Elimizdeki romanların ilk basım tarihleri de bu durumu desteklemektedir. Boyunağa'nın o dönemdeki çalışmalarından şöyle bahsetmiştir:

“O tarz çalışmaları, daha ziyâde 1980’den sonra kendini göstermiştir. Bu döneminde, Türkiye Tarihi gibi, Genel Tarih gibi... konular üzerinde eserler yazmıştı. Bunlar; o dönemlerde, "Mektupla Öğretim" için yazılmış -sipariş üzerine- yazılmış ders kitaplarıydı. Zamanla, ve bilhassa, bunlarda da 1980 sonrası hamle yaparak Tebliğinden Günümüze Kadar İslâm Tarihi, Peygamberler Tarihi, Asr-ı Saadetten Parıltılar, Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ve İlk Müslümanlar gibi gerçekten mükemmel eserlerini yayınlamıştır” (Polat, 2015).

Boyunağa, seksenlerde tarihi roman yazmaya yönelmesinin sebebini, “bu sahadaki noksanlığı gidermek olduğu kadar, bilerek veya bilmeyerek yapılan bazı büyük yanlışlıkları düzeltmek” şeklinde açıklar çünkü yazar, öyle tarihi romanlarla karşılaşmıştır ki okuduklarına inanmamıştır (Kukul, 1990).

Okuduğu tarihi romanlarda Yunus Emre’nin, Oruç Reis’in, Hızır Reis’in ve daha nicelerinin yanlış tanıtıldığını gördüğünü ifade eden yazar, Yunus Emre’nin “ bir şövalyenin içki artıkları dolu sofrasında karnını doyuran bir ozan”, Oruç Reis, Hızır Reis ve diğer şanlı gazilerin de “ikide bir şarap içen, kadın ve kızlarla gönül eğlendiren kimseler” gibi tanıtıldığından bahseder. Maksadının milli tarihimizi açık ve doğru bir şekilde verebilmek, halkımıza ve gençliğimize gerçekleri gösterebilmek olduğunu vurguladıktan sonra bunun yanında, dinimizin emrettiği şekilde geride hayırlı bir eser bırakmak arzusunun başta geldiğini de eklemektedir (Kukul, 1990).

Yazarın bu çabası, eserlerine yansımıştır. Kukul onun romancılığından bahsederken Yılmaz Boyunağa’nın, “doğrucu” olduğunu ifade eder. “Yâni, mümkün olduğu kadar, ele aldığı hâdiselerin açık/ sahih veya târihî gerçeklere, tam olmasa bile tıpatıp’a yakın uyuşmasına dikkat eder” (Polat, 2015).

İstanbul Üniversitesi Tarih Bölümünü birincilikle bitiren Boyunağa’nın eserlerinde derin bir tarih bilgisinin bulunduğu görülmektedir. Yazara göre tarihi romancının, tarihi iyi bilmesi, iyi incelemesi, hadiseleri çarpıtmaması gerekir. “Çünkü tarihi romancının hem edebiyata, hem de tarihe karşı mesuliyeti vardır!..”(Kukul,1990).

Ahmet Yılmaz Boyunağa’nın tarihi romanlara ağırlık vermesi, tarihimize duyduğu sevgi ve ona verdiği önemden de ileri gelmektedir. Şu sözleri, bu görüşümüzü desteklemek açısından yararlı olacaktır:

“Tarih bir okyanustur. Milli tarihimiz bu okyanusun önemli bir kısmını teşkil eder. Milli tarihimiz, köklü ve muhteşem ve şeref duyulacak bir tarihtir. Bizim tarihimiz gibi eski bir tarihe sahip bir millet, hemen hemen yok gibidir. Belki eskilik bakımından Çin tarihi gösterilebilir, ama o kadar...” (Kayıkçı, 1985).

İngiltere, Almanya, Rusya, Fransa, Amerika gibi devletlerin tarihlerinin kısa olduğunu belirten Boyunağa, sözlerine şu şekilde devam eder: “Bizim milli tarihimiz

ise çok eskidir. Tarih boyunca da yaşayışımız, medeniyetimiz ve insanlığımızla diğer milletlere tesirlerde bulunmuşuz” (Kayıkçı, 1985).

Bu sözlerinin ardından söyledikleri, tarihi romanları yazarken neden genel itibariyle Türk İslam devletlerini ele aldığı konusunu aydınlatmaktadır:

“Tarihimizin en haşmetli, devamlı ve büyük kısmı da İslamiyet’i kabul etmemizden sonra görülmüştür. Bugünkü Pakistan’ın temellerini atan Gazneliler Devleti, Cihan İmparatorluğu’na doğru adım atmış Büyük Selçuklu İmparatorluğu, Anadolu Selçukileri, Harezmsâhlar; Avrupa Hristiyan Devletlerine ve günümüz devletlerine teknik alanlarda büyük tesirlerde bulunmuş olan muhteşem Osmanlı İmparatorluğu ve bugün dünyada sözü dinlenir, güvenilir, güçlü Türkiye Cumhuriyeti Devleti.

Bu muhteşem tarihe bizden başka hangi millet sahiptir. Bazı milletler, kendilerine tarih kazandırmak çabasında bulunurken, bizim sahip olduğumuz zengin kültür mirasımız ile muhteşem milli tarihimiz var. Onunla gurur duymalı, ona layık ve sahip olmalı ve değerini bilmeliyiz” (Kayıkçı, 1985).

Kukul da Boyunağa’nın tarihi romancılığında özellikle Selçuklu ve Osmanlı’yı ele almasını şöyle açıklamaktadır:

“Boyunağa’nın Selçuklu ve Osmanlı’yı tercih etmesi, bana göre, bunlarda hem Türklüğü ve hem de İslâmiyeti müşterek olarak ele alabilmesidir. Çünkü, yapılan hücumlar, ikisine birden yapılıyor. Dünyanın pek çok yerinde ‘Türk’ denilince, ‘Müslüman’ anlaşılıyor. Türk’ü sindirir ve silerseniz, bu adı sahnedeki yok ederseniz, onların nezdinde, Müslümanların işini de bitirdiniz demektir.. Bu bakımdan, Boyunağa’nın romanlarında olsun çocuk hikâyelerinde olsun, “öğreticilik / didaktik” unsur ön plândadır” (Polat, 2015).

Boyunağa’nın tarihi romanlarındaki “tasvir kabiliyeti”ne ve bu kabiliyetini mevzu yaptığı zamana uyarlama becerisine dikkat çeken Kukul, her romancının, bugünden bakarak, bundan beşyüz veya bin sene evvelinin coğrafyasını, insanını, âletlerini yâni silâhlarını, günlük ihtiyaçları için kullandığı malzemeyi vesâireyi yerli yerine oturarak tasvir edemeyeceğini vurgular (Polat, 2015).

Kukul (Polat, 2015) verdiği röportajda, dilde sadeleşme tartışmalarının yaşandığı dönemleri bizzat yaşayan Boyunağa’nın, çocuklar için yazdığı hikâyeye ve romanlarında “konuşulan Türkçe”yi kullanmayı tercih ettiğini, “uydurmacılığa” meyletmeden, Batı kaynaklı kelimelere hayranlık duymadan, süse ve gösterişe fazla önem vermeden, “öğreticiliği” bir yöntem olarak tercih ettiğini ve İslâmî değerleri daha ön planda tutan yazarımızın bu tavrı ile eserlerinde pürüzsüz ve başarılı bir anlatım tarzı ile okuyucunun dikkatini çekebildiğini belirtir.

Kukul (2015a)’un sınıflandırması ve Tekin(1999:204)’in tarihlendirmesiyle yazarın eserlerini şöyle sıralayabiliriz:

“Boyunağa’nın eserlerini üç bölüm hâlinde tasnif edebiliriz:
1. Târihî romanları: Hazin Göç(1987), Zafer Rüzgârları(1988), Kırık Hançer(1977), Endülüs

Şahini(1990), Malazgirt'in Üç Atlısı(1985), Korkusuz Cengâver(1991), Kan ve Gül(1988), Hint Sularında(1991), Fetih Sancakları(1982), Dağıstan Arslanı(1992), Seyyid Battal Gazi, Hanoğlu(2006), Hilâl Uğruna(1990).

2. Çocuk romanları: Tufan(1985), Ateşteki Gül Bahçesi(1985), Gümüş Kemer(1985), Nehirdeki Sandık(1985), Korsan Peşinde(1985), Altın Yapraklar(1985), Prensesin Çilesi(1985), Vahşiler Adasındaki Mâcera(1985), Yankılı Kayalar(1985), Satıcı Çocuk(1985), Saklı Kent, Denizler Ejderi(1982).

3. İlmî eserleri: Tebliğinden Günümüze Kadar İslâm Târihi(1985), Peygamberler Târihi, Asr-ı Saadetten Parıltılar, Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ve İlk Müslümanlar, Türklerin Müslüman Olmaları ve İslâma Hizmetleri (Türk İslâm Sentezi)(1970), Türkiye Tarihi, Genel Tarih(1977)".

Yaptığımız çalışmalar sırasında tespit ettiğimiz üzere, bu eserlerin dışında yazarın Timaş'ta ilk basımı 2011'in eylül ayında yapılan "Sevgi'nin Dünyası" isimli bir romanı da bulunmaktadır. Romanları arasında bulunan Saklı Kent'in Timaş tarafından ilk basım tarihi, yayınevinin sitesine göre 2005, Seyyid Battal Gazi'nin ise 2011'dir.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUMLAR

5.1 AHMET YILMAZ BOYUNAĞA’NIN TARİHİ ÇOCUK ROMANLARININ ÇOCUK EDEBİYATININ TEMEL ÖGELERİNE GÖRE İNCELENMESİ

5.1.1 Eserlerin Dış Yapı Özellikleri

Çocuk edebiyatı eserlerinin dış yapı özellikleri en az iç yapı özellikleri kadar önemlidir. Çünkü çocuk, eseri okumadan önce dış yapısını inceler ve eser hakkında bir fikir edinmeye çalışır.

Çocuğun eser hakkındaki fikir edinme sürecinde boyut, ciltleme, kapak, kağıt cinsi, harfler, sayfa düzeni, resim ve diğer unsurlar büyük rol oynar. Bazen bir kitap, klasik kitap boyutundan farklı olmasıyla bile çocuğun ilgisini çekebilmektedir.

Çalışmamızda kitapların dış yapı özellikleri, bahsettiğimiz ölçütler açısından incelenecektir.

İncelediğimiz romanların hepsi, Timaş Yayınevi’nin Doludizgin Romanlar dizisi içinde yer almaktadır. Her kitabın başında, kitabın dış yapısının oluşmasında rol alan kişilerin isimleri bulunmaktadır. Bu bilgiler, kitabın yayın aşamasında görev tanımlarının doğru bir şekilde yapılmasına dikkat edildiğini, yayınevinin bu dizinin oluşumunda planlı ve özenli bir biçimde çalıştığını göstermektedir.

Yasak Şehir, Zafer Rüzgarları, Kırık Hançer, Efsane Komutan, Malazgirt’in Üç Atlısı, Özgürlük Savaşçısı ve Altın Ferman isimli kitapların yayın yönetmeni Emine Eroğlu, editörü ise Duygu Kaçaranoğlu’dur. Kapak resimleri Uğur Köse tarafından hazırlanan kitapların kapak tasarımı Ravza Kızıltuğ’a aittir.

Fetih Sancakları, Osmanlı Leventleri ve Hilal Uğruna isimli kitapların da yayın yönetmeni ve editörü aynı kişilerdir. Fakat Fetih Sancakları isimli kitapta kapak tasarımı yerine kapak uygulama, diğer kitaplarda ise iç mizanpaj/kapak tabiri kullanılmış ve kitaplarda bu konuda görev alan kişinin Şakir Çolak olduğu belirtilmiştir. Kapak resimleri yine Uğur Köse'ye aittir.

Hanoğlu'nda da Emine Eroğlu, Duygu Karaçanoğlu, Uğur Köse ve Şakir Çolak görev almaktadır. Fakat burada Şakir Çolak'ın görevi iç mizanpaj olarak tanımlanmış ve kadroya kapak uygulama görevini üstlenen Sefer Koçan eklenmiştir.

Korkusuz Cengaver'de editör Duygu Kaçaranoğlu iken iç mizanpaj/kapak Şakir Çolak'a, kapak resmi ise yine Uğur Köse'ye aittir. Bu kitabın yayın yönetmeni Nefise Atçakarlar'dır.

Koçyiğit'te yayın yönetmeni Nefise Atçakarlar, editör ise İbrahim Şamil Köroğlu'dur. Şakir Çolak kapak uygulamadan sorumluyken kapak resmi yine Uğur Köse'ye aittir. Diğerlerinden farklı olarak, bu kitapta uzman editör göreviyle Şebnem Kanoğlu da yer almaktadır.

Bu bilgiler sayesinde, bazı kitapların yayın kadrolarında değişiklikler olsa da genel olarak diziyi yayına hazırlayan ekipte bir devamlılık sağlandığı görülmektedir. Özellikle tüm kitapların kapak resimlerinin Uğur Köse'ye ait olması, dizinin atmosferini korumak konusunda yararlı olmuştur. Diziyi yayına hazırlayan ekipte genel itibariyle devamlılığın sağlanması sayesinde, diziyi oluşturan kitapların dış yapılarında belli bir tasarım üslubunun ve seviyenin yakalandığı görülmektedir.

Kitapların tasarımlarının genel itibariyle aynı ekibin elinden çıkması ve bir dizi anlayışı içinde düzenlenmeleri nedeniyle, çalışmamızdaki tüm kitaplar dış yapı özellikleri bakımından bu bölümde değerlendirilecektir. Kitapların dış yapıları arasındaki en temel fark olan kapak resimleri ise her kitabın başlığı altında, ayrıca değerlendirilmiştir. Ele aldığımız on üç kitabın dış yapı özellikleri şu şekildedir:

Boyut: Kitaplar 12.5/19.5 ebatlarındadır. Bu ebatlar kitapların hitap ettikleri yaş seviyesi için uygundur. Fakat bu boyut klasik bir kitap boyutu olduğu için, ayrıca çocukların dikkatini çekebilecek bir özellik taşımamaktadır.

Ciltleme: Piyasadaki en sağlam kitap ciltleri, bez cilt ve sıvama cilttir. Bu ciltlerde sağlam mukavva kullanılır. Bu şekilde ciltlenen bir kitabın kapağının bükülmesi

oldukça zordur. Elimizdeki kitaplar, renkli karton cilt ile ciltlenmiştir. Bu cilt, bahsettiğimiz diğer iki cilde göre daha kolay bükülebilen bir cilt çeşididir.

Piyasadaki ciltleme kalitesi bakımından ileri seviyedeki çocuk kitaplarında, aksesuar olarak şiraze ve kurdelenin kullanıldığı görülmektedir. Kitabın içinde bulunan kurdele, göze hoş gelmesinin yanı sıra, okuyucuya kitabı okurken kaldığı yeri işaretlemesi açısından kolaylık sağlamaktadır. Yine piyasadaki bazı kitaplarda, cildin üzerinde bulunan koruyucu kılıf da kitabın, dış görünüş ve kullanılabilirlik açısından değerini arttırmaktadır.

Elimizdeki romanların sayfaları, sıkıca preslenerek bir araya getirilmiş ve sıcak silikonla sağlam bir şekilde cilde yerleştirilmiştir. Bu şekilde ciltlendiğinden, kitaplar, sayfaları dağılmadan uzun yıllar kullanılabilir durumda.

Kitapların ciltleri koruyucu selafonla kaplanmıştır. Bu sayede cilt, parlak bir renge ve kaygan bir yapıya ulaşmıştır.

Sonuç olarak, elimizdeki kitaplar ciltleme kalitesi bakımından piyasa ortalamasını yakalamaktadır. Fakat kitaplarda sıvama cilt, şiraze, kurdele ve kılıf kullanılmasının kitapların dış görünüşlerinde olumlu yönde önemli bir değişiklik yapacağı düşünülmektedir. Elbette bu şekilde bir tasarım da kitapların şu anda makul olan fiyatlarına yansiyacaktır.

Kapak: Tüm kitapların ön kapaklarında kitabın adı, yazarın adı, yayınevi, baskı sayısı yer almaktadır. Her kitapta, yazarın adı, kitabın adından daha küçük puntolarla yazılmıştır. Bu, yazardan ziyade kitabı ön plana çıkardığı için doğru bir düzenlemedir.

Arka kapaklarda ise kitaplar, ilgi çekici şekilde tanıtılmaktadır. Ayrıca her kitabın arka kapağının alt kısmında, kitabın ISBN numarası, yayınevinin internet sitesinin adresi ve kitabın fiyatı bulunmaktadır.

Kitaplarda ön ve arka kapakların içleri beyaz ve boş bırakılmıştır. Bu kısımların, ön ve arka kapağın devamı olarak kullanılması ya da bu kapaklara çocuğun ilgisini çekebilecek, metinle bağlantı kurmasına yardımcı olacak resimler konulması ve her iki kapağın da renklendirilmesi halinde, daha başarılı bir kapağın ortaya çıkacağı düşünülmektedir.

Bahsettiğimiz eksikliklerin haricinde kitapların kapak tasarımları olumlu bir görüntü sergilemektedir.

Kâğıt Cinsi: Kitaplarda 2. hamur kağıdı kullanılmıştır. Bu kağıt, genel itibariyle romanlarda kullanılan kağıt türüdür. Bu kağıda roman kağıdı, kitap kağıdı ya da enzo kağıt denmektedir. Beyaz ile sarı arasında, gri diyebileceğimiz mat bir renktedir. Bu nedenle gözü yormamaktadır.

Harfler: Kitaplarda hitap ettikleri yaş aralığına uygun olarak 12 puntolu harfler kullanılmıştır. Yazı tipi ise Times New Roman'dır.

Sayfa Düzeni: Kitabın sağından 2.4, solundan 2.2; üst köşesinden 3.1, alt köşesinden 2.9 cm boşluk bırakılmıştır. Metin tek sütun olarak yazılmıştır ve 1.5 satır aralığı kullanılmıştır. Bu haliyle metnin göze hoş geldiği, okurun gözünü yorup onu sıkmadığı söylenebilir.

Sayfa numaraları her sayfanın en altına ve tam ortaya yazılmıştır. Böylece çocuk, sayfaları kolayca takip edebilecektir.

Resim: Kitaplarda resim yer almamaktadır. Sadece bölüm başlarında, kapak resimlerinin siyah, küçültülmüş kopyaları bulunmaktadır. Kitaplarda resim bulunmaması, kitap okunurken göze çarpan önemli bir eksikliklerdir. Çocuğun romanın dünyasına daha kolay girmesi ve dikkatini uyanık tutması açısından eşit aralıklarla ve uygun yerlerde yeteri kadar resmin bulunmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Diğer Unsurlar: Kapağını açtığımız her kitapta, bizi yayınevinin adı, kitabın basıldığı yer ve basım yılı ile yayınevinin “iyi ki kitaplarım var...” sloganı karşılamaktadır. Bu sayfayı çevirdiğimizde ise sol sayfada kitabın adı, yayın yönetmeni, editörü, kapak tasarımcısı, baskı sayısı ve basıldığı tarih, seri numarası, yayınevinin adresi, iletişim bilgileri, baskı ve cildi yapan matbaa şirketi ve iletişim bilgileri ile roman dizisinin ismi ve hukuki uyarı bulunmaktadır. Diğer sayfada ise kitabın ismi, yazarı ve yayınevinin gençlik yayınlarının internet sitesinin adresi yer almaktadır. Bir sonraki sayfada ise yazar hakkında bilgi veren kısa bir paragraf ve yazarın Timaş Yayınevi'nden yayınlanan diğer kitapları bulunmaktadır.

Her kitabın sonunda kare bulmaca bulunmaktadır. Bu bulmacada romanda geçen bilgilerin yanı sıra genel kültüre dayalı sorular da yer almaktadır. Bulmaca çözüldüğünde ortaya çıkan şifre, yazarın dizideki diğer kitabının adını vermektedir. Bulmacaların, çocuğun eğlenirken aynı zamanda hem romanda geçen bilgileri tekrar

etmesi hem de genel kültürünü geliştirmesi açısından yararlı olduğu dūřunlmektedir. Bu uygulama, kitapların emsalleri arasında ne çıkmasını sağlamaktadır.

Bu bilgiler, yayınevinin çocuğa verdiği özeni ve çalışmalarının planlı olduğunu göstermesi açısından yararlıdır. Knyelerde görülen tek eksiklik, kitapların ilk ve sonrasındaki basım tarihlerinin hiçbir kitapta yer almamasıdır. Bunun da knyeye eklenmesi halinde, kitapların künyelerinin eksiksiz olacağı dūřunlmektedir.

Bu veriler ışığında, kitapların dış yapı özellikleri bakımından başarılı oldukları görülmektedir. Daha önce belirtmiş olduğumuz gibi, cilt kalitesinin arttırılması ve knyeye kitapların ilk basımlarından itibaren tüm basım tarihlerinin eklenmesi halinde kitapların dış yapı özellikleri bakımından daha ileri bir seviyeye ulaşacağı dūřunlmektedir.

Kitapların kapakları incelendiğinde elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

Yasak şehir

Kitabın n kapağında, başkahraman Muhammet Murat'ın sırtında ok sadağı, elinde oku, belinde hançeri bulunan bir resmi yer almaktadır. Güneř batmakta olduğu için fonun rengi kıızıla yakındır. Murat'ın arkasında bir kafilenin ilerlediği fark edilmektedir. Arka kapakta, yine Muhammet Murat'ın resmi mavi fonda bulunmaktadır. Kapak resmi, başkahramanı ve kitabın ana konusu olan g meselesini bulundurduğu için kitabın konusuyla alakalıdır. Kapakta genç birinin olmasının da kitabın çocukların ilgisini çekmesi ve çocuğun kitapla daha kolay özdeşim kurması açısından önemli olduğu dūřunlmektedir.

Kitabın sırtında, yazarın adının “ Ahhet Yılmaz Boyunaėa” olarak yazılması, kitabın çocuğun gözündeki güvenilirliğini ve değerini dūřren önemli bir hatadır. Bundan sonraki basımlarda bu hatanın düzeltilmesi gerekmektedir.

Fetih Sancakları

Kitabın n kapağında, İstanbul'un fethi resmedilmiştir. Resimde, at üstündeki Fatih, peşindeki ve surların önündeki askerler, surlara sancağı dikmiş olan Ulubatlı Hasan ve surlara çevrilmiş büyük bir top bulunmaktadır. Surlardan taş parçaları kopmakta ve toz yükselmektedir. Resmin st kısmı turkuaza yakın bir renktedir. Arka kapakta ise, pembe bir fonda, at üstündeki Fatih bulunmaktadır. Kapaktaki sahne kitapta da

geçtiğinden, çocuğa kitap hakkında fikir verebileceği düşünülmektedir. Ayrıca, özellikle tarihe ilgisi olan çocukların Fatih Sultan Mehmet ve Ulubatlı Hasan sayesinde kitaba çekilebileceği öngörülmüştür. Macera romanları okumayı seven çocukların da kapaktaki sahneden etkilenmeleri mümkün görülmektedir.

Zafer Rüzgarları (Turgut Reis)

Kitabın ön kapağında, Turgut Reis, halattan yapılmış bir merdivene tırmanmaktadır. Gök mavisi fonda, Turgut Reis'in sağında bulutlar ve yelken, solunda ise üç hilalli kırmızı bir bayrak bulunmaktadır. Arka kapakta, aynı resim kırmızı fona basılmıştır fakat bu sefer Turgut Reis sağa değil sola doğru bakmaktadır. Gemiler, denizcilik, deniz savaşları özellikle erkek çocukların ilgisini çeken konulardır. Bu nedenle kapağın, çocukların Turgut Reis'in hayatına merak duyması ve kahramanı gözünde canlandırması açısından başarılı olduğu düşünülmektedir.

Kırık Hançer

Kitabın ön kapağında, beyaz bir atın üstündeki Ömer resmedilmiştir. Ömer'in elinde bir mızrak vardır. Ömer'le aynı hizada ise kırık hançerin resmi bulunmaktadır. Ömer'in atının yanında kahverengi bir at bulunmaktadır. Resim gök mavisi bir fondadır. Arka kapakta ise aynı resim yeşil bir fonda bulunmaktadır. Kapakta başkahramanın resminin bulunmasının, çocuğun kahramanı daha kolay hayal etmesi ve benimsemesi açısından yararlı olduğu düşünülmektedir.

Efsane Komutan (Tarık bin Ziyad)

Kitabın ön kapağında, atının üstündeki Tarık bin Ziyad bulunmaktadır. Sol yanında yanmakta olan bir gemi vardır. Tarık bin Ziyad'ın atının ayakları suyun içindedir. Resmin üst kısmı mordur. Arka kapakta ise, yine at üstündeki Tarık bin Ziyad'ın resmi bulunmaktadır. Bu sefer turuncu fondaki Ziyad ve atı sağ tarafa bakmaktadır. Tarık bin Ziyad'ın, askerlerinin savaşta daha fazla gayret göstermeleri için tek kaçış yolları olan gemileri yaktırması, çoğu kişi tarafından bilinen, önemli bir hadisedir ve romanda da geçmektedir. Kapakta Tarık bin Ziyad'ın resminin bulunmasının ve gemileri yakma olayının kapakta kendine yer bulmasının çocuğun kapakla romanın konusu arasında bağlantı kurması açısından yararlı olacağını düşünmekteyiz.

Malazgirt'in Üç Atlısı (Aksungur)

Kitabın ön kapağında, beyaz bir at üstündeki Aksungur resmedilmiştir. Arkasından koşan iki atlı görülmektedir. Aksungur ve atlılarının arkasında bir kale görülmektedir. Resmin üst kısmı gök mavisidir. Arka kapakta ise sarı bir fonda yalnızca at üstündeki Aksungur vardır. Kapağın başkahramanın resmini bulundurması, çocuğun kahramanla özdeşim kurması açısından yararlıdır. Hareket halindeki atlılar da kitabın macera içeren bir tarih romanı olduğu hakkında ipucu vermektedir.

Özgürlük Savaşçısı (Şeyh Şamil)

Kitabın ön kapağında, uçurum yamacında bulunan bir atın üstündeki Şeyh Şamil yer almaktadır. Arka kapakta da aynı resim mor fondadır. Kapak resminin, içinde başkahramanı bulundurması nedeniyle kitabın konusuyla alakalı ve çocuğun ilgisini çekecek nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Altın Ferman (Berke Noyan)

Kitabın ön kapağında, savaş elbiseleri içinde Berke Noyan bulunmaktadır. Onun arkasındaki kalabalıkta, başında bulunduğu adamlardır. Adamların ellerinde kırmızı, yeşil, sarı bayraklar bulunmaktadır. Fon, gök mavisi rengindedir. Arka kapakta ise aynı resim yeşil bir fondadır ama bu kez Berke Noyan yalnızdır ve sağ elinin kılıcının kabzasında olduğu görülmektedir. Kitabın isminin altında küçük puntolarla Berke Noyan adının bulunması, kitabın bu kahramanın hayatını anlattığını özellikle belirtmektedir. Başkahramanın kapakta bulunmasının, çocuğun kahramanla özdeşim kurması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Kahramanın bir ordunun başında resmedilmesinin de özellikle macera romanlarını seven çocukların kitaba ilgilerinin çekilmesini sağlayacağı kanısına varılmıştır.

Korkusuz Cengaver

Kitabın ön kapağında, at üstündeki Ahmet resmedilmiştir. Ahmet'in arkasında kıyıya yanaşmış gemiler, sağında ve solunda ise kaleler görülmektedir. Ahmet, atını bu kalelerin arasından hızla sürmektedir. Arka kapakta da aynı resim, kırmızı bir fondadır. Kapakta başkahramanın bulunması çocuğun kahramanla özdeşim kurması açısından önemli bir özelliktir. Ayrıca kapaktaki çevrenin de romanın geçtiği yerler hakkında çocuğa fikir vermesi açısından başarılı olduğu düşünülmektedir.

Osmanlı Leventleri (Seydi Ali Reis ve Leventlerinin Maceraları)

Kitabın ön kapağında, Seydi Ali Reis ve leventlerinin bir geminin güvertesinden, karşı gemideki yabancı askerlere baktıkları, askerlerin ellerini kaldırıp teslim oldukları görülmektedir. Üstlerinde bulutlar ve uçan kuşlar vardır. Arka kapakta ise sadece elini hançerine atmış olan Seydi Ali Reis ve üstünde uçan beş kuşun resmi bulunmaktadır. Kapağın, romanın maceralı kurgusuna uygun olduğu için hem çocuklarda kitap hakkında doğru bir kanı uyandıracığı hem de özellikle macera kitaplarını seven çocukların ilgisini çekeceği düşünülmektedir.

Hilal Uğruna

Kitabın ön kapağında, beyaz at üstünde savaş giysileri içinde bir adam bulunmaktadır. Eserin III. Haçlı Seferi ve Selahaddin Eyyubi'den bahsetmesi nedeniyle bu adamın Selahaddin Eyyubi olduğu düşünülmektedir. Peşindeki ordu da bu fikri desteklemektedir. Ordudaki adamlar yeşil, kırmızı flamalar taşımaktadır. Kapağın sağında kubbe şeklinde bir yapı bulunmaktadır. Kapağın üst kısmı koyu sarıdır. Arka kapakta ise Selahaddin Eyyubi aynı resmi mavi bir fondadır. Kitap, Selahaddin Eyyubi ve III. Haçlı Seferi sırasında yaşananlardan bahsettiğinden kapağın kitapla alakalı olduğu söylenebilir. Ayrıca, kapakta bir savaş sahnesinin bulunmasının, özellikle macera kitaplarından hoşlanan çocukların ilgisini çekeceği düşünülmektedir.

Hanoğlu (Bir Selçuklu Kahramanı)

Kitabın ön kapağında, iki atın çektiği bir yarış arabasındaki Hanoğlu ve onun hemen arkasında iki kahverengi atın çektiği arabadaki Bizanslı rakibi bulunmaktadır. Yanlarında ise bir kale duvarı uzanmaktadır. Arkalarından çıkan tozdan atların hızla koştuğu anlaşılmaktadır. Kapağın üst kısmı ise mor, gök mavisi karışımı bir renktedir. Arka kapakta da yarış arabalarında at koşturan Hanoğlu ve Bizanslı'nın resmi bulunmaktadır. Kapağın başkahramanı bulundurması ve macera öğeleri barındırması açısından, özellikle macera romanları okumayı seven çocukların ilgisini çekeceği düşünülmektedir.

Koçyiğit (Seyit Battal Gazi)

Kitabın ön kapağında, kahverengi bir at üstündeki Battal Gazi resmedilmiştir. At, toprak yolda hızla koşmaktadır. Resmin üst kısmı sarıdır. Arka kapakta da aynı resim, mavi bir fondadır. Kapakta başkahramanın bulunmasının çocuğun ilgisini

çekeceği ve çocuğun kahramanla daha kolay özdeşim kurmasını sağlayacağı düşünülmektedir.

5.1.2 Eserlerin İç Yapı Özellikleri

Bu bölümde Timaş' Yayınevi'nin Doludizgin Romanlar dizisindeki kitaplar iç yapı özellikleri bakımından incelenmiştir. Bu incelemede dizideki sıralama esas alınmış, kitaplar konu, ana fikir ve yardımcı fikirler, olay örgüsü, mekan, kahramanlar/karakterler, anlatıcı, zaman, dil ve anlatım yönünden değerlendirilmiştir.

5.1.2.1 Yasak Şehir

Yasak Şehir, Timaş Yayınevi'nin Doludizgin Romanlar (+13 Tarihi Roman) dizisi içinde, 2011 yılının ekim ayında, İstanbul'da basılmıştır. Belirttiğimiz tarihte sekizinci baskısı yapılan kitabın sayfa sayısı 207'dir.

Eserin İç Yapı Özellikleri

Konu: İnanç ve yurt ilişkisi

Ana Fikir ve Yardımcı Fikirler

A.Ana fikir: Yurt, insanların dinlerini özgürce yaşadıkları yerdir.

B.Yardımcı Fikirler

1. Güvenmediğimiz kişilerle iş yaparken her zaman tedbirli olmalıyız.
2. İnsanlara çeşitli fikirler aşılacak isteyenler, onlara yakın durur ve sürekli aynı şeyleri telkin ederler.
3. En yakınlarına bile ihanet edene kimse güvenmez.
4. Menfaatçi insanlar, menfaatlerine yarayan durum ortadan kalkınca yakın oldukları kişilerden uzaklaşırlar.
5. Baba yurdunu terk etmek çok büyük ve üzücü bir olaydır.
6. Vatan çok kıymetlidir.
7. Bir Müslüman'ın en önemli özelliği verdiği sözü tutmasıdır.
8. Allah kulunun rızkını bir şekilde verir.

9. Bir topluluk hakkındaki kararlar, istişareyle alınmalıdır.
10. Girişeceğimiz her işte tedbirli olmalıyız.
11. Esirlere kötü davranılmamalıdır.
12. Yolculuk sırasında topluluktan uzaklaşmamak gerekir.
13. İnsan hiçbir zaman yiğitliği elden bırakmamalıdır.
14. Her şerde bir hayır vardır.
15. İdareciler adaletli olursa, himayesindekilerden sevgi ve saygı görür.
16. Bir topluluk birlik içinde olursa, düşmanları kendine yaklaştırmaz.
17. Bir toplumu yok etmenin en kolay yolu, halkın arasını açmaktır.
18. Müslümanlar az sayıda askerle büyük ordulara karşı zafer kazanmışlardır.
19. Zorluklar karşısında ümidimizi yitirmeden çabalamalıyız.
20. Allah, kadınlara iyi davranılmasını emreder.
21. Ava giden avlanır.
22. Sevdiği birini kaybeden kişi, bunun üzüntüsünü uzun süre üzerinden atamaz.

Romanda, göç eden bir kafilenin başından geçenler anlatıldığından, yardımcı fikirlerin insanlar arasındaki günlük ilişkiler, toplumun bir arada kalmasının yolları ve iyi idarecilerin özellikleri hakkında olduğu görülmektedir. Ana fikir de, romandaki kervanın yola çıkış nedeni olan, “dinini özgürce yaşamak hakkı” ile alakalıdır. Bu bakımdan ana fikrin ve yardımcı fikirlerin, çocuklara, sorumluluklarını bilme ve iyi bir birey olma açısından faydalı olduğu söylenebilir.

Olay Örgüsü: Kasım Devleti'nin Han'ı din değiştirerek Hristiyan olunca, Seyid Mehmed ve adamları artık onun hakimiyeti altında kalmak istemezler. Yapılan toplantılar sonunda hep birlikte bu topraklardan göç ederek yeni bir yurt edinmeye karar verirler.

Kafile halinde yolculuğa devam ederken Muhammet Murat ve arkadaşları kafileden biraz uzaklaşarak Kazakların eline düşer. Buradan, iz sürerek onları bulan arkadaşları sayesinde kurtulurlar. Muhammet Murat, Kazakların kendilerine saldırmayı planladıklarını babasına anlatır. Bunu esirken duymuştur.

Bunun bilincinde olarak yollarını değiştirirler. Yolda Kazan Müslümanlarına rastlarlar. Onlar da yeni bir yurt aramaktadır. Reisleri Can Bey, Seyid Mehmed'e, yola birlikte devam etmeyi teklif eder. Teklifi kabul görür ve iki kabile birleşir. Yolda üzerlerine saldıran Rus birliklerine birlikte karşı koyarlar, kayıp vermelerine rağmen galip gelirler.

Dost bildikleri Başkurtların yanına vardıklarında, büyük bir Rus ordusunun üzerlerine geldiğini öğrenirler. Düşmana karşı tüm tedbirleri aldıklarında, Ruslar uzaktan görünür. Zorlu bir mücadelenin ardından kazanırlar.

Savaş sonrası yollarına devam ederken, avlanmak için kabilelerden ayrılan Muhammet Murat ve arkadaşları Kazakların saldırısına uğrayıp birbirlerini kaybederler. Muhammet Murat esir edilse de, gece, adamlar uykudayken kaçmayı başarır. Tek başına ormanda yürürken, iki kıza saldıran bir ayı görür, ayıyla çetin bir mücadele yaptıktan sonra onu öldürür.

Sağ kalan kızın adının Marya olduğunu ve kızın prenses olduğunu öğrenir, hemen sonra kızın babası Boyar gelir. Murat'ın arkadaşları da Boyar'ın yanındadır çünkü Boyar'ın adamları tarafından yakalanmışlardır. Kız, olan biteni anlatır, bunun üzerine Boyar, Muhammet Murat ve arkadaşlarını sarayında misafir eder.

Sarayda yapılan yarışmalarda büyük başarılar gösteren Murat ve arkadaşlarına Boyar orada kalmaları teklifinde bulunur fakat onlar bu teklife teşekkür edip ayrılmak izin isterler. Ayrılacakları gün Marya, Murat'a hediye olarak zümrüt taşlı bir hançer verir. Murat ve arkadaşları kabilelerinde sevinçle karşılanır. Kısa bir süre sonra da kabile, ulaşmak istediği sahipsiz topraklara ulaşır ve yolculukları sonlanır.

Romandaki olaylar, tarihte karşılığı olan olaylardır. Bu olaylar, çocuğun anlayabileceği ve okurken sıkılmayacağı şekilde verilmiştir. Muhammet Murat'ın başından geçenlerin de çocukların romana olan ilgilerini canlı tutması açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

Mekan: Olaylar Kasım Hanlığı, Kazanların toprakları, Başkurtların yurdu ve Boyar'ın sarayında geçmektedir. Bu coğrafya da Türklerin eskiden beri yaşadıkları yerler olması açısından başarılı bir seçimdir.

Karakterler/ Kahramanlar

Daha önce belirttiğimiz gibi, TDK Türkçe Sözlük (2011:1317)'te karakter “*bir eserde duygu, tutku ve düşünce yönleriyle ele alınan kimse*”, kahramansa (2011: 1268) “*roman hikaye, tiyatro vb. edebiyat türlerinde en önemli kişi*” olarak tanımlanır. Tip ise, ortak özelliklerinden ötürü bir küme içinde düşünebileceğimiz birey ya da topluluktur (Gündüz, 2003: 63).

Bu açıdan bakıldığında romanda öne çıkan altı kahraman bulunmaktadır. Bu kahramanlardan biri kız, diğerleri erkektir. Dördü Müslüman Türk olan erkek kahramanların birbirlerine benzer kişilik özelliklerine sahip olduğu görülmektedir. Romanda yer alan kahramanlar ve özellikleri şunlardır:

1. Derece Kahraman

Romanın birinci derece kahramanları Muhammet Murat ve babası Seyid Mehmet'tir.

Muhammet Murat

Muhammet Murat'ın, kendisi ve arkadaşlarından bahsederken “ Bizler de on sekiz on dokuz yaşlarında gençlerdik” (s.9) demesinden dolayı yaşının on sekiz on dokuz olduğu söylenebilir. Ordu – millet özelliği taşıyan bir toplumda, küçük yaştan beri savaşçı olacak şekilde yetiştirilmesinden ve yaşına rağmen savaşlarda gösterdiği başarılarından da atletik yapılı biri olduğu kanısına varılmaktadır.

Kahramanı psikolojik özellikleri bakımından ele aldığımızda, iki kere düşmanın eline düşüp yine de kurtulmayı başarabildiği için zeki ve azimli olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca Prenses Marya'yı kurtarmak için bir ayının karşısına çıkıp onunla boğuşması da cesur biri olduğunu göstermektedir.

Muhammet Murat, daha önce de söylediğimiz gibi Seyid Mehmet'in oğludur. Babası, çevresi tarafından sevilen, hürmet gören biridir. Muhammet Murat, babasına gösterilen bu sevgiyi asla kötüye kullanmaz. Çevresindekiler gibi nöbetini aksatmadan tutar ve kendisine verilen işleri eksiksiz bir şekilde ve özenle yapar.

Seyid Mehmet

Seyid Mehmet, kitabın beşinci sayfasında oğlu tarafından şöyle tasvir edilir: “Kaşları çatılmıştı. Mertlik akan kara yağız çehresinde kararlı bir hal vardı.” Yine beşinci sayfada, Seyid Mehmet'in genel hali hakkında şu bilgi verilmektedir: “ En kızgın zamanda bile kaşlarını çatmaz, yumuşak halini asla terk etmezdi.”

Seyid Mehmet'in, Kasım Hanı'nın din değiştirip Hristiyan olması nedeniyle onun himayesinde kalmayı reddederek başka bir yurt aramak için yurdunu terk etmesinden, dinine önem veren biri olduğunu çıkarabiliriz. Bu zor ve tehlikeli yolculuğa çıkmayı göze alması da cesur ve doğru bildiğinden vazgeçmeyecek kadar kararlı olduğunu göstermektedir. Yolculuğa çıkarken ve yolculuk sırasında her önemli kararı çevresiyle birlikte alması da başkalarının fikirlerine saygı gösteren, onları önemseyen biri olduğunu işaret etmektedir.

Muhammet Murat'ın, dokuzuncu sayfada babası hakkındaki şu sözleri, Seyid Mehmet'in sosyal özellikleri hakkında bilgi vermektedir: “ O, Han ile aynı derecede itibar görür. Kasım Devleti'nde, halk arasında da önemli bir yerimiz ve sevgimiz vardır.”

Kitabın birinci derece kahramanlarına baktığımızda, Muhammet Murat'ın, yaşı itibariyle çocukların özdeşim kurarak benimseyebileceği bir başkahraman olduğu görülmektedir. Babası Seyid Mehmet ile olan ilişkilerinin de çocuğa, baba oğul özelinden aile içindeki ilişkinin nasıl olması gerektiği hakkında yol göstermesi açısından yararlı olduğu düşünülmektedir.

2. Derece Kahraman

Kitabın ikinci derece kahramanlarına baktığımızda karşımıza Can Bey ve Pulat Bey ıkmaktadır.

Can Bey

Can Bey, romanda karşımıza ilk çıktığında Muhammet Murat ondan “ Başlarındaki iri bir yiğit...” (s.78) diye bahseder. Buradan Can Bey'in iri yapılı biri olduğu anlaşılmaktadır.

Seyid Mehmet'in kafilisine katıldıktan sonra, savaşlarda gösterdiği başarılarından ve olaylar karşısındaki tutumundan Can Bey'in cesur ve soğukkanlı biri olduğu kanısına varılmaktadır.

Can Bey, Kazanlı Müslümanların reisidir. Kazanlılar, Müslüman oldukları ve Hristiyanlığı kabul etmedikleri için Ruslar tarafından sürekli baskı gördüklerinden, onun önderliğinde yeni bir yurt aramak için yola çıkmışlardır. Yolda Seyid Mehmet Han'ın kafilisiyle karşılaşınca kendi halkıyla onlara katılır.

Pulat Bey

Romanda, Pulat Bey'in düşünceli olduğu dönemlerde sert bir çehresi olduğu belirtilmektedir. Pulat Bey'in, kitabın yedinci sayfasında Seyid Mehmet'e " Can baş sana kurban... Kılıçlarımız seninledir!" (s.7) demesinden ona sadık biri olduğu çıkarılmaktadır. Kafilenin rehberi durumdaki Pulat Bey, çevresindekiler tarafından sevilen, güvenilen bir komutandır.

3. Derece Kahraman

Romandaki üçüncü derece kahramanlar, romanın sonlarına doğru hikayeye dahil olan Marya ve onun babası Boyar'dır.

Marya

Muhammet Murat, Prenses Marya'yı, ona saldıran ayıdan kurtardıktan sonra tasvir ederken " Altın saçları darmadağındı. Başını sallayarak öne dökülmüş saçlarını geriye attı." ve " Kız mavi gözlerini büyüterek..." (s.174) cümlelerini kullanır. Buradan Marya'nın uzun, sarı saçlı, mavi gözlü olduğu anlaşılmaktadır. İlk karşılaşmalarından itibaren güzelliğiyle Muhammet Murat'ı etkilemesi de güzel bir kız olduğunun göstergesidir.

Rus Boyar'ın kızı olan Marya, alçakgönüllü, kibar, iyi niyetli bir kızdır. Muhammet Murat ile olan diyaloglarından, aklından geçenleri bir türlü ona söyleyememesinden çekingen, utangaç bir kız olduğu anlaşılmaktadır.

Boyar

Muhammet Murat, Boyar'ı ilk kez atlıların başında görür ve şöyle tasvir eder: " Başlarındaki atlı zayıf, uzun boylu ve samur kürk giymiş biriydi" (s.178).

Boyar, dostlarına karşı sıcak, düşmanlarına karşı gaddardır. Kızını kaçırdığı sandığı Muhammet Murat ve arkadaşlarının kemiklerini kırıp onları buzlu nehre atacağını söylerken, durumun sandığı gibi olmadığını, aksine Murat'ın kızının hayatını kurtardığını öğrenince tavırları değişir ve Muhammet Murat'a kendisinden istediği her şeyi dileyebileceğini söyler. O bir şey istemeyince de Murat ve arkadaşlarını konuk olarak ağırlamakta ısrar eder.

Boyar, emrinde birçok asker bulunduran, zengin bir hükümdardır.

Anlatıcı: Romanda kahraman – anlatıcı yöntemi kullanılmış, olaylar Seyid Mehmet'in oğlu Muhammet Murat tarafından anlatılmıştır. Bu yöntem sayesinde, çocuğun kahramanla daha kolay özdeşim kuracağı ve olayların çocuğun ilgisini daha çok çekeceği düşünülmektedir.

Zaman

Romanın geçtiği dönem: Olaylar Kasım Hanı Seyid Burhan'ın Hristiyan olmasından sonra yaşananların anlatıldığı 1656 yılında geçmektedir.

Romanın yaşandığı süreç: Romanda yaklaşık üç aylık bir süreç ele alınmaktadır.

Romanın yazım tarihi: Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın bu isimde bir kitabının ilk basım tarihi hakkında bilgiye rastlanmamıştır. Fakat Tekin'in Edebiyatımızda İsimler ve Terimler isimli eserinde yazarın 1987'de "Hazin Göç" isimli bir kitabının basıldığı belirtilmektedir (1999: 204). Konunun isimle örtüşmesi ve şu anda piyasada "Hazin Göç" isimli bir kitabın bulunmaması nedeniyle, bunun elimizdeki kitabın ilk basımındaki adı olduğu ve kitabın ilk basım tarihinin 1987 olduğu düşünülmektedir.

Dil ve Anlatım

Dil ve anlatım başlığı içinde, romandaki atasözleri, deyimler, benzetmeler, ikilemeler, pekiştirilmiş kelimeler ve abartmalar ele alınmaktadır.

Atasözü

Atasözleri, toplumun değer yargılarını ortaya koyan önemli kültürel kaynaklarımızdır. Çocuk, atasözleri sayesinde toplum değerleri hakkında fikir edinir. Atasözleri, verdikleri öğütler açısından da önemlidir. Çocuğun atasözlerini öğrenmesinde, çocuk kitapları büyük rol oynar. Romanda bulunan atasözleri kullanım sıralarına göre şunlardır:

"Yolcu yolunda gerek..." (s.42, 108, 158)

"Birlikten kuvvet doğar."(s.85)

"Geleceklerivarsa görecekleri de var."(s.134)

"Ava giden avlanır."(s.159)

Romanda altı kez atasözü kullanılmıştır. Bu, kitabın hitap ettiği yaş grubunun dil gelişimini desteklemek açısından yeterli bir sayıdır. Daha önce söylediğimiz gibi, romanda bir göç hikayesi anlatılmaktadır. Bununla bağlantılı olarak, atasözlerine

baktığımızda üç kez tekrarlanan “Yolcu yolunda gerek.” ve “Birlikten kuvvet doğar.” sözlerinin, yapılacak işin bir an önce yapılması gerektiği ve bir arada bulunmanın önemi hakkında olduğu görülmektedir. “Gelecekleri varsa görecekları de var.” kervanın maruz kaldığı saldırıdan önce, gelenlere aynen karşılık verileceğini belirtmek için söylenmiştir. “Ava giden avlanır.” da tedbirsizliğin insanları zor duruma düşürdüğünü anlatmaktadır.

Sonuç olarak atasözleri çocuklara verdikleri öğütler açısından olumlu özellikler taşımaktadır.

Deyim

Deyimler, genel itibarıyla mecaz anlamlı söz öbekleridir. Günümüzde özellikle kitap okumayan çocukların, çoğu deyim anlamını bilemediği görülmektedir. Bu nedenle çocuk edebiyatı eserlerinin deyim açısından zengin olması çocuğun dil gelişimine katkı sağlamaktadır. Romanda deyimler, sekiz yüz kırk dört kez kullanılmıştır. Bu durumda, romanda sayfa başına ortalama 4.1 deyim düşmektedir. Kitaptaki deyim sayısının çocukların dil gelişimini desteklediği ve çocuk edebiyatının ölçütlerine uygun olduğu düşünülmektedir.

Romandaki deyimler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“**Kaşları çatılmıştı.**”(s.5)

“En kızgın zamanlarında dahi **kaşlarını çatmaz**, yumuşak halini asla terk etmezdi.”(s.5)

“Seyid Burhan Han’ın Moskova’dan döndüğünü duyduğumuz günden bu yana, evlerimizin **tadı tuzu kalmamıştı.**”(s.6)

“Çevreden de, **kulaklarımıza**, hanı kınayan konuşmalar **geliyordu.**”(s.6)

“Evlerde, babalarımızın **ağzını bıçak açmıyordu.**”(s.6)

“Arasıra **iç geçirdiklerini** görüyorduk.”(s.6)

“Gerek babalarımızın ve gerekse analarımızın, ancak **bir araya geldiklerinde** hararetili hararetili konuştuklarını **fark ediyorduk.**”(s.6)

“Kapabildiğimiz bazı sözlerden, çok önemli **kararlar alındığını** anlayabiliyorduk.”(s.6)

“Aman, tedbiri **elden bırakmayasın.**”(s.8)

“Sözlerini söyledikten sonra, atını **ileri sürdü** ve açılan kapıdan hızla çıkıp, **gözden kayboldu.**”(s.8)

“O, Han ile aynı derecede **itibar görür.**”(s.9)

“Gerek Mustafa Mirza gerekse Kasım Mirza, ülkemizde tanınmış ve devlet idaresinde **sözleri geçen** kişilerdi.”(s.9)

“Fakat, ailelerimiz bizi hala çocuk kabul ediyor ve bu önemli olayların **dışında bırakıyordu.**”(s.9)

“Birden **aklıma geldi.**”(s.10)

“Sıcak yaz günleri ve geceleri püfür püfür esen rüzgar, orada insana büyük **ferahlık verirdi.**”(s.11)

“Temiz ve **ferahlık veren** rüzgara karşı, derin derin **soluk alarak** biraz dinlendik.”(s.12)

“Yani Moskof’un **gözüne girecek.**”(s.13)

“Ona sarılacak, sarılacak ama kardaşlık için değil, onu boğmak **ümüğünü** yakalayıp **sıkmak** için.”(s.13)

“Molla Hasan da “iyi düşünmesini, dünya ve ahiret saadetini kaybetmemesini, **yazık olacağını**” bir din hizmetlisi olarak Han’a hatırlatmış.”(s.14)

“Bu sözler ve nasihatler **bir kulağından girip, diğerinden çıkmış.**”(s.14)

““Oğlunun daha bu hususta **karar verebilecek** yaşta olmadığını belirterek” Çar’ın teklifini reddetmiş.”(s.14)

“Ama Çar, bu işin **peşini bırakmamış**, çocuğu Moskova’ya **davet ederek**, uzun zaman Moskova’da tutup, Hıristiyanlığı aşlamış...”(s.14)

“Başka bir ihtiyar **iç geçirdi.**” (s.14)

“Mesela Kazan Hanlığı’nı **ele alalım.**”(s.15)

“Gerçi zaman zaman vatanseverler, istilacı Moskof’u geri atmışlarsa da, Hanlığı **ele geçirmek** isteyip Moskof vaatlerine kanaanların, Rus’a **tavizler vermeleri** daha sonraki çarlardan Korkunç İvan’ın çok işine yaramıştır.”(s.15)

“Kazan Hanlığı’nı yutmak ve oradaki Müslümanları yok etmek için **fırsat kollayan** Korkunç İvan, 1552 tarihinde Kazan şehrine girince, **eli silah tutan** bütün Müslüman

Türk halkını **kılıçtan geçirip**, camileri yıkıp ya da kiliseye çevirip, Kazan halkını **yok etme** yoluna gittiler.”(s.15)

“Sonraki yıllarda Moskof hakimiyetinden kurtulmak gayreti de **fayda etmedi.**”(s.15)

““ Vatanına, milletine ihanet edenin bize de **faydası dokunmaz!**” diye düşünmüştür.”(s.16)

“Moskof kendinden olmayanı sevmez; sever gözükür ama **fırsatını bulduğunda** da “sen benim işime yaramazsın” diyerek ya kolundan tutup atar, ya da yağlı bir iple ümüğünden asıp gebertir.”(s.16)

“Çar tarafından **davet edilip** Moskova’ya gitmeden önce, ona bir bir her şeyi anlatmışlar.”(s.16)

“Fakat o, yine **bildiğini okudu.**”(s.16)

“Nasihatler **bir kulağından girip diğerinden çıkmış.**”(s.16)

“O zamana kadar **ses çıkarmadan** konuşulanları dinlemiş olan biri de söze karıştı.”(s.16)

“Bu gösteriyor ki, Müslüman halkı Hıristiyan yapmak için **faaliyete geçecekler.**”(s.16)

“Bilirsiniz Hanlığımız, Altın Ordu Devleti’nin eski Hanlarından Uluğ Muhammet tarafından kurulmuştu, 1436 tarihinde Altın Ordu Devleti’nde **meydana gelmiş** olan iç mücadele sırasında tahtını kaybeden Uluğ Muhammet, önce Kırım’a gitmiş; orada umduğu yardımı bulamayınca, Moskova Prensiği topraklarına geçmişti.”(s.17)

“Bir zamanlar karşısında **boynunu bükerek** yardım dilenmiş olan Moskova Prensi Vasili çok değişmişti.”(s.18)

“Vasili, Altın Ordu Devleti’nin **başına geçmiş** yani Han’dan çekindiği için, **iyiliğini görmüş** olduğu Uluğ Muhammed’i yakalayıp efendisine teslim etmek istedi.”(s.18)

“Karışıklıklar içinde bunalan ve bir lidere **ihtiyaç duyan** Kazanlılar, Uluğ Muhammed’i bir kurtarıcı olarak karşıladılar.”(s.18)

“1445 tarihinde Suzdan şehri civarında Rus kuvvetlerini büyük bir **yenilgiye uğrattı.**”(s.18)

“Prens Vasili’yi ve kardeşini **esir etti.**”(s.18)

“Böylece Oka Nehri boyunca kurulan Kasım Hanlığı, Moskova Prensiğini **kontrol altında tutma** imkanına sahip oldu.”(s.19)

“Kasım Hanlığı yani bizim bu Hanlığımız, kuzeyde Mesçera ve güneyde Mordva olmak üzere Fin kavimleri ile Müslüman Türklerden **meydana geliyordu.**”(s.19)

“Öyle ki Ruslar, 1486 tarihinde Uluğ Muhammet sülalesinin **sona ermesiyle**, Kırım Hanları sülalesinden Nur Devlet Han’ı, Kasım Hanlığı’nın **başına geçirecek** kadar, bu Hanlık üzerinde söz sahibi oldular.”(s.19)

“Kahyanın bu sözleri üzerine suratlarımız değişmiş olacak ki, bunu **fark eden** kahyamız.” (s.19)

“Yüzlerinizin değişmesinden **aklınızdan geçenleri** anlıyorum.”(s.19)

“İşte şimdi de **başımıza** en büyük **derdi açacak** Burhan Han aynı şeyi yapıyor.”(s.19 – 20)

“**Omuzumu silktim.**”(s.20)

“Öyle ise **sözümü kesmeyin** de anlatayım.” (s.20)

“Han, Hıristiyanlığı kabul edip, Vasili **adını aldığını** söyleyince.” (s.20)

“Dininden dönen bir kişinin aklından da **şüphe ederim.**”(s.21)

“Bu kılıcım, bu vücudum artık sana **hizmet etmeyecektir.**”(s.21)

“Hasan Molla da onu, tekrar İslam’a **davet etmiş**; fakat Han, yanında bulunan Ryazan Başpiskoposu Misayil’e **yan gözle bakıp**, ürkek ürkek red cevabını vermiş.”(s.21)

“Toplantıda **kararlar alınıyor.**” (s.21)

“Hıristiyan bir Hanın topraklarında oturmayıp, buralardan çıkacağız ve kendimize bir **yurt edineceğiz**, diyorlar.” (s.21)

“Hepimiz, duyduğumuz bu söz üzerine **şaşkına döndük.**”(s.21)

“Fakat sonra ki yıllarda **yurt edinmek** için **çekilen zahmetler** ve acılar karşısında bu duygularımızın ne kadar çocukça olduğunu anlayacaktık.”(s.21)

“Gitmeyi düşündüklerine göre, büyüklerimiz de bundan **zevk alıyor** demek!” (s.22)

“İnsanın doğup büyüdüğü yerleri terk edeceğini düşünmesi **uykularını kaçırıyor.**”s.23)

“**Yerimden fırlarken:**” (s.23)

“Çünkü onların da davranışları **hoşumuza gitmiyor.**”(s.24)

“Litvanya’nın yardıma gelmemesi yüzünden de Altın Orda Devlet Moskova kuşatmasını kaldırarak **geri dönmek zorunda kaldı.**”(s.25)

“Şayet Mengli Giray, o basiretsiz siyasetini bırakıp, Rusya’nın **tarafını tutmasaydı,** Moskofların daha o zaman **defterleri dürülmüş** ve **yok edilmiş** olacaktı.” (s.25)

“Altın Ordu Devleti yıkılınca, o tarihe kadar Altın Ordulularla korkusundan Kırım Hanlığı’na muhtaç olup, Mengli Giray Han’ güler yüz gösteren Rusya, Mengli Giray’ın düşmanlarıyla anlaşarak Kırım Hanlığı’na karşı **cephe almakta** gecikmediler.”(s.25)

“O zaman **aklı başına gelen** Mengli Giray, Litvanya ve Lehistan Kralı IV. Kazimir ile Rusya’ya karşı anlaştı ise de çok geç kalmıştı.”(s.25)

“Çünkü onun düşüncesiz politikasından faydalanan ve kendisini baskı altında tutan Altın Ordu Devleti’nin baskısından kurtulmuş olan Rusya, gelişme ve güçlenme yolunda çok **mesafe almıştı.**”(s.25)

“Annem **söze karıştı:**” (s.26)

“Fakat Seyid Bey, düşmanımız Rusların topraklarından geçmek **zorunda kalacağız!**” (s.26)

“En yakın zamanda **yola çıkacağız.**”(s.26)

“Anne **iç geçirdi:**” (s.26)

“Bu yolda **şehit olmak** biz büyükler için şereftir; ama geride kalan çocuklarımız ne olacak?” (s.26)

“Evlerimizi, camilerimizi, suyollarımızı köprülerimizi velhasıl çeşitli **ihtiyaçduyacağımız** malzemelerimizi hep kendimiz yapacağız.”(s.27)

“Bir tül gibi etrafı sarmış olan mavi sis, güneşe **yenik düşüp,** yırtılan bir perde gibi dağılmaya başladı.”(s.27)

“Kimse çok önemli hadiseler olmasa **cennet gibi** güzel bildiği vatanından, baba ocağından ayrılmak istemez.”(s.27)

“Ama bazı sebepler **ortaya çıkar** ki, insanoğlu vatanını da baba ocağını da terk etmek mecburiyetinde kalır.”(s.27 - 28)

“Mesela, Sevgili Peygamberimizin Mekke’yi terk etmek, hicret etmek **zorunda kalmalarını** hatırla.”(s.28)

“Onlar da, baba ocakları olan ve çok sevdikleri Mekke’den ayrılırırken **kim bilir** yürekleri nasıl acı ile yanıp kavrulmuştu; ama dinlerini özgürce yaşama duyguları her şeyden **üstün gelmişti.**”(s.28)

“Hele Peygamberimizin; “ Çıkarılmaya zorlanmamış olsaydım, senden asla ayrılmaz, senden başka yerde yurt, yuva kurmazdım!” buyurarak ayrılmak **zorunda kaldığı** Mekke’ye o kutsal şehre sevgisini ve bağlılığını belirtmesini hatırla!..”(s.28)

“Sevdiğimiz yerlerden ayrılmak **zorunda kalıyoruz.**”(s.28)

“İşçiler, babamı görünce saygılı bir **tavır takındılar.**”(s.29)

“Aleyküm Selam, diyerek babamın **selamını aldı.**”(s.29)

“Nasılsın Abdullah Usta, diye **söze başladı.**”(s.29)

“Benim de bu yiğitlerin de hepsinin, hepimizin **yürekleri yanıyor.**”(s.29)

“Peki, bizim **aldığımız kararı** biliyor musun?” (s.29)

“İnşallah bu işi bitirir bitirmez **yola düşer**, sizleri buluruz.”(s.30)

“Babamın **gözleri parladı.**” (s.30)

“Buraya gelmekle bizlere **şeref verdiniz.**”(s.30)

“**Hakkınızı helal edin.**”(s.31)

“**Helal olsun.**”(s.31)

“Bu helalleşmeden sonra, ben de Abdullah Usta’nın elini öpüp **hayır duasını aldım.**”(s.31)

“İşçilerle de vedalaştıktan sonra, **geri döndük.**”(s.31)

““Hamdolsun gelirim var, bu beni **idare ediyor!**” deyip, hayır işleriyle uğraşiyor.”(s.31)

“O, **sözünün eridir.**”(s.31)

“At, ayağını bir kerpeten gibi kavramış dizlerin gücüne **boyun eğmiş**, kımıldamadan duruyordu.”(s.31)

“Usta, nalı hayvanın tabanına mihladıktan sonra, hayvanın ayağını **serbest bıraktı**.”(s.32)

“At, çırağın çektiği yulara uyararak, birkaç **adım attı**.”(s.32)

“Sonra hoş geldiniz, **sefa geldiniz**, dedi.”(s.32)

“Çok **can sıkıcı** bir durum...”(s.32)

“**Kararınızı verdiniz** demek?”(s.32)

“Hıristiyan bir Han’ın idaresinde kalmaktansa, her şeyi terk edip **başımızı alıp gitmek**, her şeye yeniden başlamak en iyisi...”(s.33)

“Ne zaman **yola çıkılacaksa** ben hazırım Mehmed Beyim !..”(s.33)

“**Kararı** hep birlikte **alacağız!**..”(s.33)

“Göç için **karara varmak** amacıyla yapılan toplantı, büyük salonumuzda yapıldı.”(s.34)

“Babam, yaptığı konuşmada “niçin göç etmeye **karar verdiğini**” anlattı.”(s.34)

“Babam, yapılacak bu göç işinin de hiç kolay olmayacağını, Rus topraklarından geçmek **zorunda kalınacağını**, işin ucunda ölüm ve bazı kayıplar olabileceğini hatırlatınca, salonu doldurmuş olanlar:” (s.34)

“Bizim için **fark etmez.**” (s.34)

“Babamın gönderdiği haberle, dedemizin bağ evinden gelmiş olan Salim ve Ekrem ağalarımla **göz göze geldik.**”(s.35)

““ Rus sınırları dışında çok uygun bir yer bildiğini, göç edenleri oraya götürebileceğini, fakat yollarda her türlü sıkıntıyı da **göze almak** gerektiğini” söyledi.”(s.35)

“İhtiyar biri **ayağa kalkarak:**” (s.35)

“Ben **bir ayağı çukurda olan** yaşlı bir kişiyim.”(s.35)

“Aklınıza **kendimi düşündüğüm** için böyle konuştuğum gelmesin...”(s.35)

“**Kendimi düşündüğüm** yok.”(s.35)

“Allah göstermesin ama kalanlar, hiç istemediğim halde, çok **sıkıntıya düşecekler.**”(s.35)

“**Oluk gibi** kanlar **akacak.**”(s.35)

“Her yanı kan kaplayacak, ülkemiz **darmadağın olacak.**” (s.36)

“Her ne türlü sıkıntı olursa olsun **yola çıkalım.**”(s.36)

“Bu gaye için her türlü sıkıntı **göze alınır!**” (s.36)

“Her şeyi **göze alıyoruz!...**”(s.36)

“Babam elini kaldırarak susulmasını işaret edince bütün **sesler kesildi.**”(s.36)

“Babama **gösterilen** bu sevgi ve **saygı** benim de yüreğime gurur ve oradakilere karşı muhabbetle doldurdu.”(s.36)

“Hareket gününün kararlaştırılmasından sonra babam ve mirzaların, bu göç kfilesinin idarecileri olması **kararı alındı.**”(s.36)

“Bu seçilenler oradakiler tarafından sevilen ve **sözleri geçen** kişilerdi.”(s.36 - 37)

“Yirmi gün içerisinde **hazırlıklar** hızla **yapıldı.**”(s.37)

“Gittiğimiz ve **yurt edineceğimiz** yerde ekmek için meyve fideleri, nohut, fasulye ve patates götürüyorduk.”(s.37)

“O ise, bu kılıcı elinde rahatça **evirip çevirirdi.**”(s.38)

“Bu **tedbiri almakta** da haklıydılar.”(s.39)

“Babam, bir ip gibi uzanan arabaları gözden geçirdikten sonra **besmele çekti** ve elini kaldırarak, hareket işaretini verdi.”(s.40)

“Tabii, yola çıkanlara da aynı **hüzün çökmüştü.**”(s.40)

“Mirzalar, kfileden yarım saat kadar önce **yola** öncü bir grup **çıkarmışlardı.**” (s.40)

“Uygun yerlerde **mola veriliyor**, çeşitli ihtiyaçlarımızı giderdikten sonra tekrar **yola çıkılıyordu.**”(s.41)

“Öğle namazlarımızı kılmış ve tam **harekete geçmek** üzere hazırlıklara başlamıştık ki, yandaki gözcülerden biri:” (s.41)

“Hepimiz, ellerimizi, güneşe karşı **siper ederek**, ileriden geçen atlıya baktık.”(s.41)

“Bizim tarafa doğru gelen bu atının birden atını sol tarafa doğru sürdüğünü **fark ettik.**”(s.41)

“İlerisi step olduğu için, yüksekçe otların arasına dalmış o bilinmeyen atıyla, bizim süvarileri kısa bir zamanda **gözden kaybettik.**” (s.41)

“İşte bu mesele, herkesin **midesini bulandırıyor.**”(s.42)

“Hatta Ruslarla karşılaşsak da şöyle bir ağız tadınca cenk etsek diye **aklımızdan** çeşitli düşünceler **geçmiyor** değildi.”(s.42)

“**Söze karışan** Kasım Mirza da:” (s.42)

“Zaten **ok yaydan çıktı** bir kere!..” (s.42)

“Biraz ilerledikten sonra **mola vermek** için durdu.”(s.43)

“Hayır Mirza, sizleri görünce korktum, o bakımdan **yolumu değiştirdim.**”(s.43)

“**Tilki gibi kurnaz** olduğu anlaşılıyordu.”(s.43)

“Bir işim vardı, onun için **yola çıkmıştım.**”(s.43)

“Babam, sakın ve vakur bir şekilde **gözlerini dikmiş**, onu süzüyordu.”(s.44)

“Babam, aldığı mektubu **gözden geçirdi.**”(s.44)

“Vasili **adını almış** olan Han, emirlerimizden bir an bile ayrılmıyor.”(s.44)

“Kuzeyde ki Şamanist Finler arasında Hıristiyanlığı yaydığım gibi burada Müslümanlar arasında dinimizi yaymakta aynı kolaylığı bulamayacağımı ve çok **sıkıntı çekeceğimi** biliyorum.” (s.44 - 45)

“Fakat bu uğurda **elimden geleni yapacağım.**”(s.45)

“Yalnız beni üzen ve itibarımızı sarsan bir hadise var ki; onun **üstesinden gelebilmem mümkün olmadı.**”(s.45)

“Babam okumasını bitirince, mirzalar ve çevremizdekiler, sinirle **yüzlerini buruşturdular.**”(s.45)

“Allah’a hamdolsun, bu haberciyi **elimize düşürdü.**”(s.45)

“Sayımızı da nasıl **haber alabilmiş.**”(s.45)

“Ne sinsice davranış, **saman altından su yürütür** gibi...” (s.45)

“Sonra da **serbest bırakırız.**” (s.46)

“Ama onu **göztaltında tutmak** için bir ya da iki adama ihtiyacımız olacak.”(s.46)

“Bir çatışma durumu **ortaya çıkarsa!**”(s.46)

“Çünkü verilen bir emri **yerine getiriyordu.**”(s.46)

“Nasıl da anladı, onların **içinden geçenleri** ve yapacağı işi!” (s.46)

“Esir, gözlerini kısmış, **hayale dalmış** bir halde, atın sarsıntısına uymuş gidiyordu.”(s.47)

“Şimdilik **elimizden geldiğince** gidişimizi **gizli tutalım.**”(s.47)

“Başpiskopos Misayıl’in gönderdiği haberciyi yakaladığımızı göre şimdilik Moskova’nın bundan **haberi olmayacaktır!**” (s.47)

“O zamana kadar bizler epeyce **yol almış** oluruz.”(s.48)

“Kendi **başlarının derdine düşmüş** durumdalar.”(s.48)

“Rusların baskısı sadece Kazanlılar, Ejderhanlılar, Kasımlılar üzerine değil, bütün Müslümanlar **üzerine çökmüş** vaziyette.”(s.48)

“Herkes kendi **başının çaresine bakacak**, ama tabi ki yardım edecek kardeşlerimiz olursa onların dostluk ellerini boş çevirmeyiz.”(s.48)

“Nehir kıyısından ayrılmayı ve köylülere gözükmemeyi ben de **uygun görüyorum.**”(s.48)

“Doğru, diyerek **söze karıştı.**”(s.49)

“Biz bu şekilde **tedbirimizi alalım** da, karşımıza ne çıkarsa bahtımıza!..”(s.49)

“Kimi yerlerde kıvrılıyor, kimi yerlerde dümdüz **yol alıyordu.**”(s.49)

“Kafile ve artçılar **gözden kaybolmuşlardı.**”(s.51)

“Atlarımızın dinlendiğine **kanaat getirince:**” (s.51)

“Sonradan **icaplarına bakarız.**”(s.52)

“Hafif bir **ışık çaldılar.**”(s.52)

“Kazak **boyun eğdi.**”(s.52)

“O yiğit kardeşimiz, arkadaşımız, dostumuz stepte bir Kazak kurşunuyla mı **şehit düşecekti?**”(s.52)

“Babalarımızın, atalarımızın Kazaklarla yaptıkları savaşlar **aklımıza geliyor.**”(s.53)

“Onlar, Kazaklara da, Ruslara da **kan kusturmuş** kişilerdi.”(s.53)

“Kazağa bir **kafa attım.**”(s.53)

“Çünkü **kafa attığım** Kazağın aşağı uçmasıyla, ben de, oradaki boşluktan ve diğer Kazakların şaşkınlığından faydalanarak atımı hızla sürüp steplere daldım.”(s.53)

“Sonunda boynumdan geçen bir kement ellerimi de sıkıştırınca atımdan aşağı uçtuğumu **farkettim.**”(s.53)

“**Kendimi kaybetmişim.**”(s.53)

“**Gözlerimi açtığımda** bir kasabaya giriyorduk.”(s.53)

“**Hava kararmaya** başlamıştı.”(s.54)

“Saygılı bir tavırla beklerken, bizi **esir almış** olan Kazak reisi, kapıda belirdi.”(s.54)

“**Ayağa kalktım.**”(s.54)

“Kazaklar askeri birlikler halinde yaşarlar ve bunlar **meydana getirdikleri** karargahlarda, aileleri ile birlikte otururlar.”(s.54)

“Odada ağır bir hava vardı; pis bir koku insanın **burnunun direğini kırıyordu.**”(s.54)

“Gelmeden evvel, odada otururken, arkadaşarımla böyle bir soru ile karşılaşabileceğimizi düşünmüş, o yüzden geldiğimiz yeri ve gideceğimiz bölgeyi söylememeye **karar vermiştik.**”(s.55)

“Bize “gidiyoruz” dediler, biz de babalarımızın sözüne uyarak **yola çıktık.**”(s.55)

“Zayıfı **ayağa kalktı.**”(s.55)

“Ben de bunun acısını almayı ne zamandır düşünürdüm; şimdi **elime geçen bu fırsatı kaçırmak** istemem.”(55 - 56)

“Çoluk çocuk hepsini ama bütün Tatarları **kılıçtan geçirmesem** bana da Fyodor Federoviç demesinler.”(s.56)

“Ben onun **hakkından gelirim.**”(s.56)

“Ama merak etmeyiniz ekselansları, onları **yok edeceğiz.**”(s.56)

“Hepsini; ama Tatarların hepsini yakalayıp **yok edeceksiniz,** diye homurdandı.”(s.56)

“Ataman, sana emrediyorum, onları ya **yok edeceksin** ya da **esir edip** buraya getireceksin!” (s.57)

“Sarhoşluktan dili peltekleşmiş olan Federoviç, tekrar **ısrar etti.**”(s.57)

“Orada **pusu kurarsak** hepsini yakalayabiliriz.”(s.57)

“Tatarları **pusuya düşürmeye** gideceğiz.”(s.57)

“**Kuracağımız pusu** ile hepsini ağa düşmüş balıklar gibi toplayabiliriz.”(s.57)

“Onunla hoşça **vakit geçirirsiniz.**”(s.57)

“Ekselansları beni çağdırtmakla **şeref verdiniz.**”(s.58)

“Düşününce **tüylerim ürperdi** doğrusu...”(s.58)

“**Topuklarını birbirine vurarak selam verirken:**” (s.58)

“Sanırım onları üç gün sonra pusuda temizlerim, ya da **esir eder** getiririm, dedi.”(s.58)

“**Ne olur ne olmaz.**”(s.58)

“Ardından da **selam verip** çıkıp gitti.”(s.58)

“Öyle ise yiğitliği **elden bırakmadan** ölmemeliydim.”(s.59)

“Ben de **boyun eğmeyecektim**, bu sersem sarhoşlara..” (s.59)

“O arada neler yapabilirim diye etrafa **göz atıyordum.**”(s.59)

“Bana **gözdağı vermek** istiyordu.”(s.60)

“Bu sadist ve sarhoş adamlar, **harekete geçmeden** davranmalıydım.”(s.60)

“Hey ne oluyor, demelerine **zaman vermeden**, mumu başımla itip yere düşürdüm.” (s.60)

“Allah’a sığınıp güvenmek bana güç ve **cesaret verdi.**”(s.60)

“Ya Kazaklar, kabilemizi **tuzağa düşürürlerse?..**”(s.60)

“Ne yapıp etmeli bu iki sarhoşun **elinden kurtularak** onların yanına gidip, hazırlanan tuzağı **haber vermeliydim.**”(s.60)

“Bizleri **birbirimize düşürecek.**”(s.61)

“**Elimizden kurtulamaz** artık...”(s.61)

“Yanımdan içki kokan bir nefesin geçtiğini **fark ederken**, nefesimi tuttum.”(s.61)

“Bu adamların **elinden** nasıl **kurtulacaktım**.” (s.62)

“Bu adamlar, kafitemizi **pusuya düşürecekler**.”(s.62)

“Onlara **düşecekleri pusuyu haber verebilmem** için bana yardımcı ol.”(s.62)

“Birden **aklıma** güzel bir fikir **geldi**.”(s.62)

“**Ölüm** kalım meselesi ile **karşı karşıyaydım**.”(s.62)

“Yoksa **post elden gidecekti**.”(s.62)

“O anda **aklımdan geçen** bunlardı.”(s.62)

“Anında başka ayaklara çarparken onun da yere düştüğünü **fark ettim**.”(s.62)

“**Başım dönüyordu**.”(s.62)

“Fakat orada kalmayı **akıl edebildim**.”(s.62)

“Büzüldüğüm duvar dibinde, **nefes almaktan** korkarak bekledim.”(s.63)

“**Ses** yavaşladı, yavaşladı ve sonunda tamamen **kesildi**.”(s.63)

“Öyle ise ben de **harekete geçebilirdim**.”(s.63)

“Tam yuvarlanarak onları araştıracağım sırada **kanımı** buz gibi **donduran** bir düşünce aklıma geldi.”(s.63)

“Ya adamlar beni **tuzığa düşürmek** için böyle bir **oyun oynamışlarsa?**” (s.63)

“O koca sarhoşların **gürültü çıkarmadan** beklemeleri de pek mümkün değildi.”(s.63)

“Mahsustan yerimde biraz **gürültü yaptım**.”(s.64)

“Yerde bir gövdeye çarptığımı **fark ettim**.”(s.64)

“Ah ellerimi bir çözebilsem beni yakalamaları **mümkün olamazdı**.”(s.64)

“**Göz göze geldiğimiz** anda elindeki tepsiyi yere fırlattı ve **avazı çıktığı kadar** bağırarak odadan dışarı çıktı.”(s.65)

“**Hapı yutmuştum** işte...”(s.65)

“**Gözümüzün yaşına bakmaz** bizi şişe geçirir, diye haykırdı.”(s.66)

“Dur, ben onu **doğduğuna pişman edeyim** diyerek yanıma yaklaştı.”(s.66)

“Gözlerimi yumdum.”(s.66)

“Salavat getirmeye başladım.”(s.66)

“Tatarların **baskınına uğradık**, diye bağırdı.”(s.66)

“Bu Tatarı **yok etmeden** çıkmam buradan.”(s.66)

“Elindeki piştovun patlamasıyla hançerini bana indirmek üzere olan Kazağın iki ellerini açarak bir iki **adım atıp** yere kapanması bir oldu.”(s.67)

“**Ayağa kalktım.**”(s.67)

“Eee bizim birader de iyi **iş çıkarmış**, diyerek eliyle **kaskatı kesilmiş** İvan İvanoviç ile Fedor Fedoroviç’i gösterdi.”(s.67)

“Kasabadan güzel atımın üzerinde uzaklaşırken Salim ağabeyim de, bizlere güzel bir **müjde verdi.**”(s.69)

“Bir müddet gittikten sonra, sizin gelmediğinizi **fark ettik.**”(s.69)

“Artçılara sizi sorduğumuzda, **geride kaldığınızı** ve peşimizden geleceğinizi söylediler.”(s.69)

“Süratle, **geri döndük.**”(s.69)

“**İz sürerek**, Can Ali’nin yattığı yere kadar geldik.”(s.69)

“Bir arkadaşımız onu kervanın yanına götürürken, bizler de **izleri sürerek**, sizlerin bulunduğunuz yere kadar geldik.”(s.69)

“Kazaklar, kervanımıza **pusu kuracaklar**, dedim.”(s.69)

“Ama ben, onların nerede **pusu kuracaklarını** biliyorum.”(s.70)

“Yanımızda bulunan Pulat Bey **söze karıştı:**”(s.70)

“Onlar bize pusu hazırlarken, neden onları biz **pusuya düşürmeyelim?..**”(s.71)

“Hem, bizim, hazırlanmış pusudan **haberimiz olmadığını** sanıyorlar.”(s.71)

“Aniden bir **baskın yaparak** onları **yok edebiliriz!**”(s.71)

“**Mecbur kalırsak** o başka...”(s.71)

“İdil Nehri’nin aşağısından da geçmemiz **mümkün olabilir.**”(s.71)

“Olsun, herhangi bir **kayıp vermektense** oradan da gidebiliriz.”(s.71)

“**Sağ olun!**”(s.72)

“Onun için **kararı** beraber **vermemiz** gerekir.”(s.72)

“Kasım Bey **söze karıştı.**” (s.72)

“Gerçi çok verimsiz topraklara atıldılar, malları mülkleri **ellerinden alındı**; ama kalpleri zengindir.”(s.73)

“Ama bu sevinç muhakkak ki **kendisini düşündüğünden** değildi.”(s.73)

“İdarelerini **üzerine aldığı** kervan halkının biraz dinlenebilmeleri içindi.”(s.73)

“O kadar kişinin sorumluluğunu taşıyarak **nöbet tutmak**, çok yorucu oluyordu.”(s.74)

“Bizler de, bu nöbetlerden **payımızı alıyorduk.**”(s.74)

“Bizler de, üzerimize düşen nöbet görevini, aksatmadan **yerine getiriyorduk.**”(s.74)

“Sevincimize **diyecek yoktu.**”(s.74)

“Kasım Mirza da **söze karıştı.**” (s.75)

“Fakat tedbiri **elden bırakmamıştık.**”(s.75)

“Gördüğümüz bir manzara, hepimizin **yüreğinin kabarmasına** sebep oldu.”(s.76)

“Bu da **kafi gelmedi** onlara!” (s.77)

“Ama **hak ettikleri** dersi aldılar.”(s.77)

“Konuşulanları duyduğumuzdan, hepimizin **gözleri yaşarmıştı.**”(s.77)

“Bizim **öcümüzü alın...**”(s.78)

“**Pusuya düşürüldük**, derken atından atladı.”(s.78)

“Bu emri **yerine getirdik.**”(s.78)

“Yerleşme yerlerini **yakıp yıkmışlar**, kadın, çocuk ihtiyar demeden öldürmüşler...”(s.79)

“Kazanlı kardeşlerimizin uğradıkları bu zulüm, bu canavarlık **içimizi parçalamıştı.**”(s.79)

“**Gözlerimiz** onun için **yaşarmıştı.**”(s.79)

“Yusuf, bizim hislerimize **tercüman oldu.**”(s.79)

“Altın Ordu Hanlığı’nın çadırlarının eşğine az mı **yüz sürdüler.**”(s.79)

“Yusuf **iç geçirdi** ve yine devam etti.”(s.79)

“Yusuf, **gözlerini** soru soranların üzerlerinde **gezdirdi.**” (s.80)

“Bizler **verdik** bu **fırsatı** da onlara onun için kabahat bizde... (s.80)

“Şayet **birlik** içerisinde **olsaydık**, taht kavgalarına girişip **birbirimize düşmeseydik**, onlar kıpırdayabilir miydi yerinden?” (s.80)

“Bazı Hanlar, Hanlığım kuvvetlensin diyerek Moskof Kralıyla anlaşma **yolları aramadı** mı?” (s.80)

“Bizim anlaşığımız bu Krallıkları Moskof’un **hatırı için** ezmek ve bu uğurda da pek çok **kayıplar vermek** suretiyle **zararlara uğratmadık** mı?”(s.80)

“Hatta bizim Kasım Hanlığı’nda bazı sütü bozuklar sadece Hanlıkta kalabilmek ve Rusların **gözüne girmek** düşüncesi ve hesaplarıyla, Hak dinden ayrılarak Hıristiyanlığa geçmedi mi?” (s.80)

“Yusuf **sesini kesti.**”(s.81)

“Kazanlılardan biri **söze karıştı.**” (s.81)

“Bedenlerimizle, onların uğrunda **canımızı vererek!..**” (s.81)

“Onları dinleyen Kazanlı Reis, **seslerin kesilmesini** bekledi.”(s.82)

“**Canımızı vererek** konuşacağız.”(s.82)

“Peki, **canımızı verdikten** sonra ne olacak?” (s.82)

“Onlar yine Moskof’un **eline düşmeyecek** mi?” (s.82)

“O zaman **verdiğimiz canlar** neye yarayacak?..” (s.82)

“Çıkar bir **yol bulmamız** gerek.”(s.82)

“Doğduğumuz o toprakları niye terk ettik ve garipler gibi **yollara döküldük?..**”(s.83)

“Çünkü bizler de Moskof’un hedefi **haline geldik.**”(s.83)

“Belki bu uğurda pek çok **kayıplar vereceğiz.**”(s.83)

“Hepimiz şu topraklara serileceğiz ya da en sevdiğimizimizi kaybedeceğiz; ama olsun yarın öbür gün, Rusların çocuklarımızı Hıristiyanlaştırdıklarını görmektense, kanlarımız bu toprakları kızartsın ve hepimiz bu topraklarda **toprak olalım...**”(s.83)

“Moskof’un sınırlarından dışarıda **uygun bulacağımız** bir yerde yerleşmeye...”
(s.83)

“**Kararı** Seyid Mehmed Beyimizle mirzalar **verir.**”(s.84)

“Bu büyük bir mesele, arkadaşlarla hep birlikte bir **karara vardık**tan sonra sizin Seyidinizin ve mirzalarınızın yanına gidip, bizi kabul edip etmeyeceklerini soralım!”
(s.84)

“Onların böyle bir göçü **göze alıp** almadıklarını sordu.”(s.84)

“**Kararımızı verdik.**”(s.84)

“Kabileyi ben **idare ediyorsam** da, çok mühim meselelerde onların **fikirlerini de alırım.**”(s.84)

“Hep birlikte **alınan** göç **kararından** sonra Can Emin, yanında dört kişiyle yanımıza geldi.”(s.84)

“Bu tanışmadan sonra, yanımıza katılan Kazanlılarla, kervana kavuşmak için **geri döndük.**”(s.84)

“Kervanımız **mola verdiği** yerde onları beklemeye başladı.”(s.85)

“Bu bekleyiş sırasında kadınlar, yaşlılar ve bebekler dinlenir ve gerekli bazı hazırlıkları yaparlarken, **eli silah tutan** bütün gençlere silah talimleri yaptırıldı.”(s.85)

“İki Mirzanın da **şakası yoktu.**”(s.85)

“Her an **saldırılarına uğrayabilir** ve onlarla çarpışmaya başlayabilirdik.”(s.86)

“Bu bakımda biz gençler de, **gözlerimizi dört açmış** askeri usulleri öğrenmeye çalışıyorduk.”(s.86)

“Öğrenmeliydik, çünkü işin **şakaya gelir** tarafı yoktu.”(s.86)

“Ailelerimizin namuslarını ve hayatlarını, **aldığımız** askeri **eğitimle** kurtarabilecektik.”(s.86)

“Onun için komutanlarımızın emirlerini harfiyen **yerine getiriyorduk.**”(s.86)

“Çevreye çıkarılan bir keşif kolu, Rus ordusunun bir keşif koluyla karşılaşmış ve yapılan çarpışmada, bizimkiler onları yenmişler ve birini de **esir etmişlerdi.**”(s.86)

“Bu kötü haber, kervanımızın **üzerine** bir kara bulut gibi **çöktü.**”(s.86 - 87)

“Yalnız küçük çocuklar, **başımıza gelecek** felaketten habersiz, etrafta koşup oynuyorlardı.”(s.87)

“**Aklı başında olanlar** ise, bir sessizliğe ve üzüntüye gömülmüşlerdi.”(s.87)

“Çıkarılan keşif kolları, düşmanın bir gün sonra mola yerimize varabileceği haberini getirince, babam, Kazanlıların mirzalarını da **davet ederek**, büyük bir toplantı yaptı.” (s.87)

“Muhakkak onlarla **karşı karşıya geleceğimizi** biliyorduk.”(s.87)

“Ben, bir çatışma olmadan, hiçbir kardeşimizin **burnu bile kanamadan** gitmek istediğimiz yere ulaşmayı düşünüyordum.”(s.87)

“Şu ana kadar **kan dökülmesini** istemiyordum.”(s.87)

“**Mecbur kalınca**, onlara kim olduğumuzu göstereceğiz.”(s.87)

“On bin kişiden fazlaymışlar, biz ise pek azız, diye **içini çekerek** üzüntüsünü belirtti.”(s.87)

“Zırhlı olan ağır süvariler ortada, hafif süvariler de kanatlarda **yer almışlardı**.”(s.88)

“Son hazırlıklarımızı **gözden geçirdikten** sonra, atını tepeden aşağı sürerek, hepimizi tekrar **gözden geçirdi**.”(s.88)

“Yanıdaki subaylardan birine verdiği emirle, ileri çıkmış sağ kanadı **geri aldirdi**.”(s.88)

“Biri Kasımlı yiğitlerin, diğeri de bize katılmış Kazanlı yiğitlerin **meydana getirdiği** birlikti.”(s.89)

“Bizim ağır süvarilerin başında Pulat Bey, Kazanlıların **meydana getirdiği** birliğin **başında** da Can Bey **bulunuyordu**.”(s.89)

“İkisi de, birliklerinin başında ve **yerlerinde duramayan** atlarının üstüneydiler.”(s.89)

“Başlarındaki miğferleri parıl parıl yanıp **göz ahyordu**.”(s.89)

“Sağ kanat birlikleriniz biz, Kasımlılar **meydana getirmiştik**.”(s.89)

“Sol kanatta da Kazanlı kardeşlerimiz **yer almışlardı**.”(s.89)

“Zaten **hazırlıklar yapılırken**, Mustafa Mirza onu çağırılmış ve bu cenkte kendisine çok büyük işler düşeceğini söylemişti.”(s.89)

“**Elimizden geleni yaparız** Mustafa Mirzam, cevabını vermişti.” (s.89)

“Çünkü on binden fazla sayıda olan düşman askerini bu şekilde ezip **yok edebilirdik.**”(s.90)

“Yoksa, düşmana **yem olmaktan** kurtulamazdık.”(s.90)

“Anlaşılan, düşman komutanı birliklerini daha başlangıçta yormamak için, hareket eder etmez **dörtnala kaldırmamıştı.**”(s.90)

“Çok ustaca **yapılan bir manevraydı** bu...”(s.91)

“Ağır süvarilerimiz, düşmanın **önünü kesmiş** olacaktı.”(s.92)

“**Kendimden geçmiştim.**”(s.92)

“Vuruyor, **hamle yapıyor**, üzerime gelen kılıç ya da topuzdan korunuyor ve saldırıyordum.”(s.92)

“Çünkü sıkıştırdığımız düşmanı **yok etmemiz** gerekiyordu.”(s.92)

“Biz onları **yok edemesek** onlar bizi **yok edecekti.**”(s.92)

“Bizim ölmemiz önemli değildi; analarımız, bacılarımız düşmanın **eline geçmemeliydi.**”(s.92)

“Dar bir yere sıkıştırdığımız düşmanın **ortada kalmış** olanları, cenk edemeyecek durumdaydı.”(s.93)

“Böyle **fırsat** bir daha **ele geçmez**, bilirsiniz...”(s.93)

“Öyle ki, **ortada kalıp** sıkışmış olan askerler, silahlarını bırakıp ellerini havaya kaldırarak teslim olduklarını haykırıyorlardı.”(s.93)

“Bin beş yüz elli kişi **esirlerin alındı.**” (s.93)

“Bizden yüz kırk yedi kişi **şehit oldu.**”(s.93)

“Sonradan bu yaralılardan yirmi sekizi de kurtulamayarak **şehit oldu.**”(s.94)

“Düşmandan yirmi üç top, bol miktarda cephane, kılıç, mızrak ve piştovlar **ele geçirmiştik.**”(s.94)

“Sonunda zırhlarını alarak, onları **serbest bırakmaya karar verdik.**”(s.94)

“İçlerinden yedi komutanı elimizde rehin tutmak üzere diğerlerini **serbest bıraktık.**”(s.94)

“Şehitlerin arabalarından gelen feryatlar, ağlamalar **içimizi parçalıyordu.**”(s.94)

“Hepimizin **içi kan ağlıyordu.**”(s.94)

“Şehitlerin yakınları kadar bizler de, onları o garip o ıssız yerlerde bıraktığımız o yiğitler için gözyaşı dökerek, fatihalar okuyarak, **yola koyulduk.**”(s.94)

“Yanıdaki komutanlar da, oymağı için **canını vermekten** çekinmeyecek yiğitlerdi.”(s.95)

“İnşallah bu böyle devam eder Seyid Mehmet Beyim, Moskof **peşimizi bırakmayacaktır.**”(s.96)

“Bizleri **yok etmek** için **ellerinden geleni ardlarına komayacaklardır.**”(s.96)

“**Ellerinden geleni yapsınlar** Can Bey, evelallah kimseden korkumuz yok!”(s.96)

“Ama yine de tedbiri **elden bırakmamamız** gerek.”(s.96)

“Amacımız, idarelerini **üzerimize aldığımız** kardeşlerimizden hiç birinin burnunun kanamasına bile izin vermeden, yerleşebileceğimiz yere ulaşabilmek...”(s.96)

“Çünkü iki tarafı uçurum olan dar yollardan da geçmek **zorunda kalacağız.**”(s.96)

“Devamlı askeri birliklerle beslenen düşman, bizim için dağ yolundan daha tehlikeli olur ve daha fazla **kayıp verebiliriz.**”(s.97)

“Babam, böyle dedikten sonra, Mustafa Mirza, Kasım Mirza, Hasan Molla, Pulat Bey ve kafilenin her on arabasının idaresini **üzerlerine almış** komutanları çağırdı.”(s.97)

“Sonunda, hepsi de bazı tehlikeleri **göze alarak**, dağ yolundan gitmenin uygun olacağı görüşünde birleştiler.”(s.97)

“Dağa tırmanış başlamadan evvel, eteklerde **mola verildi.**”(s.97)

“Arabaların tekerleri ve diğer kısımları **gözden geçirildi.**”(s.97)

“Yatsı namazından sonra **çekilen** güzel bir **uyku**, gelecek gün için herkesin dipdiri **ayağa kalkmasını** sağladı.”(s. 97)

“Sabah namazından sonra babam kervanı son defa **gözden geçirdi** ve **besmele çekerek**, hareket edilmesi işaretini verdi.”(s.98)

“**Güneş doğuyordu.**”(s.98)

“Tekerleklerin yol üzerindeki toprak ve taşlara sürtünmelerinden dolayı çıkardığı çıtırtılar, arabaların gıcirtıları, bayırı tırmanış sırasında atların kuvvetli **nefes alışları** ve taşlara çarparak kıvılcım çıkaran nalların sesleri etrafı kaplamıştı.”(s.98)

“Arada bir duyulan çocuk sesleri, kuvvetli kollarıyla dizginleri kavrayıp, dikkatlerini atların gidişine vermiş sürücüler, sanki kır gezisine çıkmışız gibi bir **izlenim veriyordu.**”(s.98)

“Anlaşılan Can Bey **işini iyi biliyordu.**”(s.98)

“Hava çok sakindi; ama insanın içine **sıkıntı veren** bir sessizlikti bu...”(s.98)

“İkindiye doğru, birden **hava karardı.**”(s.99)

“Ardı arkası kesilmez bir şekilde **çakmaya** başlayan **şimşekler**, semayı aydınlatmaya başladı.”(s.99)

“Havanın ağırlığından ve yolun zorluğundan hayvanlar **yorgun düşmüştü.**”(s.99)

“Orada rüzgarın esişinden kurtulmak **mümkün olabilir**; ama ulaşabilirsek, cevabını verdi.”(s.99)

“Bu sesler, etrafı kaplayan sert bir rüzgarın **meydana getirdiği** uğultu ve ıslıklardı.”(s.99 - 100)

“**Hava iyice kararmıştı.**”(s.100)

“Aniden **çakan** bir **şimşek** ve esen rüzgar karşısında çam ağaçları bile bükülür gibi oluyordu.”(s.100)

“Az sonra müthiş bir fırtına etrafı **kasıp kavurmaya** başladı.”(s.100)

“Korkudan **şaha kalkan** atlar, zorlukla **zapt ediliyordu.**”(s.100)

“Sürücüler, başlarından tuttıkları hayvanları **zapt etmeye** çalışarak yolda yürüyorlardı.”(s.101)

“Sürücülerin ayakları kayıyor, bazen esen rüzgar karşısında bir **adım bile atamadan** duruyorlardı; ama yine de insanüstü gayretlerle ilerlemeye çalışıyorlardı.”(s.101)

“Kervandakiler bu geniş yerde rahat **nefes alabildiler.**”(s.101)

“Tepeye tırmanıncaya kadar **çektığımız sıkıntılardan** hem atlar hem de insanlar perişan olmuştu.”(s.101)

“Şükürler olsun ki hiç **kayıp vermemiştik.**”(s. 101 - 102)

“Ertesi sabah her türlü eksikleri tamamlanmış olan kervan **yola çıktı.**”(s.102)

“Babam, ileride kıvrılarak uzanıp giden gümüş parıltılı ırmağa **göz atarak:**” (s.102)

“Daha, **emin olabileceğimiz** bir yere varamadık.”(s.103)

“Kazanlılardan bir Bey **söze karıştı:**” (s.103)

“Benim **aklıma** bu eksikliği **giderecek** bir çare geliyor ama beyler acaba ne derler?..” (s.103)

“**Kendi yağımızla kavrulmak** zorundayız.”(s.104)

“Rus’un **galip gelmesi** halinde, kadınlarımızın ve kızlarımızın hali nice olur.”(s.104)

“Şimdi bu teklifi **oylamaya koyalım.**”(s.105)

“Yani kızlarımız ve hanımlarımız da silah kullanmayı öğrenip, yapılacak bir savaşta yanımızda **yer alsınlar** mı?” (s.105)

“İyi günde de kötü günde de hanımlarımız daima yanımızda **yer almaktadır.**”(s.105)

“Bu cenkte de yanımızda **yer almaları** bizler için çok **faydalı olacaktır.**”(s.105)

“Karşımıza bizden sayıca çok fazla düşman çıkacağından, onların da silah kullanmayı öğrenip yanımızda **yer almaları** muhakkak gereklidir.”(s.105)

“Lütfen **kararınızı** ona göre **veriniz.**”(s.105)

“Herkes hanımların da cenkte yanımızda **yer alması** gerektiği hakkında **oy verdi.**”(s.106)

“Babam, anama, **aldıkları** bu **kararı** anlatırken ben de yanlarına gittim.”(s.106)

“Yüce Allah sizlerden, böyle bir **karar almanızdan** dolayı **razı olsun!**”(s.106)

“**Alınan karara** göre:” (s.106)

“**Ne olur ne olmaz**, topçuların **şehit olması** ya da yaralanması halinde bu silahların işe yaramaz hale gelmemesi için bu gerekliydi.”(s.107)

“Bazı sabırsızlar, ateşleri karıştırıyor ve uzanarak kazanların içine **göz atıyordu.**”(s.107)

“Masala meraklı olanlar da dedelerinin ve ninelerinin **dizleri dibinden ayrılmıyor**, onların anlattıkları masalları zevkle dinliyorlardı.”(s.107)

“Yüce Allah sonumuzu hayır eyleye, diyerek üzüntülerini ve endişelerini **dile getiriyor**, uyuyan çocuklara ve çevrelerindeki gençlere sevgi ve şefkatle bakıyorlardı.”(s.108)

“Yağacak karları ve **çıkacak** o dondurucu **soğuğu** düşünün, demişti.”(s.108)

“Bundan sonra emirler verilmiş ve kervan, **hazırlıklarını yaparak yola çıkmıştı**.”(s.109)

“Artık dayanamayan Başkurtlar bu haksızlıklar karşısında yer yer **harekete geçince**, onları **yok etmek** için ordularını onların üzerlerine göndermişlerdi.”(s.110)

“Kadın, çocuk ve ihtiyarların üzerine gelen Rus orduları bu tahrikleri daha da artırmak için Ufa çevresindeki Başkurt topraklarını daha önceden yapmış oldukları anlaşma hükümlerine aykırı olarak **zapt etmeye** kalkınca da Başkurtlar topluca isyan etmişler.”(s.111)

“Minzele’ye kadar ilerleyen ateşli silahlarla donatılmış Rus ordusu, kadın, çocuk, ihtiyar demeden Başkurtlu kardeşlerimizi **yok etmeye** başlamışlar.”(s.111)

“Rusların bu insafsız davranışları karşısında Başkurtlar sinecek, sessiz kalacak yerde silahlanarak Rus kuvvetlerine darbe üzerine **darbe indirmeye** başlamışlar.”(s.111)

“Nehir kıyısında, Başkurtlardan alınan topraklara yerleştirilmiş Rus köylüleri olabileceğinden, **mümkün olduğu** kadar nehrin uzağından geçmeye çalışıyorduk.”(s.111)

“Önce çevreyi tarıyorlar, tehlikeli bir durum olmadığı zaman, **haber göndererek** kervanın geçmesini sağlıyorlardı.”(s.111)

“Genç kızlar ve **yaşları pek ilerlememiş** hanımlar da, Ruslarla yaptığımız savaştan **elimize geçen** atlara binmişlerdi.”(s.111)

“Onlara **hak vermek** lazımdı.”(s.111)

“Oradakiler, **selamımı aldılar**.” (s.112)

“İnşaallah sizlerin gelişinizden **haberleri olmamıştır**.”(s.112)

“Emin yerdir ve bizim **konrolümüz altında!**...” (s.112)

“Eksilen yiğitlerimizin **yerlerini** onlar **dolduruyor**, eksilen silahları da onlar tamamlıyorlar!...”(s.113)

“**Yaptığımız baskınlarla** uyku bile uyuyamıyorlar.”(s.114)

“Daha beş gün önce bizleri takip için beş bin kişilik bir Rus süvari birliğinin **harekete geçtiğini** öğrendik.”(s.114)

“Onların **harekete geçtiklerini** ve ormana dalıp bizi takip ettiklerini öğrendik.”(s.114)

“Bekir Beyimiz, onlara **pusu kurmamızı** emretti.”(s.114)

“Beyim, sizler de görseniz ona **hayran olursunuz**, benim boşa konuşmadığımı anlarsınız.”(s.114)

“Can Bey de **söze karıştı**.” (s.115)

““ Bekir Beyimiz onlara **pusu kurmamızı** emretti” demiştin.”(s.115)

“Bekir Beyimiz bize **pusu kurmamızı** emretmişti.”(s.115)

“Onlar bizim izimizden giderken, biz onların **ardından gittik**.”(s.115)

“Bu gurur onlara **pahalıya mal olacak!**” (s.115)

“**Gösterin kendinizi** dedi.”(s.115)

“İyice ilerlemiştik ki, önde giderek **yol gösteren** yiğidin.” (s.116)

“Bekir Bey’in **verdiği talimata** göre, sağdan ve soldan giden bölükler saldırıya **hazır oldukları** zaman kuş sesi ile bize **hazır olduklarını** bildireceklerdi.”(s.117)

“Bu arada, **gözden kaçırmadığımız** Moskof kampında içtikleri votkalarla iyice coşmuş olan düşmanlarımız, kazazka oyununa başlamışlardı.”(s.117)

“Sarhoş ağızların **tutturdukları tempo** ile söyledikleri şarkılar, karanlıkta korkunç bağırtılar halinde etrafa yayılıyordu.”(s.117)

“Bunların, **ellerini çırparak** hoplayıp zıplamaları, bizim daha rahatça yaklaşmamızı sağlıyordu.”(s.117)

“Piştovlarımızı çıkarmış **verilecek işareti** bekliyorduk.”(s.117)

“Moskofların **el çırpmaları**, zıplamaları ve “Hey! Hey!” naraları arasında, sağ taraftan gelen kuş sesini duyduk.”(s.117)

“Allah!... Allah!... nidaları ile ileri fırladığını **fark ettik**.”(s.117)

“Allah!... Allah!... sesleriyle hepimiz birden **ileri atıldık**.”(s.117)

“**Aman vermeyin**, sesleri etrafı sardı.”(s.118)

“**Boşa giden** mermi yoktu.”(s.118)

“Gerçekten de Moskoflar yerlerde sürünüyor, ağlaşıyor, acı **çığlıklar atıyor**, kimisi de gözlerini kapayarak sessizce gelecek kılıç darbesini bekliyordu.”(s.118)

“Ağlayarak yere **diz çökenler** ve uluyarak kaçışanlar vardı.”(s.119)

“Belki de, baskının çok ani olması, bizim sayıca çok fazla olduğumuzu zannettirmiş; bu yüzden de bu şekilde **kendilerini bırakmışlardı.**” (s.119)

“Kazak alayı ile birlikte bizi mahvetmek için gelmiş Rus ordusunu **yok etmiştik.**”(s.119)

“Sabahleyin durumu kontrol ettiğimizde, dört bin iki yüz Rus ve Kazak askerinin **yerlere serilmiş** olduğunu gördük.”(s.119)

“Karargahta, ordunun hazinesi ve planları da **elimize geçti.**”(s.119)

“**Elimize geçen** askeri bir emirde ordu kumandanına:” (s.119)

“Moskofların 17 tane topu ve cephanesi de **elimize geçmişti.**”(s.119)

“**Ağzına sağlık** yiğit, dedi babam.”(s.120)

“**Ellerinize de sağlık...**”(s.120)

“Sen anlatırken, Moskof’un Kazan halkına yaptıkları bir bir **gözlerimin önünden geçti.**”(s.120)

“Mustafa Mirza **iç geçirdi:**”(s.120)

“Hasan Molla da **söze karıştı:**” (s.120)

“Biz dağınık oldukça, birleşmedikçe de, Moskof bundan faydalanıp bizi **yok etmek** için **elinden geleni yapacaktır.**”(s.120)

“Atlarının cins atlar olduğu hemen **göze çarpıyordu.**”(s.121)

“**Yerlerinde duramayan** bu atlar, başlarını oynatıyor ve ayaklarıyla yeri dövüyordu.”(s.121)

“Bizleri orada babalarımızdan ayrılmak **zorunda kaldık.**”(s.121)

“Sabah namazından sonra, arabalar **gözden geçirildi** ve silahların bakımı ile uğraşıldı.”(s.122)

“**Kulağımıza gelen** habere göre, burada bir müddet daha kalacaktık.”(s.122)

“Yarışmaya katılacak olanlar, **yerlerinde duramayarak** cins atları üzerinde verilecek işareti beklemeye başladılar.”(s.123)

“Nihayet **verilen**: “Başla!..” **işareti** üzerine, atlar, yaydan fırlamış oklar gibi fırladılar.”(s.123)

“Atların boyunlarına doğru eğilmiş ve sanki atlarıyla **tek vücut olmuş**, onlara yapışmış gibi giden her bir binicinin çok usta olduğu anlaşılıyordu.”(s.123)

“Her birinin maharetine **parmak ısırmamak** mümkün değildi...”(s.123)

“Uzaklaşan atlıların birbirlerini geçtikleri, arkada kalanların öndekilere yetişmek için **naralar atarak** atlarını gayrete getirmek istedikleri duyuluyordu.”(s.123)

“Ben de **fark ettim.**”(s.124)

“Herkesin **yüreği ağzına gelmişti...**”(s.124)

“Salim ağamla yaptığımız görüşme sonunda ok atma yarışına benim katılmama **karar verdik.**”(s.125)

“Diyebilirim ki, Kasımlılar arasında piştovunu hedefe isabet ettirmede onun **üstüne** kimse **yoktu.**”(s.125)

“**Sıra bana geldiğinde**, gözüm ile aradaki uzaklığı uzun uzun ölçtün.”(s.125)

“İleriye doğru bir **adım atarak** yayımı gerdim.”(s.125)

“Benden sonra atışı yapacak Başkurtlu yiğit, üzüntümü **fark etmiş** olacak ki;”
(s.126)

“Yalnız, rüzgarı **hesaba katmadın.**”(s.126)

“Sonra, şahin bakışlarla hedefe **göz attı.**”(s.126)

“Tabii ki bu durumda Başkurtlu yiğit **birinci gelmişti.**”(s.126)

“Ertesi gün de, güreşler yapılmasına **karar verildi.**”(s.126)

“Haberler çok kötü beyim, diye **karşılık verdi.**”(s.127)

“**Sağol** yiğit, dedi.”(s.128)

“Bekir Bey ile **aldığımız karara** göre, bizler, yani Kasımlı ve Kazanlı yiğitler düşmanı bu bölgenin biraz ilerisinde karşılayacağız.”(s.128)

“İyi ok ve piştov kullanabilecek iki yüz elli genç kız, savunma için yiğitlerin yanında **yer alacaklardı.**”(s.129)

“**Hazırlıklarımızı yaparken** Pulat Bey, babama:” (s.129)

“Ellerini ayaklarını bağlayarak, **başlarına** bir nöbetçi **dikelim.**”(s.129)

“Savaş bitinceye kadar o şekilde kalsınlar, fikrini **ileri sürdü.**”(s.129)

“Bağlayın ve **başlarına** da ihtiyarlardan iki nöbetçi **dikin**, emrini verdi.”(s.130)

“Fakat kısa bir zaman sonra arkasında Rus esirlerle beraber **geri döndü.**”(s.130)

“Mustafa Mirza **suratını buruşturdu:**” (s.130)

“Pulat Bey **söze karıştı:**” (s.130)

“Fakat, her hangi bir kaçma veya **kötülük yapma** halinizde, başınızdaki nöbetçinin, sizlere **aman vermeyeceğini** de bilmenizi isterim.”(s.131)

“Babam, çavuşa esirleri geri götürmesini ve **gözetim altında tutmasını** emretti.”(s.131)

“Arkadan gönderdiği bir haberle de, ihtiyarlarda Ömer Ağa ile Mahmut Ağa'nın onları **gözetim altında tutmasını** bildirdi.”(s.131)

“Babamın seçtiği bu iki ihtiyar ağa, Kasımlılar arasında yiğitlikleri ile **ün yapmış** kişilerdi.”(s.131)

“Babam, mirzalar, Pulat ve Can Bey ile bize rehberlik yapan Başkurtlardan bir bey, etrafı **gözden geçirdiler.**”(s.132)

“Ben ve arkadaşlarım onların yanlarına gelmiş, konuşmalarına **kulak vermiştik.**”(s.132)

“Nihayet, kuvvetlerimizin nasıl yerleştirileceği hakkında **karara varılmış** olacak ki; subayları çağırmanız emredildi.”(s.133)

“Babam ve beyler, gelen subaylara gereken **talimatları verdiler.**”(s.133)

“O sırada düşmandan **haber almak** için ileri keşif kolları gönderildi.”(s.133)

“Belki de bir yerde **mola vermişlerdir**, dedi.”(s.133)

“Moskof karşısında böyle askeri kuvvetleri görünce **şaşkına dönecek.**”(s.133)

“Sanırım, bunlar baskına uğrayan ordularının **intikamını almak** için ya da sizin yedi bin kişisini **yok ettiğiniz** ordularının **öcünü almak** için **yola çıkmış** olsalar gerek...”(s.133 -134)

“**Alın benden de o kadar...**”(s.135)

“Birinci cengimizde **şehit düşmüş** 175 kadar yiğidin **yerini almış** kızlar, topların arkasında olup onlar da, düşmanın ön hattaki yiğitleri şehit etmesi halinde, düşmanla çarpışacaktı.”(s.135)

“Gülmemek için **kendimi güç tuttum.**”(s.135)

“Aybike de **söze karıştı.**”(s.136)

“Çünkü **kum gibi** sayıları var.”(s.136)

“Onlara zulümlerinin **cezasını verimiz** gelecek olurlarsa!...”(s.136)

“Bundan hiç **şüphe etmem...**”(s.136)

“**Hakkınızı helal edin.**”(s.136)

“**Helal olsun,** dediler.”(s.136)

“Benden yana da **helal olsun.**”(s.136)

“Ama **aklıma gelen** bir fikir de teselli kaynağım olmuyor değildi.”(s.136)

“Temenni edelim, düşman hücumları onlara kadar gelmeden yiğitlerimiz tarafından kırılıp **yok edilsin.**”(s.137)

“Hasan Molla **söze karıştı.**”(s.137)

“Nöbetçiler hariç, herkes günün **yorgunluğunu çıkartmak** istercesine derin bir **uykuya daldı.**”(s.137)

“Sessizlik içinde yemeğimizi yedikten sonra, birlikler tekrar **yerlerini aldılar.**”(s.137)

“Bunlar yaklaşınca bizim keşif kolu olduklarını **fark ettik.**”(s.137)

“**Dökülecek kanlardan** da onlar sorumlu olmuş olurlar.”(s.138)

“**Dökülecek kanlardan** sorumlu olmamalıyız.”(s.139)

“Kendimizi savunmak **zorunda kalacağımızdan** yapacakları herhangi bir taarruzdan dolayı kan dökme sorumluluğu onlara ait olacaktır.”(s.139)

“Sultan Mehmed Alpaslan da, o büyük muharebeden önce, Rum imparatoru Romen Diyojen’e Emir Sav Tekin’i, **dökülecek kanlardan** sorumlu olmamak için elçi olarak yollamıştı.”(s.139)

“Fakat 200.000 kişilik ordusu ile mağrur olan İmparator, Müslüman Türk ordusunun 46.000 kişi civarındaki askerlerini **yok edebileceğini** sanarak elçilere.” (s.139)

“Amaçları bizi **yok etmek...**”(141)

“Rum İmparatoru Romen Diyojen gibi bu Moskoflar da, bizim silahlarımız karşısında **kaçacak delik arayacaklardır.**”(s.141)

“**Sırası geldiği** zaman size de kılıç verilecektir Hocam!” (s.141)

“Yeter ki dualarımızı **eksik etmeyiniz.**”(s.141)

“Beyler, sizler de birliklerinizin **başına geçiniz.**”(s.142)

“O sırada düşman kuvveti de **harekete geçmişti.**”(s.142)

“Önde yayalar, yanlarda ve arkada süvariler **yer almışlardı.**”(s.142)

“Ordudan yükselen gürültüler, **kulağımıza kadar geliyordu.**”(s.142)

“Bir anda bu **gürültüleri bastıran** ve bizleri, aynı heyecana **sevk eden** tekbir sesleri etrafı sardı ve hepimizin gönüllerimizden kopan yangının ateşi gibi göklere yükseldi.”(s.142)

“Ordumuz, yiğitlerimiz **tekbir getiriyorlardı.**”(s.142)

“Göz ucu ile baktığım arkadaşlarım, Nur Devlet, Can Ali ve Bekir’in de aynı duygular içinde olduklarını **fark ettim.**”(s.143)

“**Meydan okuyorlar.**”(s.143)

“Şimdi iki ordu da **seslerini kesmişti.**”(s.144)

“**Çıt çıkmıyordu.**”(s.144)

“Sevinç bağrıışmaları işitilirken, Rus ordusundan önce **çıt çıkmadı**, ardından da müthiş bir uğultu koptu.”(s.145)

“Giyinişinden subay olduğu anlaşılan başka bir Rus askeri **ileri atılarak**, Yusuf’a saldırdı.”(s.145)

“Onun yandan yaptığı bu saldırıyı **fark eden** Yusuf, yine kılıcını kaldırarak bu hamleyi karşıladı.”(s.145)

“Bir yiğidimiz, **şehit düşerken** diğerleri de rakiplerini hakladılar.”(s.145)

“Anlaşılan **gözleri önünde** cereyan eden o müthiş çarpışma, gururlarını kırmış ve bu yenilginin **acısını almak** için **harekete geçmişlerdi.**”(s.145)

“Yusuf’ a saldıran adamın korkunç sesi, **kulaklarımıza** kadar **geldi.**”(s.145)

“Bu arada cenkçilerden bazıları atının üzerinde dönüyor, eğiliyor **hamle yapıyor** ve karşısındakini öldürmek ya da ondan korunmak için uğraşıyordu.”(s.146)

“İkisinin de çok kuvvetli ve silah kullanmakta usta oldukları, **yaptıkları hamlelerden** ve kendilerini savunmalarından anlaşılıyordu.”(s.146)

“Sonra **hamle yapmak** için kılıcını kaldırdı ve Rus subayının başına doğru indirdi.”(s.146)

“Yiğit Yusuf ve arkadaşları, dövüşte üstün geldiklerini belirtmek için meydanda biraz at oynatarak beklediler; daha sonra da ordumuza **geri döndüler.**”(s.147)

“Karargahlarından hücum boruları, trompetleri çalarken kalabalık kuvvetleri **harekete geçti.**”(s.147)

“Sözlerim bitmemişti ki, Ehad Bey’in topçuları **harekete geçti.**”(s.147)

“Top gümbürtülerinin hemen ardından kalabalık düşman yığını **sağa sola** kaçmaya başladı.”(s.147)

“Elli altmış Moskof, **açılan piştov ateşleriyle yere serildi.**”(s.148)

“Neşemiz **yerine gelmişti.**”(s.148)

“Yine güllelerden kurtulup **ileri çıkmayı** başarmış, elli altmış kişi...”(s.148)

“Mevzilerden **açılan ateş** ve çoğu yerde...”(s.148)

“Geçitte **sağ kalmış** Moskof erlerini çağıran trompet sesleri...”(s.148)

“Bizim birlikte patlayan bir güllenin **havaya uçurduğu** iki yiğidin parçalanmış cesedi ve üç dört yaralı...”(s.149)

“Gümbürdeyen toplarımızın **havaya uçurduğu** ya da mermi parçalarıyla düşürdüğü at ve insan cesetleri...”(s.149)

“Yanlarda **pusuya yatmış** birliğimiz, düşmanın biraz daha ilerlemesini bekliyor.”(s.149)

“İşte, üst üste yığılırcasına **bir araya geldiler.**”(s.149)

“**Ölümünüze susayan** sizlerdiniz!..”(s.149)

“Bizi **yok edeceğinize** söz vermiştiniz ha?..”(s.149)

“Attıklarımız **boşa gitmiyor** ama hızla önümüzden geçenler var.”(s.150)

“Oradaki kardeşlerimizin yüklerini hafifletmek için **ellerimizi çabuk tutmalıyız.**”(s.150)

“**Elimizden geleni yapıyoruz**, daha başka ne yapabiliriz?” (s.150)

“Biz **elimizden geleni yapalım** diyorum.”(s.151)

“Bizleri **fark etmiş** yayalardan, üzerimize bir saldırı başlıyor.”(s.151)

“**Şehit düşmeden önce elimden geldiğince** düşman öldürmeliyim ve diğer kardeşlerimin yükünü azaltmalıyım...”(s.151)

“**Göz ucuyla çevreme bakıyorum.**”(s.152)

“**Kafamda şimşek çakıyor...**”(s.152)

“Siperlerden fırlayıp **kılıç sallamaya** başlıyoruz.”(s.152)

“Onları koyun sürüsü gibi önlerine almış Başkurt yiğitlerinin, **müjde veren** kalpakları...”(s.152)

“Baskurt yiğitlerinin **aman vermez** kılıçları güneş ışığında kalkıp iniyor ve her inişte, bir acı çığlık duyuluyor.”(s.153)

“Yere **diz çöküp** ellerini yalvarırcasına kaldıran düşman askerleri...”(s.153)

“Bizi **yok etmek** isteyen düşman işte ayaklarımızın altına serilmişti.”(s.153)

“İnsanoğlunun gururlanmasının ne kadar **kötü olduğunu** bu zaferimiz ispatlıyordu.”(s.153)

“Ağlamamak için, **kendimi güç tutuyordum.**”(s.154)

“Hepsi de şerefli bir şekilde **can verdiler.**”(s.154)

“**Allah Allah...**”(s.155)

“Düşmanın ordu hazinesi **elimize geçti.**”(s.155)

“Şehit hanımların ve yiğitlerin cenaze namazlarından sonra onları **toprağa verişimiz** çok acı oldu.”(s.155)

“Yalnız bizleri **teselli eden** şey onların **şehit olmasıydı**.”(s.155)

“Yüzünden acı çektiği ve **sulanmış gözlerinden** de ağladığı belli oluyordu.”(s.155)

“**Boğazıma** bir şey **düğümlemişti**, daha dayanamadım ve oradaki bazı arkadaşlarımın yaptığı gibi birden hıçkırarak ağlamaya başladım.”(s.156)

“Rus ordusundan **ele geçirdiğimiz** un, patates, yağ çok işimize yaramıştı.”(s.156)

“Yapılan uzun tartışmalardan sonra beslenmesi gereken bu altı yüz boğazın bize yük olacağı görüşüne varıldı ve içlerinde yüksek rütbeli üç subay hariç, diğerlerinin **serbest bırakılmasına karar verildi**.”(s.156)

“Sabah olduğu zaman ellerine verdiğimiz birer ekmek ile onları **serbest bıraktık**.”(s.156)

“**Güneş doğarken** bizler de, arabaları ve ihtiyarlarla çocukları bıraktığımız yere hareket ettik.”(s.156)

“Kayıplarımızı hatırlayınca **gözlerimiz doluyor**; geride bıraktığımız sevdiklerimizin yattıkları yerden görmek istercesine arkamıza dönüp dönüp bakıyorduk.”(s.156)

“Bizler, Müslüman olmaya **karar verdik**.”(s.157)

“Demek ki Müslümanlar verilen söze büyük **değer veriyorlar**.”(s.157)

“Sakın, bizim, sizlerin sevgisini kazanmak için Müslüman olmaya **karar verdiğimizizi** sanmayın.”(s.158)

“Yani demek istediğimiz şu; hiçbir menfaat gözetmeden Müslüman olmaya **karar verdik**.”(s.158)

“Onları sükunetle dinleyen babam, diğerlerinin sözcüsü olan subayın “Şimdi lütfen, hakkımızda yapılması gereken ne ise onu yapınız!” sözü üzerine, **ayağa kalkarak**.”(s.158)

“**Abdest aldırıldı** ve topluluk huzurunda kelime – i şهادet getirtildi.”(s.158)

“İki gün sonra, Ruslardan **ele geçirdiğimizi**, ganimetler aramızda paylaştırıldı.”(s.158)

“Tabii **ele geçen** toplar ve cepbane yine ordumuzun malıydı.”(s.158)

“İki gün sonra, bir sabah vakti yine **yola koyulduk.**”(s.158)

“Bizler, atlarımızla bazen ileri çıkıyor, bazen arabaların **gerisinde kalarak** artçılarla konuşuyorduk.”(s.159)

Öyle ki, bazı zamanlar, patlattığımız piştovlar, üzerimize gelen düşman atlıları “Allah! Allah!” nidalarımız, vurulanlar, güler yüzlü yiğit arkadaşlarımız, kılıç şakırtıları ve cengin o karmakarışık gürültüleri **gözlerimizin önüne geliyor** ve kulaklarımızda yankılanıyordu.”(s.160)

O sahneler **gözlerimizin önünden gitmiyor**, cengin anlatılamaz o haykırışları, gürültüleri kulaklarımız da çınlamaya devam ediyordu.”(s.160)

“Yine karşımıza çıkabilecek düşman, bu defa daha tecrübeli ve hırslı yiğitlerle karşılaşmak **zorunda kalacaktı.**”(s.160)

“**İzin alın** gidelim!..”(s.161)

“Yoksa rüzgardan **kokumuzu ahırlar** ve hepsi kaçır.”(s.161)

“Kasımlılar arasında avcılığı ile **ün yapmış** Cihangir’e de böyle plan yapmak yaraşırdı.”(s.162)

“Aman **gözünüzü seveyim** son derece yavaş ve ses çıkarmadan hareket edin, yoksa gazal yerine **avucumuzu yalarız.**”(s.162)

“**Gözünüze kestirdiğiniz** gazalı da nişanlayın.”(s.162)

“Ben bir **ıslık çalacağım.**”(s.162)

“Cihangir’in **verdiği talimata** göre hareket ettik.”(s.162)

“Birden korkunç suratlı üç Kazakla **burun buruna geldim.**”(s.163)

“Bir **fırsatını bularak** dirseğimi geriye savurdum.”(s.163)

“**Üzerime çullanıp** ellerimi ve ayaklarımı bağladılar.”(s.164)

“Yerde kıvranan Kazak da **kendine gelmiş** olacak ki, arkadaşına yardım edip, beni bir atın üzerine attılar, sonra da atı doludizgin sürdürdüler.”(s.164)

“O anda **kulağıma** bir piştov sesi ve çığlıklar **geldi.**”(s.164)

“Benden **tekme yemiş** olanı:” (s.164)

“Merak etme, İvan **işini bilir**, cevabımı verdi.”(s.164)

“**İçime** bir acı **çöktü.**”(s.164)

“**Bereket versin** ki, atıldığım yer çimenlik bir yerdi.”(s.165)

“Neyse ki, **tekmemi yemiş** olan onu tuttu ve:” (s.165)

“O **tekme**yi sen **yemiş** olsaydın şimdi onu gebertirdin; ama ben sabırlı adamım.”(s.165)

“Alacağımız altınlarla devireceğin votkalar göğsünün **acısını alır** götürür Andre...”(s.165)

“**Canı cehenneme** bu Tatarın onu düşündüğünden mi kemiklerini kırmam...”(s.165)

“Beni hiç **hatırlarına getirmeden** tıkınıp durdular ve içtiler.”(s.166)

“**Ellerinden kurtulmam** lazımdı.”(s.166)

“Fakat ya unuttuklarından ya da çok **aceleye gelmiş** olduğundan kılıcımı almayı unutmuşlardı.”(s.166)

“**Çıt çıkarmadan** bekledim.”(s.166)

“Olduğunuz **farzet** ya da kardeşini kaçırırsalar?” (s.168)

“Onun kaçırılışına **göbek atarım!**”(s.168)

“Köydeki baba **mirasına** tek başıma **konarım!**”(s.168)

“Vladimir dayanamadı, Andre’ye, bir **küfür savurdu** ve sonra da:” (s.168)

“Beni **deli** mi **edeceksin** be ahmak?”(s.168)

“İpleri sürterken **aklıma**, daha önceki Kazak kampındaki durumum **geldi.**”(s.169)

“Kazaklardan iyice uzaklaştığıma **kanaat getirdikten** sonra da, bir ağaca çıkarak uyudum.”(s.169)

“Elimde bulunan kılıcımınla dikenlere vuruyor, **yoluma çıkan** dalları, sarmaşıkları kesip atıyordum.”(s.170)

“Orada biraz **nefes almayı** düşündüm.”(s.170)

“Belki de, kaburgaları kırılmış olduğu için, bir türlü **ayağa kalkıp** ta kaçamıyordu.”(s.171)

“Onun yerde inleyip, haykırarak kaçmak istemesi, ayının **dikkatini çekti.**”(s.171)

“İki ayağı üzerine kalkan ayı, ormanı inleyen ve **kanı donduran** bir böğürme ile, o adamın da üzerine gitti.”(s.171)

“Karşısında **sırtlarını** büyük kayaya **vermiş**, kaçacak yerleri kalmamış iki genç kız vardı.”(s.171)

“Can kurtaran yok mu, diye ümitsiz **çığlıklar atmaya** başladı.”(s.172)

“**Dikkatini çekmek** için acı bir **çığlık atarken**, kılıcımı bütün gücümle boynuna indirdim.”(s.172)

“Ayı, **kanımı donduran** bir böğürtü ile bana döndü.”(s.172)

“Sendeler gibi olduğunu **fark ettim**.”(s.172)

“Bana doğru bir **adım attı**.”(s.173)

“İki ayağı üzerine kalkmış, **dev gibi**, tarif edilmez korkunç bir şey olmuştu.”(s.173)

“Acı homurtularla tekrar ormanı inletti ve **kanımı dondurdu**.”(s.173)

“**Ayağa fırladığımda**, ağzından kanlı köpükler aktığını gördüm.”(s.173)

“Bir müddet **ayağa kalkamadım**.”(s.173)

“Ne büyük bir **tehlike atlatmışım**.”(s.173)

“Çevremde bin bir tuzak **cirit atıyordu**.”(s.174)

“**İşin garibi** de, ava çıkmış, ama kendim avlanmışım.”(s.174)

“Ağlamanın geldiği yere baktığımda, sağ kalan kızın, ayının pençesi ile **yere serilmiş** olan arkadaşının başucunda durup, gözyaşı döktüğünü gördüm.”(s.174)

“**Geçmiş olsun**, dedim.”(s.174)

“**Sağolun**, dedi.”(s.174)

“**Özür dilerim**, arkadaşlarımla ve muhafızlarımla ölümlerinden duyduğum acıdan dolayı, size teşekkür edemedim.”(s.174)

“İnsanın **kanını donduran** bu canavarla hiçbir kimse boğuşmak istemezdi; ama siz...”(s.174)

“Onu **teselli edebilmek** için.” (s.175)

“Kazak Andre getirdiği haberle, Tatarların **saldırısına uğrayabileceğinizi** söylemişti.”(s.176)

“Bu yüzden, hepimiz **deliye döndük.**”(s.176)

“**Vay canına!..**”(s.177)

“Şu iki esiri **serbest bırakın!**”(s.178)

“Seni kaçıran bu Tatarlara hayatlarında karşılaşmadıkları bir **ders vereceğim!**”(s.179)

“Ancak **işini bilen** ve hünerli bir el yapabilir bunu, diye mırıldandı.”(s.180)

“Bana yapılan bu iyiliğin **altında kalamam!**”(s.180)

“Sizi **konuk etmeden** de bırakmam...”(s.180)

“Sonra, kervanımızdan **uzak kaldık.**”(s.180)

“Olur, içki için **ısrar etmeyiz.**”(s.180)

“Bizi konukluğunuzun **vereceği** bu **şereften** mahrum etmeyin.”(s.180)

“Bu cevabım **hoşuna gitmiş** olacak ki.” (s.181)

“Kılıcı kullandığınız gibi söz söylemekte ve **nezaket göstermekte** de ustasınız.”(s.181)

“Köylüler, Boyar’ı ve atlılarını görünce yolun iki tarafına çekiliyorlar, başlıklarını ellerine alarak, o geçinceye kadar **başlarını eğerek** onu selamlıyorlardı.”(s.181)

“Yüzleri **çektikleri** ağır **sıkıntıları** aksettirircesine buruşuk ve çöküktü.”(s.181)

“Ben de Boyar’ın yanında gittiğim için, **geride kalmış** olan Cihangir ve Nur Devlet ile bir tek kelime bile konuşamamıştık.”(s.181)

“Bizi bekleyen ve kendilerine gerekli **talimat verilmiş** iki hizmetkarı takip ettik.”(s.182)

“Sizleri **esir edilmiş** olarak görünce ne kadar şaşırıldığımı hayal dahi edemezsiniz, dedim.”(s.182)

“Ne **gönül eğlendirmesi...**”(s.183)

“Onlara, Kazanların beni yakalamalarından itibaren **başına gelenleri** anlattım.”(s.183)

“Hele bir pençe de havaya fırlattığı o zavallı muhafızlar **gözümün önünden gitmiyor.**”(s.183)

“**Toprakları bol olsun**, ne diyelim.”(s.183)

“Benim, uykudan **gözlerim kapanıyor**.”(s.183)

“O rahatsız gecenin ve günün bütün yorgunluğu **üzerime çöktü**.”(s.183)

“İşte şimdi **hapı yuttuk**.”(s.183)

“Sen, Muhammet Murad’ın **yardımına koş**.”(s.184)

“Adam bir **takla atarak**, atın üzerinden düştü.”(s.184)

“Fakat biliyorsun, kısa bir zaman sonra **hava karardı**.”(s.184)

“O karanlıkta, bilmediğimiz bir yerde **iz süremezdik**.”(s.184)

“Kazaklar uyanıp **yerlerinden fırlamazlar mı?..**”(s.184)

“Ama evelallah onun **hakkından gelirim** diye düşündüm.”(s.185)

““Ah!” diye haykırarak, olduğu **yere yığıldı** ve elindeki kılıç yere düştü.”(s.185)

“İşte şimdi **hapı yutmuştuk**.”(s.186)

“Ama **dört bir taraftan** çevrildiğimizden kaçamadık.”(s.186)

“Benim de **gözlerim kapanıyor**.”(s.186)

“Son kelimelerini ancak duyabildim, uykunun ipek kanatları içinde **kendimden geçiverdim**.”(s.186)

“Kapının çalınması ile **gözlerimi açtığımda**, Cihangir ile Nur Devlet’in de yataklarında doğrulduklarında gördüm.”(s.186)

“Kendimize **çeki düzen vererek**, Boyar’ın yanına gitmek üzere, hizmetkarların **peşine takıldık**.”(s.186)

“Biz içeri girince, Boyar’ın **ayağa kalkması** ile onlar da ayağa kalktılar.”(s.187)

“Marya Aleksandroviç babasının yanında oturuyor ve sanki benden **özür dilemişçesine** yüzüme bakıyordu.”(s.188)

“Belki de, benim bu misafirliği mecburen kabul ettiğimi düşünerek bir **eziklik duyuyordu**.”(s.188)

“Bravo! Bravo, diye alkışlamaları **yüzümü kızarttı**.”(s.188)

“Yemektekiler, hoplayıp zıplayan, ayakları ile yerleri döven Kazaklara **tempo tutuyor**, onları coşturuyordu.”(s.189)

“Kuş cıvıltıları ile uyandığında, sabah olduğunu **fark ettim.**”(s.190)

“**Uykumuzu** iyice almıştık.”(s.190)

“Rus yazısını yazmasını ve okumasını bildiğimden, mektuba bir **göz attım.**”(s.190)

“Bizleri görünce üçü de **ayağa kalkıp** eteklerinin ucunu tutarak eğilip selamladılar.”(s.190)

“**Başlarımızı eğerek** selamlarına **karşılık verdim.**”(s.190)

“Bunu söylerken **gözlerimin içine bakıyor,** adeta “Hayır!” dememi bekliyordu.”(s.191)

“Bir anda bunları **aklımdan geçirerek:**” (s.191)

“**Ne münasebet** Marya Aleksandroviç, cevabını verdim.”(s.191)

“**Gözlerinin parladığını** hissettim.”(s.191)

“Cihangir **iç geçirdi.**”(s.191)

“Bizim hanımlarımız içinde de güzel ata binen, çalgı çalan ve yemek pişiren ev işlerinden anlayanlar çoktur karşılaşmanız ne hoş olurdu, diyerek **söze karıştı.**”(s.191)

“Tabii güzellik, insanın içini aydınlatacak, **yüzünü güldürecek** bir güzelliği kim aramaz?”(s.192)

“Erkek pek çok **dil dökerek** aldığı kadından kısa zaman sonra bıkmıyor.”(s.192)

“**Çiçek gibi** olan kadınlar kısa zamanda solup gidiyorlar.”(s.193)

“Çoğu da hayatından nefret etmeye başlıyor; evlendiğine **bin pişman oluyorlar.**”(s.193)

“**Misk gibi** kokan ve gözlere neşe saçan açmış bir gülün onun değerini bilmeyen kaba bir çocuğun **eline geçmesi** ve miniciklanarak yere atılıp ayaklar altında çiğnenmesi gibi..”(s.193)

“Ve oradaki hanımlardan **izin alarak,** hizmetkarı takip ettik.”(s.193)

“**Kusura bakmayın,** birkaç Kazak **el koymuş.**”(s.194)

“Yaptığım araştırma sonucunda tespit edip, **geri aldım,** dedi.”(s.194)

“At yarışında, ben **birinci gelirken,** Nur Devlet de ikinci olmuştu.”(s.194)

“Fakat bunların arasında Cihangir **birinci geldi.**”(s.194)

“Belki de bizim, o kadar kişi arasında hiçbir **derece alamayacağımızı** sanmışlardı.”(s.194)

“Boyar’ın **suratı asıldı.**”(s.194)

“**Gözlerimin önünde,** en iyi subaylarımı yendiniz.”(s.195)

“Askerlerimi de, demir pençeli yiğitlere teslim etmenin huzuru içinde ben de **rahat ederim.**”(s.195)

“**Çatmıştık belaya...**”(s.195)

“Bu yüzden bizleri **mazur görünüz.**”(s.195)

“Sanki suç işlemiş gibi, **yan gözle** ve ürkek ürkek ona **bakıyorlardı.**”(s.196)

“Yemek bitince, **izin alarak** odalarımıza geçmeden evvel, Boyar’dan ertesi gün **yola çıkmak** için izin istedim.”(s.196)

“Odalarımıza kendimizi atınca rahat birer **nefes aldık.**”(s.196)

“Sabah bir hizmetçi, Marya Aleksandroviç’in beni bahçede beklediğini **haber verdi.**”(s.197)

“Beni görünce gülümsemeye çalıştı ve **selam verdi.**”(s.197)

“**Selamını aldıktan** sonra, o :” (s.197)

“Sizi, önce dün kazanmış olduğunuz yarışmadan dolayı tebrik ederim, diye **söze başladı.**”(s.197)

“Aynen ormanda, **gösterdiğiniz cesaret** gibi binicilikte de çok iyisiniz.”(s.198)

“O korkunç durum ve o anda sizin yetişmeniz **gözlerimin önünden gitmiyor.**”(s.198)

“Çünkü benim bu hediyeye **karşılık vermem** şu anda mümkün değil!”(s.200)

“**Ne gibi?**” (s.200)

“Benim böyle **düşünceye daldığımı** gören Marya, parmağı ile düğmelerimden birini işaret ederek, sanki **aklımdan geçenleri** anlamış gibi.” (s.200)

“Marya’nın **gözleri parladı:**” (s.201)

“Sağ tarafıma **göz attıktan** sonra, devam etti.” (s.201)

“Boyar’la ve diğeriyle vedalaşmamız, Marya’nın bizleri başı ile selamlaması, yanımıza **yol göstermek** ve Boyar’ın topraklarında bir **saldırıya uğramamızı** önlemek için yanımıza kattığı atlılar ve bunların bizi kervanımızın takip edeceği yola çıkardıktan sonra ayrılmaları birer birer **gözlerimin önünden geçiyordu.**”(s.202)

“**Yüzüm kızardı.**” (s.202)

“**Ne gibi gelin?**” (s.202)

“**Omuzlarımı silktim.**” (s.202)

“**Başımızdan geçenleri** anlattığımızda, analarımız o tehlikelerden **ucuz kurtulduğumuz** için şükürler ederken, gençler de bize gıpta ile baktılar.”(s.203)

“Onunla ilgili konuşmak benim de **hoşuma gidiyordu.**”(s.203)

“Anam **iç geçirerek.**” (s.203)

“Sürüyü **elinden** hiçbir şey vermeden **alacaklarını** sanmış.”(s.204)

“Sürüne **değer biç!**.. demişler.” (s.204)

“Bizim görüşümüze göre iki yüz elli altın eder, diyerek o Rus subaylarının **gözleri önünde** çobanlara bu altınları saymışlar.”(s.204)

“Kendilerinden önce **esir düşüp** de İslamiyeti kabul etmiş diğeri subaylarla konuşmuşlar.”(s.204)

“Arabaların yüklerini azaltmak için, ihtiyar, hasta ve çocuklardan başka herkes yere inmeye **mecebur kalmıştı.**”(s.206)

“Gözlerimiz arasına Pulat Bey’e dönüyor ve onun **müjde vermesini** bekliyorduk.”(s.206)

“Yağmurların kesildiği ve güneşin yine sıcak ve dost yüzünü gösterdiği bir gün, keşif kolu ile **ileri çıkan** Pulat Bey’in **geri döndüğü** görüldü.”(s.206)

“Pulat Bey’de birkaç gündür, bir gerginlik ve sabırsızlık hali **göze çarpıyordu.**”(s.206)

“Pulat Bey bir şey söylemiyor ama sanırım **yurt edineceğimiz** yere varmak üzereyiz.”(s.206)

“Çocuklar, çayırlar üzerinde koşuşup oynamaya ve **taklalar atmaya** başlamışlardı.”(s.207)

Benzetme

Romanda elli beş kez benzetme kullanılmıştır. En sık kullanılan benzetmeler, ikişer kez kullanılan “granit bir kaya gibi”, “ip gibi” ve “boş bir çuval gibi”dir. Benzetmelerin anlatımı daha etkileyici kıldığı ve anlatılanın zihinde canlanmasına yardımcı olduğu görülmektedir. Romandaki benzetmeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Nehirde yüzen yelkenliler, kanatlarını toplamış, **çiçekler üzerinde hafif hafif sallanan kelebeklere benziyordu.**” (s.12)

“Bir tül gibi etrafı sarmış olan mavi sis, güneşe yenik düşüp, **yırtılan bir perde gibi** dağılmaya başladı.”(s.27)

“Kimse çok önemli hadiseler olmasa **cennet gibi** güzel bildiği vatanından, baba ocağından ayrılmak istemez.”(s.27)

“Onların karşısında **granit bir kaya gibi** duracağız.”(s.28)

“Yeleşin önünde taşmış kıllı ve kuvvetli göğsü, **granit bir kaya gibi** sağlam gözüküyordu.”(s.30)

“At, ayağını **bir kerpeten gibi** kavramış dizlerin gücüne boyun eğmiş, kımıldamadan duruyordu.”(s.31)

“Yanında getirdiği baş piskopos papaz **bir baykuş gibi** Müslüman evlerin çatılarına tüneyecek...”(s.35)

“**Oluk gibi** kanlar akacak.”(s.35)

“Babam, **bir ip gibi** uzanan arabaları gözden geçirdikten sonra besmele çekti ve elini kaldırarak, hareket işaretini verdi.”(s.40)

“Bu göç, bizim için **bir eğlence gibiydi.**”(s.42)

“**Tilki gibi** kurnaz olduğu anlaşılıyordu.”(s.43)

“Hanlık **olgun bir meyve gibi** ellerimize düşerdi.”(s.45)

“Arabalar yolda **ip gibi** dizilmişti.”(s.49)

“Piştovun patlamasıyla Ali atının üzerinden **boş bir çuval gibi** otların üzerine düştü.”(s.51)

“Biri, iri yarı, **pırasa gibi** bıyıkları sarkan ablak yüzlü bir adamdı.”(s.54)

“Diğeri zayıfça, yüzü **balmumu gibi** gözükken hasta kılıklı biriydi.”(s.54)

“Kuracağımız pusu ile hepsini **ağa düşmüş balıklar gibi** toplayabiliriz.”(s.57)

“Tam yuvarlanarak onları araştıracağım sırada kanımı **buz gibi** donduran bir düşünce aklıma geldi.”(s.63)

“Allah bilir ya korkudan filan değil, sadece ve sadece bu **pırlanta gibi** yiğitlerimizden birine bile bir şey olmaması için böyle düşünüyorum.”(s.71)

“Doğduğumuz o toprakları niye terk ettik ve **garipler gibi** yollara döküldük?..”(s.83)

“Bu kötü haber, kervanımızın üzerine **bir kara bulut gibi** çöktü.”(s.86 - 87)

“Hepimiz **avinin üzerine atlamaya hazırlanan birer aslan gibi** tetikteydik.”(s.88)

“Sonra da binlerce atın toynaklarının dövdüğü o kuru topraklar **bir davul gibi** gümbürdemeye başladı.”(s.90)

“Bize yaklaştıkça hızı arttırdı ve **davul gümbürtülerini andırır** o ses, uğultularla her yanı kapladı.”(s.90)

“**Rüzgar gibi** esiyorduk.”(s.92)

“Rus memurları, askerleri ve Rus köylüleri Başkurt topraklarına **karasinekler gibi** yayılıp rahatsız etmeye başlamışlar.”(s.110)

“**Çınar gibi** sağlamdır.”(s.114)

“Silahsız bulduğun halka karşı **kuduz bir kurt gibi** saldırdığını ne çabuk unuttun?...”(s.118)

“Silahsız halka saldıran, kadın, çocuk, ihtiyar demeden öldüren bu adamlar, kılıcı görünce nasıl da sinmişler **ıslak kedilere dönmüşlerdi.**”(s.119)

“Nihayet verilen: “Başla!..” işareti üzerine, atlar, **yaydan fırlamış oklar gibi** fırladılar.”(s.123)

“Yiğitlerin hepsi **birer şahin gibi** ilerleri gözlüyorlar; düşmanın nerelerden gelebileceğini ve saldırabileceğini aralarında tartışıyorlardı.”(s.133)

“Çünkü **kum gibi** sayıları var.”(s.136)

“Ama Emir Sav Tekin’in cevabı İmparatorun yüzünde **tokat gibi** şaklamıştı.”(s.140)

“**Rum İmparatoru Romen Diyojen gibi** bu Moskoflar da, bizim silahlarımız karşısında kaçacak delik arayacaklardır.”(s.141)

“Aşağısını, **bir karınca sürüsü gibi** kaplamışlardı.”(s.142)

“Bir anda bu gürültüleri bastıran ve bizleri, aynı heyecana sevk eden tekbir sesleri etrafı sardı ve **hepimizin gönüllerimizden kopan yangının ateşi gibi** göklere yükseldi.”(s.142)

“Oldukça yukarı kalkmış ve Yusuf’un indirmesiyle çok daha fazla ağırlaşmış kılıç, aynen Yiğit Yusufumuz gibi başının üzerine kaldırdığı kılıcı ile korunmak isteyen Rus subayının müdafaasını kılıcı ile parçalayarak, tepesine **bir yıldırım gibi** indi.”(s.146)

“**Tırpanla kesilen otlar gibi** üst üste yığılıyor Rus askerleri...”(s.149)

“Aynı endişe ve acı, **pash bir çivi gibi** beynime saplanıyor.”(s.151)

“Onları **koyun sürüsü gibi** önlerine almış Başkurt yiğitlerinin, müjde veren kalpakları...”(s.152)

“**Bir vahşiye dönmüş adeta...**”(s.152)

“Atın üzerinde bağlanmış **bir bohça gibi** götürülüyordum.”(s.164)

“Yerde **bir halı gibi** uzanıp giden otlar içinde rahatça yürüyebiliyordum.”(s.170)

“O anda ayı, savurduğu bir pençe ile adamlardan birinin göğsüne vurup onu havalandırdı ve adam **boş bir çuval gibi** yere düştü.”(s.171)

“Ayı, **pestile çevirdiği** bu cesedi savurup, dört beş metre öteye fırlattı.”(s.171)

“Ağzından akan salyalar güneş ışığında **gümüş renkli ipliklere benziyordu.**”(s.172)

“Ya pençelerinin uçlarında **eğri birer hançer gibi** gözükten tırnakları?” (s.172)

“İki ayağı üzerine kalkmış, **dev gibi**, tarif edilmez korkunç bir şey olmuştu.”(s.173)

“**Çiçek gibi** olan kadınlar kısa zamanda solup gidiyorlar.”(s.193)

“**Misk gibi** kokan ve gözlere neşe saçan açmış bir gülün onun değerini bilmeyen kaba bir çocuğun eline geçmesi ve mincıklanarak yere atılıp ayaklar altında çiğnenmesi gibi..”(s.193)

“Bir taraftan çocuklara bakmak, diğer yandan eve yiyecek temin etmek için **hamal gibi, köle gibi** çalışmak...”(s.193)

“Subaylarını **haşlar gibi** konuşmalar yaptı.”(s.194)

“Arkasında at süren subaylar, **süt dökmüş kediler gibi** sinmişti.”(s.196)

“Çayırılar **bir çiçek tarlası gibi** uzanıp gidiyordu.”(s.207)

İkileme

İkilemeler, dilin ahenkli yapısını oluşturan önemli unsurlardandır. Çocuk kitaplarında ikilemelerin bulunması, çocuğun dilin melodik yapısını kavraması ve dil gelişimi açısından yararlıdır. İncelediğimiz romanda ikilemeler, yüz altmış yedi kez kullanılmıştır. En çok kullanılan ikileme türü, elli yedi kez kullanılan, aynı kelimenin tekrarı ile yapılan (hararetili hararetili, kurnaz kurnaz vb.) ikilemedir. En çok kullanılan ikileme ise sekiz kez kullanılan “olursa olsun” dur. Romanda bulunan ikilemeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Babalarımız **arasıra** toplantılar yapmışlardı.”(s.6)

“Babalarımızdan ve çevreden açıkça durumu öğrenememiş olmakla beraber, **kıydan köşeden** yaptığımız kelimeler ve konuşmalardan, ortada büyük işlerin döndüğünü anlıyorduk.”(s.6)

“**Arasıra** iç geçirdiklerini görüyorduk.”(s.6)

“Gerek babalarımızın ve gerekse analarımızın, ancak bir araya geldiklerinde **hararetili hararetili** konuştuklarını fark ediyorduk.”(s.6)

“Konuşurken bizleri yanlarından uzaklaştırdıkları için ne **olup bittiğini** bilemiyorduk.”(s.6)

“**Can baş** sana kurban.”(s.7)

“Bizler de **onsekiz ondokuz** yaşlarında gençlerdik.”(s.9)

“Beni **yukarıdan aşağıya** doğru süzerek.” (s.10)

“Zaten yüzüme **kurnaz kurnaz** bakmasından da bu anlaşılıyordu.”(s.11)

“Sıcak yaz günleri ve geceleri **püfür püfür** esen rüzgar, orada insana büyük ferahlık verirdi.”(s.11)

“Temiz ve ferahlık veren rüzgara karşı, **derin derin** soluk alarak biraz dinlendik.”(s.12)

“Nehirde yüzen yelkenliler, kanatlarını toplamış, çiçekler üzerinde **hafif hafif** sallanan kelebeklere benziyordu.” (s.12)

“**Han man** tanımamış.”(s.12)

“Çar’ın kızıyla **el ele** balolarda, bahçelerde gezip dolaşmış.”(s.14)

“Gerçi **zaman zaman** vatanseverler, istilacı Moskof’u geri atmışlarsa da, Hanlığı ele geçirmek isteyip Moskof vaatlerine kananların, Rus’a tavizler vermeleri daha sonraki çarlardan Korkunç İvan’ın çok işine yaramıştır.”(s.15)

“Olabilir; ama her ne **olursa olsun** Ruslar’a kanmamak gerekir.”(s.16)

“Çar tarafından davet edilip Moskova’ya gitmeden önce, ona **bir bir** her şeyi anlatmışlar.”(s.16)

“Bin bir rica ile, “ neler **olup bittiğini** bize anlatmasını” istedik.”(s.17)

“Hasan Molla da onu, tekrar İslam’a davet etmiş; fakat Han, yanında bulunan Ryazan Başpiskoposu Misayil’e yan gözle bakıp, **ürkek ürkek** red cevabını vermiş.”(s.21)

“İnsanın **doğup büyüdüğü** yerleri terk edeceğini düşünmesi uykularını kaçırıyor.”(s.23)

“Bu güzellikleri bırakıp gitmek düşüncesi **birden bire** zihnimi doldurdu.”(s.27)

“Onlar da, baba ocakları olan ve çok sevdikleri Mekke’den ayrılırlarken kim bilir yürekleri nasıl acı ile **yanıp kavrulmuştu**; ama dinlerini özgürce yaşama duyguları her şeyden üstün gelmişti.”(s.28)

“Kasım’da neler **olup bittiğini** duydun mu?” (s.29)

“**Harıl harıl** çalışan işçilere ve Kasım Şehri’ne doğru uzanan su künklerine baktı.”(s.30)

“İnşallah bu işi **bitirir bitirmez** yola düşer, sizleri buluruz.”(s.30)

“**Hay hay...**”(s.33)

“Babamın gönderdiği haberle, dedemizin bağ evinden gelmiş olan Salim ve Ekrem ağalarımla **göz göze** geldik.”(s.35)

“Her yanı kan kaplayacak, ülkemiz **darmadağın** olacak.” (s.36)

“Her ne türlü sıkıntı **olursa olsun** yola çıkalım.”(s.36)

“**El ele** ve kardeşçe, Rabbimizin buyurduğu üzere Müslüman olarak yaşayalım ve ölelim.”(s.36)

“Yusuf çok **güçlü kuvvetliydi.**”(s.38)

“Göğsü o kadar genişti ki, iki insan **yan yana** gelse ancak o göğsü kapatabilirdi.”(s.38)

“O ise, bu kılıcı elinde rahatça **evirip çevirirdi.**”(s.38)

“Güle güle, derlerken, kimi **hüngür hüngür** ağlıyor, kimi de gözyaşlarını içine akıtıyordu.”(s.40)

“Adamın eli **yavaş yavaş** börküne gitti ve eline aldığı börkün astarını sökerek, oradan bir mektup çıkarıp uzattı.”(s.44)

“Çünkü biliyorsunuz onlar da Rus baskısı karşısında **yer yer** isyan halinde.”(s.48)

“Dördümüz de atlara doğru yürümüştük ki, birden otların arasından **sekiz on** adam fırladı.”(s.51)

“**Pis pis** gülen bu Kazak piştovlu eliyle atı işaret etti.”(s.51)

“**İri yarı** bir adamdı; ama benden böyle bir saldırı beklemediği için olacak atının üzerinden tepe taklak aşağı uçtu.”(s.53)

“Arkamda neler **olup bittiğini** bilemiyorum.”(s.53)

“Biri, **iri yarı**, pırasa gibi bıyıkları sarkan ablak yüzlü bir adamdı.”(s.54)

“**Çoluk çocuk** hepsini ama bütün Tatarları kılıçtan geçirmesem bana da Fyodor Federoviç demesinler.”(s.56)

“Seni **parça parça** eder itlere attırırım ha.”(s.56)

“Ataman bu arada **kaş göz** işaretiyle, Kazakların reisine sürahidenden bir çanak votka doldurmasını işaret etti.”(s.56)

“**Onu bunu** bilmem.”(s.57)

“Ardından da selam verip **çıkıp gitti.**”(s.58)

“Sesler **yavaş yavaş** uzaklaştı ve sonunda duyulmaz oldu.”(s.58)

“Ne **yapıp etmeli** bu iki sarhoşun elinden kurtularak onların yanına gidip, hazırlanan tuzağı haber vermeliydim.”(s.60)

“Onu bir yakalarsam **çiğ çiğ** yiyeceğim.”(s.61)

“**Ölüm kalım** meselesi ile **karşı karşıyaydım.**”(s.62)

“Bu defa **yavaş yavaş** odanın ortasına doğru yuvarlanmaya başladım.”(s.64)

“İplerimi **sürte sürte** kesmenin uzun zaman alacağı belliydi.”(s.64)

“Az sonra alnımdan **şıpır şıpır** terlerin aktığını hissettim.”(s.64)

“**Olan olmuştu.**”(s.65)

“**Göz göze** geldiğimiz anda elindeki tepsiyi yere fırlattı ve avazı çıktığı kadar bağırarak odadan dışarı çıktı.”(s.65)

“**Olan olmuştu.**” (s.65)

“Elindeki piştovun patlamasıyla hançerini bana indirmek üzere olan Kazağın iki ellerini açarak **bir iki** adım atıp yere kapanması bir oldu.”(s.67)

“Kazağı başından ve arkasından yakalayarak, öne ve arkaya **bir iki** kere sallayıp sonra da az önce açılmış olan pencereye doğru fırlattı.”(s.67)

“Gerçi çok verimsiz topraklara atıldılar, **malları mülkleri** ellerinden alındı; ama kalpleri zengindir.”(s.73)

“İşte şimdi dostlarımızın yanında, emniyet tedbirleri almadan rahatça **yatıp uyuyabilecektik**; gece yarısı uykumuzun en tatlı yerinde uyandırılmayacaktık.”(s.74)

“Pulat Bey **acı acı** söylendi.” (s.75)

“Evvelce çok bakımlı olduğu anlaşılan evin bahçesi, **karmakarışık**.”(s.76)

“**Güle güle** gidin.”(s.78)

“Yerleşme yerlerini **yakıp yıkmışlar**, kadın, çocuk ihtiyar demeden öldürmüşler...”(s.79)

“Hepimiz şu topraklara serileceğiz ya da en sevdiklerimizi kaybedeceğiz; ama olsun **yarın öbür gün**, Rusların çocuklarımızı Hıristiyanlaştırdıklarını görmektense, kanlarımız bu toprakları kızartsın ve hepimiz bu topraklarda toprak olalım...”(s.83)

“Bu büyük bir mesele, arkadaşlarla hep birlikte bir karara vardıktan sonra sizin Seyidinizin ve mirzalarınızın yanına gidip, bizi kabul **edip etmeyeceklerini** soralım!” (s.84)

“Onların böyle bir göçü göze **alıp almadıklarını** sordu.”(s.84)

“**Hay hay!**” (s.85)

“Sonra babam, Can Emin Bey’e, bir ihtiyaçların **olup olmadığını** sordu.”(s.85)

“Bu zaten **er geç** olacağını bildiğimiz bir olaydı.”(s.87)

“Muhakkak onlarla **karşı karşıya** geleceğimizi biliyorduk.”(s.87)

“Başlarındaki miğferleri **parıl parıl** yanıp göz alıyordu.”(s.89)

“**Akın akın** gelen düşman atlıları yedi topun alev fişkiran ağızlarıyla **karşı karşıya** kaldılar.”(s.91)

“Patlayan piştovlar, vınlayan ok ve mızraklar, az önce kurtulduklarını sandıkları ölümle **karşı karşıya** getirdi düşman askerlerini...” (s.92)

“On bin kişilik düşmandan demek ki çok azı **kaçıp kurtulabilmişti.**”(s.93)

“Az sonra kervanın yönü **birden bire** değişti.”(s.97)

“Bu gibi bir felaketi önlemek için, arabaların üstlükleri ve kenarlardaki deriler, arabalara **sıkı sıkıya** bağlandı.”(s.97)

“Arabalar **peş peşe** geliyordu.”(s.98)

“**Ardı arkası** kesilmez bir şekilde çakmaya başlayan şimşekler, semayı aydınlatmaya başladı.”(s.99)

“Yaşlılar birbirlerinin yüzüne **endişeli endişeli** bakıyorlardı.”(s.99)

“Az sonra müthiş bir fırtına etrafı **kasıp kavurmaya** başladı.”(s.100)

“Etraf **ana baba** gününe dönmüştü.”(s.100)

“Hizmetkarlar, hanımların gösterdiği şekilde **öteye beriye** koşuşmaya ve istenilenleri yapmaya başladılar.”(s.102)

“**Koca koca** sazanlar, turna balıkları yakalanıyordu.”(s.107)

“Büyükler, yalnız kaldıkları zaman **endişeli endişeli** etrafa bakıyor ve birbirlerine:” (s.108)

“Artık dayanamayan Başkurtlar bu haksızlıklar karşısında **yer yer** harekete geçince, onları yok etmek için ordularını onların üzerlerine göndermişlerdi.”(s.110)

“Rus taktiklerinden biri ile **karşı karşıya** kaldık.”(s.113)

“Ufa şehri çevresindeki topraklar bizimdi ve her ne **olursa olsun** Moskof bu topraklara girmeyecekti.”(s.113)

“**İri yarı** bir yiğittir.”(s.114)

“Bunların, ellerini çırparak **hoplayıp zıplamaları**, bizim daha rahatça yaklaşmamızı sağlıyordu.”(s.117)

“Vücutlarımız gerilmiş her an saldırmaya hazırlanmıştık ki, sol taraftan da **üst üste** öten kuş seslerini duyduk.”(s.117)

“Baskınımız o kadar ansızın olmuştu ki,, Moskof erkekleri içine düştükleri büyük ve dehşetli korku yüzünden ne yapacaklarını şaşırılmışlar, **öteye beriye** doğru koşuşmaya başlamışlardı.”(s.118)

“Her ne **olursa olsun**, o gece, çok iyi bir iş yapmıştık.”(s.119)

“Sen anlatırken, Moskof’un Kazan halkına yaptıkları **bir bir** gözlerimin önünden geçti.”(s.120)

“Ve bir anda **baş başa** gitmeye başladılar.”(s.124)

“Sıra bana geldiğinde, gözüm ile aradaki uzaklığı **uzun uzun** ölçtüm.”(s.125)

“**Toz toprak** içinde kalmış bu atlı, beylerin bulunduğu yeri öğrendikten sonra Bekir Bey’in ve diğerlerinin bulunduğu tarafa koştu.”(s.127)

“Bekir Bey, gelen bu atlıya **dikkatli dikkatli** baktı.” (s.127)

“Her ne için **olursa olsun**, Başkurtlu kardeşlerimizle bir arada olmamız, bizim için çok iyi oldu.”(s.127)

“Ama ne **olursa olsun**, yiğitlerimizin mevzilere yerleşmesi iyi oldu.”(s.133)

“İsfahan daha güzel, **güllük gülistanlık** bir yer, deyince, Romen Diyojen:” (s.140)

“Sonra göz **açıp kapayacak** kadar kısa bir zamanda kaldırıp güneş ışığına şimşeklenen kılıcını indirdi.”(s.145)

“Her biri **iri yarı** adamlardı.”(s.145)

“Top gümbürtülerinin hemen ardından kalabalık düşman yığını **sağa sola** kaçmaya başladı.”(s.147)

“**Elli altmış** Moskof, açılan piştov ateşleriyle yere serildi.”(s.148)

“Yine güllerden kurtulup ileri çıkmayı başarmış, **elli altmış** kişi...”(s.148)

“Bizim birlikte patlayan bir güllenin havaya uçurduğu iki yiğidin parçalanmış cesedi ve **üç dört** yaralı...”(s.149)

“**Dalga dalga** ilerliyorlar.”(s.149)

“Fakat **peş peşe** geldiklerinden kurtulanlar çok...”(s.149)

“İşte, **üst üste** yığılırcasına bir araya geldiler.”(s.149)

“Tırpanla kesilen otlar gibi **üst üste** yığılıyor Rus askerleri...”(s.149)

“**Peş peşe** geliyorlar!..”(s.150)

“**Peş peşe** geliyorlar.”(s.150)

“Başkurt, artık arkalarını görebildiğimiz yaya ve süvari düşmanların ardından **acı acı** bakarak.” (s.151)

“Anlaşılan **gırtlak gırtlığa** bir mücadele yapılıyor.”(s.151)

Üst üste yığılıyorlar fakat arkadan yenileri... yenileri...”(s.151)

“Ama yanımızdaki kardeşlerimiz de **yavaş yavaş** azalıyor.”(s.151)

“Kaçmaya çalışanlar **üst üste** yığılmışlar...”(s.152)

“**İnip kalkan** kılıçlar...”(s.152)

“**Karmakarışık** suratlar...”(s.152)

“Başkurt yiğitlerinin aman vermez kılıçları güneş ışığında **kalkıp iniyor** ve her inişte, bir acı çığlık duyuluyor.”(s.153)

“Bazı yerlerde düşman cesetleri **üst üste** yığılmıştı.”(s.154)

“Kabirlerini örterken hafif bir rüzgar yüzlerimizi yalayarak geçiyor ve nehrin kıyısındaki **tek tük** ağaçların yapraklarını hışırdatıyordu.”(s.155)

“Kayıplarımızı hatırlayınca gözlerimiz doluyor; geride bıraktığımız sevdiklerimizin yattıkları yerden görmek istercesine arkamıza **dönüp dönüp** bakıyorduk.”(s.156)

“Dönüşümüzde kervandakilerin **ağlayıp sızlamaları** bizleri daha çok duygulandırdı.”(s.157)

“Durumu anlamayan çocuklar **neşeli neşeli** bağışıyor ve oynamaya devam ediyordu.”(s.157)

“Birbirimizin yüzüne **acı acı** bakıyor, adeta karşımızdakinin de, ne düşündüğünü anlıyorduk.”(s.159)

“Öyle ki, bazı zamanlar, patlattığımız piştovlar, üzerimize gelen düşman atlıları “Allah! Allah!” nidalarımız, vurulanlar, güler yüzlü yiğit arkadaşlarımız, kılıç şakırtıları ve cengin o **karmakarışık** gürültüleri gözlerimizin önüne geliyor ve kulaklarımızda yankılanıyordu.”(s.160)

“Oradan **gizlene gizlene** genç, 105gazalları vurabilecek kadar sürüye yaklaşabiliriz.”(s.162)

“Birden korkunç suratlı üç Kazakla **burun buruna** geldim.”(s.163)

“Alacağımız altınlarla devireceğin votkalar göğsünün acısını **alır götürür** Andre...”(s.165)

“Sen oğlunu kaçırarlara, onun karşılığında **varını yoğunu** vermez misin?”(s.168)

“**Sürte sürte** ipleri zayıflattım.”(s.169)

“**Hemen hemen**, iki saat kadar el yordamıyla ormanda ilerledim.”(s.169)

“Hafif meyilli bir yere geldiğimde, aşağıda **üç dört** erkeğin, iki kadına doğru yürümek isteyen kocaman bir ayı ile mücadele ettiklerini gördüm.”(s.170)

“Diğeri de boynuna yediği bir pençe ile **döne döne** gidip, insan büyüklüğündeki bir kayaya çarptı.”(s.171)

“Ayı, pestile çevirdiği bu cesedi savurup, **dört beş** metre öteye fırlattı.”(s.171)

“Zaferini ilan edercesine **acı acı** böğürdü.”(s.171)

“Ne **olursa olsun** bu zavallılara yardım etmem gerekirdi.”(s.172)

“Altın sarısı saçları **darmadağındı.**”(s.174)

“Gelenler kim **olursa olsun**, sizi korumaya hazırım.”(s.175)

“**Hıçkıra hıçkıra** ağlayan, Marya’nın omzuna yaslanmış başını okşarken.” (s.179)

“Üstlerindeki elbiseleri **yırtık pırtık** ve kirliydi.”(s.181)

“Bizi, **kazasız belasız** birbirimize kavuşturan Allah’a hamdolsun!”(s.186)

“Salona açılmış kapılardan birinin önünde, ince uzun bir hanım, gözüne sapından tuttuğu tek bir gözlükle, bize **dikkatli dikkatli** bakıyordu.”(s.187)

“Masada **çeşit çeşit** yemekler vardı.”(s.187)

“Bizim hizmetkarlara gerekli emir verilmiş olacak ki, bizlere ayran ya da bal şerbeti **isteyip istemediğimizi** sordular.”(s.189)

“Yemektekiler, **hoplayıp zıplayan**, ayakları ile yerleri döven Kazaklara tempo tutuyor, onları coşturuyordu.”(s.189)

“O gece ziyafetten **ayrılır ayrılmaz** kendimizi yataklarımıza atmıştık.”(s.190)

“Sizlerin **gelip gelemeyeceğinizi** sordular, dedi.”(s.193)

“Bizi tanımış olacaklar ki **tatlı tatlı** kişnemeye başladılar.”(s.194)

“Burunlarını **tatlı tatlı** kaşydık.”(s.194)

“Üç arkadaş **şaşkın şaşkın** birbirimizin yüzüne baktık.”(s.195)

“Biz, Hıristiyan bir Han’ın idaresinde kalmamak için bu tehlikelere, bu sıkıntılara katlanmış, bu uğurda pek çok şehit vermişken, kalkıp **üç beş** mangır için bu Rus Boyar’ının hizmetine girecektik ha!..”(s.195)

“Sanki suç işlemiş gibi, yan gözle ve **ürkek ürkek** ona bakıyorlardı.”(s.196)

“Marya **dikkatli dikkatli** gözlerime baktı.” (s.198)

“**Söyleyip söylememekte** tereddüt ettiği belliydi.”(s.199)

“Çeliği **ışıl ışıldı**.”(s.199)

“Boyar’la ve diğerleriyle vedalaşmamız, Marya’nın bizleri başı ile selamlaması, yanımıza yol göstermek ve Boyar’ın topraklarında bir saldırıya uğramamızı önlemek için yanımıza kattığı atlılar ve bunların bizi kervanımızın takip edeceği yola çıkardıktan sonra ayrılmaları **birer birer** gözlerimin önünden geçiyordu.”(s.202)

“Neden bahsediyor bu Cihangir ve Muhammet Murat, diye **manalı manalı** bana göz kırptı.”(s.202)

“Bana **uzun uzun** onun hakkında sorular sordu.”(s.203)

“Çoğu zaman, babamın ve arkadaşlarımızın birbirlerinin yüzüne **endişeli endişeli** baktığını görmeye başladım.”(s.205)

“Yağmaya başlayan yağmurlar havaların soğumasına sebep olmakla kalmamış, üstelik yolları da **vicık vicık** çamur yapmıştı.”(s. 205 – 206)

“**Şakır şakır** yağın yağmur elbiselerimizi ıslatıyor, bizleri üşütüyordu.”(s.206)

“Gözlerimiz **arasıra** Pulat Bey’e dönüyor ve onun müjde vermesini bekliyorduk.”(s.206)

Pekiştirilmiş Kelime

Romanda, dört kez, ilk hecelerine m, s, p ünsüzleri getirilerek yapılan pekiştirilmiş kelimelere rastlanmıştır. Romandaki pekiştirilmiş kelimeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Kimi yerlerde kıvrılıyor, kimi yerlerde **dümdüz** yol alıyordu.”(s.49)

“Eee bizim birader de iyi iş çıkarmış, diyerek eliyle **kaskatı** kesilmiş İvan İvanoviç ile Fedor Fedoroviç’i gösterdi.”(s.67)

“Yatsı namazından sonra çekilen güzel bir uyku, gelecek gün için herkesin **dipdiri** ayağa kalkmasını sağladı.”(s. 97)

“Kılıcımda **bambaşka** bir kesicilik ve kollarımda da bilemediğim müthiş bir güç vardı.”(s.152)

Abartma

Abartmalar, anlatılana ilgi çekmek, anlatılan olayın, kişinin, nesnenin vs. biricikliğini vurgulamak için kullanılır. Romanda on cümlede abartmaya rastlanmıştır. Kullanım sıralarına göre içinde abartma bulunan cümleler şunlardır:

“Kimse çok önemli hadiseler olmasa **cennet gibi** güzel bildiği vatanından, baba ocağından ayrılmak istemez.”(s.27)

“Yeleşin önünde taşmış kıllı ve kuvvetli göğsü, **granit bir kaya gibi** sağlam gözüküyordu.”(s.30)

“Göğsü o kadar genişti ki, **iki insan yan yana gelse ancak o göğsü kapatabilirdi.**”(s.38)

“Vasili adını almış olan Han, emirlerimizden **bir an bile** ayrılmıyor.”(s.44)

“Evin önündeki ağacın dibinde oturan ve **ağlamaktan gözlerinde yaş kalmamış** bir ihtiyar adam, başını ellerinin arasına almış düşünüyordu.”(s.76)

“Çünkü **kum gibi** sayıları var.”(s.136)

“Aşağısını, **bir karınca sürüsü gibi** kaplamışlardı.”(s.142)

“Oldukça yukarı kalkmış ve Yusuf’un indirmesiyle çok daha fazla ağırlaşmış kılıç, aynen Yiğit Yusufumuz gibi başının üzerine kaldırdığı kılıcı ile korunmak isteyen Rus subayının müdafaasını kılıcı ile parçalayarak, tepesine **bir yıldırım gibi** indi.” (s.146)

“**Bir vahşiye dönmüş adeta...**”(s.152)

“İki ayağı üzerine kalkmış, **dev gibi**, tarif edilmez korkunç bir şey olmuştu.”(s.173)

Değerlendirme

Romanda altı kez atasözü, sekiz yüz kırk dört kez deyim, elli beş kez benzetme, elli yedi kez ikileme, dört kez pekiştirilmiş kelime kullanılmıştır. Ayrıca romanda, içinde abartma bulunan on cümle yer almaktadır. Bu veriler ışığında kitabın çocuğun dil gelişimini destekleyecek niteliklere sahip bir çocuk kitabı olduğu düşünülmektedir.

5.1.2.2 Fetih Sancakları

Fetih Sancakları, Timaş Yayınevi’nin Doludizgin Romanlar (+13 Tarihi Roman) dizisi içinde 2013 yılının ekim ayında İstanbul’da basılmıştır. Belirttiğimiz tarihte yedinci baskısı yapılan kitabın sayfa sayısı 190’dır.

Eserin İç Yapı Özellikleri

Konu: İslam ve fetih ilişkisi

Ana Fikir ve Yardımcı Fikirler

A.Ana fikir: Müslüman Araplar ve Müslüman Türkler, yaptıkları fetihlerle İslam’a hizmet etmişlerdir.

B.Yardımcı Fikirler

1. İslamiyet’i gerçekten yaşayanlar Peygamber Efendimizi çok severler.
2. Peygamber Efendimiz birçok keramete sahiptir.
3. Peygamber Efendimiz, savaş sırasında yapılara, ağaçlara, kadınlara, çocuklara ve kendi hallerindeki insanlara dokunulmamasını öğütlemiştir.
4. Müslümanlar fethettikleri bölgelerde adil bir yönetim sergileyerek halkın sevgisini kazanmıştır.
5. İslam’ı doğru bir şekilde yaşayan kişi, insani değerler açısından yükselir.

6. Kişi kendine haddinden fazla güvenmemelidir.
7. Peygamber Efendimizin gerçekleşeceğini haber verdiği olaylar, yıllar sonra gerçekleşmiştir.
8. Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer, halifelikleri döneminde adil bir yönetim sergilemişlerdir.
9. Hükümdarlar adil, merhametli olmalı ve İslam dinini yaymak için çalışmalıdır.
10. Allah, kendinden yardım bekleyenlere yardım eder.
11. Türkler, İslamiyet'i yaymak için büyük çaba göstermiştir.
12. İstanbul, 1453'e kadar birçok kez kuşatılmış fakat alınamamıştır.
13. Türk denizciler, cihadı denizlere taşımıştır.

Kitap, fetih düşüncesinin önemini ve İslam'a katkılarını çocuklara aktarmayı amaçlamaktadır. Ana fikir ve yardımcı fikirlere baktığımızda Peygamber Efendimizin örnek hayatı, onun ve Hz. Ebu Bekir ile Hz. Ömer'in adil, merhametli idarecilik anlayışı ve Türklerin İslam'a katkılarının ön planda olduğu görülmektedir. Kitabın, çocuğun Peygamber Efendimiz ve dört halife ile fetihlerle İslam'ı yayan Arap komutanlarına, Osmanlı padişahlarına karşı merak ve sevgi duymasına yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

Olay Örgüsü: Roman, ana tema olan fetihler üzerinden ilerlemektedir. Bu bakımdan devam eden bir olaydan ziyade birçok olay art arda sıralanmıştır. İlk bölümlerde Müslüman Arapların Mekke'yi, İran'ı fethetmeleri ve Bizanslılarla yaptıkları savaşlar anlatılmıştır. Sonrasında tarihimizin önemli parçaları olan Malazgirt Zaferi, Sırp sındığı Savaşı, Haçlı Seferi, Varna Zaferi, İstanbul'un Fethi, Belgrad ve Rodos'un Fethi, Mohaç Meydan Muharebesi, Akdeniz'de Türk denizcilerin yaptığı savaşlar ve Preveze Deniz Zaferi sırasıyla anlatılmaktadır.

Kitap, çocukların tarih bilgisini, İslamiyet, peygamber, halife ve tarih sevgisini arttıracak bir olay örgüsüne sahiptir. Kitapta geçen tüm olayların tarihte yeri vardır. Bu olaylar çocuğu sıkımayacak ve çocuğun kolayca anlayacağı biçimde işlenmeye çalışılmıştır.

Mekan: Romadaki olaylar Arabistan, İnan, Anadolu, İstanbul, Belgrad, Rodos, Mohaç ve Akdeniz’de geçmektedir. Bu mekanlar Müslüman Arap ve Türk tarihi bakımından önemli yerlerdir.

Karakterler/ Kahramanlar

Kitapta on bir kahraman bulunmaktadır. Kahramanların hepsi erkektir ve gerçekte yaşamış kişilerdir. Karakterlerden beşinin Osmanlı padişahı olduğu görülmektedir. Andrea Doria hariç tüm karakterler, çocuğun örnek alabileceği, yakınlık duyabileceği, din ve tarih bilgisi yeterli olmayan çocukların bile en azından ismen bilebileceği kahramanlardır. Romanda yer alan kahramanlar ve özellikleri şunlardır:

1.Derece Kahraman

Romanda yer alan birinci derece kahramanlar, Hz. Muhammed (s.a.v) ve Osmanlı padişahlarından Fatih Sultan Mehmet ile Kanuni Sultan Süleyman’dır.

Hz. Muhammed(s.a.v)

Romanda, Peygamber Efendimizin herhangi bir fiziksel özelliğinden bahsedilmemektedir. Romanın altıncı sayfasında geçen “Ordunun başında, Allah’ın, alemlere rahmet olarak, seçip gönderdiği, en güzel, en şerefli insan, son Peygamber, Hz. Muhammed Mustafa var.” cümlesiyle, Hz. Muhammed (s.a.v.)’in insanlarda yer alabilecek bütün güzel vasıflara sahip olduğu belirtilmektedir. Peygamber Efendimiz, hem adil bir idareci, hem saygın bir komutan hem de Allah’ın emir ve yasaklarını insanlara bildiren bir elçidir.

Fatih Sultan Mehmet

Romanın yüz onuncu sayfasında, İstanbul’un fethi için hazırlanan Sultan Mehmet, şöyle tasvir edilmektedir: “ Kartal bakışlı, imanlı ve azimkar çehreli, 21 yaşındaki II. Mehmet konuşuyor...”

Romanda, Fatih Sultan Mehmet’in zorluklar karşısında hiçbir zaman yılmadığı görülmektedir. Fetih esnasında düşmanın hamlelerine verdiği cevaplardan cesur, ısrarcı, çelik gibi sinirlere sahip biri olduğu anlaşılmaktadır. Azimlidir. Dirayetli bir idarecidir. Mantıklı düşünür ve tehlikelere karşı tedbir alır.

İstanbul’u fetheden komutan olarak Peygamber Efendimizin övgüsüne nail olmuştur. Etrafındakiler tarafından hayranlıkla dinlenen, yeteneklerine saygı gösterilen bir padişaktır.

Kanuni Sultan Süleyman

Romanda, Kanuni Sultan Süleyman'ın fiziksel bir özelliğinden bahsedilmemektedir. “O, gerçek bir devlet adamıydı.(...) Memleket işlerinden ve devlet idaresinden anlıyordu” (s.143) cümleleriyle tanıtılan Sultan Süleyman'ın cihad aşkına, büyük bir tedbir alma becerisine ve kıvrak zekaya sahip olduğu vurgulanmıştır.

“Sultan Süleyman'ın azmi müthişti. Zaferler için beklemesini ve talihsizliklere dayanmayı biliyordu” (s.144) cümleleri de onun kişiliği hakkında önemli bilgiler vermektedir.

Yavuz Sultan Selim'in oğlu olan Sultan Süleyman, tahta geçtiğinde yabancı devletler tarafından hafife alınmıştır. Fakat sonraki başarılarıyla dünyaya nam salmış ve Muhteşem unvanını almıştır.

Başarılarının yanı sıra insani özellikleriyle tarihe geçmiş bu şahsiyetlerin çocuğa tanıtılması çok yerinde bir çabadır. Bu kahramanların, ahlak gelişimi açısından da çocuk için önemli rol modeller olacağı düşünülmektedir.

2.Derece Kahraman

Romanda karşımıza çıkan ikinci derece kahramanlar, ilk iki halife olan Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer, ünlü Kaptan- 1 Derya Barbaros Hayreddin Paşa ve Osmanlı padişahlarından Murat Gazi, Yıldırım Bayezid, II. Murat'tır.

Hz. Ebu Bekir

Romanda, Peygamber Efendimizin ordusu anlatılırken “ Her biri, nur halesiyle çevrili yüzler...” (s.5) cümlesi kullanılmıştır. Buradan yola çıkılarak Hz. Ebu Bekir'in nur yüzlü olduğu sonucuna varılabilir. Ordudaki kişiler anlatılırken, Hz. Ebu Bekir şöyle tanıtılır: “ Yanında mübarek ve pak insan Hz. Ebubekir... İslamiyet için, malını ve canını ortaya koymuş sadık dost” (s.6.).

“ Yumuşak huylu, halim selim, ama imanını sonsuz şerefli insan...” (s.38) cümlesiyle de karakteri hakkında bilgi verilen Hz. Ebu Bekir, ilk halifedir. Halifeliği dönemindeki karışıklıklara, şahsi meselelerindeki yumuşak huyluluğunun aksine cesur bir şekilde el atmıştır.

Hz. Ömer

Daha önce, Peygamber Efendimizin ordusundakilerden kitapta nur yüzlü diye bahsedildiğini belirtmiştik. Hz. Ömer'in de bu özelliğe sahip olduğunu söyleyebiliriz. Bunun yanı sıra, ondan bahsedilirken söylenen “Müslüman olmadan önce, kuvveti ile mağrur...” (s.6) sözünden kuvvetli biri olduğu sonucuna varılabilir.

Hz. Ebu Bekir'den sonra halife olan Hz. Ömer, adaletiyle ün salmıştır.

Barbaros Hayreddin Paşa

Romanın yüz yetmiş yedinci sayfasında, Barbaros Hayreddin şöyle tasvir edilmektedir: “Barbaros'un, sık bir sakalı ve gür çatik kaşları var. Uzun ve ince vücutlu, gözlerinden ateş fışkırıyor.”

Sultan Süleyman'ın karşısındaki saygılı ama ezilip büzülmeyen halinden rahat tavırlı, kimsenin karşısında eğilmeyen, her daim içinden geleni yapan biri olduğu anlaşılmaktadır. Akdeniz'de sürdürdüğü cihatlar ve Müslümanlara yaptığı yardımlar da cesur, yardımsever biri olduğunu göstermektedir.

Yıllarca denizlerde yabancılarla çarpıştıktan sonra Kanuni Sultan Süleyman tarafından kaptan – ı derya olarak görevlendirilir. Dünyaca tanınmış bir komutandır.

Murat Gazi

Romanda, Murat Gazi'nin herhangi bir fiziksel özelliğinden bahsedilmemiştir. “Hayatı boyunca, soğukkanlılığı, tedbiri elden bırakmamış olan gaziler Sultanı Murat Bey...” (s.86) denilerek soğukkanlı ve tedbirli biri olduğu vurgulanan Murat Gazi'nin malda mülkte gözü olmayan, tek amacı halkını korumak ve iyi şekilde yöneticilik yapmak olan bir padişah olduğu belirtilir.

Orhan Gazi'nin oğludur. Türk halkı tarafından Gazi Hünkar diye anılır. Balkanlarda ve Anadolu'da çetin mücadeleler yapmıştır.

Yıldırım Bayezid

Romanda kendisinden bahsedilirken “yıldırım gibi” benzetmesi kullanılmıştır. Buradan hareketli ve çevik biri olduğu sonucuna varılabilir. Düşman tarafından kuşatılmış bir kaleye tek başına, düşman askerlerinin arasından geçerek gitmesi, cesur biri olduğunu göstermektedir.

Sevilen, askerlerin çok güvendiği, hayran olduğu bir padişaktır.

II. Murat

Romanda II. Murat'ın herhangi bir fiziksel özelliğinden bahsedilmemektedir. Tecrübeli bir hükümdar olan II. Murat, uzun mücadeleler ve oğlu Alaeddin Ali'nin ölümü ile sarsılmıştır. Hatta bir dönem ruhi buhran geçirmiş, dünya işlerine ilgisi azalmıştır. Fakat sonrasında kendini toplamıştır.

Anadolu birliğinin sağlanmasında önemli rol oynayan bir padişaktır. Aynı zamanda Balkanlar'da da başarılı olmuştur. Bir süre kendi isteğiyle tahtını oğluna bıraksa da sonrasında yine oğlunun çağrısıyla geri dönmüştür.

3. Derece Kahraman

Oruç Reis ve Andrea Doria, romandaki üçüncü derece kahramanlardır.

Oruç Reis

Forsa olarak çalıştırıldığı gemiden, bağlı olduğu zinciri eline geçirdiği bir eğe ile incelterek kırmassından ve yüzerek bir köye ulaşip esaretten kurtulmasından, kuvvetli biri olduğu anlaşılmaktadır. Dinine bağlıdır, zor durumdaki Müslümanlara yardım eder. Tunus Sultanı'ndan, Haçlılarla mücadele için yer isterken söylediği “Makul ise bize bir yerceğiz gösteriniz. Gaza edelim, Ümmeti Muhammed ganimet malı ile faydalansın” (s.167) sözleri de yardımseverliğini ve cesaretini ortaya koymaktadır.

Forsalıktan kurtulduktan sonra denizlere açılır ve denizlerde sık sık yabancılarla karşılaşır, onlara karşı zaferler kazanır. Adı ünlü denizciler arasında anılmaktadır.

Andrea Doria

Romanda kurt denizci olarak adlandırıldığından yaşlıcadır denilebilir. Kendine güvenen, devrinin en meşhur Hristiyan kaptanıdır. Kaptan yetiştiren Cenevizli bir aileye mensuptur. Papalık, Napoli ve Fransa krallığı hizmetlerinde bulunmuştur.

Anlatıcı: Romanda yazar – anlatıcı yöntemi kullanılmıştır. Romanın yaklaşık ilk seksen sayfasında dini şahsiyetlerden bahsedilmesinden ötürü, bunun doğru bir seçim olduğu söylenebilir. Romanda olayların her yönünü ele alabilmek bakımından da yazar – anlatıcı yönteminin başarıyla kullanıldığı söylenebilir.

Zaman

Romanın geçtiği dönem: Hz. Muhammed döneminden Preveze Deniz Savaşı'na kadar olan dönemde, Müslüman Arap ve Türk dünyası için önemli zaferler ele alınmıştır.

Romanın yaşandığı süreç: 624 yılındaki Bedir Savaşı'ndan 1538 yılındaki Preveze Deniz Savaşı'na kadarki 914 yıllık süreçteki Müslüman Arap ve Türk dünyası için önemli zaferler anlatılmaktadır.

Romanın yazım tarihi: Roman ilk kez 1982 yılında basılmıştır (Tekin, 1999: 204).

Dil ve Anlatım

Dil ve anlatım başlığı içinde, romandaki atasözleri, deyimler, benzetmeler, ikilemeler, pekiştirilmiş kelimeler ve abartmalar ele alınmaktadır.

Atasözü

Kitapta sadece bir atasözü kullanılmıştır. O da “Ölmek var dönmek yok.”tur. Bu atasözü, kişinin bir şeyi yapmaktan asla vazgeçmeyeceğini anlatmak için kullanılır. Kitapta sadece bir atasözünün kullanılması çocuğun dil gelişimini desteklemek açısından yeterli değildir.

“Ölmek var dönmek yok.”(s.135)

Deyimler

Romanda sekiz yüz yirmi dört kez deyim kullanılmıştır. Bu durumda sayfa başına 4.4 deyim düşmektedir. Romandaki deyim sayısının, çocuğun dil gelişimini destekleyecek nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Romandaki deyimler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“... Bir gün olacak ki; üzerine yemin ettiğin Lat'ı, Uzza'yı ve Hübel'i parça parça ettiğimi **gözlerinle göreceksin...**” (s.5)

“Silahlar güneşte **göz kamaştırıyor.**”(s.5)

“İslamiyet için, malını ve canını **ortaya koymuş** sadık dost.”(s.6)

“Ve daha **saymakla bitmeyen** diğer sahabeler...”(s.6)

“Bugün mümin kulların **baş eğerse**, yeryüzünde sana başka inanacak kimse kalmayacak!”(s.7)

“Düşmanın çok **üstün olan** kuvvetinden o kadar üzgündü ki, dua ederken omuzlarından hırkası kaydı.”(s.7)

“Sonra **gözleri açıldı.**”(s.7)

“Müjdeler olsun Ya Ebu Bekir, Cebrail **imdadımıza yetişti.**”(s.7)

“Düşman **bozguna uğradı.**”(s.7)

“Bugün hak din uğruna savaşırken **can verenlerin** hepsini, Allah cennete kabul edecek.”(s.7)

“**Şehit düşünceye** kadar canla başla, kahramanca dövüştü.”(s.8)

“Artık müminleri **zapt etmeye** imkan kalmamıştı.”(s.8)

“Mücahitler **hücuma kalkar** kalkmaz, arkalarından vadinin derinliklerinden doğru, büyük bir kum sütununun yükseldiğini gördüm.”(s.8)

“Bu muhteşem sütunun, bulutlara **meydan okuyan** helezonları arasında, korkunç hayaller belirip kayboluyordu.”(s.8)

“**Kanım donmuş** gibiydi.”(s.8)

“Onlarla birlikte putperest saflarının **üstüne çöktü.**”(s.8)

“Düşmanı ne edeceğini bilmez bir **şaşkına döndürdü.**”(s.9)

“Korkudan **kendimden geçecek** hale gelmiştim.”(s.9)

“Rüzgar beni **önüne katmış**, çöp gibi oradan oraya sürüklüyordu.”(s.9)

“Sarı bir sisi andıran o karanlıkta, **şimşekler çakıyor**, mızraklar, kılıçlar parıldıyordu.”(s.9)

“Kum girdabı, imanla coşmuş insan yığınının **meydana getirdiği** fırtına ile birleşmiş, önünde durulmaz bir kasırga gibi, düşman **üstüne çökmüştü.**”(s.9)

“Düşmanı ne edeceğini bilmez bir **şaşkına döndürdü.**”(s.9)

““Hz. Muhammed’e **haddini bildireceğine**” dair yemin etti.”(s.10)

“Müminler, yalnız sayıca çok olan Gassanilerle değil, Bizanslılarla da çarpışmak **zorunda kalacaktı.**”(s.10)

“Ama ordunun herhangi bir şekilde **başsız kalabileceğini** de düşünerek, onun **yerine geçmek** üzere Hz. Cafer’i, Hz. Cafer’in **başına** bir felaket **geldiği** zaman da, Abdullah bin Revaha’yı seçti.”(s.10)

“Şayet seçtiği bu komutanların **başına** da bir şey **gelecek** olursa, ordunun, kendi kumandanını, kendilerinin seçmesini emretti.”(s.10)

“Ama manastırdaki rahipleri, **kendi hallerine bırakın...**”(s.11)

“Müminler bu savaşta **destan yazdılar...**”(s.11)

“Suriye’deki Roma işgal kuvvetleri komutanı Teodorus, Şurahbil’in **yardımına koştı.**”(s.11)

“Yoksa **geri mi dönmeli?**”(s.11)

“Savaşın iyi **netice vermeyeceği** meydanda...”(s.11)

“Sizler evlerinizden çıkarken İslam dini uğrunda **şehit olmak** niyeti ile çıkmadınız mı?” (s.11 - 12)

“Ölürsek **şehit olur**, bizden evvelki kardeşlerimize kavuşuruz.”(s.12)

“Aynı coşkun imana sahip Müslümanlar ona **hak verdi.**”(s.12)

“Bir **fırtına gibi** düşman içine daldılar.”(s.12)

“Düşman emirlerinden Malik bin Rafila, bir mızrak darbesi ile **yere serildi.**”(s.12)

“Hz. Zeyd, kahramanca ve yiğitçe **şehit oldu.**”(s.12)

“Allah Rasul’ünün talimatı gereğince, Hz. Cafer komutanlığı **eline aldı.**”(s.12)

“Az önce, kendilerine **kan kusturmuş** gazinin müdafaasız kalması, onlara **cesaret verdi.**”(s.13)

“**Fırtına gibi** daldığı düşman ordusuna, büyük **zarar verdi.**”(s.13)

“Savurduğu kılıç, güneş ışığında **göz kamaştırın** parıltılar ile inip kalkıyor, birbiri ardı sıra düşman kellelerini yere düşürüyordu.”(s.13 - 14)

“Sonunda; o da, her taraftan çevrilerek, **şehadet şerbetini**, yiğitçe şan ve şerefle **içti.**”(s.14)

“Ama Hz. Erkam, askerlik bakımından Hz. Halid’in daha **üstün olduğunu** söyleyerek, komutanlığı almasında **ısrar etti.**”(s.14)

“Ertesi gün, bir harp hilesi ile düşmanın **moralini bozmayı** başardı.”(s.14)

“Zafer **ümitlerini**, sayı üstünlüklerine **bağlamış** olan Bizanslılar ve Gassaniler, **dehşete kapıldı.**”(s.14)

“Müminlerin **tekbir getirerek** saldırımları şaşkınlığı paniğe çevirdi.”(s.15)

“Zeyd **şehit oldu.**”(s.15)

“Cafer **şehit oldu.**”(s.15)

“Abdullah **şehit düştü.**”(s.15)

“Hak geldi batıl **yok oldu.**”(s.15)

“Put yuvası haline getirilen Kabe’yi, insan elleri ile yapılmış, insana ne fayda ne **zarar verecek** sahte ilahlardan temizlemek...”(s.15)

“Ama Hudeybiye Antlaşması, bu kabileler arasındaki düşmanlığın **ortaya çıkmasını**, bir müddet önlemişti.”(s.16)

“Ya Rasulallah, harp felaketi **gelip çattı.**”(s.16)

“Kabe’ye sığındık, ancak orada da **kan döküyorlar.**”(s.16)

“Allah aşkına sen bize **yardıma koş, imdadımıza yetiş.**”(s.16)

“Bunlar yapılmazsa Hudeybiye Barışı **sona ermiş** sayılacak.”(s.17)

“Kendilerine **verilen fırsatı** da değerlendiremediler.”(s.17)

“Daha sonra **akılları başlarına geldi.**”(s.17)

“Ebu Süfyan **ümidini kesti.**” (s.18)

“Onlar, Allah Resulü’nün **uygun bulmadığı** hususta konuşamayacaklarını söylediler.”(s.18)

“Mekke’nin en ileri gelen şahsı, Medine’de kimseye söz geçiremeden **geri döndü.**”(s.18)

“Bize barış haberi getirmedi ki **emin olalım.**”(s.18)

“Resulullah Ebu Süfyan’a karşı **takındığı tavırla**, maksadını **ortaya koymuştu.**”(s.19)

“Gayesi; müşrikleri, Mekke şehrini müdafaa etmeye **fırsat vermeden** bastırmaktı.”(s.19)

“Resulullah, mukaddes şehir Mekke’de, bir kişinin dahi **kanının dökülmesini** istemiyordu.”(s.19)

“Gelen vahiyde; **yola çıkan** kadının Mekke’ye bir mektup götürdüğü bildirildi.”(s.19)

“Hz. Ali, Mikdat ve Zübeyr, atlarına atlayarak, son süratle, kadının **peşine düştüler.**”(s.19)

“O sırada, Hz. Ali’nin **kafasında bir şimşek çaktı.**”(s.20)

“Resulullah’ın **verdiği haberin** yanlış olmasına imkan var mıydı?” (s.20)

“Yoksa seni çırılçıplak bir hale getirmek suretiyle, mektubu **elinden alacağız,** diye kükredi.”(s.20)

“Mektup, Mekke fethi için Müslümanların **hazırlık yaptığını,** Mekkelilere **haber veriyordu.**”(s.20)

“**Çıt çıkmıyordu.**”(s.20)

“Ashab, imzayı duymak için **dikkat kesilmişti.**”(s.20)

“O Hatb ki; 313 kişilik mümin ordusu ile ölüme **meydan okuyarak,** Bedir’de, 1024 kişilik müşrik ordusuna **karşı çıkmış.**”(s.21)

“Seni bu işi yapmaya **sevk eden** sebep nedir?”(s.21)

“Emrediniz de bu münafığın **kellesini uçurayım.**”(s.21)

“Bedir gazasına katılanların, işledikleri ve **işleyecekleri günahları,** Allah’ın “Affettim” demediğini nereden biliyorsun?”(s.21)

“Müminlerin **yorgun düşerek** hastalanabileceklerini düşünen Resulullah, bir yudum su içerek, **orucunu bozdu.**”(s.22)

“Bu suretle kuvvetlerinin kalmadığını hisseden yolcuların, **oruçlarını bozabileceklerini** işaret etti.”(s.22)

“Biraz **mola vererek** dinlenen Müslümanlar, kalktıklarında süratle ilerlemeye başladılar.”(s.22)

“O sıralarda, hakikati anlayan Haşim oğullarından bir grup, Peygamberimizin huzuruna çıkarak, geciktiklerinden dolayı **özür dileyip,** Müslüman oldular.”(s.23)

“Huzaa kabilesi, Medine’den Mekke’ye giden **yolları tutarak**, seferin öğrenilmemesi için etrafta **kuş uçurtmuyordu.**”(s.23)

“Resulü Ekrem, Mekke’ye **kan dökülmeden** girmeyi sağlamak için, müşriklerin moralini bozmayı onlara **gözdağı vermeyi** düşünüyordu.”(s.23)

“Bu maksatla, geceleyin **mümkün olduğu** kadar çok yerde ateş yaktırdı.”(s.23)

“Bir oduncu, bir tuğlacı, bir hacı bulur da Kureyş’e, Allah’ın mağfiretine sığınmaları için **haber salarım** diye umuyordum.”(s.23)

“Belki, ölülerin **intikamını almaya** ahdetmiş Huzaaların ateşleridir!”(s.24)

“Hz. Peygamber, öyle bir ordu ile geldi ki, **karşı koymak** mümkün değildir!” (s.24)

“Kureyş, yarın **darmadağın olacak!**”(s.24)

“**Esir düşersen kafanı uçururlar...**”(s.24)

“Ebu Süfyan, bunun, son ümit olduğunu anladığından **başını eğdi.**”(s.24)

“Arkadaşı Budayl da **arkamıza düştü.**”(s.24)

“Hz. Peygamberin amcası Abbas olduğunu öğrenince, beyaz katırı da tanıdıkça geçmemize **müsaade ediyorlardı.**”(s.24 - 25)

“Ömer’in çadırının ışıklarına varana kadar, her şey **yolunda gitti.**”(s.25)

“Emreyle **kellesini uçurayım.**”(s.25)

“Ben **araya girdim:**” (s.25)

“Ama Müslümanların **güneş doğarken** uyanıp, yataklarından kalktıklarını görünce, **endişeye düştü:**” (s.26)

“Ebu Süfyan, yüzlerinde şafağın esrarlı pembe ışıkları oynaşan 10 bin insanın, Hz. Peygamberin ardında saf saf dizilişine, onunla eğilip, kalkışını bakarken, heyecandan **kendini tutamadı:**” (s.26)

“Ne Keyhüsrev’e, ne Kayser’e ne de dünyanın başka bir ünlü hükümdarına, demekten **kendini alamadı.**”(s.26)

“Anam, babam hakkı için, bundan hala **şüphe etmekteyim.**”(s.27)

“**Yazıklar olsun,** Ebu Süfyan sana, dedim.”(s.27)

“Çadırın dışında, bu katı müşrikin **kafasını uçurmak** zamanını bekleyen Ömer’in sesi geldi.” (s.27)

“Artık **kararını vermişti.**”(s.27)

“Hz. Peygamber fikrimi **uygun buldu.**”(s.28)

““Ebu Süfyan’ın evine sığınanlar, Kabe’ye sığınanlar, silahlarını bırakıp evlerine kapananlara dokunulmayacaktır.” , diye **haber gönderdi.**”(s.28)

“Müslümanlar, tekbir sesleriyle **yeri göğü inletiyordu.**”(s.28)

“Böyle bir orduya **karşı koyulmaz.**”(s.29)

“Karısı Hint öfkeden **çılına döndü.**”(s.29)

“Mademki bu orduya **karşı koymanın** delilik olduğunu kendi **gözlerinle gördün**, şu halde koş ve Mekkelilere anlat.”(s.29)

“Boş yere **kendilerini ateşe atmasınlar.**”(s.29)

“Ebu Süfyan **zaman geçirmedi.**”(s.29)

“**Kulak asmayın ona!**”(s.29)

“Silkinerek onun **elinden kurtulan** Ebu Süfyan:” (s.30)

“Muhammed’e **karşı koyalım** demeyin.”(s.30)

“Mekkeliler, Hz. Muhammed’e ve müminlere **yaptıkları kötülükleri** hatırlıyor ve çaresizlik içinde bekliyordu!”(s.30)

“İslam ordusu nihayet **özlemini çektiği**, Mekke önlerine geldi.”(s.30)

“Katiyen **kan dökülmeyecek...**”(s.31)

“Hz. Ali, Hz. Zübeyr ve Hz. Ebu Ubeyde hiçbir **karşı koymaya** rastlamadan, hedeflerine vardılar.”(s.31)

“Gözleri kararmış Mekkeliler dinlemedi ve **saldırıya geçtiler.**”(s.31)

“Müşriklerden 13 tanesi, bir anda, cansız olarak **yere serildi.**”(s.31)

“Mekke şehri, Müslümanlara **boyun eğmiş**, teslim olmuş...”(s.31 - 32)

“Bütün Müslümanlar da **tekbir getirmeye** başladı.”(s.32)

“**İğne atılsa yere düşmeyecek** kadar kalabalık.”(s.32)

“Allah vaadini **yerine getirdi.**”(s.32)

“Aleyhimizde toplananları yalnız başına **hezimete uğratıp** dağıttı.”(s.32)

“Allah katında en **üstün olanınız**, O’ndan en çok sakınanınızdır.”(s.32)

“Hepimizi af edeceğini ve herkesi **serbest bırakacağını** umuyoruz.”(s.33)

“Büyük Peygamber, O’nu doğduğu topraklardan sürmüş, **ıstıraplar çektirmiş, canına kastetmiş** olan Kureyşlilere şöyle buyurdu:” (s.33)

“Bugün siz yaptığınızdan **sorumlu tutulacak** değilsiniz!”(s.33)

“Size bugün hiçbir **başakakma** ve ayıplama yoktur.”(s.33)

“En büyükleri, Hübel **adını taşıyordu.**”(s.33)

“Batıl **yok oldu.**”(s.33)

“Batıl, **yok olmaya** mahkumdur.”(s.33)

“Putların çöp **haline gelişini** ve Resulullah’ın heybetini şaşkınlık içinde seyrettiler.”(s.34)

“Devrilen putlar önünde dilsiz ve şaşkın kalan halk, bir şey olmadığını görünce **ortaya çıkmaya** başlamıştı.”(s.34)

““**İntikam alacağımı**” bildirmişti.”(s.34)

“Yıllar yılı şu çöp yığınlarından **ibaret olan** putlardan mı **medet ummuş**, onlara mı yalvarmışlar?”(s.35)

“Bu uğurda **akan kanların, alınan yaraların**, kaybedilen canların, hiç biri boşuna değildir...”(s.36)

“O sıralarda, İslamiyet’in **karşısına dikilmiş** iki büyük devlet var...”(s.36)

“İslamiyet’ten önce, Arapların **aşağı görüldükleri** iki dev imparatorluk...”(s.37)

“Otuz – kırk bin kişiyle, zırhlı iki yüz bin kişilik orduları perişan eden kuvvetlerin savaş meydanlarında **yazdığı destanlar...**”(s.37)

“İman ve azimle Allah uğrunda, yiğitçe **şehadet şerbetini içen** şehitlerin kanlarıyla **yazılmış destanlar...**”(s.37)

“İslam fetihlerinde devler adamı ve askeri kumandan olarak **görev alan** bu kahramanlar, Hz. Muhammed(sav) tarafından ekilen tohumun meyveleriydi.”(s.37)

“Hz. Muhammed’in (sav) **meydana getirdiği** bu muhteşem kadro, yaptığı fetihlerle O’na layık olduğunu ispat etti.”(s.37)

“Hz. Peygamberin (sav) ölümünden sonra **meydana gelen** o müthiş karışıklıklar, İslam’dan dönen kabileler, sahte peygamberler ve **zekat vermek** istemeyenler o büyük İslami kadro tarafından önlendi.”(s.37)

“Üstelik onun darbesiyle dağıldı, **yok oldu.**”(s.38)

“Hz. Peygamberin ardından bazı kabileler, “İbadete devam edeceğiz, ama **zekat vermeyeceğiz**” diyordu.”(s.38)

“Sahabeden bazıları, onların İslamiyet’ten **yüz çevirmemeleri** için, tekliflerini kabul etmek gerektiğini düşünüyordu.”(s.38)

“**Zekat vermeyenlerle** daima mücadele edeceğim.”(s.38)

“Zira zekat da İslamiyet’in **önde gelen** şartlarından biridir.”(s.38)

“Üsame’ye **verdiği değeri** göstermek için de, Hz. Üsame’nin yanında yürüdü.”(s.39)

“İşte gerçek destanların yazılması, eşine rastlanmaz büyük fetihler, böyle imanlı bir kadro sayesinde **mümkün oldu.**”(s.39)

“Gaziler bu destanların yazılmasına sebep olan **kuvveti** nereden **alıyordu?**”(s.39)

“Arapları, Roma Devleti’nden daha büyük bir devlet, kurmaya **sevk eden** mukaddes kitaptan bahsedeceğiz.”(s.40)

“Yunan’ın ölü dimağına ve ölü irfanına **hayat vermiş**, bütün dünyayı cehalet karanlıkları sarmışken, her tarafa nur saçmış ve yeni ilimlerin **temellerini atmışlardır.**”(s.40)

“Evet, İslam mücahitleri bütün kudret ve **kuvvetlerini** Kuran’ı Kerim’den de Allah’a olan, sarsılmaz imandan **almışlardır.**”(s.40)

“Onlar bizim mallarımızı aldılar ve evlerimize **el koydular.**”(s.41)

“Suriye fethi ile uğraşan Hz. Ebu Ubeyde, İmparator Herakliyus’un büyük bir kuvvetle **harekete geçtiğini** öğrenmişti.”(s.41)

“Bu emirde, alınmış ne kadar cizye varsa, ödeyenlere **geri verilmesini** istedi.”(s.41)

“Büyük bir düşman kuvvetinin bize karşı ilerlediğini **haber aldığımızdan**, ödediğiniz icyeleri, size **geri veriyoruz.**”(s.42)

“Ama şimdiki durumda sizi korumamız mümkün değil bu yüzden aldığımız paraların hepsini **geri veriyoruz.**”(s.42)

“Eğer sizin yerinizde Romalılar olsaydı, bize bir şey iade etmek **şöyle dursun**, elimizde **ne var ne yok** hepsini alırdı, diyerek, Müslümanların başarısı için, dua etmişlerdi.”(s.42)

“Az zamanda Hire’ye **diz çöktürüyor.**”(s.43)

“Ama Hürmüz, bu sefer de daha önceden Kazıma’ya varıp, su bölgesini **ele geçirdi.**”(s.43)

““Allah’ın Kılıcı” Hz. Halid, o bölgede savaşa **karar verdi.**”(s.43)

“Gazilerin tekbir sedaları ile yaptığı saldırı, İran saflarını **darmadağın etti.**”(s.43)

“İranlılar müthiş bir **bozguna uğradı.**”(s.43)

“İranlılar, 30 bin **kayıp vererek** bozgun halinde kaçıştılar.”(s.43)

“Şanslarını tekrar denemeye **karar veriyorlar.**”(s.44)

“Hz. Halid’in yıldırım gibi ilerleyen atlıları, Velece’deki İran hatlarını **darmadağın etti.**”(s.44)

“**Yere serilen** 70.000 ceset İslam zaferinin işareti...”(s.44)

“Az zamanda, Enbar, Aynül Temr ve Dumatül Cendel şehirleri, İslam ordularına **boyun eğdi.**”(s.44)

“O sırada yeni bir **cephe açılıyor.**”(s.44)

“İran’ın bütün gayesi Irak’ı **geri alabilmekti.**”(s.44)

“Savaşlarda bütün ağırlığını **ortaya koyuyordu.**”(s.44)

“İran kumandanı Behmen, İranlıların mukaddes bayrakları olan Direfş – i Kaviyani ile **harekete geçti.**”(s.44)

“Fillerin üzerinde okçular **yer almıştı.**”(s.45)

“Her gazi, **destanlar yazıyordu.**”(s.45)

“Ebu Ubeyde’nin **şehit olmasından** sonra **yerine geçen** yedi kumandan da **şehadet şerbetini içti.**”(s.45)

“Sonunda komutayı **eline alan**, Hz. Müsenna, Fırat Nehri üzerine yapılan bir köprüden İslam kuvvetlerinin geçmesini sağladı.”(s.45)

“İran, Irak’tan **elini çekmek** istemiyor.”(s.45)

“Irak’tan sökülüş, İran’a çok **ağır gelmişti**.”(s.45)

“Öncülerin getirdiği haberlere dayanarak, Kadisiye üzerine yürümeye **karar verdi**.”(s.46)

“Ey Padişah, **üzerinden çok zaman geçmedi**.”(s.46)

“Bizi iyiliğe **sevk etti**.”(s.46)

“İşte bu peygamber, bize bu hususu da bildirdi ki, eğer biz onun dinini kabul edersek o zaman bizim dinimiz de, dünyamız da mamur olacak; her iki dünyanın saadetini **elde edeceğiz**.”(s.46)

“O’nun **gösterdiği yoldan** gittik.”(s.46)

“İşte hak, hak olarak **ortaya çıksın**.”(s.47)

“Biz de huzura gelip, şimdi sizi bu hak dine **davet ediyoruz**.”(s.47)

“Asla bizim size saldırma **hakkımız olmaz**.”(s.47)

“Bundan sonra da sizin için, Kuran- ı Kerim’in hükümlerini uygulamak **farz olur**.”(s.47)

“O da, bizden yana emniyette olmak ve eman elde eylemek istersiniz, bizim düşmanlarımızla **alakayı keseceksiniz**.”(s.47)

“Ama siz bunu da nazarı **itibara almaz**, bize karşı muhalefet fikrinden vazgeçmezseniz elbette ki biz de fitne ve fesadın **önüne geçmek**, dünyada emniyeti hakim kılmak için mecburen kılıca sarılmak **zorunda kalırız**.”(s.47)

“İçinizden baş kaldıran itaatsizliğe ve isyana davranmaya yeltenen olsaydı, hudut emirlerinden birine bir mektup yazar, size **haddinizi bildirmesini** söyledik.”(s.48)

“O da, size gereken **dersi verir, kulağınızı bükerdi**.”(s.48)

“Ben size bu hususta bir düşünce **salık vereyim**.”(s.48)

“Bize karşı savaşı kazanmak **hayaline kapılmayın**.”(s.48)

“Memleketin köşe bucağında, bazı yerleri **elinize geçirdiniz** ise, bunları **ele geçirmekle** kuvvetli olduğunu düşünüp aldanmayın.”(s.48)

“Biz sizin ihtiyaçlarınızı **dikkate alıp**, sizin refahınızı da sağlarız.”(s.48)

“Kalbimizde **yer etti**.”(s.49)

“**Hırsını alamayarak**, bir zembil toprak getirtti.”(s.50)

“Asım bin Amr **ayağa kalktı**.” (s.50)

“Şimdi bu savaşı **mümkün olduğu** kadar geciktirmek tamamen bizim lehimize olacaktır.”(s.51)

“Zira bu gecikme fırsatı bir daha **elimize geçmez**.”(s.51)

“Düşmanı ufak tefek cenklerle oyalayarak ona **zayıat verdirmeye** çalışmak, karşı tarafı **kuvvetten düşürecektir**.”(s.51)

“Bu şekilde, onlara çok daha büyük **zararlar verdirebiliriz**.”(s.51)

“Ama bu cevap, Yezdicerd’i **tatmin etmedi**.”(s.51)

“Rüstem’in derhal **harekete geçmesini** istedi.”(s.51)

“Rüstem istemediği halde, Kisra’nın baskısı ile **harekete geçti**.”(s.51)

“Calinus adlı bir kumandanını, öncü olarak, 40.000 kişi ile **ileri çıkardı**.”(s.51)

“**Zaman kazanmak** ve belki Müslümanları ikna ederek geriye çevirmek düşüncesi ile konuşmak üzere elçi istedi.”(s.51)

“Düşüncesine göre, altın sırmalı halılarla döşenmiş muazzam otağın zenginliği ile mücahitlerin **gözleri kamaşacak** ve **moralleri bozulacaktı**.”(s.52)

“Rüstem, İslam elçilerinin isteklerini kabul etmedi ve savaşa **karar verdi**.”(s.52)

“Hz. Saad, Rüstem’in savaşa **karar verdiğini** öğrenince kumandanlara, askerleri coşturucu sözler söylemelerini istedi.”(s.52)

“Beklemekten **canları sıkılmış** gazilerde, bir ferahlık **meydana geldi**.”(s.52)

“Orduyu, yüksek bir yerden, göğsünü bir yastığa yerleştirmiş olduğu halde **idare edecekti**.”(s.52)

“Bu sıralarda, İranlılar da gerekli **hazırlıkları yapmıştı**.”(s.53)

“Rüstem, ordusuna ateşli **nutuklar çekiyor**, İran’ın eski kahramanlıklarını hatırlatarak, onları coşturmaya çalışıyordu.”(s.53)

“30 bin İran süvarisi zincirlerle birbirine kenetlenmiş, Müslümanları çiğnemeye **ant içmişti**.”(s.53)

“Gazilerin bu cesareti ve yiğitliği **tesirini gösteriyor**.”(s.53)

“**Havanın kararması** İranlıları kurtarıyor.” (s.54)

“Ama bu gururu ona çok **pahalıya mal oldu**.”(s.54)

“Öğleye doğru müthiş bir **fırtına çıktı**.”(s.54)

“Pek çok, mal ve ganimet **ele geçti**.”(s.55)

““Sanki **gözümün önünde** gibi görüyorum ki, Suraka, Kisra’nın bileziklerini takıyor” buyurmuştu.”(s.55)

“Hak peygamberin, **haber verdiği** olaylardan biri daha gerçekleşmişti.”(s.55)

“Celula ve Nihavend’de, İran’a **indirilen darbeler**, İran Sasani İmparatorluğunu çökertirken, İran’ın kalbine gömülen fetih sancakları yükseliyordu...”(s.55)

“Behra, Suleyh, Kelb, Gassan, Lahm ve Cüzam Arap kabileleri birleşerek **harekete geçtiler**.”(s.56)

“İslam komutanlarından bazıları **şehit oldu**.”(s.56)

“Hz. Ebu Bekir, gazileri dalga dalga Suriye üzerine **sevk etti**.”(s.56)

“Kardeşi Thedor’u 90 bin kişilik kuvvetle Amr bin As’ın üzerine, General Caraca’yı Yezid’e, General Durakis’i Şurahbil’e ve Bikariyus bin Nastas’ı 60 bin kişi ile Ebu Ubeyde’ye karşı **sevk etti**.”(s.57)

“Bu savaşın ebediyen destan gibi anılacağı, Allah Rasulü’nün bana **haber verdiği** büyük bir hadisedir.”(s.57)

“Halid, Irak’taki kuvvetlerin başına Müsenna’yı bırakarak 10.000 kişilik kuvvetle **yardıma koşuyor**.”(s.57)

“**Yola çıkmadan önce**, tehlikeli yolu bilen ve o sıralarda gözleri görmeyen Rafi’ye **akıl danışıyor**.”(s.58)

“Gassanilere **baskın yaparak**, onları perişan ediyor.”(s.58)

“Bizanslılar da, İslam kuvvetleri karşısında **yer almış...**”(s.58)

“Sonunda, kesin **neticeyi verecek** savaş başlıyor.”(s.58)

“Gaziler de sabah namazından sonra hazırlıklarını son defa **gözden geçiriyor.**”(s.58)

“Savaş **kokusunu almış** cins atlar, kişneyerek ön ayaklarıyla yerleri kazıyor...”(s.59)

“Halid, gazileri dalga dalga **sevk ediyor.**”(s.59)

“Yeni bir iman dalgası, unutulmaz bir **destan yazdırıyor.**”(s.59)

“Kendi vatandaşlarına karşı çarpışırken **şehit oldu.**”(s.59)

“General Tedarik **esir edildi.**”(s.59)

“Koskoca İmparatorluk, Müslüman gazileri karşısında **diz çökmüştü.**”(s.59)

“Antakya bana uzak değildir; cesur askerlerimle oraya da, atalarımın yurdu olup, kendilerine benim devrimde iade edilecek olan Şam’a da **el atacağım!**”(s.61)

“Yakında, Mısır’ı kılıcımla cebren **zapt edeceğim** ve oranın servetleri benim ganimetlerimi arttıracaktır.”(s.61)

“Nusaybin, Musul ve hatta ecdadımın El Cezire’siyle bütün devletimizin ahalisi de aynı **akıbeti uğrayacaktır.**”(s.61)

“Kendilerini diğer insanlardan **üstün gören** gruplar çoğalmış.”(s.63)

“Rüşvet, iltimas **almış yürümüş.**”(s.63)

“Şahsi çıkarlar her şeyden **üstün tutuluyor.**”(s.63)

“Son nefesinde, Halifelik makamının **emrine verilen** eşyaları, yeni Halifeye devretmişti.”(s.63)

“Devlet hazinesi **elinin altında olduğu** halde, ölürken borcu vardı.”(s.64)

“Ben size helal olan şeylerden **haber vereyim.**”(s.64)

“Sizin en iyiniz olmadığım halde, sizin **başımıza geçmiş** bulunuyorum.”(s.64)

“Vazifemi yolunda ifa edersem bana yardım ediniz; yanılırsam bana doğru **yolu gösteriniz.**”(s.64)

“Şunu biliniz ki, ben size göndermiş olduğum valileri, sizleri tehdit altına alsın, ıstıraba düşürsün, sizlere karşı gururlansın, **kesesini doldursun**, kendisini refaha kavuştursun, sizleri perişanlığa düşürsün diye göndermedim.”(s.65)

“Ben onları, size dininizi öğretmek, ahlak ve ibadetlerinizi düzeltmek, Allah’ın ve Rasulü’nün istediği yolları anlatmak, Müslümanların her birinin değerine karşı vazifelerini aşılacak, kardeş olduklarını duyurmak, yaramazlıkları gidermek, aranızda **çıkması** muhtemel olan **anlaşmazlıkları** adalet dairesinde halletmek, huzur ve emniyetinizi sağlamak için gönderiyorum.”(s.65)

“Ömer’in ruhunu, kudretli elleri arasında tutan Allah’ıma yemin ederim ki; bu dediklerimin dışında her kim bir harekette bulunursa onu, derhal layık olduğu **cezaya çarptırırım**.”(s.65)

“Sizlerin halk üzerinde **hakkınız olduğu** gibi, onların da sizlerin üzerinde hakları vardır.”(s.66)

“Bir idare adamının bilgisiz ve duygusuz olması, bütün cemiyeti sarsar, milleti çöküntüye götürür, yıkıntılar **meydana getirir**; cemiyetin bünyesinde derin **yaralar**, gedikler **açar**.”(s.66)

“Bu ise, öyle bir felaket doğurur ki, bunu önlemek ve yaraları kapatmak **mümkün olmaz**.”(s.66)

“Sizi, **saltanat sürmek** tahakküm ve büyüklük satmak için tayin etmedim.”(s.66)

“İdarecilerin, psikolojik durumlarını **gözden kaçırmazdı**.”(s.67)

“Bu büyük halifenin, bu husustaki hassasiyeti çok **dikkat çekicidir**.” (s.67)

“Aile efradına şefkat ve merhameti olmayan bir kimsenin ümmeti Muhammed’e acıyacağına **ihtimal verilemez**, dedi ve valiyi derhal görevden aldım.”(s.67)

“Bir gün de, kölesinin getirdiği süttün bir iki yudum içtikten sonra, süttün devlet hazinesine ait bir deveden sağıldığını öğrenince, **çılına döndü**, kölesine.” (s.67)

“**İçi rahat etmedi** ve devlet hazinesinden içtiği bu iki yudum sütün, haram olacağını düşünüyordu.”(s.68)

“Devlet mekanizmasını yürütürken, kendilerinden vazgeçmiş, **kendilerini** millete **adamış** kimselerdi onlar.”(s.68)

“Fırat kenarında kaybolan bir keçiden, Allah beni **sorumlu tutar**” diyecek kadar idareciliğin büyük sorumluluğunu hisseden Hz. Ömer, kimsesizlerin, ezilenlerin, yetimlerin ve **haksızlığa uğrayanların** babasıydı.”(s.68)

“O, halifeliği **boynuna aldığından** beri, bir kerecik olsun benim ne halde ve ne durumda olduğumu **arayıp sormadığı** gibi, benim gibilere yaptığı yardımlardan, hiçbirini bana yapmadı.”(s.69)

“Ben, o adamın, Allah’ın **gazabına uğramasını**, cehennemlik olup ateşte yanmasını istemiyorum, dedi.”(s.69)

“Allah sana acısın, dediyse de, Hz. Ömer sözlerinde **ısrar etti**.”(s.70)

“Kadından, Ömer’den **davacı olmayacağına dair**” söz aldı.”(s.70)

“Hz. Ömer, meşhur kıtlıkta, **elinin altında** bulunduğu halde, halk yiyemediği için er, yağ gibi yiyeceklerden hiç birini yemedi.”(s.70)

“Onların devlet reisliği, halkın ıstırap çığlıklarına **kulak tıkayan** sonraki halifelerle, mukayese bile edilmeyecek idarecilikti.”(s.70)

“11. yüzyıl ortalarında, Bizans’ın saldırılarına “Dur” diye kükreyen bir Müslüman millet **ortaya çıkıyor**.”(s.71)

“Tuğrul Beyin **gözleri yaşardı** ve:” (s.72)

“Onu ellerinde taşıyan Türk gazileri, coşkunun bir **sel gibi** çağlayarak Bizans topraklarına **akıyordu**.”(s.72)

“İslam alemi böylece 200 yıldır **hasret kaldığı** zaferlere kavuşuyordu.”(s.72)

“Türkler gelmeden önce, 2 yüzyıla yakın bir zamandır İslam alemine yıldırımlar yağdıran Bizans, **kabuğuna çekilmişti**.”(s.72)

“Amacı; Türklere ve İslam alemine **indireceği darbe** ile Hristiyanlık dünyasında şan ve şöhrete kavuşmak...”(s.72 - 73)

“İslamı **kökünden kazımak!**”(s.73)

“Malazgirt’te kuşatılmış olan Türk halkı, aman dileyerek teslim oldukları halde; İmparator çoğunu insafsızca **kılıçtan geçirtti**.”(s.73)

“Bu durum, İmparatorun; İslam alemine **duyduğu insafsız kini** gösteriyordu.”(s.73)

“Halep önlerinde Bizans elçisinin teklifini kabul etmiş olan Alpaslan, Halep’i Türk hakimiyetine aldıktan sonra Şam’a giderken İmparatorun **harekete geçtiğini** öğrenmişti.”(s.74)

“İmparatorun bir yandan sulh teklifi yaparken, diğer yandan **harekete geçmiş** olması, Türk Sultanını şaşırtmıştı.”(s.74)

“Derhal **geri dönerek** kuzeye yöneldi.”(s.74)

“Cebri yürüyüş sırasında, Fırat nehrini geçerken bazı **kayıplar verdi**.”(s.74)

“Urfa üzerinden Musul’a geldiği sırada, Malazgirt’in düşman **eline geçtiğini** öğrendi.”(s.74)

“Türkler, **naralar atarak**, boru ve trampetler çalarak, onları dehşet içinde bırakmıştı.”(s.74)

“Alpaslan, **dökülecek kanlardan** sorumlu olmamak için İmparatora barış teklifinde bulundu.”(s.75)

“Hatta o, bütün İslam alemini **ele geçireceğine** inanıyordu.”(s.75)

“**Naralar atarak**, borular çalarak onları dehşet içinde bıraktı.”(s.76)

“Bizans ordugahının çevresinden **yıldırım gibi** geçen Türk atlıları, Bizans kuvvetlerinin morallerini **darmadağın etti**.”(s.76)

“Önce oklar boşaltılacak, “**Geri dön**” borusu ile herkes **geriye dönecekti**.”(s.76)

“Gaziler ise, geri çekile çekile, düşmanı Komutan Tarank’ın **pusuda beklediği** vadiye çekecekti.”(s.76)

“**Secdeye kapandı**.”(s.77)

“Ya muzaffer oluruz, ya **şehit olarak** cennete gideriz.”(s.77)

“Müslümanlara içinde zenginlikten başka bir şey olmayan **kapı açtım**, dedi.”(s.77)

“Eğer **şehit olursam** bu beyaz elbisem kefenim olsun.”(s.78)

“Benden sonra Melikşah’ı **tahta çıkarınız**.”(s.78)

“Bu hava, savaşa alışık atları **zapt edilemez** hale getirdi.”(s.78)

“Gaziler, hep bir ağızda **tekbir getirmeye** başladılar.”(s.78)

“Alpaslan, beklenen **işareti verdi**.”(s.78)

“Gaziler, artık **kendilerinden geçmişler.**”(s.78)

““Allah Allah” nidaları **yeri göğü inletiyor.**”(s.78)

“Ama Türk askerine karşı duyulan korku, İmparatora karşı duyulan korkuya **üstün geldi.**”(s.79)

“Fetih sancakları, artık, hiç bir **engel tanımaksızın** Anadolu’da dalgalanacaktı.”(s.79)

“II. Kılıç Arslan, Miryakefalon da **indirdiği darbe** ile Bizans kartalının kanatlarını budamıştı.”(s.80)

“Selçuklulardan sonra, hakimiyeti **ele geçiren** Osmanlı Hanedanı da, aynı gaye peşinde: İslam’a **hizmet etmeye** devam ediyordu.”(s.81)

“İslam’a hizmetten **geri kalmayınız.**”(s.81)

“Oğullarına ve diğerlerine bu vasiyeti yaptıktan sonra, **tahta geçecek** olan oğlu Orhan Beye de şöyle dedi:” (s.81)

“Onun ölümünden sonra **yerine geçmiş** olan Orhan Gazi de, aynı şekilde hareket etmiştir.”(s.81)

“İznik’i kurtarmak için gelen Bizans İmparatoru III. Andronikos, Pelekanon da büyük bir **darbe yedi.**”(s.81)

“O, yalnız Haçlı alemleri ile değil, Bizans tahrikleriyle Osmanlı Türklerini **arkadan vurmak** isteyen, Karaman Oğulları ile de çarpışıyor.”(s.82)

“Lüleburgaz’dan bir yelpaze gibi açılan Türk gazileri, **şimşek gibi** ilerleyerek fetih sancaklarını Dimetoka ve Keşan’a dikiyorlar.”(s.82 - 83)

“İhtiyat **tedbiri almamış.**”(s.83)

“Yolda, Türk halkına **zarar veren** Rumların barındığı Biga Kalesini kuşatıyor.”(s.83)

“Lala Şahin Paşa, Padişahın savaşa yetişemeyeceğini anlıyor ve Lala Şahin Paşa, **harekete geçmeye karar veriyor.**”(s.83)

“Bu durumu gören Hacı İl Bey, düşmana bir **baskın yapmaya karar verdi.**”(s.84)

“Düşmana ani bir **baskın yaptı.**”(s.84)

“Az zamanda, 100.000 kişilik Haçlı ordusundan **eser kalmadı.**”(s.84)

“Tecrübeli gaziler, kendilerine gösterilen yerleri tek tek **ele geçirmeye** başladı.”(s.84 - 85)

“Bu durum karşısında tehlikeye giren Yukarı Sırbistan despot’u Lazar, evvelce Osmanlılara vermekte olduğu vergi ve asker sayısını arttırmak **zorunda kaldı.**”(s.85)

“Osmanlılara saldırmak için, **fırsat kollamaya** başladılar.”(s.85)

“Murat Gazi, Bosna Kralına **haddini bildirmek** için Şahin Paşa’yı 20 bin kişi ile **harekete geçirdi.**”(s.85)

“Sırp ve Bosnalılardan **meydana gelmiş** 30 bin kişilik kuvvet, Türk kuvvetlerini Ploşnik’te baskına uğrattı.”(s.85)

“Ploşnik baskını, Osmanlılar aleyhinde hazırlanmış bir Balkan ittifakını **ortaya çıkardı.**”(s.85)

“Haçlılara gelince, Ploşnik baskınında kazandıkları ucuz zafer onlarda büyük sevinç ve **ümitler uyandırdı.**”(s.85)

“Macarlar, Hırvatlar, Eflaklılar, Lehliler ve Osmanlıların nüfuzu altında bulunan Bulgarlar ile Varna bölgesi Prensi Dobrotiç oğlu İvanko, Türklere karşı yapılacak savaşta, Balkan milletlerinin yanında **yer alacaklarına ant içtiler.**”(s.85)

“Hayatı boyunca, soğukkanlılığı ve tedbiri **elden bırakmamış** olan gaziler Sultanı Murat Bey, bu olayda da soğukkanlılığını kaybetmedi.”(s.86)

“Yahşi Bey, **şimşek gibi** bir hızla gece, Pravadi kalesinin önüne geldi.”(s.86)

“Niğbolu’ya sığınmış olan Kral Sosmanos, Sultan Murat’ın ordu ile Bulgaristan’a girdiğini öğrenince, büyük bir **korku** ve telaşa **kapıldı.**”(s.87)

“Bu arada, **hızını alamayan** Türk kuvvetleri, Sırp topraklarına geçti.”(s.87)

“Bulgaristan’ın fethi, Balkan devletlerini büyük bir **telaşa düşürdü.**”(s.87)

“Sırp Kralı Lazar, Bosna Kralına ve Arnavutluk’a **haber göndererek**, tehlikenin yaklaştığını, derhal **harekete geçilmezse**, Bulgaristan’ın **durumuna düşebileceklerini** bildirdi.”(s.87)

“Sırp Kralının, Türk korkusu ile **teşvik ettiği** Hristiyanlık aleminden, savaş için hazırlanmış kuvvetler, **harekete geçti.**”(s.87)

“**Hazırlığını yapmış** olan Türk ordusu, nihayet Haçlılar üzerine yürüdü.”(s.88)

“O gece müthiş bir **fırtına çıktı.**”(s.88)

“Murat Gazi **abdest aldı.**”(s.88)

“Murat Gazi'nin gözlerinden **sevinç gözyaşları dökülürken**, rahmet her tarafı ıslatıyordu.”(s.89)

“Namazdan sonra, kösler çalınmaya, zurnalar savaş havaları ile **yeri göğü inletmeye** başladı.”(s.89)

“Silahlar, **gözden geçirildi.**”(s.89)

“Haçlılar, Türkleri mutlaka yenecekler ve **yok edeceklerine** inanıyordu.”(s.89)

“**Hazır olan** ordu Padişahın işaretiyle **harekete geçti.**”(s.89 - 90)

“Düşmanın saldırısı üzerine topçu başı Haydar Bey, **besmele çekerek** ateşe başladı.”(s.90)

“Haçlı merkezi, **dört bir tarafından** sarıldı.”(s.90)

“Kral Lazar, bütün Sırp kuvvetleriyle Türklerin eline **esir düştü.**”(s.90)

“Ama bu, Haçlıların kaçmaya **fırsat bulamayan** topluluklarıydı.”(s.90)

“Murat Gazi, yaralı Sırp askerinin yanına gelmesi için **müsaade etti.**”(s.91)

“Gazi Sultan, öldürücü bir **yara almıştı.**”(s.91)

“Yetişmesine **fırsat verilmedi.**”(s.91)

“Kosova'dan **ders almayanlar** kıpırdanmaya başlamıştı.”(s.92)

“Korkusuz ve **şimşek gibi** hareketli, yiğitler yiğidi Yıldırım Bayezid...”(s.92)

““ Böyle silahlar **zapt ettikçe** yalnız Bulgaristan'da değil Macaristan üzerinde de **hakkı olacağını**” söyledi.”(s.92)

“Papa IX. Bonifas'a bir Haçlı seferi düzenlenmesi için **ricalarda bulundu.**”(s.92)

“Türkler üzerine tertip edilecek bir seferi gayet **uygun bulan** Papa, Hristiyan devletlere **haber gönderdi.**”(s.92)

“Fransız, İngiliz, Alman, İspanyol, Lehistan, Belçika, Lombardiya, Venedik, Ceneviz, Romen ve Rodos şövalyeleri **harekete geçti.**”(s.92)

“Haçlılar, geçtikleri köy ve kasabalarda yaptıkları ahlaksız hareketlerle halkı **canından bezdirdi.**”(s.93)

“Osmanlı hakimiyetinin başladığı yerlerde, vahşetleri daha da müthiş bir **hal aldı.**”(s.93)

“Türlere bağı bir Bulgar prensinin **elinde bulunan** Vidin alındı.”(s.93)

“Fransızlar, şehri **zapt etmek** şerefini kimseye bırakmak istemediler.”(s.93)

“Bu durum karşısında gaziler teker teker **şahadet şerbetini içiyordu.**”(s.93)

“Sonra evleri **ateşe veriş...**”(s.93)

“Kral Sigismund’un kumandanlara **verdiği** zafer **ziyafetinde** yaptığı konuşma.”(s.94)

“Ertesi gün, çekirge sürüsünden farksız ordu tekrar **yürüyüşe geçti.**”(s.94)

“**Önlerine çıkacak** Türk ordusunun vay haline!”(s.94)

“Bu orduya **karşı**, kim **durabilir?**”(s.94)

“Haçlı elçileri, mağrur bir edayla “ Vidin’i, Rahova’yı bir hamlede ezdiklerini, aynı şeyin Niğbolu’nun **başına gelmesini** istemiyorsa, teslim olması gerektiğini” söylediler.”(s.95)

“Daha, Sultandan bir **haber çıkmamış**, kahraman gaziler önce Allah’a sonra Sultan Bayezid’e güveniyorlar.”(s.95)

“Niğbolu’dan dışarı, dışarıdan Niğbolu’ya **kuş uçurtulmuyor.**”(s.95)

“Onlarsa bu nasihatlere **kulaklarını tıkamışlar.**”(s.95)

“**Dört bir yanahaber salarak**, gazileri yanına çağırıldı.”(s.96)

“Ordu **şimşek gibi** gidiyor.”(s.96)

“Haçlılar **neye uğradıklarını anlamadan esir alındı.**”(s.96)

“Türk hakanının, karşılmasına çıkamayacağına o kadar **emin olmuşlardı** ki; Padişahın geldiğini söyleyenler, bozgunculukla suçlanıyor.”(s.96)

“Ama Kral Sigismund, ihtiyatı **elden bırakmıyor.**”(s.96)

“Ama düşman **dört bir yandan** kaleyi kuşatmış.”(s.97)

“İbadet eden, dua eden askerlerine baktıkça kalbi **kan ağlıyor.**”(s.97)

“Gerçi yiyecek uzun bir zaman daha **idare eder** ama bu muhasara daha devam ederse ne olacak?”(s.97)

“Şimdi karşımda gördüğüm bu gazilerden, **kim bilir** kaç **şehadet şerbetini** içecek.”(s.97)

“Bu düşünceler içindeyken, bir sesle **yerinden fırladı:**” (s.98)

“Hünkarın gelmesini çok beklediği için, hayali ona bir **oyun mu oynuyor?**”(s.98)

“İstirahat eden askerler de **dikkat kesilmiş**, birbirlerinin yüzlerine şaşkın şaşkın bakıyorlar.”(s.98)

“Doğan Bey sevinçten **deli olacaktı.**”(s.98)

“Aşağıda, alaca karanlıkta, bembeyaz atının üzerinde heybetli Sultanın şeklini **fark etti.**”(s.98)

“Ama din yoluna, devlet uğruna **baş koymuş** olan bizler, Allah’a güvenerek sabrettik.”(s.98 -99)

“Düşman karakollarından birine mensup iki er, beyaz bir atlının yanlarından geçtiğini **fark ettiler:**” (s.99)

““Dur! Parola!” derken beyaz atın **şimşek gibi** karanlığa karıştığını gördüler.”(s.99)

“Muhafızlar **sorguya çekildi.**”(s.99)

“Ceza: orduya yalan yanlış haber yayarak, **moral bozmaya sebebiyet vermekten** ve nöbette içki içerek, hayal görmekten elli kırbaç üç gün de hapis...”(s.99)

“Karşılarna çıkan bu fırsatı, Kral niye **ellerinden almaya** kalkıyordu.”(s.100)

“Azap askerleri, oldukça **zarara uğradılar.**”(s.100)

“Bir taraftan da: “ Yaşasın Sent Denis, yaşasın Sent Corc” diye harp **naraları atmaktaydılar.**”(s.100)

“Sultanın emriyle, Azaplerin arkasındaki ikinci hat yanlara çekilirken hilal **şeklini aldı.**”(s.101)

“Türk hafif süvarileri, pek **zarara uğramadan** iki yana açıldılar.”(s.101)

“Kazıklara saplanan atların kişnemeleri, şahlanmaları, kaçışmaları ve zırhları parçalayan Türk okları Haçlıları **şaşkına çevirdi.**”(s.101)

“Onları takip ederek tepeye soluk soluğa tırmanan zırhlı şövalyeler **donup kaldılar.**”(s.101)

“**Gözler önünde** bir destan...”(s.101)

“Ama çoğu **yok edildi.**”(s.102)

“**Esir edildi.**”(s.102)

“Onlar **yok edilince**, Kral Sigismund’un kuvvetlerine yüklenildi.”(s.102)

“**Korku ve dehşete kapılmış** bir halde kaçtılar.”(s.102)

“Savaşta, Haçlı şövalyelerinden büyük bir kısmı **esir edilmişti.**”(s.103)

“Bunlar, Bursa ve Edirne de buldukları sırada, Türk – İslam medeniyetini görerek **hayran kaldılar.**”(s.103)

“1425’te Mentеше Oğulları Beyliği **son bulur.**”(s.103)

“Teke Oğulları Beyliğine **son verilir.**”(s.104)

“Macarlarla yapılan birkaç savaş ve anlaşmadan sonra bir Haçlı kuvveti, Osmanlıları Balkanlardan atabilmek için **harekete geçer.**”(s.104)

“Balkanlarda alınan mağlubiyet, Arnavutluk’ta İskender’in faaliyete geçmesi ve Anadolu’da Karaman Oğullarının **bitmek tükenmek bilmeyen** ihtirasları, Osmanlı Devleti’ni çok müşkül bir duruma sokmuştu.”(s.104)

“Bu şartlarda, her **ne pahasına olursa olsun**, bir antlaşma yapmaktan başka çıkar yol gözüküyordu.”(s.104)

“Macarlar, bu durum karşısında Eflaklılarla anlaşır ama Osmanlı kuvvetleri, onlara gereken **dersi vermekte** gecikmez.”(s.104)

“Sultan II. Murat bir barış için **harekete geçti.**”(s.105)

“Macaristan ve Lehistan Kralı Ladislas, 12 Temmuz 1444’te Segedin şehrinde, antlaşma hükümlerine **sadık kalacağına** dair İncil’e **el basarak** yemin etti.”(s.105)

“II. Murat da, Kuran üzerine **el basarak and içti.**”(s.105)

“Sultan II. Murat, uzun süren mücadele sonunda iyice **yorgun düşmüştü.**”(s.105)

“Hatta ruhi bir **buhran** bile **geçirdi.**”(s.105)

“Oradan **haber gönderip**, sultanlığı, oğlu Mehmet’e bıraktığını bildirdi.”(s.105)

“Tabii ki, o buhranlı ve karışık devrede Sultan Murat gibi, tecrübeli birinin hükümdarlığı bırakması ve çocuk yaşta olan Mehmet’in **tahta geçmesi** Edirne’de büyük telaşa sebep oldu.”(s.105)

“Bu durum, Çandarlı Halil Paşa’nın **işine gelmemiştir.**”(s.105)

“Bizans elçileri Paris ve Dijon saraylarına kadar gidip, Niğbolu’nun **intikamını alma** zamanının geldiğini bildiriyor ve Fransızları kışkırtıyordu.”(s.106)

“Bizans, İstanbul’da bulunan Osmanlı hanedanına mensup Şehzade Orhan’ı **serbest bıraktı.**”(s.106)

“Hristiyanlar için pek parlak gözükten bu durumlar, savaş taraftarı olmayan Hünyadi Yanoş’un bile **iştahını kabartıp**, cenk hazırlıklarına girişmesine sebep oldu.”(s.106)

“Segedin Antlaşması’nı bozan Hristiyanlar, aralarında bir de birlik **meydana getirdiler.**”(s.106)

“Haçlıların, Osmanlı sınırını geçtiği **haber alınır** alınmaz, durum Sultan II. Murat’a bildirildi ve ordunun **başına geçmesi için davet edildi.**”(s.106)

“Bu davet, defalarca yapıldığı halde, Sultan Murat, gelmemekte **ısrar etti.**”(s.106 - 107)

“Eğer Padişah biz isek size emrediyoruz, gelip ordumuzun **başına geçin;** yok padişah siz iseniz, gelip devletinizi müdafaa edin!”(s.107)

“Sultan Murat, oğlunun bu mektubunu alınca, hemen **yola çıktı.**”(s.107)

“Nihayet, 10 Kasım 1444 tarihinde iki kuvvet **karşı karşıya geldi.**”(s.107)

“İki kanadımız bozulmuş olmasına rağmen, tecrübeli Gazi Sultan **telaş göstermedi.**”(s.107)

“Tekbir getiren ve fetih ayetleri okuyan hafızlar arasında granit bir **kaya gibi** sapaşlam durdu.”(s.107)

“Kral Ladislas’ın ölmesi Haçlıların **moralini bozdu.**”(s.107)

“Haçlı ordusunda büyük bir telaş **baş göstermişti.**”(s.108)

“Her biri hazinelere değışilmeyecek mana ve madde alemlerine **nüfuz etmiş** üstatlar...”(s.110)

“İslam aleminde **meydana gelen** sarsıntılar, İstanbul kuşatmalarına hemen hemen 500 – 525 yıl ara verdirtmiş.”(s.111)

“Ama Haçlılar İstanbul’u kurtarmak için bazı sebeplerle **harekete geçerler.**”(s.111)

“Bizans verdiği **sözü tutmamış.**”(s.111)

“Haçlıları tekrar Türkler üzerine **sevk ettirmek** için, tahriklerde bulunuyor.”(s.111)

“Ama doğudan gelen bir kasırga buna **imkan vermiyor.**”(s.111)

“1402 yılı Ankara Meydan Savaşı’nda iki Türk ordusunun **üzüntü veren** çarpışması...”(s.111)

“Bizans rahat bir **nefes alıyor.**”(s.111)

“Riyakar ve **kan dökücü** Bizanslılar, **fırsattan** derhal **istifade ediyorlar.**”(s.111)

“Fetih heyecanı ile **gözleri parlayan,** imanlı gaziler heyecanlı...”(s.113)

“Buna duyulan inanç tam **şüphe yok.**”(s.113)

“Yaşı küçük, ama planladığı işle, büyüklüğünü **ortaya koymuş** olan genç Sultan konuşuyor, konuşuyor.”(s.113)

“İşte; son saldırıya hazırlanan gazilere, yıkılmış surlar önünde **verilen nutuk:**”(s.113)

“Sizi bugün toplamaktan maksadım, şimdiye kadarki muharebelerden memnun olduğumu bildirmek değil, **karar verdiğim** umumi hücumda sizden daha büyük himmet ve **cesaret göstermenizi** istememdir.”(s.113)

“Esasen, çoğunuzun, vazifelerinizi yapmakta her türlü fedakarlığı **göze aldığınızı,** İstanbul’u **zapt etmeden geri dönmeyi** asla **hatırınıza getirmediğinizi** görmekteyim.”(s.113)

“Şehrin alınmasında **elde edilecek** maddi faydalar hakkında sizi aydınlatmak istiyorum.”(s.114)

“Şehri almakla bize karşı daima düşmanlık yapmış olan bu komşuyu **ortadan kaldıracacağız.**”(s.114)

“Onlar bize **karşı koysalar** bile, sizin kudret ve cesaretiniz onların **hakkından gelecektir.**”(s.115)

“Yapacağımız hücum, şehri **zapt edinceye** kadar gece gündüz devam edecektir.”(s.115)

“Bu vaziyet karşısında, düşman bu yorgunluğa katlanamayacak ve teslim **meçbur olacaktır.**”(s.115)

“Şu sözlerimden, zafer rüzgarlarının bizim tarafa eseceğine ve İstanbul şehrinin **elimize geçeceğine** inanmış bulunuyorsunuz.”(s.115)

“Maiyetinizi yiğitlik ve kahramanlığınıza ortak yaparak, vazifelerini tam bir şevk içinde görmeye **teşvik ediniz.**”(s.115)

“Ne kadar yüksek bir gayeye **hizmet ettiğinizi** düşünerek, geçmişteki büyük kahramanlığınıza yakışacak bir şekilde muharebe ediniz.”(s.115 -116)

“Gemileri kanatlı imiş gibi karadan yürüten Ulu Hakan’ın, gaza ruhunu her şeyden **üstün tutan** Gazi Sultanın, kumandanlık dehasını aksettiren sözleri...”(s.116)

“Sultan II. Mehmet’in, tahta geçtiği zaman Bizans elçilerine ve diğer Avrupa devletlerinin elçilerine iyi muamele etmesi, onun büyük tedbirinden siyasi dehaya sahip bir devlet adamı olmasından **ileri geliyordu.**”(s.116)

“O, bunları, Haçlıların birleşmesini önlemek, onları tahrik etmemek, tam manası ile kuvvetleninceye kadar, **zaman kazanmak** için yapmıştı.”(s.116 - 117)

“Küçüklüğünden beri o muhterem hocalarından duyduğu, babasından işittiği Fetih Hadisi ruhunda **yer etmişti.**”(s.117)

“İstanbul’un alınmasını gerektiren başka sebepler de onu bu işe **sevk ediyor.**”(s.117)

“Fetih sancaklarını Avrupa’ya götürmüş olan gazilerin arkasında, böyle bir devletin artık **yeri olamazdı.**”(s.118)

“Haçlıları gördüğü zaman derhal, Osmanlılara karşı **cephe almaktan çekinmiyor.**”(s.118)

“Anadolu beyliklerini kışkırtan, Osmanlı üzerine **sevk eden** yine Bizans...”(s.118)

“Osmanlı Devleti’nde beliren kavgaları sinsice takip ederek, **fırsatları kaçırmayan** bu komşu devlet, adeta bir çıbanbaşı...”(s.118)

“Şimdi de, elindeki Şehzade Orhan’la genç Sultanı **tehdit etmekte.**”(s.118)

“II. Mehmet’in **haber alma** teşkilatının bildirdiğine göre; Latinlerin İstanbul’a sahip olma ihtirasları ve hazırlıkları var.”(s.118)

“Bu durum, Osmanlılar için çeşitli problemler **meydana getirebilir**.”(s.118)

“Her şeyden evvel, İstanbul’a yerleşecek kuvvetli bir Latin Devleti’ni **ortadan kaldırmak**, ilerde çok güçlükler doğurabilir.”(s.118)

“Başta fetih arzusu olmak üzere, bu sebeplerin **bir araya gelmesi**, İstanbul kuşatmasını hazırlamıştı.”(s.119)

“Askerler, genç padişahın **şakaya gelen** insan olmadığını, dirayetli bir idareci olduğunu anladı.”(s.119)

“Bu olaylardan sonra da, Fatih hayatı boyunca, yeniçeri ocağında **meydana gelmiş** bir ayaklanma olayı ile karşılaşmadı.”(s.119)

“İmparator Konstantin **bindiği dal kesmiş**, Fatih’in beklediği fırsatı vermişti.”(s.119)

“İçine yerleştirilen toplar, Boğaz’dan izinsiz **kuş dahi uçurtmuyordu**.”(s.120)

“Sonbaharda, Edirne’ye gelen padişah kışı, baharda **yapacağı sefer hazırlıkları** ile geçirdi.”(s.120)

“Halkın gürültüden korkmaması, gebe kadınların ürkerek **çocuklarını düşürmemeleri** için, tellallar çıkarıldı.” (s.120)

“Topun bulunduğu arabayı düz yerlerde 30, arızalı yerlerde 60 öküzün çektiği **rivayet edilir**.”(s.121)

“Bu dev toptan başka toplar da yapıldığı gibi, şehrin önünde yeni toplar dökmek için **hazırlıklar da yapıldı**.”(s.121)

“Papa, yapacağı yardım karşılığında, Doğu ve Batı kiliselerinin birleştirilmesini **şart koşmaktaydı**.”(s.121)

“Ortodoks halk, ona **fikir danışmak** için geldiklerinde, kapısında asılı bir kağıtta şu yazı ile karşılaşmıştı:” (s.122)

“Allah’tan **ümidinizi** neden **kestiniz** ve Frenklerin kuvvetine **bel bağladınız**.”(s.122)

“Müslüman Türklerin müsamaha ve şefkatini bilen Grandük Notaras da: Ayasofya’da bir Kardinal külahı görmektense, bir Türk sarığı görmeyi tercih ederim” diyerek, Türklere Latinlere tercih ettiğini **ortaya koyuyordu**.”(s.122)

“Midilli Başpiskoposu Leonardo, 200 seçme silahşörle **yardıma koştı.**”(s.123)

“Giustvano’yu şehri müdafaa edecek kara kuvvetlerinin **başına geçirdi.**”(s.123)

“Bu kuvvetlerin önünde bulunan surlarda, 100 bin kişinin yapabileceği hizmete bedel **vazife görüyordu.**”(s.123)

“Baharın ilk günlerinde, Rumeli Beyler Beyi Karaca Bey, ordunun geçeceği yolları ve köprüleri tamir etmek için, 10 bin kişi ile önden **yola çıktı.**”(s.124)

“İstanbul dolaylarındaki bazı kuleleri **zapt etti.**”(s.124)

“Ordunun büyük kısmı, 23 Mart 1453 Cuma günü **harekete geçti.**”(s.124)

“Her birlik, önceden hazırlanmış plana göre **yerini aldı.**”(s.124)

“II. Mehmet, savaşa, 6 Nisan Cuma başlamayı **uygun bulmuştu.**”(s.125)

“17 – 18 Nisan gecesi gaziler, şehre bir **baskın yaptı.**”(s.125)

“4 saat süren bir çarpışma sonunda, geri çekilmek **zorunda kalındı.**”(s.125)

“Halbuki deniz erlerinin bir kısmı, **yol yapımı** için karaya çıkmış.”(s.126)

“Her birinin **etrafını** küçücük Türk çekdirileri **sarmış.**”(s.126)

“İri dalgalarla **yalpa vuran** kürekli Türk çekdirileri, düşman kadırgalarına yanaşmaya gayret ediyordu.”(s.126)

“Gaziler topsuz olan alçak bordalı gemilerinde, bu ölüm yağmurunu **hiç sayıyorlar.**”(s.126)

“Padişah ise, **yerinde duramıyor.**”(s.126)

“Düşman gemilerini yakalayamadığı için, **gösterdiği** bütün **cesarete**, kahramanlığa ve bir gözünü kaybetmesine rağmen, Balta Oğlu görevden alınıyor.”(s.127)

“**Yerine** Hamza Bey **geçiriliyor.**”(s.127)

“Bizans’ın **morali** oldukça **bozuldu.**”(s.127)

“Gemiler karadan yürüyünceye kadar bu belde **elinizde kalacak**, demişler.”(s.127)

“Bizanslılar, gemilerin karadan yürümesini imkansız gördükleri için “ İstanbul ebediyen **elimizde kalacaktır**” diye sevinmiş.”(s.127)

“Bu bakımdan, Bizans’ın maneviyatına **indirilen darbe**, çok büyük oldu.”(s.128)

“Bizanslılar, toprak ve kayaları tutan direkleri **ateşe vermişler.**”(s.128)

“Altındaki gaziler, feci bir şekilde ezilerek **şehit oldular.**”(s.128)

“Ulu Hakan yeni bir **cephe açıyor.**”(s.129)

“İçindeki gaziler **tekbir getirerek** surlara doğru uçtular.”(s.129)

“Bizanslılar, devamlı olarak Rum ateşlerini, kendilerini **tehdit eden**, dehşet verici kuleye atıyorlar...”(s.129)

“**Masal gibi** bir şey bu...”(s.130)

“Peygamberler peygamberine kurulan inancın **verdiği ilhamların** eseri olaylar topluluğu bu...”(s.130)

“İslam Peygamberi’nin ümmeti arasında, işaret edilmiş, methedilmiş asker olabilmek ümit ve heyecanı, bir **kor gibi** bütün benlikleri yakıyor.”(s.130)

“**Davullar**, kösler **çalınıyor.**”(s.130)

“Gaziler, ertesi gün yapılacak son hücumda ya **şehit** ya gazi **olmak** veya ancak kendilerine layık olan, Güzel İstanbul’a kavuşma sevincini kutluyor.”(s.130)

“Davul, kös ve zurna **sesleri kesiliyor.**”(s.130)

“Kuşatmanın başından beri her şeyden **mana çıkarmışlar**, için için erimişler.”(s.131)

“Onun için, Bizanslılar bu tabloya çok büyük **değer veriyorlar.**”(s.131)

“**Güneşin doğmasına** üç saat kala, hareket hazırlıkları başladı.”(s.132)

“Nihayet, henüz **şafak sökmeden**, Yüce Hakanın hücum işareti ile toplar gümbürdemeye başlıyor.”(s.132)

“Tekbir sesleri **yerleri gökleri inletiyor.**”(s.133)

“Hendekleri aşan gaziler, ölümü **hiç sayarak**, dayadıkları merdivenlerle surlara dayanıyor.”(s.133)

“Ama Bizanslılar da, bütün **gayretini gösteriyor.**”(s.133)

“Gaziler bütün acılara **göğüs geriyor.**”(s.133)

“Fatih, derhal ikinci hücum kolunu **harekete geçiriyor.**”(s.134)

“Oka, mızrağa, taşa ve ateşe daha doğrusu ölüme **meydan okuyan** gaziler yiğitçe çarpışıyor.”(s.134)

“En ağır topun, açtığı bir yıkıntıdan ve Bizans siperlerinin **yok edilmesinden** faydalanan 30 babayığit, ellerinde yatağanlar olduğu halde, içeri atlıyor.”(s.134)

“**Aldığı yara** da, kaçmasını sağlayacak iyi bir maskedir.”(s.135)

“İmparator, şövalyenin **yerini tutabilecek** askeri kabiliyete sahip değil...”(s.135)

“Hristiyanlar, telaşla, heyecanlar ölenlerin **yerini alıyor.**”(s.136)

“Gaziler **kendilerinden geçmişler.**”(s.136)

“Allah Allah nidaları **yeri göğü inletiyor.**”(s.136)

“**Dev gibi** vücudu ile düşmanda dehşet uyandırıyor.”(s.136)

“Az zamanda Ulubatlı Hasan, bir **dev gibi** surların üstünde beliriyor.”(s.136)

“Bizans müdafileri son bir **hamle yapıyor.**”(s.136)

“Arkasından tırmanmış 28 gazi de aynı şekilde **şehadet şerbetini içiyor.**”(s.137)

“Bir Ulubatlı Hasan ölmüş, binlerce Ulubatlı Hasan, onun **yerini alıyor.**”(s.137)

“Gediklerden birer **sel gibi akıyorlar.**”(s.137)

“Bizans’ın **yerini**, Resulullah’ın methine layık asker, şerefli Türk milleti **alacaktır.**”(s.138)

“Nedir Avrupa’yı böyle **çılına döndüren** sevincin sebebi?”(s.139)

“Nedir onları neşeye **gark eden** “Arslan öldü” teraneleri...”(s.139)

“Avrupa alemi, ölümüyle yürekten sevindiren bu kimse, **nefes aldığı** müddetçe Haçlıları **tepeden tırnağa** titretmiş olan, Yüce Sultan Yavuz Selim Han’dır.”(s.140)

“Bir çiftçinin toprağındaki ayırık otları temizlemekte **gösterdiği titizlikle**, ülkesindeki zararlı faaliyetleri temizlemiş.”(s.140)

“Suriye, Filistin, Mısır ve Arabistan’ı **ele geçirerek** bir birlik kurmuş.”(s.140)

“Doğudaki Şii meselesini hallettikten sonra; Mısır Memluklarını yıkıp, bu topraklarda hakimiyetini kurunca da; **gözlerini** Avrupa’ya **dikmiş.**”(s.141)

“Yavuzun yaptığı işleri titizlikle, çok dikkatle ve korku ile takip eden Haçlı dünyası, **sıranın** kendilerine **geleceğini** anlamıştı.”(s.141)

“Türk sancaklarının, Çaldıran’da, Mercidabık’ta, Ridaniye’de şan ve şerefle dalgalanmasının **meydana getirdiği** rüzgar, Roma’daki Papa’yı titretecek kadar dehşetli esmişti.”(s.141)

“Türk zafer dalgalarının gümbürtüsü Macaristan, Lehistan, Avusturya, Almanya, Fransa ve İspanya dahil, ta Portekiz’e kadar **yükreleri hoplatmıştı.**”(s.141)

“Ama eylül sonlarına doğru **alınan haber,** Doğuda beliren tayfunun dağıldığını, Avrupa’yı titreten hükümdarın öldüğünü sevinçle bildirmişti.”(s.141)

“Yavuz Sultan Selim ölmüş, **yerine** oğlu Süleyman **gelmişti.**”(s.141)

“Ama hiçbir şeyde, acele **hüküm vermemek** lazımdır.”(s.141)

“Acaba, babasının zaferden zafere koşturduğu gaza sancaklarının **hakkını veremeyecek** miydi?”(s.141)

“Ama bu yanılma, Haçlı dünyası için çok **pahalıya mal olacaktı.**”(s.142)

“**Başa geçtiği** zaman, kuzu olarak görülen bu Sultan, Haçlı dünyasını sindirirken, Doğuda o zamanın en büyük devleti olan İran’a da kükreyecektir.”(s.142)

“Acaba Haçlı dünyası ve İranlılar **başlarına** bu hallerin **geleceğini** bilselerdi, Yavuz’un ölümüne ve **yerine** kuzu olarak gördükleri Sultan Süleyman’ın **geçişine** sevinirler miydi?”(s.142)

“**Kim bilir?**”(s.142)

“Zaten, şehzadeliği zamanında, **tahta çıkacak** bir namzet olarak yetiştirilmişti.”(s.143)

“Hangi Osmanlı Padişahı’nı zararsız görmüşlerse, ondan büyük **darbe yemişlerdi...**”(s.143)

“Cihad aşkı ile **yanıp tutuşuyordu.**”(s.143)

“Avrupa’da fetih **kapılarını açmak** için, Belgrad’ın alınmasının **şart olduğunu** biliyordu.”(s.143)

“Hayatı boyunca Sultan Süleyman’ın karşısına çıkmaya cesaret edemeyecek Büyük İmparator Şarlken, **rezil olmasına sebebiyet veren** olayları bu hadisenin başlatacağını bilseydi, acaba Macar Kralı Layoş’u önlemez miydi?”(s.144)

“**Kim bilir?**”(s.144)

“Şarlken’in bu husustaki düşüncesi ne olursa olsun, doğudaki zaferleri sindiren aslan, silkinerek artık **ayağa kalkmıştı.**”(s.144)

“Ama bir sel, 9 günlük emeği yarım saat içinde **silip süpürdü.**”(s.144)

“Sava ve Tuna Nehri’nin birleştiği yerin karşısındaki surların, zayıf olduğuna **karar verdi.**”(s.145)

“Patlatılan lağım, kuleyi **havaya uçurdu.**”(s.145)

“Ama papanın teşviki ile toplanan bir Haçlı kuvveti, 1306 yılında Rodos’u **ele geçirdi.**”(s.146)

“Bunlar Müslüman sahillerinde dolaşmakta, gemileri yağma etmekte, batırmakta, köyleri basmakta, çocukları ve genç kızları **esir ederek** satmaktaydılar.”(s.146)

“Sen Jan Şövalyeleri arasına, Müslümanlarla mücadele için, Haçlı dünyasının **dört bir tarafından** şövalyeler katılırdı.”(s.146)

“Onun **zapt edilmesinin** imkansız olduğu söylenirdi.”(s.146)

“Yine; Haç ve Hilal **karşı karşıya gelecekti.**”(s.147)

“**Yapılan hazırlıklar**, onları korkutmuştu.”(s.147)

“Er geç Türklerle kesin **sonuç verecek** bir savaş çıkacağını tahmin ediyorlardı.”(s.147)

“Villie de L’isle, şövalyelerin reisliğine getirildiği zaman, mevcut müdafaayı **uygun bulmamış**, ikinci bir iç sur yaptırmıştı.”(s.147)

“Rodoslular da, topları ile **karşılık veriyordu.**”(s.148)

“Ama Türk tekniğinin, Avrupa tekniğinden **üstün olduğu**, bu savaşta da görüldü.”(s.148)

“Türklerin surlar üzerinde görülmesi, şövalyeleri **dehşete düşürdü.**”(s.149)

“İngilizlerin koruduğu burç **ele geçirildi.**”(s.149)

“**Sarmaş dolaş olmuş** yeniçeri ve şövalyeler, birbirlerini boğazlamak için, yerlerde yuvarlanıyorlar.”(s.149)

“Bir zamanlar, aciz kadın ve çocuklara **yiğitlik taslayan**, Türk ticaret gemilerini soyan papaz şövalyeler korku içinde...”(s.149)

“**Cesaretlerini** surların sağlamlık ve yüksekliğinden **alan** şövalyelerde, artık yürek kalmamış.”(s.150)

“Sultan Süleyman, Türk asalet ve müsamahasını göstererek, mağluplara **canlarını bağısladı.**”(s.150)

“Türkleri, birkaç Haçlı serfinde durdurmak istemişlerse de, daima **yenilgiye uğramışlardı.**”(s.150)

“Fatih, Balkanlarda kesin Türk hakimiyeti sağlamadan, Macarlara karşı yapılacak seferi **uygun bulmamıştı.**”(s.151)

“İşte Macar Kralı, bu akrabalığa güvenerek, Türklere **meydan okumak** cüretinde bulunmuştu.”(s.151)

“Şarlken de, Lehistan Krallığı ile anlaşmak, Osmanlı hakimiyetindeki Eflak ve Boğdan Beylerini nüfuzu altına alıp, Haçlı birliği kurarak, Türklere **darbe vurmak** gibi, bir takım politik oyunlarla Sultan Süleyman’ın **canını sıkırmaktaydı.**”(s.151)

“Bu arada, Şarlken’e **esir düşen** Fransa Kralı I. Fransuva ve annesi Kanuni’den yardım istediler.”(s.151)

“Ama Kanuni devrinde, Macarlar Türk elçisi Behram Çavuş’u öldürmek hatasında bulunarak, savaş **yolunu açmışlardı.**”(s.151)

“Fransa Kralı I. Fransuva, Pavi Savaşı’nda **esir düşmeden** evvel, 1517 yılında, Alman Kralı Şarlken’e, Osmanlı İmparatorluğu’na birlikte saldırmayı, Türkleri ezmeyi teklif etmişti.”(s.152)

“Kanuni, bu yardımla üç gayeye **hizmet etmeyi** düşünüyordu.”(s.152)

“Biri; **darda kalan** kimseyi kurtarmak.”(s.152)

“Üçüncü gaye de; Türklere düşmanca davranan Macarlara **haddini bildirmektir.**”(s.152)

“Macarlar, Türklere kaptırdıkları Belgrad’ı **geri almak** için hazırlıklara başlamıştı.”(s.152)

“Bunu **haber alan** Kanuni, hem Macarlara **hadlerini bildirmek** hem de esir Fransız Kralını kurtarmak için, hazırlık emrini verdi.”(s.152)

“Miğferler, **göz alıcı** parlaklıktaydı.”(s.153)

“Arslan yahut ayı postlarına bürünmüş deliler ve serdengeçtiler, **dikkat çekici** gazilerdi.”(s.153)

“Dalga dalga ilerleyen bu orduda, **demir gibi** bir disiplin vardı.”(s.153)

“Geçtikleri yerlerde, halka ve ekinlere **zarar vermeyeceklerdi.**”(s.153)

“1526’da 200 bin kişi, ekilmiş tarlalara **ayak basmadan** ve bir tek ot koparmadan, yaya olarak İmparatorluğu bir baştan öbür başa kat etmiştir.”(s.153)

“Macarlar, Türk hazırlıklarını öğrenmiş, ama kendi üzerlerine bir sefer yapılacağına **ihtimal vermemişti.**”(s.153 - 154)

“Belgrad, Türkler tarafından fethedildiği zaman, Macaristan’da Türkler aleyhinde bir galeyan **meydana gelmişti.**”(s.154)

“Türk kuvvetleri Rumeli’ye geçince, hayalden sıyrılmış, gerçekle **burun buruna gelmişlerdi.**”(s.154)

“Askerin **geri dönme ümidini kesmek** için Sultan, köprüyü yaktıyordu.”(s.155)

“Başkomutan Pol Tomori, savaş için **ısrar etti.**”(s.155)

“Merkeze saldıran Macar zırhlı şövalyeleri de, toplarla **yok edilecekti.**”(s.156)

“29 Ağustos 1526 sabahı, gaziler ovada **el bağliyerek** namaza durdular.”(s.156)

“Namazdan sonra birlikler **yerlerini aldı.**”(s.156)

“Süvariler de atlarından inerek **secdeye vardılar.**”(s.157)

“Tekrar atlarına binerek, kanlarının son damlasına kadar, zafer için mücadele edeceklerine **and içtiler.**”(s.157)

“ ... Macar süvari alayları, başlarında krallık bayrağına sarılmış Kral Louis olduğu halde, **hücuma kalktılar.**”(s.157)

“Bu arada, ölmek için **and içmişti.**”(s.158)

“Muhafızlar **şehit düştü.**”(s.158)

“**Ölümlerle burun buruna geldi.**”(s.158)

“Kral Yanoş, toyluğunun ve Türk harp taktiğinin **kurbanı oldu.**”(s.158)

“Macar kuvvetleri **bozguna uğramıştı.**”(s.159)

“Yağmur **bardaktan boşanırcasına yağıyordu.**”(s.159)

“Akdeniz’in güzel Antalya sahilinde bir kaçak forsanın **meydana getirdiği** dalgalanma, büyüdü büyüdü, bütün Akdeniz sahillerini bir cenk türküsü halinde sardı.”(s.160)

“Bu cenk türküsü, Haçlı alemi **üzerine** bir tayfun gibi **çöktü**; İslam alemi ise bereketli bir rahmet gibi sardı.”(s.160)

“Bu forsanın kaçıyla, Akdeniz’in **haraca kesmiş**, Müslüman gemilerine göz açtırmayan; yakaladıkları Müslümanların gözlerini oyup, uzuvların parçalayan, yakan veya Müslüman çocuk ve kadınlarını esir pazarlarında satan Sen Jan şövalyeleri Akdeniz’i, şanlı Türk gazilerine terk etmek **zorunda kaldı**.”(s.161)

“Sayıca **üstün olan** Haçlı kuvvetleri, gaziler karşısında, eridi mahvoldu.”(s.161)

“Kim bu, İmparator Şarlken’e, İspanya’nın o müthiş “Yenilmez Armadasına” , haçın hizmetkarları Sen Jan şövalyelerine Akdeniz’i **haram eden** yiğit?”(s.161)

“Kim bu zincirlerin **zapt edemediği**, köpüklü dalgaların **baş edemediği** kasırga insan?”(s.161)

“Bu forsa, Haçlıların Barbaros **adını verdiği**, Oruç Reis’ten başka biri değil.”(s.162)

“O devirde, **bileğine güvenen** herkes **denizlere açılır**, korsanlık yapardı.”(s.162)

“Şövalyeler, Rodos’u kendilerine üs yapmış, Akdeniz’de **kuş uçurtmuyordu**.”(s.162)

“Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubat devrinde, Alanya’dan kendilerine bir pencere açan Türkler, **denize açılmıştı**.”(s.162)

“Aydınoğlu Umur Bey, Türk denizciliğinde büyük **hamle yapmıştı**.”(s.162)

“II. Murat ve Fatih devirlerinde, Türk denizcileri Akdeniz ve Karadeniz’de, **kendilerini göstermeye başlamıştı**.”(s.162)

“Kemal ve Burak Reis adlı gaziler, İspanya sahillerine kadar giderek, oradan Haçlıların işkencelerine **maruz kalan** dindaşlarını, Kuzey Afrika sahillerine taşımayı başarmıştı.”(s.162)

“Ama denizlerdeki hakimiyet kesin olarak daha Türklerin **eline geçmemişti**.”(s.162)

“Bundan faydalanan Haçlı gemileri, Akdeniz’de **cirit atıyordu**.”(s.162)

“Zayıf ve az kuvvetler karşısında **aslan kesilen** papaz şövalyeler, koskoca denizde tek başına ilerleyen tekneye, leş kargaları gibi üşüştüler.”(s.163)

“İlyas ve dört Türk gemici **şehit oldu.**”(s.163)

“Böylece Oruç Reisin kurtulma planı **suya düştü.**”(s.163)

“Gelen adamlar, Oruç Reisi, fidye vererek kurtarmak istemişlerse de, kumandan, onun bedelini **az bulduğundan** salmamıştı.”(s.163)

“O esnada **çıkan fırtına**, kaçışını kolaylaştırdı.”(s.164)

“Ancak, Oruç Reisin kendileri için ne kadar tehlikeli olacağını tahmin eden Rodos şövalyeleri, büyük bir donanma ile ansızın bir **baskın yaptılar.**”(s.165)

“Gemiler şövalyelerin **eline geçmesin** diye, hepsini yaktı.”(s.165)

“Bu gemiyle, Rodos Adasının etrafını dolaşarak, şövalyelere **meydan okudu.**”(s.165)

“Onlara **kan kusturdu.**”(s.165)

“**İntikamını** fazlasıyla **aldı.**”(s.165)

“Sayısı esir ve bol ganimet **ele geçirdi.**”(s.165)

“O zamana kadar, adalarında **baskına uğramak** değil, başka yerlerde **baskın yapmaya** alışmış olan Sen Jan şövalyeleri, hırstan **çığına döndüler.**”(s.165)

“Haçlılarla çarpışan bu gaziye yardım etmeyi, **görev saydı.**”(s.166)

““İstedığın gibi bir gemi yaptır ve o hainlerden **intikamını al**” diyerek izin verdi.”(s.166)

“Onun duasını ve **verdiği icazeti aldı.**”(s.166)

“Oruç Reis, Polia kıyılarında, iki Venedik gemisi **ele geçirdi.**”(s.166)

“Üç gemi ve 285 esir, ayrıca bol ganimet **ele geçirdi.**”(s.166)

“Oruç Reis, **elde ettiği** malları akrabalarına, yetim ve fakirlere dağıttı.”(s.166)

“Bir müddet Midilli’de kaldıktan sonra, İzmir’e doğru **yola çıkacakken;** Şehzade Korkut’la, Sultan Selim arasındaki mücadeleyi öğrendi.”(s.166)

“Sultan Selim’in düşmanlığını **üstüne çekmemek** için, İzmir’e gitmekten vazgeçti.”(s.166)

“O **kışı** İskenderiye’de **geçirdi.**”(s.167)

“İlkbaharda, Kıbrıs civarında 5 Venedik ticaret gemisini **ele geçirdi.**”(s.167)

“Yavuz’dan **uzak durmayı uygun buldu.**”(s.167)

“Haçlılarla mücadele için **uygun gördüğü** Tunus civarına yerleşmeyi düşündü.”(s.167)

“O **kışı** orada **geçiren** gaziler, ilkbaharda **harekete geçtiler.**”(s.167)

“Sardunya sularında bir Ceneviz korsan gemisini ve büyük bit kalyonu **ele geçirdiler.**”(s.168)

“Denize açıldıklarında, dalgalar birbirine **haber veriyor**, fısıltı İtalya, İspanya, Fransa, Venedik ve Portekiz sahillerinde çığlık **halini alıyordu.**”(s.168)

“Neticede, Türk korsanlarını **yok ederek** kabustan kurtulmak isteyen Hristiyan korsanlar, topluca **harekete geçtiler.**”(s.168)

“Türk gazileri, dört gemiyi **ellerine geçirip**, altısını da kaçırmayı başardı.”(s.168)

“Bazen talihsizlikler de **ortaya çıkıyordu.**”(s.168)

“Yara mikrop kapınca, kolu kesmek **zorunda kaldılar.**”(s.168)

“Tunus’ta kalmak için Tunus sultanının bağlı olduğu, Beni Hafs hanedanını **ortadan kaldırmak** gerektiğini biliyordu.”(s.169)

“Ama Hristiyanlarla çarpışan bir İslam hükümetini yıkarak cihadı önlemektense, Haçlılardan **ele geçireceği** bir yerde yerleşmeyi **uygun buldu.**”(s.169)

“İspanyol ve Cenevizlilerin elindeki Becaye’yi **ele geçirmeye karar verdi.**”(s.169)

“Yaptığı saldırı sonunda, 4 gün içinde kaleden içeri girildiyse de, ikinci hisarı geçmek **mümkün olmadı.**”(s.169)

“Oruç Reis gibi, Akdeniz’i titreten bir Türk’ün Cezayir’e yerleşmesi, İspanya için **uyku kaçıracı** bir hadiseydi.”(s.169)

“İspanyollar, Türkleri Cezayir’den çıkartabilmek için **harekete geçtiler.**”(s.169)

“Bu saldırı, Barbaros kardeşlere, Cezayir yanındaki Medea, Milia mevkileri ile Tenes Kalesini **ele geçirmek** fikrini hatırlattı.”(s.170)

“**Ele geçen** yerlerde, tam bir nizam ve teşkilat kuruldu.”(s.170)

“Türklerin Cezayir’e yerleşip, büyük nüfuz kazanmaları, İspanyollar kadar, siyasi hakimiyetlerinin zedeleneceğinden korkan bazı Arap kabilelerini de **harekete geçirdi.**”(s.170)

“Telemsan’dan sonra, İspanyol’ların **elinde bulunan** Oran kalesinin de alınması gerekiyordu.”(s.170)

“İspanyol’lar bu durumun **farkına vardıkları** için yerli Araplarla anlaşarak 1518 yılında **harekete geçtiler.**”(s.170)

“İspanyollar, önce, içinde 2 bin yerli Arap ve 600 Türk’ün müdafaa ettiği Beni Reşit kalesini **ele geçirdiler.**”(s.170)

“Kaledeki, bazı yerli Arapların da ihanetlerine de **maruz kalan** Oruç Reis, yanındaki 40 gazi ile kaleden çıkmayı başardı.”(s.171)

“İspanyollar, sevinç **çığlıkları kopararak** üzerine üşüştüler.”(s.171)

“Diğer gaziler de birer birer **şehadet şerbetini içti.**”(s.171)

“Dünyaya **nam salan** şanlı Türk denizcileri, bu meşale altında toplandılar.”(s.171)

“Barbaros Hızır Reis, İspanyollarla amansız bir çarpışma yaparken, yerli Araplarla da boğuşmak **zorunda kalıyordu.**”(s.171)

“Hatta bir aralık, Cezayir’i terk etmek **zorunda kaldı.**”(s.171)

“O, Haçlılarla yaptığı mücadelelerde, dine ve milletine daha **faydalı olmak** istiyordu.”(s.171)

“Barbaros, böylece deniz imparatoru **halini almıştı.**”(s.172)

“Karada Avrupalıların Muhteşem unvanını verdiği Kanuni Sultan Süleyman’a **karşı çıkamayan** Şarlken, hiç olmazsa denizlerde bunun **acısını çıkartmak** düşüncesindeydi.”(s.172)

“Ama **karşısına dikilen** Barbaros da, buna engel oluyordu.”(s.172)

“Mecliste **alınan karar:**”(s.173)

“Barbaros’u **zincire vurarak**, ününü **zirveye çıkarmak** kararında...”(s.173)

“Şerşel’i baskınla **ele geçirmek** istedi.”(s.173)

“Ecellerine koşan 1400 Haçlı, kaderin tayin ettiği yerde, mücahitler tarafından cansız **yere serildiler.**”(s.174)

“Dorya, olayı öğrenince, büyük bir **korkuya kapıldı.**”(s.174)

“Telemsan Emirini, Türklere karşı **teşvik etti.**”(s.175)

“Haçlıların kandırdığı Telemsan Beyi Abdullah, Barbaros’a, 30 bin altın harp tazminatı vermek **zorunda kaldı.**”(s.175)

“İspanya’da, 1492’de son İslam Devleti olan Gırnata Sultanlığı **sona erdikten** sonra, Müslümanlar Hristiyanların korkunç işkencelerine **maruz kalmıştı.**”(s.175)

“Katolik Ferdinand zamanında, Müslümanlara karşı başlayan kin ve **intikam alma** hırsı, Şarlıken zamanında, iyice artmıştı.”(s.175)

“**Karşı koymak** isteyenler mahvedildi.”(s.176)

“Böylece, kurtardığı 70 bin Müslümanın **hayır duasını aldı.**”(s.176)

“Barbaros’la görüşmeye **karar verdi.**”(s.176)

“Sultan Süleyman Barbaros’u İstanbul’a **davet etti.**”(s.176)

“Cezayir’deki **işlerini yoluna koyduktan** sonra, 1532 Ağustos’unda **yola çıktı.**”(s.176)

“**Ele geçirdiği** esirlerden, Andrea Dorya’nın 50 gemilik donanma ile Koron’a gittiğini öğrendi.”(s.176)

“İki deniz kurdu yine **karşı karşıya gelememişti.**”(s.177)

“Bir kasırga, **el pençe divan** durdurulabilir mi?”(s.177)

“O, insanların karşısında ne **el pençe divan** durur; ne de, ezik...”(s.177)

“Kimseye **divan durmamış, divan durdurmuş** insan...”(s.177)

“Konuşma sırasında Padişah, Mora sahillerine **zarar vermiş** Andrea Dorya hakkında bilgi istedi.”(s.178)

“Emrediniz, gemilerini **havaya uçururuz.**”(s.178)

“Sen bu dine çok **hizmet ettin.**”(s.178)

“Onlar, Haçlıların gururu olan Andrea Dorya’ya o kadar güveniyordu ki; onun sularına, Barbaros’un girebileceğine **ihtimal** dahi **vermiyorlardı.**”(s.179)

“Bu gafletleri, onlara **pahalıya mal oldu.**”(s.179)

“Barbaros’un gemilerindeki esirler, yanan şehirlerine hüzünle bakıyor, Şarlken’e **lanet ediyorlar.**”(s.180)

“**Karşı koyan** Haçlı topraklarında kaleleri yıkıyor; yakıyor, taş üstünde taş bırakmıyor.”(s.180)

“Venedik **feryat ediyor**, İtalya ağlıyor.”(s.180)

“Papa III. Pol, Şarlken ile Fransa Kralı I. Fransuva’nın **arasını bulmaya** çalışıyor.”(s.180)

“Türlere sezdirmeden **yapılan** sinsi **hazırlıklar...**”(s.181)

“Barbaros 1537 yılında, yakaladığı bir gemide Andrea Dorya’nın Venedik amiraline gönderdiği bir mektubu **ele geçirmişti.**”(s.181)

“Bu muhteşem manzara, sahildekilerin **gözlerini yaşartmış.**”(s.182)

“Andrea Dorya, bunun **intikamını almak** için, kıyıyı müthiş bir bombardımana tuttu.”(s.182)

“Düşmana **haddini bildirmek** isteyen, gözü pek Türk leventleri, kadırgalarını Haçlılar üzerine sürdüler.”(s.183)

“Uyandığında, mesut bir tebessümle, büyük bir **müjde verdi.**”(s.183)

“O’na inanarak O’nun tebliğ ettiği din uğrunda çarpışan, O’nun izinde giden gazilerin, Ulu Peygamberin **verdiği müjde** ile ruhları yeni bir şevk ve heyecanla taşıp kabarıyordu.”(s.183)

“27 Eylül 1538 Cuma, **şafak sökmek** üzere...”(s.183)

“Sular gümbürtülerle, köpüklenerek **alt üst oluyor**; fişiltılarla alçalıp kabarıyor, alçalıp kabarıyor.”(s.183)

“Asker nazarında, koca Barbaros yalnız deryalar hakimi değil; mana alemine **nüfuz eden** bir veli...”(s.185)

“Buna **hacet yok.**”(s.185)

“Türk donanması hilal **şeklini almış.**”(s.185)

“122 parçalık Türk donanmasının, 602 parçalık Haçlı donanması **karşısına** yığıtçe **dikilmesi**, Cenevizli kurt denizcide yürek bırakmamış.”(s.185)

“Venedik ve Papa amiralleri Kapello ve Grimani, ona **cesaret vererek**, yüreklendirmeye çalışıyor.”(s.186)

“Bu filo, kaçarak eski **yerini alıyor.**”(s.187)

“Sonra bir **yılan gibi** kıvrılıyor, bükülüyor, tekrar tekrar saldırıyor.”(s.187)

“Kalyon hattının arkasına sinmiş olan Andrea Dorya, **çılına dönmüş.**”(s.187)

“Yalnız kendi prestiji değil, Haçlı prestiji de **darbe yiyor.**”(s.187)

“**Hava kararmak** üzere...”(s.187)

“Yahut ertesi gün esen bir rüzgarla, yelkenli gemileri **harekete geçebilir.**”(s.187)

“Bu **fırsat kaçırılmamalı...**”(s.187)

“**Allah Allah**” nidaları, Akdeniz’de yankılar yapıyor; büyük bir uğultu ile göğe yükseliyor.”(s.188)

“Andrea Dorya, **korkudan** ve şaşkınlıktan **çıldıracak.**”(s.188)

“Andrea Dorya, artık dayanamıyor ve **geri dönüş** emrini veriyor.”(s.188)

“Barbaros, kaçan düşman gemilerini takip ettirmeyi **uygun bulmuyor.**”(s.189)

“**Elimize geçen** esir sayısı ise 1775.”(s.189)

“Preveze’de Haçlı donanmasına **indirilen darbe**, yalnız Andrea Dorya’nın şerefini değil, aynı zamanda, Haçlı prestijini de sulara gömmüştü.”(s.190)

Benzetme

Romanda seksen sekiz kez benzetmeye rastlanmıştır. En sık kullanılan benzetme, yedi kez kullanılan “fırtına gibi”dir. Bu benzetmenin, genelde savaş sahnelerinde, askerlerin gücü anlatılırken kullanıldığı görülmektedir. Romandaki benzetmeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Rüzgar beni önüne katmış, **çöp gibi** oradan oraya sürüklüyordu.”(s.9)

“**Sarı bir sisi andıran** o karanlıkta, şimşekler çakıyor, mızraklar, kılıçlar parıldıyordu.”(s.9)

“Kum girdabı, imanla coşmuş insan yığınının meydana getirdiği fırtına ile birleşmiş, **önünde durulmaz bir kasırğa gibi**, düşman üstüne çökmüştü.”(s.9)

“Düşmanı ne edeceğini bilmez bir **şaşkına döndürdü.**”(s.9)

“**Bir fırtına gibi** düşman içine daldılar.”(s.12)

“Büyük gazi, **ekin tarlasındaki bir tırpan gibiydi.**”(s.13)

“**Fırtına gibi** daldığı düşman ordusuna, büyük zarar verdi.”(s.13)

“Kolsuz gazinin, o durumda bile, bayrağı dalgalandırması, düşmanları **deliye çevirdi.**”(s.13)

“Karısı Hint öfkeden **çılına döndü.**”(s.29)

“Gökteki gümüş yıldızların aydınlığında, tepeleri, **birer altın yıldız gibi** süsleyen, mümin çadırlarının ateşleri onları heyecanlandırmıştı.”(s.23)

“Mekke’de sahte ilahların yıkılmasından sonra, İslamiyet, **fıskıran ve etrafına bolluk, bereket ve temizlik aşıl原因an billur bir ırmağ gibi**, Arabistan dışına taşmaya başladı.”(s.36)

“İslam fetihlerinde devler adamı ve askeri kumandan olarak görev alan bu kahramanlar, **Hız. Muhammed(sav) tarafından ekilen tohumun meyveleriydi.**”(s.37)

“Gaziler, Irak topraklarında **fırtına gibi** esmeye başladı.”(s.42)

“Destan gazileri, dalgalanan sancak altında; **kuş gibi** uçan atlarını yeni yeni zaferlere sürüyordu.”(s.42)

“**Yelpaze gibi** yayılıp ilerleyen gazileri durdurma görevini de, hudut kumandanı Hüzmüz’e verdiler.”(s.43)

“**Bir sel gibi** ilerleyen İslam kuvvetlerini, İranlıların bu defa da Velece’de karşıladı.”(s.44)

“Hz. Halid’in **yıldırım gibi** ilerleyen atlıları, Velece’deki İran hatlarını darmadağın etti.”(s.44)

“İranlılar, kaplan derisinden yapılmış ve mücevherlerle süslenmiş bu bayrak altında, **çığ gibi** büyüyerek ilerliyorlar...”(s.44)

“Yezid bin Ebi Süfyan, İkrime bin Ebi Cehil, Şurahbil bin Hasena ve Amr bin As komutasındaki gaziler, Suriye topraklarında **fırtına gibi** esiyordu.”(s.56)

“İslam kuvvetleri, **fırtına gibi** esiyor.”(s.59)

“İşte, Rum askerleri, tıpkı bir **fırtına gibi** üzerinize saldırıyor.”(s.61)

“İmparator Nikefor Fokas’ın, Müslümanlara, **yıldırım gibi** gürleyen tehdidi.” (s.61)

“Bu sözler, Hz. Ömer’in kalbine **bir hançer gibi** saplandı.”(s.69)

“Onu ellerinde taşıyan Türk gazileri, coşkun **bir sel gibi** çağlayarak Bizans topraklarına akıyordu.”(s.72)

“Bizans ordugahının çevresinden **yıldırım gibi** geçen Türk atlıları, Bizans kuvvetlerinin morallerini darmadağın etti.”(s.76)

“Bu çekiliş sırasında da, kuvvetler **yelpaze gibi** açılacaktı.”(s.76)

“Topuzlu elini bir **ok gibi**, düşmana doğru uzatarak:” (s.78)

“Bizans kuvvetleri tamamen çöktü, **sabun köpüğü gibi** eriyip mahvoldu.”(s.79)

“**Geçtiği yerlere bolluk, temizlik, aşıl原因an billur bir ırmağ gibi...**”(s.80)

“Lüleburgaz’dan bir **yelpaze gibi** açılan Türk gazileri, şimşek gibi ilerleyerek fetih sancaklarını Dimetoka ve Keşan’a dikiyorlar.”(s.82 - 83)

“Büyük bir vurucu güce sahip yiğit gaziler, **kasırğa gibi** ilerlemeye başladı.”(s.86)

“Yahşi Bey, **şimşek gibi** bir hızla gece, Pravadi kalesinin önüne geldi.”(s.86)

“Haçlı kuvvetlerinin, **güneş karşısında kalmış kar gibi** eridiğini görünce Allah’a şükretti.”(s.90)

“Korkusuz ve **şimşek gibi** hareketli, yiğitler yiğidi Yıldırım Bayezid...”(s.92)

“Korkusuz ve **şimşek gibi** hareketli, yiğitler yiğidi Yıldırım Bayezid...”(s.92)

“Ertesi gün, **çekirge sürüsünden farksız** ordu tekrar yürüyüşe geçti.”(s.94)

“**Yıldırım gibi** bir Gazi Sultan, düşmandan kaçır mı hiç?”(s.95)

“Ordu **şimşek gibi** gidiyor.”(s.96)

“**Çağıldayan bir ırmaktan farksız.**”(s.96)

“ **Yıldırım gibi** bir Sultanın, haber beklemesi saatleri dakikaları sayması çok güç...”(s.97)

““Dur! Parola!” derken beyaz atın **şimşek gibi** karanlığa karıştığını gördüler.”(s.99)

“Fransız ve diğer Haçlı kuvvetleri, şan ve şöhreti kapmak için atlarını **çalgın gibi** Türk kuvvetleri üzerine sürdüler.”(s.100)

“Türk kuvvetleri, **tarla içine girmiş bir turpan gibiydi.**”(s.102)

“Haçlı kuvvetleri, **güneş karşısında kalan kar gibi** eriyordu.”(s.102)

“Sancaklar **dalgalı deniz gibi...**”(s.103)

“Tekbir getiren ve fetih ayetleri okuyan hafızlar arasında **granit bir kaya gibi** sapasağlam durdu.”(s.107)

“Timur; Anadolu’yu **bir silindir gibi** çiğneyerek geliyor.”(s.111)

“Sözler, dudaklarından **bir çağlayan gibi** fişkırtıyor, hisleri coşturuyor, kelimeler ruhlara işliyor.”(s.111 - 112)

“**Çelik gibi** sınırlar...”(s.116)

“600 kilo ağırlığındaki taş mermi, topun ağzından duyulmamış bir patlama ve dumanlarla karışık alevler arasından, **yıldırım gibi** fırladı.”(s.121)

“Sabah kılınan namazdan sonra, Türk toplarının **gök gürültüsünü andıran** gürültüleri; dünyaya, fethin başladığını iddia etti.”(s.125)

“Düşman gemileri, Türk gemileri karşısında **adeta birer yüzen kale...**”(s.126)

“Gemilerin, **kuş gibi** uçarak dik yamaçlardan Haliç’e inmesi, Bizans’a büyük bir şaşkınlık ve dehşet verdi.”(s.127)

“**Masal gibi** bir şey bu...”(s.130)

“Bir gecede, düşmanı dehşet içinde bırakan **kaleye benzer** kuleler yükseliyor.”(s.130)

“İslam Peygamberi’nin ümmeti arasında, işaret edilmiş, methedilmiş asker olabilme ümit ve heyecanı, **bir kor gibi** bütün benlikleri yakıyor.”(s.130)

“**Dev gibi** vücudu ile düşmanda dehşet uyandırıyor.”(s.136)

“Az zamanda Ulubatlı Hasan, **bir dev gibi** surların üstünde beliriyor.”(s.136)

“Gediklerden **birer sel gibi** akıyorlar.”(s.137)

“Gaziler, Topkapı ve Edirnekapı mıntıkasından, **coşkun bir ırmak gibi** şehre koşuyorlar.”(s.137)

““Allahu Ekber nidaları” İstanbul’a **tatlı bir meltem gibi** yayılıyor.”(s.137)

“Nedir Avrupa’yı böyle **çılına döndüren** sevincin sebebi?”(s.139)

“Ada, **Haçlıların Türk topraklarına uzattıkları bir mızrak durumundaydı.**”(s.145)

“Rodos Adası, **Anadolu'nun böğründe bir dikenden farksızdı.**”(s.146)

“İşte, **arı kovanına benzeyen** bu adaya, Kanuni Sultan Süleyman, pençesini sokmaktan çekinmedi.”(s.147)

“Akıncılar, hareketli atlar üstünde, **dalgalı bir deniz gibi** görünüyordu.”(s.153)

“Dalga dalga ilerleyen bu orduda, **demir gibi** bir disiplin vardı.”(s.153)

“Türk kuvvetleri, Macaristan'da bir **fırtına gibi** esmeye başladı.”(s.154)

“Bu esnada, Türk kuvvetleri **köpüre köpüre akan bir ırmak gibi**, Macaristan'ın kalbine akıyordu.”(s.155)

“**Tank gibiydiler.**”(s.158)

“Macarlar, **kesilen ekin demetleri gibi** bir biri üzerine yığıldılar.”(s.159)

“Bu cenk türküsü, Haçlı alemleri üzerine bir **tayfun gibi** çöktü; İslam alemlerini ise **bereketli bir rahmet gibi** sardı.”(s.160)

“Zayıf ve az kuvvetler karşısında aslan kesilen papaz şövalyeler, koskoca denizde tek başına ilerleyen tekneye, **leş kargaları gibi** üşüştiler.”(s.163)

“Şehzade Korkut, Oruç Reiste **çelik gibi** bir irade, sarsılmaz iman görüyordu.”(s.166)

“Haçlı sahillerinde **tayfun gibi** esiyor, Müslüman sahillerine **bereketli bir yağmur gibi** yağıyordu.”(s.167)

“**Denizlerin tayfunu, kasırgası** o...”(s.177)

“O zamana kadar, merasim salonunda **gök gürültüsünü andırır** böyle bir ses, pervasız ve serbest tavırlar görülmemiştir.”(s.178)

“Barbaros, İspanya topraklarında **kasırga gibi** esiyor.”(s.180)

“Hepsi, **yüzen kaleler gibiydi.**”(s.182)

“Küçük Türk gemileri, **fındıkkabuğu gibi** dalgalar arasında batıp çıkıyor, batıp çıkıyor.”(s.184)

“Bol rüzgardan faydalanıp, obur bir iştahla şişecek yelkenler, düşman gemilerini Türk gemileri üzerine **top gülleleri gibi** fırlatabilir;” (s.184)

“Kürekleri, **kartal kanatları gibi** kalkıp iniyor, kalkıp iniyor.”(s.186)

“Türk gemileri, köpükler saçarak **kuş gibi** uçuyorlar.”(s.186)

“**Yüzen kale gibi** duran Venezya gemisi, Turgut Reise bırakıldı.”(s.186)

“Sonra **bir yılan gibi** kıvrılıyor, bükülüyor, tekrar tekrar saldırıyor.”(s.187)

İkileme

Romanda yüz seksen iki kez ikileme kullanılmıştır. En sık kullanılan ikileme ise yedi kez kullanılan “dalga dalga”dır. En çok kullanılan ikileme türü, altmış beş kez kullanılan aynı kelimenin tekrarı ile yapılan(parça parça, kat kat vb.) ikilemedir. Romanda geçen ikilemeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“... Bir gün olacak ki; üzerine yemin ettiğin Lat’ı, Uzza’yı ve Hübel’i **parça parça** ettiğimi gözlerinle göreceksin...” (s.5)

“Dudaklar **belli belirsiz** kıpırdıyor.”(s.5)

“Allah Resulünün sözlerini **dinler dinlemez:**” (s.7)

“Şehit düşünceye kadar **canla başla**, kahramanca dövuştü.”(s.8)

“Mücahitler hücumla **kalkar kalkmaz**, arkalarından vadinin derinliklerinden doğru, büyük bir kum sütununun yükseldiğini gördüm.”(s.8)

“Bu muhteşem sütunun, bulutlara meydan okuyan helezonları arasında, korkunç hayaller **belirip kayboluyordu.**”(s.8)

“Göz **açıp kapayana** kadar, o kum girdabı Müslümanları sardı.”(s.8)

“Rüzgar beni önüne katmış, çöp gibi **oradan oraya** sürüklüyordu.”(s.9)

“Silah ve teçhizat bakımından İslam ordusundan **kat kat** üstün.”(s.11)

“Savurduğu kılıç, güneş ışığında göz kamaştıran parıltılar ile **inip kalkıyor**, birbiri **ardı sıra** düşman kellelerini yere düşürüyordu.”(s.13 - 14)

“Çekildiği yerde, öyle direndi ki; düşmanın galibiyet ümidi **yavaş yavaş** söndü.”(s.14)

“Daha ordu dönmeden, Allah’ın izniyle olanları öğrenen ve gören Resulullah’ın, namazdan sonra kürsüden gözleri **dolu dolu** müminlere üç kez seslenişi:” (s.15)

“Ya Rasulallah, harp felaketi **gelip çattı**.”(s.16)

“Ebu Süfyan, **doğrudan doğruya**, Hz. Peygamberi görmeye cesaret edemedi.”(s.17)

“**Tekrar tekrar** aradılar...”(s.19)

“Hatta İslamiyet uğrunda, ailesini, **çoluk çocuğunu** Mekke’de bırakarak Medine’ye göç etmiş...”(s.20)

“Kureys, yarın **darmadağın** olacak!”(s.24)

“**Anam babam** hakkı için, sen ne kadar sabırlı, ne kadar merhametli, ne kadar barışseversin!”(s.27)

“Müslümanlar, tekbir sesleriyle **yeri göğü** inletiyordu.”(s.28)

“5 bin tane seçme asker sert adımlarla yeri **titrete titrete** geliyordu.”(s.28)

“Ruha işleyen tekbir sesleri, Allah Rasulü’nün heybeti, askerin çokluğu, Ebu Süfyan’ı **tepeden tırnağa** titretti.”(s.29)

“**Öteye beriye** koşuyordu.”(s.30)

“Put yüzükoyun yere düşerek **parça parça** oldu.” (s.34)

“Hele, üzerlerine yemin ettikleri, Uzza ve Hübel’in **parça parça** olması, onları dehşet içinde bırakmıştı.”(s.34)

“Hübel’in **parça parça** olmasından sonra Hz. Zübeyr, Ebu Süfyan’a sordu:” (s.34)

“**Yıllar yılı** nasıl da kanmışlar?”(s.35)

“**Yıllar yılı** şu çöp yığınlarından ibaret olan putlardan mı medet ummuş, onlara mı yalvarmışlar?”(s.35)

“Dağları ezecek kadar ağır yük, Hz. Ebu Bekir’i, o yumuşak huylu, **halim selim**, ama imanını sonsuz şerefli insanı ezemedi.”(s.38)

“Ve Hz. Üsâme’nin gençliği hakkındaki itirazları **söküp atmak** için, ordu karargahına gitti.”(s.39)

“Müslümanlar **dalga dalga** Irak bölgesine yayıldılar.”(s.42)

“Destan gazileri, dalgalanan sancak altında; kuş gibi uçan atlarını **yeni yeni** zaferlere sürüyordu.”(s.42)

“Gazilerin tekbir sedaları ile yaptığı saldırı, İran saflarını **darmadağın** etti.”(s.43)

“İslam kuvvetleri Irak'ta **dalga dalga** yayılırken, karşılarında, Hürmüz'e yardıma gelen büyük bir İran kuvveti belirdi.”(s.43)

“İran'ın telaşı **günden güne** artıyor...”(s.44)

“Hz. Halid'in yıldırım gibi ilerleyen atlıları, Velece'deki İran hatlarını **darmadağın** etti.”(s.44)

“Irak **baştanbaşa** Müslümanların elinde...”(s.44)

“Arap atları, zil sesleri ve **acı acı** bağırın filler karşısında ürküp geriledi.”(s.45)

“Allah'ın kitabını size bırakır ve buradan **çekilir gideriz.**” (s.46)

“Gidin, kendi yerinizde yurdunuzda **rahat rahat** oturun.”(s.48)

“Memleketin **köşe bucağında**, bazı yerleri elinize geçirdiniz ise, bunları ele geçirmekle kuvvetli olduğunu düşünüp aldanmayın.”(s.48)

“Böylece nerede ise **bitip tükenecek** duruma geldik.”(s.49)

“Biz kendi çocuklarımızı, kendi elimizle **canlı canlı** gömerdik.”(s.49)

“Ama **yavaş yavaş**, söylediklerinin doğruluğunu anladık.”(s.49)

“Giden İslam elçilerinin arkasından **kızgın kızgın** bakan Yazdicerd, Rüstem'e:” (s.50)

“Düşmanı **ufak tefek** cenklerle oyalayarak ona zayıf verdirmeye çalışmak, karşı tarafı kuvvetten düşürecektir.”(s.51)

“Beciyle gezileri, şan ve şerefle, savaş meydanında **yavaş yavaş** eriyor.”(s.53)

“Hz. Asım Bin Amr emrindeki keskin nişancı okçular, yaylarını **gerip gerip** fillere yolluyor.”(s.53)

“Safları **darmadağın.**”(s.54)

“Gaziler, **dalga dalga** İran topraklarına dağılmaya başladılar.”(s.55)

“Ama Bizans köklerini uzattığı Suriye ve Filistin bölgesinden **kolay kolay** kopacağına benzemiyordu.”(s.56)

“Hz. Ebu Bekir, gazileri **dalga dalga** Suriye üzerine sevk etti.”(s.56)

“Halid, gazileri **dalga dalga** sevk ediyor.”(s.59)

“**Acı acı** at kişnemeleri, insan çığlıkları, kılıç şakırtıları, naralar, kulaklarda uğultular yapıyor.”(s.59)

“Bizans alayları **darmadağın...**”(s.59)

“Fetih sancaklarının dalgalanması bir yana, Bizans, **parça parça** kopardığı İslam topraklarını yutuyor.”(s.60)

“Bizans imparatorluğu, **günden güne** artan azgınlığı ile homurdanıyor da homurdanıyor.”(s.61)

“O kadar şehit kanı pahasına, mübarek ashabın **adım adım** fethettikleri, İslamiyet’le nurlanmış topraklarda, putperestliğin zulmeti yine mi başlayacaktı.” (s.62)

“Rüşvet, iltimas **almış yürümüş.**”(s.63)

“Ben kapıdan içeri **girer girmez** evde derin bir sessizlik başlar, hiç kimse dudağını kıpırdatamaz.”(s.67)

“Bir gün de, kölesinin getirdiği sütten **bir iki** yudum içtikten sonra, sütün devlet hazinesine ait bir deveden sağıldığını öğrenince, çılgına döndü, kölesine:” (s.67)

“Şam’dan döndüğünde, Medine’de yokken, neler **olup bittiğini** öğrenmek için, şehirde dolaşmaya başladı.”(s.68)

“O, halifeliği boynuna aldığından beri, bir kerecik olsun benim ne halde ve ne durumda olduğumu **arayıp sormadığı** gibi, benim gibilere yaptığı yardımlardan, hiçbirini bana yapmadı.”(s.69)

“Biz ne kadar az **olursak olalım**, Bizanslılar ne kadar çok **olurlarsa olsunlar**, bütün Müslümanların minberde bizler için dua ettiği şu saatte, kendimi düşman üzerine atmak istiyorum.”(s.77)

“Bizans ordugahının çevresinden yıldırım gibi geçen Türk atlıları, Bizans kuvvetlerinin morallerini **darmadağın** etti.”(s.76)

“Gaziler ise, geri **çekile çekile**, düşmanı Komutan Tarank’ın pusuda beklediği vadiye çekecekti.”(s.76)

“Gazileri **teker teker** süzüyordu.”(s.76 - 77)

“Hücum emri bir anda, **ağızdan ağza** dolaştı.”(s.78)

““Allah Allah” nidaları **yeri göğü** inletiyor.”(s.78)

“Etrafı **toz duman** kaplamıştı.”(s.78)

“Fetih, **adım adım** Anadolu’yu kaplıyordu.”(s.80)

“Rumeli’de, **adım adım** fetihler başlıyordu.”(s.82)

“Tecrübeli gaziler, kendilerine gösterilen yerleri **tek tek** ele geçirmeye başladı.”(s.84 - 85)

“Kral Sosmanos, **kayıtsız şartsız** teslim oldu.”(s.87)

“Öyle ki her taraf **toz toprak** içersinde kaldı.”(s.88)

“Ta ki, kafir askerini iyice görüp, **yüz yüze** cenk edebileyim.”(s.88)

“Namazdan sonra, kösler çalınmaya, zurnalar savaş havaları ile **yeri göğü** inletmeye başladı.”(s.89)

“**Kalkıp inen** her gürz ve kılıç, bir Haçlıyı tepeliyor, acı çığlıklar savaş sahasını inletiyordu.”(s.90)

“Savaş meydanında, **yer yer** çarpışmalar devam ediyordu.”(s.90)

“**Kalkıp inen** palalar ve gürzler, düşmanın son direncini de kesiyor, parçalıyor ve eziyordu.”(s.90)

“Yeniçerilerin elinde **parça parça** edildi.”(s.91)

“Korkusuz ve şimşek gibi hareketli, **yiğitler yiğidi** Yıldırım Bayezid...”(s.92)

“Bu durum karşısında gaziler **teker teker** şehadet şerbetini içiyordu.”(s.93)

“Önde yürüyen trampetçiler çılginca çalıyor ve **dağ taş** inliyor.”(s.94)

“**Çiğneyip geçecekler.**”(s.94)

“Ordu ile getirilen kadınların kahkahaları, ordugahı **çın çın** çınlatıyor.”(s.95)

“Ne **olursa olsun**, kale teslim edilmeyecek.”(s.95)

“Gönderilecek askerin bu çemberin arasından **geçip gitmesi** çok güç.”(s.97)

“Ama bu, askeri **bile bile** ölüme göndermek olur.”(s.97)

“Yıldırım gibi bir Sultanın, haber beklemesi **saatleri dakikaları** sayması çok güç...”(s.97)

“Haçlıların ateşleri, kalenin çevresinde **öbek öbek** yanıyor.”(s.98)

“İstirahat eden askerler de dikkat kesilmiş, birbirlerinin yüzlerine **şaşkın şaşkın** bakıyorlar.”(s.98)

“Ceza: orduya **yalan yanlış** haber yayarak, moral bozmaya sebebiyet vermekten ve nöbette içki içerek, hayal görmekten elli kırbaç üç gün de hapis...”(s.99)

“Mareşal Busiko bağırarak: “**Pisipisine** ölmektense düşman üzerine yürümeyi” emretti.”(s.101)

“**Göğüs göğse** kanlı bir savaş...”(s.101)

“Onları takip ederek tepeye **soluk soluğa** tırmanan zırhlı şövalyeler donup kaldılar.”(s.101)

“**Kalkıp inen** Türk kılıçları ve gazilerin heybeti, onda yürek bırakmamıştı.”(s.102)

“Karaman Oğullarının **bitmek tükenmek** bilmeyen ihtirasları, Osmanlı Devleti’ni çok müşkül bir duruma sokmuştu.”(s.104)

“Bu şartlarda, her ne pahasına **olursa olsun**, bir antlaşma yapmaktan başka çıkar yol gözükmüyordu.”(s.104)

“Haçlıların, Osmanlı sınırını geçtiği haber **alınır alınmaz**, durum Sultan II. Murat’a bildirildi ve ordunun başına geçmesi için davet edildi.”(s.106)

“Nihayet, 10 Kasım 1444 tarihinde iki kuvvet **karşı karşıya** geldi.”(s.107)

“Cenk **başlar başlamaz**, Hünyadi Yanoş bizzat saldırıya geçip, Osmanlı ordusunun sağ kanadına yüklendi.”(s.107)

“**Yavaş yavaş** gerileyerek Macaristan ve Lehistan Kralı Ladislas’ı içeri çektiler.”(s.107)

“Yıkılmaz zannedilen, ama iman, azim ve hünerin **yer yer** yıktığı, tarihi İstanbul surları...”(s.109)

“II. Sultan Mehmet’e bakarken, Allah’ın sevgilisi Hz. Peygamberin Fetih Hadisi, ruhlarda ürpertilerle **tekrar tekrar** hatırlanıyor.”(s.110)

“İslam aleminde meydana gelen sarsıntılar, İstanbul kuşatmalarına **hemen hemen** 500 – 525 yıl ara verdirtmiş.”(s.110)

“Yapacağımız hücum, şehri zapt edinceye kadar **gece gündüz** devam edecektir.”(s.115)

“Onu, şehzadelikinden beri yakan, benliğini **baştanbaşa** kavuran bir ateş vardı.” (s.117)

“Bütün hücrelerine sinmiş bu ihtiras, onu **gece gündüz** yorgun ve uykusuz bırakıyordu.”(s.117)

“Öyle **yakıp kavuran** bir iştiyak ki; Büyük Hakan onu.” (s.117)

“II.Mehmet tahta **geçer geçmez**, önce tahttaki durumunu sağlamlaştırmak gayesini güttü.”(s.119)

“II. Mehmet, etrafındaki mimar, mühendis ve ustalarla **harıl harıl** çalışıyordu.”(s.120)

“İmparator, Papa ve Venediklilerden, askerden ziyade **bol bol** vaat aldı.”(s.123)

“Ayrıca, kuşatma için, İstanbul’a **bol bol** yiyecek yığmıştı.”(s.124)

“Türk iman, zeka, azim ve hünerinin sembolü olan toplar, yıkılamaz zannedilen surları **yer yer** yıkmaya başladı.”(s.125)

“Bizans, ölüm kusan gümbürtüleri ile evleri sarsan topların seslerinden, **tepeden tırnağa** titriyordu.”(s.125)

“Bizans ve Papa gemileri, **ayrı ayrı** savaşıyor.”(s.126)

“Yanmasını önlemek için, dışına **iki üç** kat yaş öküz derisi gerilmiş.”(s.129)

“Kuşatmanın başından beri her şeyden mana çıkarmışlar, **için için** erimişler.”(s.131)

“Olduğundan daha fazla ağırlaşmış olan tablo ancak **dört beş** kişi tarafından zorlukla kaldırılabilir.”(s.131)

“Surların önünde; merdivenler taşlar, surlara tırmanacakları korumak için büyük kalkanlar, uzun çengeller ve hendekleri doldurmak için, **çalı çırpı** demetleri hazır.”(s.132)

“Top ve tekbir sesleri ile davul, kös ve boru sesleri birleşerek İstanbul semalarında **dalga dalga** yayılıyor.”(s.133)

“Bir kasırğa, **döne döne** surlara doğru uçuyor.”(s.133)

“Tekbir sesleri **yerleri gökleri** inletiyor.”(s.133)

“Herkes üzerine düşen görevi **canla başla** yapıyor.”(s.133)

“**Göğüs göğse**, müthiş ve kanlı bir mücadele...”(s.134)

“**Toz dumandan** bir şey görünmüyor.”(s.134)

“**Diş dişe, tırnak tırnağa** bir mücadele...”(s.135)

“Bizans kaderi ile **baş başadır**.”(s.135)

“İmparatorluk **tepeden tırnağa** kadar titriyor.”(s.136)

“Surlar üstündeki **gırtlak gırtlığa** mücadele devam ediyor.”(s.136)

“Allah Allah nidaları **yeri göğü** inletiyor.”(s.136)

“**Ara sıra** yükselen sesler:”(s.139)

“Çanlar, **neşeli neşeli** çalıyor.”(s.139)

“Evet, bütün Avrupa’yı **baştanbaşa** sarmış olan neşe kasırgasına sebep, bir insanın ölümüdür.”(s.140)

“Avrupa alemini, ölümüyle yürekten sevindiren bu kimse, nefes aldığı müddetçe Haçlıları **tepeden tırnağa** titretmiş olan, Yüce Sultan Yavuz Selim Han’dır.”(s.140)

“Acaba, babasının **zaferden zafere** koşturduğu gaza sancaklarının hakkını veremeyecek miydi?”(s.141)

“Cihad aşkı ile **yanıp tutuşuyordu**.”(s.143)

“Şarlken’in bu husustaki düşüncesi ne **olursa olsun**, doğudaki zaferleri sindiren aslan, silkinerek artık ayağa kalkmıştı.”(s.144)

“Ama bir sel, 9 günlük emeği yarım saat içinde **silip süpürdü**.”(s.144)

“**Er geç** Türklerle kesin sonuç verecek bir savaş çıkacağını tahmin ediyorlardı.”(s.147)

“Yine; Haç ve Hilal **karşı karşıya** gelecekti.”(s.147)

“**Diş dişe, tırnak tırnağa** bir mücadele oluyordu.”(s.148)

“Şövalyeler ve yeniçeriler **gırtlak gırtlığa**...”(s.148)

“Kamalar, havada kıvılcımlanarak **inip kalkıyor...**”(s.148)

“**Sarmaş dolaş** olmuş yeniçeri ve şövalyeler, birbirlerini boğazlamak için, yerlerde yuvarlanıyorlar.”(s.149)

“**Erkek erkeğe** yapılan bu mücadelede, Türk yiğitlerinden ne derece güçsüz olduklarını anlıyorlar.”(s.149)

“Hendekler doldurulmuş, surlar **yer yer** yıkılmış.”(s.150)

“Örme zırhlar, **donuk donuk** parlıyordu.”(s.152)

“**Dalga dalga** ilerleyen bu orduda, demir gibi bir disiplin vardı.”(s.153)

“Türk kuvvetleri Rumeli’ye geçince, hayalden sıyrılmış, gerçekle **burun buruna** gelmişlerdi.”(s.154)

“Petervaradin, Uylak, Ösek kale ve şehirleri **peş peşe** alındı.”(s.154)

“Bu esnada, Türk kuvvetleri **köpüre köpüre** akan bir ırmak gibi, Macaristan’ın kalbine akıyordu.”(s.155)

“Askerler geçtikten sonra, köprü **alev alev** yanmaya başladı.”(s.155)

“Gazileri, coşkun bir yiğitlik dalgası ve **alev alev** yakan bir iman rüzgarı sardı.”(s.157)

“Gökte **top top** olmuş bulutlar, bayrakların, flamaların parlak renklerini sönlükletmiyor, çelikten göğüs siperlerinin parıltısını karartamıyordu.”(s.157)

“Ölümlerle **burun buruna** geldi.”(s.158)

“Kılıçlar, topuzlar **kalkıp inmeye** başladı.”(s.159)

“Türk denizciliği ise **yeni yeni** geliyordu.”(s.162)

“Akdeniz, yine pek çok kereler Oruç Reisin **yeni yeni** zaferlerine şahit oldu.”(s.169)

“Kahraman Türk denizcileri, **zaman zaman** İspanya sahillerine giderek, Haçlıların zulmünden kaçan Müslümanları, kuzey Afrika’ya geçirdiler.”(s.169)

“Diğer gaziler de **birer birer** şehadet şerbetini içti.”(s.171)

“İki deniz kurdu yine **karşı karşıya** gelememişti.”(s.177)

“Sultan Süleyman ve Barbaros **karşı karşıya...**”(s.177)

“Türk tersaneleri artık şanlı denizci için **harıl harıl** çalışıyor.”(s.179)

“Küreklerin ahenkli **inip kalkması** ile gemiler uzaklaşmaya başlıyor.”(s. 181 - 182)

“Sular gümbürtülerle, köpüklenerek **alt üst** oluyor; fişiltılarla **alçalıp kabarıyor, alçalıp kabarıyor.**”(s.183)

“Küçük Türk gemileri, fındikkabuğu gibi dalgalar arasında **batıp çıkıyor, batıp çıkıyor.**”(s.184)

“Denizi **uzun uzun** tetkik eden sarsılmaz iman sahibi Barbaros Hayreddin, **kağıt kalem** getiriyor.”(s.184)

“Gece şiddetle arkadan esen rüzgar, Türklere yardım edercesine **birden bire** kesilmiş.”(s.185)

“Kürekleri, kartal kanatları gibi **kalkıp iniyor, kalkıp iniyor.**”(s.186)

“Çatırtılarla devrilen Haçlı donanmasının direkleri, Akdeniz’de **batıp çıkıyor.**”(s.186)

“Sonra bir yılan gibi kıvrılıyor, bükülüyor, **tekrar tekrar** saldırıyor.”(s.187)

“Ama fırtına, Haçlıların yelkenli gemilerinin **kaçıp kurtulmalarına** da yarıyor.”(s.189)

Pekiştirilmiş Kelime

Romanda, altı kez, ilk hecelerine m, s, p ünsüzleri getirilerek yapılan pekiştirilmiş kelimelere rastlanmıştır. “Koskoca” iki kez kullanılarak en çok kullanılan pekiştirilmiş kelime olmuştur. Romandaki pekiştirilmiş kelimeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Böyle yaparsak Arapların kalbindeki İran korkusu **taptaze** yaşayacak ve bizden korkacaklardır.”(s.50)

“**Koskoca** İmparatorluk, Müslüman gazileri karşısında diz çökmüştü.”(s.59)

“Aşağıda, alaca karanlıkta, **bembeyaz** atının üzerinde heybetli Sultanın şeklini fark etti.”(s.98)

“Tekbir getiren ve fetih ayetleri okuyan hafızlar arasında granit bir kaya gibi **sapasağlam** durdu.”(s.107)

“Zayıf ve az kuvvetler karşısında aslan kesilen papaz şövalyeler, **koskoca** denizde tek başına ilerleyen tekneye, leş kargaları gibi üşüştüler.”(s.163)

“Deniz **simsiyah** kesilmiş.”(s.183)

Abartma

Romanda on üç cümlede abartmaya rastlanmıştır. Bu abartmaların genel itibariyle savaş sahnelerini anlatırken kullanıldığı görülmektedir. Yazar, abartmaları kullanarak savaş sahnelerini daha görkemli ve etkileyici yapmak amacındadır. Romandaki abartmalar kullanım sıralarına göre şunlardır:

““ **Dicle boyunda bir kurdun parçalayacağı koyunun vebalinden ürkecek**” kadar, Allah’ın varlığını ve korkusunu ruhunda hisseden büyük insan.”(s.6)

“**İğne atılsa yere düşmeyecek kadar kalabalık.**”(s.32)

“**Babamın karşılaştığı buhranlar, dağların başına inseydi onları ezerdi.**” (s.38)

“**Korkusuz gazilerin, hortumlarının ucundaki kılıçları savuran azgın fillere saldırışı, masalarda bile rastlanmayacak bir kahramanlık örneği...**”(s.53)

“Nerede o yaşayışlarıyla insanlığa örnek, İslam ahlakından **kıl payı kadar şaşmayan** muhteşem ilk Müslümanlar?”(s.62)

“Adaletten **kıl kadar ayrılmamaya** azmettim.”(s.65)

“**Alpaslan’ın gözlerinden, sanki şimşekler fıskırıyordu.**”(s.76)

“İçine yerleştirilen toplar, Boğaz’dan izinsiz **kuş dahi uçurtmuyordu.**”(s.120)

“**Her biri destan kahramanlarını imrendirecek yiğitler.**”(s.136)

“**Türk kadırgaları kurşun hızı ile ilerliyor.**”(s.186)

“**Akdeniz Akdeniz olalı böyle hücum görmemiş.**”(s.188)

“Çünkü düşman korkudan öyle kaçıyordu ki, **peşlerinden rüzgar bile yetişemezdi.**”(s.189)

Değerlendirme

Romanda bir kez atasözü, sekiz yüz yirmi dört kez deyim, seksen sekiz kez benzetme, yüz seksen iki kez ikileme, altı kez pekiştirilmiş kelime kullanılmıştır. Ayrıca romanda, içinde abartma bulunan on üç cümle yer almaktadır. Sadece bir atasözünün kullanılması önemli bir eksiklik fakat genel olarak bakıldığında kitabın çocuğun dil gelişimini destekleyecek niteliklere sahip bir çocuk kitabı olduğu düşünülmektedir.

5.1.2.3 Zafer Rüzgarları (Turgut Reis)

Zafer Rüzgarları, Timaş Yayınevi'nin Doludizgin Romanlar (+ 13 Tarihi Roman) dizisi içinde, 2014 yılının kasım ayında İstanbul'da basılmıştır. Bahsettiğimiz tarihte on üçüncü baskısı yapılan kitabın sayfa sayısı 204'tür.

Eserin İç Yapı Özellikleri

Konu: Turgut Reis ve leventlerinin hayatı

Ana Fikir ve Yardımcı Fikirler

A.Ana fikir: Turgut Reis, yaşamı boyunca İslam'a hizmet eden, cihadı Akdeniz'e taşıyan önemli bir şahsiyettir.

B.Yardımcı Fikirler

1. İnsan, hayalleri için büyük zorluklara katlanabilir.
2. Gözüpek kişiler, dikkat çeker ve çevrelerinden kabul görürler.
3. Turgut Reis'in gemisinde temizlik ve disiplin çok önemlidir.
4. Oruç Reis, Türk denizciliğinde önemli bir isimdir.
5. İkinci Murat'tan itibaren denizcilerimiz düşmanlarına karşı zaferler kazanmaya başlamıştır.
6. Turgut Reis, birçok Müslüman'ı yabancı denizcilerin elinden kurtarmıştır.
7. Endüslü Müslümanlar taht kavgaları sonucunda devletlerinin zayıflamasıyla zor duruma düşmüşlerdir.
8. Bir insanın düşeceği en kötü durum, bir zamanlar sahip olduğu topraklarda köle muamelesi görmektir.
9. Küçük yaştaki leventler gemilerde zorlu bir eğitimden geçmektedir.
10. Bazı insanların tavırları, karşısındakinin maddi durumuna göre değişir.
11. Tedbirsiz davranırsak zor durumlara düşebiliriz.
12. Kendine gereğinden fazla güvenen kişi gülünç durumlara düşer.
13. Bir topluluğu ilgilendiren önemli kararlar istişareyle verilmelidir.
14. Aşkta mantıktan ziyade gönlün sözü geçer.

15. İnsanın başına hiç ummadığı anda ilginç şeyler gelebilir.
16. Düşmez kalkmaz bir Allah.
17. Allah, kendisinden yardım bekleyeni geri çevirmez.
18. Turgut Reis, yabancı devletlerin Akdeniz üzerindeki baskısını kırarak Müslümanlara rahat bir nefes aldirmiştir.
19. Yeterince çaba sarf etmeden hiçbir şey elde edilemez.
20. Bazı insanlar, kendilerini rakip olarak gördükleri kişilerin önlerini kesmeye çalışırlar.
21. Başarılı liderlerin peşine insanlar kendiliğinden takılır.
22. Dünyada para, makam vb. için hak yemek, vebal altına girmek doğru değildir.
23. Kişi, daha önce benzerleriyle karşılaşmadığı olayların sonuçlarını kestiremeyerek, bu olayları hafife alabilir.

Romanın ana fikir ve yardımcı fikirlerine bakıldığında, Turgut Reis ve denizcilik tarihimiz hakkında bilgiler ile hayatta karşılaşılabilecek çeşitli durumlar hakkında öğütler verildiği görülmektedir. Bu bakımdan ana fikir ve yardımcı fikirlerin, çocuğun, bahsi geçen kahraman ve denizcilik tarihimiz hakkındaki bilgisini arttırma ve etrafında gelişen olayları analiz edip olaylar hakkında karara varabilen bir birey olma yeteneği kazanma açısından yararlı olduğu düşünülmektedir.

Olay Örgüsü: Turgut Reis, Akdeniz’de nam salmış bir denizcidir. Yakın arkadaşı Filiz Ahmet ile adeta cihadı Akdeniz’e taşımışlardır. Bir gün, denize henüz açıldıklarında limandan üç çocuğun gemiye kaçak olarak girdiklerini fark ederler. Çocuklar da levent olmak istemektedir. Çocukların istekli halleri hoşlarına gider ve onları gemiye kabul ederler.

Turgut Reis ve gemisindekiler, denizlerde kıran kırana cenkler ederek hayatlarını sürdürürken Turgut Reis esir düşer. Onu esir tutanlar, fidye için verilen hiçbir miktarı kabul etmez. En sonunda Barbaros Hayreddin Paşa, Turgut Reis’in bulunduğu yere donanmasıyla gider ve onu serbest bırakmalarını ister. Bunu yerine getirmezlerse Reis’in esir tutulduğu şehri yerle bir edecektir. Bunun üzerine Turgut Reis serbest bırakılır.

Tekrar denizlere dönen Turgut Reis, Akdeniz’de yeniden hakimiyet kurar. Andrea Doria ile birkaç kez karşılaşır ve onu her seferinde alt eder. Turgut Reis, ilerleyen yıllarda Osmanlı’nın hizmetine girer ve başarıları sonucunda Trablusgarp Beylerbeyi olur.

4 Haziran 1565’te Malta önlerine gelen Turgut Reis, donanmanın kendini beklemeden burayı kuşatmasına kızar. Çünkü bu şartlarda burayı fethetmek çok zordur. Fakat askerlerin morali bozulmasın diye kuşatma kaldırılmaz. Turgut Reis, kuşatma sırasında başına gelen bir taş parçasıyla ağır yaralanır. Dört gün dört gece kendini bilmeden yattıktan sonra şehit olur.

Mekan:Roman, Granada, Cezayir, Korsika, Cerbe, Cenova, Trablusgarp ve Malta önlerinde geçmektedir. Bunların dışında genel olarak olaylar gemilerde yaşanmaktadır. Bu mekanlar, denizcilik tarihimiz ve Turgut Reis’in hayatı açısından önemlidir.

Karakterler/ Kahramanlar

Romanda ön plana çıkan sekiz kahraman bulunmaktadır. Bu kahramanlardan yedisi erkektir ve erkek kahramanların beşi Türk, ikisi yabancıdır. Türk denizcilik tarihi hakkında da bilgiler veren romanda, Victor ve Sinyorina Matilda hariç bahsi geçen tüm kahramanlar denizcidir. Romanda yer alan kahramanlar ve özellikleri şunlardır:

1.Derece Kahraman

Romandaki en kapsamlı işlenen kahraman Turgut Reis’tir. Zaten kitabın adının “Zafer Rüzgarları” olmasıyla birlikte, başlığın hemen altına küçük puntuyla “Turgut Reis” yazılarak kitabın bu kahramanın hayatını temel aldığı belirtilmiştir.

Turgut Reis

Romandaki savaşlarda gösterdiği başarılarından güçlü kuvvetlidir biri olduğu anlaşılmaktadır. Sekizinci sayfada sinirlenince gözlerinin açılıp bıyıklarının dikleştiği bilgisi verildiğinden bıyıklı olduğu da söylenebilir.

Her zaman içinden geleni söylemesinden, ömrünü denizlerde cihat yapmaya adanmasından, gemisinde hiçbir başıboşluğa izin vermemesinden açıksözlü, mert, cesur ve disiplinli biri olduğu anlaşılmaktadır.

Hayatı, küçüklüğünden beri gemilerde geçen Turgut Reis, Akdeniz’de büyük bir hakimiyet kurmuştur. Zamanla Osmanlı Devleti için çalışmaya başlamış ve Trablusgarp Beylerbeyi olmuştur.

Türk denizciliğinde önemli bir şahsiyet olan kahramanın, çocuklara tanıtılmasının çocuğun Türk denizcilik tarihi bilgisini arttırmak açısından yararlı olduğu düşünülmektedir.

2. Derece Kahraman

Romanda Filiz Ahmet, Ömer ve Andrea Doria ikinci derece kahramanlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Filiz Ahmet

Yıllarca denizlerde uzun yolculuklar yapmasından ve savaşmasından, sağlam yapılı biri olduğu çıkarılmaktadır. Turgut Reis’e olan sadakati ve Reis’in onunla konuşurken gösterdiği yakınlıktan sadık ve güvenilir olduğu sonucuna varılabilir.

Turgut Reis ile birlikte yıllardır denizlerdedir. Onun en yakın dostudur ve gemide ondan sonra en yetkili kişidir.

Ömer

Hikayenin başında dilsizken, abisinin neredeyse öldürüleceğini görünce yaşadığı heyecan sonucu dili açılır. Küçük bir çocuk olarak anlatıldığı romanın giriş bölümünün devamında, yüz kırkıncı sayfada “ Kara yağız ve çok yakışıklı bu delikanlı Müslüman bir esirdi.” cümlesiyle betimlenmektedir.

Kendi isteğiyle küçük yaşta denizlere açılması, Turgut Reis için canla başla çalışması, esirken bile ibadetlerini aksatmaması cesur, sadık ve dini bütün biri olduğunun göstergesidir.

Denizci olan babası şehit olmuştur. Küçük yaştan beri Turgut Reis’in gemisinde çalışmasından ve güvenini kazanmasından ötürü, ona en yakın leventlerden biridir. Bir süre yabancı denizcilerin elinde esir tutulur fakat sonra Sinyorina Matilda’nın yardımıyla kurtulur ve onunla evlenir.

Andrea Doria

Tam olarak yaşı belirtilmemekle birlikte, yüz otuz üçüncü sayfada “ İhtiyarlıyorum dostlarım!” demesinden yaşlıca olduğu çıkarılmaktadır. Romandaki ilk sahnesinde

Turgut Reis'i yakalamaya dair sözlerinden (Turgut Reis'in boynuna zincir takıp Cenova sokaklarında dolaştırmak ve sonra boğazlatmak) kibirli, acımasız ve kendine aşırı derecede güvenen biri olduğu çıkarılmaktadır. Fakat uğradığı başarısızlıklarla kendine olan güveni azalır.

Uzun yıllar Haçlıların Osmanlılara ve Türk denizcilere karşı oluşturdukları donanmalara kumandanlık yapar. Çok saygın bir kumandanken zamanla Osmanlılar karşısında uğradığı başarısızlıklar nedeniyle gözden düşer.

3. Derece Kahraman

Sinyorina Matilda, Victor, Barbaros Hayreddin Paşa ve Oruç Reis, üçüncü derece kahramanlardır.

Sinyorina Matilda

“Matilda, on sekiz yaşlarında bir kızdı. Çok güzeldi”(s.137) cümleleriyle betimlenen Matilda, güzelliği nedeniyle çevresinin ilgisini çekmektedir. O da kendisine ilgi gösterenleri hazırcıevaplığı ile şaşırtmayı sever.

Küçük yaşta yetim kaldığından dayısı Andrea Doria tarafından yetiştirilmiştir. Andrea Doria'nın yeğeni olduğundan soylu bir kızdır. Fakat o, o sıralar dayısının elinde esir olan Ömer'e aşık olur ve birlikte kaçarlar. Matilda Müslüman olur ve evlenirler.

Victor

Romanda Victor'a dair herhangi bir fiziksel özelliğe rastlanmamıştır fakat subay olması nedeniyle atletik yapılı olduğu sonucuna varılabilir. Esirlere kibar davranmasından merhametli ve iyi niyetli biri olduğu anlaşılmaktadır. Müslüman olduğunu gizlediği için, içlerinde bulunduğu Hristiyan subaylar arasında hep temkinli davranmaktadır.

Müslüman olduğunu gizleyerek Andrea Doria'nın evinde subay olarak çalışırken Ömer ile tanışır. O, Ömer ve Matilda birlikte kaçarlar. Victor, birçok dil bildiği için Sultan Süleyman adına çalışmaya başlar.

Barbaros Hayreddin Paşa

Barbaros Hayreddin Paşa, gerçek bir deniz kurdu olarak tanıtılmaktadır. Preveze Deniz Zaferi'nde kendi donanmasından hemen hemen beş kat büyük donanmaya

saldırmasından, savaşta Andrea Doria'nın stratejisini tahmin etmesinden ve riskli olsa da doğru bildiğini yapmasından cesur, zeki ve kendine güvenen biri olduğu anlaşılmaktadır. Turgut Reis'i esaretten kurtarması da vefalı biri olduğunu göstermektedir.

Yıllarca başarılı bir kaptan olarak yabancılarla savaştıktan sonra Sultan Süleyman tarafından Kaptan – ı Derya olarak görevlendirilir. Çok saygı gören ve sevilen bir kaptandır.

Oruç Reis

Hayatı boyunca savaşlarda gösterdiği başarılarından kuvvetli biri olduğu anlaşılmaktadır. Bu savaşlardan birinde kolundan yaralanmış ve bu kolu bir türlü iyileşmediği için kesilmiştir. Hayatının cihatla geçmesinden dini bütün ve cesur biri olduğu anlaşılmaktadır.

Mısır Sultanı'nın donanma komutanlığını yapmıştır. Şehzade Korkut'a yakındır. Cerbe Adası ve Cezayir'i ele geçirmiştir. Müslümanlar tarafından çok sevilen bir kaptandır.

Anlatıcı: Romanda yazar – anlatıcı yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, romanda, farklı yerlerde yaşanan fakat birbiriyle bağlantılı birçok olayın bir arada ilerlemesine ve çok sayıda kahramanın okuyucuya tanıtılmasına imkan sağlaması nedeniyle doğru bir seçimdir.

Zaman

Romanın geçtiği dönem: Roman, 1540 yılında başlayıp 1565 yılının haziran ayında sona ermiştir.

Romanın yaşandığı süreç: Roman 1540 ve 1565 yılları arasında Turgut Reis'in yaşadığı yirmi beş yıllık bir süreci ele almaktadır. Turgut Reis'in şehit oluşuyla sona ermektedir.

Romanın yazım tarihi: Roman ilk kez 1988 yılında basılmıştır (Tekin, 1999: 204).

Dil ve Anlatım

Dil ve anlatım başlığı içinde, romandaki atasözleri, deyimler, benzetmeler, ikilemeler, pekiştirilmiş kelimeler ve abartmalar ele alınmaktadır.

Atasözü

Romanda altı kez atasözü kullanılmıştır. “Düşmez kalkmaz bir Allah.” atasözü iki kez kullanılarak en çok kullanılan atasözü olmuştur. Romandaki atasözleri kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Ama **düşmez kalkmaz bir Allah!**”(s.55, 161)

“**Anca beraber kanca beraber!**”(s.61)

“- **Kurt kocayınca köpeklerin maskarası olurmuş** reisim, cevabını verdi.”(s.80)

““Ne olur ne olmaz, **yerin kulağı vardır!**” diye düşündü.”(s.115)

“-**Düşmez kalkmaz bir Allah**, dedi.”(s.161)

“Bütün bu kuvvetlerimiz karşısında Dragut’un **sözü mü olur?**”(s.188)

Romandaki atasözü sayısının çocuğun dil gelişimini desteklemek açısından yeterli olduğu düşünülmektedir. Kullanılan atasözlerinin sırasıyla hayatta her şeyin başa gelebileceği, dayanışma, yaşlanan insana çevresinin bakış açısı, gizli bir konuşma yaparken dikkatli olunması gerektiği ve bir konunun bahsetmeye değmeyeceği hakkında olduğu görülmektedir. Atasözlerinin, verdiği öğütler ve savunduğu düşünceler açısından olumlu özellikler taşıdığı düşünülmektedir.

Deyimler

Romanda yedi yüz seksen altı kez deyim kullanılmıştır. Sayfa başına 3.9 deyim düşmektedir. Deyim sayısının çocuğun dil gelişimini desteklemek açısından yeterli olduğu düşünülmektedir.

Romandaki deyimler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Derin bir **nefes alan** Turgut Reis, dalgınlığından sıyrıldı.”(s.5)

“- **Sağ olasın** Filiz, cevabını verdi.”(s.5)

“Belki yakınlarından uzaklaşmanın etkisiyle **gözleri yaşarmış** olan Ağa.” (s.6)

“Yeni aldığımız leventler de **aslan gibi** Anadolu çocukları...”(s.6)

“Hepsi de gaza için **can atıyorlar**; şu Andrea Doria ile bir karşılaşılabilecek diyorlar.”(s.6)

“Bizlerden sonra Akdeniz’i onlar **teslim alacaklar**,” (s.6)

“Turgut Reis’in **kaşları çatıldı.**”(s.7)

“Az sonra başka bir leventin **önüne kattığı** üç çocuk görüldü.”(s.7)

“Çocuklar yutkundular, **yan gözle** birbirlerine **baktılar.**”(s.7)

“**Dilinizi mi yuttunuz?**”(s.7)

“Turgut Reis’in kızdığını gören diğer çocuk **söze karıştı.**” (s.8)

“Turgut Reis, bu soruyu sorarken **yan gözle**, Filiz Ahmet’e **baktı.**”(s.8)

“Benim ve Hamza’nın babası deniz cenginde **şehit oldu.**”(s.9)

“Onların **öcünü almak** isteriz.”(s.9)

“Anamız da öldüğü için onu da **yanıma aldım.**”(s.9)

“Öteki çocuk **söze karıştı.**” (s.10)

“Ekmeğimizi **yanımıza almıştık.**”(s.10)

“Hepsi de gülmek için **kendilerini güç tutuyordu.**”(s.10)

“Onları **yanına almaya** ve birer yiğit levent yapmaya **karar verdi.**”(s.11)

“Filiz Ahmet’in sözünü bitirmesine **zaman bırakmadan** iki büyükçe çocuk saygılı tavırlarını bozmadan:” (s.11)

“Turgut Reis’in **yüzü güldü.**” (s.12)

“Çocukların sevinçten **gözleri parladı.**”(s.12)

“Aynı bizim o zaman **duyduğumuz heyecan** içindeydiler değil mi?”(s.13)

“İmam Efendi **söze karıştı.**” (s.13)

“**Gözüm tuttu** yaramazları.”(s.13)

“-Biraz bol olmuşsa **ne çıkar**, derken Bekir de:”(s.14)

“- Daha leventliğe kaydınız yapılmadan bana **karşı** mı **gelirsiniz** keratalar, diyerek şakadan bağırdı.”(s.14)

“Çocuklar bu ihtar üzerine büyük bir **korkuya kapılarak:**” (s.14)

“Bizim size **karşı gelmekne haddimize!**”(s.15)

“Ağa, ona, çocukların **ölçüsünü almasını** ve levent kıyafeti dikmesini emretti.”(s.15)

“Terzi “baş üstüne!” diyerek çocukların **ölçülerini aldı.**”(s.15)

“Dilsiz’in de sevinçten **gözleri parladı.**”(s.15)

“Hatta **şehit olması** da, evlat gibi sevdiği leventlerini kurtarmak için yaptığı mücadele sonunda oldu.”(s.16 - 17)

“-Lütfen onun nasıl **şehit olduğunu** anlatır mısınız, dedi.”(s.17)

“Bir topçu çırağı da, topları bataryaya sürme ve çekmenin nasıl yapıldığını, top namlusunun nasıl temizlendiğini ve nasıl doldurulup **nişan alındığını** gösterdi.”(s.17)

“O bana bir **ders olmuştu.**”(s.18)

“Ama çocuklar şunu iyi bilin ki, bu deniz savaşlarında topçularımıza çok büyük **işler düşer.**”(s.18)

“Sonra da **rampa ederek** işi leventlerimizle bitiririz.”(s.18)

“Leventlerin başında o, gök gibi gürleyen emirlerle ve düşmana yalın kılıç saldırıda **örnek olmakla**, cenkte herkesin nasıl dövüşmesi gerektiğini gösterir.”(s.18)

“Zaten gemide hazır ekmek yenmediğini, bunu **hak etmek** gerektiğini yakında göreceksiniz.”(s.19)

“Bunun için yarından itibaren bütün **dersleri alacaksınız.**”(s.19)

“Dilsiz, konuşulanları anlamadığı için bazen gülerken onların yüzüne bakıyor, bazen de yakamozlanan denize **dalıp gidiyordu.**”(s.20)

“Kendisi güvertede bulunan sandığa **sırtını dayayarak** oturdu.”(s.21)

“Ağa, **iç geçirerek** anlatmaya başladı.”(s.21)

“Bu ateş, **denizlere açılmak** ve sahillerimizi basıp Müslümanları öldürüp soyan Venedik, Malta, Ceneviz, İspanyol gemilerini durdurmakta.”(s.21)

“Tabii, Müslümanlardan **ele geçirdikleri** mallara **el koyduklarını** söylemeye lüzum yok...”(s.21)

“Sen-Jan şövalyeleri, Rodos’u kendilerine üs yan hareket merkezi yapmışlar; buradan Akdeniz’i **kontrolleri altına almışlardı.**”(s.21)

“Aydınoğlu Umur Bey, denizciliğimizde büyük bir **hamle yapmıştı.**”(s.21)

“Karşısına çıkan Venedik, Ceneviz, Bizans gemilerini batırmış; Sen-Jan şövalyelerinin **gözlerini yıldırılmıştı.**”(s.22)

“Hatta o zamanlar Bizans’ın **elinde bulunan** Trakya’ya bile çıkarma yapmış, **yaptığı** bu **baskınla** Bizans – Rum İmparatorluğu’nu büyük **telaşa düşürmüştü.**”(s.21 - 22)

“Yiğit Sultanlarımız II. Murat ve Fatih Mehmet Han devirlerinde denizcilerimiz, Akdeniz ve Karadeniz’de **kendilerini göstermeye** başlamıştı.”(s.22)

“Denizlerde bu mücadeleyi sürdürüyorduk ama deniz üstünlüğü kesin olarak **elimize geçmemişti.**”(s.23)

“İşte bu durumdan faydalanan düşman gemileri Akdeniz’de **cirit atıyorlardı.**”(s.23)

“Çılgın gibi savurduğu kılıç darbeleriyle, dört beş şövalyenin **işini bitirdi.**”(s.23)

“Papaz şövalyelerin kaptanı, onu sağ olarak **ele geçirmek** istiyordu.”(s.23)

“**Hıncını alamamış** olacak ki, daha sonra zindandan da çıkartarak, bir gemide küreğe çaktırdı.”(s.24)

“O, böylece hem **sevaba girmeyi** ve hem de, milletimizin denizcilerini kurtararak, denizciliğimizin güç kazanmasını istiyordu.”(s.24)

“Şehzadenin gönderdiği adamlar Oruç Reis’i satın almak istemişlerse de, onun bedelini **az bulduğundan**, onu yine salmamıştı.”(s.24)

“Yazın bunaltıcı sıcakta terleyen, geceleri ve kışın soğuktan **buz kesilen** çıplak gövdeleri, hareket zamanı küreğe eğilip doğrulurdu.”(s.25)

“İşkencelere dayanamayanlar ölür, ölmeyenler de **insanlıktan çıkardı.**”(s.25)

“Saç sakal uzar, **avurtlar çöker**, gözler çukura batar, vücutlar **iskelete dönerdi.**”(s.25)

“**Sağ olasin** Gülle Ahmet, gerçekten de kürek mahkumlarının durumlarını güzel açıkladın.”(s.25)

“O esnada **çıkan fırtına** kaçışını kolaylaştırdı.”(s.26)

“Mısır Sultanı, Oruç Reis’in şöhretini duyarak onu **himayesine aldı.**”(s.26)

“Ancak, Oruç Reis’in kendileri için büyük tehlike olacağını düşünen Rodos Şövalyeleri, büyük bir donanma ile ansızın bir **baskın yaptılar.**”(s.26)

“Gemiler şövalyelerin **eline geçmesin** diye, hepsini yaktı.”(s.26)

“Bu gemiyle, Rodos Adası’nın etrafını dolaşarak şövalyelere **meydan okudu.**”(s.27)

“Onlara **kan kusturdu.**”(s.27)

“**İntikamını** fazlasıyla **aldı.**”(s.27)

“O zamana kadar adalarında **baskına uğramak** değil, başka yerlere **baskın yapmaya** alışmış olan şövalyeler, hırstan çılgına döndüler.”(s.27)

“Kendilerine denizde rakip çıkan Oruç Reis’i muhakkak tepelemeye **karar verdiler.**”(s.27)

“ “İstediğin gibi bir gemi yaptır ve **intikamını al!**” diyerek izin verdi.”(s.27)

“Polia kıyılarında iki Venedik gemisi **ele geçirdi.**”(s.27)

“Bu üç Venedik gemisi ile iki yüz seksen beş esir **ele geçirdi.**”(s.28)

“Yıllar sonra, kardeşlerine kavuşan Oruç Reis, **elde ettiği** malları akrabalarına, yetim ve fakirlere dağıttı.”(s.28)

“**Uygun bulduğunuz** bir yer gösterin.”(s.28)

“O **kışı** orada **geçiren** gaziler, ilkbaharda **harekete geçtiler.**”(s.28)

“Sardunya civarında bir Ceneviz korsan gemisini ve büyük bir kalyonu **ele geçirdiler.**”(s.28)

“Türk leventlerini **yok ederek** kabustan kurtulmak isteyen Hıristiyanlar topluca **harekete geçtiler.**”(s.29)

“Gaziler, dört düşman gemisini **ellerine geçirip**, altısını da kaçırmayı başardılar.”(s.29)

“Bazen talihsizlikler de **ortaya çıkıyordu.**”(s.29)

“Yara iyileşmeyince kesmek **zorunda kaldılar.**”(s.29)

“Cezayir’i şiddetli bir savaş sonunda **ele geçirerek** oraya yerleştiler.”(s.29)

“Barbaros kardeşler gibi, Akdeniz’i titreten leventlerin Cezayir’e yerleşmesi, İspanya İmparatorluğunun **uykusunu kaçırdı.**”(s.29)

“İspanyollar, İmparator Şarlken’den de yardım alarak **harekete geçti.**”(s.29)

“Bu büyük çarpışmadan sonra Barbaros kardeşler, Cezayir yanındaki Medea, Milia bölgeleri ile Tenes Kalesi’ni **ele geçirip** güçlerini artırdılar.”(s.30)

“Gazilerin Cezayir’de yerleşip büyük güç kazanmaları, İspanyollar kadar, siyasi hakimiyetlerinin zedeleneceğinden korkan bazı Arap kabilelerini de **harekete geçirdi.**”(s.30)

“Telemsan’dan sonra **sıranın, ellerinde bulunan** Oran’a **geleceğini** anlayan İspanyollar, kandırarak kendi taraflarına çektikleri yerli Araplarla 1518 tarihinde **harekete geçtiler.**”(s.30)

“İspanyol kuvvetleri, önce, içinde iki bin yerli Arap ve altı yüz Müslüman Türk’ün bulunduğu Beni Reşit kalesini **ele geçirdi.**”(s.30)

“Arap ve Türk gaziler kaleyi **şehit oluncaya** kadar müdafaa ettiler.”(s.30 - 31)

“Çevresindeki leventler de “Allah! Allah” nidalarıyla onun peşinden bir **sel gibi**aktılar.”(s.31)

“Zırhlı İspanyol şövalyeleri bir sel gibi gelen Oruç Reis ve gaziler karşısında **darmadağın oldular.**”(s.31)

““Allah! Allah!” nidalarıyla sakalları **diken diken olmuş**, heybeti bir kat daha artmış, destan kahramanı gibi ilerleyen Oruç Reis ve gaziler karşısında büyük **korkuya kapılarak**, kendilerini burçlardan aşağı attılar.”(s.31)

“**Şehit oluncaya** kadar savaşalım!”(s.32)

“Ama ölmek için değil; yaşamak, kurtulmak ve sonra güçlenip **geri dönmek** için.”(s.32)

“Bir an evvel **harekete geçelim!**”(s.32)

“Onlara ağır **kayıplar verdirirsek**, şaşkınlığa düşerler.”(s.33)

“Bu durumdan faydalanarak da, epey **mesafe alırız.**”(s.33)

“Bu arada, sizler de **hazırlıklarınızı yapınız.**”(s.33)

“Akşama kadar bütün **hazırlıkları yapıldı.**”(s.33)

“Müslümanlara yardım etmek, Allah’ın rızasını kazanmak için Anadolu’dan bu çöl diyarlarına gelmiş kırk beş kadar gazi, **başlarında** Oruç Reis **olduğu** halde, sessiz gölgeler halinde kapıya süzıldüler.”(s.33)

“İspanyol şövalyeleri beklemedikleri bu saldırı karşısında **darmadağın oldular.**”(s.33)

“Onlar **kendilerini toparlayıncaya** kadar, gaziler epey **yol aldılar...**”(s.33)

“Sabah **gün ağarırken**, gazilerden biri, yere yatıp **kulağını** toprağa **verdi.**”(s.33 - 34)

“Gerçekten de, şövalyeler bunları kapışmaya başladılar, fakat kısa bir zaman sonra yine gazilerin **ardına düştüler.**”(s.34)

“Oruç Reis ve gaziler derin birer **nefes aldılar.!**”(s.35)

“Karşıya bakan Oruç Reis’in ve diğer gazilerin **tüyleri ürperdi.**”(s.35)

“Birden **karşısına dikilen** bir levent:” (s.35)

“Akdeniz’deki kardeşlerimiz **başsız kalmaları.**”(s.35)

“Üç bine yakın İspanyol şövalyesi üzerlerine palalarını sallayarak gelen bu bir avuç gazi karşısında **dehşete düştü.**”(s.36)

“Anadolu köylerinden gaza için topladığı, evlatları gibi sevdiği gazileri Baba Oruç, ölümü **hiç sayarak** korumaya koşuyordu.”(s.36)

“Bir anda etrafı, **yerlere serilen** İspanyol şövalyelerinin acı çığlıkları kapladı.”(s.36)

“Bu ses, bu içten gelen ses, İspanyol şövalyelerini **iliklerine kadar** titretti.”(s.36)

“Arkadan bir İspanyol’un indirdiği kılıç, Şanlı Gazi’yi **yere yıkarken** diğerleri de sevinç çığlıklarıyla üzerine üşüştiler.”(s.36)

“Hamza, Bekir ve onu dinleyen bütün gazilerin **gözleri yaşarmıştı...**”(s.36)

“Kılıç, hançer kullanma **dersleri alıyorlardı.**”(s.37)

“Sabah namazı kılınırken rüzgar **hızını kaybetti** ve deniz de sakinleşti.”(s.38)

“Herkes **işinin başında** iken serendeki gözcünün:” (s.38)

“**Ders yaptıkları** bölmeden çıkararak onlar da, diğer denizciler gibi ufukları taramaya başladılar.”(s.39)

“Ufku iyice gören ve direkleri iyice belirmiş gemileri gören Turgut Reis’in gürleyen sesi “Savaş **hazır olun!**” emrini verdi.”(s.39)

“Bu yüzden, yaralanıp **şehit olmuş** leventler bile görülmüştü;” (s.40)

“Kadırgaların yaklaştığını gören Turgut Reis’in bütün **gürültüleri bastıran** yiğit sesi duyuldu.” (s.41)

“Gerçekten de İspanyollar, üç kadirgaya sahip oldukları halde, Turgut Reis’in bayrağını görünce büyük **korkuya kapılmışlardı.**”(s.41)

““Dragut!” yani “Ejderha!” dedikleri Turgut Reis’le karşılaşmak bütün Hıristiyan gemilerini **dehşete düşürüyordu.**”(s.41)

“Şu anda iş sana ve yiğit topçularımıza **düşüyor.**”(s.42)

“Topçular, bütün **hazırlıklarını yapmışlar,** Topçu başı olan Filiz Ahmet Reis’i bekliyordular.”(s.42)

“Filiz Ahmet Reis, hazırlıklara bir **göz attı.**”(s.42)

“**Yüzü güldü.**”(s.42)

“Şimdi bizlere çok büyük **işler düşüyor.**”(s.43)

“İyi **nişan alın** ve Turgut Reisimize beni mahcup etmeyin.”(s.43)

“**Göreyim sizi!**”(s.43)

“Ateşe **hazır ol!**”(s.43)

“Topçuların heyecanla kalkıp inen göğüsleri görülüyor, fakat **çıt çıkmıyordu.**”(s.44)

“-Ya Allah! Ateş, emrini bütün **gürültüleri bastırıcasına** verdi.”(s.44)

“Toplar adeta şahlanır gibi geri teptiler ve kadirga **zangır zangır titredi.**”(s.44)

“O anda, iki düşman kadirgasından çatırdadılar ve yaralananların ve **can verenlerin** acı çığlıkları duyuldu.”(s.44)

“Düşman gemilerinden atış yapılmışsa da bunlar pek **zarar verecek** cinsten değildi.”(s.45)

“Toplar anında bataryaya sürülerek **nişan alınıp,** tekrar ateşlendi.”(s.45)

“Kadirganın iki yanından geçen düşman kadirgalarının orta kısımları ile arkaları büyük patlamalarla **havaya uçtu.**”(s.45)

“Düşmanın bu iki gemisinden artık bir **zarar gelmeyeceğini** gören Turgut Reis, Venedik komuta kadirgasının üzerine ilerleme emrini verdi.”(s.45)

“Ama kısa bir zaman sonra düşman kadirgasına **rampa etmiş** Türk kadirgasının kancaları, iki kadirgayı ayrılmaz bir duruma getirmişti.”(s.46)

“Böyle olmasına rağmen büyük bir **korkuya kapılmışlardı.**”(s.46)

“Kadınlar ve çocuklar karşısında aslan kesilen İspanyol askerleri, Türk yiğitler karşısında **şaşkına dönmüşlerdi.**”(s.46)

“Aziz ve azizelerini yardıma çağırın İspanyol şövalyelerinin savaş çığlıkları bir uğultu **halini almıştı.**”(s.47)

“Kısa bir zamanda gemideki çığlıklar, gürültüler ve kılıç şakırtıları durmuş, **yerini** sessizlik **almıştı.**”(s.47)

“Turgut Reis, **ele geçirilen** kadırgada yüksekçe bir yere çıkmış, yardımcılarını yanında **yer almışlardı.**”(s.47)

“Bir kısmı teslim olurken, herhangi bir bölmeden, arkebüzünü ateşleyecek bir kaç kişi **ortaya çıkabilirdi.**”(s.47)

“Tedbiri **elden bırakmamak** lazımdı.”(s.47)

“Kendilerine **yol gösteren**, bir leventle beraber Turgut Reis’in önüne geldiler.”(s.48)

“Allah senden **razı olsun!**”(s.49)

“Onların bu davranışlarından çok duygulanan Turgut Reis ve yanındaki gazilerin de **gözleri yaşarmıştı.**”(s.49)

“Bunlar, bizleri Endülüs sahillerinden kurtarıp Cezayir’e getirecek olan gemiyi **ele geçirdiler.**”(s.49)

“Zavallılar yapılan savaştan büyük **dehşete düşmüşlerdi.**”(s.50)

“Allah sizden **razı olsun**, dediler.”(s.50)

“Bundan sonra **ele geçirilen** kadırgadaki mallar araştırıldı.”(s.50)

“Endüslü Müslümanların, yerlerini, yurtlarını terk ederek, yoksul kalmış olduklarını, **ele geçen** bu ganimetlerin hiç olmazsa beşte birini onlara verip vermemek hususunda ne düşündüklerini sordu.”(s.50 - 51)

“Turgut Reis, **ele geçirilen** düşman kadırgasına kendi forsunu çekti.”(s.51)

“İspanyolların eline **esir düşmüş** bir Türk denizcisinden öğrendim.”(s.52)

“Akşam kamaralarına çekilen çocuklar, Ali Osman’a **başından geçenleri**, Endülüs’ten nasıl kaçtıklarını anlatmasını rica ettiler.”(s.52)

“Bizler yiğit, bahadır lakabıyla **ün salmış** olan Emirimiz Zağal’ın tarafındaydık.”(s.53)

“Utanmadan amcasını **tahttan indirmek** için, Leon ve Kastilya Kralı Katolik Ferdinand ile anlaşmıştı.”(s.53)

“Tabii ki, Müslümanların bölünmesi Hıristiyanların **işine geliyordu**.”(s.53)

“Bu arada Katolik Ferdinand, Müslümanların bölünmüş olmasından faydalanarak Malaga şehrini ele geçirdi ve buradaki Müslüman halkın çoğunu köle olarak **satışa çıkardı**.”(s.53)

“Orada kalan **ömrünü** sefalet ve yokluklar içinde **geçirdi**.”(s.53)

“Bunun üzerine, Ferdinand’ın adamları Granada’nın etrafındaki ekinleri ve meyve bahçelerini **yakıp yıktılar**.”(s.54)

“Şehirde kalan Müslüman halka dokunulmayacak, Müslümanlar dini haklarına göre **idare edilecekler** ve dini yaşayışlarını sürdürmede serbest olacaklardı.”(s.54)

“Ama gelin görün ki Katolik Ferdinand verdiği **sözde durmadı**.”(s.54)

“Şehirde kalmış olan Müslümanlar kılıç ve **zor kullanmak** suretiyle, dinden döndürülmek istendi.”(s.54)

“Bir kısım Müslümanlar, **yapılan** çeşitli **baskılar** sonunda dayanamayarak mahsustan Hıristiyan isimleri aldılar.”(s.54)

“Bu kız yüzünden **başımıza bir dert açılabilir**.”(s.55)

“Hanzele, kıza pek **yüz verme!**”(s.55)

“Bir gün **olanlar oldu**.”(s.56)

“O, adeta **burnundan soluyarak:**” (s.56)

“-Niye bana **haber vermiyorsunuz**, diye homurdandı.”(s.56)

“Sonra, evimize gelerek **şeref vermiş** olan bir hanımı, niye size **haber verelim**.”(s.56)

“Moriscoların arasında en fazla **güven duyduğum**, kişi sensin.”(s.56)

“Zaten tersi olsaydı, sen ve çocukların, bu barakada **kül olur** giderdiniz.”(s.57)

“Haksızlık ediyor ve beni **küçük düşürüyorsun**.”(s.57)

“Belki de hareketinin çirkinliğinin **farkına vardığından** bir şey demedi.”(s.57)

“-Babamın bu hareketinden dolayı çok **özür dilerim**, dedi.”(s.57)

“Konağımıza **davet edilmiş** olan bu engizisyon papazlarına babam sizleri şikayet etti.”(s.58)

“Ağabeyim de **söze karıştı:**” (s.58)

“Bana **gösterdiğiniz** dostluğu ve **yakınlığı** hiçbir zaman unutmayacağım.”(s.59)

“Hanzele, Allah bu hanımdan **razi olsun.**”(s.59)

“Bize haber vermeseydi, papazların muhafızları sabah bizi **keklik gibi** avlayacaklardı.”(s.59)

“Haydi, çabucak hazırlanarak **yola çıkalım**, dedi.”(s.59)

“Yalnız, duvarımızın içinde gizli bir bölmeye sarıp sakladığımız Kur’anı öpüp alnımıza koyarak **yanımıza aldık.**”(s.59)

“Biz bu **hazırlıkları yaparken**, Isabel’in gönderdiği adam.”(s.59)

“Dona Isabel’e sizin **yola çıktığımızı haber verebilmek** için beklemek zorundaydım.”(s.60)

“-Babam endişe etmemesini, asla onu **ele vermeyeceğimizi** söylediye de, her birimizden tek tek yemin almadan gitmedi.”(s.60)

“Onların **elinden kurtulmuş** olmanın sevinciyle yolumuza devam ettik.”(s.60)

“Bu sözler emir şekline girince ağabeyimle beraber onları bırakmaya **karar verdik.**”(s.61)

“**Gözlerimiz yaşararak**, anne ve babamızdan ayrıldık.”(s.62)

“Ama İspanyolların **dikkatini çekmemek** için, ormanda gizleniyorlardı.”(s.62)

“Nasıl **haber almışlar**, nasıl gelmişler bunu anlayamadık.”(s.63)

“İnşallah imkan bulduğumuz en kısa bir zamanda gelir ana babamızı da buradan alırız, diyerek beni **teselli etti.**”(s.63)

“Yolda düşmanlar küçük olan gemilerimizi **ele geçirdiler.**”(s.63)

“Gerek Baba Oruç’un ve gerek Barbaros adı ile **ün yapmış** olan Hayreddin Paşa’nın ve gerekse diğer Türk gazilerinin kelle koltukta, Endülüs’e kadar giderek kurtardıkları Endülüs Müslümanları Cezayir’de derhal korunmaya alınıyordu.”(s.64)

“Kendilerine misafirhaneler yapılmış olan bu göçmenler orada bir iki ay kadar **yiyip içiyor** tam bir misafir muamelesi görüyordu.”(s.64)

“Şayet **iş tutabilecek** olanlar varsa onlara iş tutmaları için bir miktar sermaye veriliyor iş güç sahibi yapılıyordu.”(s.64)

“Zaten Endülüslü Müslümanlardan gazaya katılmak istediğini söyleyenler Türk leventlerinin **arasına alınmaktaydı.**”(s.65)

“Bu haberde, Müslümanlara **yapılan baskının** çok arttığını, gazilerin kendilerini kurtarmak için gelip gelemeyeceğini soruyordu.”(s.65)

“Endülüs’te bulunan gazilerden biri, uçurduğu güvercinle Cezayir’e **haber göndermişti.**”(s.65)

“Hamza’nın gemi idaresindeki başarısı Turgut Reis’in **dikkatini çekmişti.**”(s.66)

“Endülüs sularına **yelken açıncaya** kadar, çocukların eğitimleri devam etti.”(s.66)

“Günler geçtikçe dördü de kılıç kullanmak, hançerle, mızrakla dövüşmek gibi cenk **dersleri alıyordu.**”(s.66)

“Sonra onlara Cezayir’e **yelken açtırdı.**”(s.67)

“-**Sağ olun** Reisim, diye kekeledi.”(s.67)

“-**Sağ olun**, Allah sizden **razı olsun.**”(s.67)

“Bu **sözümden döneceğimi** beklemezsin sanırım.”(s.67)

“-On beş güne kadar kendilerini orada beklemesini, şayet on beş gün sonunda gelmeyecek olurlarsa, Cezayir’e **yelken açmasını**, söyledi.”(s.68)

“İspanyolların **dikkatini çekmemek** için katırlara ve eşeklere dağdan kestikleri odunları yüklediler.”(s.70)

“Şehre odun satmaya gelmiş dağ köylüleri kimsenin **dikkatini çekmezdi.**”(s.70)

“-**Hava kararırken** Granada’ya girdiler.”(s.70)

“Yemeklerini beklerlerken, yanlarında oturan beş kişilik gurubun konuşmasına **kulak kabarttılar.**”(s.70)

“-Paraları görmeden at göstermem, deyince, Filiz Ahmet Reis, kuşağından çıkarttığı keseyi Yahudi’nin **gözleri önünde** salladı.”(s.72)

“Yapılan bir pazarlıktan sonra Yahudi’nin **avucuna** çil çil **altınlar sayıldı.**”(s.72)

“Konakta, on beş kadar muhafız asker ve beş uşak, üç de hizmetçi kadın olduğunu söyleyen Hanzele, Filiz Ahmet Reis’in daha önce **vermiş** olduğu **taktiğe** göre hareket edileceğini hatırlattı.”(s.72 - 73)

“Bekir atların **başında bekliyordu.**”(s.73)

“Biraz daha kapıyı aralayınca, **içeri dalan** levent, bir yumrukta onu bayılttı.”(s.73)

“Filiz Ahmet Reis, Hanzele ve iki leventle çocuklar **içeri daldılar.**”(s.73)

“İçeri yabancıların girdiğini görünce ellerini kılıçlarına attılar; fakat kullanmalarına zaman kalmadan, Filiz Ahmet Reis’in ve leventlerin yüzlerinde patlayan tokatlarıyla baygın olarak **yerlere serildiler.**”(s.73)

“Artık, konağın muhafızlarından bir **zarar gelmezdi.**”(s.73)

“Hanzele’yi görünce bir **çığlık attı.**”(s.74)

“Filiz Ahmet Reis’in dönmesiyle fırlaması ve kılıcını Bekir’in başına indirmek üzere olan Don Fernando ile küçük leventin arasına girmesi **bir oldu.**”(s.74 -75)

“Büyük bir **tehlike atlatmıştı** ama kardeşinin **dili açılmıştı.**”(s.75)

“Bu arada, Hanzele ile Isabel’in **nikahları kıyıldı.**”(s.75)

“İki gün sonra, Hanzele’nin babası, annesi ve Isabel’i de alarak **yola çıktılar.**”(s.75)

“Yardımcı Reis Gazi Halit, bu kalyonu İspanyol korsanlardan **ele geçirdiklerini** söyledi.”(s.76)

“Kadırganın tamirinden sonra Cezayir’e doğru **yelken açtılar.**”(s.76)

“Filiz Ahmet Reis, ağanın huzuruna çıkınca, yapmış olduğu işler hakkında ona **rapor verdi.**”(s.77)

“Ağa, onun ve leventlerinin bir İspanyol kadırgasını **ele geçirmesinden** çok memnun kalmıştı.”(s.77)

“Sana bir **haber vereceğim**; ama bunu söylemeye **dilim varmıyor.**”(s.77)

“**Şehit mi düştü?**”(s.77)

“**Şehit düşmedi ama esir düştü!**”(s.77)

“Sizler Endülüs sahillerine hareket ettikten sonra, Turgut Reis **demir aldırdı.**”(s.78)

“Venedik sularında karşımıza çıkan sekiz parçalık bir filo ile yaptığımız çarpışmada, üç gemilerini batırdık, beş tanesini de **yedeğimize aldık.**”(s.78)

“Turgut ve Salih Reis, tamirat dışında olan üç kalite ile düşmana **karşı koymak** istedilerse de, bu kadar çok gemi karşısında üç kalitenin ne hükmü olur ki?”(s.79)

“**Esir düştük.**”(s.79)

““Ben bu çocuğun **eline düştüm!**” diye söylendi.”(s.79)

“Leventler ona “Oğlan Kaptan!” **adını taktılar.**”(s.79)

“Janetino Doria adını taşıyan bu genç, **küçük dağları ben yarattım** dercesine gururlanıyordu.”(s.79)

“Avrupa’ya **haber salmış**, yakaladığı Dragut’u görmek isteyenlerin gelebileceğini bildirmiş.”(s.79)

“**Fark etmez düşes!**” (s.80)

“- Ama biz kocamadık ve bu köpeklerin de **maskarası olmayacağız**, dedi.”(s.80)

“O ünlü Dragut’u, **esir ettiğim** o müthiş korsanı görünüz, diyerek seslenmeye başladı.”(s.81)

“O müthiş Dragut’u **esir eden** kahraman!”(s.81)

“Kadınlar **çıgıllıklar atarak** geriye kaçmak isterlerken arkalarındakilere çarptılar, bir karışıklık **meydana geldi.**”(s.81)

“Gayet güzel ve pürüzsüz İtalyanca ile söylenmiş olan bu sözler, etrafta bir sessizlik **meydana gelmesine** sebep oldu.”(s.82)

“Avrupa’nın **dört bir yanından** gelmiş olan bu insanlar, döndüklerinde bu odada geçmiş olanları muhakkak anlatacaklardı.”(s.82)

“Dövüşse, onu da **göze alamıyordu.**”(s.82)

“Ama bir anda **kafasında bir şimşek çaktı.**”(s.82)

“**Bir taşla iki kuş vurmalydı.**”(s.82)

“Donanma ve elli bin askerle **esir ettiği** Dragut’u şimdi bu madam ve kokonaların önünde teke tek yaptığı bir dövüşte yere serecek olursa ve hatta kemiklerini kıracak olursa namı bir rüzgar hızı ile bütün Avrupa’da yayılmaz mıydı?”(s.82)

“**Meydan okumanıza derhal karşılık veriyorum** Dragut!”(s.83)

“Dövüşümüz burada ve bana **meydan okuduğunuz** yerde ve kişiler karşısında yapılacaktır!”(s.83)

“Nasıl **zapt edilebilir** eller çözülsürse?”(s.83)

“Az önce **kurduğu hayallerle** sarhoş gibi olmuş olan Janetino Doria onları **teselli etti.**”(s.83)

“Ben yanınızdayım ve bu ejderhayı kuvvetli kollarımla nasıl **zapt edip**, kemiklerini kırdığımı güzel **gözlerinizle göreceksiniz.**”(s.83)

“Emrimi **yerine getirin!**” (s.83)

“Turgut Reis ellerini, kollarını hareket ettirerek günlerden beri **meydana gelmiş** olan uyuşukluğu gidermeye çalıştı.”(s.83)

“Belki de güreş ve dövüş dersleri almış olduğundan, reisin de, **güçsüz düştüğünü** düşündüğünden kendisinden çok emin bir havası vardı.”(s.84)

“Janetino, omzumdaki pelerini zarif bir tavırla yere atarak dövüş **vaziyeti aldı.**”(s.84)

“Amirallerini, arkadaki düklerden birinin kucağına bırakan muhafızlar, Turgut Reis’in üzerine saldırdılar; ama onlar da **hak ettikleri** dersi almakta gecikmediler.”(s.84)

“Çıkan bu karışıklıkta ben olduğum yerden çıkıp kimse **fark etmeden** kalabalığın arasına karıştım.”(s.84)

“Çocukların üzüntüden **ağızlarını bıçak açmıyordu.**”(s.85)

“Birkaç kere Filiz Ahmet Reis’in yanına çıkarak, Turgut Reis ile Salih Reis’i kurtarabilmek için, Cenova’ya bir **baskın yapmayı** teklif ettiler.”(s.85)

“Genç leventlerin bu düşünceleri ve reislerine bağlılıkları Filiz Ahmet Reis’in **gözlerini yaşarttı.**”(s.85)

“Sizin bu davranışınız çok **hoşuma gitti.**”(s.85)

“Allah sizlerden **razı olsun.**”(s.85)

“Yediğiniz nimetler sizlere **helal olsun.**”(s.85)

“İnşallah **sırası gelince** o da olacaktır evlatlar.”(s.86)

“Turgut Reis de pisipisine **can vermemizi** istemez.”(s.86)

“Onun kurtulması uğrunda canlarımız **feda olsun.**”(s.86)

“Onun dinimize ve devletimize hizmeti **vereceğimiz canlarla** karşılaştırılmaz.”(s.86)

“Ama İnşallah ileride sizlerin de hizmetleriniz olacaktır ve boş yere hayatımızı tehlikeye atmamızı, körü körüne **can vermemizi** Allah da istemez.”(s.86)

“Boş yere **can vermek** yoktur bizim inancımızda...”(s.86)

“Gerektiğinde seve seve şehitlik şerbetini içeceğiz; fakat bu arada düşmana **zarar verip**, zaferi de kazanacağız.”(s.86)

“Her zaman **kafayı kullanmak** lazım...”(s.86)

“Aşırı cesaretle zeka birleşecek olursa büyük zaferler **ortaya çıkar.**”(s.86 - 87)

“Bütün deniz kurtlarının ve, sizler gibi gazilerin bu zaferi, bu mücadeleyi çok iyi bilmesi, **ders alması** gerekir.”(s.87)

“Ama Osmanlı donanmasının gittikçe güçlenmesinden ve şimdi de Barbaros’un Kaptan – ı Derya olmasından çok korkan, Şarlken, Türk donanmasını **yok etme** görevini yine bir deniz kurdu olan Andrea Doria’ya vermişti.”(s.88)

“Bütün Hıristiyan devletleri gemilerini **bir araya getirerek** güçlü bir Hıristiyan donanması **meydana getirmişlerdi.**”(s.88 - 89)

“Bu donanma 602 gemiden **meydana gelmişti.**”(s.89)

“Hele bu Hıristiyan donanmasında 20 tane öyle büyük dev gemi vardı ki, görenlerin **aklı başından gider.**”(s.89)

“Bu **manevrayı** 27 Eylül’ü 28 Eylül’e bağlayan gece içinde **yapmıştı.**”(s.91)

“Cuma günü başlamış olan bu çarpışmada, düşman karşımızdan kaçmak **zorunda kaldı.**”(s.91)

“Hayreddin Paşa, neticeyi almadan işin **peşini bırakacak** komutanlardan değildi.”(s.91)

“O gece Haçlı donanmasının **gözden kaybolduğunu** görünce takip ettik ve sonunda onları yakaladık.”(s.91)

“Turgut Reis öyle bir **manevra yaptı** ki, tamamen düşmanın arkasına düşmüştük.”(s.92)

“Onların takibinden döndükten sonra, yapılan araştırmalar, Haçlıların 128 harp gemisinin batırılmış olduğunu **ortaya koydu.**”(s.93)

“Ayrıca, **elimizden kurtulabilmiş** olanların çoğu da, yaralıydı.”(s.93)

“Öyle ki, topçularımızın atışlarından **nasibini almamış** hiçbir Hıristiyan gemisi yoktu, bizim kaybımız ise birkaç gemiden ibaretti.”(s.93)

“Turgut Reis, karanlıkta kaçan üç dört gemiyi de **ele geçirdi.**”(s.93)

“İmparator Şarlken, Hayreddin Paşa karşısında bir şey yapamayacağını anlayınca onu mevki ve para ile **elde etmeye** kalktı.”(s.93)

“Müslümanları Hıristiyanların zulmünden kurtarmak için hayatını **ortaya koymuş; denizlere açılmış** olan Hayreddin Paşa, bu teklife güldü ve şiddetle reddetti.”(s.93)

“Şimdi, Cezayir Kalesi’ni **gözden geçirelim.**”(s.94)

“Çocukluk günlerinin o ulaşılmaz güzelliğine **dalıp gitti.**”(s.94)

“**Selam veren** hizmetkar, Hasan Ağa’nın, kendisini görmek istediğini söyledi.”(s.95)

“Onun geldiğini **fark eden** ağa, üzüntülü bir yüzle:” (s.95)

“**Ne gibi** Ağam!” (s.95)

“İmparator Şarlken, beş yüz on altı parçadan **meydana gelen** bir donanma ile Cezayir’e geliyormuş.”(s.95)

“Avrupa’daki casusumuz, bizzat İmparator Şarlken’in beş yüz on altı parçalık bir donanma ve elli bin kişilik bir ordu ile **yola çıkmış** olduğunu **haber verdi.**”(s.95)

“Bu sefere bizzat imparator çıktığına göre, Cezayir’i **ele geçirmeye** kesin bir şekilde **karar vermiş** olacaklar.”(s.95)

“Ama **elimizden geleni yaparız.**”(s.95)

“Şayet yenilecek olursak, Haçlılar Cezayir’e çıkarlarsa, Kuzey Afrika’daki hakimiyetimiz zayıflar, buraları tekrar **ele geçirebilmek** için pek çok Türk gazisi **can vermek zorunda kalır.**”(s.96)

“İnşallah, Cezayir’i **ele geçiremezler.**”(s.96)

“Cezayir’i **ele geçirebilmeleri** için bizim cesetlerimizi çiğnemeleri gerekir.”(s.96)

“Bu da onlara çok **pahalıya mal olur.**”(s.96)

“Ancak son er **şehit düştükten** sonra girebilirler Cezayirime!”(s.96)

“Meksika’da kendine **kucak açıp** misafir olarak karşılayan yerlileri acımaksızın öldüren ve Meksika’yı **ele geçirip** yerli halkı insafsızca **kılıçtan geçiren** Fernando Cortez!”(s.96)

“Karşımızda **alır** o da **boyunun ölçüsünü!**”(s.97)

“Buna rağmen artık **üzerinde durmaya** gelmez.”(s.97)

“Bundan hiç **şüphem yok** Ahmet Reis.”(s.97)

“Komutanlara **haber sal** da, bu öğleden sonra toplanıp neler yapacağımızı konuşup, görüşelim.”(s.97)

“İmparatorun orada bulunması, onun **gözü önünde** dövüşeceklerini düşünmek bu Hıristiyan askerlerin çalımlarını daha da arttırmıştı.”(s.98)

“Haçlı kuvvetleri, ilk **tokadı**, bu çıkış sırasında **yedi.**”(s.98)

“İlk anda, kalkıp inen kılıçlar ve palaların şövalyeler arasında bir boşluk **meydana getirdiği** görüldü.”(s.99)

“Kırk elli şövalye **yere serildi.**”(s.99)

“Haçlılar üç bin **kayıp verdiler.**”(s.99)

“Hasan Ağa, elindeki az kuvveti en az **kayıp verecek** şekilde kullanmak için, ilerleyen bu Haçlı sürüsünün Sabun Tepes’ni işgaline **ses çıkarmadı.**”(s.99)

“Uzaktan ateş ettirmek suretiyle düşmana **kayıplar verdirdi.**”(s.99)

“**Sağ olun, var olun!**”(s.99)

“Hepsi imanımız, yiğitliğimiz ve cesaretimiz karşısında **yerlere serildi.**”(s.100)

“Avrupa’nın **dört bir yanından** üzerimize gelmiş, bizleri **yok etmek** isteyen bu insanların bize düşmanlığının sebebi nedir?” (s.100)

“Biz onların sahillerini mi yağmaladık, kadınlarını, çocuklarını mı **esir ettik?**”(s.100)

“Ancak kendimizi müdafaa için **harekete geçtik.**”(s.100)

“Arkasından levent gazilerin **getirdikleri tekbirler** bütün Cezayir’i sardı.”(s.100)

“Hep birlikte kılınan akşam namazından sonra komutanların ayırdığı beş yüz kişi **hazırlık yapmaya** başladı.”(s.100 - 101)

“Bunlar, Türk saldırısı karşısında **neye uğradıklarını şaşırıldılar.**”(s.101)

“Tepe, gazilerin **eline geçmişti.**”(s.101)

“Şarlken, hırsından tırnaklarını yiyor, ünlü şövalyeler onun gözüne görünmemek için, ne yapacaklarını bilmez halde **önelerine bakıyordu.**”(s.101)

“Şarlken, **verdiği kayıpları** düşündükçe çılgına dönüyordu.”(s. 102)

“Yapılan çılgınlık bir **netice vermemişti.**”(s.102)

“Beklemeye **karar vermişti.**”(s.102)

“Bunlar, Tunus’u **ele geçirmiş** olan Hıristiyanların orada silahsız halkı, kadın, ihtiyar ve çocuk demeden **kılıçtan geçirmesini** hatırlıyor ve Haçlıların **kum gibi** kalabalık olduğunu gördükçe de, korkuyorlardı.”(s.102)

“Haçlıların Cezayir önelerine gelmesinin beşinci gecesi müthiş bir **fırtına patladı.**”(s.102)

“**Dev gibi** dalgalar, bazı gemileri karaya attı.”(s.102)

“İmparatorun ürkek tavrını da görmüş olan Haçlılar, daha büyük **korkuya kapılmıştı.**”(s.103)

“Fırtına ve gazilerin kılıçları altında yirmi bin düşman **can verdi.**”(s.103)

“Bir kısmı, silahlarını atarak esir olmuş, Haçlıların bütün topları, Türklerin **eline geçmişti.**”(s.103)

“Gazilere karşı kendilerini korumak için giymiş oldukları zırhlar, özellikle İspanyol şövalyelerin **başına** büyük **dert açmıştı.**”(s.103)

“Bu ağır zırhların içinde bulunan İspanyollar, bataklık **haline gelmiş** arazide çamura batıp, boğulup gitmekteydi.”(s.103)

“Uzun bir kıyı şeridi, ölmüş Hıristiyan askerlerin cesetleri ve **sahile vurmuş** gemilerle örtülmüştü.”(s.103)

“Hepsi gaziler tarafından **esir alınmıştı.**”(s.104)

“Meksika’da insanlığa yakışmaz hareketlerde bulunmuş ve silahsız Azteklere karşı katliam yapan Fernando Cortez, korkudan **çılgına dönmüştü.**”(s.104)

“Şarlken, gemiye binince karşı sahilde alaca karanlık arasında kayıpları **fark edip** ağlamaya başladı.”(s.104)

“Hasan Ağa, Şarlken’in **peşini bırakmadı**.”(s.104)

“Ama gerek Malta şövalyelerinin imparatoru korumak için büyük **gayret göstermeleri** ve gerekse denizin dalgalı olması, Şarlken’i kurtardı.”(s.104)

“Haçlılar sanki Cezayir’de **can vermek** ve esir olmak için, bu seferi yapmıştı.”(s.105)

“Yüz otuz düşman gemisi gazilerin **eline geçti**.”(s.105)

“Prenseslerin, konteslerin, düşeslerin ve markizlerin geliş sırasındaki neşeli ve cilveli kahkahalarının **yerini** şimdi yaralı askerlerin iniltileri, ağlamaları **almıştı**.”(s.105)

“Şarlken’in Cezayir’i **ele geçirmek** için yaptığı büyük sefer, tam bir bozgunla sonuçlanmıştı.”(s.105)

“Barbaros Hayreddin Paşa’nın Fransızlara yardım ettiği bir sırada, donanma ile karşılaştıklarında, Hayreddin Paşa’nın gemisine **davet edilen** Filiz Ahmet Reis, Turgut Reis’in Cenova’da hapiste bulunduğunu Hayreddin Paşa’ya hatırlattı.”(s.106)

“**Zamanını kollarım**.”(s.106)

“Ceneviz hükümetine onun kurtulması için çok büyük fidyeler teklif ettim; ama Turgut Bey gibi deniz kurdunu, paraya çok düşkün oldukları halde, Cenevizliler **serbest bırakmadı**.”(s.106 -107)

“Halk büyük bir **korkuya kapıldı**.”(s.107)

““Dragut **serbest bırakılsın**; yoksa Barbaros şehri harabeye çevirecek!” demektedir.”(s.107)

“-Dragut’u **serbest bırakınız**, emrini verdi.”(s.108)

“Dragut’u **serbest bırakmaktansa**, ölsem daha iyiydi, dedi.”(s.108)

“İki eski dost, aynı ideal uğruna canlarını **ortaya koymuş** iki ünlü gazi kucaklaştı.”(s.108)

“Bu arada **kulağına** pek çok haberler ve şikayetler **geldi**.”(s.108)

“Esarete bulunduğu sırada, Malta şövalyelerinin, Venediklilerin, İspanyolların ve İtalyanların, denizlerde Müslümanlara çok **eziyet ettiğini** Müslümanların sahillerini yağmalayarak, kadın ve çocukları **esir edip, satışa çıkardığını** öğrendi.”(s.108)

“Haçlılara **hadlerini bildirmek** gerekirdi.”(s.109)

“Sicilya açıklarında karşılaştığı yedi Venedik gemisini **ele geçirdi.**”(s.109)

“Ama Turgut Reis’in kırmızı ve beyaz zemin üzerine mavi renkte hilal resmedilmiş sancağını gördükleri zaman, **iş işten geçmişti.**”(s.109)

“Üç Malta kadirgası Akdeniz’in mavi sularına gömülürken, biri Turgut Reis’in **eline geçmiş** ve diğer ikisi ağır yaralı olarak güçlükle Malta Limanı’na sığınabilmişti.”(s.109)

“Onlara benim **aklım ermez.**”(s.112)

“Onların işlerine benim senin **aklın erer** mi?”(s.113)

“Onun için çok büyük gizlilikle **yapılıyor hazırlıklar!**”(s.114)

“Ama **helal olsun!**”(s.114)

“Bu kadar devlet **bir araya geldiği** halde yine de Dragut’tan korkuyorlar!”(s.114)

“Yılların verdiği tecrübe ve çektiği acı, Hıristiyanlara güvenilmeyeceğini çok açık bir şekilde **ortaya koymuştu.**”(s.114)

“Annesinin, babasının ve iki erkek kardeşinin, meydanlarda tutuşturulan ateşlerde nasıl yakılmış olduğu, daima **gözünün önündeydi.**”(s.114)

““**Ne olur ne olmaz,** yerin kulağı vardır!” diye düşündü.”(s.115)

“**Ses çıkarmadı.**”(s.116)

“Ama onun gaziler karşısında bocalayışı ve Preveze Deniz Savaşı’nda Türk donanması karşısında yenilip kaçması, Cenevizliler’den bazılarının, ondan soğumasına **yol açtı.**”(s.115)

“Hıristiyanların yanında hisleri belli olmayan bu ihtiyarın şimdi sevinçten **yüzü gülüyordu.**”(s.116)

“**Hava karardığı** zaman İbrahim’in evinden, karanlıklar arasında beyaz bir şey çıktı ve kısa zamanda **gözden kayboldu.**”(s.116)

“Bu, doğuya doğru **kanat çırpın** bir güvercindi.”(s.116)

“-Sahilleri bırakıp, Prens Filip’i **ele geçirelim**, teklifinde bulundu.”(s.118)

“Prens Filip’i **ele geçirmek** yoluna mı gidelim, yoksa İtalya sahillerini mi vuralım?”(s.118)

“Ortak bir **karara varmamız** gerek.”(s.118)

“Onu yakalamaya kalkmak demek pek çok **kayıp vermemize** sebep olur.”(s.118)

“Bu, bizim için daha **faydalı olur.**”(s.118)

“Kelle Bekir, bu görüşe **karşı çıktı:**” (s.119)

“İtalya sahillerinde **ele geçireceğimiz** ganimet, prens için isteyeceğimizden hiç de **aşağı kalmaz.**”(s.119)

“Hem de, daha az, belki de hiç **kayıp vermeden...**”(s.119)

“Arkasından Pozel önlerinde, batırılan altı İtalya gemisinin suya gömülmesi, şehir halkının **teslim bayrağını çekmesine** sebep oldu.”(s.120)

“Bunlar, kurtuluş akçesi karşılığında **serbest bırakılacaktı.**”(s.120)

“Kastel Mare de, yapılan çıkarma sonunda, **teslim bayrağını çekti.**”(s.120)

“Kurtuluş akçesi karşılığında, esirlerin **serbest bırakılacağını** belirtmek maksadıyla adaya beyaz bayrak çeken gaziler, esirlerin akrabalarını beklediler.”(s.120)

“Turgut Reis, herhangi bir **baskına uğramamak** için çok dikkatliydi.”(s.120)

“Onlar, Turgut Reis’in bu sulara gelebileceğine **ihtimal vermiyordu.**”(s.120)

“Hatta geminin kaptanı, kendisini selamladığını sandığı Kastel Marelilere, top atışlarıyla **karşılık verdi.**”(s.120 - 121)

“Kastel Mareliler, Türk korsanlarının, bu gemiyi **ele geçireceği** korkusu ve endişesiyle **yerlerinde duramıyorlardı.**”(s.121)

“Az sonra **korktukları da başlarına geldi.**”(s.121)

“Turgut Reis’in gemisinin, Malta gemisinin **peşine takıldığını** gördüler.”(s.121)

“Malta gemisi, Turgut Reis’in kalyonunun **farkına vardığı** zamana artık çok geçti.”(s.121)

“Ama bu planını uygulamaya zaman kalmadan, Turgut Reis’in, gemisini **rampa ettiğini** gördü.”(s.121)

“Etrafta **kan gövdeyi götürüyordu.**”(s.121)

“Şanlı Turgut Reis, artık yaşlanmış olmasına rağmen, bir delikanlıyı **hayrete düşürecek** şekilde kılıç kullanıyor ve karşısına çıkan Sen-Jan şövalyeleri’ni **yere seriyordu.**”(s.121 - 122)

“Kaptanın kamarasındaki eşyalar araştırılırken, demir bir kasa **ele geçti.**”(s.122)

“Kaptan, bu altınların, Malta şövalyeleri’nin **elinde bulunan** Trablusgarp Kalesi’nin tamiri için götürülmüş olduğunu söyledi.”(s.122)

“Çünkü **bir taşla iki kuş vurulmuştu.**” (s.122)

“**Hava kararmak** üzereydi.”(s.123)

“O anda nereden çıktığını **fark edemediği** iki gölge, mızraklarını uzatarak seslendiler.” (s.123)

“Yüzücü, derin **soluk alarak:**” (s.124)

“Bütün gün güneş ışınlarını ve hararetini emmiş olan kumların üzerine uzanarak, **kendinden geçti;** uyumaya başladı.”(s.124)

“Diğer nöbetçi, **ısrar eden** arkadaşına.” (s.124)

“Vallah ağa **canımıza okur** sonra!”(s.125)

“Bak **aklıma** ne **geldi.**”(s.125)

“Bu arada oda **uykusunu alır.**”(s.125)

“Nöbetleri bitip, kumda yatan Yunus Ahmet’i uyandırmak istediklerinde, onu uyandırmak için değil dürtmek, top patlatsalar bile uyandırmanın **mümkün olmadığını** anladılar.”(s.125)

“-Bre! Şimdiye kadar niye bildirmediğiniz, diye öyle bir kızdı ki, nöbeti devretmiş iki acemi nöbetçi, **şaşkına döndü.**”(s.125)

“Acemi olmasaydınız, size öyle bir **ceza verirdim** ki!..”(s.125)

“Biraz **ileri gitseymişim** ağa **canıma okurmuş!**”(s.126)

“İyi ki fazla **ileri gidip** Yunus Ağa’yı da kızdırmadım, diyerek, şükür ediyordu.”(s.126)

“Yunus Ahmet, öğle zamanı, uykuyu tamamen **üzerinden atmış** olarak uyandı.”(s.127)

“**Gözlerimiz yollarda kaldı.**”(s.127)

“**Ne var ne yok!**”(s.127)

“Acele **yola çıkayım** dedim.”(s.127)

“Ama Sultan’ın **dikkatini çekmek** istemedim.”(s.127)

“Beni **fark etmediler.**”(s.127)

“Etseydiler de **fark etmezdi** ya.”(s.127)

“Allah **razı olsun**, Ahmedim!”(s.128)

“**Helal olsun** yediğin ekmek.”(s.128)

“Ağa, Yunus Ahmet **rahat etsin!**”(s.128)

“Turgut Reis’in emri ile gemilerde büyük **hazırlıklar yapılmaya** başlandı.(s.128)

Hoşuma gitti davranışı.”(s.128)

“İki levent, Yunus Ahmet’in yüzerek Cerbe’ye kadar gelişine **hayran olmuşlardı.**”(s.129)

“Barbaros Paşa Tunus’u aldığıında İmparator Şarlken Tunus üzerine gelince, Hıristiyanlarla anlaşma yaparak, din kardeşlerine **silah çekmişti.**”(s.130)

“Turgut Reis Mediye’nin önemini bildiği için orayı **ele geçirmek** istiyordu.”(s.130)

““Paraya hırs duyduğunu **fark ettiği** bu adama” Mehdiye şehir halkının sahip olduğu hukuk ve salahiyetin kendisine de verilmesi karşılığında, **ele geçireceği** ganimetlerden ortaklık teklif etti.”(s.130)

“İbrahim Berat, bu hususta gerekli çalışmalarda bulunduyorsa da, şehrin idarecileri, Haçlıların düşmanlığını **üzerimize çekeriz** korkusuyla, Turgut Reis’e bu hakkı vermek istemediler.”(s.130)

“**Hazırlıklar** da bu yüzden **yapılıyor.**”(s.130)

“Gökte **ışıl ışıl yanan** yıldızlar kendilerine bakanlara göz kırpyordu.”(s.131)

“Sakin denize **dalıp çıkan** beş geminin küreklerinden damlayan sular, inci taneleri gibi parıltılarla denize dökülüyordu.”(s.131)

“Turgut Reis, Mehdiye’yi **ele geçirmişti**.”(s.132)

“İçeriye, bütün Haçlıların **hayran olduğu** Amiral Andrea Doria girdi.”(s.132)

“Kalabalık iki yana açılarak ona **yol verdi**.”(s.132)

“Andrea Doria, ağır ağır yürüyerek, **başını eğerek** kendisini selamlayan Avrupa’nın her bir yanından gelmiş kişilerin arasından geçti.”(s.132)

“Sizlere üzüleceğiniz bir **haberi vermekten** dolayı perişanım!”(s.133)

“Dragut, o korkunç korsan Mehdiye’yi **ele geçirmiş**.”(s.133)

“Çünkü hepiniz Hıristiyanlık dünyasının **gurur duyduğu** denizcilersiniz, kaptanlarsınız.”(s.133)

“Onu **yok etmeliyiz**.”(s.133)

“Üzgün bakışlarla etrafı yine **gözden geçiren** Andrea Doria, devam etti.” (s.133)

“İşte beni **ayakta tutan** arzu.”(s.134)

“İspanyolların on dört kadırgasını denizin dibine yolladı, beşini de **ele geçirdi**.”(s.134)

“**Ele geçirdiği** gemilerimizde bulduğu dokuz yüz aktın, malzeme ve çeşitli silahlar almasını ve kuvvetlenmesini sağladı.”(s.134)

“Tunus ve civarındaki Müslümanlar, onu **örnek alıyor**, onlar da bizlere **kafa tutmaya** başladılar.”(s.134)

“Dragut’un **yok edilmesi**, Kuzey Afrika’da haçlarımızın yükselmesini sağlayacaktır.”(s.134)

“Durmayalım, hemen **harekete geçelim**.”(s.134)

“Bir an önce Mehdiye üzerine gitmek ve Dragut’u iyice yerleşmeden ezmek ve **yok etmek**.”(s.134)

“Her Hıristiyan devletin **emrimize verebileceği** kuvvetleri öğrenelim.”(s.135)

“O sıralar daha Osmanlı Devleti’nin **hizmetine girmemiş** olan Gazi Turgut Reis, tek başına Haçlıların **harekete geçmesine** sebep olacak büyük işler yapıyordu ve **şehit oluncaya** kadar da o yolda gitmeye kararlıydı.”(s.135)

“Geldiğimi **haber verin!**”(s.135)

“Sonra, evde rahatça **oturup kalkabileceği** elbiseleri giydi.”(s.136 - 137)

“Sekiz yaşlarındayken annesi ve babası ölünce, dayısı olan Andrea Doria, onu **yanına alıp** büyütmişti.”(s.137)

“Şimdi de Mehdiye’yi **ele geçirmiş.**”(s.137)

“İyi ama dayıcığım, Hıristiyanların da Müslümanların **başına bela olduklarını** unutmamak lazım.”(s.138)

“Bizim bu saldırılarımıza karşı tepki olarak Barbaros kardeşler ve Dragut gibi korsanların **ortaya çıkmalarına** yine bizler sebep olmadık mı?”(s.138)

“-Bunlara senin **aklın ermez**, dedi.”(s.138)

“Sen, **kararını verdin** mi?”(s.138)

“Daha **karar veremedim** dayıcığım.”(s.138)

“Daha **karar veremedin** mi?”(s.138)

“**Kararını** ne zaman **vereceksin** ha ne zaman?”(s.138)

“Matilda, kızan dayısına **yan gözle baktı.**” (s.138)

“**Ne çıkar!**”(s.139)

“Methodilmek **hoşuna gitmişti.**”(s.139)

“Benim görüşümü niye **hesaba katmıyorsunuz?**”(s.139)

“Onunla evlenmek için Avrupa’da kaç prenses **can atıyor.**”(s.139)

“Eğer **üzerime** daha fazla **düşerseniz...**”(s.139)

“Evet, **üzerine düşersem** ne olacak?”(s.139)

“Dadı, bir **taş gibikaskatı kesilmişti.**”(s.139 - 140)

“Sakalını avuçlayarak **düşünceye daldı.**”(s.140)

“Yoksa Matilda, birisine mi **gönül vermişti.**”(s.140)

“Bu esnada gelmiş olan dadısı onun saçlarını okşayarak **teselli etmeye** çalışıyordu.”(s.140)

“Oradan aşağıdaki bahçeye bakarak **hayale daldı.**”(s.140)

“Dayısının bir deniz savaşında **ele geçirdiği** bir esir.”(s.140)

“Dayısının, bir esire **gönül verdiği**ni duyması, sevdiği adamın ölüm fermanı demektir.”(s.141)

“Sinyorina, kesin **kararını vermişti**.”(s.141)

“Sinyorina, bir esire **duyduğu** gönül **yakınlığının** dadısı tarafından tepki ile karşılanacağını ve belki de bu durumu dayısına bildirileceğini biliyor, bu yüzden de dadısına hiçbir açıklamada bulunmuyordu.”(s.141)

“Bu gençle, her **ne pahasına olursa olsun**, konuşacaktı.”(s.141)

“Subay, Sinyorina’yı görünce, başıyla selamlayarak saygılı bir **tavır aldı**.”(s.141)

“Muhafızların ellerinde gördüğünüz şu kırbaçlar tepelerinden **eksik olmuyor**.”(s.142)

“Bu **fırsatı kaçırmadı**.”(s.142)

“Sinyorina Matilda, o genç esirle konuşma fırsatını nihayet **elde etmişti**.”(s.142)

“Önce bir sessizlik oldu; ardından Sinyorina Matilda’yı hayretten **şaşkına döndüren** pürüzsüz bir İtalyanca ile verilen cevap duyuldu.” (s.143)

“Nasıl **esir edildiniz?**”(s.143)

“Yapılan bir deniz savaşında gemimiz battı, denize döküldük ve adamlarınız tarafından **esir edildim**.”(s.143)

“Dilsizken, İspanya’da ağabeyinin öldürüleceği korkusu ile **dili çözülmüş** olan dilsiz Ömer’den başkası olmayan bu levent, Sinyorina’nın bu sözü karşısında şaşırды.”(s.143 -144)

“**Göğsünü kabartarak** ve sertleşen sesiyle:” (s.144)

“Sözlerinin **sonunu getiremedi**.”(s.144)

“Sinyor ve sinyorinalar onun karşısında konuşamaz ve **seslerini kesmek zorunda kalırdı**.”(s.144)

“Ama o da, bu şartlar içerisinde böyle bir duruma **ihtimal vermemişti**.”(s.145)

“Sinyorina galiba Dragut’un levendine **abayı yakmış**.”(s.145)

“O prensi, o zenginliği tantanayı bırak da, esir bir korsana **gönül ver!**”(s.145)

“Sonra aniden **aklına** Andrea Doria **geldi**.” (s.145)

““Andrea Doria yeğeninin bir Osmanlıya **gönül verdiği**ni öğrenirse, buna benim sebep verdiğimi düşünüp **kıtır kıtır keser** beni” diye düşündü.”(s.145)

“Korku ve endişeden neredeyse **yere yığılacak** gibi oldu.”(s.145)

“Çünkü hem Sinyorina Matilda’yı hem de Ömer’i seviyor onlara bir **kötülük yapılmasını** istemiyordu.”(s.146)

“Sinyorina Ömer’in geldiğini görünce **bembeyaz kesildi.**”(s.146)

“-Ömer, diye **söze başladı.**”(s.146)

“Ben ve Sinyor Victor seni kurtarmaya **karar verdik.**”(s.146)

“Gerçi buraya gizli geldim; ama dadımın **fark etmemesi** lazım.”(s.146)

“Zaten, onun esirlere karşı iyi davranması **dikkatini çekiyordu.**”(s.147)

“Daha fazla konuşmayalım, diğer subayların **dikkatini çekebiliriz.**”(s.148)

“Sevinçten **gözleri parlıyordu.**”(s.148)

“Sinyorina’ya dayısı **baskı yapıyormuş.**”(s.148)

“Düğünü de, Mehdiye’yi **ele geçirdikten** sonra yapmayı kararlaştırmışlar.”(s.148)

“Şansın da, Sinyorina Matilda gibi bir kızın gönül yakınlığını **elde edebilmen!**”(s.149)

“Karanlık olmasaydı, Ömer’in kızardığı **fark edilebilirdi.**”(s.149)

“**Gönül verdiği**n başka bir kız var mı?”(s.149)

“Onunla evlenmek bana büyük sevinç ve **şeref verir.**”(s.149)

“Öyle ise ben hemen biraz ilderde duran hizmetçi kıza **müjdeyi vereyim.**”(s.149)

“Bu **haber verişim** de sözle olmayacak.”(s.148)

“Sabah **gün doğmadan** kalktılar.”(s.150)

“Heyecandan **yerlerinde duramıyorlardı.**”(s.150)

“**Geri dönüş** sırasında Victor, Ömer’e:” (s.150)

“Sonra hep beraber **yola çıktılar.**”(s.151)

“Matilda, dadısının yemeğine kattığı ilaçla derin bir **uykuya daldığını** söyledi.”(s.151)

“Victor **ileri çıkararak:**” (s.151)

“**Ne olur ne olmaz**, belki gider Cenevizlileri ayaklandırabilirdi.”(s.152)

“Hareket etmek için **hazırlık yapıyorlardı.**”(s.152)

“En yaşlı ve tecrübeli levent yelkenlinin idaresini **ele aldı.**”(s.152)

“-Ömer, **dümeni** nereye **kıracağız**, diye sordu.”(s.153)

“-Ya Allah! Bismillah, diyerek Cezayir’e doğru **dümen kırdı.**”(s.153)

“Sonra da Ömer’le Matilda’nın **nikahı kıyıldı.**”(s.154)

“Isabel’den başka kimse onun **dilinden anlamıyordu.**”(s.155)

“Sizlerin dostluğunuz ve kardeşliğiniz onun **gözlerini yaşarttı.**”(s.155)

“Matilda, biraz **kendini toparlar** gibi olunca, hepsine teşekkür etti.”(s.155)

“Gaziler, ona büyük **yakınlık** ve dostluk **gösteriyordu.**”(s.155)

“Cezayir komutanı, yapılacak bir saldırıya karşı gerekli **hazırlıkları yaptırmaktaydı.**”(s.155)

“Zaten **tetikte bulunan** Cezayirliler, Turgut Reis’in bayrağını taşıyan bu gemiyi karşılamak için limana koştular.”(s.156)

“Leventlerin o güçlü kollarıyla çektikleri küreklerin, sakın denizde yağ gibi kaydırdıkları sandalda, bir **heykel gibi** duruyordu.”(s.156)

“Ne gaziler arasında ve ne de Avrupa’da onunla **boy ölçüşebilecek** bir denizcinin olmadığı anlatılırdı.”(s.156)

“Bir defasında, serbest bir bölgede kalitesini yağlarken, orada karşılaştıkları Venedik ve Napoli denizcileriyle **iddiaya tutuşmuş;**” (s.156)

“İmparator Şarlken’in temsilcisi, Andrea Doria, Napoli Valisi’nin oğlu Don Garcıya, Sicilya Kral Naibi Don Juan Vega, Malt şövalyeleri, dükler, baronlar **kum gibi** askerle geldiler.”(s.157)

“Mehdiye’nin **elimize geçmesinden** sonra Turgut Reis, kalenin ve şehrin savunmasını, yeğeni Hisar Reis’e bıraktı.”(s.158)

“Karaya da **kum gibi** asker dökmüşlerdi.”(s.158)

“Kale, yüzlerce topun ateş kusan atışlarıyla **karşı karşıyaydı.**”(s.158)

“Ama **kalbimizi** neşe ve keyifle **dolduran** olaylar da yok değildi.”(s.158)

“Kaleden topçularımızın yaptığı isabetli atışlar, üç kadırgayı **havaya uçururken**, kaledeki askerler de destan kahramanlarına yaraşır şekilde şanlı bir savunma örneği gösteriyordu.”(s.158)

“Allah **razı olsun** hepsinden.”(s.158)

“-Bundan hiç **şüphemiz yok** Hasan Ağa, dediler.”(s.158)

“Tunus’a, Cerbe’ye ve Müslüman Arap şehirlerine **haberler göndererek**, yardım göndermelerini istedi.”(s.159)

“Turgut Reis, **başının çaresine** kendisinin **bakması** gerektiğini bildiğinden *uğraşıp didinerek* üç bin yedi yüz Arap ve sekiz yüz altmış tane de Türk gemisi topladı.”(s.159)

“Yunus Ahmet ile Dalgıç Hüseyin’i denize bırakarak, kaleye **haber gönderdi.**”(s.159)

“O gün, Haçlılara bir baskında bulunmak için **hazırlıklar yaptı.**”(s.160)

“Haçlı kuvvetleri, her nasılsa durumu **haber almışlar.**”(s.160)

“Ortalık **kum gibi** düşman kaynıyordu.”(s.160)

“Ama elde kurtulup, düşmandan **öç almak**ve vatanımıza, dinimize, milletimize faydalı daha nice işler yapma imkanı varken, pisipisine **can vermek** doğru olmaz, dedik.”(s.160)

“Bu geri çekiliş, kuvvetlenip daha güçlü olarak **geri dönmek** ve vatanımıza **hizmet edebilmek** için olduktan sonra...”(s.161)

“Düşman Mehdiye’yi **ele geçirdikten** sonra, kaleyi **elinde tutamayacağını** düşündüğünden, kaleyi **havaya uçurdu.**”(s.161)

“Hepsinin **gözleri yaşarmıştı.**”(s.161)

“Üst üste yığılmış şehitler arasından o ve birkaç arkadaşı, ağır yaralı olarak ulunmuş ve **esir edilmişler.**”(s.161)

“**İç geçiren** Cezayir Komutanı:” (s.161)

“Oradakilerin hepsi, **içlerinden gelerek:**” (s.161)

“-Dragut’un **başımıza açtığı yeni dertleri** biliyor musun, dedi.”(s.162)

“Beni ve bütün askerlerimizi **yerin dibine geçiriyor.**”(s.163)

“Mehdiye’yi tahrip etmekle de, **başına iş açtığımızı, Sultanla arasını bozduğumu** yazmış!”(s.163)

“Ama sultanın, eline bir **koz vermiş** olduğunu, belki de onun da, bir saldırıda bulunabileceğini bildiriyor ve Dragut meselesini tam anlamıyla halledemediğim için, beni kınıyor.”(s.163)

“Derhal, ama derhal harekete **hazır olun!**”(s.164)

“Beş saat sonra, yirmi yedi parçadan oluşan Haçlı donanamsı, Andrea Doria komutasında Cerbe üzerine **harekete geçti.**”(s.164)

“Andrea Doria, çıktığı güvertede, Akdeniz rüzgarını derin derin solurken, Turgut Reis’i yakalamanın **hayalini kurmaktaydı.**”(s.164)

“Şanlı Gazi’nin bu sözü, hepsinin **yüreğine su serpti.**”(s.165)

“**Gözlerini** gittikçe büyüyen Haçlı gemilerinden **ayırmadan** düşünüyordu.”(s.165)

“Turgut Reis’in **aklından** bin bir düşünce **geçiyordu.**”(s.166)

“Hele Ömer, Cenevizliler arasındaki esaretinin **acısını çıkartacağı** için, **yerinde duramıyordu.**”(s.166)

“Yalnız, boğazın ortasında, gemilerin geçebileceği derecede açılmış Kantara Kanalı **adı verilen** dar bir kanal vardı.”(s.166)

“Andrea Doria da, Cerbe’nin bu durumunu çok iyi bildiğinden, gemileriyle, boğazın biraz ilerisine gelip **demir attı.**”(s.166)

“Top atışlarının **zarar veremeyeceği** uzaklığa çekilin, emrini verdi.”(s.167)

“Sicilya Valisi’ne **haber göndererek:**”(s.167)

“Dragut **avuçlarımın içinde!**”(s.167)

“Andrea Doria, bu arada Avrupa’ya da **haber göndermişti.**”(s.167)

“Prensleri, dükleri, düşesleri, kontları, kontesleri, baronları, baronesleri, Dragut’un nasıl yakalandığını görmeleri için Cerbe’ye **davet etmişti.**”(s.167)

“Avrupa şehirlerinde çanlar çalınıyor, Hıristiyanlar Dragut’un yakalanması için şükür duasına **davet ediliyorlar**, papa sevinçten, konuşmalar yapıyor, bazı şehirlerde Dragut’un yakalanması şerefine eğlenceler düzenleniyordu.”(s.167)

“Bazı prensler, prensesler, dükler, düşesler, kontlar ve kontesler ve diğer asalet unvanına sahip olanlar, gemilere atlayarak, Dragut’un yakalanmasını **gözleriyle görmeye** geliyorlardı.”(s.167)

“Müslüman sahillere **baskınlar yapacaktı.**”(s.168)

“Hatta bazı prensesler, dükler ve kontlar, **baskın yapacakları** İslam ülkelerini aralarında bölüşüyordu.”(s.168)

“**Ele geçecek** Müslüman esirleri ne yapacakları hakkında **planlar kuruyorlardı.**”(s.168)

“Dragut bir temizlensin, bir **yok edilsin**, o zaman görecekti bütün İslam sahilleri...”(s.168)

“İtalya yönünden gelen gemiyi, elindeki dürbünle ilk **fark eden**, yardımcı kaptan oldu.” (s.168)

“Dragut’un yakalanması **an meselesiydi.**”(s.168)

“Dragut’un, o müthiş Dragut’un **pençesine düştük**, diye inliyordu.”(s.168)

“Sicilya kaptanı onun eline **esir düştü.**”(s.169)

“Amiral yardımcısı **söze karıştı.**” (s.170)

“Öyle ise bir güvercinle **haber göndermişlerdir.**”(s.170)

“O kadar **ısrar ettiğine** göre söyle bakalım.” (s.171)

“Boğazda ilerleyen Haçlı gemileri, hiçbir **karşı koyma** ile karşılaşmadılar.”(s.171)

“Hayret, **tamir gören** o gemiler neredeydi?”(s.171)

“-Turgut Reis bir gün evvel **denize açıldı**, cevabını verdi.”(s.171)

“Büyük bir hasretle denizle kucaklaşmış gemiler, yine forsalarını, Akdeniz’in hür rüzgarlarında dalgalandırarak **yola çıkmıştı.**”(s.171 - 172)

“Yardımcısı ve başka bir kaptanın **kollarına girmesiyle**, sürüklenerek kendini yatağa attı.”(s.172)

“Andrea Doria’nın çok sayıdaki gemiden **meydana gelen** koca Haçlı donanmasının, Turgut Reis karşısında yenilgisi çok feci olmuştu.”(s.172)

“Ömer, çekildiği köşede **tespihini çekerken**, biraz ileride oturan tanıdık bir çehreyle göz göze geldi.”(s.173)

“**Gözlerime inanamıyorum** birader...”(s.173)

“Koca Akdeniz **dar** mı **geldi**?”(s.174)

“Peki ayrıldığıımızdan beri **başından geçenleri** anlat hele...”(s.174)

“Ha, sana Andrea Doria’nın bizi Cerbe’de sıkıştırdığını zannedip Avrupa aleminin prenslerini, düklerini ve kontlarını **davet etmesinden** ve sonra bizim onu çılgına çeviren kurtuluşumuzdan sonraki kısmı anlatayım!”(s.174)

“Andrea Doria, Avrupa’da **rezil olmuş...**”(s.175)

“Turgut Reis Cerbe’de, Andrea Doria’yı küçük bir çocuk **durumuna düşürdükten** sonra adalar denizine **yelken açtı**.”(s.175)

“Oradan, Padişah’a **haber yollayarak**, Osmanlı Devleti **hizmetine girmek** istediğini bildirdi.”(s.175)

““ Turgut’un **hizmetimize girmesi** bizi memnun eder!” dedikten sonra, hükümet onun Eğriboz’da kışlamasını bildirmişler.”(s.175)

“**Aldığımız haberlere** göre İmparator Şarlken, Mehdiye üzerine gideceğimizi sanıp, şehrin ve kalelerin kuvvetlendirmesini emretmiş.”(s.176)

“Sonra Malta üzerine **dümen kırdık**.”(s.176)

“Turgut Reis “ Malta **ele geçirilmediği** müddetçe, eşek arılarına benzeyen bu papaz şövalyelerin kötülüklerini **elden bırakmayacaklarını**” söylemiş.”(s.176)

“Malta şövalyeleri, Hıristiyanlık dünyasının **dört bir yanından** gelmiş milletlerden oluşan birlik olduğundan, içlerinde İngilizler, Fransızlar, Almanlar, İtalyanlar, Lehler, Çekler ve **aklına gelen** bütün Hıristiyan devletlerden insanlar vardı.”(s.177)

“Sen de duymuşsundur, Reisimiz **sözünü sakınmaz**.”(s.177)

“Sinan Paşa’ya karşı da **sözünü sakınmadı**.”(s.177)

“Baştan söylemiştim ya, cihan padişahı efendimiz, imparator Şarlken’e Mehdiye’de yaptığının **karşılığını vermek** için Trablusgarb’ın fethini emretmiş.”(s.179)

“İspanyol kumandanı 1510 tarihlerinde Tarablusgarb’ı **zapt etmişti**.”(s.179)

“Turgut Reis’e, Trablusgarp Beylerbeyliği’ni vereceği **vaadinde bulunmuş** olduğu halde, bu geniş eyaletin idaresini Tacura Ağası Murat Ağa’ya verdi.”(s.179)

“Hemen kalitesine aylayarak “Vira demir!” diyerek **yelken açtı.**”(s.179 - 180)

“Reislerini candan seven, onu bir baba gibi gören leventler de **peşine takıldı.**”(s.180)

“Ama en hayret verici olay, padişahın donanmasının da Kaptan- ı Derya olarak gördüğü, Turgut Reis’in **peşine takılması** oldu.”(s.180)

“Reisimiz onların peşinden gelmelerini **uygun bulmadı.**”(s.180)

“Derhal, ama derhal **geri dönmelisiniz.**”(s.180)

“Bana kalsa Akdeniz’e Dragut Denizi **adını vermek** gerekir.”(s.180)

“Osmanlı deniz erkanı, Turgut Reis’in İstanbul’a gelmesi için **ricada bulundu.**”(s.181)

“Reisimiz sonunda kabul etmek **zorunda kaldı.**”(s.181)

“İlkbaharda **yola çıkan** donanmaya Turgut Reis de katıldı.”(s.181)

“Bastia’nın yardımına gelen dört bin süvari ve üç bin piyadeden **meydana gelen** Haçlı kuvvetleriyle şiddetli bir çarpışma yaptı.”(s.182)

“Reisimiz, yetmiş yaşında olmasına rağmen bir genç gibi, şövalyeleri peş peşe **yerlere seriyordu.**”(s.182)

“Reisimiz, şehir halkını **esir etti.**”(s.182)

“Sadece kırk elli kişiyi **serbest bıraktı.**”(s.182)

“Reisimiz, adı geçen bu ada civarında Andrea Doria’ya **pusu kurdu.**”(s.182)

“Bütün Haçlı dünyasının güvendiği amiral, reisimiz karşısında tabansızlığını açıkça **ortaya koydu.**”(s.183)

“Koca deniz kurdu, **hak ettiği** makama geçti desene.”(s.183)

“Bizim bunda **şüphemiz yok.**”(s.184)

“Ama kardeşi için **günah işlemekten** çekinmeyen Rüstem Paşa, çok değil, birkaç ay sonra Sinan Paşa’nın öldüğünü gördü!”(s.184)

“Değer mi üç beş günlük dünya için, geçici makamlar için **hak yemek**, vebal altına girmek?”(s.184)

“Geçenlerde **aklıma geldi.**” (s.184)

“Turgut Paşa yanında Hamza, Bekir ve Ömer olduğu halde, dolaşiyor yapılan işleri **gözden geçiriyordu.**”(s.186)

“-Düşman yine üzerimize gelmek **hazırlığını yapar** cevabını verdi.”(s.186)

“**Aldığım haberde,** yakın zamanda Trablusgarb’ı **ele geçirmek için harekete geçeceklerini** bildiriyor.”(s.186)

“Papa da onlara **arka çıkarak** bu Haçlı ittifakını gerçekleştirmiş.”(s.186)

“Onun için daima **hazır olmak** ve **elden silahı bırakmamak** gerekir.”(s.187)

“İstanbul’a **tedbir alsınlar** diye bu durumu bildirdim.”(s.187)

“Kaptan-ı Derya Piyale Paşa **tedbirini alır** gayrı.”(s.187)

“Doksan yaşını aşmış bu amiralin değil toplantılara katılmak, yerinden kıpırdayacak **hali kalmamıştı.**”(s.187)

“Açılan kapıdan papa içeri girdiğinde, herkes **başını öne eğerek** onu selamladılar.”(s.187)

“Herkes oturduktan sonra, Papa **gözlerini** oradakilerin üzerinde **gezdirerek,** konuşmaya başladı.” (s.188)

“Beklediğiniz büyük fırsat **elimize geçti.**”(s.188)

“Osmanlı İmparatorluğu bazı **sarsıntılar geçiriyor.**”(s.188)

“İhtiyar Padişah, Şehzade Bayezid üzerine asker **sevk etmiş.**”(s.188)

“Ancak Dragut’u **yok edersek!**”(s.188)

“Şövalyelerden ve komutanlarda bazıları, Medina – Coeli Duka’sının bu böbürlenmesine, **bıyık altından güldüler.**”(s.189)

“Karşınızdaki Dragut, kolay kolay yakalanacak ve **yok edilecek** bir kişi değildir.”(s.189)

“Ama birlikte saldırırsanız, **yok olmaması** için bir sebep yok...”(s.189)

“Dük **ayağa kalktı.**”(s.189)

“Eğer **uygun bulursanız** aynen uygularız.”(s.189)

“Yok, eğer **uygun bulunmazsa,** üzerinde değişiklikler yaparız.”(s.189)

“Malta’ dan sonra Trablusgarp üzerine **yelken açalım.**”(s.190)

“Trablusgarb’ ı **ele geçirmek** ve Dragut’u **yok etmek**,Osmanlı İmparatorluğu’na indireceğimiz ve kalbine kadar işleyecek bir hançer darbesi olacaktır.”(s.190)

“Çünkü Dragut’un ölmesi hem **moralleri bozacak** hem de diğer sahilleri savunmasız bırakacaktır.”(s.190)

“Lakin **havanın** birden **bozması** ve denizin alışılmadık bir şekilde kabarması, Haçlıların **moralini bozdu.**”(s.190)

“Trablusgarb’ ı bu şekilde **ele geçirmemiz mümkün olamaz.**”(s.191)

“Onun için önce Cerbe’ye gidelim, orayı **ele geçirmemiz** kolay olur.”(s.191)

“Ama Turgut Reis’ten zaman zaman **dayak yemiş** ve bunun acısını unutamamış olan Malta şövalyeleri itiraz etti.”(s.191)

“Dragut’un **tedbir almasına** da sebep olmaz mıyız?”(s.191)

“Medina – Coeli Duka’sı **kaşlarını çatarak** uzun uzun düşündü.” (s.191)

“Sonunda, Cerbe üzerine gidilmesi, Cerbe’nin **ele geçirildikten** sonra, Trablusgarp seferi yapılması kararlaştırıldı.”(s.191)

“-**Dümenleri** Cerbe’ye doğru **kırın**, emrini verdi.”(s.192)

“Cerbe’yi Turgut Reis adına **idare eden** Arap Şeyhi 8 Mart’ta teslim oldu.”(s.192)

“Antlaşmaya göre şeyh, senede altı bin altın ekü, dört deve kuşu, dört ceylan, dört aygır ve bir de deveden **meydana gelen** vergi vermeyi kabul etti.”(s.192)

“Dalgalar arasında batıp çıkan kalyonda, çatık kaşlarla dümeni **idare eden** Uluç Ali Reis, yanındaki levente:” (s.193)

“İnşallah **elimize geçirdiğimiz** şu esirleri ve ganimeti İstanbul’a ulaştırırız.”(s.193)

“En azılı düşmanın üç gemisini **ele geçirdik** ve asıl Haçlı kuvvetlerinin bundan haberi bile olmadı.”(s.194)

“Bak çok şükür fırtına da **hızını kaybetmeye** başladı.”(s.194)

“Dümeni alan Ömer, büyük bir ciddiyetle **kendini işe verdi.**”(s.194)

“Leventlerim, gazi kardeşlerim aslanlar gibi çarpışarak bu gemileri **ele geçirdi.**”(s.194)

“**Berhudar olasın** evlat!”(s.195)

“Din ve devlet yolunda **yaptığımız** bu **hizmetler** için Allah sizlerden **razi olsun!**”(s.195)

“Bir gazi leventin savaş **kokusunu aldığı**nda, oradan **uzak durması** mümkün müdür?”(s.195)

“Benim görevim, sizi düşmanın **harekete geçtiğinde** haberdar etmişti.”(s.195)

“Malta’nın yanındaki Goza Adası’na asker çıkarılarak **esir alındı.**”(s.196)

“Bu esirlerden alınan bilgiye göre, Haçlıların Cerbe’den Trablusgarp’a hareket edeceği öğrenilince, Piyale Paşa hemen Cerbe’ye doğru **dümen kırdı.**”(s.196)

“Sefer mevsimi gelmeden, Türklerin **denize açılacağını ihtimal vermemiştik.**”(s.196)

“**Aldığım habere** göre Osmanlı donanması üzerimize geliyormuş!”(s.196)

“-Ben derim ki, diyerek **söze başladı.**”(s.196)

“Amiral, **çıkabilecek** bir **kavgayı**, başka bir filo komutanına soru yöneltmekle, önledi.” (s.197)

“Bizim amacımız Cerbe’yi **ele geçirmektir.**”(s.197)

“**Ele geçirdik.**”(s.197)

“Bu durumda vazifemizi yapmış olarak **geri dönebiliriz.**”(s.197)

“Bizler buraya Osmanlıların hakimiyetini **yok etmek** için geldik, yoksa donanmalarını görünce kaçmak için değil.”(s.197)

“Bütün Haçlı dünyasının **gözlerinin üzerimizde olduğu** şu sırada kararlarımızın düzgün olmasına dikkat edelim.”(s.198)

“Haçlılar, **hazırlıklarını yaparak**, Osmanlı donanmasının gelmesini bekledi.”(s.198)

“Donanma hilal **şeklini almıştı.**”(s.198)

“Haçlı gemileri çok sayıda olduğu için onlara yaklaşımadan önce top ateşleriyle zararsız hale getiresiniz ve **meçbur kalmadıkça** rampadan kaçınınız!”(s.198)

“Hilal **şeklini almış** olan Osmanlı donanması bu emre göre hareket etmeye başladı ve Haçlı donanmasını yoğun bir top ateşine tuttu.”(s.198)

“Topçularımız, teknik üstünlüğümüzden istifade ederek, ilk anda Haçlı donanmasına büyük **zarar vermeyi** başardı.”(s.198)

“**Havaya uçan** Haçlı gemilerinin fırlayan tahta parçaları, variller ve insanlar suların üstünde yüzüyordu.”(s.198)

“Topçularımız isabetli atışları, Haçlı donanmasında büyük bir panik ve kargaşa **meydana getirmişti.**”(s.199)

“Bir kısım gemiler **denize açılmaya** çalışırken, öteki gemiler hisarların altına sığınıp kurtulmak istedi.”(s.199)

“Sarayda **caka satmanın** deniz üzerinde çarpışma ile hiçbir ilgisinin olmadığını gören bu adam, **yüreğini hoplatan** top gümbürtüleri ve gazilerin göklere yükselen tekbir nidaları karşısında daha fazla dayanamamış, selameti kaçmakta bulmuştu.”(s.199)

“Bu duruma göre Cerbe deniz cengi, Osmanlı deniz kuvvetlerinin ezici üstünlüğüyle **son bulmuştu.**”(s.200)

“Hızla **yerinden fırlayan** Ömer:” (s.200)

“-Victor, buyur kardeşim, derken, çadırın kapı **vazifesini gören** yırtmacı açıldı ve içeri bir gölge girdi.”(s.200)

“Tabii **denizlere açılmak** benim de **canıma minnet...**”(s.201)

“Diyeceğim şu ki, Piyale Paşa’yla beraber gelen kara kuvvetlerine komuta edecek Mustafa Paşa da, Turgut Paşa gibi Saint Elmo Kalesi’nin kuşatılmasını **uygun bulmamıştı**, ama Piyale Paşa görüşünde **ısrar ettiği** için kale kuşatıldı.”(s.201)

““Paşa! Paşa! Unuttun mu, Padişahımız, Turgut Reis size katılmadan Malta’yı kuşatmayınız ve savaş sırasında onun fikrine sakın ha sakın **karşı gelmeyiniz!**” diye buyurmuştu.”(s.201)

“-**Zaman geçirmeden** kuşatmayı yapalım, Turgut Reis gelir ve beğenmezse değişiklik yaparız dediler.”(s.202)

“Ama **iş işten geçmişti!**”(s.202)

“Çocuklar **işlemez** bu **hatayı**, dedi ve sonra da, az önce söylediğim gibi, bu kalenin zaptının Malta fethini sağlayamayacağını söyledi.”(s.202)

“O güne kadar hayli emek sarf edildiği için kuşatmanın kaldırılmasıyla askerin **moralinin bozulacağını** düşündü ve kuşatmayı kaldırtmadı.”(s.202)

“O kadar **hazırlıklar yapılmış** ve zaman geçmiş.”(s.202)

“Yetmiş yaşını aşmış o büyük gazi, Saint Elmo Kalesi’nin düşmesi için **elinden geleni yapıyordu**.”(s.202)

“Devamlı olarak sahillerimize ve müdafaasız ticaret gemilerimize saldıran, Müslümanları öldürmeyi, **esir etmeyi** dinlerinin emri gibi benimseyen Sen-Jan şövalyeleri işte karşınızda...”(s.203)

“Turgut Reis konuşmasını bitirmişti ki, gazi leventlerin arka saflarında bulunan hafızlar bir ağızdan **tekbir getirmeye** başladılar.”(s.203)

“Ağır yaralı olarak dört gün dört gece **kendini bilmeyerek** yatan büyük kahraman, beşinci gün şehit oldu.”(s.203)

Benzetme

Romanda elli yedi kez benzetmeye rastlanmıştır. En çok kullanılan benzetmeler, dörder kez kullanılan “kum gibi” ve “şahin gibi”dir. “Kum gibi” benzetmesiyle karşılaşılan ordunun kalabalık olduğu anlatılırken, “şahin gibi” ile savaş anında saldıran kişinin kararlı ve güçlü hali betimlenmektedir. Romandaki benzetmeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Yeni aldığımız leventler de **aslan gibi** Anadolu çocukları...”(s.6)

“Baba Oruç’un hayatı **bir destandır**.”(s.21)

“Küçük tekneye, koca kadırgaları ile **leş kargaları gibi** üşüştüler.”(s.23)

“**Ölüm fırtınası gibi** esti...”(s.23)

“- **Aynı bir destan gibi** ağam, dedi.”(s.27)

“Cerbe Adası’nı kendisine üs yapan Oruç Reis, Haçlı sahillerinde **tayfun gibi** esiyordu.”(s.28)

“Çevresindeki leventler de “Allah! Allah” nidalarıyla onun peşinden bir **sel gibi** aktılar.”(s.31)

“Zırhlı İspanyol şövalyeleri bir **sel gibi** gelen Oruç Reis ve gaziler karşısında darmadağın oldular.”(s.31)

““Allah! Allah!” nidalarıyla sakalları diken diken olmuş, heybeti bir kat daha artmış, **destan kahramanı gibi** ilerleyen Oruç Reis ve gaziler karşısında büyük korkuya kapılarak, kendilerini burçlardan aşağı attılar.”(s.31)

“**Bir ölüm fırtınası gibi** esti gaziler...”(s.35 - 36)

“**Destan gibi** bir olaydı bu!”(s.36)

“Ayrıca etrafa saçılmış olan bu tahta parçaları rastladığı varlıklara **bir kurşun gibi** tesir ederdi.”(s.39 - 40)

“Düşman kadırgalarının bordalarından asılmış olan yirmi dört lombar kapaklarından **canavar ağızları gibi** gözükten top ağızları belirmişti.”(s.44)

“**Sanki iki canavar suya batmamak için çırpınıyordu.**”(s.45)

“Türk kadırgası, kaçmaya başlamış olan, Venedik komuta gemisi üzerine bir **şahin gibi** süzüldü.”(s.46)

“Yüz elli kadar levent, ağızlarında palaları olduğu halde güverteye **sel gibi** aktılar.”(s.46)

“Kadınlar ve çocuklar karşısında aslan kesilen İspanyol askerleri, Türk yiğitler karşısında **şaşkına dönmüşlerdi.**”(s.46)

“Gazilerin önünde bir **fırtına gibi** esen Turgut Reis’in kalkıp inen palası her defasında zırhlı bir şövalyenin kolunu, kellesini ya da gövdesini biçip atıyordu.”(s.47)

“Yüzü gayet ciddi olup, sanki **tunçtan bir heykeli andırıyordu.**”(s.48)

“-Aman Allah’ım bu kafirler bizleri **çıra gibi** yakacaklar, diye inledi.”(s.58)

“Bize haber vermeseydi, papazların muhafızları sabah bizi **keklik gibi** avlayacaklardı.”(s.59)

“Dilsiz, serenlere **bir kedi gibi** tırmanıyordu.”(s.66)

“Don Fernando’nun Bekir’in başına inmekte olan kılıcını havada çelen Filiz Ahmet Reis, öyle bir kılıç savurdu ki, Don Fernando basamaklardan aşağı bir **top gibi** sıçrayarak yuvarlandı.”(s.75)

“Janetino Doria da, onları arkasına alarak **bir tavus kuşu gibi** kabarak aşağıya, Turgut Reis’i hapsedtiği bölmeye götürüyordu.”(s.79)

“Gelen haberlerden öğrendiğimize göre orası **kartal yuvası gibi** bir yermiş!”(s.85)

“O gururlu İspanyol şövalyeleri korkudan, **çılğınlar gibi** çadırlarını terk ederek kaçtılar.”(s.101)

“Bunlar, Tunus’u ele geçirmiş olan Hıristiyanların orada silahsız halkı, kadın, ihtiyar ve çocuk demeden kılıçtan geçirmesini hatırlıyor ve Haçlıların **kum gibi** kalabalık olduğunu gördükçe de, korkuyorlardı.”(s.102)

“**Dev gibi** dalgalar, bazı gemileri karaya attı.”(s.102)

“Haçlıların zaferini görmek için o muhteşem saraylarından, kuş tüyü yataklarını bırakıp gelmiş olan prensesler, düşesler, markizler ve kontesler, **ıslak kedilere dönmüş** vaziyetteydiler.”(s.104)

“Meksika’da insanlığa yakışmaz hareketlerde bulunmuş ve silahsız Azteklere karşı katliam yapan Fernando Cortez, korkudan **çılına dönmüştü**.”(s.104)

“Şehre **canavar ağızları gibi** çevrilmiş olan toprak da, fazla itirazın yersiz olacağını hatırlattığından:” (s.107)

“Turgut Reis, Malta gemisini **bir şahin gibi** takip ediyordu.”(s.121)

“Baksana maşallah **küçük bir dağ gibi!**”(s.125)

“-Bre! Şimdiye kadar niye bildirmediğiniz, diye öyle bir kızdı ki, nöbeti devretmiş iki acemi nöbetçi, **şaşkına döndü**.”(s.125)

“Ama reis, gelip, yerde **küçük bir dağ gibi** yatan Yunus Ahmet’i birkaç kere sarsıp uyandıramayınca ona şefkatle baktı:”(s.126)

“Sakin denize dalıp çıkan beş geminin küreklerinden damlayan sular, **inci taneleri gibi** parıltılarla denize dökülüyordu.”(s.131)

“Akdeniz, sanki üzerine binlerce **elmas serpilmiş gibi** yakamozlanıyordu.”(s.131)

“Mehdiye önlerine gelirken, gemilerinde **sessiz gölgeler gibi** hareketsiz duran leventler, şehir önünde canlanmış, büyük bir hızla, atladıkları kayıklara sahile varmışlardı.”(s.131)

“Andrea Doria, **bir saray yavrusu gibi** duran muhteşem konağına girdiği zaman, hizmetkarlar heyecanla koşuştular.”(s.136)

“**Demokles’in Kılıcı gibi** tepemizde sallanıp duran bir tehlike o.”(s.137)

“Dadı, bir **taş gibi** kaskatı kesilmişti.”(s.139 - 140)

“Önce bir sessizlik oldu; ardından Sinyorina Matilda’yı hayretten **şaşkına döndüren** pürüzsüz bir İtalyanca ile verilen cevap duyuldu.” (s.143)

“Sokakta **esirleri götüren bir askeri birlik gibiydiler.**”(s.151)

“Leventlerin o güçlü kollarıyla çektikleri küreklerin, sakın denizde **yağ gibi** kaydırdıkları sandalda, **bir heykel gibi** duruyordu.”(s.156)

“İmparator Şarlken’in temsilcisi, Andrea Doria, Napoli Valisi’nin oğlu Don Garcıya, Sicilya Kral Naibi Don Juan Vega, Malt şövalyeleri, dükler, baronlar **kum gibi** askerle geldiler.”(s.157)

“Ama yaklaştığımızda, Haçlı kadirgalarının **bir canavar sürüsü gibi** Mehdiye sularında beklediğini gördük.”(s.158)

“Karaya da **kum gibi** asker dökmüşlerdi.”(s.158)

“Ortalık **kum gibi** düşman kaynıyordu.”(s.160)

“Mehdiye’nin tahribinden sonra Dragut, İtalya ve Sicilya sahillerinde **bir fırtına gibi** esmişti.”(s.163)

“Üzerimize **bir şahin gibi** geldi.”(s.169)

“Turgut Reis “ Malta ele geçirilmediği müddetçe, **eşek arılarına benzeyen** bu papaz şövalyelerin kötülüklerini elden bırakmayacaklarını” söylemiş.”(s.176)

“Reisimiz, yetmiş yaşında olmasına rağmen **bir genç gibi**, şövalyeleri peş peşe yerlere seriyordu.”(s.182)

“Trablusgarb’ı ele geçirmek ve Dragut’u yok etmek, **Osmanlı İmparatorluğu’na indireceğimiz ve kalbine kadar işleyecek bir hançer darbesi** olacaktır.”(s.190)

“Gaziler bir **destan kahramanı gibi** çarpışıyordu.”(s.199)

“Gazilerin gemileri **birer şahin gibi** saldırıyordu.”(s.199)

“Gazilerin palalarını enselerinde hisseden o mağrur şövalyeler, **ıslak birer kediye dönmüştü.**”(s.199)

İkileme

İncelediğimiz romanda ikilemeler, yüz otuz üç kez kullanılmıştır. En çok kullanılan ikileme türü, kırk dokuz kez kullanılan, aynı kelimenin tekrarı ile yapılan (yeni yeni,

zaman zaman vb.) ikilemedir. En çok kullanılan ikileme ise beş kez kullanılan “yavaş yavaş”tır. Romanda bulunan ikilemeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Ama ne **olursa olsun**, kadırgama izinsiz ve kaçak binmeniz af edilemez.”(s.10)

“Sahilden uzaklaştığımız bu yol gibi **iki üç** mislini de yüzeriz Reis?” (s.12)

“**Üst üste** ranzalar bulunan bu küçük odada bir de küçük pencere bulunuyordu.”(.15)

“Dilsiz, konuşulanları anlamadığı için bazen gülerken onların yüzüne bakıyor, bazen de yakamozlanan denize **dalıp gidiyordu**.”(s.20)

“Küçük Oruç’u daha küçüklüğünden beri **yakıp kavuran** bir ateş vardı.”(s.21)

“O sıralarda bizim denizciliğimiz ise **yeni yeni** geliyordu.”(s.21)

“Fatih Mehmet Han zamanında Venediklilerle yapılan savaşlarda karada yenilen Venedikliler, **zaman zaman** denizden gelerek sahillerimizi basmaktaydılar.”(s.22)

“İlyas, etrafını çevirmiş şövalyeleri birbiri **ardı sıra** cehenneme yolladı.”(s.23)

“Çılgın gibi savurduğu kılıç darbeleriyle, **dört beş** şövalyenin işini bitirdi.”(s.23)

“Yazın bunaltıcı sıcakta terleyen, geceleri ve kışın soğuktan buz kesilen çıplak gövdeleri, hareket zamanı küreğe **eğilip doğrulurdu**.”(s.25)

“**Saç sakal** uzar, avurtlar çöker, gözler çukura batar, vücutlar iskelete dönerdi.”(s.25)

“Zırhlı İspanyol şövalyeleri bir sel gibi gelen Oruç Reis ve gaziler karşısında **darmadağın** oldular.”(s.31)

““Allah! Allah!” nidalarıyla sakalları **diken diken** olmuş, heybeti bir kat daha artmış, destan kahramanı gibi ilerleyen Oruç Reis ve gaziler karşısında büyük korkuya kapılarak, kendilerini burçlardan aşağı attılar.”(s.31)

“Kapı **yavaş yavaş** açıldı.”(s.33)

“İspanyol şövalyeleri beklemedikleri bu saldırı karşısında **darmadağın** oldular.”(s.33)

“**Kalkıp inen** kılıçlar altında.” (s.36)

“Yelkenler **zaman zaman** kısaltılarak ayarlanıyordu.”(s.38)

“Evet, ufkun ortasında **görünüp kaybolan** bir takım parıltılar vardı.”(s.39)

“Düşmanlar şayet gemiye çıkacak olurlarsa, **iki üç** düşman karşısında kalmış bir levent gördüklerinde, ona yardımcı olacaklardı.”(s.40)

“Hamza ve Bekir, **el kol** işaretiyle Dilsiz’e, Ağa’nın emrini anlattılar.”(s.40)

“Bilirsiniz ki, düşmanın **kolunu kanadını** sizler isabetli atışlarınızla kıracaksınız.”(s.43)

“Topçuların heyecanla **kalkıp inen** göğüsleri görülüyor, fakat çıt çıkmıyordu.”(s.44)

“Toplar adeta şahlanır gibi geri teptiler ve kadirga **zangır zangır** titredi.”(s.44)

“Tüten top namlularının içleri top harbileriyle sünger **sokup çıkarmak** suretiyle temizlendi.”(s.45)

“Belki de cephaneliklerine de isabet etmiş olan güller, kadirgaların arka kısımlarını **parça parça** etti.”(s.45)

“İki kadirganın burunları havaya kalktı ve **yavaş yavaş** denize gömülmeye başladılar.”(s.45)

“Kadirganın hızı **yavaş yavaş** kesildi.”(s.46)

“Turgut Reis’in yeni bir emri ile kadirganın başından **peş peşe** alev dilleri fişkırdı.”(s.46)

“Gazilerin önünde bir fırtına gibi esen Turgut Reis’in **kalkıp inen** palası her defasında zırhlı bir şövalyenin kolunu, kellesini ya da gövdesini biçip atıyordu.”(s.47)

“**Dört beş** levent, kirişlere yerleştirilmiş okları atmaya hazır vaziyette, sağında ve solunda durarak, etrafı gözlüyorlardı.”(s.47)

“Kadirganın kaptanı gelerek, geniş pelerinini havalandırıp, şapkasını **sağdan sola** yere doğru savurarak Turgut Reis’i selamladı ve kılıcını çıkararak Turgut Reis’e uzattı:” (s.47)

“Az sonra ambardan **koşa koşa** gelen bir levent, Turgut Reis’e:” (s.48)

“Bunun yanında, **top top** kumaşlar, halılar bulundu.”(s.50)

“Endüslü Müslümanların, yerlerini, yurtlarını terk ederek, yoksul kalmış olduklarını, ele geçen bu ganimetlerin hiç olmazsa beşte birini onlara **verip vermemek** hususunda ne düşündüklerini sordu.”(s.50 - 51)

“Bunun üzerine, Ferdinand’ın adamları Granada’nın etrafındaki ekinleri ve meyve bahçelerini **yakıp yıktılar.**”(s.54)

“Babası, seni de bizleri de **caıır caıır** yaktırır, dedi.”(s.55)

“Bir gün **olanlar oldu.**”(s.56)

“Don Fernando, babamın yüzüne **uzun uzun** baktı.”(s.56)

“Don Fernando, kızına **uzun uzun** baktı.”(s.57)

“-Babam endişe etmemesini, asla onu ele vermeyeceğimizi söylediye de, her birimizden **tek tek** yemin almadan gitmedi.”(s.60)

“Sabah namazına doğru, Türk yelkenlileri gözükmeden burası **ana baba** günü gibi olur.”(s.62)

“Sahilde birikmiş **iki yüz elli üç yüz** kişi kadar vardı.”(s.63)

“İnsanın **doğup büyüdüğü** yerden ayrılması güç oluyor...”(s.63)

“İnşallah imkan bulduğumuz en kısa bir zamanda gelir **ana babamızı** da buradan alırsız, diyerek beni teselli etti.”(s.63)

“Kendilerine misafirhaneler yapılmış olan bu göçmenler orada **bir iki** ay kadar **yyıyp içiyor** tam bir misafir muamelesi görüyordu.”(s.64)

“Şayet iş tutabilecek olanlar varsa onlara iş tutmaları için bir miktar sermaye veriliyor **iş güç** sahibi yapılıyordu.”(s.64)

“Bu haberde, Müslümanlara yapılan baskının çok arttığını, gazilerin kendilerini kurtarmak için **gelip gelemeyeceğini** soruyordu.”(s.65)

“Yapılan bir pazarlıktan sonra Yahudi’nin avucuna **çil çil** altınlar sayıldı.”(s.72)

“Her taraftan madamlar, kokonalar **akın akın** bizim gemiye gelmeye başladılar.”(s.79)

“**Acı acı** gülen Salih Reis:” (s.80)

“İçeri **ürkek ürkek** giren kokonalar ve madamlardan başka erkekler de çok çekingendiler.”(s.81)

“Eğer sen yiğitsen ve kahramansan benimle **teke tek** her ne şekilde istersen çarpışmaya hazır mısın?”(s.82)

“Reisimin söyledikleri **yenir yutulur** bir şey değildi.”(s.82)

“Bu sözden sonra **kaçıp kurtulmasına** da imkan yoktu.”(s.82)

“Ölmeyecek kadar yiyecek yiyebildiğinden **gücü kuvveti** de kalmamıştı muhakkak.”(s.82)

“Donanma ve elli bin askerle esir ettiği Dragut’u şimdi bu madam ve kokonaların önünde **teke tek** yaptığı bir dövüşte yere serecek olursa ve hatta kemiklerini kıracak olursa namı bir rüzgar hızı ile bütün Avrupa’da yayılmaz mıydı?”(s.82)

“Sonra **yavaş yavaş** reise doğru ilerlemeye başladı.”(s.84)

“Zavallı Janetino Doria **döne döne** gitti ve muhafızlarının kucaklarına baygın olarak düştü.”(s.84)

“Oraya giren **kolay kolay** çıkamaz.”(s.86)

“Turgut Reis de **pisipisine** can vermemizi istemez.”(s.86)

“Ama İnşallah ileride sizlerin de hizmetleriniz olacaktır ve boş yere hayatımızı tehlikeye atmamızı, **körü körüne** can vermemizi Allah da istemez.”(s.86)

“Gerektiğinde **seve seve** şehitlik şerbetini içeceğiz; fakat bu arada düşmana zarar verip, zaferi de kazanacağız.”(s.86)

“Bu dev gemilerin **kat kat** güverteleri ve dev topları bulunuyordu.”(s.89)

“Bizi bu körfez içine hapsedtikten sonra, bütün sahillerimizi **yakıp yıkacak**, kardeşlerimizi perişan edecek.”(s.90)

“Biz körfezden çıkarak kendimizden **hemen hemen** beş kat büyük olan düşmana korkusuzca saldıracağız.”(s.90)

“Gemilerinin **peş peşe** battığını gören Andrea Doria “kaç” emrini verdi.”(s.92)

“Turgut Reis, karanlıkta kaçan **üç dört** gemiyi de ele geçirdi.”(s.93)

“Çocukluk günlerinin o ulaşılmaz güzelliğine **dalıp gitti**.”(s.94)

“İlk anda, **kalkıp inen** kılıçlar ve palaların şövalyeler arasında bir boşluk meydana getirdiği görüldü.”(s.99)

“**Kırk elli** şövalye yere serildi.”(s.99)

“Diğer haçlıların da geldiğini gören gönüllü birlik, aldığı emre uyarak, **yavaş yavaş** geri çekildi.”(s.99)

“Biliyorsunuz düşman bizden **kat kat** fazla; fakat cesaretinizle, yiğitliğinizle onların bu sayı fazlalığını sıfıra indireceksiniz.”(s.99 - 100)

“Ya şehitlik şerbetini içeriz, ya da onları bu tepeden **söker atarız**.”(s.100)

“**Söker atarız** ağam!”(s.100)

“Zaten onun esaretten kurtulduğu **ağızdan ağza** dolaşmıştı.”(s.109)

“İri göbekli aşçı, göbeğini **hoplata hoplata** güldü.” (s.113)

“Yüzücü, sevinçle onlara bakarak, **halsiz halsiz**.” (s.123)

“Reis babanın **tümen tümen**...”(s.124)

“Hem nöbeti **bırakıp gitmek** olur mu?”(s.125)

“Hatta ağa, uyandığında karnını doyurması için, **peynirinden zeytinine** tutun da, **yağına balna** kadar doldurduğu bir tepsiyi, Yunus Ahmet’in başucuna yolladı.”(s.126)

“Çünkü Tunus’ta **beş altı** gemi, denizi tarayıp durmada.”(s.127)

“**Hoş beşten** sonra başlayan sohbet, yatsı namazına kadar devam etti.”(s.129)

“Bu **gelip gitmeleri** sırasında, şehrin ileri gelenlerinde İbrahim Berat’la dost oldu.”(s.130)

“Gökte **ışıl ışıl** yanan yıldızlar kendilerine bakanlara göz kırpıyordu.”(s.131)

“Sakin denize **dalıp çıkan** beş geminin küreklerinden damlayan sular, inci taneleri gibi parıltılarla denize dökülüyordu.”(s.131)

“Andrea Doria, **ağır ağır** yürüyerek, başını eğerek kendisini selamlayan Avrupa’nın her bir yanından gelmiş kişilerin arasından geçti.”(s.132)

“Andrea Doria, bunların hayranlık dolu bakışları arasında, yüksekçe bir yere konmuş olan koltuğuna **geçip oturdu**.”(s.132)

“**Zaman zaman** amiralliği bırakıp, rahat odamda istirahat etmeyi düşünmüyor değilim;” (s.133)

“On üç Ceneviz gemisinin beşini batırdı, diğerlerini satarak, İspanya’dan kurtardığı Moriscolara **çiftlik çubuk** kurmak için yardımda bulundu.”(s.134)

“Sonra, evde rahatça **oturup kalkabileceği** elbiseleri giydi.”(s.136 - 137)

“Matilda, kelimelerin üzerine **basa basa** tekrarladı.”(s.138)

“İyice ağlayıp ferahlayan Sinyorina, **ağır ağır** yerinden kalkıp pencerenin önüne gitti.”(s.140)

“Bu gençle, her ne pahasına **olursa olsun**, konuşacaktı.”(s.141)

“Saçları ve sakalları birbirine karışmış ve **üst başları lime lime** olmuş bu esirlere üzülerek baktı.”(s.142)

““Andrea Doria yeğeninin bir Osmanlıya gönül verdiğini öğrenirse, buna benim sebep verdiğimi düşünüp **kıtır kıtır** keser beni” diye düşündü.”(s.145)

“Bu olaydan sonra Sinyorina Matilda, **sık sık** ve gizlice Ömer’i görmeye gitti.”(s.145)

“Aylardır **gizli gizli** neden senin yanına geldiğini?”(s.147)

“Victor, bunu söyledikten sonra, Ömer’in artık **lime lime** olmuş gömleğinden bir parça yırttı.”(s.149)

“Victor, **ara sıra** arkasına dönüyor, **gelen giden olup olmadığını** araştırıyordu.”(s.152)

“Ama Ömer, Hanzele’nin evine giderek, Isabel’e “Cenova’dan gelen bir misafiri kabul **edip etmeyeceğini**” sordu.”(s.154)

“Cezayirliler, **üç dört** gün önce gelen bir balıkçıdan, Akdeniz’de büyük bir Haçlı donanmasının dolaştığını öğrenmişlerdi.”(s.155)

“Deli Cafer Reis, **iriyarı** ve çok güçlü bir insandı.”(s.156)

“Mehdiye’de neler **olup bitiyor?**” (s.157)

“Kale, yüzlerce topun ateş kusan atışlarıyla **karşı karşıyaydı.**”(s.158)

“Ama bu adamlar, öldürmekle **bitip tükenmiyordu.**”(s.160)

“Sicilyalılar, Malta şövalyeleri, Napolililer, Cenevizliler, Almanla, İspanyollar **akın akın** üzerimize geliyordu.”(s.160)

“Ama elde kurtulup, düşmandan öç almak ve vatanımıza, dinimize, milletimize faydalı daha nice işler yapma imkanı varken, **pisipisine** can vermek doğru olmaz, dedik.”(s.160)

“**Üst üste** yığılmış şehitler arasından o ve birkaç arkadaşı, ağır yaralı olarak ulunmuş ve esir edilmişler.”(s.161)

“Çalkantılı denizin, **hafif hafif** salladığı galerinin kaptan köşkünde oturan Andrea Doria, çok üzgün duruyordu.”(s.162)

“İmparatorumuzdan gelen mektup, **yenir yutulur** şey değil...”(s.163)

“Andrea Doria, çıktığı güvertede, Akdeniz rüzgarını **derin derin** solurken, Turgut Reis’i yakalamanın hayalini kurmaktaydı.”(s.164)

“Ada’nın güney burnuyla karşı sahil arası iki mil civarında olup, **hemen hemen** yürünerek geçilebilirdi.”(s.166)

“Andrea Doria, Turgut Reis’i avucunda bilirken, Gazi Reis, gemilerin bütün mürettebatı ve Cerbe halkından para ile tuttuğu işçilerle, bulunduğu yerden **üç dört** millik yolu düzelttirerek, yola ağaç kızaklar döşemiş ve gemileri bu kızakların üzerinden kaydırarak açık denize ulaşmıştı.”(s.171)

“Fırtınayı **kazasız belasız** geçirdik.”(s.176)

“Diğer Hıristiyan birlikleri de **kademe kademe**, savunma tedbiri almıştı.”(s.177)

“Çünkü o bütün Akdeniz’i **baştanbaşa** kaplamış.”(s.181)

“Reisimiz, yetmiş yaşında olmasına rağmen bir genç gibi, şövalyeleri **peş peşe** yerlere seriyordu.”(s.182)

“Sadece **kırk elli kişiyi** serbest bıraktı.”(s.182)

“Değer mi **üç beş** günlük dünya için, geçici makamlar için hak yemek, vebal altına girmek?”(s.184)

“Onun, Trablusgarb’a **gelir gelmez** ilk yaptığı iş, surları ve kaleyi tamir ettirmeye başlaması olmuştu.”(s.186)

“-Baş üstüne Reisim, diyen işçi konan taşı yerinden alırken, ustası ona **manalı manalı** baktı.”(s.186)

“Karşınızdaki Dragut, **kolay kolay** yakalanacak ve yok edilecek bir kişi değildir.”(s.189)

“Ama Turgut Reis’ten **zaman zaman** dayak yemiş ve bunun acısını unutamamış olan Malta şövalyeleri itiraz etti.”(s.191)

“Medina – Coeli Duka’sı kaşlarını çatarak **uzun uzun** düşündü.” (s.191)

“Fırtına kudurmuşçasına esiyor, yelkenler göğüsledikleri rüzgarı kucaklarken, **şişip kabarıyor**, yelken direklerinden ve geminin her yanından gelen gıcırtilar, denizin uğultusu arasında kayboluyordu.”(s.193)

“Dalgalar arasında **batıp çıkan** kalyonda, çatak kaşlarla dümeni idare eden Uluç Ali Reis, yanındaki levente:” (s.193)

“Haçlılardan **kaçıp kurtulabilen** gemilerden de ancak yirmi tanesi işe yarar bir durumdaydı;” (s.200)

“Bugün dahi, dalgalarıyla, bütün Akdeniz kıyıları, şanlı şehit ve gazilerin yiğitlerini **sahilden sahile** fısıltılarla anlatır...”(s.204)

Pekiştirilmiş Kelime

Romanda m, p, r, s harflerinin ilk heceye eklenmesiyle yapılan altı pekiştirilmiş kelimeye rastlanmıştır. Romandaki pekiştirilmiş kelimeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Güneşe doğru uzanan deniz sanki tutuşmuş; **kıpkızıl** bir halde uzanıyordu.”(s.7)

“**Tertemiz.**”(s.16)

“Az kişi karşısında aslan kesilen bu şövalyeler, **koskoca** deryada tek başına ilerleyen bu küçücük tekneye, koca kadırgaları ile leş kargaları gibi üşüştüler.”(s.23)

“Dadı, bir taş gibi **kaskatı** kesilmişti.”(s.139 - 140)

“Sinyorina Ömer’in geldiğini görünce **bembeyaz** kesildi.”(s.146)

“Turgut Reis’in ve diğer leventlerin çadırları **bomboştu.**”(s.171)

Abartma

Romanda on iki cümlede abartmaya rastlanmıştır. En çok kullanılan abartma, dört kez tekrarlanan “kum gibi”dir. Bu, ordudaki asker sayısının çokluğunu belirtmek için kullanılan bir abartmadır. Kullanım sıralarına göre abartmalar şunlardır:

““Allah! Allah!” nidalarıyla **sakalları diken diken olmuş, heybeti bir kat daha artmış, destan kahramanı gibi ilerleyen Oruç Reis ve gaziler** karşısında büyük korkuya kapılarak, kendilerini burçlardan aşağı attılar.”(s.31)

“Bu gidişle Turgut Reis karşısına çıkacak bir ordu şövalyeyi de tepeleyebilirdi.”(s.84)

“Bunlar, Tunus’u ele geçirmiş olan Hıristiyanların orada silahsız halkı, kadın, ihtiyar ve çocuk demeden kılıçtan geçirmesini hatırlıyor ve Haçlıların **kum gibi** kalabalık olduğunu gördükçe de, korkuyorlardı.”(s.102)

“Dev gibi dalgalar, bazı gemileri karaya attı.”(s.102)

“Baksana maşallah **küçük bir dağ gibi!**”(s.125)

“Ama reis, gelip, yerde **küçük bir dağ gibi** yatan Yunus Ahmet’i birkaç kere sarsıp uyandıramayınca ona şefkatle baktı.”(s.126)

“İmparator Şarlken’in temsilcisi, Andrea Doria, Napoli Valisi’nin oğlu Don Garcıya, Sicilya Kral Naibi Don Juan Vega, Malt şövalyeleri, dükler, baronlar **kum gibi** askerle geldiler.”(s.157)

“Karaya da **kum gibi** asker dökmüşlerdi.”(s.158)

“Ortalık **kum gibi** düşman kaynıyordu.”(s.160)

“Buradan kurtulabilmeleri için **kuş olup uçmaları** gerekirdi.”(s.165)

“Hiçbir kartal yoktur ki, yuvasını yapmak için bundan sarp, bundan yüksek bir kaya seçmiş olsun, dedi.”(s.177)

“Gaziler bir **destan kahramanı gibi** çarpışıyordu.”(s.199)

Değerlendirme

Romanda altı kez atasözü, yedi yüz seksen altı kez deyim, elli yedi kez benzetme, yüz otuz üç kez ikileme, altı kez pekiştirilmiş kelime kullanılmıştır. Ayrıca romanda, içinde abartma bulunan on iki cümle yer almaktadır. Bu verilerle, kitabın çocuğun dil gelişimini destekleyecek niteliklere sahip bir çocuk kitabı olduğu düşünülmektedir.

5.1.2.4 Kırık Hançer

Kırık Hançer, Timaş Yayınevi'nin Doludizgin Romanlar (+13 Tarihi Roman) dizisi içinde 2014 yılının aralık ayında İstanbul'da basılmıştır. Belirttiğimiz tarihte yirminci baskısı yapılan kitabın sayfa sayısı 205'tir.

Eserin İç Yapı Özellikleri

Konu: Gazneliler ve Hindular arasındaki mücadele

Ana Fikir ve Yardımcı Fikirler

A.Ana fikir: İyi bir asker, kendisine verilen emri kesinlikle yerine getirmelidir.

B.Yardımcı Fikirler

1. Yardıma muhtaç olanlara şartlar nasıl olursa olsun yardım edilmelidir.
2. İyi bir Müslüman, ne olursa olsun dinini özgürce yaşamaktan vazgeçmez.
3. Tedbir, en büyük güçtür.
4. Adil ve akıllıca idare edilen ülkeler kalkınır.
5. Gazneli Mahmut, büyük bir komutan ve idarecidir.
6. Büyük devlet adamlarının birçok konuda bilgisi vardır.
7. Türk savaşçılarının atlarıyla yakın bir ilişkisi vardır.
8. Dünya hayatı geçicidir.
9. İlişkilerimizde, herkese karşı nazik olmalıyız.
10. Müslümanlar, iyiliği karşılık beklemeden, Allah rızası için yaparlar.
11. İnsan, bazen sezgilerine güvenerek hareket edip doğru yolu bulabilir.
12. Hayat, çok keskin bir kılıcın üstünde yürümek gibi zor ve tehlikelidir.
13. Paragöz insanlar, para için, korkmalarına rağmen tehlikeli işler yaparlar.
14. İnsan, zor durumlar karşısında pes etmemeli ve mücadele etmelidir.
15. Başımıza gelen belalara sabır göstermeliyiz.
16. Allah'ın rahmetinden ümit kesilmez.
17. Öldürmeyen Allah öldürmez.
18. Ölenle ölünmez.

19. Sevdiğini kaybeden kişinin acısı büyüktür.

20. Zaferler, gayretli gençlerle ve milletin menfaatini gözeten idarecilerle kazanılır.

Ana fikir ve yardımcı fikirler, devlet adamlarının ve iyi bir insanın – insan özelinde Müslüman'ın – nasıl olması gerektiği hakkındadır. Bunlar, çocuğa toplum yönetimi ve iyi bir insan olmak konusunda katkı sağlayacak fikirlerdir. Bu nedenle ana fikir ve yardımcı fikirlerin çocuğa yararlı olduğu düşünülmektedir.

Olay Örgüsü: Ömer, amcası Bekir Bahadır ve hizmetkarları Sungur, Gazne'ye doğru yol alırken, Hindu askerler tarafından kaçırılmaya çalışılan bir kızı kurtarır. Kız, Türk beylerinden birinin kızı olduğunu söyler ve onlarla Gazne'ye doğru yol almaya başlar.

Gazne sokaklarında kız kendilerinden kaçır. Kızın peşine, yakışık almayacağı için düşmezler. Çarşıda, Bekir Bahadır'ın arkadaşı olan Arslan Bey ile karşılaşılır. Ömer, Arslan Bey'in konuşurken, babasının öcünü almaktan bahsettiğini duyar. Bekir Bahadır, lafi hemen değiştirirse de, babasının savaşta şehit olduğunu sanan Ömer, aslında onun Çandra isimli biri tarafından uykusunda öldürüldüğünü öğrenir. Fakat olan biteni amcasına sormaz.

Gazne ordusuna asker seçmek için yapılan yarışmalara katılan Ömer, Gazneli Mahmut'un dikkatini çeker. Gazneli Mahmut, onu Hintlilerin efsunlu silahı olan kırık hançeri yok etmekle görevlendirir. Bunun üzerine Ömer, Sungur ile Hindistan'a doğru yola çıkar.

Yolda, atıyla uçuruma yuvarlanmakta olan bir kızı kurtarırlar. Bu kız, Cat Racası'nın kızıdır ve adı Sita'dır. Birlikte yol alırken yaralı bir gençle karşılaşılır. Sita, yola devam etmek istese de, Ömer ve Sungur, yaralı iyileşmeden yola çıkmayacaklarını söylerler. Sita da bunun üzerine sabah kimseye fark ettirmeden atlardan birine atlayıp kaçır.

Ömer, Sungur'u, adının Ali Osman olduğunu öğrendikleri yaralının başında bırakıp kılık değiştirerek Hindistan'a varır. Gazneli bir savaşçının Hindistan'a geleceğini haber alan Hintli askerler, Ömer'in gerçek kimliğini öğrenir ve zor da olsa onu yakalayıp zindana atarlar.

Beci, Gazneli Mahmut hakkında bilgi vermemesi üzerine Ömer'i işkenceyle öldürmek üzereyken içeri Sita girer ve Ömer'i kurtarır. Sita, Ömer'i yakalatan

racanın kızıdır. Ömer burada Sita'ya her şeyi anlatır. Sonrasında Sita'nın yardımıyla kırık hançerin gücünü gözleriyle görür.

Romanın devamında Beci'nin hazırladığı bir tuzağa düşer bir mahzende mahsur kalır. Mahzende Beci'nin üzerine saldıran bir yılanla boğuşur ve yılanı öldürdükten sonra Beci'nin kendisini kapattığı yerden gizli bir geçit bularak çıkar, Cat Sarayı'na geri döner.

Sita'nın odasına gizlice girer, Sita onu görünce çok mutlu olur. Kırık hançer'in Hint ordusuna ulaştırılmak üzere yola çıkarıldığını anlatır. Ömer'i çok sevdiğini, onun kırık hançeri asla yok edemeyeceğini, bundan vazgeçmesini söyler fakat Ömer, kendisinin de onu çok sevdiğini fakat görevini bırakamayacağını söyleyerek kırık hançeri ordularına yetiştirmekle görevli Hint askerlerinin peşine düşer.

Yolda Sungur ve Ali Osman'ı bulur ve birlikte yola devam ederek kırık hançeri taşıyan askerlere yetişirler. Kırık hançeri yok ederler.

Gazne ordusuna dönmek için Multan'a giderler ama ordu yola çıkmıştır. Bunun üzerine oradaki bir grupla ordunun peşinden giderler. Çöle girdiklerinde bir Hint birliğiyle karşılaşılır. Mücadele sonunda onları yenerler ama Hintliler su yüklü develerini kaçırdığından bu sefer susuzlukla mücadele etmek zorunda kalırlar.

İki gün sonra tam susuzluktan kendilerinden geçiyorken yardımlarına Sita ve Gazne ordusuna katılmak için yola çıkan on beş kişilik bir grup yetişir. Sita, Ömer'i bulmak için evden kaçmıştır. O akşam Ömer ile Sita nikahlanır.

Ertesi gün Beci ve askerleri, Ömer ve arkadaşlarına saldırır. Sita'yı öldürür. Çılgına dönen Ömer de Beci'yi öldürür. Hintliler mağlup edilir fakat Ömer'i etrafında da ancak dört beş kişi kalmıştır.

Savaşın yapılacağı ovaya giden Ömer ve arkadaşları orduya katılır. Ömer, amcasının Çandra isimli biriyle teke tek dövüşeceğini öğrenince amcasına gider ve her şeyi bildiğini, Çandra'yla dövüşmek istediğini söyler. Amcası bunu kabul etmeyince onu bayıltarak yerine geçer.

Ömer, kıran kırana bir dövüşten sonra Çandra'yı öldürerek babasının öcünü alır. Ertesi gün yapılan savaşta da Gazne ordusu galip gelir.

Mekan: Olaylar Gazne yolu, Gazne, Sind Vadisi, Hindistan, Cat Racası'nın sarayı, Multan, Tar Çölü ve savaşın yapıldığı büyük bir ovada geçmektedir.

Karakterler/ Kahramanlar

Romanda dokuz kahraman ön plana çıkmaktadır. Kahramanlardan sekizi erkektir. Roman, Gazneliler ve Hindular arasındaki mücadeleyi anlattığından kahramanların beşinin Gazneli, dördünün Hindu olduğu görülmektedir. Gaznelilerin iyi, Hinduların ise kötü özellikleriyle – Sita, zaman içinde iyi davranışlar göstermektedir - dikkat çektikleri tespit edilmiştir. Romanda yer alan kahramanlar ve özellikleri şunlardır:

1.Derece Kahraman

Romandaki kahramanlar arasında en çok ön plana çıkan kahramanlar Gazneli bir asker olan Ömer ve onun aşık olduğu, Cat Racası'nın kızı Sita'dır.

Ömer

Ömer romanda şöyle betimlenmektedir: “Ancak on sekiz yirmi yaşlarında vardı. Çok yakışıklıydı, esmerdi. Esmer yüzünde, kaşları yay gibiydi. Kara gözleri bir hançer ucu gibi deliciydi. At üstündeki gövdesi, sağlam ve kuvvetliydi. Kuzu derisi borkünden taşan saçları, omuzlarına dökülmüştü”(s.5 - 6).

Düştüğü zor durumlardan bir yolunu bulup kurtulmasından, Gazneli Mahmut'un ordusuna genç yaşta girmesinden, Hinduların putlarına öfke duymasından, amcasına ve komutanlarına karşı gösterdiği davranışlardan zeki, cesur, vatanını, dinini seven, saygılı, ahlaklı biri olduğu çıkarılmaktadır.

Bekir Bahadır'ın yeğenidir. Ünlü bir komutan olan babası o küçükken, Çandra tarafından, uyurken öldürülmüştür. Gazneli Mahmut tarafından, kırık hançerin yok etmesi için, gizli bir görevle Hindistan'a gönderilmiştir.

Sita

Güzel bir kız olan Sita'nın göz rengi “Yosun yeşiline dönen ela gözleri birer zümrüt gibi ışıldıyordu”(s.54) cümlesiyle özellikle belirtilmektedir. Ömer'i tanımadan önce kızdığı herkesi cezalandırmak isteyen, yaralı birine yardım etmeyi vakit kaybı olarak gören acımasız, bencil biriyken Ömer'in sevgisiyle kendinden çok Ömer'i düşünecek kadar fedakar ve merhametli birine dönüşür. Cat Racası'nın kızıdır.

Bu kahramanlara bakıldığında da, Ömer'in iyiyi ve doğruyu çocuğa öğretmek açısından faydalı olduğu görülmektedir. Sita ise, başta kötü bir kahramanken, Ömer'in etkisiyle zamanla iyi biri olarak, insanların doğru yönlendirmelerle

değişebileceğini çocuğa göstermesi açısından yararlı bir kahraman olduğu düşünülmektedir.

2. Derece Kahraman

Bekir Bahadır, Gazneli Mahmut, Beci ve Sungur ikinci derece kahramanlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bekir Bahadır

Bekir Bahadır, romanda “Öndekilerden biri kırk beş elli yaşlarında vardı. Dikkatle düzeltilmiş sakalın çevrelediği çehresi yakışıklı ve yağızdı”(s.5) cümleleriyle tasvir edilmiştir. Savaşlar sırasında gösterdiği cesarettten ve yeğenine gösterdiği sevgiden ötürü mert, şefkatli biri olduğu söylenebilir.

Sancaktar Hamza Gazi'nin yani Ömer'in babasının kardeşidir. Ünlü, saygı gören bir komutandır.

Gazneli Mahmut

Gazneli Mahmut, “Elli yaşlarında gözükten, sade giyimli, gayet mert çehreli biriydi” (s.46) cümlesiyle betimlenir ve ardından parlak gözleri, tesirli, berrak bir sesi olduğu eklenir.

İslamiyet'i yaymak için Hint ülkesine yılmadan seferler düzenlemesinden ve savaşı kazanırken doğru bir strateji uygulamasından dini bütün, cesur, mantıklı düşünen, azimli ve zeki biri olduğu anlaşılmaktadır.

Askerleri tarafından çok sevilen, hep halkını düşünen, adil bir hükümdardır.

Beci

Ömer'in Beci ile ilk karşılaştığı sahnede Beci şöyle betimlenmektedir: “ O anda üzerine eğilen, kocaman ve sakallı bir yüz gördü. Kulaklarında küpeler sallanan vahşi suratlı bu adam bağırdı”(s.79).

Sita'ya aşiktir fakat ondan karşılık bulamayınca onu öldürebilecek ve bundan üzüntü duymayacak kadar kötü kalpli, acımasız ve bencildir. Cat Racası'nın en sevdiği komutandır.

Sungur

Şişman olduğu ve komik bir yüz ifadesine sahip olduğu belirtilen Sungur'un, dışardan bakan biri tarafından babacan bir köylü zannedilebileceği söylenmektedir.

Sergilediği davranışlarla ve anlattığı komik şeylerle neşeli biri olduğu vurgulanmaktadır.

Bekir Bahadır'ın at uşağıdır. Aile tarafından çok sevilme ve güvenilmektedir. O da onlara olan sadakatini zor durumlarda yanlarında bulunarak göstermektedir. Olaylar karşısında ümidini kaybetmeyen biridir.

3. Derece Kahraman

Cat Racası, Çandra ve Tokta Bey, romandaki üçüncü derece kahramanlardır.

Cat Racası

Romanda fiziksel bir özelliği belirtilmeyen Cat Racası, Gazneliler'e karşı büyük bir düşmanlık beslemektedir. Siva isimli puta tapar. Sita'nın babasıdır. Güçlü bir hükümdardır. Emrinde birçok adam bulunur.

Çandra

Ömer ile yaptığı karşılaşma anlatılırken “ Zırhlı atı üzerinde iri bir dev gibi duruyordu.” diye betimlenen Çandra orta yaşlıdır.“Çandra kobra yılanından zehirli ve çeviktir”(s.175) cümlesi, ne kadar tehlikeli bir silahşor olduğunu vurgulamak için söylenmiştir. Kazanmak için her şeyi mubah gören biridir. Ömer'in babasını, uykudayken öldürmesi de bunun göstergesidir. Kibirlidir. Ünlü bir Hindu silahşorudur.

Tokta Bey

“Tokta Bey, “kapı gibi” denecek bir kahramandı”(s.141) cümlesiyle betimlenen kahramanımız yaşlıcadır. Savaş tecrübesi yüksektir. Geçirdiği hastalığa rağmen savaşa girmekten vazgeçmez. Korkusuzdur, her şartta ümidini korur. Kolay pes etmez. Babacandır. Ünlü bir komutandır. Emrindeki adamlar tarafından çok sevilir, sayılır.

Anlatıcı: Romanda yazar – anlatıcı yöntemi kullanılmıştır. Ömer'in tüm olayların içinde olmasına rağmen bu yöntemin seçilme nedeninin, romandaki kahramanlar hakkında okuyucuya çokça bilgi verme isteği olduğu düşünülmektedir. Romanda yazar – anlatıcı yönteminin başarılı bir şekilde kullanıldığı, kahramanların detaylı biçimde işlendiği görülmektedir.

Zaman

Romanın geçtiği dönem: Roman 1026 yılında geçmektedir.

Romanın yaşandığı süreç: Roman Ömer, amcası ve hizmetkarının Gazne yolunda olduğu bölümden başlayıp büyük savaşla sona eren altmış günlük bir süreçte geçmektedir.

Romanın yazım tarihi: Roman ilk kez 1977 yılında basılmıştır (Tekin, 1999: 204).

Dil ve Anlatım

Dil ve anlatım başlığı içinde, romandaki atasözleri, deyimler, benzetmeler, ikilemeler, pekiştirilmiş kelimeler ve abartmalar ele alınmaktadır.

Atasözü

Romanda iki kez atasözü kullanılmıştır. Bu sayının, çocuğun dil gelişimini desteklemek açısından yeterli olmadığı düşünülmektedir. Romanda bulunan atasözleri kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Ama **ölenle ölünmez.**”(s.168)

“**At ölür meydan kalır, yiğit ölür şan kalır...**”(s.179)

Atasözlerinden ilki, vefat eden bir kişinin ardından ne kadar üzülsük de bunun zamanla geçeceğini, diğer atasözü ise ölen kişinin ardından namının kalacağını vurgulamaktadır. Atasözleri, verdikleri öğütler açısından olumlu özellikler taşımaktadır.

Deyim

Romanda sekiz yüz otuz üç kez deyim kullanılmıştır. Sayfa başına 4.1 deyim düşmektedir. Romanda geçen deyim sayısının çocuğun dil gelişimi açısından yeterli olduğu düşünülmektedir.

Romandaki deyimler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Cins ve talimli oldukları anlaşılan atların **kulakları dikildi.**”(s.6)

“Toynaklarından **çıt çıkmıyordu.**”(s.7)

“Savaş **kokusu almış** olan cins at, acı acı kişnedi.”(s.7)

“**Gözlerini** karşısındaki adamlardan **ayırmadan.**” (s.8)

“Allah’ın izniyle, **gücümüz yeter** buna.”(s.8)

“**Gücü**, kızı kurtarmaya **yetermiş.**”(s.8)

“Buna kendi **ayağı ile gelen** kısmet derler.”(s.8)

“Bu sözlere, arkadaşları **katıla katıla gülerlerken**, Ömer de, alaylı bir sesle cevap verdi.” (s.9)

“Ha şunu bileydiniz; yalnız buldukları kızlara **yiğitlik taslayan** Hindular!”(s.9)

“Düşündü, sonra kamçısıyla ilerde, atlarının üzerinde birer **heykel gibi** duran, üç atlıyı gösterdi.” (s.9)

“Onlar niye gelmediler, neden sen, **ileri sürdüler?**”(s.9)

“**Ayaklarımıza kapan!**”(s.10)

“Belki o zaman **canına kıymayız.**”(s.10)

“Ama bu isteğiniz **kursağınızda kalacak.**”(s.10)

“Ömer’den yardım istemiş olan kız, onun genç olduğunu görünce, **hayal kırıklığına uğramıştı.**”(s.10)

“Şimdi de, onun **başına** kendi yüzünden bir kötülük **geleceğini** anlayarak, eteklerini toplayıp Ömer’in arkadaşlarına koştu.”(s.10 - 11)

“Böylece de, **hayran kalınacak** ve eşine bir daha rastlanmayacak dövüşü kaçırmış oldu.”(s.11)

“Birden **ayağa fırlayan** Hindu silahşör:” (s.11)

“Kılıcımı indirmek üzere bulunan Hindu, acı bir **çığlık koparıırken**, kılıcı aşağı düştü.”(s.11)

“Atlar, elleriyle göğüslerinde **açılan** kılıç **yaralarını** tutmuş Hinduları, yel gibi uçurup gittiler.”(s.11)

“Sana **aklının alamayacağı** kadar altınlar, mücevher ve ipekliler verelim.”(s.12)

“Ömer, adamın **sözünü kesti.**”(s.12)

“Vereceğiniz altın ve mücevheratı varın **başınıza çalın.**”(s.12)

“Demin kazara öldürdüğün arkadaşların mı **verdi** sana böyle konuşmak **cesaretini?**”(s.13)

“Ayaklarımın altında **can çekişirken**, Siva’nın mı, yoksa senin Allah’ının mı daha kudretli olduğunu anlayacaksın.”(s.13)

“**Çılgılı**, Ömer’in arkadaşı olan yaşlı binicinin yanındaki kız **atmıştı**.”(s.13)

“Ömer, **şimşek gibi** bir hızla, Hindu’nun kılıcını karşılamıştı.”(s.14)

“Elindeki kılıç yere düşerken, yavaş yavaş **diz çöktü**.”(s.14)

“Boş bir çuval gibi **yere yıkıldı**.”(s.14)

“Ömer, bir **ıslık çalarak** atını çağırdı.”(s.15)

“**Hava kararmadan yola düzülecek** miyiz?”(s.15)

“**Ne gibi?**”(s.15)

“**Ne gibisi** var mı?”(s.15)

“Düşmanın sinek bile olsa, onu **küçük görme**.”(s.16)

“Düşman karşısında daima **tetikte bulun**.”(s.16)

“Onların konuşmalarını **ses çıkarmadan** dinlemiş olan kız, **söze karıştı**.” (s.16)

“Ömer’in **yüzü kızardı**.”(s.16)

“Bekir Bahadır **söze karıştı**.” (s.16)

“**Sormak ayıp olmasın** ama siz kimsiniz?”(s.17)

“**Sağ olun**.”(s.17)

“Kız **omuzlarını silkti**.” (s.17)

“Sırtından soğuk bir **ter boşandı**.”(s.18)

“Lütfen götürmek **zahmetine katlanırsanız**.”(s.18)

“Zahmet **ne demek** kızım.”(s.18)

“Allah kısmet ederse, yarın sabah **yola çıkarız**.”(s.18)

“Şöyle rahatça **mola verebileceğimiz** bir yer seçin.”(s.18)

“Güneş, **huzur veren** bir renk cümbüşü içinde batıyordu.”(s.19)

“Nehir, kaya parçalarının üzerinde minik şelaleler **meydana getirerek** akıyordu.”(s.19)

“**Cennet gibi** burası!”(s.20)

“Ne güzel yermiş, diye **çığlık attı.**”(s.20)

“Önemli olan onun **dilinden anlamak.**”(s.20)

“Kılıç ve hançerin **dilinden anladığımız** kadar, derelerin, kırların **dilinden de anlıyorsunuz.**”(s.20)

“Babam da, ben iki yaşında iken Hindularla yapılan bir savaşta **şehit olmuş.**”(s.20)

“Ama yine de, burada geceleme hakkındaki **kararı siz veriniz.**”(s.20)

“**Ne münasebet...**”(s.20)

“**Mis gibi** bir koku ormana yayıldı.”(s.21)

“Geyiğin kalan parçalarını da yedikten sonra **yola çıktılar.**”(s.22)

“Bir aralık Gülnihal’in attan kayarak, “ Hey! Dur! Nereye gidiyorsun?” demesine **fırsat vermeden**, koştuğunu bir sokakta kaybolduğunu gördü.”(s.23)

“Kaçan kızın **ardından gidilmez** oğul!”(s.23)

“Ama o bu şekilde gitmeyi **uygun bulmamış** olacak.”(s.23)

“Ama **kendini** çabuk **toparladı.**”(s.23)

“Acaba, sadece Hindistan’a yapılan gazalarla **elde edilen** altınlarla mı süslendi bu şehir?”(s.24)

“Gerçi **elde edilen** ganimetlerin faydası inkar edilmez ama Gazne’nin zenginliği adil ve akıllı bir idareden **ileri geliyor.**”(s.24)

“Şehir altınla bezenmiş gibi parıldıyor; halkın **yüzü gülüyor**; şehirden bolluk ve bereket fişkiriyor.”(s.24)

“Gazne Devleti’nin hakim olduğu yerlerde derebeyi ve beyler arasındaki kavgaları **sona erdirdiler.**”(s.24)

“Herkes, rahat rahat çalışmakta ve çalıştıklarının da **mükafatını görmekte...**”(s.24)

“Onların devlet işlerinin her yönünden anlamaları, **idare ettikleri** halkı bir baba gibi düşünmeleri lazımdır.”(s.25)

“-Oooo! Aslan Bey, diyerek, **kollarını açmış** olan bu adama sarıldı.”(s.25)

“Allah bağışlasın, **aslan gibi!**”(s.25)

“Babasının **öcünü aldı** mı?”(s.25)

“**Aslan gibi** bir yiğide benziyor çünkü.”(s.25)

“Bu durum Ömer’in **gözünden kaçmadı.**”(s.26)

“Oğlun yok ama **aslan gibi** iki damat sahibi olacaksın!”(s.26)

“Ama **elden ne gelirdi.**”(s.26)

“Bekir Bahadır tekrar **söze karıştı.**” (s.26)

“O, babasının bir meydan savaşında öldüğünü, **şehit düştüğünü** duymuştu.”(s.26)

“Bunu uygun bir zamanda amcasına sormaya **karar verdi.**”(s.27)

“Bekir Bahadır **özür diledi.**” (s.27)

“Bu **ne biçim** söz.”(s.27)

“Bre rahatsızlık **ne demek?**”(s.27)

“**Hesabı da kes.**”(s.28)

“Öyle ya, Aslan Bey daha onu ilk görüşte babasının **öcünü alıp** almadığını sormuştu.”(s.28)

“Hancı ile **hesabı kesip**, Aslan Bey’in konağında varıncaya kadar, bu sorular **zihnini kurcalayıp** durdu.”(s.28)

“Aslan Bey, Gazne Devleti’nin gizli **haber alma** dairesi şefiydi.”(s.28)

“Çok kızmış olduğu halde, **terbiyesini** yine **bozmamış**, **gözlerini** Aslan Bey’e **dikmiş**, cevap bekliyordu.”(s.30)

“Savaşta **göz kırpmadan** ölüme gidecekler...”(s.31)

“Bekir Bahadır’ın yetiştirdiği ve övdüğü Bir gencin yüreğinden ve bileğinden, kılıç kullanmasından, kargı dürtmesinden ve ok atmasından **şüphe edemem.**”(s.31)

“Hani **gönül isterdi** ki, seni seçime sokmadan fedai yapalım.”(s.31)

“Ben bileğimin gücü ile **hak ederek** fedailik hakkını **ele geçirmek** isterdim.”(s.32)

“Babası, bu **adı taşıyan** bir Hindu tarafından öldürülmüşse, iş değişiyordu.”(s.33)

“Kahramanlıklarını duyduğu o yiğit babası, bir **baskına** mı **uğramıştı?**”(s.33)

“Ömer’in birden, **kafasında bir şimşek çaktı.**”(s.34)

“Bu sahne şimdi, bütün canlılığı ile **gözlerinin önüne gelmişti.**”(s.34)

“Yoksa Bekir Bahadır, kardeşinin **öcünü almış** mıydı?”(s.35)

“Sadağından **şimşek gibi** hızla ok çekmesini, rüzgarı hesaplayarak bir anda oklarını hedefe ulaştırmasını öğretmek için az mı uğraşmıştı.”(s.35)

“Karlı ormanda, bir gün üç kurdun **saldırısına uğrayan** Ömer, ikisini öldürmüş, üçüncüsü ile boğuşurken bir okla üçüncü kurdun devrildiğini görmüş ve şaşırılmıştı.”(s.36)

“Kararsızlıktan kurtulan Ömer, az sonra derin bir **uykuya daldı**.”(s.36)

“Bütün biniciler, son dikkatleriyle **verilecek işareti** bekliyordu.”(s.37)

“Nihayet beklenen **işaret verildi**.”(s.37)

“Altmış atlı, geniş meydanda **ok gibi** ileri **fırladı**.”(s.38)

“Kimi **ileri çıkmış**, kimi de **geri kalmıştı**.”(s.38)

“Üç, dört atlı **geride kaldı**.”(s.38)

“Yarışın ve hızın **verdiği** bir **haz** içerisindeydi.”(s.38)

“İki atlı daha **geride kaldı**.”(s.38)

“Kasırga, **su gibi terlemişti**.”(s.38 - 39)

“İki at da, boyunları sarsıla sarsıla, arkalarında toz bulutları bırakarak, **rüzgar gibi** uçmaktaydı.”(s.39)

“Yanıdaki binici, **naralar atıyor**, atını coşturuyordu.”(s.39)

“**Göster kendini**, cins atım!”(s.39)

“Kasırga, bu sözleri anlamış gibi, öyle bir **hamle yaptı** ki, öteki atı, pek az zamanda, toynaklarının kaldırdığı toz bulutu arkasında bıraktı.”(s.39)

“Herkes, **aslan gibi** bu yiğit için üzülmüştü.”(s.39)

“Bu hareketi, herkesin, Ömer’e, sevgi ve **hayranlık duymasına** sebep oldu.”(s.39)

“Ömer, şimdi de atının üzerinde **ayağa kalkmış**, durarak, yarışı götürüyordu.”(s.39)

“Bu durum, Gazneli Mahmut’un bile **dikkatini çekmişti**.”(s.40)

“Bu son hareket, oradaki bütün bahadırlara **parmak ısırttı**.”(s.40)

“Öğle namazı kılınıp, yemekler yendikten sonra, herkes alanda **yerini almaya** başladı.”(s.41)

“Gazneli Mahmut’un yerine oturmasıyla **davullar dövölüp** borular ötmeye başladı.”(s.41)

“Gür sesli bir ulak, ok atıcıları alana **davet etti.**”(s.41)

“Sonunda, her bölümün keskin nişancıları **ortaya çıktı.**”(s.41)

“Bunun üzerine hedefin değiştirilmesine ve hareketli bir hedef seçilmesine **karar verildi.**”(s.42)

“Atıcılar biraz daha **geriye alındı.**”(s.42)

“Yarışı **idare eden** bey, yardımcılarını yanına çağırıldı.”(s.42)

“Sonunda şöyle bir **karara vardılar:**” (s.42)

“Yarışmayı **idare edenler**, birinciyi **ortaya çıkarmak** için bundan başka çare bulamamışlardı.”(s.42)

“İki yiğidin **berabere kaldığını** bildirsinler.”(s.43)

“Ama **karar verilmişti.**”(s.43)

“Bu keskin nişancı **kaşlarını çatmış**, okunu fırlatmak üzere yayını germiş bekliyordu.”(s.43)

“**Sıra, Ömer’e gelmişti.**”(s.43)

“Rakibi olan yiğidin bu keskin nişancılığı onu da **hayran etmişti.**”(s.43)

“Türk ordusunda böyle yiğitlerin olması, onların arasına girebilmek düşüncesi Ömer’e büyük bir **haz vermişti.**”(s.43)

“Yavaş yavaş **vaziyet alarak** yayını hafifçe gerdi.”(s.43)

“**Rahat olmaya** bak!”(s.43)

“**Sinirlerine hakim ol!**”(s.43)

“Ömer **kendini topladı.**”(s.44)

“İki gencin **berabere kaldığını** duyurdular.”(s.44)

“Nöbetçiler Aslan Bey’i görünce **hazır ol** vaziyetine geçtiler.”(s.45)

“Büyükçe bir sedirin önünde, onları **ayağa kalkarak** karşılayan üç adam vardı.”(s.45)

“Bir zamanlar düşman hatlarını **darmadağın eden** yiğit!”(s.46)

“Rahmetli babamı hatırlamanız ve hakkımda söylediğiniz bu sözler bana **şeref verdi** Sultanım!”(s.47)

“**Sağ olunuz** Sultanım!”(s.47)

“Türk, Hint, İran ve Afgan gençleri sizi **örnek alıyor.**”(s.47)

“**Sağ olasın** Bahadır!”(s.47)

“Komutanlarımla yaptığım konuşmalardan sonra, Sümenat üzerine bir sefer yapmaya **karar verdik.**”(s.48)

“Önlerinde bulunan Büyük Tar Çölü’nü geçemeyeceğimi zanneden bu sapıkların **gözleri önünde** mabutlarını kırmak, inançlarının yanlış olduğunu ispatlamak lazım.”(s.49)

“Bir an evvel **harekete geçsek** Sultanım!”(s.49)

“Sonra **harekete geçeceğiz.**”(s.49)

“Hindular buna “Siva’nın Şimşegi” **adını vermişler.**”(s.49)

“İşte, kırık hançeri bu yüzden **yok etmek** lazım.”(s.49)

“O **yok edilirse** Hinduların moralleri tamamen yıkılacak.”(s.49 - 50)

“Kırık hançeri **yok etmek** görevini sana vermek istiyorum.”(s.50)

“Ömer’in **yüzü kızardı.**”(s.50)

“Dinimiz ve devletimiz için canımız **fedâ olsun.**”(s.51)

“Onun için tehlikeyi de önceden **haber veriyorum.**”(s.51)

“Vazifen: Ya kırık hançeri buraya getirmek, ya da **yok etmektir.**”(s.51)

“Her türlü acıya katlanacak, bütün zorluklara **göğüs gereceksin.**”(s.51)

“Bütün zorluklara **göğüs gereceğim** Sultanım!”(s.51)

“Eğer yakalanacak olursan Hindulara **sır vermeyeceksin.**”(s.51)

“Karşısındaki genç, emirleri **yerine getiren** tam bir yiğitti.”(s.52)

“Bu, benim **hükümümün geçtiği** yerlerde, isteklerinin benim emrim olduğunu belirten yazıdır.”(s.52)

“Bunu gösterdiğin her komutan veya idareci, isteklerini derhal **yerine getirecektir.**”(s.52)

“Şimdi **yolun açık olsun** genç bahadır!”(s.52)

“Aslan Bey ve Bekir Bahadır kapıdan çıkarken, Ömer’den **gözlerini ayırmayan** Gazneli Mahmut yanındakilere döndü.”(s.52)

“Kasırga durdu ve **kulaklarını dikti.**”(s.53)

“Uzakta, uzun saçları arkasında dalgalanan bir kadın, **rüzgar gibi** koşan bir atın üzerinde gidiyordu.”(s.53)

“Sahibi bunu anlamış olacak ki, acı **çığlıklar koparıyor**, kendisini attan aşağı atmak **aklına gelmiyordu.**”(s.54)

“Sonra **kendinden geçerek yere yığıldı** kaldı.”(s.54)

“Az sonra kız **gözlerini açtı.**”(s.54)

“Ömer’le **göz göze geldiler.**”(s.54)

“Yosun yeşiline dönen ela gözleri birer **zümrüt gibi** ışıldıyordu.”(s.54)

“Kız **ayağa kalktı.**”(s.54)

“Aşağıda gördüğü korkunç manzara onu **dehşete düşürmüş** olacak ki, acı bir **çığlık kopardı.**”(s.54 - 55)

“Arkadaşları ile at gezintisi yaparken, atının **çalgına döndüğünü** anlattı.”(s.55)

“Hani aşağısı da **idare etmiyor** ha...”(s.55)

“**Kismet ayağımıza geldi.**”(s.55)

“Bu sözün için yüz kamçıyı **hak ettin!**”(s.56)

“Unutma **sırası gelince** yiyeceksin!”(s.56)

“Sungur’un yüzü gülünç **bir hal aldı.**”(s.56)

“Ömer, **araya girdi.**”(s.56)

“**Aklına geleni** hemen söyleyiverir.”(s.56)

“Sizi uzaklaştırdıktan sonra, **peşinize takılıp** yakalarlar.”(s.56)

“Çünkü son süratle gelirken, üç atlı **yolumu kesmek** istemişti.”(s.56)

“O atlıların şimdiye kadar görünmemesine gelince **aklıma** bazı şeyler **geliyor.**”(s.56)

“**Ne gibi?**”(s.56)

“Onlar da hala **ortaya çıkmadıklarına** göre bu üç adamla çarpışmış olmasınlar?”(s.56)

“Sita’nın **yüzü kızardı:**” (s.57)

“Kırık hançeri **ele geçirmek** için olsa gerek.”(s.57)

“Kırık bir hançer için, bir prensesi kaçırmak tehlikesi **göze alınır** mı?”(s.57)

“Ucundan fişkıran kıvılcımı görerseniz bana **hak verirdiniz** ya...”(s.57)

“Birden **kendimi tutamadım.**”(s.57)

“Yalnız şaştığım nokta, bu hançeri niye **ele geçirmek** istedikleri...”(s.57)

“Çünkü o kimin **eline geçerse**, sahibine büyük zenginlik ve kudret getirir de ondan.”(s.57)

“Desenize onun için **ele geçirmek** istiyorlar.”(s.58)

“Onu **ele geçirince** dünyaya sahip olacağımı bilsem, yine de **elimi uzatmam.**”(s.58)

“Sonra, Ömer Sita’yı aldı ve **yola koyuldular.**”(s.58)

“Ömer, **içinden konuşuyordu.**”(s.58)

““ Allahım, beni kötü düşüncelerden koru...” derken **gözleri yaşardı.**”(s.58)

“Ömer’le Sungur’un, cesetleri vahşi hayvanlara bırakmaya **gönülleri razı olmadı.**”(s.58)

“Bu çalışma sırasında, **hava da kararmaya** başlamıştı.”(s.59)

“O bölgeden uzaklaşarak, uygun bir yerde gecelemeğe **karar verdiler.**”(s.59)

“Bir saat sonra da, uygun bir **yer buldular.**”(s.59)

“Serbestiniz tutsak etmek **aklıma bile gelmedi.**”(s.59)

“Prensesin **kaşları çatıldı:**” (s.59)

“Bu sözün için sen de yüz kamçıyı **hak ettin.**”(s.59)

“Sungur **söze karıştı:**” (s.59)

“Bu söz, havadaki gerginliği **yok etti.**”(s.59)

“Yardım isteyen kim olursa olsun **yardımına koşarız.**”(s.59)

“Ben bu iyiliğin **altında kalamam!**”(s.59)

“Sungur, yine **söze karıştı**.” (s.59)

“İyilik **altında kalmak** istemezsen, seninle karşılaşmadan önce vurduğum şu yaban ördeklerini yol da yiyelim.”(s.60)

“Çünkü nerede ise açlıktan **yere yıkılacağım**.”(s.60)

“**Gözlerini** gökyüzüne **dikmiş, hayale dalmıştı**.”(s.60)

“Sabahleyin kalkan Ömer, Sungur’la akan suda **abdestini alıp**, namazlarını kıldılar.”(s.61)

“Ömer, atının dizginlerini **gözden geçirirken**, bir kaplan kükremesi ile irkildi.”(s.61)

“Adeta **dilim tutulmuştu**.”(s.62)

“Sana seslenmek de, o anda **aklıma gelmedi**.”(s.62)

“Zaten seslenseydim de ne **faydası olurdu** ki, siz yetişinceye kadar o beni parçalardı.”(s.62)

“Etrafı inleten acı bir uluma koyuveren fil, büyük bir kızgınlıkla kaplanı havaya kaldırdı, kaldırdı ve süratle **yere çaldı**.”(s.62)

“Dizleri üzerine çökerek, hortumu ile su çekip, kaplanla dövüşürken **almış** olduğu **yaraları**, su ile yıkamaya başladı.”(s.63)

“O anda, Ömer’le Sita’nın **kokusunu almış** olacak ki, dizleri üzerinde, birden **ayağa fırladı**.”(s.63)

“Kaplardan **almış** olduğu **yaralarla** çığına dönmüş fil de, çok hızlı koşuyordu.”(s.63)

“Fil, **kulaklarını dikmiş** ve hortumunu kaldırmıştı.”(s.63)

“Onun yaklaştığını gören Sita, acı **çığlıklar atıyor**, atı daha hızlı sürmesi için Ömer’e bağırıyordu.”(s.63)

“Filin, kendilerini atla beraber havaya kaldırıp yere çarpması **an meselesiydi** artık...”(s.64)

“Ömer, ani bir **karar verdi**.”(s.64)

“Biraz yuvarlandı ve sonra **ayağa fırladı**.”(s.64)

“Üzerindeki ağırlık azalmış olan Kasırğa, kuş gibi **uçup gitmişti**.”(s.64)

“Ömer, yanından **fırtına gibi** geçen filin rüzgarını hissetti.”(s.64)

“Fil, gittikçe **arayı açmış** olan Kasırga’yı yakalayamayacağını anlamış olacak ki, gürültü ile durdu.”(s.64)

“Ömer, **kılıcını çekmiş** fili bekliyordu.”(s.64)

“Acı acı uluyan fil, **geri dönerek** tekrar saldırdı.”(s.64)

“**Kulaklarını dikmiş** ve hortumunu kaldırmıştı.”(s.64)

“Hayvan, hortumunu bir kırbaç gibi sallayarak, otları, kökleri **koparıp atmaya** başladı.”(s.65)

“Kendisine **yardıma koşmuş** ve yanına gelmiş olan Sungur’a:” (s.65)

“Zavallı hayvanı öldürmek, hiç de **hoşuma gitmedi.**”(s.65)

“**Yazık oldu!**”(s.65)

“Ömer’i ölmüş olan filin başucunda görünce bir sevinç **çılgılığı kopardı:**” (s.65)

“Gördüğü manzara oldukça **ilgi çekiciydi.**”(s.66)

“Yaralı inleyerek **gözlerini açtı.**”(s.67)

“Yaralı sözlerini bitirmeden **kendinden geçti.**”(s.67)

“**Başından** önemli olaylar **geçmiş** olsa gerek, dedi...”(s.67)

“Onun için, **yolumuzdan** mı **kalacağız?**”(s.68)

“Kurda kuşa **yem olur** sonra.”(s.68)

“Sen istesen de istemesen de, yaralı kardeşimiz **kendini toplayıncaya** kadar burada kalacağız...”(s.68)

“Sungur’un kesin konuşması karşısında, itirazın boşuna olacağını anlayan Sita, **omuzlarını silkti.**”(s.68)

“**Ses çıkarmadı.**”(s.68)

“Ömer’le Sungur ormanın içerisinde, yaralıyı yatırarak, tedavi edebilecekleri uygun bir yer **buldular.**”(s.69)

“Sabaha karşı nöbeti devralan Ömer, yorgunluktan bir ara **kendinden geçti.**”(s.69)

“**Çattık** mı şimdi **belaya?**”(s.69)

“**Ateşi düşmüştü.**”(s.69)

“**Başından** oldukça tehlikeli olaylar **geçmiş** olsa gerek.”(s.70)

“**Kendini toplayınca** anlatırsın.”(s.70)

“Sonra **başından geçenleri** anlatmaya başladı.”(s.70)

“Ama **peşimize düşen** muhafızlar uzun bir takipten sonra bizi yakaladılar.”(s.70)

“**Gözlerimi** de sizin ellerinizde **açtım.**”(s.70)

“Doğrusu canının **kıymetini biliyorsun.**”(s.71)

“**Cennet gibi** bir yer burası!”(s.71)

“İstersen **iddiasına** bile **tutuşurum** seninle.”(s.71)

“Kırık hançeri muhakkak **ele geçirmem** veya **yok etmem** gerek.”(s.71)

“Yeter ki **geri dönebileyim.**”(s.72)

“Bazı dükkanlarda da, çeşitli bakır eşyalar, bazılarında, mavi beyaz renkli Çin porselenleri, cam eşyalar **göz alıyordu.**”(s.73)

“Rafları Hint ipeklileri, Suriye işi atlaslar, köpük gibi danteller ve çeşitli kıymetli kumaşlarla dolu dükkanlar, **girip çıkan** alıcılarla doluydu.”(s.73)

“Bu ilerleyiş sırasında, meyve ve sebze satıcılarını dikkatle, kimseye **fark ettirmeden** inceliyordu.”(s.74)

“Adamda **gözünü tutmayan** bir şey vardı.”(s.74)

“Adamın **yüzünden** hainlik **akıyordu.**”(s.74)

“**Fark ettirmeden** daha iyi inceledi.”(s.74)

“**Adam sen deee...**”(s.74)

“O esnada bir elin maşlahının ucundan çektiğini **fark etti.**”(s.74)

“**Göz göze geldiler.**”(s.75)

“Olsun **ne çıkar?**”(s.75)

“Adam gözlerini Ömer’in **gözlerinden ayırmadan:**” (s.75)

“Sonra, **karar vererek** satıcının **peşine takıldı.**”(s.75)

“Satıcı, Ömer’i **buyur etti.**”(s.75)

“İhtiyatı **elden bırakmayan** Ömer, adamın önden yürümesi için işaret etti.”(s.75)

“Çok şükür ki, o arkadaş çeşitli işkencelere uğradığı halde, bizi **ele vermedi**.”(s.76)

“Senin **ele geçmemen** lazım...”(s.76)

“Sana bir şey olursa bütün emeklerimize **yazık olur**.”(s.76)

“Senin kırık hançeri **ele geçirmen** veya **yok etmen** binlerce gazinin hayatını kurtaracaktır...”(s.77)

“Ama avluda birdenbire**ortaya çıkan** on beş Hinduyla **burun buruna geldi**.”(s.77)

“Bu kadar kısa zamanda ne yapmak gerektiğini düşünmüş ve **kararını** da **vermişti**.”(s.77)

“Ömer, **geride kalmış** olan sekiz askerin arasında hopluyor, vuruyor, koşuyor, hançerini **şimşek gibi** savuruyordu.”(s.78)

“Ömer, hepsiyle **baş edemeyeceğini** anlayarak birden koştu.”(s.78)

“Uçsa da **elimizden kurtulamaz!**”(s.78)

“Ömer, yıldırım çarpmışçasına dizlerinin üzerine çöktü; sonra da **yere yıkıldı**...”(s.79)

“**Gözlerini**, duvarlarından sular akan, rutubetli korkunç bir salonda **açtı**.”(s.79)

“Ellerinin ve ayaklarının yattığı yere bağlı olduğunu **fark etti**.”(s.79)

“Seni **serbest bırakırım**.”(s.79)

“Beci, yüzüne gelen tükürük üzerine **çığına döndü**.”(s.80)

“Beci’nin **haber alma** kaynakları çoktur.”(s.80)

“Böyle **haber aldım**.”(s.80)

“Ömer, üzerine eğilmiş Beci’nin kara yüzünü ve akları çıkmış **fal taşı gibi açılmış gözlerinden** başka bir şey görmüyordu.”(s.80)

“Sen yine **haber alma** kaynaklarına başvur!”(s.81)

“**Sen bilirsin!**”(s.81)

“Susmakta devam edersen, **yediğin dayaktan** sonra yılanlı kuyuya da atılacağını bil.”(s.81)

“**Demir gibi!**”(s.83)

“Yakında **ayağa kalkar**, dedi.”(s.83)

“Ömer **kendinden geçmiş**, sayıklayıp duruyordu.”(s.84)

“İki gün sonra Ömer **gözlerini açtığı** zaman, önünde, mumla birisinin durduğunu gördü.”(s.84)

“Üstüne eğilip ilaç süren genç ve güzel kızla **göz göze geldi**.”(s.84)

“Yine **kendinden geçti**.”(s.84)

“**Gözlerini** tekrar **açtığı**nda Sita’yı yine başucunda buldu.”(s.85)

“Biraz **kendini toparla**.”(s.85)

“Sita bir **çığlık attı**.” (s.86)

“İmkansız bir şey **peşinde koşuyorsun**.”(s.86)

“Onun **peşinde olanların** kemikleri yılanlı kuyuyu doldurmak üzere...”(s.86)

“Kırık hançerin nasıl muhafaza edildiğini bilersen bu **tehlikeye atılmazdın**.”(s.86)

“Onu ya **ele geçirmem**; ya da **yok etmem** lazım.”(s.86)

“Belki ben sana **hak veririm**.”(s.86)

“Sita **içini çekti**.” (s.86)

“Ben, babamdan, senin ağzından **laf alacağımı** söyleyerek seni buraya getirdim.”(s.86)

“İyi olsan bile hemen **ayağa kalkma**.”(s.87)

“**Kendini** iyice **toparla**.”(s.87)

“Bir **fırsatını bulur**, kaçırırım seni.”(s.87)

“Ömer, gittikçe **kendini topluyordu**.”(s.88)

“Bulduğu odada kırık hançeri nasıl **ele geçireceğini** düşünüyordu.”(s.88)

“Ömer’in **kendini** tamamen **toplamasından** bir gün sonra, Sita, babası tarafından çağrılmıştı.”(s.88)

“-Kırık hançerin **ele geçirilmez** olduğunu anlarsan, onu **ele geçirmek** fikrinden vazgeçer misin, dedi.”(s.88)

“Ama **kendini** çabuk **toparladı**.”(s.88)

“Durumu **gözden geçirmem** lazım.”(s.88)

“Bu yüzden Hançer, bir ayinle bulunduğu yerden çıkarılacak ve bakire bir kızın kanıyla yıkandıktan sonra **yola çıkarılacak.**”(s.89)

“**Hava karardıktan** sonra kapı açıldı.”(s.89)

“Muhafızlar Sita’yı gördükçe **hazır ol** vaziyetine geçiyordu.”(s.89)

“Adam ellerini birbirine sürterek ve adeta **ezilip büzülerek:**” (s.89)

“Sonra, **olan oldu** der gibilerden kesin bir tavırla sağdaki duvarda gerili atlas perdeyi çekti.”(s.90)

“Duvarları taştan olup, **ışık alan** bir yeri yoktu.”(s.90)

“Bu arada, mermer duvarda, iki insanın yan yana geçebileceği bir aralık **meydana geldi.**”(s.91)

“Rahip, salonun ortasına kadar yürüdüktan sonra durdu ve mabudun karşısına giderek **diz çöktü.**”(s.91)

“Kızlar bu çalgının ahengine **kendilerini kaptırmışlar**, parmakları üstünde uçarmış gibi bir köşeden bir diğer köşeye süzülüyorlardı.”(s.92)

“Bu durum bir müddet devam ettikten sonra baygı olarak **yere yıkıldı.**”(s.92)

“**Yere yıkılması** üzerine dümbelek sesleri aniden kesildi.”(s.92)

“Raca, oyuncu kız yere düştüğü anda **ayağa kalkmıştı.**”(s.92)

“Rahip yerdeki kıza yaklaştı, kızını yerden kaldırdı, iki adam da gelerek kızın **kollarına girdiler.**”(s.92)

“Ve aniden bir **çıglık atarak** kaçmak istedi.”(s.93)

“Oyuncu kız **diz çökerek**, Raca’nın ayaklarına kapandı.”(s.93)

“Fildişinden yapılmış küçük bir çekmece **ortaya çıktı.**”(s.93)

“Rahip de, aynı **saygıyı göstererek**, aldığı çekmeceyi, Raca’nın önüne getirilen bir sehpa üzerine koydu.”(s.93 - 94)

“Onu muhakkak **yok etmesi** gerekiyordu.”(s.94)

“Acı bir **çığlık atan** kızın, boynundan kesilmiş başı yerde yuvarlanırken, gövdesi de taş mabudun ayaklarının ucuna sessizce devrildi; başı kopmuş bir güvercin gibi...”(s.94)

“**Oluk gibi** Müslüman kanı **akıt!**”(s.95)

“Karanlığa alışmış gözlerle **fark ettiği** manzara, sırtından **soğuk terlerin boşanmasına** sebep oldu.”(s.96)

“İşte, **ele geçirmek için can attığın** kırık hançer!”(s.96)

“Sen ve senin gibiler, ancak böyle arkadan **iş görürsünüz.**”(s.97)

“Ömer’in keskin kulakları, bir de tıslama **fark etti.**”(s.97)

“Ama **kendisini** çabuk **toparladı.**”(s.97)

“O sırada taş kapının altından, gözle ancak **fark edilebilecek** kadar çabuk, halat gibi uzun bir şey süzüldü.”(s.97)

“Bu **hayat memat meselesi** idi.” (s.97)

“**Canın sıkılmaz.**”(s.97)

“Birden **sesi kesildi.**”(s.97)

“Yalnız gözleri karanlığı delmeye çalışmıyor, kulakları da en ufak bir hışırtıyı duyabilmek için **tetikte bekliyordu.**”(s.98)

“Nice defalar ölümle **burun buruna gelmiş** olan Ömer, soğuk soğuk terledi.”(s.98)

“Ömer’in bütün endişesi, kırık hançeri **yok edemedi,** yeni vazifesini yapmadan ölmekti.”(s.98)

“Eğer elinden kaçırarak olursa, bu fırsatı bir daha **eline geçiremezdi.**”(s.98)

“Değil bir kişi, kendisi gibi bin kişi zorlarsa, bu kapı **yerinden oynamazdı.**”(s.99)

“**Kan ter içinde** kaldı.”(s.99)

“Beci işi bu derece **ileri götürdüğüne** göre, Sita’nın gelip kapıyı açmasına da imkan yoktu.”(s.99)

“Saray, gerekli **tedbirleri almış** olacaktı.”(s.99)

“Gerek havanın ağırlığından ve gerekse bir çıkış yolu bulmak için sarf ettiği gayretten, **uykusu da gelmişti.**”(s.99)

“Karanlığa alışan gözleri, köşedeki daha koyu karaltıyı, yılanı içinde öldürdüğü pelerini **fark etti.**”(s.100)

“**Ayağa kalktı.**”(s.100)

“Böyle düşünürken, aniden **kafasında bir şimşek çaktı:**” (s.100)

“Tıkanmamış olsa bile oradan gelecek havanın ne kadar **faydası olurdu** ki?”(s.101)

“Eğer odanın havası yenilenmeseydi, kapı kapandıktan kısa bir zaman sonra odanın, **nefes alınamayacak** bir hale gelmesi lazımdı.”(s.101)

“Ama zaman geçtikçe, **ümidi kırılır** gibi oldu.”(s.101)

“Artık araştırmayı bırakacağı sırada, yılanı boğup attığı pelerin **aklına geldi.**”(s.101)

“Kalbi, sevinçten **deli gibi** atıyordu.”(s.101)

“**Ayağa kalkıp** zıpladı.”(s.101)

“Sevinçten haykırmamak için **kendini güç tuttu.**”(s.101)

“Belindeki hançer **aklına geldi.**”(s.102)

“Alnından **su gibi** terler **akmaya** başladı.”(s.102)

“Sonunda bir sevinç **çılgığı kopardı.**”(s.102)

“**Besmele çekerek** asıldı.”(s.102)

“Karanlığa alışan gözleri, dar bir koridorda olduğunu **fark etti.**”(s.102)

“Birkaç **adım** daha **attı.**”(s.103)

“Az sonra, koyu karanlığın açılır gibi olduğunu **fark etti.**”(s.103)

“Su da, eski **hızını** ve derinliğini **kaybetmişe** benziyordu.”(s.103)

“Derin derin **nefes aldı.**”(s.103)

“**Gözlerini açtığımda,** gökyüzünde elmaslar gibi ışıldayan yıldızları zevkle seyretti.”(s.103)

“Tekrar **gözlerini yumarak,** bu rahatlığın **zevkini çıkardı.**”(s.104)

“Bu kadar zaman, dinlenmesine ve **kendini toparlamasına** yetmişti.”(s.104)

“Kırık hançeri bulup **yok etmeliydi.**”(s.104)

“Gerçekten de **demir gibi** bir vücudu vardı.”(s.104)

“Ama Ömer, yarım saatlik bir dinlenmeden sonra **kendini toparlamış**, bir anda yukarı tırmanmıştı.”(s.104)

“Açık bulduğu bir pencereden de, **içeri daldı**.”(s.104)

“O kadar **değer verdikleri** kırık hançeri, böyle penceresi açık bir odaya bırakırlarmıydı?”(s.105)

“Çok acıkmış olan Ömer bu **baştan çıkarın** çağırışlara daha fazla dayanamazdı.”(s.105)

“Ömer’le karşılaşınca bir **çığlık attı**.”(s.105)

“Bir yer **dikkatini çekti**.”(s.106)

“Öyle geniş kıvrımlardı ki, içine girse kimse **fark edemezdi**.”(s.106)

“Ani **karar verdi**.”(s.106)

“Ömer, **nefesini** bile **kesti**.”(s.106)

“Ömer, yorgunluğun ve şimdi de rahatın verdiği rehavetle **kendinden geçti**.”(s.107)

“Öyle tatlı bir **uykuya daldı** ki...”(s.107)

“Ancak, boru sesleri ile **gözlerini açtı**.”(s.107)

“O, uzun zamandır devam eden uykusuzluğun ve yorgunluğun **verdiği uyku** ile hiçbir şeyin **farkına varamamıştı**.”(s.107)

“Pek çok **planlar kurup** hazırlansa, düşmanların taht salonuna girmesi **mümkün olamazdı**.”(s.107)

“Bugün, kutsal hançerimiz, Sümenat’taki Hindu kardeşlerimize gönderilmek üzere, **yola çıkarılacaktır**.”(s.108)

“Multan’daki kardeşimizden **aldığımız habere** göre, Mahmut **yola çıkmış**.”(s.108)

“Sonunda bu, bir çığlık **halini aldı**.”(s.108)

“Kırık hançer **yola çıkarılacak** ve Gazne Türklerine **aman verilmeyecek**.”(s.108)

“O arada, sağ sıradaki asiller arasından gayret iri bir Hindu **ileri çıktı**.”(s.109)

“Ben ölürüm ama kırık hançer bütün parlaklığı ile **gözleri kamaştırır**; Siva’nın düşmanlarını da kahreder.”(s.109)

“Onun Sümenat’a ulaşacağına ve Gaznelileri ot biçer gibi biçeceğine **emin olabilirsiniz.**”(s.109)

“**Rüzgar gibi** gidip, Siva’nın şimşegini kardeşlerimize ulaştıracağız.”(s.109)

“Zaten onun **ortaya çıkması** imkansız.”(s.110)

“O müthiş kobra **işini görmedi** ise, açlıktan ve havasızlıktan, belki de korkudan **can vermiştir.**”(s.110)

“Sita, bizim bu sevicimize **ortak olmuyor.**”(s.110)

“O senin hayatını kurtarmışsa, sen de, onu Beci’nin **elinden almakla** ödeşmiş oldun.”(s.111)

“Gazneliyi, taş odada sıkıştırman, kobra ile de **hesabını görmen** bunu gösterir.”(s.111)

“Sita’yı istesem **haddimi bilmezlik** mi etmiş olurum?”(s.111)

“Önemli olan Sita’nın **gönlünü alman!**”(s.111)

“**Israr edecek** olursan, ya kendimi ya da seni öldürürüm...”(s.112)

“Baba, artık **müsaade et** de, odama çekilip istirahat edeyim.”(s.112)

“Ömer, duyduğu ve gördüğü olaylar karşısında **şaşkına dönmüştü.**”(s.113)

“Demek kırık hançer, **yola çıkarılmıştı.**”(s.113)

“Sita’nın dairesine gitmeli ve gece karanlığında da saraydan kaçarak kırık hançeri götürenlerin **peşine düşmeliydi.**”(s.113)

“Onun saçlarını okşayarak **teselli eden** nedimesi, **gözleri fal taşı gibi açılmış** olduğu halde, korkuyla Ömer’e bakıyordu.”(s.114)

“Az sonra da bu gülmenin **yerini** bir ağlama **aldı.**”(s.114 - 115)

“Sita az sonra **kendine geldi.**”(s.115)

“Öğrendiğim zaman bütün **dünyam yıkıldı.**”(s.115)

“Hala **gözlerime inanamıyorum.**”(s.115)

“Sita’nın bu kadar ısrarı üzerine, Ömer, **başından geçenleri** anlattı.”(s.115)

“İki kız heyecanlı **çığlıklar atarak**, Ömer’in başından geçenleri, kobra ile boğuşmasını dinlediler.”(s.115)

“Bu hareketin, bir erkek için **gurur okşayıcı** bir şey...”(s.116)

“Görevim. Kırık hançeri **ele geçirmek** veya **yok etmektir.**”(s.116)

“Hemen **yola çıkıp** kırık hançeri götürünlere yetişmeliyim.”(s.116)

“**Göz göre göre kendini ateşe atma!**”(s.116)

“Ömer’i yolundan döndüremeyeceğini anlayan Sita, **içini çekti.**” (s.116)

“Sen beni kurtarmasaydın bile ben yine seni kurtarmak için hayatımı **feda ederdim.**”(s.117)

“Yemin ederim ki, şimdiye kadar **kalbime giren** ilk ve son erkek sen oldun!”(s.117)

“**Hayale dalmış** gibi idi.”(s.117)

“Sita, **bembeyaz kesildi.**”(s.118)

“Onların üzerinden atlayarak, kapının önünde duran ve ne olduğunu anlayamayan Beci’ye müthiş bir **yumruk indirdi.**”(s.119)

“Mızraklı iki nöbetçi **önünü kesmek** istedi.”(s.119)

“Ömer, karşısına çıkan merdivenlerden yukarı koşarken, **yolunu kesen** başka bir erle karşılaştı.”(s.119)

“**Fırsatını buldukça**, eli ile indirdiği darbelerle bunları da yere yıktı.”(s.120)

“Üstelik iki yandan gelen Hindu askerleri, ellerindeki kılıçları sallıyor, **küfürler savurarak** kin ve hırsıyla üzerine koşuyorlar.”(s.120)

“**Kendini toplayarak**, Ömer’in peşinden gelmiş Beci, hırstan ve kinden boğulacak gibiydi.”(s.120)

“Yerlerde kıvranan, kemikleri kırılmış erlerinin durumu da **gözünü korkutmuştu.**”(s.120)

“Bir darbe ile **yere yıkılsa** Ömer’in bir parçasının bile kalmayacağı belli idi.”(s.121)

“Ömer’in de yorgunluktan **gözleri kararmıştı.**”(s.121)

“İyice sıkıştırılan Ömer’in **kafasında bir şimşek çaktı.**”(s.121)

“Oraya atlamaya **karar verdi.**”(s.121)

“**Besmele çekerek**, balıklama aşağıya uçtu, gitti...”(s.121)

“Ömer’in suya düşmesi ile gürültüden ürken yüzlerce yaban ördeği, az uzaktaki sazların arasından, **kanatlarını çırparak** havalanmışlardı.”(s.122)

“Hindu erleri **ellerinden kaçırdıkları** avın, suyun yüzüne çıkmasını bekliyordular.”(s.122)

“Biri, **su gibi akan** terini silerken etrafına bakındı.” (s.123)

“Bu **ne biçim** bir adam?”(s.123)

“Türklerin hepsi böyle ise **hapı yuttuk.**”(s.123)

“**Anamızı ağlattı** be!”(s.123)

“Onu bir **elime geçirseydim?**”(s.123)

“**Eşek gibi** adamlarsınız.”(s.124)

“Bir kişi ile **başa çıkamadınız** ahmaklar!”(s.124)

“**Yazıklar olsun** sizlere!”(s.124)

“**Hava kararmaya** başlamıştı.”(s.124)

“Kayıklar, suyun üstünde **dört bir tarafa** gidip geliyordu.”(s.124)

“Hadi canlı iken **baş edemediniz**, bari ölüsünü bulun, ölüsünü!”(s.124)

“Onun ölüsünü görmeden **rahat edemem.**”(s.124)

“Az sonra, beş kaplanın **peşine takılmış**, yirmi, yirmi beş iz sürücü Hindu, etrafa dağıldı.”(s.124)

“Uzun zaman aç bırakılan bu yırtıcı hayvanların **eline düşenin** bir parçası bile kalmazdı.”(s.124)

“Arandığını, **kulağına gelen** gürültülerden anlıyordu.”(s.125)

“Ama yanından geçtikleri halde, Ömer’i **fark etmediler.**”(s.125)

“Ömer, **havanın kararmasını** bekliyordu.”(s.125)

“Nihayet gürültülerin kesildiğini ve **havanın karardığını fark etti.**”(s.125)

“Hemen **ayağa kalkmadı.**”(s.125)

“Ayağa kalksa **fark edilebilirdi.**”(s.126)

“Onun bütün gayesi, kaçmak ve kurtulmak değil kırık hançeri **ele geçirmektir.**”(s.126)

“Hançeri muhakkak **ele geçirmesi ve yok etmesi** lazımdı.”(s.126)

“Sonunda **besmele çekip**, el yordamı ile ormanda ilerlemeye başladı.”(s.126)

“Gün doğmadan, takibe çıkacakların **elinden kurtulması** lazımdı.”(s.126)

“Ama o, **ümidini kesmiyordu.**”(s.127)

“Göz kapakları da **kurşun gibi** ağırlaşmıştı.”(s.127)

“Artık **adım atacak takati kalmamıştı.**”(s.127)

“Nihayet, el yordamıyla bir ağaç dibine uzandı ve **kendinden geçti...**”(s.127)

“Sabahleyin, ormandan yükselen bin bir ses ve çığlıklar arasında **gözlerini açtı.**”(s.127)

“**Besmele çekerek** toparlandı.”(s.127)

“**Uykusunu almış** rahatlamıştı.”(s.127)

““**Ucuz atlattım**” diye mırıldandı.”(s.127)

“Etrafa **göz attı.**”(s.127)

“Sungur’la Osman Ali’nin yanına bir varabilse, orada, atını ve kılıcını **ele geçirdikten** sonra, kırık hançeri götürenleri yakalamak daha kolay olurdu.”(s.128)

“Cevizin, içine **ferahlık veren** sütünü büyük bir lezzetle içti.”(s.128)

“Dikenleri birer mızrak gibi büyümüş çalılar, yolu geçilmez hale koyuyor; suya doymuş topraktan çılgınca fişkırmış gür ve zengin bitki çeşidi arasında geçecekleri, **tuzaklar kuruyordu.**”(s.128 - 129)

“Ama **hava kararınca**, bir ağaç üzerinde gecelemeğe **karar verdi.**”(s.129)

“Olaysız geçen bir geceden sonra, **güneş doğarken** yine **yola düştü.**”(s.129)

“Bir **ışık çalarak** Kasırga’yı çağırırdı.”(s.129)

“**Kulaklarını dikti.**”(s.129)

“Üçüncüsünde, yeleşi, hızdan **meydana getirdiği** rüzgarda uçuşarak, yerlerde yem arayan kuşları çilingına çevirerek, Ömer’e koştı.”(s.129)

“Ömer, dinlendikten sonra onlara **başından geçenleri** anlattı.”(s.129)

“Kırık hançeri götürenlere yetişmek için, sabahleyin erkenden **yola çıkmaları** gerektiğini söyledi.”(s.130)

“**Ellerinden** hançeri **alabilecek** miydi?”(s.130)

“Ömer, büyük bir haz ve yorgunluk içinde **kendinden geçerken**, dudaklarından hasret dolu kelimeler döküldü.” (s.130)

“Atlarına binip süratle giderken **düşüncesini** Sungur’a **açtı**.”(s.131)

“**Hava kararırken**, Ömer, bulduğu yeni izlerden, aradaki mesafenin yarım günlük farka indiği söyledi.”(s.132)

“İki günden beri arkadaşları ile hiç konuşmadan **kaşlarını çatarak iz sürmüş** olan Ömer, sevinçle haykırdı.” (s.132)

“Şimdi **iş**, bizlere **düşüyor**.”(s.132)

“Bir müddet gitmişti ki, **kulağına** kahkahalar ve sarhoş bağırımları **geldi**.”(s.132)

“Ömer, etrafa **göz attı**.”(s.133)

“O anda, atlardan biri **kokusunu almış** olacak ki, acı acı kişnedi.”(s.133)

“Uyuklayan nöbetçi, derhal **gözlerini açtı**.”(s.133)

“Ama Ömer, onun mızrağını eliyle yana çeldikten sonra, yerleştirdiği korkunç bir yumrukla adamı **yere serdi**.”(s.133)

“Diğerleri de dövüşü **fark etmişti**.”(s.133)

“Bu durumda, kırık hançeri **ele geçirmek mümkün olmayacaktı**.”(s.134)

“**Kim bilir** nasıl korktu yoksullar?”(s.134)

“Daha önceden **yola çıkararak**, onları uygun bir yerde **pusuya düşürebilirlerdi**.”(s.134)

“Arkadaşlarına, **düşüncesini açtığı** zaman, onlar da **uygun buldular**.”(s.134)

“Hindulardan önce **yola çıktılar**.”(s.134)

“Uzun zaman gittikten sonra, Ömer uygun bir **yer buldu**.”(s.134)

“Vınlıyarak uçan üç ok, üç Hindu’yu daha yere devirirken, Ömer **ayağa kalktı**.”(s.135)

“Bir anda altı arkadaşlarını kaybetmek onları **dehşete düşürmüştü**.”(s.135)

“Atını **zapt etmeye** çalışan Hinduların başkanı, etrafına bakındı.”(s.135)

“Ömer **kısa kesti:**” (s.135)

“Hiç bir şeyden şüphelenmedikleri için, emniyet **tedbirleri almamışlardı.**”(s.135)

“Biraz **müsaade et** de istediğini vereyim!”(s.136)

“Çünkü atını ağaçlara doğru sürmüş olan Hindu’nun yaptığı iş, **akıl alacak** gibi değildi.”(s.136)

“-Kararından dönmedin mi, diye seslendi ve **sinir bozan** bir kahkaha attı.”(s.137)

“Atlarını **geriye almış** diğer Hindular da bu kahkahaya katıldılar.”(s.137)

“O anda bir şeye **karar verdi.**”(s.137)

“O esnada, atını döndüren Hindu, tekrar bir **nara atarak** atını Ömer’e doğru sürdü.”(s.137)

“Üstündeki ölü Hindu da, elindeki kırık hançerle, çamurların arasında az zamanda **gözden kayboldu.**”(s.138)

“Allah, senden **razı olsun** beyim!”(s.138)

“**Sağ ol!**”(s.138)

“**Sağ ol** Sungur!”(s.138)

“Biri kurtulacak olursa, hançerin bulunduğu yeri diğer Hindulara da **haber verebilir.**”(s.138)

“Diğer ikisi o kadar **dehşete düşmüşlerdi** ki, şaşkınlıkla bataklığa koştular.”(s.139)

“İstemediğimiz halde **kan dökmek zorunda kaldık.**”(s.139)

“Yayını omzuna asmış olan Sungur, **bıyıklarını burdu:**” (s.139)

“Az sonra, açtıkları bir çukura ölü Hinduları gömen, Ömer, Osman Ali ve Sungur, Multan’a doğru **yola çıktılar.**”(s.139)

“Emirlerine **hazır olduğunu,** ne isterlerse yağacağını söyledi.”(s.140)

“Ömer, Sultan’ın ne zaman **yola çıktığını** sordu.”(s.140)

“Multan, Hindistan’a yapılan seferlerde hudut şehri olduğundan bütün **hazırlıkları** Multan’da **yapmıştı.**”(s.140)

“Hazırlıklarını bitirdikten sonra da **yola çıkmıştı.**”(s.141)

“Ömer, bunları öğrendikten sonra, hemen **yola çıkmaya karar vermişti.**”(s.141)

“**Yatağa düştü.**”(s.141)

“Şimdi iyileştiği için **yola çıkacakmış.**”(s.141)

“Beraber giderseniz hem birbirinize yardımcı olursunuz; hem de saldıracak vahşi hayvanlara veya Hindulara **karşı durabilirsiniz.**”(s.141)

“Tokta Bey, “**Kapı gibi**” denecek bir kahramandı.”(s.141)

“Daha tam manası ile **kendisine gelmediği** anlaşılıyordu.”(s.141)

“Yollarda çeşitli tehlikelerle karşılaşmak bir yana, asıl büyük tehlike, yakan kumlar ve insanın dudaklarını çatlatan, **boğazını kurutan** sıcak olacaktı.”(s.141)

“Onları **hayrete düşüren** bir mesele de Gazneli Mahmut’un öyle koca bir ordu ile bu amansız çöle dalabilmiş olmasıydı.”(s.142)

“Bu uzun ve zorlu yolculuk için iyi bir **hazırlık yapıldı.**”(s.142)

“Gürzler, baltalar ve mızraklar **gözden geçirildi.**”(s.142)

“Yuvarlak vücudu ile oradan oraya koşuyor, Tokta Bey’in at uşaklarıyla şakalaşıp, onları kahkahadan **kırıp geçiriyordu.**”(s.142)

“**Hazırlıklar yapılırken,** Tokta Bey, bir meydanda ok atmak, mızrak savurmak ve kılıç sallamak suretiyle **idman yapmıştı.**”(s.142)

“Nereye bakılsa gözleri yakan ve insana büyük bir susuzluk **hissi veren** kum denizi...”(s.143)

“Evet, çöl **meydana çıkmıştı.**”(s.143)

“Müthiş Tar Çölü, kapağı açılmış bir **fırın gibi** sıcaklık saçıyordu.”(s.143)

“Ne bir bitki, ne bir yaprak ne de bir yeşillik **göze çarpıyordu.**”(s.143)

“Çöle dalışlarından üç gün sonra, **arkada kalan** tepeler morumsu çizgiler halinde görülüyordu.”(s.143)

“Develere binmiş Hindular, **çığlıklar atarak,** kılıç ve mızraklarını sallayarak geliyorlardı.”(s.144)

“Hindular, **dört bir yandan** saldırıya geçtiler.”(s.144)

“Hindular, zorlu bir düşmanla karşılaştıklarını anlamış olacaklar ki, **çığlıklar atarak** ok menziline uzaklaştılar.”(s.145)

“**Hazırlığımızı tam yapın.**”(s.145)

“Tokta Bey’in tahmini **doğru çıktı.**”(s.145)

“Ama ikinci oku göndermeye zaman kalmadan, Hindularla **burun burunagelindi.**”(s.145)

“Acı bir **çığlık atan** Hindu, devesinin başını geriye çevirerek, uluyarak kaçtı...”(s.145)

“İki Hindu, acı **çığlıklar kopararak**, ipleri kopmuş çuvallar gibi develerden aşağıya yuvarlandılar.”(s.145 - 146)

“Biraz geride durarak çarpışmayı **idare etmiş** olan Hindu reisi, tamamen **yok olacaklarını** anlamış olacak ki peş peşe üç **ışık çaldı.**”(s.146)

“Savaş heyecanı ile kimse **farkına varamamıştı.**”(s.146)

“İnsanın **dilini damağını kurutan** bu güneş altında, bu su ne kadar zaman yeterdi.”(s.146)

“Kalan suları, çok idareli kullanmaya **karar verdiler.**”(s.146)

“Ateşler içinde kıvranıyor, **kendini kaybediyordu.**”(s.146)

“Siz bana bakmayın, **kendimi toparlarım.**”(s.147)

“Hareket günden güne artıyor, gaziler gittikçe **kuvvetten düşüyorlardı.**”(s.147)

“Öğleye doğru gazilerden biri **yere yıkıldı.**”(s.147)

“Bütün gayretlere rağmen onu kurtarmak **mümkün olmadı.**”(s.147)

“**Kararı sen ver.**”(s.148)

“**Gözleri karardı.**”(s.148)

“Ağır ağır atlarını üzerlerine süren Hindulardan **gözlerini ayırmayan** Ömer, sert bir sesle komutunu verdi.” (s.148)

“Mızraklarınızı, **kılıçlarınızı** her an **çekmeye** hazır olun.”(s.148)

“Sağdan, soldan, **kopup gelen** toz bulutları, havaya yükseldi.”(s.148)

“İlk anda düşmana oldukça ağır **kayıplar verdirildi.**”(s.148 - 149)

“**Kendini toparlamış** olan Tokta Bey de, İlder’in yardımını ile tekrar bindiği atının sırtında çarpışıyordu.”(s.149)

“At uşağı İlder de onu takip ediyor, düşmanla çarpışırken, göz ucu ile Tokta Bey’in her an yardımına koşmak için **tetikte duruyordu.**”(s.149)

“Herkes, durumunu **gözden geçirmeye** başladı.”(s.149)

“Görmüyor musun **toz olup** gittiler.”(s.149)

“Herkes **başının derdine düşmüştü.**”(s.150)

“Yiğitler hemen **kendilerini toparladılar.**”(s.150)

“**Olan olmuştu** bir kere...”(s.150)

“**Hava kararmaya** başlamıştı.”(s.150)

“**Yüzdük yüzdük kuyruğuna geldik** de, tam çölü aşacağımız sırada susuz kaldık.”(s.150)

“Ömer de **söze karıştı.**”(s.151)

“Cenabı Hak yardımını **eksik etmez.**”(s.151)

“Şimdiye kadar ne **tehlikeler atlattık.**”(s.151)

“Dudakları çatlamış, **boğazları kurumuştur.**”(s.152)

“İkinci gün, susuzluk dayanılmaz **bir hal almıştı.**”(s.152)

“Ertesi gün, **doğan güneş**, düşe kalka giden bitkin insanlar gördü.”(s.153)

“İnsan, hiç su yüklü hayvanları **başboş bırakır** mı?”(s.153)

“Şimdi şu **çektığımız sıkıntı** hep senin yüzünden.”(s.153)

“Sabrın yoksa şimdi **dilin** susuzluktan **bir karış sarkarken görürsün gününü!**”(s.153)

“Hint **horozu gibi** kabarmış İlder, bu söz üzerine **sesini kesti.**”(s.154)

“**Boğazlarımız** öyle **kurudu** ki, hem de ne kuruyuş...”(s.155)

“Ömer’le de konuştuktan sonra, ihtiyattaki suyun paylaşılmasına **karar verildi.**”(s.155)

“O anda, **kendini kaybetmeyen** Tokta Bey’in sesi duyuldu.”(s.155)

“Bizler **ümitsizliğe düşecek** insanlar değiliz.”(s.155)

“O’nun rahmetinden **ümit kesmeyiz.**”(s.155)

“Kimisi hemen uyudu; kimisi de **gözlerini** gökte mücevher gibi parıldayan yıldızlara **dikerek hayale daldılar.**”(s.156)

“Tekrar **yola koyuldular.**”(s.156)

“İnleyerek **kendinden geçti.**”(s.156)

“**Gözleri bulandı.**”(s.157)

“**Özür dilerim** Tokta Bey!”(s.157)

“**Zararı yok** oğul!”(s.157)

“Artık **şehadet getirmek** lazım.”(s.157)

“Ömer, dudaklarına değen bir serinlikle **gözlerini açtı.**”(s.158)

“**Kendini topla** önce.”(s.159)

“Biraz daha **kendini topla** da.”(s.159)

“Gaziler, az zamanda **kendilerini toplamışlardı.**”(s.159)

“Sen suya atladıktan sonra **çılına döndüm.**”(s.160)

“Senin kolay kolay ölmeyecek, bataklıkta boğulmayacak biri olduğunu düşünerek **teselli ettim.**”(s.160)

“Bir **fırsatını bularak** kaçtım.”(s.160)

“O gece, Tokta Bey Ömer’le Sita’nın **nikahını kıydı.**”(s.160)

“Ben de **kılıç sallar**, kargı dürterim.”(s.160)

“Uzaklarda ağaç karaltıları **fark edilmeye** başlamıştı.”(s.160)

“Atların yarısını sıcaktan ve susuzluktan **can çekişir** halde bıraktılar.”(s.160 - 161)

“Onun, parmağı ile **arkalarında kalan** yolu gösterdiğini gördüler.”(s.161)

“Yaylar, oklar, kılıçlar, gürzler ve kargılar **gözden geçirildi.**”(s.162)

“Ülkemizde gebertemedim ama şimdi senin **gözlerinin önünde** onu bir it gibi geberteceğim.”(s.162 - 163)

“Bir it gibi uluyacağına, **erkek gibi** saldır!”(s.163)

“O kadar yorgun oldukları halde, gaziler, **fırtına gibiydiler.**”(s.163)

“Bu savaş, gaziler için bir **ölüm kalım savaşıydı.**”(s.164)

“İlk saldırıda on beş yirmi cengaver kaybetmiş olmaları **gözlerini korkutmuştu.**”(s.164)

“Biraz geriye çekilmiş, **dev gibi** iri bir Hindu kocaman bir hançeri ona doğru fırlattı.”(s.164)

“**Gözleri karardı** ve atının sağ yanına doğru düştü.”(s.164)

“Tokta Bey’in atı, sahibinin kellesini kopartmak için yere atlamış bir Hindu’ya öyle bir **çifte attı** ki, acı bir **çığlık koparan** Hindu dört beş metre yükseğe fırlayıp bir **pelte gibi** yere düştü.”(s.164)

“**Hırsını alamayan** sadık hayvan çılgın gibi eşiniyor, sonra da başını kaldırarak tekrar acı acı kişniyordu.”(s.164)

“Allah, deyip **yere yıkıldı.**”(s.165)

“Onun yanında çarpışan Ömer, Osman Ali’nin **şehit düştüğünü** görünce, **çılına döndü.**”(s.165)

“Acı çığlıklarla **yere serilmiş,** Hindu erlerinin üzerinden geçerek, Osman Ali’nin yanına koştu.”(s.165)

“Beci, savaş boyunca Ömer’i mızraklamak için **fırsat kollamıştı.**”(s.165)

“Ömer, **ayağa fırladı.**”(s.165)

“**Şaşkına dönmüş** olan Ömer, onun gözlerini elleri ile kapattı.”(s.165 - 166)

“Sonra **ayağa kalktı.**”(s.166)

“Hindular pek çok **kayıp vermişlerdi.**”(s.166)

“Bir kahkaha atan Beci, **sinir bozan** bir sesle cevap verdi:” (s.166)

“**Gözleri çakmak çakmak** olmuş, adaleleri gerilmişti.”(s.166)

“Belindeki **kılıcı çekerek** diğer iki Hindu’ya saldırdı.”(s.166)

“Atlar kumların üstünde koşmaktan yorulmuşlar **kan ter içinde** kalmışlardı.”(s.167)

“Kaçamayacağını anlayan Beci, **kılıcını çekerek** Ömer’i karşıladı.”(s.167)

“Ömer, onun hançerini kullanmasına **fırsat vermeden**, avının üzerine saldıran şahin gibi üzerine atladı.”(s.167)

“İki vücut, kumlar üzerinde **alt alta üst üste** boğuşmaya başladılar.”(s.167)

“Arkadaşlarının yanına giderken, Sita’nın vuruluşu, Osman Ali’nin kahramanca **şehit oluşu gözlerinin önünden gitmiyordu.**”(s.168)

“**Yüreği kan ağlayarak** arkadaşlarının yanına geldi.”(s.168)

“Ömer, Sungur’un elini omzuna koyması ile **kendine geldi.**”(s.168)

“Tekrar, çevreye bir **göz attı.**”(s.168)

“Hepsi de kalpleri **kan ağlayarak**, o sevgili dostları temsil eden kum kümelerini geride bıraktılar...”(s.168)

“İradelerini kıramadığı, amansız sıcağı, korkunç sessizliği ve çıldırtacak susuzluğu ile yıldırmadığı yiğitlerden hiç olmazsa bu şekilde **intikam almak** yoluna gitmişti sanki.”(s.169)

“Yine de Ömer, arkadaşlarına, dikkatli bulunmalarını **silahlarını** her an **çekmeye hazır olmalarını** söyledi.”(s.170)

“Gerçi, etraflarını çevirmiş bu çoluk çocuk ve kadınlardan bir fenalık gelmesi beklenemezdi; ama yine de tedbiri **elden bırakmamak** gerekliydi.”(s.170)

“Ömer’in sevinçle **gözleri parladı.**”(s.170)

“Biz, Gazne ordusunu görünce büyük bir **korkuya kapılmış**, ellerimizi terk ederek kaçmıştık.”(s.170)

“Aynı yardımları kadına da yaptıklarını **fark ettik.**”(s.171)

“Onların yaşlılara ve kadına iye davranışları bizlere **cesaret verdi.**”(s.171)

“Biz de **geri döndük.**”(s.171)

“Hiç birimizin evine dokunulmadığı gibi, eşyamızın birine bile **el sürülmemiştir.**”(s.171)

“Allah’ın izni ile **yok ettim.**”(s.173)

“Şimdi **müsaade edersen** şu zırhları kuşanayım.”(s.173)

“Oğlu babasının **öcünü aldı** mı?”(s.174)

“Babamı uyurken, **baskına uğratıp** öldüren bu adam mı Bekir Emmi?”(s.174)

“Ömer’in **gözleri** bir şahin gibi, gözlerine **dikilmişti.**”(s.174)

“Bir an, çadırda **çıt çıkmadı.**”(s.174)

“Derin bir **nefes alırken:**” (s.174)

“Aslan Bey’le karşılaştığımızdan beri **zihnimi kurcalayan** bir soruydu bu!”(s.175)

“Babanın **öcünü al!**”(s.175)

“**Sağ ol** Bekir Emmi!”(s.175)

“Konuşmaları daha ilk andan beri **ses çıkarmadan** dinleyen Aziz, Bekir Bahadır’ın yüzüne baktı.”(s.175)

“**Öç al!**”(s.175)

“Onun **yerini** hiç bir şey **doldurmuyor.**”(s.176)

“Er meydanında ona **haddini bildirmek** isterim.”(s.177)

“Sonra **yere yıkıldı.**”(s.177)

“**Mecbur kaldım,** diye mırıldandı.”(s.177)

“Zırhlarını kuşanan ve **başına,** amcasının tolgasını **geçiren** Ömer, dışarı fırladı.”(s.177)

“Kasırga’nın gelişini gören Ömer’in **gözleri yaşarır** gibi oldu.”(s.178)

“**Göster kendini.**”(s.178)

“**Hakkınızı helal edin** yiğitler!”(s.178)

“İki at uşağının, bu durum karşısında **ağızları açık kalmıştı.**”(s.178)

“Kaç yıldır bugünü bekliyor, **yerinde duramıyordu.**”(s.179)

“Sonra **besmele çekerek** Kasırga’yı topladı.”(s.179)

“Aziz ve Sungur, **gözleri yaşarırken** mırıldandılar.” (s.179)

“Hakkımız varsa **helal olsun** Yiğit Ömer!”(s.179)

“Oğul varken **öç almak** kardeşe düşmez bahadırlar!”(s.179)

“Saygılı bir **tavır takındılar.**”(s.180)

“Bir kasırgayı **kilit altına almak** mümkün mü?”(s.180)

“Derin bir **iç geçiren** Bekir Bahadır gülümsedi.” (s.180)

“Sen niye **zapt edemedin** desenize bana?”(s.180)

“Bu konuşmalar olurken, Ömer, **rüzgar gibi** giden atı ile Çandra’nın yanına varmıştı.”(s.180)

“Herkesin **parmağı ağzında kaldı.**”(s.180)

“Öyle hızlı at sürmüştü ki, Hindu silahşör, onun saldıracağını sanarak mızrağını uzatıp korunma **vaziyeti almıştı.**”(s.180)

“Babasının **öcünü almak** için çıkmış ortaya.”(s.181)

“Bekir Bahadır **hata etmiş.**”(s.181)

“Ömer’in Gazne’de, o kadar yiğit arasında nasıl **kendini gösterdiğini**, yiğitliğini unuttunuz mu?”(s.181)

“**Aldı o başına belayı...**”(s.182)

“Gazne ordusunda bu konuşmalar olurken, Hindu ordusu da, mızraklarını, kalkanları sallayarak kendi silahşörlerini **teşvik ediyorlardı.**” (s.182)

“**Göster kendini!**”(s.182)

“Bir Hint **horozu gibi** kabardı.”(s.182)

“Zırhlı atı üzerinde, kara bir **dev gibi** duruyordu.”(s.182)

“Ben, senin, **baskın yapıp** uykuda hançerlediğin Hamza Gazi’nin oğluyum!”(s.182)

“**Ağzın iyi laf yapıyor...**”(s.183)

“Ama elimden öyle **ucuz kurtulamazsın.**”(s.183)

“Hem de iki ordunun **gözü önünde...**”(s.183)

“Gerçi senden **öç almak** isteği benliğimi yakıyordu ama Müslüman olursan, babamın **şehit olduğunu** unuttur seni bir kardeş olarak kucaklarım.”(s.183)

“Bu sözlerden sonra Çandra, korkunç bir savaş **narası atarak**, atını mahmuzladı.”(s.184)

“**Rüzgar gibi** gidiyordu.”(s.184)

“İşte, **olanlar** o zaman **oldu.**”(s.184)

“Toz bulutu arasında bir şeylerin yere devrildiği **fark edildi.**”(s.184)

“Çandra, **kendini toplayıp ayağa fırlarken**, sırt üstü düşmüş olan atının, kalkmak için hala debelendiği görülüyordu.”(s.185)

“Ayakları ile havayı bir müddet dövdükten sonra, yan döndü ve **ayağa kalktı**.”(s.185)

“Bu ilerleyişte bir aslan edası **fark ediliyordu**.”(s.186)

“Niye **fırsat verdin** bu kalleşe?”(s.187)

“Bekir Bahadır durumu görünce **sapsarı kesilmişti**.”(s.187)

“Çandra hançerini çektikten sonra Ömer’in yüzüne bakarak, iğrenç bir **kahkaha kopardı**.” (s.187)

“Beni attan düşürmenin ve karşıma çıkmanın **cezasını çekeceksin** it oğlu!”(s.187)

“Şans eseri **elde ettiğin** bu başarıya sevinmeye vaktin olmayacak.”(s.187)

“**Gözlerini**, Çandra’nın gözlerinden **ayırmadan** tane tane şu sözleri söyledi:” (s.187)

“Sözlerin de **birbirini tutmuyor** zavallı Çandra!”(s.188)

“Kırk yaşlarında iri ve tecrübeli bir silahşörle, yirmi yaşlarında **tığ gibi** bir genç dövüşüyordu.”(s.188)

“**Gözlerini yummuş**, Sungur ve Aziz’e:” (s.188)

“Haydi, **göster kendini** beyim!”(s.188)

“Sungur da **kendinden geçmişti**.”(s.188)

“Meydanda ise, dövüş, bütün hızı ile **sürüp gitmekteydi**.”(s.189)

“Bu arada uygun bir **fırsat** da **kolluyordu**.”(s.189)

“Nihayet bu **fırsat çıktı**.”(s.189)

“Ömer, ayaklarının üzerinde yaylanarak kendisinden çok uzun boylu olan Çandra’ya korkunç bir **kafa attı**.”(s.189)

“**Mide bulandıran** bir çatırtı duyuldu.”(s.189)

“Çandra, inleyerek **iki büklüm oldu**.”(s.190)

“Ömer, **besmele çekerek** atına atladı.”(s.190)

“Sonra Sultan’ın önünde selam verdikten sonra, kırık hançeri nasıl **yok ettiklerini** anlattı.”(s.191)

“Yüzümüzü ağarttın.”(s.191)

“Allah da senin **yüzünü ağartsın.**”(s.191)

“Gazneli Mahmut gibi bir gaziden, böyle **hayır dua almak** ne büyük bir nimetti.”(s.191)

“Gaziler, son defa silahlarını **gözden geçirdiler.**”(s.192)

“Kılıçlar, yaylar ve mızraklar topuzlar **gözden geçirildi.**”(s.192)

“**Güneş battıktan** sonra, ovanın iki tarafında ateşler, yer yer gecenin kara örtüsünü yırttılar.”(s.192)

“Onlar da, gerek fillerini, gerekse atlarını ve silahlarını **gözden geçirmişlerdi.**”(s.192)

“Fil ayakları kalınlığındaki pazılarına, altın, gümüş pazıbentler takmış Hindu erleri, gözlerinde vahşi parıltılar yanıp sönerken, kılıçlarını, mızraklarını **gözden geçiriyorlardı.**”(s.193)

“Bu fedailer, düşmanların fillerini ve savaş arabalarını **iş göremez** hale getireceklerdi.”(s.193 - 194)

“İlk saldırıyı yapacak gaziler, **harekete geçecekleri** sırada, ordunun arkasında bulunan hafızlar bir ağızdan **tekbir getirmeye** başladılar.”(s.194)

“Otuz bin gazinin bir anda **tekbir getirmesi, yeri göğü inletti.**”(s.194)

“Yiğitlerin altlarındaki savaş **kokusu almış** atlar, yeri hiddetle dövdüler ve **sabırsız sabırsız** kişnediler.”(s.194)

“Hinduların ön safta bulunanlarının bir kısmı, daha yavaş başlamadan **yere serildiler.**”(s.194)

“Merkezdeki yaya Hindu ordusu da, atılan oklarla **şaşkına dönmüştü** ki, duyulan bir boru sesi...”(s.195)

“Talimli Türk atları bunu duyunca **kulaklarını diktiler.**”(s.195)

“Sonra **hızlarını keserek** durdular.”(s.195)

“Ve aniden **geri dönüş...**”(s.195)

“Oklarını düşman üzerine boşaltmış 5000 gazi çok az bir kayıpla **geri döndü.**”(s.195)

“Safları bozulmuş, **ileri çıkmış** Hindu askerlerinden bir kısmı yerde...”(s.195)

“**Karşılarına** on bin gazi **dikiliyor.**”(s.196)

“Herkesten **su gibi ter boşanıyor.**”(s.196)

“Sanki bir saz ormanı **harekete geçmişti.**”(s.196)

“Ama mesafeyi iyi ayarlayamadıkları için bunların bir **zararı olmadı.**”(s.196)

“Kılıçları, **kılıçları çekin!**”(s.197)

“Hindular bir **sel gibi aktılar.**”(s.197)

“İki taraf da bütün gücünü **ortaya koymuştu.**”(s.197)

“Başına saplanan mızrakla **çılğına dönen** bir fil, acı acı uluyarak geriye dönüyor.”(s.198)

“Yerde, devrilen Hindularla gazilerin **meydana getirdiği** insan yığınları yükseliyor da yükseliyor...”(s.198)

“Atlı Hindular **harekete geçmişlerdi.**”(s.198)

“Mustafa ve Sungur **fırtına gibi** esiyor.”(s.199)

“Yaşa yiğit Sungurum, diye haykırırken, karşısındaki üç düşmanı **yere serdi.**”(s.199)

“Bu destani kahramanlıklar olurken, gazilerin sayısı gözle **fark edilecek** derecede azalmaya başladı.”(s.199)

“Ömer’in belki yorgunluktan belki de kaybettiği kandan **gözleri kararır** gibi oldu.”(s.200)

“Bu yaşlı yiğit vurduğu yerleri çökertiyor, geçtiği yerleri **darmadağın ediyordu.**”(s.200)

“Ömer’in **gözleri yaşarır** gibi oldu:” (s.200)

“Bir aralık Sungur’un hırslı ve sinirli sesi **gürültüyü bastırdı.**” (s.200)

“**Yazıklar olsun** sana be bahadır!”(s.201)

“Ömer, gittikçe gerilediklerini Hinduların ilerlediğini **fark ediyordu.**”(s.201)

“Kılıç ve mızraklar, önünde, sağında ve solunda daha **tehdit edici bir hal almaya** başlamıştı.”(s.201)

“Sungur, **gözleri yaşararak** bağıyor:” (s.201)

“**Yok edelim** onu!”(s.202)

“Kalkıp inen her darbede Hindu erleri **yerlere seriliyor.**”(s.202)

“Yüz seksen bin Hindu, otuz bin Gazne ordusu karşısında **darmadağın olmuştu.**”(s.203)

“Ömer **gözlerini açtığı** zaman, Sungur’un endişeli ve komik yüzünü gördü.”(s.203)

“Sungur, Ömer’in **gözlerini açtığını** görünce heyecanla:” (s.203)

“**Kendine geldi.**”(s.203)

“**Sağ olasın** Sungur!”(s.203)

“Sungur, derin bir **nefes aldı.**”(s.203)

“Sonra **burnunu çekti.**”(s.203)

“Ama yiğitlerimizin bir kısmı, hala **peşlerini bırakmış** değil.”(s.204)

“Sarayında rahatça oturup, **keyfine**, eğlencesine **bakabilecekken**, savaştan savaşa koşan, kan ve ateş deryalarına dalmaktan çekinmeyen Gazi Sultandı bu...”(s.204)

“Ömer, yarasını sardırmanın, erlerinin **hatırını soran** ve onların yaralarını sardırın bu yiğit Sultanın arkasından, hayranlıkla baktı.”(s.205)

“Ancak, gençlerinin gayreti ile birlikte, sizin gibi, milletin menfaatlerini, şahsi hırs ve ihtiraslarından **üstün tutan** idarecilerimiz olursa!”(s.205)

Benzetme

Romanda yüz yetmiş sekiz kez benzetme kullanılmıştır. En sık kullanılan benzetmeler, beşer kez kullanılan “aslan gibi”, “çılgın gibi” ve “çılgına döndü” dür. Aslan gibi benzetmesi, genelde askerlerin güçlü kuvvetli olduğunu, çılgın gibi ve çılgına dönmek ise kişinin öfke, heyecan vb. duygulardan kendini kaybettiğini anlatmak için kullanılmıştır. Romandaki benzetmeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Esmer yüzünde, kaşları **yay gibiydi.**”(s.5)

“Kara gözleri bir **hançer ucu gibi** deliciydi.”(s.5)

“At, **sudaki bir balık gibi** ileri süzüldü.”(s.7)

“**Köpük gibi** beyaz yelesi ve kuyruğu rüzgarda dalgalanıyordu.”(s.7)

“Sonra, bir **hayal gibi** çimenler üzerinde kaydı.”(s.7)

“En irileri, **böğürür gibi** bir kahkaha attı.” (s.8)

“Düşündü, sonra kamçısıyla ilerde, atlarının üzerinde birer **heykel gibi** duran, üç atlıyı gösterdi.” (s.9)

“Diğer Hindular, **canavar görmüş çocuklar gibi**, çığlık çığlığa atlarını teperek kaçıştılar.”(s.11)

“Hindu, büyük bir kızgınlıkla ve **deliler gibi** bağırdı.” (s.12)

“Ömer, **şimşek gibi** bir hızla, Hindu’nun kılıcını karşılamıştı.”(s.14)

“**Boş bir çuval gibi** yere yıkıldı.”(s.14)

“Başını sardığı portakal renkli başörtüsü, **bir alev gibi** yüzünü çevirmişti.”(s.16)

“Bu söz, **bıçak ucu gibi** keskin ve sertti.”(s.18)

“Sonra, **küçük bir çocuk gibi** hafifçe eteğini kaldırarak koştu.”(s.19)

“**Cennet gibi** burası!”(s.20)

“Nihayet, etler **nar gibi** kızardı.”(s.21)

“**Çocuk güzelliğinden silkinip olgunluğa ermiş güzel bir insan gibi...**”(s.24)

“**Evindeki her derdi halletmeye çalışan bir baba gibi** çalışmış Sultanımız değil mi?”(s.24)

“Sultanımız gerçekten de **evinin dertlerini düşünen bir baba gibi**, haklının her türlü ihtiyaçlarını halletmeden uyuyamayan bir hükümdardır.”(s.24 - 25)

“Allah bağışlasın, **aslan gibi**!”(s.25)

“**Aslan gibi** bir yiğide benziyor çünkü.”(s.25)

“Oğlun yok ama **aslan gibi** iki damat sahibi olacaksın!”(s.26)

“Bahçede oynarken, amcasının yiğitlerinden biri, bahçe kapısının önüne kadar sürdüğü atından atlamış, bahçeden eve **deliler gibi** koşmuştu.”(s.34)

“Amcası onu **çelik gibi** yetiştirmişti.”(s.36)

“Yeri, **davul tokmakları gibi** döven toynakların gürültüsü koca alana yayıldı.”(s.38)

“Zarif gözükken bu ayaklar, aslında sinir ve adaleden olup, **çelik gibiydiler.**”(s.38)

“Uzaktan bakıldığında, atlılar **bir elin parmakları gibi** gözüküyordu.”(s.38)

“Altmış atlı, geniş meydana **ok gibi** ileri fırladı.”(s.38)

“Kasırga, **su gibi terlemişti.**”(s.38 - 39)

“İki at da, boyunları sarsıla sarsıla, arkalarında toz bulutları bırakarak, **rüzgar gibi** uçmaktaydı.”(s.39)

“Herkes, **aslan gibi** bu yiğit için üzülmüştü.”(s.39)

“Bu gencin de **kartal gibi** bakışları vardı.”(s.42)

“Gazilerden öyle bir uğultu yükseldi ki, **sanki gök gürlüyordu.**”(s.43)

“Az önceki **gök gürültüsü gibi** uğultu tekrar yükseldi.”(s.44)

“Uzakta, uzun saçları arkasında dalgalanan bir kadın, **rüzgar gibi** koşan bir atın üzerinde gidiyordu.”(s.53)

“Kadının atı **çılgn gibiydi** ve duracağa benzemiyordu.”(s.53)

“Yosun yeşiline dönen ela gözleri birer **zümrüt gibi** ışıldıyordu.”(s.54)

“Arkadaşları ile at gezintisi yaparken, atının **çılğna döndüğünü** anlattı.”(s.55)

“Bir ordunun arasına kırık hançerle girildi mi, **kesilmiş otlar gibi** biçer geçer düşman erlerini.”(s.58)

“Lacivert gökyüzünde, **mücevher gibi** serpiştirilmiş yıldızlar, pırıl pırıldı.”(s.60)

“Bir anda hançerini çekerek, dalların ve çalılıkların arasında **çılğınlar gibi**, Sita'nın bulunduğu tarafa koştu.”(s.61)

“Filin bir **yılan gibi** uzanan hortumu, kaplanı belinden yakaladı.”(s.62)

“Sonra sarsak adımlarla, **küçük bir dağın yürümesini andıran** vücudu ile su kenarına gitti.”(s.62)

“Üzerindeki ağırlık azalmış olan Kasırga, **kuş gibi** uçup gitmişti.”(s.64)

“Ömer, yanından **fırtına gibi** geçen filin rüzgarını hissetti.”(s.64)

“Hayvan, hortumunu bir **kırbaç gibi** sallayarak, otları, kökleri koparıp atmaya başladı.”(s.65)

“Nefesi **ıslık gibi** öttü.”(s.65)

“Koca hayvan, dizlerinin üzerinden **bir kütük gibi** yana devrildi.”(s.65)

“Hayvan, hortumunu bir **kırbaç gibi** sallayarak, otları, kökleri koparıp atmaya başladı.”(s.65)

“**Masal kahramanı gibi** bir yiğitsin sen!” (s.65)

“**Göğsündeki kalp değil de taş parçası** sanki!”(s.68)

“**Cennet gibi** bir yer burası!”(s.71)

“O bölgede rastlanan **seyyahlar gibi** giyinmişti.”(s.73)

“Rafları Hint ipeklileri, Suriye işi atlaslar, **köpük gibi** danteller ve çeşitli kıymetli kumaşlarla dolu dükkanlar, girip çıkan alıcılarla doluydu.”(s.73)

“Ömer, geride kalmış olan sekiz askerin arasında hopluyor, vuruyor, koşuyor, hançerini **şimşek gibi** savuruyordu.”(s.78)

“Gazne ordusunu **ekin biçer gibi** biçsinler...”(s.80)

“Beci, yüzüne gelen tükürük üzerine **çalgına döndü.**”(s.80)

“Ömer, üzerine eğilmiş Beci’nin kara yüzünü ve akları çıkmış **fal taşı gibi açılmış** gözlerinden başka bir şey görmüyordu.”(s.80)

“Beci, **elinden avı alınmış bir sırtlan gibi** huysuz bir tavırla haykırdı.”(s.82)

“Bu, **değnek gibi** zayıf, açık gömleğinin arasından göğüs kemikleri belli olan bir adamdı.”(s.83)

“**Demir gibi!**”(s.83)

“**Ölü gibiydin!**”(s.85)

“Aniden ritim değişince, **rüzgar önünde kalmış yapraklar gibi**, bir taraftan diğer tarafa savruluyorlardı.”(s.92)

“Hançer **elmas gibi** ıslıl ıslıl parlıyordu.”(s.94)

“Hançerden **ışık gibi** bir şey fişkirdi.”(s.94)

“Acı bir çığlık atan kızın, boynundan kesilmiş başı yerde yuvarlanırken, gövdesi de taş mabudun ayaklarının ucuna sessizce devrildi; **başı kopmuş bir güvercin gibi...**”(s.94)

“Üst üste **yığılan ekinler gibi...**”(s.95)

“**Oluk gibi** Müslüman kanı akıt!”(s.95)

“Beci'nin, **çakal ulumasına benzer** sesi tekrar duyuldu.” (s.97)

“O sırada taş kapının altından, gözle ancak fark edilebilecek kadar çabuk, **halat gibi** uzun bir şey süzüldü.”(s.97)

“Hayvanın örtü altında yakaladığı boynunu, **kerpeten gibi** parmaklarıyla sıkmaya başladı.”(s.98)

“Bu arada yılan, kuyruğunu **kamçı gibi** şaklatıp duruyor, kurtulmaya çalışıyordu.”(s.98 - 99)

“Kalbi, sevinçten **deli gibi** atıyordu.”(s.101)

“Alnından **su gibi** terler akmaya başladı.”(s.102)

“**Suya düşmüş bir saman çöpü gibi** gidiyordu.”(s.103)

“Gözlerini açtığında, gökyüzünde **elmaslar gibi** ışıldayan yıldızları zevkle seyretti.”(s.103)

“Gerçekten de **demir gibi** bir vücudu vardı.”(s.104)

“**Canavar görmüş bir çocuk gibi**, bağıra bağıra kaçmaya başladı.”(s.105)

“**Rüzgar gibi** gidip, Siva'nın şimşegini kardeşlerimize ulaştıracağız.”(s.109)

“Ömer, duyduğu ve gördüğü olaylar karşısında **şaşkına dönmüştü.**”(s.113)

“**Av gözetleyen ve takip eden bir kaplan gibi** sessiz hareket ediyordu.”(s.113)

“Onun saçlarını okşayarak teselli eden nedimesi, **gözleri fal taşı gibi açılmış** olduğu halde, korkuyla Ömer'e bakıyordu.”(s.114)

“Sonra bir **çılğın gibi**, karyoladan atlayarak koştu.”(s.114)

“Ömer, **bir kaplan gibi** fırladı.”(s.119)

“Bu **sanki bir insan değil, bir ejderhaydı.**”(s.120)

“Kulenin aşağısında bir **ayna gibi** uzanan göle baktı.”(s.121)

“Biri, **su gibi** akan terini silerken etrafına bakındı:” (s.123)

“**Eşek gibi** adamlarsınız.”(s.124)

“Çeşitli hayvan bağırtılarının geldiği vahşi orman, kapkara **bir canavar gibi** uzanıyordu.”(s.126)

“Gerçi onun bu ormanda, kırık hançeri götürenleri bulması, **saman yığını içinde iğne aramaktan başka bir şey değildi.**”(s.127)

“Göz kapakları da **kurşun gibi** ağırlaşmıştı.”(s.127)

“Dikenleri birer **mızrak gibi** büyümüş çalılar, yolu geçilmez hale koyuyor; suya doymuş topraktan çılgınca fışkırmış gür ve zengin bitki çeşidi arasında geçeceklere, tuzaklar kuruyordu.”(s.128 - 129)

“Ömer **bir kaplan gibi** ağaçların arasına daldı.”(s.133)

“Hindu'nun ağaçlara savurduğu hançerin ucundaki ışıltılar, **tereyağına gömülen bıçak gibi**, o koca ağaç gövdelerini kesip geçiyordu.”(s.136)

“Bir, iki kulaç kalınlığındaki ağaçları **tereyağına giren bir bıçak gibi** rahatça kesen, hiç zorluk çekmeyen bu hançer, zırhları ve önüne çıkacak kılıçları da **muz kesergibi** rahatça doğrayabilirdi.”(s.136)

“Sanki kardan bir adamın güneş karşısında eriyip yok olması veya belinden kesilen bir insanın gövdesinin ayaklarının dibine düşmesi gibi.”(s.136)

“O koca ağaçlar bir okunuşta bir **muz gibi**, soyulmuş **bir kavunun içi** gibi rahatlıkla nasıl kesilebilirdi?”(s.136)

“Diğerleri kaçışırken, **ölüm işaretleri gibi** vınlayarak gelen oklardan kurtulamadılar.”(s.138)

“Tokta Bey, “**Kapı gibi**” denecek bir kahramandı.”(s.141)

“Öyle bir çöl ki, **amansız ve korkunç bir ejderhadan farksızdı.**”(s.141)

“Deriden yapılmış, **bal peteği gibi** örülmüş çelik zırhlarını yanlarına aldılar.”(s.142)

“Müthiş Tar Çölü, kapağı açılmış bir **fırın gibi** sıcaklık saçıyordu.”(s.143)

“Gaziler, besmele ile **alev saçan ağzını bir masal ejderhası gibi** açmış çöle daldılar.”(s.143)

“Sadece **deniz gibi** uzanıp giden kumlar ve hareket halindeki kum tepeleri...”(s.143)

“Sonra bir **çığ gibi** saldırışa geçti.”(s.145)

“**Bir ölüm kasırgası gibi** esti.”(s.145)

“İki Hindu, acı çığlıklar kopararak, **ipleri kopmuş çuvallar gibi** develerden aşağıya yuvarlandılar.”(s.145 - 146)

“Aslan gibi kükrüyor, vuruyor, kesiyor, parçalıyor, **çığ gibi** çiğneyip geçiyordu.”(s.149)

“**Hayaletler gibi** süzülüp durmaktaydılar.”(s.152)

“**Hint horozu gibi** kabarmış İltter, bu söz üzerine sesini kesti.”(s.154)

“Kimisi hemen uyudu; kimisi de gözlerini gökte **mücevher gibi** parıldayan yıldızlara dikerek hayale daldılar.”(s.156)

“Kumlar **ateş gibi** yanıyordu.”(s.156)

“Gözleri nemlenerek, **gölgeler gibi** ölü hayvanın yanına geçtiler.”(s.156)

“Akşamın serinliği bastırırken, **mücevher parıltıları gibi** ışıldayan yıldızların bambaşka güzellik verdiğini, çölün serin ve temiz havası hepsini canlandırmıştı.”(s.159)

“Sen suya atladıktan sonra **çılına döndüm.**”(s.160)

“Sen de yanımda olduktan sonra bu çöl benim için **cennetten farksız**, diyordu.”(s.160)

“Ülkemizde gebertemedim ama şimdi senin gözlerinin önünde onu bir **it gibi** geberteceğim.”(s.162 - 163)

“Bir **it gibi** uluyacağına, **erkek gibi** saldır!”(s.163)

“**Şimşek parıltıları gibi** inip kalkan kılıç şakırtıları çölün derinliklerine yayıldı.”(s.163)

“O kadar yorgun oldukları halde, gaziler, **fırtına gibiydiler.**”(s.163)

“**Bir ölüm pervanesi gibi** savurduğu kılıcı rastladığı düşmanı ikiye biçiyordu.”(s.163)

“Onlar da vuruyorlar, deviriyorlar, **birer aslan gibi** saldırıyorlardı.”(s.163)

“Biraz geriye çekilmiş, **dev gibi** iri bir Hindu kocaman bir hançeri ona doğru fırlattı.”(s.164)

“**Havada uçan bir yılan gibi** vınlıyarak süzülen hançer, Tokta Bey’in göğsüne gömüldü.”(s.164)

“Tokta Bey’in atı, sahibinin kellesini kopartmak için yere atlamış bir Hindu’ya öyle bir çifte attı ki, acı bir çığlık koparan Hindu dört beş metre yükseğe fırlayıp bir **pelte gibi** yere düştü.”(s.164)

“Hırsını alamayan sadık hayvan **çılgn gibi** eşiniyor, sonra da başını kaldırarak tekrar acı acı kişniyordu.”(s.164)

“Onun yanında çarpışan Ömer, Osman Ali’nin şehit düştüğünü görünce, **çılğına döndü**.”(s.165)

“Havada, **bir yılan gibi** şimşeklenerek uçan mızrak, Sita’nın göğsüne hışırta ile gömüldü.”(s.165)

“**Şaşkına dönmüş** olan Ömer, onun gözlerini elleri ile kapattı.”(s.165 - 166)

“**Çılgn gibi** haykırdı.” (s.166)

“Ömer, **bir kartal gibi** süzüldü.”(s.167)

“Ömer, onun hançerini kullanmasına fırsat vermeden, **avının üzerine saldıran şahin gibi** üzerine atladı.”(s.167)

“**Şaşkına dönmüş** olan Ömer, onun gözlerini elleri ile kapattı.”(s.165 - 166)

“**Buna Ömer saldırmıştı değil, bir fırtına esiyordu demek daha doğru olur.**”(s.166)

“Ömer, bir dev, **bir ejderha gibi** saldırıyordu.”(s.166)

“Ömer’in gözleri bir **şahin gibi**, gözlerine dikilmişti.”(s.174)

“Bu konuşmalar olurken, Ömer, **rüzgar gibi** giden atı ile Çandra’nın yanına varmıştı.”(s.180)

“**Kurdun önüne kuzu atmaya benziyor bu...**”(s.181)

“**Bir Hint horozu gibi** kabardı.”(s.182)

“Zırhlı atı üzerinde, **kara bir dev gibi** duruyordu.”(s.182)

“Karşısında durarak kendisini **atmaca gibi** dik dik süzen Ömer’e seslendi.” (s.182)

“Çandra’nın gözleri, **bir canavar gözü gibi** iri iri açıldı.”(s.183)

“Bu koca vücudun **yılan gibi** kıvrılması, görülmemiş bir çeviklikti.”(s.184)

“**Rüzgar gibi** gidiyordu.”(s.184)

“Çandra'nın, meydanda **şaşkın bir ördek gibi** durduğunu gördü.”(s.185)

“Bu inleme, **Ömer'in ölümünün arkasından okunan bir ağıttan farksızdı.**”(s.187)

“**Sen rüzgar yönünde yön değiştiren bir fırlıdak gibiymişsin** meğerse...”(s.188)

“Kırk yaşlarında iri ve tecrübeli bir silahşörle, yirmi yaşlarında **tığ gibi** bir genç dövüşüyordu.”(s.188)

“**Bu genç bahadırın parmakları kerpeten miydi ne?**”(s.189)

“Onun da alnında **ip gibi** damarlar fırlamıştı.”(s.189)

“Tekerleğin milleri birer metre dışa çıkacak şekilde **ustura gibi** kesici hale getirilmişti.”(s.193)

“Düşman saflarına giren bu tekerlek, **ölüm pervanesi gibi** döner, karşısına çıkan canlıları doğrar geçerdı.”(s.193)

“**Sanki dağdan inen sel suları, her şeyi yıkarak ovaya yayılmaya başlamıştı.**”(s.194)

“Bir anda **gök gürültüsü gibi** korkunç bir gürleme duyuldu.”(s.194)

“Binlerce atın toynakları, sert toprağı **davul tokmakları gibi** dövmeye başladı.”(s.194)

“Düşmana ok atımı mesafeye gelince, oklar bir **ölüm sağanağı gibi** boşaldı.”(s.194)

“Gaziler, **uçar gibi** giden atlarının üzerinde peş peşe öldürücü oklarını boşaltmaya devam ediyordu.”(s.194)

“Merkezdeki yaya Hindu ordusu da, atılan oklarla **şaşkına dönmüştü** ki, duyulan bir boru sesi...”(s.195)

“**Yelpaze gibi** yanlara yayılarak açılan gaziler...”(s.195)

“Ama Hinduların savurdıkları ok ve mızraklar da, **güneş ışığında şimşeklenerek ve yılanlari gibi** uçarak yüzlerce yiğidin göğsüne saplandı.”(s.195)

“Herkesten **su gibi** ter boşanıyor.”(s.196)

“Bir **sel gibi** geliyorlar.”(s.196)

“Hindu kuvvetleri iyice yaklaşınca mızrakları havada şimşeklenerek **yılanlar gibi** Gazneliler üzerine uçmaya başladı.”(s.196)

“Oklar **bir ölüm sağanağı gibi** yağdı.”(s.197)

“Yaralı ve ölüler, **hasat zamanı biçilen buğdaylar gibi** üst üste yığıldı.”(s.197)

“Hindular bir **sel gibi** aktılar.”(s.197)

“Başına saplanan mızrakla **çığına dönen** bir fil, acı acı uluyarak geriye dönüyor.”(s.198)

“**Çağıldayarak akan bir nehir gibi** gelen Hinduları çiğniyor.”(s.198)

“Gazilerin her biri **birer masal kahramanı gibi**...”(s.199)

“Mustafa ve Sungur **fırtına gibi** esiyor.”(s.199)

“Sanki **bir ejderha idi**.”(s.200)

“Mızraklar havada **kuşlar gibi** uçuyor...”(s.202)

“Hindu ordusu, **güneş karşısında kalmış kar gibi** eriyor da eriyor...”(s.202)

“Savaşın başındaki o gururlu halleri gitmiş, **ıslak kedilere dönmüşlerdi**.”(s.202)

İkileme

Romanda ikilemeler iki yüz altmış altı kez kullanılmıştır. En çok kullanılan ikileme türü, yüz on bir kez kullanılan, aynı kelimenin tekrarı ile yapılan (sallaya sallaya, heyecanlı heyecanlı vb.) ikilemedir. En çok kullanılan ikileme ise on kez kullanılan “acı acı” dır. Bu ikileme, savaş sırasında atların ve fillerin çıkardığı sesi anlatırken kullanılmıştır. Romanda bulunan ikilemeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Öndekilerden biri **kırk beş elli** yaşlarında vardı.”(s.5)

“Ancak **on sekiz yirmi** yaşlarında vardı.”(s.5)

“Başını **sallaya sallaya** gitmesinden, dört at içinde, en ağır yükü taşımanın talihsizliğini kabul etmiş ve hayatından bezmiş bir hal vardı zavallıda.”(s.6)

“İkide birde, yanındaki arkadaşına **heyecanlı heyecanlı** bir şeyler söylüyor, öteki de gülerek onu dinliyordu.”(s.6)

“Burnu dönünce, yolun alt tarafındaki düzlükte, kaçan bir kadın ve onu kovalayan, **yedi sekiz** Hintli silahşör gördüler.”(s.7)

“Yaşlı ve **iri yarı** yol arkadaşı ve ardındakiler, yol kıvrımında bekliyorlardı.”(s.7)

“Bu, **saçı başı** dağılmış genç kız, ancak, on beş, on altı yaşlarında vardı.”(s.7)

“Savaş kokusu almış olan cins at, **acı acı** kişnedi.”(s.7)

“Gözleri kapkara ve **ışıl ışıldı.**”(s.7)

“Koşmanın verdiği yorgunlukla **sık sık** soluyordu.”(s.7)

“İri adam, hala gülmesine devam ederken, arkadaşlarına dönüp tekrar **alaylı alaylı** böğürdü.” (s.8)

“Bu sözlere, arkadaşları **katıla katıla** gülerlerken, Ömer de, alaylı bir sesle cevap verdi.” (s.9)

“Diğer Hindular, canavar görmüş çocuklar gibi, **çığlık çığlığa** atlarını teperek kaçıştılar.”(s.11)

“Söyle, söyle **adını sanını.**”(s.12)

“**Soyun sopun** nedir?”(s.12)

“Bu **saçma sapan** konuşmalarına ve sapıklığa devam edersen, çarpılan sen olacaksın...”(s.13)

“O anda, az önce vurulmuş bir Hindu’nun atı, **şaşkın şaşkın** dolaşırken Ömer’in arkasından geçti.”(s.13)

“Elindeki kılıç yere düşerken, **yavaş yavaş** diz çöktü.”(s.14)

“**Konuşup konuşmamakta** kararsız gibi kaldı.”(s.16)

“Sungur, göbeğini **hoplata hoplata** güldü.” (s.18)

“**Uydu uydu** söyle.”(s.18)

“Aziz, onun bu haline **kıs kıs** güldü.”(s.18)

“Gölgeler **gitgide** uzuyordu.”(s.19)

“Kız **hayran hayran** akan suya baktı.”(s.19)

“İssiz ormanların ve çayırların arasından, **kıvrıla kıvrıla** ve neşe ile akan sulara sevgi ile baktı.”(s.20)

“Sungur, ateşte cızırdayarak pişen ete **iştahlı iştahlı** bakarak yutkunuyordu.”(s.21)

“Ömer, güzel ve büyük evleri, evlerin arasında **yer yer** yükselmiş çini kaplı minareleri ve cami kubbelerini **hayran hayran** seyrediyordu.”(s.23)

“Amcası, onun **hayran hayran** bakışlarını görünce, göz kırparak sordu:” (s.24)

“Herkes, **rahat rahat** çalışmakta ve çalıştıklarının da mükafatını görmekte...”(s.24)

“Ömer’le Bekir Bahadır, çarşıda **konuşa konuşa** yürüyorlardı.”(s.25)

“Senin **çoluk çocuğun** var mı Aslan?”(s.26)

“Bunu **öğrense öğrense** yine Aslan Bey’den öğrenebilirdi.”(s.27)

“Öyle ya, Aslan Bey daha onu ilk görüşte babasının öcünü **alıp almadığını** sormuştu.”(s.28)

“**Beş altı** metrelik yüksekliğe atlayıp, sıçramalı.”(s.29)

“Bunlar, **yiğitler yiğidi, bahadırlar bahadırı** kimseler olacak.”(s.29)

“**Yiğidin yiğidi** yani...”(s.30)

“Bak daha **on dokuz yirmi** yaşlarındasın.”(s.31)

“Büyük odada, amcası ile gelen yiğit, **heyecanlı heyecanlı** konuşuyordu.”(s.34)

“**On bir on iki** yaşlarına geldiği zaman, onu bazen karlı ormanlara bırakmış, Ömer’in cesaretini denemişti.”(s.36)

“Ömer, o soğuk havada yüzdüğü üç kurdun postunu **sürüye sürüye** eve getirdiğinde, amcasını, ocak başında kendisini gülümseyerek süzerken bulmuştu.”(s.36)

“Ama Ömer şimdi anlıyordu ki, kendisini kurtaran, canı gibi koruduğu Ömer’i **adım adım** izleyen Bekir amcasıydı...”(s.36)

“Hepsinin bindiği atlar, yeri göğü hiddetle dövüyor ve **acı acı** kişniyordu.”(s.37)

“Şimdi Ömer’le, öndeki atlı, **yan yana** gidiyordu.”(s.39)

“İki at da, boyunları **sarsıla sarsıla**, arkalarında toz bulutları bırakarak, rüzgar gibi uçmaktaydı.”(s.39)

“Her biri, bir kahraman olan gaziler, yüreklerinden **kopup gelen** heyecanlı seslerle meydanı inlettiler:” (s.40)

“Sonra birbirlerine bakarak **tatlı tatlı** gülümsediler.”(s.42)

“Onlarla **uzun uzun** konuştu.”(s.42)

“**Yavaş yavaş** vaziyet alarak yayını hafifçe gerdi.”(s.43)

“Bir ışık halinde, fırlayan oku **görür görmez**, besmele ile kirişi bıraktı.”(s.44)

“İslam’a hizmet için **gazadan gazaya** koşan, rahat nedir bilmeyen Gazneli Mahmut...(s.46)

“Bir zamanlar düşman hatlarını **darmadağın** eden yiğit!”(s.46)

“Gazilerin sultanı, **yiğitler yiğidi** kahraman.”(s.46)

“Yalnız, şunu da söylemek icap eder ki, Hindular, hançerin bu durumundan **bol bol** propaganda yapmak imkanı buluyor.”(s.49)

“Savaş sırasında bunun ucunda **üç dört** kulaç uzunluğunda bir ışıltı fişkirir, karşısına çıkan ağaç, taş, demir her şeyi kesermiş.”(s.49)

“Ömer’le **göz göze** geldiler.”(s.54)

“Oradan geçen bir dereye, **elini yüzünü** yıkayan kız kendine geldikten sonra, konuşmaya başladılar.”(s.55)

“Sita kızmış ve Sungur’a **sert sert** bakmaya başlamıştı.”(s.56)

“**Kırbaçlata kırbaçlata** öldürteceksin bizi.”(s.59)

“Lacivert gökyüzünde, mücevher gibi serpiştirilmiş yıldızlar, **pırlıl pırlıldı.**”(s.60)

“**Üstü başı** dağılmış olan Sita, büyük bir korku içindeydi.”(s.61)

“Elleriyle derin soluklarla **sık sık inip kalkan** göğsünü tutmuştu.”(s.61)

“Kaplan, ağzını açmış, **huysuz huysuz** homurdanarak filin etrafında dolaşıyordu.”(s.62)

“Fil de, **ara sıra** uzattığı hortumu ile onu yakalamaya çalışıyordu.”(s.62)

“Ömer’in arkasından gelip bu vahşi dövüğe bakan Sita, **nefes nefese** anlattı.” (s.62)

“Bu arada da, **acı acı** sesler çıkarıyordu.”(s.63)

“Üzerindeki ağırlık azalmış olan Kasırğa, kuş gibi **uçup gitmişti.**”(s.64)

“**Acı acı** uluyan fil, geri dönerek tekrar saldırdı.”(s.64)

“Ömer, kılıcını savururken beline yediği hortumla **dört beş** metre ileri fırladı.”(s.64)

“Hayvan, hortumunu bir kırbaç gibi sallayarak, otları, kökleri **koparıp atmaya** başladı.”(s.65)

“Sonra **yavaş yavaş** halsizleşti.”(s.65)

“**Dalgın dalgın** giderken, sağ taraftaki sık ormanda bir kişneme duydular.”(s.66)

“Ömer, attan atlayarak **gizlene gizlene** yeşillikler arasına daldı.”(s.66)

“Yaralıyı çevirince bunun **on sekiz yirmi** yaşlarında bir delikanlı olduğu anlaşılıyordu.”(s.66)

“**Ara sıra** sayıklıyor; dişleri takırdıyordu.”(s.67)

“**Kurda kuşa** yem olur sonra.”(s.68)

“Kim **olursa olsun** onu bu durumda bırakamayız.”(s.68)

“Hintli genç uyanmış, **tatlı tatlı** tebessüm ediyordu.”(s.69)

“Bizim yaralı, dört, beş günde iyileşmezse bana ne **dersen de**, dedi.”(s.71)

“Rafları Hint ipeklileri, Suriye işi atlaslar, köpük gibi danteller ve çeşitli kıymetli kumaşlarla dolu dükkanlar, **girip çıkan** alıcılarla doluydu.”(s.73)

“**Göz göze** geldiler.”(s.75)

“Satıcı, gelen kısa boylu ama **güçlü kuvvetli** olduğu anlaşılana birine, omzundaki şalları uzattı.”(s.76)

“Kendisini arayan **olup olmadığını** sordu.”(s.76)

“Ama avluda **birdenbire** ortaya çıkan on beş Hinduyla **burun buruna** geldi.”(s.77)

“O sırada, **soluk soluğa** hekim de içeri girdi.”(s.83)

“Genç ve güzel kız, **ara sıra** başını kaldırarak inleyen Ömer’e **endişeli endişeli** bakıyordu.”(s.84)

“Üstüne eğilip ilaç süren genç ve güzel kızla **göz göze** geldi.”(s.84)

“İki genç, **tatlı tatlı** birbirlerine gülümsediler.”(s.85)

“**Parça parça** ederler seni.”(s.86)

“Başını dışarı uzatan, **iri yarı** bir adam:” (s.89)

“Sita’yı **görür görmez** cevap beklemeden eğildi.”(s.89)

“Adam ellerini birbirine sürterek ve adeta **ezilip büzülerek:**” (s.89)

“Öğrenecek olurlarsa beni **parça parça** ederler.”(s.89 - 90)

“Sonra, **olan oldu** der gibilerden kesin bir tavırla sağdaki duvarda gerili atlas perdeyi çekti.”(s.90)

“Ömer, nasıl olduğunu anlayamadan, taş kapının **yavaş yavaş** yukarı çıktığını gördü.”(s.90)

“Mabudun arkasındaki mermer duvar **yavaş yavaş** kımıldamaya başladı.”(s.91)

“Bu arada, mermer duvarda, iki insanın **yan yana** geçebileceği bir aralık meydana geldi.”(s.91)

“Elleri havada kalmış diğer kızlar, kollarını **yavaş yavaş** yere doğru bıraktılar.”(s.92)

“Yorgunlukla göğsü **kalkıp inen** kız, korkulu gözlerle Raca’ya ve Raca’nın yanındakilere baktı.”(s.92 - 93)

“Ama kuvvetli eller onu **sıkı sıkı** yakalamışlardı.”(s.93)

“Hançer elmas gibi **ışıl ışıl** parlıyordu.”(s.94)

“Nasıl **birdenbire** kızın boynunu uçurmuştu?”(s.94)

“**Üst üste** yığılan ekinler gibi...”(s.95)

“Bu **hayat memmat** meselesi idi.” (s.97)

“Nice defalar ölümle **burun buruna** gelmiş olan Ömer, **soğuk soğuk** terledi.”(s.98)

“Karanlıkta amansız bir düşmanla **karşı karşıya** bulunuyordu.”(s.98)

“**Kan ter** içinde kaldı.”(s.99)

“Pelerini aldığı yerde, **belli belirsiz** bir hava geldiğini hissetti.”(s.101)

“Evet, oradan **belli belirsiz** hava geliyordu.”(s.101)

“Ama yine de, **yanılıp yanılmadığını** anlamak için, işaret parmağını ağzına sokarak ıslattı.”(s.101)

“Terler yüzünden **şıpır şıpır** akarken, ayaklarını iki yana açıp kapağın halkasına bütün kuvvetiyle asıldı.”(s.102)

“Eliyle duvara tutunarak, ayaklarıyla yeri yoklayarak **ağır ağır** ilerliyordu.”(s.103)

“Yorgunluktan göğsü **kalkıp iniyor**, ayakları titriyordu.”(s.103)

“**Derin derin** nefes aldı.”(s.103)

“**Sine sine**, Raca dairesinin duvarına koştu.”(s.104)

“Ömer, **kendi kendine** gülümsedi.”(s.105)

“Canavar görmüş bir çocuk gibi, **bağıra bağıra** kaçımaya başladı.”(s.105)

“Sonra eğilerek, salonun ortasına kadar, **geri geri** çekildi.”(s.109)

“Hindu soyluları, **gerisin geriye** giderek Raca’yı selamladılar ve sonra salondan çıktılar.”(s.110)

“Ne **yapıp edip**, hançeri götürenlere yetişmek lazımdı.”(s.113)

“Balkondan çıkmadan önce, koridordan bir ses **gelip gelmediğini** dinledi.”(s.114)

“**Hüngür hüngür** ağlayarak Ömer’in ayaklarının dibine yığıldı.”(s.115)

“Göz **göre göre** kendini ateşe atma!”(s.116)

“**Söyleyip söylememekte** kararsız kaldı.”(s.117)

“Divana kapanarak, **hıçkıra hıçkıra** ağlamaya başladı.”(s.117)

“Ömer, **ağır ağır** onun yanına yaklaştı.”(s.117)

“**Sarsıla sarsıla** ağlayan Sita’nın yakınında dikildi.”(s.117)

“Ama her ne **olursa olsun**, söyleyeceğim.” (s.117)

“Ama Ömer, **kolay kolay** teslim olacak yiğitlerden değildi.”(s.120)

“Beci’nin **bağıra bağıra** sesi de kesilmişti.”(s.121)

“Hırs ve kinle **kesik kesik** emirler veriyordu.” (s.121)

“Önüne çıkan adamları ve **kalkıp inen** kılıçları hayal gibi görüyordu.”(s.121)

“**Yirmi yirmi beş** kişiyi haklamış be!”(s.123)

“Hem de bu daha **on sekiz yirmi** yaşlarında bir genç!”(s.123)

“Aşağıya, göle tükürdükten sonra, **sert sert** karşısındakine baktı.” (s.123)

“Onu **çiğ çiğ** yerim be!”(s.123)

“Kayıklar, suyun üstünde dört bir tarafa **gidip geliyordu**.”(s.124)

“Kaplanlar, boyunlarındaki zincirleri gererek, **huysuz huysuz** yürüyorlar ve **ara sıra** kükrüyorlardı.” (s.124)

“Uzaklardan meşaleler bir o yana bir bu yana **gidip geliyordu**.”(s.125)

“Böylece **bir iki** saat kadar geçti.”(s.125)

“**Yavaş yavaş**, sazların arasından çıktı.”(s.125)

“Vücudu dalların ve çalıların takılması ile **yara bere** içinde kalmıştı.”(s.126)

“Ama Ömer yürüyor, **düşe kalka** ilerliyordu.”(s.126)

“Ağaçların gövdeleri ve dalları, **yer yer** yosun tabakası ile kaplı idi.”(s.127)

“Ömer, kasırganın başını sevgi ile **öpüp okşarken**, sadık hayvan burnunu Ömer’in omzuna sürüyor ve **tatlı tatlı** kişniyordu.”(s.129)

“Uzakta, çok uzakta, **belli belirsiz** öten bir kuş, aşk şarkısı söylüyordu.”(s.130)

“**Sürüne sürüne** eşyalara doğru ilerledi.”(s.133)

“O anda, atlardan biri kokusunu almış olacak ki, **acı acı** kişnedi.”(s.133)

“Adamlar, **şaşkın şaşkın** birbirlerinin yüzlerine baktılar.”(s.135)

“Ömer, yüzünü **bitirir bitirmez** ilk okunu fırlattı.”(s.138)

“**Peş peşe** vınlıyarak uçan oklar, kudurmuş gibi dövünen üç Hindu’yu yere devirdi.”(s.138)

“Ömer ve arkadaşlarının yetişmesine vakit kalmadan, bataklıkta **kaybolup gittiler**.”(s.139)

“Yuvarlak vücudu ile **oradan oraya** koşuyor, Tokta Bey’in at uşaklarıyla şakalaşıp, onları kahkahadan **kırıp geçiriyordu**.”(s.142)

“Tokta Bey, birçok savaşa **girip çıkmıştı**.”(s.142)

“İnsanın beynine işleyen sıcakta, ağızlarını, kulaklarını ve enselerini örtmüş gaziler atların ve develerin üzerinde kumlara **bata çıka** ilerlemeye başladı.”(s.143)

“**Yirmi yirmi beş** Hindu daha yerde...”(s.145)

“Vınlıyan Türk okları **on beş yirmi** tanesini daha devirdi.”(s.145)

“Ama ikinci oku göndermeye zaman kalmadan, Hindularla **burun buruna** gelindi.”(s.145)

“Ömer, karşısındaki bir Hindu’nun topuzlu elini bileğinden **kesip attı**.”(s.145)

“Hinduların sayısı **kalkıp inen** kılıçlar veya savrulan topuzlarla gittikçe eksiliyordu.”(s.146)

“Biraz geride durarak çarpışmayı idare etmiş olan Hindu reisi, tamamen yok olacaklarını anlamış olacak ki **peş peşe** üç ıslık çaldı.”(s.146)

“İnsanın **dilini damağını** kurutan bu güneş altında, bu su ne kadar zaman yeterdi.”(s.146)

“Kahraman Tokta Bey, **zaman zaman** kendini çok zorlayarak toparlanıyor.”(s.147)

“Cehennemi sıcak altındaki yürüyüş, **günden güne** daha fazla ıstırap verici oluyordu.”(s.147)

“Kumlara **bata çıka** giderken Ömer, bir pırıltı üzerine başını sağ tarafa çevirdi.”(s.147)

“Üç defa **acı acı** öttürdü.”(s.147)

“**Ağır ağır** atlarını üzerlerine süren Hindulardan **gözlerini ayırmayan** Ömer, sert bir sesle komutunu verdi.” (s.148)

“Gaziler, oklarını birbiri **ardı sıra** savurmaya başladılar.”(s.148)

“Aslan gibi kükrüyor, vuruyor, kesiyor, parçalıyor, çığ gibi **çiğneyip geçiyordu**.”(s.149)

“Ama kayıplarına aldırmayan Hindular, az zamanda yiğitlerle **göğüs göğüse** geldiler.”(s.149)

“Sungur dövünüp duruyor, **inim inim** inliyordu.”(s.149)

“O anda, **yedi sekiz** ağızdan birden üzüntülü çığlıklar fırlayıverdi.”(s.150)

“Herkes **şaşkın şaşkın** birbirine baktı.”(s.150)

“**Olan olmuştu** bir kere...”(s.150)

“Yolculuğumuzun bitmesine de, sanırım **yedi sekiz** günlük bir zaman var.”(s.152)

“Ertesi gün, doğan güneş, **düşe kalka** giden bitkin insanlar gördü.”(s.153)

“**Tek tük** kelimelerle konuşuldu.”(s.155)

“Dizginlerinden çekilen atlar da **ölgün ölgün** yürüyordu.”(s.156)

“Sanki kocaman bir fırının ağzı açılmış da, **harıl harıl** yanan alevlerin sıcaklığı yüzleri yalamaya başladı.”(s.156)

“Gözleri **yavaş yavaş** söndü.”(s.156)

“Ömer’in çatlak dudaklarına elindeki ıslak mendilden **damla damla** su damlatan Sita, sevinç ve heyecanla haykırdı.” (s.158)

“Senin **kolay kolay** ölmeyecek, bataklıkta boğulmayacak biri olduğunu düşünerek teselli ettim.”(s.160)

“Yokluğunla birlikte beni **alev alev** yakan bir ateş benliğimi sarmıştı.”(s.160)

“Kendisi de dizginleri tutmuş; ayaklarını **sürüye sürüye** ilerliyordu.”(s.161)

“İkinci defa oklar uçarken, **göğüs göğüse** gelindi.”(s.163)

“Şimşek parıltıları gibi **inip kalkan** kılıç şakırtıları çölün derinliklerine yayıldı.”(s.163)

“Sonra, **üç dört** kişi arasına daldı.”(s.163)

“Bu savaş, gaziler için bir **ölüm kalım** savaşıydı.”(s.164)

“İlk saldırıda **on beş yirmi** cengaver kaybetmiş olmaları gözlerini korkutmuştu.”(s.164)

“Tokta Bey’in atı, sahibinin kellesini kopartmak için yere atlamış bir Hindu’ya öyle bir çifte attı ki, acı bir çığlık koparan Hindu **dört beş** metre yükseğe fırlayıp bir pelte gibi yere düştü.”(s.164)

“Hırsını alamayan sadık hayvan çılgın gibi eşiniyor, sonra da başını kaldırarak tekrar **acı acı** kişniyordu.”(s.164)

“Bir anda savurduğu kılıçla, **üç dört** Hindu’yu biçti.”(s.165)

“Atlar kumların üstünde koşmaktan yorulmuşlar **kan ter** içinde kalmışlardı.”(s.167)

“İki vücut, kumlar üzerinde **alt alta üst üste** boğuşmaya başladılar.”(s.167)

“Az sonra, iki vücuttan biri **ağır ağır** doğruldu.”(s.167)

“Ancak **beş altı** kişi kalmışlardı.”(s.168)

“Gözleri **çakmak çakmak** olmuş, adaleleri gerilmişti.”(s.166)

“Atlar kumların üstünde koşmaktan yorulmuşlar **kan ter** içinde kalmışlardı.”(s.167)

“İki vücut, kumlar üzerinde **alt alta üst üste** boğuşmaya başladılar.”(s.167)

“Köy, **on beş yirmi** evden ibaretti.”(s.169)

“Gerçi, etraflarını çevirmiş bu **çoluk çocuk** ve kadınlardan bir fenalık gelmesi beklenemezdi; ama yine de tedbiri elden bırakmamak gerekliydi.”(s.170)

“Ömer, **birdenbire** sordu.” (s.173)

“Bir kardeş olarak ben, bu derece acı çekerken biricik yeğenimin bundan **kat kat** fazla keder ve üzüntü içinde kıvrınmasına nasıl sebep olurdum?”(s.175)

“Tekrar **sert sert** bakiştılar.”(s.175)

“Kendinizi **körü körüne** de ölüme atmayın!”(s.176)

“İki yiğit yine birbirlerine **sert sert** baktılar.”(s.176)

“Başımı kaldırarak, burun deliklerini açarak, tekrar **tatlı tatlı** kişnedi.”(s.178)

“Ömer, kendisine **şaşkın şaşkın** bakan Sungur’la Aziz’e döndü.”(s.178)

“Sonra da, her görene “Maşallah!”dedirtecek şekilde, Hindu silahşör üzerine **uçtu gitti**.”(s.179)

“**Yiğitler yiğidi** Bekir Bahadır...”(s.179)

“O anda, arkalarından, **kendi kendine** söylenen birinin sesi geldi.” (s.179)

“At uşakları, hayretle başlarının çevirdikleri zaman, çadırın kapısına tutunan ve **kendi kendine** konuşan Bekir Bahadır’ı gördüler.”(s.180)

“Az sonra **kulaktan kulağa** bir haber, bütün erler arasında dolaştı.” (s.181)

“Mızrağının sapını **sıkı sıkı** kavramıştı.”(s.182)

“Karşısında durarak kendisini atmaca gibi **dik dik** süzen Ömer’e seslendi.” (s.182)

“Çandra’nın gözleri, bir canavar gözü gibi **iri iri** açıldı.”(s.183)

“Bu gözler **alev alev** parlarken büyük bir kinle haykırdı.” (s.183)

“İki at, **üç dört** metre kadar **gerisin geriye** sıçradılar.”(s.184)

“Ömer, mızrağı yere sapladıktan sonra, **ağır ağır** Çandra’ya doğru ilerlemeye başladı.”(s.186)

“Ama **birdenbire** Hindu ordusundan büyük bir uğultu yükseldi.”(s.186)

“At uşağı Aziz’in omzunu tutmuş, **sinirli sinirli** sıkarken.” (s.187)

“Hançerle **didik didik** edeceğim seni...”(s.187)

“Gözlerini, Çandra’nın gözlerinden ayırmadan **tane tane** şu sözleri söyledi.” (s.187)

“Şimdi ise hançerinle **didik didik** etmekten bahsediyorsun.”(s.188)

“Bu fark yetmezmiş gibi, iri adamın elinde de güneş ışığında şimşeklenen bir hançer **kalkıp inmekteydi.**”(s.188)

“O kadar savaşa **girip çıkmış** Bekir Bahadır heyecandan, artık dövüğe bakamıyordu.”(s.188)

“Meydanda ise, dövüş, bütün hızı ile **sürüp gitmekteydi.**”(s.189)

“Ayrıca yüzünden **şıpır şıpır** ter akıyordu.”(s.189)

“Çandra, **gerisin geriye üç dört** adım gitti.”(s.189)

“**Beş on** dakika beklediği halde, Hindu ordusundan uğultudan başka bir şey gelmediğini görünce, atını bir kaç defa şahlandırdıktan sonra, Türk ordusuna doğru sürdü.”(s.190)

“Atlarının gemlerinin sağlam **olup olmadığına** bakıldı.”(s.192)

“Güneş battıktan sonra, ovanın iki tarafında ateşler, **yer yer** gecenin kara örtüsünü yırttılar.”(s.192)

“Kulak memelerine takılı mücevherleri, başlarının hareketi ile **ışıl ışıl yanıp sönen** racalar, etrafı mağrur bir şekilde süzüyorlardı.”(s.193)

“Fil ayakları kalınlığındaki pazılarına, altın, gümüş pazıbentler takmış Hindu erleri, gözlerinde vahşi parıltılar **yanıp sönerken**, kılıçlarını, mızraklarını gözden geçiriyorlardı.”(s.193)

“Sonra da, kılıç, kargı ve topuzlara el atarak **göğüs göğüse** çarpışma...”(s.193)

“Yiğitlerin altlarındaki savaş kokusu almış atlar, yeri hiddetle dövdüler ve **sabırsız sabırsız** kişnediler.”(s.194)

“Filler **acı acı** inliyor, uluyor, atlar kişniyor, şahlanıyor, arabaları deviriyorlardı.”(s.195)

“Gaziler, uçar gibi giden atlarının üzerinde **peş peşe** öldürücü oklarını boşaltmaya devam ediyordu.”(s.194)

“Bu arada, gazilerin yeniden savurdıkları oklar, **peş peşe** Hindu saflarını biçti.”(s.197)

“Yaralı ve ölüler, hasat zamanı biçilen buğdaylar gibi **üst üste** yığıldı.”(s.197)

“İki tarafı kesici baltalar **inip kalkıyor**, acı çığlıklar ovaya yayılıyordu.”(s.197)

“Başına saplanan mızrakla çılgına dönen bir fil, **acı acı** uluyarak geriye dönüyor.”(s.198)

“Hindular **peş peşe** yıkıldıkları halde bitmek bilmiyorlar.”(s.198)

“**Üst üste** gelen, dinlenmiş taze Hindu kuvvetleriyle yapılan amansız çarpışma, gazileri de oldukça yıpratmıştı.”(s.198)

“Şahlanan veya **acı acı** kişneyen atların ağızları köpük içinde.”(s.199)

“İki tarafın da silahlı elleri **kalkıyor iniyor, kalkıyor iniyor...**”(s.199)

“Yanıdaki yiğitler **teker teker** düşmeye başlamışlardı.”(s.200)

“Sanki **yer gök** inlemeye başlamıştı.”(s.201)

“**Kalkıp inen** her darbeye Hindu erleri yerlere seriliyor.”(s.202)

“Yüz seksen bin Hindu, otuz bin Gazne ordusu karşısında **darmadağın** olmuştu.”(s.203)

“Evet, bu ses, Gazneli Mahmut’un, o **yiğitler yiğidi** büyük gazinin sesi idi.”(s.204)

“Arkasındaki komutanların da, ondan farkı yoktu; onlar da **yara bere** içinde idiler.”(s.205)

Pekiştirilmiş Kelime

Romanda on yedi kez, m, p, r ve s harflerinin ilk hecelere eklenmesiyle yapılan pekiştirilmiş kelimelere rastlanmıştır. Ayrıca bir kez de, bu kurala uymayan bir pekiştirilmiş kelime olan “rengarenk” kullanılmıştır. En çok kullanılan pekiştirilmiş kelimeler, ikişer kez kullanılan “kapkara”, “bambaşka”, “bembeyaz”, ve “dümdüz”dür. Romandaki pekiştirilmiş kelimeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Gözleri **kapkara** ve ışıltılıydı.”(s.7)

“Yoksa **apansızın** kolumu çekerek beni düşürmen mi?”(s.13)

“Bu **bambaşka** bir meseledir, dedi.”(s.30)

“Sanki bir ormanda, **yapayalnız**, karşısındaki hedefe ok atacaktı.”(s.44)

“Atların dizlerine kadar yükselen **yemyeşil** otlar, önlerinde yeşil bir deniz gibi uzanmaktaydı.”(s.53)

“Beyaz gömleğinin sol tarafı, akan kandan **kıpkırmızı** olmuştu.”(s.66)

“Esmer çehresinde, aralık dudakları arasındaki dişleri **bembeyaz** gözüküyordu.”(s.69)

“Cellatlardan biri, ateşte **kıpkızıl** hale gelmiş demiri, Ömer’e vurmak için kaptı.”(s.82)

“**Tertemiz** bir hava ciğerlerini doldurdu.”(s.103)

“Sita, **bembeyaz** kesildi.”(s.118)

“Ormana kadar olan arazi **dümdüzdü**.”(s.125)

“Hindular, şatonun etrafını **dümdüz** etmişler, gelecek bir tehlikeyi önceden görebilmeyi sağlamışlardı.”(s.125 - 126)

“Çeşitli hayvan bağırtılarının geldiği vahşi orman, **kapkara** bir canavar gibi uzanıyordu.”(s.126)

“Önünden maymunlar kaçışıyor, **rengarenk** tüylü papağanlar uçuşuyordu.”(s.128)

“**Koskoca** bir çölü açacaklardı.”(s.141)

“Akşamın serinliği bastırırken, mücevher parıltıları gibi ışıldayan yıldızların **bambaşka** güzellik verdiğini, çölün serin ve temiz havası hepsini canlandırmıştı.”(s.159)

“Bekir Bahadır durumu görünce **sapsarı** kesilmişti.”(s.187)

“Sakalının sağ yanı, akan kandan **kıpkırmızı** olmuştu.”(s.204)

Abartma

Yirmi altı cümlede abartmaya rastlanmıştır. Abartmaların sekizi, Ömer’in gücünü anlatmak için kullanılmıştır. (11. sayfadaki son üç cümle, 65., 77., 120., 166., ve 189. sayfalardaki cümleler) Kullanım sıralarına göre içinde abartma bulunan cümleler şunlardır:

“Ömer, üzeniyi tutmak isteyen adamın, **bir fil bacağı kalınlığındaki** iri kolunu yakalayıp, öyle bir çekti ki, Hindu silahşörü, tepesi aşağı uçtu.”(s.11)

“**Nesin sen? Bir ejder mi?**” (s.11)

“İlahlardan birinin oğlu mu?”(s.11)

“Yoksa İndra’nın şimşeği misin sen?”(s.11)

“Gazilerden öyle bir uğultu yükseldi ki, **sanki gök gürlüyordu.**”(s.43)

“**Masal kahramanı gibi** bir yiğitsin sen!” (s.65)

“**Göğsündeki kalp değil de taş parçası** sanki!”(s.68)

“**Uçtu adeta! Kanatlı mı ne?**”(s.77)

“**Yanımda gördüğün şu üç cellat, dilsizleri bile konuşurmasını bilirler...**”(s.81)

“**Değil bir düşman, sen bile kırık hançere ihanet etsen acımazdım.**”(s.111)

“**Kalleşçe öldürdüğün Ömer’in tırnağı bile olamazsın sen!**”(s.112)

“**Silahlar sanki bu yiğide işlemiyordu.**”(s.120)

“Gerçi onun bu ormanda, kırık hançeri götürenleri bulması, **saman yığını içinde iğne aramaktan başka bir şey değildi.**”(s.127)

“Öyle bir çöl ki, **amansız ve korkunç bir ejderhadan farksızdı.**”(s.141)

“**Sevinçten çıldıracaktım neredeyse...**”(s.160)

“Sen de yanımda olduktan sonra bu çöl benim için **cennetten farksız,** diyordu.”(s.160)

“**Sanki on yıl ihtiyarlamıştı.**”(s.168)

“**Buna Ömer saldırmıştı değil, bir fırtına esiyordu demek daha doğru olur.**”(s.166)

“**Çandra kobra yılanından zehirli ve çeviktir.**”(s.175)

“**Bir kedi kadar çevik, bir yılan kadar zehirlidir.**”(s.177)

“Bundan sonraki olaylar **yıldırım kadar çabuk geçti.**”(s.177)

“**Bu genç bahadırın parmakları kerpeten miydi ne?**”(s.189)

“**Sanki dağdan inen sel suları, her şeyi yıkarak ovaya yayılmaya başlamıştı.**”(s.194)

“Gazilerin her biri **birer masal kahramanı gibi...**”(s.199)

“**Sanki bir ejderha idi.**”(s.200)

“Sanki yüz adam gücü gelmişti koca bahadıra...”(s.200)

Değerlendirme

Romanda iki kez atasözü, sekiz yüz otuz üç kez deyim, yüz yetmiş sekiz kez benzetme, iki yüz altmış altı kez ikileme, on sekiz kez pekiştirilmiş kelime kullanılmıştır. Ayrıca romanda, içinde abartma bulunan yirmi altı cümle yer almaktadır. Sadece iki atasözünün kullanılması önemli bir eksiklik fakat genel olarak bakıldığında kitabın çocuğun dil gelişimini destekleyecek niteliklere sahip bir çocuk kitabı olduğu düşünülmektedir.

5.1.2.5 Efsane Komutan (Tarık bin Ziyad)

Efsane Komutan, Timaş Yayınevinin Doludizgin Romanlar (+13 Tarihi Roman) dizisi içinde, 2014 yılının şubat ayında, İstanbul’da basılmıştır. Belirttiğimiz tarihte on birinci baskısı yapılan kitabın sayfa sayısı 207’dir.

Eserin İç Yapı Özellikleri

Konu: Endülüs’ün fethi

Ana Fikir ve Yardımcı Fikirler

A.Ana fikir: Kişinin dini duyguları ve ahlakı sağlamsa, ne olursa olsun doğru yoldan ayrılmaz.

B.Yardımcı Fikirler

1. Kendi yakınlarına ihanet eden kişi başkalarına da ihanet eder.
2. İdarecilerin görevi himayesindekileri korumak ve kollamaktır.
3. İslam, yayıldığı yere adalet, şefkat ve merhamet getirir.
4. Kişi İslam’a gerçekten sarılırsa, yaptığı bütün kötülüklerden vazgeçer.
5. Peygamberimiz tüm insanları sevip değer vermiştir.
6. Müslümanlar emanete hıyanet etmez.
7. Yabancılar bile Müslümanların iyi niyetine güvenmektedir.
8. Müslümanlar kibar kişilerdir.
9. Müslümanlar, kimseye İslam’ı seçmesi için baskı yapmaz.

10. Yöneticiler ölçülü hareket etmelidir.
11. Acelecilik pişmanlığın anasıdır.
12. Aceleci kişiler öğrenmeden istemeye, anlamadan cevaba, sabit olmadan cezaya kalkışır ve bu hal sadece pişmanlık getirir.
13. Akıllı kişi, tehlikelere karşı tedbir alır.
14. Katı insanlar da bazen birilerine merhamet gösterebilir.
15. Hırsızlık yapmak, haram yoldan para kazanmak doğru değildir.
16. İnsan yalan söylememelidir.
17. Kimse kimseyi küçük görmemelidir, tüm insanlar şerefli varlıklardır.
18. Topluluğun başına gelen felaketler, topluluktaki kişileri birbirine yaklaştırır.
19. Allah, gururlananları, böbürleneni ve methedilmek isteyenleri sevmez.
20. Öfkeye kapılan kişi mantıklı düşünemez.
21. Hatasız kul olmaz.
22. Kendine boş yere güvenmek insana yarar getirmez.
23. Zorluklar karşısında hemen pes etmemek, zorluklara direnmek gerekir.
24. Her şerde bir hayır vardır.

Ana fikir ve yardımcı fikirler, İslamiyet ve Müslümanlar ile ahlaklı, makul insanların özellikleri hakkında bilgi vermektedir. Bunların, çocuğa bir Müslüman'ın tam manasıyla nasıl olması gerektiğini öğretmesi açısından yararlı olduğu düşünülmektedir.

Olay Örgüsü: Abdullah ve arkadaşları, yolda, üç kişiyi soymaya çalışan bir haydut çetesiyle karşılaşır. Onlarla çatışır ve çatışma sonunda haydutlar korkup kaçar. Haydutlar, soymaya çalıştıkları Yahudi'nin ayağını kırmışlardır. Yahudi, Abdullah ve arkadaşlarından kendisini evine götürmelerini ister. Abdullah, onu evine götürmeye karar verir.

Yahudi, evinde ona çok iyi davranır. Yahudi'nin kızı Ester, Abdullah'a aşık olur fakat onun nişanlı olduğunu öğrenince aşkını dile getirmez. Abdullah birkaç gün sonra evine döner.

Evinde biraz zaman geçirdikten sonra, Tarık bin Ziyad'ın Endülüs'ü fethi için keşif yapmak üzere gönderdiği bir birlikle Endülüs'e gider. Bu askerler, keşfin dönüşünde bir Vizigot birliğinin saldırısına uğrarlar, birlik dağılır, bazı askerler şehit olur. Abdullah şehitler arasında ağır yaralı yatarken bir çingene topluluğu gelir ve Abdullah, bu topluluğun içinde bulunan Esterella tarafından kurtarılır.

İyileşip onlarla yaşamaya başlayan ama hafızasını kaybettiğinden hiçbir şey hatırlamayan Abdullah, onların ahlak anlayışını beğenmemektedir. Esterella'nın kendisine olan aşkına da karşılık vermez. Bir gün, bir hırsızlık soruşturmasında askerler çingenelelerin çadırlarını basar ve suçsuz olmalarına rağmen bazılarını tutuklayıp götürür.

Tutuklananlar arasında olan Abdullah, askerler tarafından cezasını çekmeye götürülürken, Cordoba'da Ester ve dadısı tarafından görülür ve askerlerden satın alınır.

Bu sırada Cordoba'da evler soyulmakta, dükkanlar yağmalanmaktadır. Esterlerle yaşamaya başlayan Abdullah, Cordoba'daki soyguncuların Esterlerin evini soymasını engeller ama bu sırada başına bir darbe alır ve bayılır. Ayıldığında hafızası yerine gelir ve Endülüs'teki karargaha döner.

Burada nişanlısına, kendisinin öldüğünün söylendiğini ve nişanlısının da onun yasını tutarken vefat ettiğini öğrenir. Bu sırada Ziyad ve askerleri Endülüs'ü fetheder. Fetihden sonra Jakob ve arkadaşları, Abdullah'ın yanına gelirler. Vizigotların elindeki zümrüt sofrayı bulup kendilerine vermesi için rüşvet teklif ederler. Abdullah bunu kesin bir dille reddeder.

Zümrüt sofrayı Jakob ve adamlarından önce bulmaya karar veren Abdullah, bunun için çabalarırken Ester ile karşılaşır. Ester ona sofrayı bulması için yardım eder. Sofrayı bulmuşken Jakob ve adamlarıyla karşılaşır. Adamlar, Abdullahlara saldırırlar. Saldıranların kimi ölür kimi de teslim olur.

Zümrüt sofrayı ele geçiren Abdullah, Ester'e evlenme teklif eder ve Ester de bu teklifi kabul eder.

Abdullah ve Tarık bin Ziyad cephesinde ilerleyen olay örgüsünün çocuğun ilgisini çekecek maceralı bir kurguya sahip olduğu düşünülmektedir. Bu iki kahramanın davranışları ve sözleri de, çocuğun onları rol model alması açısından olumlu

özellikler taşımaktadır. Romanın tarihi bir olayı ele almasının, çocuğa tarih sevgisi aşılması açısından faydalı olduğu kanısına ulaşılmıştır.

Mekan: Romadaki olaylar Kayrevan, Cordoba, İfrikiyye ve Endülüs önlerinde geçmektedir. Buralar, çocuğun Müslümanların tarihini öğrenirken bilmesinin yararlı olacağı yerlerdir.

Karakterler/ Kahramanlar

Romanda sekiz kahraman ön plana çıkmaktadır. Bu kahramanlardan dördü kız dördü erkektir. Romanda yer alan kahramanlar ve özellikleri şunlardır:

1.Derece Kahraman

Bir asker olan Abdullah ve ünlü komutan Tarık bin Ziyad, romanın birinci derece kahramanlarıdır.

Abdullah

Romanın on dokuzuncu sayfasında Abdullah “ Daha yirmi iki yirmi üç yaşlarında. Ama yaşından çok olgun... (...) Kapı gibi bir delikanlı. (...) Bir parsın çevikliğine ve elli yaşındaki birinin ihtiyatına sahiptir.” sözleriyle tanıtılmaktadır. Zor durumdaki herkese yardım etmesi, zorba kişilere karşı çıkması, sorunlara hızla çözüm üretmesi, Çingeneler arasında yaşadığı dönemde onların hırsızlık yapmasını yanlış bulup bunu sık sık dile getirmesi merhametli, korkusuz, zeki, dini bütün ve ahlaklı olduğunu göstermektedir.

Berberidir. Tarık bin Ziyad’ın ordusundadır. Silah kullanmada ustadır. Komutanları tarafından çok sevilir. İspanyolcayı çok iyi bilir.

Tarık bin Ziyad

Kitapta kendisinden şöyle bahsedilmektedir: “ Beyaz harmanisi uçşan bu atlıdan, güç ve kuvvet fişkıyordu. Güneşin, tunca çevirdiği yüzü, çok yakışıklıydı. Zeka fişkırarak parlak gözlerinde kıvılcımlar uçşuyordu. Dudaklarının iki yanında, bıyıklarıyla birleşmiş sakalı bu çehreyi, daha da çarpıcı yapmıştı”(s.121). Savaşlarda gösterdiği cesaret, seferden önce yenilmeleri halinde geri dönmelerini sağlayacak gemileri yaktırması cesur, kararlı ve kendine güvenen biri olduğunu göstermektedir. Disipline çok önem verir. Askerleri tarafından sevilen, sayılan bir komutandır.

Tarık bin Ziyad ve Abdullah'ın, çocuğa iyi bir komutan ve askerin nasıl olması gerektiğini ve insanı başarıya götüren iş ahlakı ile bakış açısını öğretmesi açısından olumlu kahramanlar olduğu düşünülmektedir.

2. Derece Kahraman

Ester, Esterella ve Raşel, romandaki ikinci derece kahramanlardır.

Ester

Abdullah ve Ester'in ilk karşılaşmalarında Ester şöyle tasvir edilir: “ Eşikte, on dokuz yirmi yaşlarında bir kız vardı. Beyaz yüzünde, koyu kara gözleri ışıldıyordu. Tam bir tezat teşkil eden gözler ve yüz, birbirlerinin renklerini daha da kuvvetlendirmekteydi. Bembeyaz bir çehre ve kapkara gözler... Derin bakışların manalı bir şekilde güzelleştirdiği ince hatlı bu yüz, ender güzellikteydi”(s.46).

Roman boyunca söylediği sözler ve gösterdiği davranışlardan iyi niyetli, ahlaklı ve kibar bir kız olduğu anlaşılan Ester, Yasef'in kızıdır. Annesi o küçükken vefat etmiştir. Ester, Abdullah'ın İslam'a göre oluşturduğu kişiliğini ve İslam'ı tanıdıkça İslamiyet'e yakınlık duyar ve Müslüman olur. Zehra'nın ölümü sonrasında Abdullah'la evlenir.

Esterella

Esterella “Kumral saçlarının çevrelediği yanık yüzü, çok güzeldi. Uzun kirpiklerinin arasında zümrüt gibi ışıldayan yeşil gözlerinde, büyük bir azim okunuyordu. Çingeneler arasında ender rastlanan bir tipti”(s.74) cümleleriyle tanıtılmaktadır.

Bencil, kaba, çabuk öfkelenen biridir. Abdullah'ı çok sever, sevgisine karşılık bulamadıkça ona öfkelenir fakat ona olan sevgisi azalmaz. Bir Vizigot ailesinden daha doğar doğmaz kaçırılmış ve Çingenelerin arasında büyütülmüştür. Bunu yıllar sonra öğrenir.

Raşel

Romanda fiziksel bir özelliğine rastlanmayan Raşel, Ester'in oda hizmetçisidir. Ester'i çok sever. Gözü açık biridir. Bu, Ester'e Abdullah hakkında verdiği öğütlerden anlaşılmaktadır. Ester'in annesi ölürken, kızını ona emanet etmiştir. Raşel de Ester'in her derdiyle ilgilenmektedir. Aralarında sıkı bir bağ vardır.

3.Derece Kahraman

Zehra, Yasef ve Jakob üçüncü derece kahraman olarak karşımıza çıkmaktadır.

Zehra

Abdullah, hafızasını kaybettiği dönemde Zehra'nın hayali hep gözünün önüne gelmektedir. Abdullah, adını, kim olduğunu hatırlayamadığı Zehra'yı şöyle betimler: “ Yalnız gözlerimin önünde gülümseyen karagözlü yanık yüzlü, güzel bir kız beliriyor ara sıra”(s.80).

Abdullah'ın ilk eşi olan Zehra, Abdullah'a karşı büyük bir sevgi duymaktadır. O kadar ki, Abdullah'ın öldüğünü sanan arkadaşları, ölüm haberini ona ilettiklerinde yemeden içmeden kesilir. Zamanla aklını kaybeder ve vefat eder.

Yasef

Sakallı, yaşlı bir adamdır. Abdullah'ın kendisini kurtarmasının ardından ona karşı olan davranışlarından vefalı olduğu anlaşılmaktadır. Yahudi bir tüccardır. Zengindir, emrinde birçok adam vardır.

Jakob

Gençtir. Parlak gözleri vardır. Babası olan Yasef'in aksine vefasız biridir. Çünkü babasının hayatını kurtaran Abdullah'a kendi çıkarları için düşmanlık etmiştir. Amacına ulaşmak için her yolu mubah görür. Evlerini basan hırsızlara karşı cesurca karşılık veremediği için pek cesur olmadığı söylenebilir.

Anlatıcı: Romanda yazar – anlatıcı yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin, Abdullah ve Tarık bin Ziyad'ın okuyucuya tüm yönleriyle tanıtılması açısından yararlı olduğu düşünülmektedir.

Zaman

Romanın geçtiği dönem: Romanda Endülüs'ün Tarık bin Ziyad tarafından fethedildiği dönemde, 710 – 711 yılları arasında geçmektedir.

Romanın yaşandığı süreç: Olaylar, yaklaşık bir yıllık bir zaman dilimine yaşanmaktadır.

Romanın yazım tarihi: Romanın Timaş Yayınları'nda ilk basım tarihi, yayınevinin sitesinde 1998 olarak belirtilmiştir. Daha önceki basımı hakkında yaptığımız çalışmada, yazarın, bu isimde bir romanının ilk basım tarihine rastlanmamıştır. Fakat

Tekin'in(1999: 204) Edebiyatımızda İsimler ve Terimler isimli eserinde yazarın "Endülüs Şahini" isimli bir kitabının olduğu belirtilmiştir. Şu anda yazarın bu isimde bir kitabının piyasada bulunmamasından ve "Efsane Komutan"ın konusunun Endülüs'te geçmesinden, elimizdeki kitabın adının ilk basımda "Endülüs Şahini" olduğu ve ilk kez 1990 yılında basıldığı düşünülmektedir.

Dil ve Anlatım

Dil ve anlatım başlığı içinde, romandaki atasözleri, deyimler, benzetmeler, ikilemeler, pekiştirilmiş kelimeler ve abartmalar ele alınmaktadır.

Atasözü

Romanda üç kez atasözü kullanılmıştır. Bu, çocuğun dil gelişimi açısından kabul edilebilir bir sayıdır. Romandaki atasözleri kullanım sırasına göre şunlardır:

"Hatasız kul olmaz."(s.126)

"Öyleyse kalp kalbe karşı..."(s.135)

"Sonra, son pişmanlık fayda vermez."(s.154)

İlk atasözü, herkesin hata yapabileceğini, ikincisi birbirini seven insanların birbirleri hakkında aynı olumlu düşüncelere sahip olacağını ve son atasözü de kişinin yaptıklarından dolayı pişman olmasının durumu düzeltmeye bir yarar sağlamayacağını vurgulamaktadır. Bu atasözleri, çocuğa kazandırmak istedikleri fikirler açısından olumlu özelliklere sahiptir.

Deyim

Romanda deyimler, sekiz otuz iki kez kullanılmıştır. Bu durumda, romanda sayfa başına ortalama 4.1 deyim düşmektedir. Kitaptaki deyim sayısının çocukların dil gelişimini desteklediği düşünülmektedir.

Romandaki deyimler kullanım sıralarına göre şunlardır:

"Atların toynakları altında kumlar çıtırtılarla eziliyor kumlara gömülüp kasılan ve adaleleri dışarı fırlamış bu çevik ayaklar, ezdikleri kumlardan kuvvet alarak, tekrar ileri atılıyordu."(s.5)

"Atlılar ancak hava karardığı zaman şehre girdiler." (s.6)

"Akşamın kara örtüsü şehrin üzerine çökmüştü. Hurma ve nar ağaçlarının meydana getirdiği bir karartıyı geçmişlerdi ki, genel valinin köşkü karşlarına çıktı." (s.6)

“-Beklediklerimiz!.. Şam Sarayı'ndan!.. dedikten sonra yüzünde,hoşnutluktan **ileri gelen** tatlı bir tebessümle elini uzatırken.”(s.7)

“Bizlere **şeref verdiniz** kıymetli kardeşlerim !..” (s.7)

“İfrikiyye Genel Valisi Musa bin Nusayr misafirine **yol gösterdi.**”(s.8)

“**Gözlerimiz** günlerden beri **yollardaydı.**”(s.8)

“Dinlensinler ve **rahat etsinler.**”(s.8)

“Bu sözlerden sonra Abdullah'ın **koluna girdi.**”(s.8)

“**Yola çıkalı** bir ay kadar oldu.”(s.8)

“Mecburen on beş günlük **yolu** daha uzun zamanda **alabildik.**”(s.8)

“**Kusurumuza bakma.**”(s.8)

“Neyse **zararı yok.**”(s.8)

“Suriye'den buraya kadar bütün kabilelerin Ümeyye Oğulları Devleti'ne bağlılıklarını gördük ve **göğsümüz kabardı.**” (s.8)

“Değil **kılıç çeken** bir Berberiyeye, bize ters bakan birine bile rastlamadık.”(s.8)

“Bunu, **geri döndüğümüzde** Şam Sarayında söylemeye kararlıyız...”(s.9)

“Musa **ses çıkarmadı.**”(s.9)

“Sadece **iç geçirdi.**” (s.9)

“Tunç **rengini almış** bu çehre,“Ben dünyanın iyi ve kötü günlerini gördüm!” der gibiydi.”(s.9)

“Meşhur komutanlardan Ukbe bin Nafi, Atlas okyanusuna kadar Kuzey Afrika topraklarını **ele geçirip** Berberiler arasında İslamiyeti yaymaya başlamıştı.”(s.9)

“O da, İfrikiyye’de, kendinden önce **meydana gelmiş** olan olaylardaki yaraları sardı; huzuru sağladı.”(s.10)

“Berberiler arasındaki İslamlaşma hareketlerinin yayılmasında **rol oynadı.**”(s.10)

“Çünkü Musa idaresinde, Berberiler kılıçlarını kıllarına sokmuşlar, tahrikçi Bizans'a **yüz vermemişler** ve akın akın Müslüman olmaya başlamışlardı.”(s.10)

“Musa’nın çok önemli hareketlerinden biri de, Berberilere **değer vermesi**, liyakatli olanlara devlet hizmetlerinde **yer vermesiydi.**”(s.10)

“Onun bu hareketi, Berberilerin, **gururlarını okşamış** ve Emevi Devleti’ne daha çok bağlanmışlardı.”(s.10)

“**Üzerine** akşamın kara örtüsü **çökmüş** İfrikiyye, bütün genişliği ile uzanıyordu.”(s.11)

“Binlerce böceğin cırlamaları arasında denizden gelen esintiyi **içlerine çektiler.**” (s.11)

“Az önce kızarmaya başlamış olan ay, şimdi altın **rengini almıştı.**”(s.11)

“Yeryüzü bu kadar güzelse, cennet **kimbilir** ne kadar güzeldir?” (s.12)

“Hafif dalga sesleri **kulaklara** kadar **gelmekteydi.**” (s.12)

“Müslümanları, büyük denizde tehlikeye **maruz bırakma!**”(s.13)

“Elinde, Şam Sarayında gelmiş nameyi tutan Musa, derin bir **nefes aldı.**” (s.14)

“Düşün Abdullah, İspanya'nın **elimize geçmesi** için artık bir sebep ve engel yok...” (s.14)

“Abdullah, **yüzünü buruşturdu:**” (s.14)

“Bize yardımcı olabileceklerine de **ihtimal verme!**” (s.14)

“Bizim asıl faydalanacağımız husus, Septe muhafaza komutanı Kont Jülyenus’un bizimle anlaşıp, bizi bu sefer için **teşvik etmesi.**” (s.14)

“Kendi hükümdarına ihanet eden bir kimseden bize **ne gibi** bir hayır gelir Musa?” (s.14)

“Çünkü Kral, bu adamın kızına tecavüz edip, onu **yüz üstü bırakmış.**”(s.14 - 15)

“Bir babanın namus uğruna **duyduğu kin** neler yaptırılmaz insana.” (s.15)

“Ta ki, geçen sene ekim ayının karanlık bir gecesinde dört gemisini **emrimize verip,** Endülüs kıyılarına geçip el- Hadra’ ya beraberce saldırıda bulununca, ona inandım.”(s.15)

“**Ne günlere kaldık.**”(s.15)

“Halkının namusunu korumakla görevli kral, bizzat kendisi namusa **el uzatıyor.**”(s.15)

“Musa **iç geçirdi:**” (s.15)

“Ceziretü’ l- Hadra’yı **kontrol altına aldırıldıktan** sonra da fetih için büyük kuvveti **sevkedeceğim!**...”(s.16)

“Düşmanın zayıf noktalarını bir bakışta **fark ediyor**, orduyu istediği yere **sevk edebiliyor.**”(s.16)

“Senin insanları tanıman ve **idare etmen** de takdire şayan.” (s.17)

“Bir Berberi olan Tarık bin Ziyad ve askerleri şayet bize **karşı çıkmış** olsaydı, büyük **kayıplar verirdik.**”(s.17)

“Berberilerin gözleri, öç almaktan ve **kan dökmekten** başka bir şey görmüyordu.”(s.17)

“Ama, şimdi bu öç düşüncesinin **yerini** İslama hizmet düşüncesi **almış.**”(s.17)

“Fakat böyle büyük bir fetih hareketini Araplara değil de, Berberilere bırakmana **akıl erdiremedim** Musa?”(s.17)

“Bütün insanları sevdi ve **değer verdi.**”(s.17)

“Sözlerine **hak vermemek** elde değil.”(s.18)

“Erlerin tavırları çok **hoşuma gitti** Musa!”(s.18)

“Görsen **hayran olursun.**”(s. 19)

“**Kapı gibi** bir delikanlı.” (s. 19)

“Çok da zeki ve üstelik, kendisine verilen görevi ölüm pahasına **yerine getiren** biridir!”(s. 19)

“Fakat Vizigotların çok sert davrandıkları yerli halk ve esirler, artık **nasır bağlamış** çıplak ayaklarıyla kızgın toprağa ve taşlara basmak **zorunda kalıyorlardı.**”(s.20)

“Sırtlarındaki ağır yükleri dengelemeye çalışıp, ağır ağır ilerleyen bu insanlar, **su gibi terliyorlardı.**”(s.21)

“**Başına** hasır bir şapka **geçirmiş** gardiyan, elindeki kırbaçla oynuyor, **canı sıkıldıkça**, yanından geçen esirlere bir kırbaç indiriyordu.”(s.21)

“Tabi, sarfettikleri bu güç, **pahalıya mal oluyor;** ilerde sendelemeye başlıyorlardı.”(s.21)

“Ama hiçbirinin **gözünün yaşına bakıldığı** yoktu.”(s.21)

“Esirler yorgunluktan **yere yıkılacaklarmış**, ya da bu ağır yüklerin **altında kalıp** ezilip öleceklermiş, **umurunda bile değildi.**”(s.21- 22)

“Esirler çoktu; ama kral bir taneydi, onu üzmemek gerekirdi; tabi en **başta gelen**, onu kızdırmamaktı.”(s.22)

“Senin, şarabı din kitabından daha fazla sevdiğini söyleyenlere ben de **hak vereceğim** galiba...”(s.23)

“Ya da, onun yanına varamadan bir ağaç altında da **sızıp kalacağız.**”(s.23)

“**Gözünü seveyim** Alfons’um; bir yudumcuk çekeyim, başka yok...”(s.23)

“Ben de **ağzıma** bir yudum **almayacağım**, göreceksin.”(s.23)

“**Ölçüyü kaçırmamak** lazım.”(s.24)

“Arius Mezhebini bırakıp Katolikliğe geçmiş bu adamlara kötü **örnek olmaya** hakkımız yok.”(s.24)

“Bir esiri burçtan atışını **gözlerimle görmesem**, ben de inanmazdım o kadar insafsız olduğuna.”(s.24)

“Julyo’nun konuşması **yarıda kaldı.**”(s.25)

“O sırada, artık ormandan çıkıp ilerlemeye başlamış oldukları dar vadide, **karşlarına** birden bire **dikilen** eşkıya kılıklı üç adam, onda konuşacak takat bırakmamıştı.”(s.25)

“**Saçları sakalları birbirine karışmış**, çatık kaşlı bu adamlar, elleriyle, katırlarından inmelerini işaret ediyorlardı.”(s.25)

“İki papaz, belki de, ruhani kişiler olmanın kendilerine dokunulmazlık sağlayacağını düşünerek ,işi biraz **ağırdan aldılar.**”(s.25)

“Hatta, Alfons, bu durumda bile Julyo'ya takılmaktan **geri kalmadı.**”(s.25)

“Bak tam **dişine göre** üç Vizigot!..”(s.26)

“Fakat bu gevezeliğin **cezasını çekti.**”(s.26)

“Eşkuya kılıklı adamlardan en irisi, **kaşlarını çatıp yüzünü buruşturarak** haykırdı.”(s.26)

“O zamana kadar böyle bir teklifle karşılaşmamış olan ve karşısındaki adamın da hiç **şakaya gelir** insan olmadığını anlayan Alfons’un elleri ve ayakları titremeye başladı.” (s.26)

“Julyo **söze karıştı:**” (s.27)

“Vardı, vardı ama sizin gibi papazlar **yok etti.**”(s.27)

“**Şaka etmeyin** kardeşlerim!..”(s.27)

“Diğerleri de, Julyo’nun **kollarına girip**, onu bir çocuk gibi kaldırdılar.”(s.28)

“Keselerin büzülmüş ağızlarını açıp avuçlarına döken eşkıyaların **gözleri** sevinçle **parladı.**”(s.28)

“**Boğazımızdan kesip** biriktirdik kardeşlerimiz!..”(s.29)

“Diğer ikisi parmaklarıyla Alfons’u gösterip **kahkahayı bastılar:**” (s.29)

“Yoksulları böyle ise, zenginleri **kim bilir** nasıldır bunların?..”(s.29)

“**Al benden de o kadar;**” (s.30)

“Diğerlerinin de **gözleri parladı.**”(s.30)

“Yahudiler iyice yaklaşıncaya, eşkıyalar **ayağa kalktılar.**”(s.30)

“Böyle çabuk **karar verebilenlerle** karşılaşmamıştık bu zamana kadar!..” (s.31)

“Bezirganların kaçabilmeleri **mümkün görünmüyordu.**”(s.31)

“Biraz durup, koşarak gelen arkadaşına bunları teslim ettikten sonra,yine kaçanın **peşine takıldı.**”(s.31)

“Öndeki bezirgan, arkadaşının yakalandığını anlayınca çılgın bir **korkuya kapılarak**, hayvanı kırbaçlamaya başlamıştı.”(s.31)

“Artık, **yoldan da çıkmıştı.**” (s.31)

“Yine, arkasındakilerin yaklaşip yaklaşmadıklarına baktığı sırada **olanlar oldu.**”(s.32)

“Bezirgan katırının peşine bağlanmış ve ona **ayak uydurmaya** çalışan iki eşek, yüksekte aşağı düşen zincirin halkalarını da aşağı çekmesi gibi, uçurumun ağzına doğru kaydılar.”(s.32)

“Dağ başında, bizim gibi birkaç kişi senin de **yolunu kesselerdi, kimbilir** nasıl kaçardın?”(s.32)

“İki adam, bu sözlerden sonra **katıla katıla gülmeye** başladılar.”(s.32)

“Ölmüş olan hem de feci bir şekilde **can vermiş** olan Yahudiye acıdıkları yoktu.”(s.32)

“Kral Rodrik ve ondan önceki Krallar, İspanya'da yaşayan Yahudilere çok ağır vergiler koymuşlar ve kazandıklarının yarısından fazlasını **ellerinden almaya** kalkmışlardı.”(s.33)

“Eşkiyalar **geri döndüklerinde** yürüyerek gelen arkadaşlarına, teslim etmiş oldukları Yahudinin, papazların yanına getirilmiş olduğunu gördüler.”(s.33)

“**Göz ucu ile** onlara **bakan** Pedro.”(s.34)

“Bu Yahudinin servetini **ele geçirdiğinize** göre, bizim keseleri, bize bırakırsınız değil mi?”(s.34)

“Papaz parası **uğur getirmez** kardeşlerim!..” (s.34)

“Başını birden kaldırıp, ormandan çıkan yola **göz atan** Pedro.” (s.35)

“Papazlar aniden **seslerini kestiler.**”(s.35)

“Bezirgan da, papazlara **verilen gözdağından** kendine düşen payı almış olacak ki, ağlayıp inlemesini kesip yalvarır gözlerle eşkiyalara bakmaya başladı.” (s.35)

“Pedro, onların kaçmasına **fırsat vermemek** için birden **ayağa kalkarken.**” (s.36)

“Üzerlerine gelen bu yolcuların, öyle **kuru gürültüye pabuç bırakmayacaklarını** anladılar.” (s.36)

“Atlıların en genci, atını, eşyaların buldukları kayanın yanından sürerken, hançeri ile, biraz **ileri çıkmış** Juno'nun omzunu çizip geçti.”(s.36)

“-Fazla ileri **çıktın ahmak**, diye ona haykırdı sonra biraz ileriye gitmiş olan atlıya:” (s.36)

“ Elindeki hançeri, **şimşek gibi**, at üstündeki gence fırlattı.”(s.36)

“Pedro'nun o zamana kadar fırlattığı hançerlerin **boşa gittiği** görülmemiştir.”(s.37)

“Pedro, Juno ve diğer eşkiya, üzüntülü birer **çılgık atarlarken**, genç, atının üzerinde tekrar doğruldu ve üzerlerine geldi.”(s.37)

“Pedro, **aklına gelen** ani bir kararla ayaklarının cebindeki papazlara değildi.”(s.37)

“Acıyın **ne olur!**..”(s.37)

“Bekir ile Ahmet, atlarını biraz **geri alırlarken** Abdullah gayet güzel bir Vizigot diliyle.”(s.38)

“-Onlara bir şey yapmazsanız, sizin **çekip gitmenize** izin verebiliriz, dedi.”(s.38)

“Eğer bu zavallılara bir **zarar verecek** olursan, söz veriyorum ki, **peşinize takılır, girdiğiniz iğne deliği dahi** olsa sizi yakalar gebertiriz!..”(s.39)

“Diğer eşkiya da, onların önlerinde gidiyor ve **yol gösteriyordu.**”(s.39)

“Eşkiyalar, **esir ettikleri** papazlarla yamaca tırmandılar ve sonunda, varmak istedikleri çalığa ulaştılar.”(s.39)

“Papazlar, **serbest kalınca** sevinçten ağlayarak, tepeden inmeye başladılar.”(s.39)

“Sonra, kendisiyle beraber yaraya bakan arkadaşlarıyla **göz göze gelince:** “Kötü!” dercesine başını salladı.”(s.39)

“Onlar, papazların teşekkürlerini **kısa kestirip**, Yahudinin kırığını tedaviye başladılar.”(s.40)

“Julyo da Alfons da, **yüzünü buruşturdu.**” (s.40)

“Korkma o kadar, diye **teselli etmek** yoluna gitti.”(s.41)

“Müslümanlar merhametli olurlar ve kendilerine yalvaran insanları **geri çevirmezler.**”(s.41)

“Abdullah, Yahudiye yardımcı olmaya **karar verdi.**”(s.41)

“Yapacağımız bu iyiliğin **altında kalmam.**”(s.42)

“Artık **geri dönmemiz** lazım.”(s.42)

“Üçünün de **canı sıkılmıştı.**”(s.43)

“Yasef, yiğitleri yine **can damarlarından yakaladı.**”(s.43)

“Üç arkadaş **göz göze geldiler.**”(s.43)

“**Aklıma şu geliyor!**”(s.43)

“Yoksa yalvaran bu yüz hayatım boyunca **gözlerimin önünden gitmez.**”(s.43)

“Her **ne pahasına olursa olsun**, onu evine kadar götürmeli birimiz.”(s.43)

“Zehra'ya **selam söyle!**...”(s.44)

“Her duamda sizde **yer alacaksınız.**”(s.46)

“**Sağolun!**”(s.47)

“**Kusura bakmayınız** daha önce söylemem gerekirdi.”(s.47)

“**Başından geçenleri,** gece anlattı.”(s.47)

“Bize yardım etmek değil, imkan bulsalar hepimizi **yok edecekler.**”(s.47)

“Artık gitmem için, bana **müsaade edersiniz** değil mi?”(s.48)

“Konukseverlikte bir **kusur** mu **ettik?..**”(s.48)

“Bu candan teklif karşısında Abdullah, gitmekte **ısrar etmenin** saygısızlık olacağını ve kızın da **kalbini kıracağını** anladı.” (s.48)

“-Çok acele işlerim vardı ama, bir gün daha kalayım! Demek **zorunda kaldı.**”(s.48)

“Yardım isteyen **çaresiz kalmış** bir insan **ortada** nasıl **bırakılabilirdi!**”(s.49)

“Abdullah, hizmetkarın **peşine takıldı.**”(s.49)

“Pencere önünde de **köpük gibi** bir tül perde vardı.”(s.49)

“Hristiyanların soymaya ve belki de öldürmeye kalkıştıkları, **hor görüp** tekmeleyip itip kakaladıkları Yahudiye, **işini gücünü** bırakıp yardım **elini uzatan** biri...” (s.50 - 51)

“Bu kayıpları **göze alamazdım** doğrusu.”(s.51)

“Güneş yanığı bronzlaşmış çehresinde, dişleri **inci gibi** parlıyor ve ona çok yakışıyordu.”(s.52)

“-Ben bir Berberiyim, diye **söze başladı.**”(s.52)

“Bizans - Rum Devleti zamanında, onların bütün saldırılarına **karşı koyup, boyun eğmemişiz.**”(s.52)

“Çünkü, bizler, özgürlüğümüze çok düşkünüz ve hürriyet için **canımızı vermekten** çekinmeyiz.”(s.52)

“**Rüzgar gibi,** çölün çeşitli yerlerinde hayvan sürülerimizle dolaşır dururuz.”(s.52)

“Bizans Rum Devleti bizimle **başa çıkmanın mümkün olmadığını** görünce, askeri baskı yerine, kurnazca bir taktikle misyonerleri ile bizi bağlamak yoluna gitmiş.”(s.52)

“Çocukluğumdan **aklımda kalan:**”(s.53)

“Ester, şaşkınlıkla **gözlerini açtı:**”(s.53)

“Bir köy çocuğu daha çok küçük yaştan itibaren çölün tehlikelerine **karşı koymaya** alıştırılır.”(s.53)

“Fakat Allah biliyor ya, biz aslanlarla pençeleşmiş onların kükremeleri karşısında kılırları bile ürpermiş Berberiler, Müslümanlar karşısında büyük **dehşete kapıldık.**”(s.53)

“Zaten, Müslümanlar, İslamiyeti yaymak için kimse üzerinde **baskı yapmazlar.**”(s.53)

“Yasef **ısrar eden** bir sesle:”(s.55)

“İşlerim var efendim, lütfen beni **mazur görünüz!..**”(s.55)

“Ester **yüzü kızarak:**”(s.55)

“-Fazla **ısrar etmeyelim.** Belki de bekleyenleri vardır! Diye **söze karıştı.**”(s.55)

“Arkadaşlarıyla ayrılırken birine **selam yolladığını** duymuştum.”(s.55)

“Bir an evvel, vakit geçse de **yola çıksam** düşüncesindeydi.”(s.56)

“O esnada, Yasef’in evinde de Abdullah’ın hayali birisinin **gözlerinin önünden gitmiyordu.**”(s.56)

“Bir yabancıнын kafamı ve ruhumu böylesine **alt üst etmesine** nasıl izin veririm.”(s.57)

“Çünkü, Abdullah o yakışıklı ve güler yüzüyle **karşısına dikiliyordu.**”(s.57)

“Öğleye doğru, artık nasıl gayret ederse etsin, bu hayali silkip atamayacağını anlayan Ester, kendini tamamen **kapıp koyuverdi.**”(s.57)

“Ama sonradan din meselesini hiç düşünmemeye **karar verdi.**”(s.57)

“Ester’in **yüzü kızardı.**”(s.57)

“Ester, sırrı keşfedilmiş gibi, **kıpkırmızı kesildi.**”(s.58)

“Niye bu kadar **ısrar ediyorsun** ki?..”(s.58)

“Annen, ölürken seni, bana **emanet etmişti.**” (s.58)

“Ester **dudak büktü.**”(s.58)

“**Gözlerini kaçırma** benden.”(s.59)

“Eğer o ise, bir **çaresine bakarız.**”(s.59)

“Raşel’in, bir **çaresine bakarız** sözü, Ester’in kanamaya başlayan ruhuna bir merhem gibi geldi.”(s.59)

“Raşel hayret ve kızgınlıkla **gözlerini açtı.**”(s.60)

“Aşık, ancak sevdiğini görür, dünya güzelliğini bile **gözü görmez.**”(s.60)

“Bu sözlerin beni daha **fena etti.**”(s.60)

“Çünkü çok **fena oluyorum** ama bu duygular bana garip bir zevk de veriyor.”(s.60)

“Ama ne olur yavrum, **kendini toparla** biraz.”(s.60)

“**Kimbilir** daha neler göreceksin.”(s.61)

“Eğer sevgime **karşılık verirse**, dünyalar benim olur.” (s.61)

“Yok, başka birine **gönlünü bağlamışsa**, “Çok yakınımından kalbimi ısıtan ve aydınlatan ama başka birine ait bir yıldız **gelip geçti!** Ne yapalım kaderim böyle imiş!” deyip, kalbime taş basıp, **kabuğuma çekilirim.**”(s.61)

“Yahova aşkı için git ve o geldiği zaman da, **ağzını arayıp**, edineceğim bilgiyi bana getir.”(s.62)

“Abdullah'ın sokaktan eve gelmesini beklerken, Raşel, onun **ağzından** nasıl **laf alabileceğini** düşündü.”(s.62)

“Bu **fırsat** da kısa bir zaman sonra **eline geçti.**”(s.62)

“Biraz daha kalmanız, hanımımı ve bizleri sevindirmeniz **mümkün olmaz** mı efendimiz !..”(s.63)

“Fakat, Kayrevan’daki sözlüsü Zehra’dan başkasını **gözü görmeyen** Abdullah, bu sözün manasını anlayamadı.”(s.63)

“Yarın sabah da muhakkak **yola çıkmam** lazım.”(s.63)

“Yoksa ülkemizde sizi bekleyenler ve sizinde kavuşmak için **can attığınız** kimseler mi var efendimiz?”(s.63)

“Sevinmesinin sebebi de, Ester’in Müslüman bir gençle anlaşma ihtimalinin **ortadan kalkmasıydı.**”(s.64)

“Sonra Ester’in Müslüman biriyle evlenmesi, Raşel’in de **rahatını kaçırabilirdi.**”(s.64)

“Dünyada, ilk **hayal kırıklığına uğrayan** sen değilsin!”(s.64)

“Abdullah, **yola çıkmak** için atına binmek üzereydi.”(s.65)

“Abdullah, Ester’e ve Jakob’a: “Allahaismarladık!” dedikten sonra, hizmetkârlara da **veda etti.**”(s.65)

“Ailesiyle hasretliğini giderdikten, yıkanıp temizlendikten sonra, Valilik köşküne giderek, Musa Nusayr’a **rapor verdi.**”(s.66)

“Çünkü, Musa Nusayr, her idareci gibi getirilen haberleri değerlendiriyor ve ona göre **tedbirlerini alıyordu.**”(s.66)

“Bu arada, Musa Nusayr, İspanya'da yapılacak keşif için **hazırlıklar yaptırıyordu.**”(s.66)

“Musa Nusayr, bu kuvveti karargahta, hareketlerinden evvel son bir defa **gözden geçirdi** ve sonra Tarif’i bir yere çekerek şunları söyledi.”(s.67)

“Sana verdiğim bu vazife, pek çok yiğidin yapmak için **can attığı** sorumluluk isteyen bir iştir.”(s.67)

“**Gözünü aç!..**”(s.67)

“**Kafanı kullan...**”(s.67)

“Acelecî kişiler, öğrenmeden istemeye, anlamadan cevaba, **sabit olmadan** cezaya kalkışır ki, bu haller pişmanlıktan başka bir **sonuç vermez.**”(s.67)

“Bir olayın **meydana gelmesinden** sonra çare arayan, akıllı kişi değildir.”(s.67)

“Akıllı kişi, olayı **meydana gelmeden** önce keşfedip, **gücü yettiği** derecede çare ve tedbirini hazırlayandır.”(s.67 – 68)

“Komutasını **üzerine aldığı**n bu gazileri, **aklını kullanarak idare et** ki, sonradan, hayatın boyunca üzüntü çekmeyesin; aksine bu vazife senin hayat boyunca sevinç vesilen olsun; ama **aklını kullanırsan**.”(s.68)

“Askeri garnizonların uzağından geçmeye gayret etmiş ve bunun da **faydasını görmüştü**.”(s.68)

“On beşinci gün, **geriye dönüleceği** zaman, bir Vizigot kuvvetinin **yollarını kestiğini** gördüler.”(s.68)

“Fakat buna imkan olmadığını çünkü Vizigotların gidecekleri **yolu kestiğini** gördü.”(s.69)

“Gerek Abdullah, gerek Ahmet, Bekir ve gerekse diğer iki subay, çarpışmaktan başka **çare kalmadığını** söylediler.”(s.69)

“Sonunda, düşmanın içine dalarak geçip gitmeye **karar verdiler**.”(s.69)

“Derhal **kendilerini toparlayıp**, dövüşe başlamışlardı.”(s.69)

“Belki de, savaş düzenlerini, onları kısıp almak için hazırlamış olduklarından, Müslüman erlerin yanlarından kayıp geçmesine **seyirci kaldılar**.”(s.69 – 70)

“Abdullah, yandan, üzerine at koşturan iki Vizigotla çarpışmak **zorunda kaldı**.”(s.70)

“Abdullah'ın **gözleri karardı**, başında şimşekler çaktı ve ruhsuz bir ceset gibi, atının üzerinden düşüp **yere serildi**.”(s.70)

“İslam yiğitleri, ara sıra arkaya dönerek, oklarını boşaltıyor ve bir kaç Vizigot'u **yere seriyorlardı**.”(s.70)

“**Hava kararmaya** başlamıştı.”(s.70)

“Bir uçuruma düşmemek; ya da sakatlığa **meydan vermemek** için yavaşladılar.”(s.71)

“Abdullah'ın birliğinden biri yüzbaşının bir topuz darbesiyle yere düşmüş olduğunu gördüğünü söyleyince de, Abdullah'tan iyice **umut kesildi**.”(s.71)

“Bekir ve Ahmet, bu **haberi** Zehra'ya nasıl **verceklerini** düşünürlerken, Abdullah içinde **yürekleri yanıyordu**.”(s.71)

“Bekir, akan gözyaşlarını karanlıkta kimsenin görmeyeceği düşünerek silmeye **lüzum görmeden:**”(s.71)

“Abdullah'ın, o yiğit kardeşimin kaybına mı yanayım; yoksa kardeşime bu acı **haberi vermeye mi ?..**”(s.71)

“Birlik, keşif vazifesini yapmıştı; ama eksiklerle **geri dönüyordu.**”(s.71)

“Sadece üçünün hafifçe **nefes aldıkları**, göğüslerinin kalkıp inmesinden anlaşılıyordu.”(s.72)

“Atlılar ve arabadakiler, yolun biraz ilerisinde **yerlere serilmiş** cesetleri görünce durdular.”(s.73)

“Bir ara, gelenlerin gürültüsüyle **gözlerini açtı**; fakat o kadar halsizdi ki, sesi çıkmadı.”(s.73)

“Yürürken **ellerine geçirdikleri** bu malları **gözden geçiriyorlardı.**”(s.73)

“Yanından geçen bir kız, onun kıpırdadığını **fark etti.**”(s.73)

“Sonra eğilip, Abdullah'ın **nefes alıp** almadığını inceledi.”(s.74)

“Uzun kirpiklerinin arasında **zümrüt gibi** ışıldayan yeşil gözlerinde, büyük bir azim okunuyordu.”(s.74)

“Onu ben buldum ve yaşaması için de, **elimden geleni yapacağım.**”(s.74)

“Belki de soygun sırasında **gözleri dönmüş** olduğu için, acımaksızın davranmışlardı diğer iki yaralıya...”(s.74 - 75)

“Bizden olmayan birini **aramıza** nasıl **alabiliriz.**”(s.75)

“Yasalarımız, bir yabancıнын aramıza girmesini **uygun bulmaz.**”(s.75)

“Başka bir çingene kızı **söze karıştı:**” (s.76)

“Arkadaşları gibi o da burada **geberip gitsin.**”(s.76)

“İhtiyar kadın **iç çekti:**”(s.76)

“Abdullah, tam üç gün **kendinden geçmiş** vaziyette yattı.”(s.77)

“Esterella bu zaman zarfında onun başından, **mecbur kalmadıkça** ayrılmamıştı.”(s.77)

“Üçüncü günün sonunda gece yarısı, yaralı **gözlerini açtı** ve:”(s.77)

“**Kendine geldi!..**”(s.77)

“Birden **gözleri parladı**; kendi kendine söylendi.”(s.78)

“Çünkü çevresinde, **yüzü kızaran**, utanan bir erkek görmemişti o zamana kadar.”(s.79)

“Esterella, kıskançlıkla sarsıldı; **omzunu silkti.**”(s.80)

“**Canın çok istiyorsa** onun yanına git.”(s.80)

“Girişi gibi, birden **yok oldu.**”(s.80)

“Esterella'nın hırçın tavrı birden **yok oldu.**”(s.80)

“Nereden **geldi aklına?..**”(s.80)

“Endülüs'te **ne gezer** aslan!..”(s.80)

“Birden **gözleri parladı.**”(s.80)

“Bir at **şaha kalkıyordu.**”(s.81)

“Sonra, yine içi geçer gibi oldu ve önceki günler gibi, **kendinden geçerek** uyumaya başladı.” (s.81)

“Sabah, alnında duyduğu bir serinlikle **gözlerini açan** Abdullah, başucunda duran Esterella ile **göz göze geldi.**”(s.81)

“Kızın, **zümrüt gibi** yeşil gözleri sevinçle ışıldadı.”(s.81)

“-Çok şükür **kendine geldin**, diye mırıldandı.”(s.81)

“Ama sirkeye batırılmış bez, **ateşini aldı** ve seni kurtardı galiba.”(s.81)

“Öyleyse **mola verinceye** kadar yat.”(s.82)

“Yine gözleri kapanmaya başladı ve **kendinden geçti.**”(s.82)

“Öğleden sonraya kadar deliksiz bir uyku uyuyan Abdullah, **gözlerini açtığı** zaman, arabanın durduğunu anladı.”(s.82)

“Abdullah, **ses çıkarmadı.**”(s.83)

“İştahın böyle devam ederse, kısa bir zamanda **kendini toparlarsın.**”(s.83)

“Eğer kendini iyi hissediyorsan, dışarı çıkıp **hava alabilirsin.**”(s.83)

“**Başı hafifçe dönüyordu.**”(s.83)

“Başı ağrımaya başladığı zaman, yanındakilerden **izin alarak** Esterella'nın kardeşi Elvira'nın **koluna girerek**, arabaya gitti ve yine yattı.”(s.84)

“Çorbamızı içip **yola koyulacağız!**”(s.84)

“**Başımıza iş çıkarma.**”(s.84)

“Ben şimdiye kadar hiç böyle araba sürmedim ama atları iyi tanırım ve **idare edebilirim.**”(s.84)

“Abdullah, dizginleri salladı ve “ Dehhh!” diyerek atları **harekete geçirdi.**”(s.85)

“Onun bağırması üzerine, atlar **ileri atıldı** ve bir müddet sonra, diğerlerine yetiştiler.”(s.85)

“Artık, hayatı çingenelerin hayatı ile birleşmiş olan Abdullah, aradan günler ve haftalar geçmiş olmasına rağmen, bir türlü onlara **ayak uyduramıyordu.**”(s.85)

“Konuşmaları, şakaları, eğlenceleri pek basit ve **utanç verici** geliyordu Abdullah'a.”(s.85)

“Gittikleri köylerin çevresinde **kamp kurduktan** sonra kadınların **fal bakmaya** gitmeleri, hasırdan ördükleri sepetleri satmaları iyiydi de, hırsızlıkları, çok üzüyordu onu.”(s.85)

“Üstelik bu hırsızlıkları yapanlar onlar değilmiş gibi, bir **tavır takınıp** işlerine devam etmeleri, Abdullah'ı hem şaşırtıyor ve hem de çok korkutuyordu.”(s.86)

“Abdullah, bu yiyeceklere **el sürmezdi.**”(s.86)

“Ama her zaman iş olmazdı; ya da çalıştıran köylüler, **hakkını vermek** istemezler, onu da çingene sandıkları için iki: “Defol pis çingene, şimdi seni şikayet edip hapse attırırız!” diye **tehdit ederlerdi.**”(s.86)

“Bu yüzden, bazen **aç kaldığı** da olurdu.”(s.86)

“Onun, pişirdiği yemekleri **el sürmediğini** ve aç karnına dolaştığını gören Esterella, **açardı ağzını yumardı gözünü.**”(s.86)

“-Hırsızlık yaparak çalınmış bu haram şeylerden yemektense, açlıktan ölmeye razıyım! (s.86) Cevabını verince de **hiddetten kudururdu.**”(s.86)

“Koydukları ağır vergiler ile, halkın yiyeceğine **el koyar**, lokmasını kaparlar.”(s.87)

“Hem geçen gün,**kan ter içinde** kalmış olduğun o tarla içinde, o iri köylünün, **hakkını yediğini** söyleyen sen değil miydin?”(s.87)

“Esterella, ona **laf anlatamamanın** hırsıyla dişini sıkıyor ve ardından, sıkça kullandığı “Ey Allah'ım” diyerek başını sallıyordu.”(s.87)

“Abdullah ondan **uzak duruyor** ve araya mesafe koyup, ona karşı bir gönül **yakınlığı duymadığını** söylüyordu.”(s.88)

“Abdullah, Esterella'ya kendisinden bir **hayır gelmeyeceğini**, söyleyerek ümitlenmemesini istiyordu.”(s.88)

“Esterella'nın **gönlünü çalmak için elinden geleni yapıyordu**; ama nafile...”(s.88)

“Esterella'nın **gözü** Abdullah'tan başkasını **görmüyordu.**”(s.88)

“Arabaları sürenler, bu yeknesak gidişten ağırlaşan **gözlerini açmaya** çalışıyorlardı.”(s.89)

“Zaten sürücüler de, bir kaç kamçıdan sonra, onları **kendi hallerine bırakmaktaydı.**”(s.90)

“Çingeneler, hava şartlarına da, yoksul hayatlarına da, böylece **meydan okuyorlardı.**”(s.90)

“Abdullah düşüncelerini okumuşçasına sorulan bu soruya, gülümsemekle **karşılık verdi.**”(s.91)

“Sonra **gözleri parlayarak** devam etti.”(s.91)

“Abdullah **ses çıkarmadı.**”(s.91)

“**Canın ne isterse** alıp yiyebiliyordun...”(s.91)

“**Ellerini çırtığın** anda, her istediğin **yerine getiriliyordu.**”(s.91 – 92)

“Tazılar önde koşarken, sen ve adamların, çevik atların üstünde, **rüzgar gibi** giderek onları takip ediyordunuz.”(s.92)

“Abdullah, hayallerini doludizgin bırakmış olan ve **hayran kaldığı** yaşayışı başkaları üzerinde hayal eden Elvira'ya, gülümseyerek baktı.”(s.92)

“Kimsenin kimseyi **küçük** ya da **aşağı görmeye** hakkı yoktur.”(s.93)

“Çünkü aniden **aklıma gelen** bazı şeyler çöllerde, hurma bahçeleriyle, aslan avlarıyla, ve gökyüzünde ellerini uzatsan yakalayacakmışın gibi yakın gözükten yıldızlara ve mehtaplı gecelerle ilgili...”(s.93 - 94)

“Nerede **mola verecektik** ki?..”(s.94)

“Bir yerde **mola vermemiz** lazım.”(s.94)

“Pedro, **yola çıkarken** bir şey dememiş miydi?”(s.94)

“Mola için kendisinin **haber vereceğini**, “Kendisinden **haber gelmedikçe** hiçbir yerde durulmamasını” söylemişti.”(s.94)

“-**Mola verilecek**, diye bağıırıyordu Pedro.”(s.94)

“Hem yağmur kesildi ve hem de artık **mola verilecek**.”(s.95)

“Abdullah **ses çıkarmadı**.”(s.95)

“Elvira'nın söyledikleri onun da hayal dünyasına açmış; çeşitli **hayaller kurmaya** başlamıştı.”(s.95)

“Kendisine **yer açılmış** ve o da neredeyse ateşin içine girecek kadar, sıcaklığa sokulmuştu.”(s.96)

“Elindeki ekmek, öylece duruyor onun da **gözleri kapanıyordu**.”(s.96)

“-Oooo, bizim asilzademiz, yine yalnızlığı seçmiş desene, diyen bir sesle **gözlerini açtı**.”(s.96)

“Abdullah'ın **gözlerini açtığını** görünce portakalı uzattı.”(s.96)

“Bu kızın hırçın ve kabadayı konuşmaları **tuhafına gidiyordu**.”(s.96)

“Esterella, **dudak büktü**.”(s.96)

“O sırada, ateşlerin başındaki çingenelerde yeni bir faaliyet **baş göstermişti**.”(s. 96 - 97)

“Açlıklarını unutmuşlar, oyuna ve çalgıya **tempo tutmaya** başlamışlardı.”(s.97)

“Omuzunda, artık onun ayrılmaz bir parçası **haline gelmiş**, o eski şalı vardı.”(s.97)

“-Eğlenceyi **canım istemiyor** Zoşima Ana, dedi.”(s. 98)

“Benim bildiğim Esterella, zil ve gitar sesini duydu mu **yerinde duramazdı!**”(s. 98)

“Esterella **omuz silkti**.”(s. 98)

“Sizler de benim yaşıma geldiğinizde, bizim duygularımızı anlayacaksınız; ama o zaman da **iş işten geçmiş** oluyor.”(s.99)

“Benim **ne gibi** bir sırrım olabilir Zoşima Ana?”(s.99)

“Şimdi dinle ve **sözümü kesme!**”(s.99)

“Sözlerim bittiği zaman, bana **hak vereceksin.**”(s.99)

“Yine böyle yağmurlu bir günde ve ilerde ışıkları görülen bir kasabanın önlerinde, **mola vermiştik.**”(s.99)

“Birden, **aklıma** bir fikir **geldi.**”(s.100)

“O gün **fallarına baktığımız** kasabadaki evlerden birinde, bir doğum olmuştu.”(s.100)

“O bebeği alıp, bizim ölü bebeğimizin **yerine** koyamaz **mydık?..**”(s.100)

“Kızım **kendine gelinceye** kadar, bu iş yapılamaz mıydı?..” (s.100)

“Damadım, bu fikrimi çok **uygun buldu.**”(s.100)

“Evi bulmakta **güçlük çekmedim.**”(s.100)

“Arabamıza geldiğimizde, kızım daha **kendine gelmemişt.**”(s.100)

“Bu yaptığımızdan kimsenin **haberi olmadı;** obamızdaki en yakınlarımızın bile...”(s.100)

“Kızım, **kendine geldiğinde,** bebeğini sevinçle ve büyük bir hazla **bağrına bastı.**”(s.100)

“Esterella **iç geçirdi.**”(s.101)

“Acıklı bir şey karşısında duygulanan her genç kız gibi **gözleri yaşardı.**”(s.101)

“Kızımın saadeti için, başka bir anayı ve babayı niye perişan ettim ve **yüreklerinin yanmasına** sebep oldum?”(s.101)

“Bazı kereler çok **vicdan azabı çektim.**”(s.102)

“Yüzü **bembeyaz kesilmişti.**”(s.102)

“Bir ara Abdullah ile **göz göze geldi.**”(s.102)

“Abdullah, bu gözlerde, o zamana kadar görmediği bir parlıltı **fark eder** gibi oldu.”(s.102)

“Esterella, Abdullah'ın, çingene olmasından dolayı kendisine **yakınlık göstermediğini** düşünüyordu.”(s.102)

“Abdullah da, Zoşima Ana da onun bu hareketine bir **anlam veremediler.**”(s.102 - 103)

“**Gözlerinin önüne**, şehirde Vizigot asillerinin evlenme merasimleri **geliyordu.**”(s.103)

“Gelinin **yerini** kendisi, damadın **yerini** de Abdullah **alıyordu.**”(s.103)

“Eyvah **başına gelenler.**”(s.103)

“Yıllardan sonra yaptığının **cezasını çekmeye** başlayacağım galiba?” diye düşündü.”(s.103)

“Kızın, **bağırıp çağırmadan** böyle durması daha çok **işine geldi.**”(s.103)

“Denize yakın bir yerde **kamp kurulmuştu.**”(s.104)

“Aynı zamanda bu alevler, ateşin çevresinde oturanların yüzlerini esrarlı ışıklarla aydınlatıyor; kaybolduğunda da, çehreleri kapkara bronz **heykeller gibi** bırakıyordu.”(s.104 – 105)

“**Ellerini çırpınlar, gözlerini yumup kendilerinden geçmiş** olanlar ve başlarını iki yana sallayıp, bir şeyler mırıldananlar görülüyordu.”(s.104 – 105)

“**Ellerini çırpınlar, el çırpılmaktan** vazgeçtiler.”(s.105)

“**Gözler yumulup**, başlar iki yana sallanmaya başladı.”(s.105)

“Dudaklardan değil de sanki kalplerden **kopup gelmekteydi.**”(s.105)

“Abdullah'ın **canım sıkıldı.**”(s.105)

“**Ses çıkarmadı.**”(s.105)

“Esterella **iç geçirdi:**”(s.106)

“Abdullah **iç geçirdi:**”(s.106)

“Bu doğruluğuna **hayran oldum** doğrusu!..”(s.107)

“Senin bu mertliğin çok **hoşuma gitti.**”(s.107)

“Yalan söyleyip beni oyalamak ve **gününü gün etmek** yoluna gitmiyorsun.”(s.107)

“Biliyor musun, şu dürüstlüğün, beni, sana daha çok **hayran etti.**”(s.107)

“Ara sıra **gözlerinin önüne geldiğini** söylediğin kıza gelince de, onu çok kıskanıyorum.”(s.107)

“Tanımadığın bir insana bu derece **kin duymana** sebep ne?”(s.108)

“Beni **rahat bırakmayacak** mısın?”(s.108)

“Sen İsimsiz’i **rahat bırakıyor** musun ki?”(s.108)

“O **kendinde olmayan** bir insan.”(s.109)

“Onun bir gün senin aşkına **karşılık vereceğini** mi sanıyorsun?”(s.109)

“Şimdi eğil ve karşımda **diz çök:**”(s.109)

“**Aramıza girme!**”(s.110)

“Aranızda bir şey yok ki, **aranıza gireyim.**”(s.110)

“Yalnız, bir kıza gücünü göstermeye çalışman **hoşuma gitmedi.**”(s.110)

“Kız bir **çığlık attı.**”(s.110)

“Esterella, düştüğü yerden **ayağa fırladı.**”(s.110)

“Yasalarımıza göre, dövüşmeye hazırlanmış iki erkeğin **arasına girmemiz** doğru olmaz.”(s.110)

“Zilha’nın bu alaycı ve aynı zamanda Abdullah’ı tahrik etmek isteyen sesi, Esterella’yı **çığına çevirdi.**”(s.112)

“Ondan **yüz bulamadığın** niçin böyle konuşuyorsun değil mi?”(s.112)

“Zilha, Esterella’nın **taklidini yaptı:**”(s.112)

“**Karalar giyip** mateme girebilirsin!”(s.112)

“Ucuz bir zafer kazanacağı kanaati ile **gözleri parlıyordu.**”(s.113)

“Abdullah, sakın gözüküyordu; fakat çok dikkatli bakan bir göz, onun bu sakinliğinin altında, hemen boşalıp fırlayacak bir zemberek gibi olduğunu **fark edebilirdi.**”(s.113)

“Pedro, birden **nara atıp** sıçradı ve hançerli elini Abdullah’ın göğsüne savurduğu görüldü.”(s.113)

“Pedro'nun önceki dövüşlerini görmüş olanlar, bu saldırıyla nice rakiplerinin göğüslerinin ya da karınlarının parçalanarak; ya da boyunlarının kesilerek, dizlerinin üzerlerine düşüp **can verdiklerini** çok görmüşlerdi.”(s.113)

“Abdullah, anında geri çekilmiş ve **yaptığı hamle** ile başını ileri uzatmış olan Pedro'nun yüzüne, **tokatı patlatmıştı.**”(s.114)

“Öyle bir tokat ki, Pedro, yıldırım çarpmışçasına **yere serilmişti.**”(s.114)

“Yerde bir müddet durup oturan ve başını silkeleyen Pedro, **kendine gelmeye çalıştı.**”

“Bu **fırsatı kaçıрма**, diyen çığlıkları duyuldu.”(s.114)

“Fakat Abdullah, bir **heykel gibi** olduğu yerde duruyor ve bekliyordu.”(s.114)

“Pedro,şimdi bunun **hesabını sorar!**”(s.114)

“Benim bildiğim Pedro, bunun **altında kalmaz.**”(s.115)

“Abdullah'a **diktiği gözlerinde** ölüm kararı okunuyordu.”(s.115)

“Önceki gibi, Abdullah'ın etrafında dönerken, fiyakalı bir şekilde hançerini bir elinden diğer eline geçirmiyor; bütün **dikkatini**, Abdullah'ın **tokatı patlatmış sağ eline vermiş** bulunuyordu.” (s.115)

“**Yıldırım gibi** inmiş o tokatı unutmadığı için, saldıramıyor.”(s.115)

“Aradan on onbeş dakika kadar zamanın geçmesine rağmen, Pedro'nun **harekete geçmemesi**, çingeneleri kızdırmaya başladı.”(s.115)

“**Öcünü almayacak** mısın?”(s.115)

“Tokadın **acısını**, karnımı deşerek **al!**”(s.115)

“Yine, Pedro, ani bir **hamle yaptı.**”(s.115)

“Ardından da Pedro'nun elini bırakarak, yapıştırdığı bir tokatla, onu boş bir çuval gibiyere **serdi.**”(s.116)

““Niye dövüştüm sanki?” diye kendi kendine soruyor ve ardından da, bir kıza karşı yapılmış haksızlıktan dolayı yapmış olduğu bu dövüşün, haklı bir sebebe dayandığını düşünerek, kendini **teselli ediyordu.**”(s.116)

“Üçüncü gün dışarı çıktığında **çenesini bıçak açmıyordu.**”(s.117)

“Israrlara rağmen gitara elini uzatmamış, çingenelerin **hayran oldukları** ve mehtaplı gecelerde , herkesi hayallere götüren şarkılarını söylemez olmuştu.”(s.117)

“Abdullah, onun bu duruma çok üzülüyor ve **vicdan azabı duyuyordu.**”(s.117)

“Pedro ile barışmak ve onun **gönlünü alma** çarelerini araştırıyordu.”(s.117)

“Şimdi, Cordoba dolaylarında, bir ırmak kenarında ve güzel bir ormanda **kamp kurmuşlardı.**”(s.117)

“Tabii, bir gün evvel, şehirde yapılmış olan birtakım hırsızlık malları **ortaya çıkarıldı.**”(s.118)

“Kralın yakınlarından biri olan bu asilin katillerini muhakkak bulmak için gönderilmiş askerler, önce çingenelerden **şüphe etmişlerdi.**”(s.118)

“Fakat, aradıklarını burada bulamamanın ve uykusuz kalmanın sıkıntısını ve **acısını,** çingenelerden **çıkartmaya** kararlı bu adamlar, itiraf ettirmek için, çingenelere **meydan dayağı atmaya** başladılar.”(s.118)

“Komutana giderek, bu haksızlığa **son vermesini** haykırdı.”(s.119)

“Abdullah bu konuşması Petro’ya ve diğer gençlere, hatta kızlara da **cesaret verdi.**”(s.119)

“Kadınlar, yaşlılar ve hatta çocuklar da, dövüşten **uzak kalmadılar.**”(s.119)

“Fakat, silahlı askerler, kısa zaman sonra, duruma hakim olduğu ve gençler, boyunlarına, göğüslerine dayanan kılıçların sivri uçları yüzünden teslim olmak **zorunda kaldılar.**”(s.119)

“Bu dövüş sırasında, Abdullah dört askeri, Petro da iki tanesini **yere sermişti.**”(s.119)

“Taş ocaklarında kırbaç altında çalışsınlar da, bize **karşı gelmek** neymiş görsünler, diye haykırdı.”(s.119)

“Askerler, Abdullah, Pedro ve daha beş çingene gencinin ellerini bağlarken, çavuş, üstleri başları yırtılmış ve dövüşün verdiği yorgunlukla hala derin **nefes alıp** veren Esterella, Zilha ve yetim kızı göstererek:”(s.120)

“Bunları **serbest mi bırakacağız,** diye sordu.”(s.120)

“Atların gidişine **ayak uydurmaya** çalışan kızlar, bağıyor, beddua ediyor fakat Vizigot askerlerinin katı kalplerini yumuşatamıyorlardı.”(s.120)

“Bir ara yan yana koşuşturan Abdullah, Pedro ile **göz göze geldi.**”(s.120)

“Bunların **ellerinden kurtulabilmek** için çareler de araştıralım olur mu?”(s.120)

“**Mola vermeyi** düşünmüyor musunuz?”(s.122)

“Ali'nin **gözleri parladı** ve arkasındaki gazilere ırmağı işaret etti.”(s.122)

“Su **kokusunu almış** atlar, başlarına kaldırdılar ve burun delikleri açılırken kişnediler.”(s.122)

“Az sonra, ırmak kıyısındaki zakkum kümeleri arasında **mola verildi.**”(s.122)

“Gaziler, bir müddet istirahat ettikten sonra su kaplarını da doldurduktan sonra, **yola çıktılar.**”(s.122 - 123)

“Tekrar **yola koyulduklarında** da, insan elinin değmiş olduğu anlaşılan yeşillikler ve tarlalar arasından geçmeye başladılar.”(s.123)

“-Gaziler!.. sesleriyle **karşılık verdiler.**”(s.123)

“Allah'tan **ümit kesilmez** Tarık!”(s.123)

“Tarık ve ihtiyar, kendilerine **yol açan** kalabalığın arasından ilerlediler.”(s.123)

“Yakında **yola çıkacağız.**”(s.124)

“Bugün öğleden sonra artık, **gözlerimi** rahatça **yumup**, dünyaya **veda edebilirim!**”(s.125)

“Allah seni başımızdan **eksik etmesin** dedeciğim.”(s.125)

“Dost ya da düşman, her kim olursa olsun bir hatası görüldüğü veya duyulduğu zaman onu örtmek büyük insanlık, **açığa vurup** yaymak ise, o hatadan daha büyük adi bir hatadır.”(s.126)

“Dosttan **meydana gelen** hatayı örtmek dostluğu artırır, düşmandan gelen bir hatayı örtmek ise düşmanlığı azaltır, belki dostluğa dönüştürür.”(s.126)

“Hakkım sana **helal olsun.**”(s.126)

“İhtiyar, bu sözlerden sonra, tekrar yorgunluk alametleri içinde **gözlerini yumdu** ve yatağına uzandı.”(s.126)

“**Gözlerini açtığı** zaman, ona “ elveda!” dediğimi ve dualarını beklediğimi söylersin olur mu?”(s.127)

“Güle güle git, **yolun açık olsun!**”(s.127)

“Gecenin kara örtüsü, Septe **üzerine çökmüştü.**”(s.127)

“**Demir atmış** bu gemiler, denizin çalkantısı ile alçalıp yükseliyorlardı.”(s.127)

“Komutan gemisinden indirilen birip merdivenle gemiye binen Tarık, derin bir **nefes aldı.**”(s.129)

“Alışık olanlar ise, bu durumdan **zevk aldıklarını** belli ediyorlardı.”(s.129)

“Tarık, fethi çıkmanın ürpertilerini ve **zevkini**, Kont Jülyanus, yaptığı hareketin dehşetini **duyuyordu.**”(s.129)

“Fakat, Kral Rodrik’in **el uzattığı** kızı, **gözlerinin önüne gelince de, duyduğu kinin** tesiriyle:” (s.129)

““En doğru olanı yaptım!” diye düşünüp **teselli buluyordu.**” (s.129)

“Benim **intikamımı** bunlar **alacaklar.**” (s.129)

““**Yaptığın kötülüğün cezasını çekeceksin**” diye kendi kendine mırıldandı.” (s.129)

“Tarık Bin Ziyad, bu geçişin gece yapılmasını **uygun görmüştü.**”(s.130)

“Zaman zaman gözlerinizden, beni bir gün vatanımı ve milletini ihanet etmiş bir kişi olarak gördüğünüzü belirtir **biranlam çıkartıyorum.**”(s.131)

“Tarık **ses çıkarmadı.**”(s.131)

“Soyum, Roma'yı **ele geçiren** kahraman Got askerlere dayanır.”(s.131 – 132)

“Asillerden biri olan iğrenç Rodrick, Kral Vizita'yı devirdikten sonra, tahtı **ele geçirdi.**”(s.132)

“Karısının büyük tesiri altında olan bu adam, kral olduktan sonra **kendini** tamamen eğlenceye **verdi.**”(s.132)

“Bütün asiller, Kralın basitliğinden, kötülüğünden **yaka silkmeye** başladılar.”(s.133)

“Ondan bana bir kötülük gelebileceğine **ihtimal vermedim.**”(s.133)

“Bu sefil adam, gözümün nuru, hayatımın son çiçeği, sevgili kızım Florinda’ma **el uzattı.**” (s.133)

“Tarık, onun gözlerinden süzülen yaşların parıltısını **fark etti**.”(s.133)

“İşte, ben böyle bir adamdan **intikam almak** peşindeyim.”(s.133)

“İster vatandaşlarım bana “Hain!” desin, ister tarihler benden “Ülkesine ihanet etti!” diye bahsetsin, **umurumda değil...**”(s.133)

“Tarık Bin Ziyad, karaya çıktıktan sonra, aydınlığında toplanmış olan yerlere bir **göz attı**.”(s.134)

“Daha karaya **ayak basar** basmaz nöbetçileri çıkardım.”(s.134)

“**Sağolun** Efendim!..”(s.135)

“Derin mavi sular, çöl çocuklarının çok **hoşuna gitmişti**.”(s.135)

“Sabır ve **sebat ederseniz** zafere ulaşırsınız ve Endülüs'ün fethederiz aksi halde düşman, hepimizi **denize döker**.”(s.136)

“Düşmanı **yok etmek** azmiyle **gözler parladı** ve hepsi az sonra, cenk hazırlığı içine girdi.” (s.136)

“Komutanlar, onlara, her an **hazırlıklı olmalarını** söylemişlerdi.”(s.136)

“Aynı şekilde, yaylar ve oklarda **gözden geçiriliyordu**.”(s.137)

“Tarık, ani bir **saldırıya uğramamak** için, ordugâhın etrafını kayalarla ve çalılarla sağlamlaştırdı.”(s.137)

“Artık düşmanın ani bir saldırısından **emin olabilirdi**; düşman saldırırsa bile bu barikatları aşıncaya kadar, gerekli **hazırlıklar yapılarak** savunmaya ya da saldırıya geçilebilirdi.” (s.137)

“Kısa zaman sonra, kale Müslümanların **eline geçmiş** ve kale burcundan ezan okunmaya başlamıştı.”(s.138)

“Müslümanlar, kısa zamanda, bu kalenin karşısındaki el - Ceziretu'l Hadra'ya **geçirdiler**.” (s.138)

“Bu şehrin **ele geçmesi** Müslümanların morallerini daha da yükseltti.”(s.138)

“Kurtuba'ya yürüme **kararı alındı**.”(s.138)

“**Vereceği** yanlış bir **karar**, orduyu **tehlikeye düşürebilir**; ya da büyük bir yenilgiye **yol açabilirdi**.”(s.139)

“Öyle de olsa **ne çıkar** Tarık.”(s.139)

“Bizans ile yapılan çarpışmalarda yiğitliklerini gösterdiler ve Rumları feci **yenilgiye uğrattılar**.”(s.139)

“Tarık Bin Ziyad, o büyük komutanlık vasfı ile doğru **karar vermişti**.”(s.139)

“Çünkü, Franklar, beş kez Pamplona şehirlerine saldırmışlar ve Vizigotlara ağır **kayıplar verdirmişlerdi**.”(s.140)

“Franklardan, yaptıklarının **öcünü almaya** kararlıydı, Vizigot Kralı Rodrick.”(s.140)

“İşte, bunu bilen Asil Bencio, dayısına bile **haber vermeden**, bir avuç kadar olduğunu öğrendiği Müslüman kuvvetini, tek başına karşılamaya hazırlanmıştı.”(s.140)

“Yirmi beş bin kişilik bir kuvvet toplamıştı ve Asil Bencio, Müslümanların üç buçuk katı kadar fazla olan bu orduile Müslümanları **yok edip**, büyük bir zafer kazanacağı inancındaydı.”(s.140)

“-Yapacağımız iş, önce oklarla onları bunaltmak ve sonra kıskaç içersine alıp, onları **yok etmektir!** Görüşünde bulundu.”(s.140)

“Bu geniş alanda onları kısıpca almamız, sayı bakımından çok az olmamız dolayısıyla **mümkün olamaz**.”(s.140 - 141)

“Öne çıkaracağımız okçular; önce ok atışları yaparak; onlara **zarar vermeli**...”(s.141)

“Dar vadide sıkışacak düşmanı, kılıç darbelerimiz altında **yok etmeye** çalışmalı.”(s.141)

“Diğer komutanlarda, Tarık Bin Ziyad'ın teklifini **uygun buldular**.”(s.141)

“O, en doğru planı **ortaya koymuştu** ve plan uygulanacak olursa, üç buçuk kat fazla olan düşmanın **yok edilmemesi** için bir sebep yoktu.”(s.141)

“Ordu vadinin içinde ve kenarlarında **yer aldı**.”(s.141)

“Yamaca yerleşen gaziler, düşmanın gözlemesinden **uzak kalacak** şekilde **tedbir almışlardı**.”(s.141)

“Az sonra, besili ve çevik atlarının üzerindeki Vizigot kuvvetleri **harekete geçti**.”(s.142)

“Asil Bencio, kazanacağı büyük zaferin hayali ile **kendinden geçmişti.**”(s.142)

“İlk anda pek çok **kayıp vermişlerdi.**”(s.142)

“**Zarara uğramış** olanlar, Germenlere mahsus olan o vahşice **çıgıllıkları atarak** okçulara yanaşmayı başardılar.”(s.142)

“Vizigotlar cengin heyecanı ile hiçbir şeyin **farkında olmadıkları** için, gitgide ilerliyordular.” (s.143)

“Asil Bencio, sıkıştırıldıkları görünce **dehşete düştü.**”(s.144)

“O sırada, kısıp girmiş ve sıkışık bir vaziyete düşmüş olan Vizigotlar, Müslümanların kalkıp inen kılıçları altında **can vermeye** başladılar.”(s.144)

“**Kan gövdeyi götürüyordu.**”(s.144)

“O **dev gibi** iri ve mağrur Germen asıllı Vizigot cenkçileri, yedikleri kılıç darbeleri ya da boyunlarına ve göğüslerine saplanan oklarla, yıldırım inmiş kütükler gibi **yere serilmekteydiler.**”(s.144)

“Çıgıllıkları, küfürleri, Bencio’dan yardım istemeleri, ağlamaları **yeri göğü tutmuştu.**”(s.144)

“Başka bir komutan, **söze karıştı.**”(s.145)

“Gidelim ve kuvvet toplayarak Müslümanlardan **öcümüzü alalım.**”(s.145)

“Orada daha fazla kalmanın, kendilerine büyük bir zarar getirebileceğini, vadideki Vizigotları **yok edecek** Müslümanların, üzerlerine gelebileceklerini düşünen Bencio, bu düşünce ile sarsıldı ve :”(s.145)

“Yeni kuvvetler toplayarak onlardan **öcümüzü alalım,** dedi.”(s.145)

“**Eli silah tutan** herkesi, askere çağırıyordu.”(s.145)

“Fakat, ilk zaferden sonra, Bencio erlerinden atlar ve zırhlar, silahlar **ele geçirmiş**olan İslam Ordusu hazırlıktı; ve Vizigotların cenk usullerini de az çok öğrenmişlerdi.”(s.146)

“Ve bu toy genç, cenk meydanında **can verdi.**”(s.146)

“İfrikiyye Genel Valisi Musa bin Nusayr’a **haber göndererek,** kendisine yardımcı kuvvetler gönderilmesini istedi; ve kazanmış olduğu ilk zaferi de bildirdi.”(s.146)

“Kral Rodrik ile çarpışmadan önce, hem gelecek yardımcı erleri beklemek ve hem de ilerlemiş olduğu yerleri **kontrol altında tutabilmek** için, gerekli çalışmalar yapmaya başladı.”(s.146)

“Kalabalık, atlılara **yol vermek** için iki yana çekilmişti.”(s.147)

“Ata bağlı bir ipin ucu bu zavallıların eline bağlı olduğu için bazıları atların gidişine **ayak uydurmaya** çalışıyor; bazıları da yorgunluktan, **yere serilerek** sürükleniyordu.”(s.147)

“Halkın kahkahaları arasında bu geçiş yapılırken, Ester’in **gözü** birine **takıldı**.”(s.147)

“Sonra **gözlerini yumdu**; “Mümkün mü?” O olabilir mi? Bana ne oldu böyle? Onu her yerde görür oldum! Bu büyük bir hastalık galiba?” diye kendi kendine konuştu.”(s.147)

“**Saçı sakalı birbirine karışmış** olan bu adam o olabilir miydi?”(s.148)

“Sevdiği ve **gözlerinin önünden** bir an bile **gitmeyen** adam...”(s.148)

“Gözleri ona **oyunmu oynuyordu**.”(s.148)

“Abdullah bu, diye fısıldadığını **fark etti**.”(s.148)

“Devlete **karşı çıkan** serseriler bunlar!..”(s.148)

“Orada yaşadıkları cehennem hayatından sonra, askerlere **el kaldırmak** neymiş görecekler!”(s.148)

“Onun bu şekilde koşması, görenlerin gülmesine ve gençlerin de **laf atmalarına** sebep oluyordu.”(s.150)

“-Getirdin mi, diye **çığlık atarak** keseyi aldı.”(s.150)

“Atların arkasına bağlı mahkumlar, atların yürüyüşüne **ayak uydurmak** için yine koşmaya başladılar.”(s.150)

“Esterella, Ester ve Abdullah’ı **gözden kaybedince** kadar, dönüp dönüp onlara baktı.”(s.150)

“Abdullah ile bulunduğu müddetçe, bu sıkıntılara rahatlıkla **göğüs geriyordu**; ama onun yokluğunu ile sanki dünyası kararmıştı ve büyük acı çekmeye başlamıştı.”(s.150 - 151)

“Ester ve Raşel **göz göze geldiler.**”(s.151)

“Ester’in de **gözleri parladı.**”(s.151)

“Ester **hayallere dalmıştı .**”(s.152)

“Eve gidelim de, o zaman bir **karara varırım!**”(s.152)

“Abdullah'ın, İfrikiyye'nin hangi bölgesinde oturduğunu bilmediği için, hafızası **yerine gelinceye** kadar kendisine yardımcı olabileceğini düşünmüştü.”(s.153)

“Ester, artık akşam olmasını **iple çekmeye** başlamıştı.”(s.153)

“Bu düşünceden sonra **hayaller kuruyor** ve mutluluktan **gözleri parlıyordu.**”(s.153)

“Bir türlü kesin bir **karara varamıyordu.**”(s.154)

“-**Kaçırma** bu **fırsatı** Ester, diyordu.”(s.154)

“Eğer, çirkin bir kız olsaydım, Abdullah'ın bu durumundan istifade etmiş olurdu; ama seninle evlenmek için **can atmayacak** kişi var mıdır bu diyarda?..”(s.154)

“Bu konuşmalar Ester’**iteselli ediyor** ve “Evet, doğru!” diye kendi kendine konuşuyor ve hayallere dalıyordu.”(s.154)

“**Fırsatı** bir defaka**kaçırırsan** bir daha **ele geçmez. Aklını kullan** ve ondan faydalanmaya bak.” (s.154)

“Evet **karar vermeliyim.**”(s.154)

“Ama Ester'in bir **karar vermesine** zaman kalmadan, Cordoba da çok önemli şeyler olmaya başladı.”(s.154)

“Kendilerini karşılayan Asil Bencio kuvvetlerini, **darmadağın etmişlerdi.**”(s.154 – 155)

“Bütün ülkede olduğu gibi, Cordoba'da da büyük bir heyecan **meydana geldi.**”(s.155)

“Zenginler, **yükte hafif pahada ağır** mallarını hazırlıyorlar ve kaçmak için **planlar kuruyorlardı.** Hatta için için seviniyorlardı.”(s.155)

“Ester'in bütün korkusu, hafızası **yerine gelebilecek** olan Abdullah'ın, kendilerini terkederek gideceğini, düşünmekten **ileri geliyordu.**”(s.155)

“Müslümanların, Asil Bencio kuvvetlerini yenip ilerlemeye başlamaları, bazı bozguncuların ve çapulcuların **harekete geçmesine** de sebep olmuştu.”(s.155 – 156)

“Cordoba'daki askeri birliğin bir kısmının, Asil Bencio tarafından alınmış olması ve bunların geri dönmesi, çapulculara büyük **fırsat** ve **cesaret vermişti**.”(s.156)

“Yasef, bunun için sıkı **tedbirler almaya** başlamıştı.”(s.156)

“Ama bütün bu tedbirler, **gözü dönmüş** çapulcuları önleyemedi.”(s.156)

“**Sıranın**, Yasef'in evine de **geleceği** belliydi.”(s.156)

“Bir akşam vakti, Yasef'in evi de, **saldırıya uğradı**.”(s.156)

“Çünkü, bahçeyi harap edip çiçekleri çiğneyensoyguncular arasında bu adamlarda **yer almışlardı**.”(s.156)

“Çapulcular, kapıyı kırmaya çalışıyor ve attıkları taşlarla, pencerelerin **paha biçilmez** rengarenk camlarını şangır şungur yere indiriyorlardı.”(s.156 - 157)

“Dördü de korkudan **kendisini kaybetmiş** durumdaydı.”(s.157)

“Evin içinde **kendini kaybetmeyen** bir tek Abdullah vardı.”(s.157)

“Kadın hizmetkârların, korkudan **elleri ayakları tutmadığından**, hiç olmazsa kapıların ardına ağırlıklar koymak suretiyle, yardımcı olmalarını sağlamıştı.”(s.157)

“Şayet, içeri girmeye muvaffak olanlar olursa, onlarla dövüşecek, bunlar, **ortadan kaldırılmaya** çalışılacaktı.”(s.157)

“Eğer, gelenler, **karşı durulmaz** derecede kalabalık olacaklarsa, o zaman da, merdivenlere doğru çekilinecekti.”(s.157)

“Merdivenlerden çekilme başlayınca, yukarıda, merdivenlerin başında bekleyenlere **iş düşecekti**.”(s.158)

“Başlarında Jakob'un bulunacağı kadın hizmetkârlar, kaynamış suları, gelenlerin üzerlerine **boca edeceklerdi**.”(s.158)

“Yasef, Ester ve Raşel, **soluk almaktan** çekinerek, Abdullah'ın çalışmalarına bakıyor ve heyecandan **yerlerinde duramıyorlardı**.”(s.158)

“Belki de birden **karşlarına dikilecek** silahlı bir soyguncu hepsini de kaçırabilirdi.”(s.158)

“Abdullah, kapıya doğru **kulak verdi**.”(s.158)

“**Aklına** bir düşünce **gelmişti.**”(s.159)

“-Çabuk koş. Jakob’a **haber ver.**”(s.159)

“Abdullah, sana ne demişse yapsana, diye çıkışmak **zorunda kaldı.**”(s.159)

“Aşağıdan çığlıklar, haykırımlar, uluma sesleri gelirken, kadınlar da, sularını aşağıya **boca etmeye** başladılar.”(s.160)

“Ardından da kulakları sağır eden zafer çığlıkları ile çapulcular **içeri dalmak** istediler.”(s.160)

“Bu defa da, Abdullah’ın vuruşlarından **cesaret alan** hizmetkârların indirdiği sopa darbeleri işi tamamladı.”(s.160 – 161)

“Başka, Yahudi evlerini soymuş olan bu soyguncular, öteki evlerin hiç birinde böyle bir **karşı koyma** ile karşılaşmamışlardır.”(s.161)

“**İleri çıkan** dört soyguncu daha yerleri öptü.”(s.161)

“Abdullah’ın kalkıp inen kılıcı, bir iki kişiyi **yere sererken** ötekiler de tırmıklarını ileri uzatıp hizmetkârlara saldırdılar.”(s.161)

“Hizmetkarlardan biri, boğazına saplanan bir tırmıkla **yere serilince**, diğerleri korku ile geri çekildiler.”(s.161)

“Onların dağılması karşısında, büyük bir felakete uğrayacaklarını, daha doğrusu Ester ile Raşel’in ve diğer hizmetkar kızların çok feci bir durumla karşı karşıya kalabileceklerini düşünen Abdullah, bir **nara atarak**, hizmetkârları yüreklendirme çalıştı ve ayaklarının ucundaki demir boruyu alarak hizmetkârı öldürmüş olan soyguncunun başına indirdi.”(s.161)

“Abdullah, göz ucuyla hizmetkârları da kontrol ediyor ve ara sıra onlara da bağırarak **talimat veriyordu.**”(s.161)

“Çarpışma bir **ölüm kalım meselesi** halindeydi.”(s.161)

“Soyguncular, kendilerine **karşı çıkanların** liderinin Abdullah olduğunu anladıklarından üç tanesi, öldürmek için ona saldırmıştı.”(s.162)

“Ellerindeki tırmıkları ve demir sopaları dürtüyor, savuruyor ve onu **yok etmek** istiyorlardı.” (s.162)

““Hayatımda böylesine rastlamadım!..”derken ondan **geri kalmayan** irilikteki bir diğeri de:”(s.162)

“Abdullah, ortasından iki eliyle tuttuğu demir çubuğu döndürerek ve kah ileri uzatarak hem savunmaya hem de **hamle yapmaya** başladı.”(s.162)

“Bu **gözü dönmüş** adamlar, onu parça parça ederlerdi.”(s.163)

“Aniden **karar verdi**.”(s.163)

“Elindeki silahı bir ölüm pervanesi gibi döndürürken bir **nara attı**.”(s.163)

“Karşısındakiler, bu zorlu saldırı karşısında bir adım gerilerken, bir tanesi alınına yediği demir çubukla **yere serildi**.”(s.163)

““ Ester! Artık **iş size düşüyor!**” diye bağırdı.”(s.163)

“Fakat bu unutkanlık da onlara **pahalıya mal oldu**.”(s.163)

“Ester’in ve diğer hizmetkar kadınların yukardan **boca ettikleri** kaynar sular onları yıkadı.”(s.163)

“Ester, kapının eşiğinde Abdullah’ın yıkıldığını görmüş ve bir **çığlık atarak**, merdivenleri ikişer üçer atlayarak, onun **başına gelmişti**.”(s.164)

“**Hava kararmaya** başladığından, yakılan mumların ışığında, hizmetkârlar, evin avlusundaki ölüleri dışarı atarlarken, Ester ve Raşel de, Abdullah’ın bakımı ile uğraşmaya başladılar.”(s.164)

“Bu arada, hizmetkârlar, üzerlerine düşen görevi yapmışlar,avluyu temizlemişler; kanları silmişler ve kapıyı da **elden geldiğince** tamir edip yerine oturtmuşlardı.”(s.165)

“Yapılabilecek herhangi bir saldırı içinde, kapının ardına barikatlar yaparak içeri girilmesini önlemed**birini almışlardı**.”(s.165)

“Her seven insanın, sevdiğini **üzerine titremesi** gibi o da, Abdullah’ın ölebileceğini ve onu kaybedebileceğini düşünüyor ve bu düşünceyle **gözleri yaşıyordu**.”(s.165)

“Raşel, onu **teselli ediyor**; bu yaranın öldürücü olmayacağını, sabah Abdullah’ın**gözlerini açacağını** söyleyerek, onu **teselli ediyordu**.”(s.165)

“Üstelik alınına o darbeyi de yiyince, bu şekilde yatması ve **kendinden geçmesi** olağandır.”(s.165)

“Sabah olduğu zaman, Abdullah hala **gözlerini açmamıştı.**”(s.166)

“Saat on sıralarında, Ester, hafif bir **çığlık attı.**”(s.166)

“Abdullah, **gözlerini açmıştı.**”(s.166)

“Raşel ile **göz göze geldi.**”(s.166)

“Seni, tutuklanmış olan ve taş ocaklarına götüren askerlerin **elinden aldık.**”(s.167)

“Demek bana on altın **değer biçildiha?**” (s.167)

“Onun bize yaptığı iyiliği unutma ve Abdullah'ın her zaman **yanında ol.**”(s.167)

“-Olur! Diye mırıldanırken, Abdullah'ın **yüzü kızardı.**”(s.168)

“**Kendimi toparladım.**”(s.168)

“İşte korktuğu **başına gelmişti;** ve hafızası **yerine gelen** Abdullah, onu terkedip gidiyordu.”(s.168)

“Dışarıdan bir şey hissedilmiyordu ama; Ester'in kalbinde fırtınalar kopuyordu; Ester'in **içi kan ağhyordu.**”(s.168)

“Gıcırdayarak giden arabalara eşyalarını yüklemiş bu insanlar, Abdullah'a **geri dönmesi** için uyarılarda bulunmuşlardı.”(s.169)

“Abdullah'ı görünce **gözlerine inanamadı.**”(s.169)

“Abdullah, **başından geçenleri** anlattı.”(s.169)

“Herkes, onun **başından geçenlere** hayret etmişti.”(s.169)

“**Dilini** mi **yuttun** birader?..”(s.170)

“Senin ölüm haberini duyunca çok **fena oldu.**”(s.170)

“Abdullah, **donda kaldı.**”(s.170)

“Müslümanları bu şekilde tarif eden Kral Vekili, onların kazanmış oldukları zaferi de bildiriyor ve Asil Bencio' nun ölümü için krala **baş sağlığı biliyordu.**”(s.171)

“Gelen haberler de **moralini bozacak** şekildeydi.”(s.171 - 172)

“Müslümanlar, müthiş savaşıyorlardı ve karşılarına çıkan rakiplerine, insanın **içine işleyen** naralarıyla saldırıp biçip geçiyorlardı.”(s.172)

“Halk arasındaki söylentiler, daha da **korku vericiydi.**”(s.172)

“Ve Müslümanlar savaş sırasında şekil değiştiriyor; aslan ve pars **haline geliyordu.**”(s.172)

“Güçlü kolları ile,Vizigot askerlerinin, on onbeş adım ileri **attıklarını**görenler bile vardı.”(s.172)

“Ve onlarda, öyle bir sihir gücü vardı ki, **göz göze geldikleri** an, hasımları büyüleniyor ve çarpışamaz hale geliyorlardı.”(s.172)

“Yahudiler, kendilerine az işkence etmemiş olan Hristiyanların bu korkularına **bıyık altından gülüyor**, için için sevinip, Müslümanların Endülüs’e hakim olmaları diliyorlardı.”(s.172)

“Bazıları da, Hristiyanlarla Müslümanların yapacakları bu savaştan iki tarafın da ağır **kayıplar verip**, güçlerini kaybedeceklerine seviniyorlardı.”(s.172 - 173)

“Hristiyanların kendilerine **yaptıkları** dini **baskılarla**, sırtlarına yükledikleri ağır vergileri bir türlü unutamıyorlardı.”(s.173)

“Askeri bir eğitim içinde yetişmiş Rodrik ve askerleri, yedi bin kişi civarında olduklarınıöğrenmiş oldukları Müslümanları, **yok edebilecekleri** inancındaydılar; ve onlarda hurafeye yer yoktu.”(s.173)

“-Asil Kralım! Diye **söze başladı.**”(s.173)

“Müslümanlar, yenilecek olurlarsa, **yok edileceklerini** biliyorlardı.”(s.173)

“Atalarımız, Roma İmparatorluğu gibi güçlü bir İmparatorluğu **yerle bir etmiş**; ve Roma ülkesinini istila etmiş yiğitlerdir.”(s.174)

“O yüzden, Müslümanları muhakkak **yok edeceğimiz** inancındayım.”(s.174)

“Fakat düşmanımızı da asla **küçük görmeyelim.**”(s.174)

“Gerekli **tedbirleri alalım.**”(s.174)

“Savaştan sonra, onları tekrar **yanımıza alabiliriz.**”(s.174)

“Gonzales, elini götürdüğü sakalını çekiştirirken, kırışmış gür kaşlarının altından, ferî sönmeye başlamış olan **gözlerini** genç Juan’a **dikti** ve:”(s.174)

“-Düşmanın **ellerine geçmelerindense**, biraz rahatları bozulsa **ne çıkar**, diye homurdandı.”(s.175)

“Kadınlarımızın ve kızlarımızın düşmanın **eline geçmesi** ha?..”(s.175)

“**Kendine gel!**”(s.175)

“Yüksek ve **hayranlık duyulacak** cesaretinizi ve krallığımıza yaptığınız değerli hizmetleri unutmuş değiliz; fakat, huzurumuzda elinizi hançerinize atmanız için yeterli bir sebep değildir bu.”(s.175)

“Bu sözler karşısında genç Juan’ın yüzü **bembeyaz kesildi.**”(s.176)

“Juan’ın sözleri bir hakaretti ve sizden **özür dilemesi** gerekir.”(s.176)

“Kralın bu konuşması üzerine, Genç Juan, Gonzales’ten **özür diledi.**”(s.176)

“Kral Rodrik, **gözlerini** sırmalı elbiseler giymiş, ayaklarına altın tokalı ayakkabılar geçirmiş asiller üzerinde **gezdirdikten** sonra konuşmasına devam etti.”(s.176)

“Düşmanımızı **küçük görmemek** lazım.”(s.176)

“**Yerlere kadar eğilerek** Kralı selamladı.”(s.176)

“Fakat yaptığımız çarpışmada, müthiş savaşçı olan Müslümanlar tarafından kısıpaca alınarak, büyük **yenilgiye uğratıldık...**”(s.177)

“Kral ve asiller derin bir **nefes aldılar.**”(s.177)

“Çoğalmadan **yok etmeliyiz** onları.”(s.177)

“Kral, **gözlerini yumup** bir müddet düşündü.” (s.177)

“Ülkenin bütün ileri gelenlerine **haber göndereceğim.**”(s.177)

“Kral Rodrik, Tarık Bin Ziyad’ı karşılamak için, bütün gücüyle **harekete geçmeye karar vermişti.**”(s.177)

“Hristiyanlar, ortak düşman olarak gördükleri Müslümanlar karşısında **tek vücut olarak** bütün güçlerini **ortaya koyarak** birleşmişlerdi.”(s.179)

“Önünde, bayrak ve sancak ormanını andıran savaşçıları uzanıyordu ve Rodrik’in bu görüntü karşısında **göğsü kabarıyordu.**”(s.180)

“Tarık Bin Ziyad, vadiye yayılmış Vizigot ordusunu **gözden geçirdikten** sonra da, çıktığı yüksekçe bir yerden erlerine şöyle seslenmişti.”(s.180)

“Halbuki bizim kılıçtan başka silahımız ve düşmanın **elinden alacağımız** yiyecekten başka erzağımız da yoktur.”(s.180)

“Canınızı düşünerek benden **yüz çevirmeyiniz.**”(s.181)

“Sizin **payınıza** da, bana **düşenden** fazlası düşmeyecek.”(s.181)

“Biliniz ki, sizi **davet ettiğim** şeye, ilk ben başlayacağım;” (s.181)

“Eğer, ona yetişmeden ölürsem, benim bu arzumu terk etmeyin ve Rodrik’in **üzerine yüklenin.**”(s.181)

“Tarık Bin Ziyad bu konuşmayı yaptıktan sonra, erlerin, **yerlerini almalarını** bildirdi.”(s.181)

“Gayet disiplinli olan Müslümanlar, daha önce kararlaştırılan **yerlerini aldılar.**”(s.182)

“İslam Ordusu bir hilal **şeklini almıştı.**”(s.182)

“Üç bin okçu, düşman saldırıya geçtiğinde, peş peşe oklarını fırlatıp onlara **kayıplar verdireceklerdi.**”(s.182)

“Tarık Bin Ziyad'ın işaretiyle, ordudaki hafızlar, yüksek sesle **tekbir getirmeye** başlamışlardı.”(s.182)

“Çünkü, düşmanın **harekete geçmek** için son **hazırlıklar yaptıkları** ve papazların ilahiler arasında atlara binerek, silahlarını taktıkları görülüyordu.”(s.182)

“Bazıları da, ayakları üzengiye takıldığı için yerlerde sürüklenerek, çılgın gibi kaçan atlarının peşinden **çıgıllar atarak can verdiler.**”(s.183)

“Gelen yeni ok dalgası atları **yüz geri etti.**”(s.183)

“Kral Rodrik ve yanındaki komutanlar, hayret ve şaşkınlıkla **yerlerinden fırladılar.**”(s.183)

“Şimdi onlara **haddini bildiririz**, yeter ki, siz, yerinizden kıpırdamayın ve bizim nasıl çarpıştığımız görerek, bizleri şereflendiriniz!” (s.183)

“Sebastian, kılıcını kaldırarak yanındaki yaverine, yayaların **harekete geçmesi** emrini verdi.” (s.183)

“Çalan bir borazan, yayaları **harekete geçirdi.**”(s.183 – 184)

“Tarık Bin Ziyad, yayaların **harekete geçtiğini** görünce:”(s.184)

“Atlıların saldırısını nasıl **boşa çıkardınızsa**, bu gelenleri de o şekilde püskürteceğinize eminim.” (s.184)

“**Göreyim sizleri.**”(s.184)

“Okçular, yine aynı şekilde, gelenleri **zarara uğratmaya** çalışacaksınız.”(s.184)

“Düşmanın sayısı çok olduğundan belki, **geride kalanlar** yanınıza kadar yaklaşabilirler.”(s.184)

“Ortada **yer almış** yiğitlerin, gelen düşmanı da, göğüs göğüse yapılacak çarpışma için, sizler karşılayacaksınız.”(s.184)

“Gazileri zamanında hareket ettirmesini ve onları iyi **idare etmesini** biliniz.”(s.184)

“Vizigotlardan, **yerlere yıkılanlar** oldu.”(s.185)

“Fakat, bu acelecilik de onlara **pahalıya mal oldu.**”(s.185)

“Uçarcasına gelen oklara hedef olup **yerlere serilmeye** başladılar.”(s.185)

“Düşman, **farkında olmadan**, içeri çekilmekteydi.” (s.186)

“**Gözleri dönmüş** Vizigotların, bunu **fark etmesi** de mümkün değildi.”(s.186)

“Hele bunların arasında öyleleri vardı ki, bunların kılıç darbelerinden kurtulabilmek **mümkün olamazdı.**”(s.186)

“Kanatlardaki erlerin birden **harekete geçip**, düşmanın arkasına girdiği görüldü.”(s.186)

“Vizigotlar, az gördükleri ve çiğneyip **yok edeceklerini** sandıkları Müslümanların karşısında **dehşete düşmüşlerdi.**”(s.186)

“Kral Rodrik, uzaktan gördüğü manzara karşısında **bembeyaz kesildi.**”(s.187)

“Emri üzerine çalınan borularla, diğer askerler **harekete geçerlerken**, Tarık Bin Ziyad, gemilerle geçirebildiği ve Bencio’nun bozgunu sırasında **ele geçirdiği** atların üzerindeki süvarilerle, gelen bu düşmanı karşıladı.”(s.187)

“Üzerlerine **rüzgar gibi** gelmiş ve aralarına dalarak, kendilerini biçmeye başlamış Müslümanlar karşısında, **çıgıllıklar atarak** dağılmaya başladılar.”(s.187)

“Vizigot Kralı, savaşı kaybetmemek, Müslümanlarda **ele geçirdikleri** üstünlüğü bırakmamak için, büyük gayret sarf ediyorlardı.”(s.187)

“Böylece **farkına varılmadan**, çarpışma akşama kadar devam etti.”(s.187)

“Aradığı **fırsatı bulmuştu.**”(s.188)

“Kral, tepesine **yıldırım gibi** inen bu darbeden kurtulamadı.”(s.188)

“Ölü olarak **yere serildi.**”(s.188)

“Sabah, **doğan güneş** İslamın zaferini aydınlattı.”(s.188)

“**Ele geçirilen** ganimet çok boldu.”(s.188)

“Bu endişesini de yaptığı konuşmada **dile getirdi.**”(s.189)

“Bunlar, çekildikleri yerlerde bize **karşı koyacaklardır.**”(s.189)

“Benim görüşüme göre, onların toparlanmalarına**fırsat vermeden** hemen **harekete geçmeliyiz.**”(s.189)

“Düşman toparlanmadan **harekete geçmemiz**, bize büyük üstünlük sağlar.”(s.189)

“İlerleyelim ve düşmana toparlanma **fırsatı vermeyelim.**”(s.189)

“Uzun süren tartışmalardan sonra, düşmanın takip edilmesine **karar verildi.**”(s.189)

“Abdullah'ın **başında bulunduğu** kuvvetler İstece şehrinde gidecekti.”(s.189)

“Komutan Mugis de, arkadan ağır ağır gelecek çevreyi **kontrol altında tutacaktı.**”(s.189)

“Haksız yere **kan dökmeyiniz.**”(s.190)

“Kimsenin namusa **el uzatmayınız.**”(s.190)

“Hadi şimdi **yola çıkalım.**”(s.190)

“Bu konuşmalardan sonra her bir kuvvet hedefine doğru **yola çıktı.**”(s.190)

“Toledo önlerinden ayrılmak üzere olan Abdullah, emir erinin gelerek, kendisini bazı kişilerin görmek istediklerini **haber vermesi** üzerine, çalıştığı ve **gözden geçirdiği** haritanın başından ayrıldı.”(s.192)

“Çadıra bir **göz atan** Abdullah.”(s.192)

“Abdullah, onları güler yüzle karşılayarak, **buyur etti** ve yer gösterdi.”(s.192)

“İsteselerdi bütün mallarımızı ve altınlarımızı **elimizden alırlardı.**”(s.193)

“Abraham ve diğer Yahudiler telaşla **ayağa kalktılar.**”(s.193)

“Bizim asırlardan beri **ele geçirmek** için çırpındığımızve bu uğurda hiçbir fedakârlıktan çekinmeyeceğimiz bir sofraya var!..”(s.194)

“Babil hükümdarı Buhtun Nasır Kudüs'ü**ele geçirdiği** zaman bu sofrayı da almıştı.”(s.194)

“Bu sofraya, Babillilerden sonra yine **elimize geçmiş.**”(s.194)

“Abdullah, **ses çıkarmadı.**”(s.195)

“**Düşünceye daldı.**”(s.195)

“Çadırdaki **çıt çıkmıyordu.**”(s.195)

“-Benden, yapılması **mümkün olmayacak** bir şey istiyorsunuz! Diyerek konuşmaya başladı.”(s.195)

“Hz Süleyman'ın sofrasına gelince, sizin, onun üzerinde bir hak iddia etmeniz de doğru değil, çünkü o, asırlarca evvel **elinizden çıkmış.**”(s.195)

“Ben, Vizigot Kralı Rodrik kadar da olmayacağım da, artık devlet hazinesinin ortak malzemesinin **hakkı olan** bir malı size satmış olacağım.”(s.195)

“**İyisi mi**, bu meseleyi burada kapayalım; ne siz söylemiş olun, ne de ben, duymuş olayım!..”(s.195)

“Kendisine rüşvet teklif ettiğin için kellerinizi kestirir ve bir daha kendisine böyle bir teklifte bulunacaklara **ders vermek** yoluna gider.”(s.196)

“Öyleyse, hemen **harekete geçelim.**”(s.196)

“Tarık, şehri kuşatırken, Abdullah'a da, muhakkak Hz Süleyman'ın sofrasına **ele geçirmesi** emrini verdi.”(s.196)

“O sırada, karşısına çıkan bir kilise, **gözlerinin parlaması** sebep oldu.”(s.197)

“Hristiyanlar da, Hz Süleyman'ın peygamberliğini kabul ettikleri için, öyle kutsal sofrayı Toledo Kralı Sarayında değil de, buradaki kiliseye getirmeyi daha **uygun bulmuş** olabilirler.”(s.197)

“**Hayat memmat meselesi!..**”(s.198)

“**Ne gibi?..**”(s.198)

“Jakop ve onunla beraber on beş kişilik bir Yahudi topluluğu, onu bulmak için **harekete geçti.**”(s.198)

“**Sağol** Ester; Jakob ve adamları bir şey yapamazlar.”(s.198)

“**Yola çıkıyoruz.**”(s.198)

“Ester'in **içi içine sığmıyordu.**”(s.200)

“İri göbekli keşiş, onları görünce korkudan bir **çığlık attı.**” (s.201)

“Bu ülke artık sizin olduğuna göre, gidip **hesap sorun** bu adamlardan, ben yoluma gideyim.” (s.201)

“Abdullah'ın **gözleri parladı.**”(s.201)

“Bu arada, hem sofrayı kaçırarak; ve hem de arkadaşlarını katletmiş olan Yahudilerden **intikam almış** olacaktı.”(s.201)

“Ama **kendisini** çabuk **toparladı.**”(s.202)

“Çünkü, eşeğin sırtında, zümrütle bir sofraya, **gözleri kamaştırarak** ışıltılarla parlıyordu.”(s.202)

“Keşiş Perez bir **çığlık attı:**”(s.203)

“**Bereket versin** ki, Abdullah, sofranın iplerini tamamen kesmemişti.”(s.203)

“ “İyiliğe karşı **kötülük eden** insanın evinde, sefalet hiç **eksik olmaz!**” dediğini bilmiyor musun?”(s.204)

“İki adam birden **yere serildi.**”(s.205)

“Adamlarının arkasına sığınıp **yiğitlik mi tashyorsun?**” (s.205)

“Gel, burada **kozumuzu paylaşalım.**”(s.205)

“O altı adamı **toz ederiz.**”(s.205)

“Adamların dördü, **yere yıkıldı.**”(s.206)

Benzetme

Romanda seksen beş kez benzetme kullanılmıştır. En sık kullanılan benzetmeler, üçer kez kullanılan “rüzgar gibi” ve “aslandan farksız”dır. “Rüzgar gibi” hareket eden bir şeyin hızını vurgulamak için kullanılırken, “aslandan farksız” Tarık bin Ziyad komutasındaki Müslüman ordusunun gücünü belirtmek için kullanılmıştır. Romandaki benzetmeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“**Kireçlenmiş koca köşk besi için bir yerde oturtulmuş iri bir kazı andırıyordu.**”(s.6)

“Bunlar, **bolluk ve bereket habercileri gibi** gülümsüyordu.”(s.11)

“**Bir cennetmiş burası,** diye fısıldadı.” (s.12)

“İşte, Endülüs Kralı Jülyanus, **bindiği dalı kesen adam gibi** olmuş.” (s.15)

“**Kapı gibi** bir delikanlı.” (s. 19)

“Sırtlarındaki ağır yükleri dengelemeye çalışıp,ağır ağır ilerleyen bu insanlar, **su gibi** terliyorlardı.”(s.21)

“Bir din adamından ziyade, **bir savaşıya benziyordu.**” (s.22)

“Diğerleri de, Julyo’nun kollarına girip, onu bir **çocuk gibikaldırdılar.**”(s.28)

“**Küpten farkı yok** maşallah!..”(s.29)

“Hepsi de, sindikleri yerden, Yahudilerin gelişlerini, **avını gözleyen parslar gibi** takip ediyorlardı.”(s.30)

“Hey susun be **kadınlar gibiağlayıp** sızlanmayın!”(s.35)

“Yoksa karışmam ha, **tavuk gibi** keserim sizleri!”(s.35)

“Elindeki hançeri, **şimşek gibi**, at üstündeki gence fırlattı.”(s.36)

“Kız, kapının eşiğinde bir **hayal gibi** kayboldu.”(s.48)

“Güneş yanığı bronzlaşmış çehresinde, dişleri **inci gibi** parlıyor ve ona çok yakışıyordu.”(s.52)

“**Rüzgar gibi**, çölün çeşitli yerlerinde hayvan sürülerimizle dolaşır dururuz.”(s.52)

“Ester, heyecanla başını kaldırıp Abdullah'ın yüzüne baktı, kalbi **kafesinde çırpınan bir kuş gibi** atıyordu.”(s.55)

“**Aynen sel sularına kapılmış bir saman çöpü gibi...**”(s.57)

“**Davetsiz bir misafir gibi** gelip ruhlara yerleşiyordu.”(s.57)

“**Kutsal bir sır gibi** sakladığı düşüncelerini Raşel’in anlaması onu şaşırttı.”(s.59)

“Raşel’in, bir çaresine bakarız sözü, Ester'in kanamaya başlayan ruhuna **bir merhem gibi** geldi.”(s.59)

“Ester’in hayatı da, yine eskisi gibi, **sakin akan sular gibigeçer gider!**..”(s.61)

“**Ateşe düşüp kavrulan bir pervane gibiyim.**”(s.64)

“Abdullah'ın gözleri karardı, başında şimşekler çaktı ve **ruhsuz bir ceset gibi**, atının üzerinden düşüp yere serildi.”(s.70)

“Arabadakiler de, **arı kovanından fırlayan arılar gibi** cesetlere doğru koşmaya başladılar.”(s.73)

“Uzun kirpiklerinin arasında **zümrüt gibi** ışıldayan yeşil gözlerinde, büyük bir azim okunuyordu.”(s.74)

“Bu atın, **bulutlar gibi** ak yeleleri vardı.”(s.81)

“Kızın, **zümrüt gibi** yeşil gözleri sevinçle ışıldadı.”(s.81)

“Hayatı **bitmeyip akan bir nehir gibi** hep böyle, yollarda ve arabalarda mı geçecekti?..”(s.90 – 91)

“Tazılar önde koşarken, sen ve adamların, çevik atların üstünde, **rüzgar gibi** giderek onları takip ediyordunuz.”(s.92)

“Şarkılar duyulurken, gitarların ahengine uyup ortada dans eden kızlar ve kadınlar, **kasırğa önünde kalmış yapraklar gibi**, öteye beriye koşarak oynayıp durmaktaydılar.”(s.97)

“Damadım içeri **gölge gibi** süzüldü.”(s.100)

“**Aynı Vizigotlar gibi.**”(s.101)

“Öyle duygular içinde kaldım ki, **denizlerdeki çalkalanıp durulan sular gibi**, kah üzüldüm kah sevindim.”(s.102)

“Ya damatlığı içinde Abdullah, **bir prensten farksızdı.**”(s.103)

“Alevlerin dilleri alçalıp, yükseliyor, **bir şeyler yakalamaya çalışan canavar kolları gibi** boşluğu tırmalıyordu.”(s.104)

“Aynı zamanda bu alevler, ateşin çevresinde oturanların yüzlerini esrarlı ışıklarla aydınlatıyor; kaybolduğunda da, **çehreleri kapkara bronz heykeller gibi** bırakıyordu.”(s.104 – 105)

“Pedro'nun gitarı ve şarkısı, **bir büyü gibi** herkesi sardı.”(s.105)

“Pedro'nun “her şey dengi dengine” demesi, İsimsiz'in bir asil olma ihtimali **kalbine işleyen bir hançer gibi** yaralamıştı onu.”(s.109)

“Zilha'nın bu alaycı ve aynı zamanda Abdullah'ı tahrik etmek isteyen sesi, Esterella'yı **çığına çevirdi.**”(s.112)

“Bu arada Pedro, **avının zayıf tarafını araştıran bir canavar gibi**, Abdullah'ın etrafında dolaşmaya devam ediyordu.”(s.113)

“Abdullah, sakin gözüküyordu; fakat çok dikkatli bakan bir göz, onun bu sakinliğinin altında, **hemen boşalıp fırlayacak bir zemberek gibi** olduğunu fark edebilirdi.”(s.113)

“Fakat Abdullah, **bir heykel gibi** olduğu yerde duruyor ve bekliyordu.”(s.114)

“**Yıldırım gibi** inmiş o tokatı unutmadığı için, saldıramıyor.”(s.115)

“Abdullah'ın bu **mengene gibi** kavramış parmakları, Pedro'nun elini, sonunda, felce uğratmış olacak ki, Pedro'nun açılan parmaklarının arasından, hançerin yere düştüğu görüldü.”(s.116)

“Ardından da Pedro'nun elini bırakarak, yapıştırdığı bir tokatla, onu **boş bir çuval gibiyere** serdi.” (s.116)

“Rastladıkları kaktüslerin geniş yaprakları arasında, kertenkeleler ya telaşla kaçışıyorlar; ya da durup merakla onlara bakıp **ip gibi** olan dillerini uzatıp çekiyorlardı.”(s.122)

“Tarık, cevap vermeden önce, biraz ilerde **gümüş bir şerit gibi** kıvrımlarla uzanan ırmağı parmağıyla gösterdi.”(s.122)

“**Değnek gibi** kara ve kuru iki el dışarı çıktı.”(s.124)

“Pelerinini toplayıp kayığa binen Kont Jülyanus'un işareti ile, kayık, **bir kelebeğin kanatlarını çırıp gitmesi gibi**, küreklerini denize daldırıp güçle iten denizciler vasıtasıyla ilerlemeye başladı.”(s.128)

“**Aslandan farkları yoktur** evelallah!”(s.130)

“Tabii biliyorum **hepsi birer aslandan farksız...**”(s.139)

“Fakat bu defa da, okçuların arkasında bulunan mızrakçuların fırlattıkları mızraklar, güneş ışıklarında parıldayarak ve **yılan balıkları gibi** kayarak bu cesur Vizigot erlerinin göğüslerine ya da boyunlarına saplandı; ve onları atlarının üzerinden cansız olarak düşürdü.”(s.142)

“Karşısındaki Müslüman okçular, **bir duman gibi** dağılmışlar ve yamaçlara doğru kaçmaya başlamışlardı.”(s.143)

“Çığlıklar, inlemeler, **ulumaya benzer sesler**, küfürler, zafer nidaları etrafı kapladı.” (s.143)

“Birden, **sanki otların üzerinden geçen bir rüzgar ya da vadiyi dolanan bir ırmak gibi**, yamaçtaki Müslüman erleri, çekildikleri yerlerden çıkararak, düşmanın arkasını çevirdi.”(s.143 – 144)

“O **dev gibi** iri ve mağrur Germen asıllı Vizigot cenkçileri, yedikleri kılıç darbeleri ya da boyunlarına ve göğüslerine saplanan oklarla, **yıldırım inmiş kütükler gibiyere** serilmekteydiler.” (s.144)

“Atının üzerinde **bir general gibikurumlu** kurumlu duran çavuş bir eliyle bıyıklarını burarken.”(s.148)

“Ester’in duygularını çok iyi anlayan Raşel, bu sözleri iki ettirmeden **bir yaban keçisi gibi** fırladı.”(s.150)

“**Her biri aslandan farksız olan** bu Müslümanları durdurmak mümkün değildi ve şimdi Endülüs topraklarında da ilerlemeye başlamışlardı.”(s.155)

“Çünkü kapıya inen darbeler ve gelen uğultu ve **ulumaya benzer** sesler, hepsini korkudan titretiyordu.”(s.158)

“Hizmetkâr, artık bir başkan olarak gördüğü Abdullah'ın bu emrini tekrarlatmadan, **bir asker gibi** koştu.”(s.159)

“Vücutlarında kesik darbeleri almış olanlar, **ulur gibi** sesler çıkararak kendilerini geri atmak istediler.”(s.160)

“Elindeki silahı **bir ölüm pervanesi gibi** döndürürken bir nara attı.”(s.163)

“Acı çığlıklar **ulumaya benzer** sesler, küfürler inlemeler etrafı sardı.”(s.164)

“**Bir masal kahramanı gibiydi** o.”(s.164)

“**Bir destan kahramanından farksızdı.**”(s.165)

“Naraları da **gök gürültüsü gibitesirliydi.**”(s.172)

“Vizigot ordusu **bir deniz gibi** yayılmıştı vadiye.”(s.179)

“Uçları yukarı kaldırılmış mızrakların görünüşü **bir çalı ormanını andırıyordu.**”(s.179)

“Önünde, **bayrak ve sancak ormanını andıran** savaşçıları uzanıyordu; ve Rodrik’in bu görüntü karşısında göğsü kabarıyordu.”(s.182)

“Sanki, **denizin üzerinde esen bir rüzgarın suları ürpertmesi gibi**, çimenler ürperdi ve dalgalandı.”(s.182)

“Çünkü hız gitgide arttırılmış ve atlılar, **uçar gibi** gitmeye başlamışlardı.”(s.182)

“Okların tesir sahasına girmiş olan atlılar, **yılan balıkları gibi** uçuşan okların üzerlerine geldiğini ve hedefleri şaşırmadığını, duydukları acılarla anladılar.”(s.182 - 183)

“Bazıları da, ayakları üzengiye takıldığı için yerlerde sürüklenerek, **çılğın gibi** kaçan atlarının peşinden çığlıklar atarak can verdiler.”(s.183)

“**Sanki bir dev**, Müslümanlar üzerine yürüyordu.”(s.184)

“Komutlar üzerine vızıldayarak uçan oklar **yağmur gibi** Vizigot ordusu üzerine boşandı.”(s.185)

“Üzerlerine **rüzgar gibi** gelmiş ve aralarına dalarak, kendilerini biçmeye başlamış Müslümanlar karşısında, çığlıklar atarak dağılmaya başladılar.”(s.187)

“Atını, kaçışmaya başlamış Vizigot erlerinin arasında süren İslam Komutanı ve askerleri **birer destan kahramanı gibi** ilerlediler.”(s.187)

“Gazilerin kılıçları birer **yıldırma dönüşmüştü adeta.**”(s.187)

“Kral, tepesine **yıldırım gibi**inen bu darbeden kurtulamadı.”(s.188)

“**Bir yelpaze gibi** açılmış İslam kuvvetleri, Endülüs'ün fethine başlamıştı.”(s.191)

“Esra utanarak başını eğdi ve ağzından **bir nefes gibi.**”(s.207)

İkileme

Romanda ikilemeler, yüz doksan bir kez kullanılmıştır. En çok kullanılan ikileme türü, kırk iki kez kullanılan, aynı kelimenin tekrarı ile yapılan (için için, akın akın vb.) ikilemedir. En çok kullanılan ikilemeler ise yedişer kez kullanılan “ufak tefek”, “kendi kendine” ve “göz göze”dir. Romanda bulunan ikilemeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Az sonra **üç dört** hizmetkârın yukarı kaldırdıkları meşalelerin ışığında, köşkten çıkan maşlahlı ve uzun boylu biri gözüktü.”(s.7)

“**Sağ salim** geldiniz ya ona şükür.” (s.8)

“Belki de on sene öncesine kadar **için için** kaynayan İfrikiyye’ye genel vali tayin edilmesinin sebebi bu idi.”(s.9)

“Çünkü Musa idaresinde, Berberiler kılıçlarını kıllarına sokmuşlar, tahrikçi Bizans'a yüz vermemişler ve **akın akın** Müslüman olmaya başlamışlardı.”(s.10)

“Çevrede **yer yer** karartılar halinde gözüken meyve yüklü ağaçlar narlar, incirler, hurmalar, ay ışığında parıldamaktaydı.”(s.11)

“Bunu ben de **zaman zaman** düşünmedim değil!”(s.12)

“**Yer yer** görülen karartılar halindeki zeytin, palmiye, hurma, incir venar ağaçları, denizden gelen hafif esinti ile ürperiyordu.”(s.12)

“İleride, alabildiğine uzanan **uçsuz bucaksız** deniz, ay ışığında ışıltılar la gülümsüyor ve tatlı şıpırtılarla sahili okşuyordu.”(s.12)

“Musa ve Abdullah, **konusa konuşa** bahçeye gelmişlerdi.”(s.18)

“Ondan sonra da **ahlanıp vahlanmak** hiç bir şeye yaramaz.” (s.18)

“Daha yirmi **iki yirmi üç yaşlarında.**”(s. 19)

“Sahile yanaşmış bu gemilere, limandan uzatılmış kalın kalaslar üzerinde **gidip gelen** esirler ve hamallık yapan yerli halktan kişiler, yükler taşımaktaydılar.”(s.20)

“Sırtlarındaki ağır yükleri dengelemeye çalışıp, **ağır ağır** ilerleyen bu insanlar, su gibi terliyorlardı.” (s.21)

“Yüzlerinden akan terler **şıpır şıpır** yere damlıyor, enselerinden akanlar da sırtlarını yıkıyordu.” (s.21)

“İki adam, katırlarını ağaçların arasındaki dar yolda **yavaş yavaş** sürüyorlar, arada bir durarak, cübbelerinin altından çıkardıkları içki tulumlarını ağızlarına götürüp, lıkırtılarla içtikten sonra, ellerinin tersiyle bıyıklarını siliyorlardı.”(s.22)

“Ya da, onun yanına varamadan bir ağaç altında da **sızıp kalacağız.**”(s.23)

“Dilleri ağırlaştırın şarabın tesiriyle valinin karşısında zırvalamaya başlarsak, bizi kalenin burçlarından **fırlatıp atar** acımaksızın.”(s.24)

“O sırada, artık ormandan çıkıp ilerlemeye başlamış oldukları dar vadide, karşılına **birden biredikilen** eşkıya kılıklı üç adam, onda konuşacak takat bırakmamıştı.”(s.25)

“**Saçları sakalları** birbirine karışmış, çatık kaşlı bu adamlar, elleriyle, katırlarından inmelerini işaret ediyorlardı.”(s.25)

“İkisi, **iri yarı** biri de **ufak tefekti**.”(s.25)

“Dirseği ile yanındaki **ufak tefek** arkadaşının karnına vururken.”(s.26)

“Bu defa **ufak tefek**, adam cevap verdi.”(s.27)

“**Bol bol** dua verebiliriz!..”(s.27)

“Çünkü ihtiyacımız olacak; ama sizi de **kurtarıp kurtaramayacağını** bilemem.”(s.27)

“Sizdedin **iman** yok mudur kardeşlerim?..”(s.27)

“**Yemedik içmedik** biriktirdik!..”(s.28)

“**Ufak tefek** olanı da, avucunu doldurmuş **çil çil** altınlara bakarken söylendi.”(s.29)

“**Ufak tefek** eşkıya, arkadaşlarına:” (s.30)

“**Ufak tefek** eşkıya, arkadaki bezirgana yetişmeye başardı.”(s.31)

“Yine, arkasındakilerin **yaklaşıp yaklaşmadıklarına** baktığı sırada **olanlar oldu**.”(s.32)

“**Ufak tefek** eşkıya, gür saçlarına karıştırırken:”(s.32)

“İki adam, bu sözlerden sonra **katıla katıla** gülmeye başladılar.”(s.32)

“Papazlar, bu konuşmayı duyunca **ağlayıp sızlamaya** başladılar.”(s.34)

“Papazlar, eşkıyalara söz geçiremeyeceklerini görünce onlarla münakaşadan vazgeçtiler, fakat altınları içine **ağlayıp sızlanmayı** sürdürdüler.” (s.35)

“Hey susun be kadınlar gibiağlayıp sızlanmayın!”(s.35)

“Bezirgan da, papazlara verilen gözdağından kendine düşen payı almış olacak ki, **ağlayıp inlemesini** kesip yalvarır gözlerle eşkıyalara bakmaya başladı.”(s.35)

“Üç yoksul da, şaşılasmış gözlerle boyunlarına dayanmış hançerleri bakıyor; **ağlayıp sızlıyorlardı**.”(s.38)

“-Onlara bir şey yapmazsanız, sizin **çekip gitmenize** izin verebiliriz, dedi.”(s.38)

“Pedro ile Juno, papazları önde tutarak **geri geri** kayadan uzaklaşıp yamaca doğru tırmanmaya başladılar.”(s.39)

“Sonra, kendisiyle beraber yaraya bakan arkadaşlarıyla **göz göze** gelince: “Kötü!” dercesine başını salladı.”(s.39)

“Julyo cevap vermedi; gözleri çılgınca bir parıltı ile **yanıp söndü**; sonra:” (s.40)

“Fakat Julyo ile Abdullah’ın konuşmasını, yattığı yerde heyecanla dinleyen Yahudi **ağlayıp inlemeyi** keserek, Abdullah’a, Bekir ve Ahmet’e yalvarmaya başladı:” (s.40)

“Bunlar paralarını aldıktan sonra beni bir tarafa **bırakıp giderler**.”(s.41)

“Yahudi, onların konuşmalarından, Belki de kendisini orada **bırakıp gideceklerini** düşünmüş olmalı ki, yine ağlayıp yalvarmaya başladı:”(s.42)

“Her ne pahasına **olursa olsun**, onu evine kadar götürmeli birimiz.”(s.43)

“**Hemen hemen** bir buçuk aydan beri ondan uzaktı.”(s.49)

“İslam Dini, dünyanın yaratılışından beri **gelmiş geçmiş** peygamberlerin hepsini kabul eder.”(s.54)

“-Yahova şahidimdir ki, İslamiyet’in böyle olduğunu bilmiyordum, diye **kendi kendine** söylendi.”(s.54)

“Amcası Samuel, kıza **sert sert** baktı.”(s.54)

“Hangi dilde, hangi yerde ve zamanda gelmiş **olursa olsun** bütün kutsal kitapları yani Tevrat’ı Zebur’u ve İncil’i tasdik eder.”(s.54)

“Bir yabancıнын kafamı ve ruhumu böylesine **alt üst** etmesine nasıl izin veririm.”(s.57)

““Hem de bir yabancı” diye **kendi kendine** konuşuyor, Abdullah’ın hayalini korumak için başka şeyler düşünmeye çalışıyordu.”(s.57)

“Öğleye doğru, artık nasıl gayret ederse etsin, bu hayali **silkip atamayacağını** anlayan Ester, kendini tamamen **kapıp koyuverdi**.”(s.57)

“Zamanı ve **gelip gelmemek** için izin istemesi yoktu.”(s.57)

“Yok, başka birine gönlünü bağlamışsa, “Çok yakınımından kalbimi ısıtan ve aydınlatan ama başka birine ait bir yıldız **gelip geçti!** Ne yapalım kaderim böyle imiş!” deyip, kalbime taş basıp, kabuğuma çekilirim.”(s.61)

“Ester’in hayatı da, yine eskisi gibi, sakın akan sular gibigeçer **gider!**..”(s.61)

“Ailesiyle hasretliğini giderdikten, **yıkanıp temizlendikten** sonra, Valilik köşküne giderek, Musa Nusayr’a rapor verdi.”(s.66)

“Her biri büyük değer olan bu yiğitleri **pis pisine** ateşe atma!..”(s.67)

“Sonunda, düşmanın içine dalarak **geçip gitmeye** karar verdiler.”(s.69)

“Sahipsiz kalmış olan atı, kişneyerek ve yelesi uçuşarak **kaçıp gitti.**”(s.70)

“İslam yiğitleri, **ara sıra** arkaya dönerek, oklarını boşaltıyor ve bir kaç Vizigot’u yere seriyorlardı.” (s.70)

“Yerlerde, **şurada burada** yatan otuz kadar ceset vardı.”(s.72)

“Sadece üçünün hafifçe nefes aldıkları, göğüslerinin **kalkıp inmesinden** anlaşılıyordu.”(s.72)

“Bunlar, **gitgide** büyüdüler ve sonunda bunların bir kervan olduğu anlaşıldı.”(s.72)

“Bunların yanlarında oturan, **allı güllü** entariler içinde, kadınları vardı.”(s.72)

“Sonra eğilip, Abdullah'ınnefes **alıp almadığını** inceledi.”(s.74)

“Yanına yaklaşmış **iriyarı** bir delikanlı:”(s.74)

“Bu karışıklık, **beş on** dakika kadar sürdü.”(s.75)

“Arkadaşları gibi o da burada **geberip gitsin.**”(s.76)

“Her ne **olursa olsun**, onu burada ölüme bırakmak istemiyorum!”(s.76)

“Birden gözleri parladı; **kendi kendine** söylendi.”(s.78)

“Yalnız, gözlerimin önünde gülümseyen kara gözlü yanık yüzü, güzel bir kız beliriyor **ara sıra.**”(s.80)

“Aslanlar, **sinirli sinirli** gezip, kuyruklarını hırsıyla sallıyorlar.”(s.80)

“Sabah, alnında duyduğu bir serinlikle gözlerini açan Abdullah, başucunda duran Esterella ile **göz göze** geldi.”(s.81)

“Etrafta da çocuklar, **koşup oynamaktaydı.**”(s.83)

“**Olup olmadığını** şimdi görürsün.”(s.85)

“Kadınların ve kızların, **katmer katmer** eteklikleri altındaki torbaları, arada bir çalıntı yiyecek ve mallarla doldurmaları, onu tiksiniyordu.”(s.85)

“Erkeklerin de, eğer takımlarını tamir etmeleri, **ara sıra** tarlalarda mahsulün toplanmasına yardım edip, alın teriyle para kazanmaları, normaldi.”(s.85)

“**Haramı helali** bilmezler.”(s.87)

“Hem geçen gün, **kan ter** içinde kalmış olduğun o tarla içinde, o iri köylünün, hakkını yediğini söyleyen sen değil miydin?”(s.87)

“Bazen içleri geçer gibi oluyorsa da, irkilerek uyanıyor ve atların bildikleri yolda **ağır ağır** gitmekte olduklarını görünce ferahlıyorlardı.”(s.89)

“Yüzüne **şaşkın şaşkın** bakan Elvira’ya.”(s.94)

“Dünyayı, sıkıntıları umursamayan bu insanlar, sanki büyük zenginliğe sahipmişler gibi büyük bir rahatlıkla **çalıp söylemeye** başlamışlardı.”(s.97)

“Şarkılar duyulurken, gitarların ahengine uyup ortada dans eden kızlar ve kadınlar, kasırga önünde kalmış yapraklar gibi, **öteye beriye** koşarak oynayıp durmaktaydılar.”(s.97)

“Arabaya çıktıktan sonra inleyen ve bir müddet ağrılarından şikayet eden Zoşima Ana, karanlıkta **belli belirsiz** gözükten iki gencin yüzlerine baktı.”(s. 98)

“Öyle duygular içinde kaldım ki, denizlerdeki **çalkalanıp durulan** sular gibi, kah üzüldüm kah sevindim.”(s.102)

“Bir ara Abdullah ile **göz göze** geldi.”(s.102)

“Kızın, **bağırıp çağırmadan** böyle durması daha çok işine geldi.”(s.103)

“Şarkı, az sonra birtek ses halinde **alçalıp yükselmeye** başladı.” (s.105)

“Dudaklardan değil de sanki kalplerden **kopup gelmekteydi.**”(s.105)

“Abdullah **ağır ağır** yerinden kalktı ve ateşin başından ayrıldı.”(s.105)

“**Zaman zaman** gözlerimin önünde beliren o kömür gözlü ve sizin giyiminize benzemeyen bir şekilde giyinmiş, güler yüzlü kız kimdir?..”(s.106)

“Abdullah, gözlerini gökteki aya çevirdi; **uzun uzun** baktı.”(s.106)

“**Ara** sıragözlerinin önüne geldiğini söylediğin kıza gelince de, onu çok kıskanıyorum.” (s.107)

“Her şey **dengi dengine** kızım.”(s.109)

“Pedro'nun “her şey **dengi dengine**” demesi, İsimsiz’in bir asil olma ihtimali kalbine işleyen bir hançer gibi yaralamıştı onu.” (s.109)

“**Çığlık çığlığa** çingenelere doğru koştu.”(s.110)

“İsimsiz’in hançerle dövüş **edip edemeyeceğini** bilemiyoruz ki!”(s.111)

“Abdullah, sakın gözüküyordu; fakat çok dikkatli bakan bir göz, onun bu sakinliğinin altında, hemen **boşalıp fırlayacak** bir zemberek gibi olduğunu fark edebilirdi.”(s.113)

“Bu konuşmalar sırasında, Pedro, **ağır ağır** yerinden kalktı.”(s.115)

“Aradan **on onbeş** dakika kadar zamanın geçmesine rağmen, Pedro'nun harekete geçmemesi, çingeneleri kızdırmaya başladı.”(s.115)

““Niye dövuştüm sanki?” diye **kendi kendine** soruyor ve ardından da, bir kıza karşı yapılmış haksızlıktan dolayı yapmış olduğu bu dövüşün, haklı bir sebebe dayandığını düşünerek, kendini teselli ediyordu.”(s.116)

“Askerler, Abdullah, Pedro ve daha beş çingene gencinin ellerini bağlarlarken, çavuş, **üstleri başları** yırtılmış ve dövüşün verdiği yorgunlukla hala derin nefes **alıp veren** Esterella, Zilha ve yetim kızı göstererek:”(s.120)

“Bir ara **yan yana** koşuşturan Abdullah, Pedro ile **göz göze** geldi.”(s.120)

“Rastladıkları kaktüslerin geniş yaprakları arasında, kertenkeleler ya telaşla kaçıyorlar; ya da durup merakla onlara bakıp ip gibi olan dillerini **uzatıp çekiyorlardı**.”(s.122)

“Bu arada atlar da, başlarını uzattıkları ırmaktan **kana kana** su içiyorlardı.”(s.122)

“Bazıları da evlerinden çıkarak **çığlık çığlığa**, onlara doğru koşuyorlardı.”(s.123)

“Dost ya da düşman, her kim **olursa olsun** bir hatası görüldüğü veya duyulduğu zaman onu örtmek büyük insanlık, açığa vurup yaymak ise, o hatadan daha büyük adi bir hatadır.”(s.126)

“Şimdi **güle güle** git.”(s.126)

“**Güle güle** git, yolun açık olsun!”(s.127)

“Demir atmış bu gemiler, denizin çalkantısı ile **alçalıp yükseliyorlardı.**”(s.127)

“Karanlıkta **belli belirsiz** görülen bu yüzlerden de, dikkatle bakan bir göz, tam bir kararlılık ve azim görebilirdi.”(s.129)

“O zamana kadar hiç gemiye binmemiş çöl çocuklarından bazıları, gemi ile beraber kendilerini **kaldırıp indiren** karanlık denize ürpertiyle bakıyorlardı.”(s.129)

““Benim intikamımı bunlar alacaklar. Yaptığın kötülüğün cezasını çekeceksin” diye **kendi kendine** mırıldandı.”(s.129)

“Aralarına girdikleri düşman birliklerini **ezer geçerler.**”(s.130)

“Denizin çırpıntıları arasında **batıp çıkan** geminin sallanan direklerine bakan Tarık sözü değiştirdi.”(s.131)

“**Zaman zaman** gözlerinizden, beni bir gün vatanını ve milletini ihanet etmiş bir kişi olarak gördüğünüzü belirtir biranlam çıkartıyorum.”(s.131)

“Sadece, gemiye çarpan dalgaların sesi ve kürekçilerin denize **daldırıp çıkardıkları** küreklerin fişirtisi duyuldu.”(s.131)

“Daha karaya ayak **basar basmaz** nöbetçileri çıkardım.”(s.134)

“Öyleyse **kalp kalbe** karşı...”(s.135)

“Deniz kenarındaki kumsal **uzanıp gidiyordu.**”(s.135)

“Asıl ordunun **gözü kulağı** durumunda olan keşif birlikleri, ilerde idiler.”(s.138)

“Sanırım **yirmi beş otuz** bin civarında!”(s.139)

“Vizigot atlıları, ok sahasında girdikleri anda, **birden bire** üzerlerine uçuşan, binlerce okun, boyunlarına, göğüslerine ya da atlarının çeşitli yerlerine saptanması üzerine, şaşkırdılar.”(s.142)

“**Yer gök,** tekbir sesleri ve Hristiyan Vizigotların:”(s.143)

“Kılıçlar **kalkıp inmeye** başladı.”(s.143)

“Şimşeklenerek **kalkıp inen** bu kılıçlar, kısa zamanda gümüşü renklerini kaybedip, kızardılar.”(s.143)

“Müslümanlar, cenk **ede ede** içeri doğru çekiliyorlardı.” (s.143)

“Vizigotlar cengin heyecanı ile hiçbir şeyin farkında olmadıkları için, **gitgide** ilerliyorlardı.” (s.143)

“O sırada, kısıpaca girmiş ve sıkışık bir vaziyete düşmüş olan Vizigotlar, Müslümanların **kalkıp inen** kılıçları altında can vermeye başladılar.”(s.144)

“Vadinin yanlarındaki okçular da, **peş peşe** fırlattıkları oklarla, Vizigotların sayısını gittikçe azaltmaktaydı.”(s.144)

“Çılgınlıkları, küfürleri, Bencio’dan yardım istemeleri, ağlamaları **yeri göğü** tutmuştu.”(s.144)

“Fakat, ilk zaferden sonra, Bencio erlerinden atlar ve zırhlar, silahlar ele geçirmişolan İslam Ordusu hazırlıklıydı; ve Vizigotların cenk usullerini de **az çok** öğrenmişlerdi.”(s.146)

“Sonra gözlerini yumdu; “ Mümkün mü?” O olabilir mi? Bana ne oldu böyle? Onu her yerde görür oldum! Bu büyük bir hastalık galiba?” diye **kendi kendine** konuştu.” (s.147)

“**Saçı sakalı** birbirine karışmış olan bu adam o olabilir miydi?”(s.148)

“Atının üzerinde bir general gibikurumlu kurumlu duran çavuş bir eliyle bıyıklarını burarken.”(s.148)

“Göğsü, koşmanın verdiği yorgunlukla **kalkıp iniyordu**.”(s.150)

“Esterella, Ester ve Abdullah’ı gözden kaybedince kadar, **dönüp dönüp** onlara baktı.”(s.150)

“Kalabalık **yavaş yavaş** dağılıyordu.”(s.151)

“Ester ve Raşel **göz göze** geldiler.”(s.151)

“Tatlı bir heyecanla, **tepeden tırnağa** kadar titredi.”(s.151)

“**Bir iki** kere, bu durumu Raşel ile görüştü.”(s.154)

““Nerede kaldı senin o gururun?..” diye **kendi kendine** söyleniyordu.”(s.154)

“Kendilerini karşılayan Asil Bencio kuvvetlerini, **darmadağın etmişlerdi**.”(s.154 – 155)

“Geceleri bahçede para ile tutulan bekçiler dolaşırken, kapıları da **sıkı sıkı** kapattırıyor ve kilitletiyordu.”(s.156)

“**Kırk elli** çapulcu, ellerinde sopalar ve taşlar olduğu halde saldırıya geçtiler.”(s.156)

“Çapulcular, kapıyı kırmaya çalışıyor ve attıkları taşlarla, pencerelerin paha biçilmez rengarenk camlarını **şangır şungur** yere indiriyorlardı.”(s.156 - 157)

“Kadın hizmetkârların, korkudan **elleri ayakları** tutmadığından, hiç olmazsa kapıların ardına ağırlıklar koymak suretiyle, yardımcı olmalarını sağlamıştı.”(s.157)

“Abdullah, kavisler çizerek indirdiği kılıçla **üç dört** kişinin yüzünde kollarında ve göğsünde çizikler yaptı.”(s.160)

“Abdullah'ın **kalkıp inen** kılıcı, bir iki kişiyi yere sererken ötekiler de tırmıkların ileri uzatıp hizmetkârlara saldırdılar.”(s.161)

“Çarpışma bir **ölüm kalım** meselesi halindeydi.”(s.161)

“Onların dağılması karşısında, büyük bir felakete uğrayacaklarını, daha doğrusu Ester ile Raşel'in ve diğer hizmetkar kızların çok feci bir durumla **karşı karşıya** kalabileceklerini düşünen Abdullah, bir nara atarak, hizmetkârları yüreklendirme çalıştı ve ayaklarının ucundaki demir boruyu alarak hizmetkârı öldürmüş olan soyguncunun başına indirdi.”(s.161)

“Soyguncular **adım adım** ilerliyorlardı.”(s.163)

“Bu gözü dönmüş adamlar, onu **parça parça** ederlerdi.”(s.163)

“Korku ile başlarını yukarı kaldıran adamlar, gelen yeni bir su dalgası ile karşılaşınca bağırarak **gerisin geriye** kaçmaya başladılar.”(s.164)

“Ester, kapının eşiğinde Abdullah'ın yıkıldığını görmüş ve bir çılgılık atarak, merdivenleri **ikişer üçer** atlayarak, onun başına gelmişti.” (s.164)

“Derhal, **üç dört** kişi Abdullah'ın kollarına girerek, onu kaldırdılar ve yukarıda hazırlanan yatağauzattılar.”(s.164)

“Raşel ile **göz göze** geldi.”(s.166)

“Şöyle bir kenara çekilip seninle **baş başa** görüşmek istiyorum!”(s.169)

“**Yemekten içmekten** kesildi.”(s.170)

“Abdullah, **donda kaldı**.”(s.170)

“Fakat Bencio'nun iki defa **üst üste** yenilmesi ve ikinci cenginde de, cesedinin savaş meydanında kalmış olması, şüpheye yer bırakmıyordu.”(s.171 - 172)

“Güçlü kolları ile, Vizigot askerlerinin, **on onbeş** adım ileri attıklarını görenler bile vardı.”(s.172)

“Ve onlarda, öyle bir sihir gücü vardı ki, **göz göze** geldikleri an, hasımları büyüleniyor ve çarpışamaz hale geliyorlardı.”(s.172)

“Yahudiler, kendilerine az işkence etmemiş olan Hristiyanların bu korkularına bıyık altından gülüyor, **için için** sevinip, Müslümanların Endülüs’e hakim olmaları diliyorlardı.”(s.172)

“Bu yüzden, **canla başla** savaşmak zorundaydılar.”(s.173)

“Herkes, ülkemizin savunması için **koşup gelsin**.”(s.177)

“Kral Rodrik’in gönderdiği haber üzerine, İspanya'nın en ücra köşelerine **koşup gelenler**, ordunun sayısını arttırmış da arttırmışlardı.”(s.178)

“Üç bin okçu, düşman saldırıya geçtiğinde, **peş peşe** oklarını fırlatıp onlara kayıplar verdireceklerdi.” (s.182)

“Çünkü hız **gitgide** artırılmış ve atlılar, uçar gibi gitmeye başlamışlardı.”(s.182)

“Ortada yer almış yiğitlerin, gelen düşmanı da, **göğüs göğüse** yapılacak çarpışma için, sizler karşılayacaksınız.”(s.184)

“Düşmanı, bu çatışmalar sırasında **yavaş yavaş** içeri çekmeye çalışınız.”(s.184)

“**İriyarı** bu erler, yerleri sarsarak ilerliyorlardı.”(s.185)

“Kılıçlara el at! Komutu üzerine, Okçular yayları ve okları atarak artık işe yaramayacak bu silahların yerine kılıçlarını aldılar ve daha önce almış oldukları emir üzerine de, düşmanla çarpışarak **yavaş yavaş** gerilemeye başladılar.” (s.185 -186)

“Sayı üstünlüklerine rağmen, o zırhlı düşman **yavaş yavaş** gerilemeye başladı.”(s.186)

“Kral Rodrik’in etrafındaki askerler, **yavaş yavaş** gerilemeye başladılar ve Tarık, bulunduğu bir açıklıktan girerek, Rodrik ile **karşı karşıya** kaldı.”(s.188)

“Vizigotlar **karmakarışık** bir şekilde kaçmaya başladılar.”(s.188)

“Komutan Mugis de, arkadan **ağır ağır** gelecek çevreyi kontrol altında tutacaktı.”(s.189)

“Sonunda Abdullah başını kaldırdı ve kendisine merak ve ümitle bakan Yahudilerin **teker teker** yüzlerine bakarak.”(s.195)

“Bunu ben de yapardım; ama aramızda **yenilmiş içilmiş** günler var.”(s.196)

“**Hayat memat** meselesi!..”(s.198)

“Bu güzel sofrayı öyle çul parçaları ile örtmeniz, **yazık günah** değil mi sayın keşiş, diye alayla sordu.”(s.202)

“Eğer kesmiş olsaydı belki de eşeğin sırtından düşen zümrüt sofa, **parça parça** olabilirdi.”(s.203 – 204)

“Jacob'un feryadı üzerine, eşeğe, **peş peşe** gelen oklar saplanmaya başladı.”(s.204)

Pekiştirilmiş Kelime

Romanda, on dört kez, kelimelerin ilk hecelerine m, s, p ünsüzleri getirilerek yapılan pekiştirilmiş kelimelere rastlanmıştır. “Rengarenk” kelimesi ise bu kuralın dışında yapılan bir pekiştirilmiş kelimedir ve bir kez kullanılmıştır. “Bembeyaz” beş kez kullanılarak en çok kullanılan pekiştirilmiş kelime olmuştur. Romandaki pekiştirilmiş kelimeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Bu gidişle Kadiz Valisi'nin karşısına körkütük sarhoş çıkacağımı **besbelli**.”(s.23)

“**Masmavi** gözlerinden akan yaşlar, sakallarını ıslatıyordu.”(s.33)

“**Bembeyaz** bir çehre ve **kapkara** gözler...”(s.46)

“Ama şimdi, ne dışarıyı, ne bahçedeki o güzel çiçekleri ve ne de **yemyeşil** ağaçlardan sarkan meyveleri gördüğü vardı.”(s.48)

“Ester, sırrı keşfedilmiş gibi, **kıpkırmızı** kesildi.”(s.58)

“Onsuz geçecek bir hayat **bomboş** olacak bundan sonra.” (s.60)

“Yüzü **bembeyaz** kesilmişti.”(s.102)

“Aynı zamanda bu alevler, ateşin çevresinde oturanların yüzlerini esrarlı ışıklarla aydınlatıyor; kaybolduğunda da, çehreleri **kapkara** bronz heykeller gibi bırakıyordu.”(s.104 – 105)

“Ay aydınlığında, kontun yüzü **bembeyaz** gözüküyordu.”(s.132)

“Artık şehirde **güpegündüz** mağazalar ve evler soyulmaya başlamıştı.”(s.156)

“Çapulcular, kapıyı kırmaya çalışıyor ve attıkları taşlarla, pencerelerin paha biçilmez **rengarenk** camlarını şangır şungur yere indiriyorlardı.” (s.156 - 157)

“Bu sözler karşısında genç Juan’ın yüzü **bembeyaz** kesildi.”(s.176)

“Düşmanımızın, bütün gücüyle üzerimize geldiği **apaçık** bir gerçektir.”(s.180)

“Kral Rodrik, uzaktan gördüğü manzara karşısında **bembeyaz** kesildi.”(s.187)

Abartma

Romanda yirmi beş cümlede abartmaya rastlanmıştır. En çok kullanılan abartma, üç kez kullanılan ve Tarık bin Ziyad’ın askerlerini betimleyen geçen “aslandan farksız”dır. Yirmi beş abartmanın dokuzu(130., 139., 155., 172., 174, 178, 187. sayfalar), bu askerler anlatılırken kullanılmıştır. Kullanım sıralarına göre içinde abartma bulunan cümleler şunlardır:

“**Bir cennetmiş burası**, diye fısıldadı.” (s.12)

“**Bir parsın çevikliğine ve elli yaşındaki bir ihtiyarın ihtiyatınasahiptir.**”(s. 19)

“Sen bana, **bir masal kahramanından bahseder gibisin!..**” (s. 19)

“**O, öyle bir Germen devidir ki, görseñ ödün patlar.**”(s.24)

“Eğer bu zavallılara bir zarar verecek olursan, söz veriyorum ki, peşinize takılır, **girdiğiniz iğne deliği dahi** olsa sizi yakalar gebertiriz!..”(s.39)

“Aşık, ancak sevdiğini görür, **dünya güzelliğini bile gözü görmez.**”(s.60)

“**Aslandan farkları yoktur** evelallah!”(s.130)

“Tabii biliyorum **hepsi birer aslandan farksız...**”(s.139)

“O **dev gibi** iri ve mağrur Germen asıllı Vizigot cenkçileri, yedikleri kılıç darbeleri ya da boyunlarına ve göğüslerine saplanan oklarla, yıldırım inmiş kütükler gibi yere serilmekteydiler.” (s.144)

“**Her biri aslandan farksız olan** bu Müslümanları durdurmak mümkün değildi ve şimdi Endülüs topraklarında da ilerlemeye başlamışlardı.”(s.155)

“**Bir masal kahramanı gibiydi o.**”(s.164)

“**Bir destan kahramanından farksızdı.**”(s.165)

“**Dünyanın altınlarına bedeli iş yaptın**, bizim hepimizin, bu evde yaşayan herkesin hayatını kurtardın.”(s.167)

“**Müslümanların komutanı Tarık Bin Ziyad’a ve askerlerine kılıç ve ok tesir etmiyordu.**”(s.172)

“**Ve Müslümanlar savaş sırasında şekil değiştiriyor; aslan ve pars haline geliyordu.**”(s.172)

“Naraları da **gök gürültüsü gibi** tesirliydi.”(s.172)

“**Bir avuç, nah şu kadarcık** bir düşman için Asil Kraliçemzinve kadınlarımızın rahatını bozmak?..”(s.174)

“İslam ordusu, Vizigotlar karşısında, sayı bakımından **bir avuç kadardı.**”(s.178)

“Çünkü hız gitgide arttırılmış ve atlılar, **uçar gibi** gitmeye başlamışlardı.”(s.182)

“Bazıları da, ayakları üzengiye takıldığı için yerlerde sürüklenerek, **çılgın gibi** kaçan atlarının peşinden çığlıklar atarak can verdiler.”(s.183)

“**Sanki bir dev**, Müslümanlar üzerine yürüyordu.”(s.184)

“Komutlar üzerine vızıldayarak uçan oklar **yağmur gibi** Vizigot ordusu üzerine boşandı.”(s.185)

“Atını, kaçışmaya başlamış Vizigot erlerinin arasında süren İslam Komutanı ve askerleri **birer destan kahramanı gibi** ilerlediler.”(s.187)

“Gazilerin kılıçları birer **yıldırıma dönüşmüştü adeta.**”(s.187)

“Bana değil altı yüz bin altın, **bu dünyanın ağırlığınca altın verseniz bile** böyle bir şey yapamam.”(s.195)

Değerlendirme

Romanda üç kez atasözü, sekiz yüz otuz iki kez deyim, seksen beş kez benzetme, yüz doksan bir kez ikileme, on beş kez pekiştirilmiş kelime kullanılmıştır. Ayrıca romanda, içinde abartma bulunan yirmi beş cümle yer almaktadır. Bu özellikleriyle kitabın çocuğun dil gelişimini destekleyecek niteliklere sahip bir çocuk kitabı olduğu düşünülmektedir.

5.1.2.6 Malazgirt'in Üç Atlısı (Aksungur)

Malazgirt'in Üç Atlısı, Timaş Yayınevinin Doludizgin Romanlar (+13 Tarihi Roman) dizisi içinde, 2014 yılının ekim ayında, İstanbul'da basılmıştır. Belirttiğimiz tarihte on yedinci baskısı yapılan kitabın sayfa sayısı 203'tür.

Eserin İç Yapı Özellikleri

Konu: Hasan Sabbah ve Aksungur'un mücadelesi

Ana Fikir ve Yardımcı Fikirler

A.Ana fikir: İyiler birlik olur ve doğru yoldan ayrılmazlarsa Allah'ın yardımıyla her zaman başarılı olurlar.

B.Yardımcı Fikirler

1. Çocuklarının hayatında babalarının önemli bir yeri vardır.
2. Babanın yokluğu, çocuk için her zaman önemli bir eksikliklerdir.
3. Her şeyin bir zamanı vardır.
4. İnsan, dilediği başarıyı elde etmek için çok çalışmalıdır.
5. Azmin elinden bir şey kurtulmaz.
6. İnsanları sözlerimizden çok başardığımız işlerle etkileyebiliriz.
7. Zor görünen bir beceriyi iki kere sergilemek tesadüf olamaz.
8. Büyüklerin başladığı işlerin devamını getirecek olanlar, gençlerdir.
9. Dedeler, torunlarının büyüdüklerinin farkına varamaz.
10. İnsan, gücüne bakıp gururlanmamalıdır.
11. Dünya hayatı gelip geçicidir.
12. Çok arzu ettiğimiz hayata kavuşma heyecanı ile evimizden ayrılırken aynı zamanda sevdiğimiz arkadaşlarımızın ayrılmasının üzüntüsünü duyarız.
13. Her zaman Allah'a şükretmeliyiz.
14. Şükürün sayısız sevap ve bereketi vardır.
15. Çalıştığımız işte tecrübemiz günden güne artar.
16. Dostumuzun başına bir şey gelince biz de üzülürüz.

17. Peygamberlere, inanmayanlar tarafından iftiralar atılabilmektedir.
18. Gerçekleri hiçbir iftira örtemez.
19. Hz. İsa bir peygamberdir ve onu tanrılaştırmak doğru değildir.
20. Aşkı tarif edebilmek güçtür.
21. Binbir gece masallarında olayların çoğu Bağdat'ta geçer
22. Bağdat, çok güzel bir şehirdir.
23. Dostlar birbirlerini asla yarı yolda bırakmaz.
24. Batıniler, kandırmak istedikleri insanların psikolojisine ve kültür seviyesine göre hareket ederler.
25. Savaş meydanında başarının en önemli bir unsurlarından biri komutana güvenmektir.
26. İnsanın birine olan minnet borcunu ödemesi güzel ve huzur verici bir şeydir.

Ana fikir ve yardımcı fikirlere bakıldığında genel itibariyle aile içi ilişkiler, İslamiyet ve günlük hayatta insanın nasıl davranması gerektiği hakkında bilgiler, öğütler verildiği görülmektedir. Bu bilgi ve öğütlerin, çocuğun ahlaki eğitimi açısından yararlı olduğu düşünülmektedir.

Olay Örgüsü: Aksungur, babası küçük yaşta vefat edince, gazi olan dedesi tarafından eğitilir. Üstün yetenekleriyle dikkat çeker ve on altı yaşında Emir Afşin'in birliğine alınır. Burada da çeşitli başarılar gösterir. Görevlerinden biri sırasında Prenses İrini'yle tanışır. Kısa zamanda birbirlerini severler. İrini Müslüman olur ve Zeyneb adını alır. Aksungur'un görevini tamamlamasından sonra evlenmek üzere sözleşirler.

Yolda rastladıkları Apostol ile teke tek çarpışan Aksungur onu yener, Aksungur'un gücüne ve mertliğine hayran olan Apostol, düello başında sözleştikleri üzere onun iki yıllığına kölesi olur. Apostol, Aksungur ve Halit Ağa, at uşaklarıyla Bağdat'a gittiklerinde orada bir adam Aksungur'a, kardeşi Çiçek Banu'dan bir mektup getirir. Çiçek Banu, zor durumdadır ve yardım istemektedir.

Aksungur, adamın yönlendirmesiyle gittiği evde Çiçek Banu'yla görüşür. Çiçek Banu, Hasan Sabbah'ın elinde esirdir. Hasan Sabbah, Çiçek Banu'yu serbest bırakmak için Aksungur'un Alparslan'ı öldürmesini ister. Aksungur üzüntüyle arkadaşlarının yanına döner. Orada Çiçek Banu'yu kaçırmak üzerine bir plan

kurarlar. Çiçek Banu'yu kaçırmayı başarırlar ama kaçış yolunda Aksungur, Altar ve Apostol esir düşer.

İşkencelere maruz kalan Aksungur ve Apostol, Fatımi prensesinin adamları tarafından kurtarılır. Altar da savaş meydanında ölü taklidi yaparak askerlerden kurtulmuştur. Bu sırada Apostol da Müslüman olup Abdullah adını almıştır. Birliklerine döner ve Malazgirt Savaşı'na katılırlar.

Savaşın ardından Konstantiniyye'ye giderek Vasileas'ın elindeki Zeyneb'i kurtarırlar ve evlerine geri dönmek için bir yelkenliyle yola koyulurlar.

Kitapta, Batıniler ve Malazgirt savaşı hakkında bilgi verilmesinin, çocuğun tarih bilgisini, tarihe olan ilgisini arttıracakı düşünölmektedir. Bu bilgilerin romanın seyri içinde, çocuğu sıkmayacak biçimde verildiği kanısına varılmıştır.

Mekan:Bağdat yolunda başlayan hikaye Bağdat'ta devam etmiştir. Ardından Malazgirt Savaşı'nın yapıldığı meydanda geçen bölümlerle Anadolu'ya taşınmış ve Konstantiniyye'de geçen bölümün ardından bir gemide son bulmuştur.

Karakterler/ Kahramanlar

Romanda on üç kahraman bulunmaktadır. Bu kahramanlardan sekizi erkektir. Romanda yer alan kahramanlar ve özellikleri şunlardır:

1.Derece Kahraman

Aksungur, Halit Ağa, Apostol, Altar ve Hasan Sabbah, birinci derece kahramanlardır.

Aksungur

Romanda küçüklüğünden de bahsedilen Aksungur, olayların yaşandığı sırada yirmi yaşındadır. Küçük yaştan itibaren aldığı eğitim sayesinde güçlü ve çevik bir yapıya sahiptir. Genç yaşta orduya katılıp başarılar kazanmasından kendine güvenen, cesur, mert biri olduğu anlaşılmaktadır. Zindana düştüğünde, kendini kurtarmaya gelenlere arkadaşı Apostol'u da kurtarmazlarsa gelmeyeceğini söyleyecek kadar arkadaş canlısı biridir.

Aksungur küçük yaşlardayken babası bir savaşta şehit olmuştur. Dedesi tarafından eğitilmiştir. Ata binme, ok atma ve kılıç kullanmada ustadır. Akranlarından her konuda üstündür. Lakabı Kasırğa'dır. Emir Afşin'in sancaktarıdır.

Halit Ağa

Aksungur, Halit Ağa ile ilk karşılaşmasını anlatırken onu şöyle tanımlar: “ Hele bunlardan biri, o zamana kadar görmediğim irilikte, dağ gibi bir babayiğitti”(s.26) Romanın devamında da Halit Ağa'nın iri yapılı olmasının yanında güçlü de olduğu vurgulanmaktadır. Hiç kimseden sözünü sakınmayacak kadar cesur olan Halit Ağa, kötülük düşünmeyen, candan biridir. Aksungur'a olan sevgisi de bunun göstergelerindedir. Halit Ağa, Emir Afşin'in güvenilir adamlarındandır.

Apostol

“ Apostol; otuz yaşlarında gözüken, iri yarı bir subaydı. Yağız ve mert bir çehresi vardı. Sağ kulağının yarısı kesikti. Bir kılıç darbesiyle uçtuğu anlaşılıyordu. Fakat kulağındaki bu eksiklik, yakışıklılığına zarar verememişti”(s.52).

Aksungur'la yaptığı düelloda yenilince, Aksungur istememesine rağmen baştan yaptıkları anlaşmaya uyarak iki yıllığına onun kölesi olmasından sözünün eri, mert biri olduğu anlaşılmaktadır. Tehlikeler karşısında soğukkanlı olması gözüpekliliğinin göstergesidir. Her durumda Aksungur'un yanında olan, sadık biridir.

Romanın başında ünlü bir Bizans komutanıdır. Aslında Uz Türklerindedir ve adı da Karabay'dır. Aksungur'la yaptığı düelloyu kaybederek onun iki yıllığına kölesi olup, beraber zaman geçirmeye başlayınca çok iyi dost olurlar. O da Müslüman olarak Abdullah adını alır.

Altar

Ufak tefektir, orta yaşlarının sonlarındadır. Aksungur'a olan bağlılığından sadık, birlikteyken karşılıklarına çıkan her tehlikeye korkusuzca atılmasından cesur ve zaman zaman bu tehlikeler karşısında hızlı çözümler üretebilmesinden zeki olduğu anlaşılmaktadır.

Yıllarca Aksungur'un ailesine hizmet etmiş, sonrasında ise Aksungur'un at uşaklığını yapmaya başlamıştır.

Hasan Sabbah

Aksungur, Hasan Sabbah ile ilk karşılaşmalarında onu şöyle tasvir eder: “ Adam, otuz beş yaşlarında gözükiyordu. Yüz hatları gayet keskindi. Gözleri, insanın ruhuna tesir edecek kadar keskin bakıyordu”(s.78).

Düşmanlarına kurduğu tuzaklardan zeki biri olduğu anlaşılan Sabbah, amacına ulaşmak için her şeyi yapabilecek, acımasız biridir. Aslen İranlıdır. Zengindir. İnsanları çeşitli yollarla kandırarak kendine bağlayıp bir teşkilat kurmuştur. Amacı kurduğu bir teşkilatla İranlıları, Batınileri İslam dünyasında hakim kılmaktır.

Birinci derece kahramanlara baktığımızda, Aksungur, Halit Ağa, Apostol ve Altar'a karşı Hasan Sabbah'ın ön plana çıkarılarak iyi kötü çatışmasının işlendiği görülmektedir. Aksungur ve arkadaşlarının birlikte hareket etmesi sonucunda Hasan Sabbah'ın kaybetmesiyle de çocuğa kötülüğün, iyi insanların bir arada bulunmasıyla bertaraf edilebileceği gösterilmektedir. Bu kahramanların çocuğun ahlaki gelişimi açısından yararlı olduğu düşünülmektedir.

2. Derece Kahraman

Romadaki ikinci derece kahramanlar Numan Dede, Prenses İrini ve Çiçek Banu'dur.

Numan Dede

Sol ayağı savaşta aldığı yara nedeniyle dizden kesiktir. Genelde çatık kaşlıdır. Boş konuşmayı sevmeyen, kişinin yaptığı işle kendini ifade etmesini isteyen, otoriter, dini bütün biridir. Savaşlarda gösterdiği başarılarından ve karakterinden ötürü etrafındakilerden büyük saygı görmektedir.

Prenses İrini

“Karşımda saçları omuzlarına kadar dökülmüş, çok güzel bir genç kız duruyordu. Ay ışığında saçları altın gibi parlıyordu. Yüzü, ay ışığının tesiriyle mi, yoksa gerçekten öyle olduğu için mi bilemiyorum, bembeyazdı”(s.31) cümleleriyle betimlenen İrini, iyi kalpli biridir. Dinini sorgulamakta ve Hak dini bulmaya çalışmaktadır. Bu tip konulara merakı vardır.

Etrafındakiler tarafından sevilen bir prensestir. Annesi, ölen imparator Konstantin'in kız kardeşidir. Hristiyandır fakat Aksungur'la tanıştıktan sonra Müslümanlığı seçer ve Zeynep adını alır. Bu durum ailesi tarafından yadırganır.

Çiçek Banu

Güzel bir kız olan Çiçek Banu, kendi halinde biridir ama gerektiği zaman düştüğü zor durumdan kurtulmak için elinden geleni yapar. Hasan Sabbah'tan kaçarken gösterdiği çaba bunun göstergesidir. Aksungur'un kız kardeşidir.

3. Derece Kahraman

Romadaki üçüncü derece kahramanlar Emir Afşin, Alparslan, Romen Diyojen, Mihael Dukas ve Prenses Süreyya'dır.

Emir Afşin

“Emir Afşin orta boylu, kara sakallı heybetli bir bahadırdı. Sert bakışlıydı. (...) Gür bir sesle konuştu”(s.19) cümleleriyle betimlenen Emir Afşin mert, adamlarını seven ve onlara sıcak davranan biridir. Sultan Alparslan'ın komutanlarından. Emrinde bulunanlar tarafından çok sevilir.

Alparslan

At üstünde çok heybetli durduğundan bahsedilen Alparslan, savaş öncesinde yaptığı konuşmayla ve savaşta gösterdiği başarılarla mert biri olduğunu kanıtlamaktadır. Allah'a dua ederken verdiği söz üzerine, Romen Diyojen'i affeder. Bu da dini bütün ve sözünde duran biri olduğunun göstergesidir. Anadolu'nun kapılarını açan Malazgirt Zaferi'nin mimarıdır.

Romen Diyojen

Romanda herhangi bir fiziksel özelliğinden bahsedilmeyen Diyojen, Alparslan'la yaptığı konuşmasında zeki ve açıksözlü biri olduğunu ortaya koymuştur. Bizans imparatorudur, Malazgirt Savaşı sonunda yenilmiş, esir düşmüş ve Alparslan tarafından affedilerek serbest bırakılmıştır.

Mihael Dukas

Romanda herhangi bir fiziksel özelliğine rastlanılmayan Mihael Dukas, üvey babası Romen Diyojen esir düşünce savaşı bırakıp tahta geçecek ve o esaretten dönünce ona savaş açacak kadar ikiyüzlü, gaddar, kötü kalpli ve fırsatçıdır.

Prenses Süreyya

“Sedirin üstünde çok güzel bir kız oturuyordu. Sağında ve solunda iki dilber, onun simsiyah saçlarını tarıyordu. (...) Sedirde oturan ve prenses olduğu anlaşılan kız, güzel ve alımlıydı. Siyah saçlarının çevrelediği bembeyaz pürüzsüz bir yüzü, ahu gibi iri gözleri vardı”(s.111) cümleleriyle tanıtılmaktadır.

Aksungur'a aşık olur ama aşkına karşılık bulamaz. Buna rağmen Aksungur'a yardım etmesi, iyi kalpli, merhametli ve yardımsever olduğunun göstergesidir. Fatımilerin prensesidir. Emrinde birçok hizmetkar ve asker bulunmaktadır.

Anlatıcı: Hikaye, Aksungur tarafından anlatılmıştır yani kahraman – anlatıcı yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin, Aksungur ve okuyucu arasında özdeşim kurulmasının kolaylaştırdığı düşünülmektedir.

Zaman

Romanın geçtiği dönem: Roman, Malazgirt Savaşı'nın yapıldığı dönemde, 1071 yılında geçmektedir.

Romanın yaşandığı süreç: Roman, yaklaşık dört aylık bir süreçte geçmektedir.

Romanın yazım tarihi: Roman ilk kez 1985 yılında basılmıştır (Tekin, 1999: 204).

Dil ve Anlatım

Dil ve anlatım başlığı içinde, romandaki atasözleri, deyimler, benzetmeler, ikilemeler, pekiştirilmiş kelimeler ve abartmalar ele alınmaktadır.

Atasözü

Romanda iki atasözü kullanılmıştır. Bu sayının, çocuğun dil gelişimi açısından yararlı olmadığı düşünülmektedir. Romanda bulunan atasözleri kullanım sırasına göre şunlardır:

“At ölür meydan kalır. Yiğit ölür şan kalır.”(s.166)

“Hangi rüzgar attı sizi buraya?”(s.183)

Kullanılan atasözlerinden ilki, kişi yaptıklarıyla anılır manasına gelmekteyken, diğeri bir yere uzun süre uğramayan insanları görünce duyulan şaşkınlığı anlatmak için kullanılan bir atasözüdür.

Deyim

Romanda deyimler, dokuz yüz yirmi kez kullanılmıştır. Bu durumda, romanda sayfa başına ortalama 4.6 deyim düşmektedir. Kitaptaki deyim sayısının çocukların dil gelişimini destekleyecek yeterlilikte olduğu düşünülmektedir.

Romandaki deyimler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Elindeki dişbudak ağacından, **kim bilir** kaç elin yıllarca cilaladığı kalın ve uzun değnek, ağır hareketlerle arkadan öne geliyor; rengini kaybetmiş ucu, tozların arasında kayboluyordu.”(s.5)

“Dalgınlığından sıyrılan yolcu, elini gözlerine **siper edip** gökyüzüne baktı.”(s.5)

“Askeri birlik yol dönemecinde kaybolduğu zaman **iç geçirdi.**”(s.6)

“**Taşı sıksam suyunu çıkarırdım.**”(s.6)

“Daha uzun zaman, Müslümanlara türlü türlü işkenceler, **akla hayale gelmedik** şekilde acılar çektirildi.”(s.6)

“İşte o sıralarda Müslüman Türkler Bizans’ın **karşısına dikildiler.**”(s.6)

“Her birimiz **kendi alemimize dalmıştık...**”(s.8)

“Benimle oynayan bu adam zaman zaman kaybolur, sonra birden **ortaya çıkardı.**”(s.9)

“Bazen **güreş de ederdik.**”(s.9)

“Babamı yendiğim zaman ne zevkli **çığlıklar atardım.**”(s.9)

“**Ellerimi çırparak** bağıryorum.” (s.9)

“Arkadan bir **dağ gibi** görünüyor.”(s.9)

“O, uşakların güç **zapt ettikleri** ata biniyor.”(s.9)

“İyi beslenmiş ve dinlenmiş olan at, **yola çıkmak** için sabırsızlanıyor ve başını dimdik havaya kaldırıyor.”(s.9)

““Ayıp! Ne yapıyorsun!” der gibi, önce **kaşlarını çatıyor** ve sonra gülümsüyor.”(s.9 - 10)

“Bu, sular gibi ak da gel **manasına geliyordu.**”(s.10)

“Uşaklar, hizmetçiler etrafımızda **pervaneler gibi dönüyorlar.**”(s.10)

“Ama bunlar beni **tatmin etmiyor.**”(s.10)

“Dedem, **bildim bileli** evimizi **idare eden** yaralı bir gazidir.”(s.11)

“Bir savaşta yaralanmış ve kesmek **zorunda kalmışlar.**”(s.11)

“Oraya beni iten kuvvete **karşı duramadım.**”(s.11)

“İlk anda dedemle **göz göze geldim.**”(s.11)

“**Olan oldu** bir kere...”(s.11)

“Parmaçığımla, duvarda **dikkatimi çekmiş** olan bir kılıçla kalkanı gösterdim.”(s.12)

““Yavru kuşum kanatlandı!” diyerek yanık bir **türkü tutturmuştu.**”(s.13)

“Yere ve ağaçlara **tokat atıyordum.**”(s.13)

“Eh **fena değil.**”(s.14)

“Yaşlıların dediği gibi azmin **elinden** bir şey **kurtulmuyor.**”(s.14)

“**Yüreğim çarparak** cevap verdim.”(s.15)

“Geniş avluda gerekli **hazırlıklar yapılmıştı.**”(s.15)

“Atım **rüzgar gibi** giderken sallanan hedeflere okları savurmaya başladım.”(s.15)

“Birçok savaş ve yiğit görmüş olan hizmetkarların bile, **parmakları ağızlarında kaldı.**”(s.16)

“Babanın silahlarını kullanmayı **hak ettin.**”(s.16)

“Güreşler beni **tatmin etmiyordu.**”(s.17)

“Arkadaşlarla **arayı** oldukça **açmıştım.**”(s.17)

“**Ağzın kulaklarına varmış!**”(s.17)

“Bütün çocuklar hep birden **yerimizden fırlayarak** bağırdık.” (s.18)

“Atlar kurumlu bir **tavır takındı.**”(s.18)

“Ata nasıl atlayıp sürdüğümü, **bir ben bir de Allah bilir.**”(s.18)

“Altar arkamdan **bağırıp çağırarak** atımı koşturuyordu.”(s.18)

“**Selamımı aldılar.**”(s.19)

“Emir Afşin, beni **tepeden tırnağa** kadar süzdü.” (s.19)

“Emir Afşin **ayağa kalktı.**”(s.20)

“Nasihatleri **aklıma geldi.**”(s.20)

“Ben **emin olmak** istiyorum.”(s.21)

“**İşaret verildiğinde** hepsini sallayın.”(s.21)

“Dedem “Başla!” emrini verince, **şimşek gibi**, okları sadaktan çekerek peş peşe, hedeflere yollamaya başladım.”(s.21)

“Bre **gözlerime inanamıyorum.**”(s.21)

“Çağrı Beyle yıllarca evvel Rum diyarına dalışımız bir **masal gibi geldi aklıma.**”(s.21)

“Heyecandan **yerimde duramıyordum.**”(s.22)

“Önce kendime bir **çeki düzen verdim.**”(s.22)

“Demek ki bu kahramanlar beni aralarına **layık görmüşlerdi.**”(s.22)

“**Dilini mi yuttun?**”(s.22)

“Tabi siz **müsaade ederseniz.**”(s.22)

“**Müsaade etmek mi?**”(s.22)

“Emirler bunu söylemeselerdi daha **fark edemezdim.**”(s.23)

“Biz dedeler, torunlarımızı hep küçüklük haliyle biliriz, büyüdüklerinin **farkına varamayız.**”(s.23)

“Biraz yürüsem bel ağrısından **iki kat oluyorum.**”(s.23)

“Gürz kaldıracak, kargı savuracak ve **kılıç sallayacak takatim kalmadı.**”(s.23)

“Gör de **ibret al!**”(s.23)

“**Gözlerimi yaşarttın.**”(s.23)

“**Gözleri yaşaran dedem.**”(s.23)

“Bize bir hafta kadar **müsaade edin.**”(s.23)

“**Hazırlıklarını yapalım.**”(s.23)

“Konukların ardından benim yol **hazırlıklarım yapılmaya** başlandı.”(s.24)

“Fakat er geç böyle bir ayrılığın **başına geleceğini** bildiği için metin davrandı.”(s.24)

“Sonunda ayrılık günü **gelip çattı.**”(s.24)

“Altar’ın da keyfine **diyecek yok.**”(s.24)

“İhtiyar kurdun **gözleri parlıyor.**”(s.24)

“Çok sevdiğim insanlardan uzaklaşacak, küçüklüğümden beri **hayallerini kurduğum** yeni bir hayata at koşturacaktım.”(s.25)

“İnsanın, **arkada** sevdiklerini **bırakma** üzüntüsü ve ileride, çok arzu ettiği hayata kavuşmak heyecanı...”(s.25)

“Günahlardan **uzak durabilmek** için de, ölümü aklından çıkarma!”(s.25)

“Bu dünya **gelip geçicidir.**”(s.25)

“**Hakkını helal et!**”(s.25)

“Nihayet **mola verdiği** Aras Nehri kenarında buluşabildik.”(s.26)

“Yanında, bize **konuk** olarak **gelmiş** olan yiğitlerden başka komutanlar da vardı.”(s.26)

“Hele bunlardan biri, o zamana kadar görmediğim irilikte, **dağ gibi** bir babayığitti.”(s.26)

“Çevikliğimden, kuvvetimden ve cengaverliğimden **şüphe eden** varsa buyursun er meydanına, dedim.”(s.26)

“Hareketim o koca ere **meydan okumaktı.**”(s.26)

“Bir anda bütün **sesler kesildi.**”(s.26)

“Emir Afşin ve evimize **konuk gelmiş** diğer emirlerin yüzlerinde bir tebessüm belirirken **meydan okuduğum** o koca er.” (s.26)

“**Göreyim seni** yığidim.”(s.27)

“Emir Afşin; bir akın sırasında **ele geçirdiği** Latince kitapları, Bağdat’taki dostu Ebu Hasan’a götürmemiz için Halit Ağamla beni görevlendirmişti.”(s.28)

“İlkbahar mevsiminin bahar kokuları, dağ havasıyla içimize büyük bir **huzur veriyordu.**”(s.28)

“Hava kararırken, kocaman bir ağaç altında gecelemeğe **karar verdik.**”(s.28)

“Dikkatle **kulak kabarttım.**”(s.28)

“Halit Ağam da duymuş, **dikkat kesilmişti.**”(s.28)

“Hemen **ayağa fırladım.**”(s.28)

“At kişneyerek **şaha kalktı.**”(s.28)

“Eşkiyaların **saldırısına uğradık.**”(s.28)

“Onları gören kızın yüzü korkudan **bembeyaz kesilmişti.**”(s.29)

“Beni de yakalamak için **peşime düşmüşlerdi.**”(s.29)

“Kurtarın, diye haykırdı ve sonra da **yere yıkıldı.**”(s.29)

“**Bereket versin** ki kılıcım yanımdaydı.”(s.29)

“Biraz daha yaklaşınca bunun bir kadın olduğunu **fark ettim.**”(s.29)

“Boşuna **kan dökülmesin.**”(s.30)

“Tek başına beşimize **meydan okumaya** cüret ediyor ha, diye haykırarak saldırdı.”(s.30)

“Adam bir **çığlık kopardı** ve yere devrildi.”(s.30)

“**Bereket versin** eğilerek sağa uzanmam bu darbeyi **hafif atlatmama** sebep olmuştu.”(s.30)

“Atımı döndürerek bu defa ötekine vurdum; o da acı bir çığlıkla **yere serildi.**”(s.30)

“Savunma **vaziyeti alırken:**” (s.30)

“Bu saldırılardan kurtulmak için kılıcımı pervane gibi döndürerek kılıçlarını **sağa sola** fırlattım.”(s.31)

“**Ayağa kalkmış** olanı, karşımda duramayacağını anlamış olmalı ki, elinde kılıcı olduğu halde atına koştu.”(s.31)

“Kılıcımı otlarda temizledikten sonra hala, bir **heykel gibi** duran beyazlı kadına yaklaştım.”(s.31)

“Ay ışığında saçları **altın gibi** parlıyordu.”(s.31)

“Bir an irkilir gibi olduğunu **fark ettim.**”(s.31)

“Bir an **gözlerini** gökyüzüne **dikti** ve devam etti.” (s.33)

“Neydi o **rüzgar gibi** gelişiniz?”(s.33)

“Bu akşam **başına** ne olmayacak işler **geliyor.**”(s.33)

“Siz **başınızdan geçenleri** anlatır mısınız?” (s.34)

“Küçükken bir deniz **kazası geçirdiğim** için, denizden çok korkarım.”(s.34)

“Fakat yolda eşkıya **saldırısına uğradık.**”(s.34)

“Beni getiren askerler kahramanca çarpıştıkları halde **gözümün önünde** teker teker öldüler.”(s.34)

“Sizin kaçırdığınızı da **haber veren** o oldu.”(s.34)

“Sonunda, iri gövdeli ağaçların sıklaştığı böyle bir **yer bulabildim.**”(s.35)

“Atımı **serbestbıraktım.**”(s.35)

“Duvar **şeklini almış** bir yüksekliğin altındaydık.”(s.35)

“Bu iniltim üzerine prenses **ayağa fırlayarak.**” (s.36)

“Sadece **kendi derdime düştüm.**”(s.36)

“Sonra, **emin olun** ki, zannettiğiniz gibi tehlikeli değil!”(s.37)

“Üzüntümü arttıran da bu **yarayı** benim yüzümden **almış** olmanız.”(s.37)

“**Ne münasebet!**” (s.37)

“Yaklaşan olursa atım, kişneyerek **haber verir.**”(s.37)

“**Israr ettirmedim.**”(s.37)

“Düşünceler arasında **kendimden geçmişim.**”(s.37)

“**Ayağa kalkarken** prensesin geldiğini gördüm.”(s.38)

“Size **zahmetolmuş** prenses!”(s.38)

“Önümde **diz çökerek** yaralı omzumu itina ile tuttu.”(s.38)

“O kadar şefkatli bir hali vardı ki, sanki onunla yıllardan beri tanıştırmışız gibi bir **yakınlık duydum.**”(s.39)

“Onun bu tatlı azarına **ses çıkarmadım.**”(s.39)

“Bu ilgisi **hoşuma gitmişti.**”(s.39)

“Önlerinde Halit Ağam, arkasında at uşaklarımız ve prensesin kaçırdığını **haber veren** kız vardı.”(s.39)

“Biz onun için üzüntüden deli divane olalım, o, burada **vakit geçirsin.**”(s.39)

“Bütün gece **gözüme uyku girmede.**”(s.40)

“Sen dönmeyince **başına** bir şey **geldiğini** düşündüm.”(s.40)

“On kadar asker, on dört kadar da başıbozuk Rum, **yerlere serilmiş** yatıyordu.”(s.40)

“Sen de **başından geçenleri** anlat bakalım.”(s.40)

“Ona, o iki eşkıyanın **peşine takıldığım** andan itibaren **başımдан geçenleri** anlattım.”(s.40)

“Bırakmasına bırakalım da bizim gidişimize **ayak uydurabilirler** mi?” (s.40)

“Biz onlara **ayak uydururuz.**”(s.40)

“Artık **yola çıkmak** lazım.”(s.40)

“Buna bir **anlam** da **veremedim.**”(s.41)

“**Yola koyulduk.**”(s.41)

“Prenses **ses çıkarmadı.**”(s.41)

“O’ nun, Bensalon adlı bir Yahudi aliminden **ders aldığı**nı söyleyenler olduğu gibi, kardinalken, papaya kızıp ayrı din kurduğunu söyleyenler de var...”(s.42)

“**Sözüm**e önce size bir soru sormakla **başlayacağım.**”(s.42)

“Yahudiler, onu babasız doğduğu için **alaya aldılar** ve kutsal Meryem Ana’ya hakaret ettiler.”(s.43)

“Yahudiler, Hz. İsa’ya buna benzer birçok **iftira attılar.**”(s.43)

“İşte görüyorsunuz ya, peygamberlere böyle **iftiralar atılabiliyor.**”(s.43)

“Bu iftiralar, O en yüce insan, en yüce peygamber karşısında **yok olmaya** mahkumdur.”(s.43)

“Bu konuşmadan sonra **kafası karışmıştı.**”(s.43)

“**Gözlerini** gökyüzüne **dikmiş**, yıldızları seyrediyordu.”(s.43)

“Konuşmamızdan sonra Halit Ağam derin bir **uykuya daldı.**”(s.44)

“Altar’la İlteber kalkmış, **abdest almışlardı.**”(s.44)

“İleride **ayakta duran**, aşağıdaki ovayı seyreden prensesin yanına yürüdüm.”(s.45)

“Sevinç ve heyecandan **kendimden geçerek** haykırdım.”(s.45)

“**Hayatıma** ancak iki üç gün önce **girmiş** olan bir kız sevüyordum.”(s.46)

“Yanımdan **rüzgar gibi** geçtiniz.”(s.46)

“Siz geçtikten sonra **kulağıma** bir ses **geldi.**”(s.46)

“Bir **masal gibi!**”(s.47)

“O kadar heyecanlanmışım ki **dilim tutulmuştu.**”(s.47)

“**Kendimi** biraz **toparlayarak** konuşmaya başladım.”(s.47)

“Size yemin ederek söyleyebilirim ki, şimdiye kadar **eline bir erkek eli değmemiştir.**”(s.47)

“İmparator Romen Diyojen’in üvey oğlu onun için **yanıp tutuşuyor.**”(s.48)

“Fakat prenses, ona katiyen **yüz vermedi.**”(s.48)

“Onun sizi sevmesi, sizin için **gurur duyulacak** bir şeydir.”(s.48)

“**Emin ol ki**, onu çok seveceğim.”(s.48)

“Orada bir müddet kaldıktan sonra, Konstantiniyye’ye gidecek, **aldığı kararları** annesine anlatacaktı.”(s.48)

“Din konusunda bana **baskı yapamazlar.**”(s.48)

“Annemle tatlı tatlı konuşup, **gönlünü almak** istiyorum.”(s.48)

“**Misk gibi** kokan ve ciğerleri temizleyen bahar ver orman kokuları içinde gidiyorduk.”(s.49)

“Prensesle **hayaller kuruyorduk.**”(s.49)

“Konuşmamız atımın acı acı kişnemesi ile **sona erdi.**”(s.49)

“Uzakta, ağaçların arasında belli belirsiz birkaç Bizans askerinin gizlendiklerini **fark ettim.**”(s.49)

“Sözüm bitmemişti ki, Halit Ağam, Atlar ve İlteber de **şimşek gibi** atlarından atlayarak, bu gibi durumlarda yapılması gereken savunma düzenini aldılar.”(s.50)

“Bir karenin köşelerini teşkil edecek tarzda, dört ağaç gövdesini **siper aldık.**”(s.50)

“Çünkü eğer biz prensesi kaçırın eşkıyalardan olsaydık, onu teslim ettiğimiz anda oklarla **delik deşik edileceğimizi** de bilmez miydik?”(s.50)

“Hangi tarafın **can alacağını** ancak Allah bilir.”(s.50)

“Bu eşkıyalar, size **zarar vermediler** değil mi?”(s.51)

“Koca Halit **söze karıştı.**” (s.51)

“**Ağzını topla.**”(s.51)

“Bunu ancak, sizin **zaptedemediğiniz** halkınız, çapulcularınız yapar.”(s.51)

“Garip bir durum **ortaya çıkmıştı.**”(s.51)

“Fakat kulağındaki bu eksiklik, yakışıklılığına bir **zarar vermemiştir.**”(s.52)

“Ben, kaç zamandır sizinle karşılayıp **boy ölçüşmek** istiyordum.”(s.52)

“**Gözlerimde şimşek çaktı.**”(s.53)

“Bu sözler doğrudan doğruya beni er meydanına **davet etmek** demektir.”(s.53)

“Apostol sevinçle **ayağa kalktı.**”(s.53)

“Beni **hayal kırıklığına uğratmadınız...**”(s.53)

“Çarpışmayı nasıl kabul ettiğinizi söylemediniz, derken **ayağa kalktım.**”(s.53)

“**Göster kendini** şu Türk’e.”(s.53)

“Halit Ağam alev saçan gözlerini **gözlerime dikti.**”(s.53)

“Onun **meydan okuması** karşısında **boynumu büküp** sessiz durmamı mı isterdin?”
(s.53)

“Prenses **bembeyaz kesilmişti.**”(s.53)

“Bu gibi yaralarla savaş meydanlarında az mı **kılıç salladık?**”(s.54)

“Bana **meydan okudu.**”(s.54)

“Onun beyi seni tepelerken o da, senin at uşağını tepeleyeceğine **and içmiş.**”(s.54)

“Hele şimdi beni böyle ufak tefek görünce de **gözleri parlamaya** başladı.”(s.54)

“Demek seni **gözüne kestirmiş** kerata!”(s.54)

“Kimin kimi **gözüne kestirdiğini** Allah bilir beyim!”(s.54)

“Destur ver de şuna **haddini bildireyim!**”(s.54)

“Hele **meydan okuduysa**, seni tutmak yiğitliğe sığar mı?”(s.54)

“Altar’ın şu anda gireceği ölüm – kalım mücadelesini umursamayıp, beni düşünmesi **gözlerimi yaşarttı.**”(s.55)

“**Göreyim seni**, dedi.”(s.55)

“O, Bizans’ta **nam vermiş** bir silahşördür.”(s.55)

“Adını duyanlar, üç defa **istavroz çıkarırlar.**”(s.55)

“Hem fena mı; onu yenersen, adını duyanlar üç defa **istavroz çıkarmak** zahmetinden kurtulmuş olurlar.”(s.56)

“**İçim kan ağlıyor.**”(s.56)

“Sizin yiğitliğinizi **gözlerimle gördüm.**”(s.56)

“Bana **meydan okudu.**”(s.56)

“**Meydan okusun** ne çıkar...”(s.56)

“Yaptığım işin, kahramanlık olup olmadığını bilmem ama bana **meydan okunmasına** da asla tahammül edemem.”(s.56)

“Altar da **hazırlığını yapmıştı.**”(s.56)

“Meydana çıkmadan önce **günah çıkarttın** mı?”(s.56)

“Bizim dinimizde **günah çıkartma** yoktur yiğidim!”(s.57)

“Günahlarımızı affettirmek için araya, **aracı koymayız.**”(s.57)

“Nihayet **muradıma erdim.**”(s.57)

“Bu fikir şu anda **aklıma geldi.**”(s.57)

“Şayet; yenen, yenileni öldürmek istemezse onu **esir almak** hakkına sahip olsun.”(s.57)

“Yalnız, yenen yenileni din hususunda **serbest bıraksın.**”(s.57)

“Ben yenilirim; senin iki yıl kölen olacağıma, bu kadar kimsenin önünde **and içerim.**”(s.57)

“Sen de **and içer** misin?”(s.57)

“Ben de **and içerim.**”(s.57)

“Seni **esir almayı** düşünürken, kızarsam fikrimi değiştirir, öldürebilirim de.”(s.57)

“Haydi bakalım **göster kendini!**”(s.57)

“Altar da bir **nara atarak** Markos’a saldırdı.”(s.58)

“Darbesi **boşa gitti.**”(s.58)

“İkimiz de, atlarımıza biraz **soluk aldirmek** için durduk.”(s.58)

“Kalkanımın ortasındaki yumrunun, zırhına gömüldüğünü **fark ettim.**”(s.58)

“**Ayağa fırladı.**”(s.58)

“Dayan yiğit Apostol, diye **çıgıllıklar attılar.**”(s.58)

“Apostol’un **ayağa kalkması** taraftarlarını ümitlendirdi.”(s.58)

“O, dişlerini sıkmış, **yapacağım hamleyi** bekliyordu.”(s.59)

“Apostol ustaca birkaç **hamle yaptı.**”(s.59)

“Sonunda bir **fırsatını bularak** tolgasına bütün gücümle kılıcımı savurdum.”(s.59)

“Baktım, Apostol **yere yıkılmış...**”(s.59)

“Onun **kendine gelmesini** bekledim.”(s.59)

“Sonra, sendeleyerek **ayağa kalktı.**”(s.59)

“Kalkanıyla savunma **vaziyeti aldı.**”(s.59)

“Sana **silah çekemem** gayrı.”(s.59)

“**Müsaade et** de, seni kucaklayayım.”(s.59)

“Bu sırada, Apostol, önümde **diz çöktü.**”(s.60)

“Peki, sen **sözünde duracaktın** da, ben niye durmayayım?”(s.60)

“Konuşmamızı dinleyen Markos Apostol’un **ayaklarına kapandı:**” (s.61)

“Ben de **kendimi toparlayarak:**” (s.61)

“Uygun bir yerde **mola verip** temizlensek, giyinsek nasıl olur, diye sordu.”(s.62)

“Apostol ve Markos, uzaktan minareleri, camileri ve güneşin ışıklarını aksettiren, camlı güzel köşkleriyle **göz alan** Bağdat’a **hayran kalmıştı.**”(s.62)

“Şehrin bu kadar yaygın olması, onun, çok eski bir zamanda kurulmasından **ileri gelmiyor.**”(s.63)

“Halife Mansur, Emevi taraftarlığı yapmış olan Suriye’de, oturmayı **uygun bulmadı.**”(s.63)

“Bu zeki halife, Irak’ta yeni bir başşehir kurmaya **karar verdi.**”(s.63)

“Halife Harun Reşid zamanında bu şehir **altın çağını yaşadı.**”(s.64)

“Halit Ağam da **söze karıştı:**” (s.64)

“Türlere ve diğer İslam olmuş ırklara dayanarak iktidar dizginlerini **ele geçirmiş** olan Abbasiler; Türkleri, gerek ahlaklarının temizliği ve gerekse cengaverlikleri dolayısıyla hilafet merkezine çekmeye çalışıyorlardı.”(s.64)

“Apostol’un **gözleri parladı.**”(s.64)

“Yalnız benim **hatırım için** adımı değiştir.”(s.65)

“Ama benim Hıristiyanlığa **aklım yatmadı.**”(s.65)

“Fazla **üzerine düşmeyin!**”(s.65)

“Sana Abdullah **adımı verelim.**”(s.65)

“Dostlarım sizden ricam, bunun **üstünde durmayalım.**”(s.65)

“Eğer **aklım** ve kalbim **yatarsa** girerim.”(s.65)

“Üçünün de **ağzı açık kaldı.**”(s.66)

“Altar’la İlteber’in **gözleri parladı.**”(s.66)

“**Şuradan buradan** konuştuk.”(s.66)

“Bir müddet sonra emaneti yerine ulaştırmak üzere Ebu Hasan’ın evine doğru **yola çıktık.**”(s.66)

“Bazen Bağdat **sokaklarına çıkıyor** ve Dicle Nehri kenarında dolaşıyorduk.”(s.67)

“**Selam verdikten** sonra sordu:” (s.67)

“**Sapsarı kesildim.**”(s.68)

“Bu yüzük **eline** nasıl **geçti.**”(s.68)

“Size **haber vermek** için gönderildim.”(s.68)

“Fakat yolda bazı eşkıyaların **saldırısına uğradık.**”(s.68)

“Benim buradan kurtulabilmem ancak ağabeyim Aksungur’un Kahire’ye gelmesiyle **mümkün olabilir.**”(s.68)

“Eğer ona **haber vermeyi** kabul ederseniz, bu akşam köşkün bahçesine geliniz, ben, gece saat birde odamda ışık yakacağım.”(s.68)

“Yardıma **karar verdim.**”(s.69)

“Yardıma **karar verdiğimi** anlayınca, benimle etraflıca konuştu.”(s.69)

“**Kafam** iyice **karışmıştı.**”(s.69)

“**Gözlerim yaşardı.**”(s.69)

“Benim güzel kardeşim, demek Fatımilerin **eline düşmüştü** ha?”(s.69)

“**Kaşlarımı çatarak** sordum.” (s.69)

“Sizi aramak için **yola çıkınca** onları da göreyim, dedim.”(s.69)

“Adamın bu sözlerinde, **şüphe edecek** bir şey bulamadım.”(s.70)

“Halit Ağam **söze karıştı.**” (s.70)

“Böyle işler **aceleye gelmez.**”(s.70)

“Ondan sonra **karar verelim.**”(s.70)

“**Sözümden dönmem** ben.”(s.71)

“Fakat Yusuf’a baktığım zaman, onun **yüzünün** biraz **asılmış** olduğunu gördüm.”(s.71)

“Kalabalık olursanız **dikkat çekebilirsiniz,** diye düşündüm.”(s.71)

“Kimin **dikkatini çeker...**”(s.71)

“Ne zaman **yola çıkabileceksiniz?**” (s.72)

“Adam, bizi bulmak için **yola çıkıyor.**”(s.72)

“Peki, **ne gibi** çıkarı olabilir?” (s.72)

“O gün akşama kadar **hazırlıklar yaptık.**”(s.72)

“Uşaklarımıza da, ertesi sabah, uzun bir yolculuğa çıkacağımızı, ona göre **hazırlık yapmalarını** söyledik.”(s.72)

“Köşke geldiğimiz zaman, Ebu Hasan da üzüntümün **farkına vardı.**”(s.73)

“**Kaşları çatıldı.**”(s.73)

“Dünya zevklerine düşkün olanlara da, ibadetlerin **aleyhinde bulunur.**”(s.73)

“**Sağ olun,** Ebu Hasan!”(s.73)

“Çok **sıkıntı çekeceğini** tahmin ederim.”(s.74)

“Kız kardeşim Çiçek, **gözlerimin önünden gitmiyordu.**”(s.74)

“Gayem, bir an önce **yola çıkmaktı.**”(s.74)

“O akşamı nasıl geçirdiğimi, **bir Allah, bir de ben bilirim.**”(s.74)

“Yolda çok **sıkıntı çektik.**”(s.75)

“Geçen bu kadar zaman zarfında, benim gelmemden **ümidini kesmiş** miydi?”(s.75)

“Yemekten sonra **üzerimize bir ağırlık çöktü.**”(s.76)

“Günlerce devam eden yorgunluğumuzun **acısını çıkartmak** istercesine derin bir **uykuya daldık.**”(s.76)

“Konuşma sesleriyle **gözlerimi açtım.**”(s.76)

“**Güneş doğuyordu.**”(s.76)

“**Selam verdim.**”(s.76)

“Kendisi yol **yorgunluğunu** hala **çıkaramadı.**”(s.76)

“Bu istek **tuhafıma gitti.**”(s.77)

“**Ne biçim** insanlardı bunlar...”(s.77)

“Biz selamlaştığımız, **garip bulduğumuz** yabancı bir insana bile **yakınlık gösterir,** misafir için bütün varımızı yoğumuzu **ortaya dökerdik.**”(s.77)

“Kalabalık olmamız, **dikkat çekebilir** diye düşünmüş olabilirdi.”(s.77)

“Kapıda iki muhafız, kargılarını dik tutarak **nöbet bekliyordu.**”(s.77)

“Beni getiren adam, eliyle açılan kapıyı işaret ederek, beni **buyur etti.**”(s.77)

“Onun bu resmi tavrına bir **mana veremedim.**”(s.78)

“Sizi buraya kadar yordüğümüz için **özür dileriz,** dedi.”(s.78)

“**Ses çıkarmadım.**”(s.79)

“Rahat bir **nefes aldım.**”(s.79)

“**Ne gibi şartlar?**”(s.79)

“**Ayağa kalktım.**”(s.79)

“**Ellerini çırptı.**”(s.79)

“Hasan Sabah **gözlerini** gözlerime **dikti.**”(s.79)

“-Ağacığım! diye bir **çığlık kopararak** koştu.”(s.80)

“Esir pazarında, beni satın alan adama **bağırıp çağırıyor,** direniyordum.”(s.80)

“ Yiğit Aksungur’un, Emir Afşin’in sancaktarı Aksungur’un kardeşine el sürecek olanların **cezalarını çekeceklerini** söyledim.”(s.80)

“Senin Sultan Alparslan tarafından sevildiğini, Sultan’ın sana mevki verdiğini, hatta senin Sultan’ın yanına izinsiz **girip çıkabildiğini** söyledim.”(s.80)

“Bana **teselli verdi.**”(s.80)

“Gelirsen, beni **serbest bırakabileceğini** söyledi.”(s.80)

“Duydunuz ya, kız kardeşinizin **kılına bile dokunulmadı.**”(s.81)

“Bir anda, **kafamda bir şimşek çaktı.**”(s.81)

“Kız kardeşin avucumda oldukça, sen **sözümünden dışarı çıkamazdın.**”(s.81 - 82)

“Sultan Tuğrul Bey, Büveyh hanedanını **ortadan kaldırdı.**”(s.82)

“Sultan bir sefere **karar verirse**, asker onu durdurmak değil, onun emrini **yerine getirmek** için koşar.”(s.83)

“Bu adam **aklını mı kaçırmıştı.**”(s.83)

“**Farkında olmadan** Hasan Sabbah’ın boğazını yakalamışım.”(s.83)

“Türk Sultanına suikast hazırlamak **ne demekmiş?**”(s.83)

“**Kendimden geçmiş** böyle bağırırken; Hasan Sabbah’ın gözlerinin irileştiğini gördüm.”(s.83)

“**Kendimi kaybettim.**”(s.84)

“**Gözlerimi açtığım** zaman, aynı odada olduğumu gördüm.”(s.84)

“Başucumda, iki zenci köle ellerini göğüslerine kavuşturmuşlar birer **heykel gibi** duruyordu.”(s.84)

“Kendimi zorlayarak **ayağa kalktım.**”(s.84)

“Pençeleri sökülmiş aslanla konuşmayı daha **uygun bulurum.**”(s.84)

“**Pis pis güldü:**” (s.84)

“Mertliğe ve **erkeklığe sığmaz.**”(s.85)

“Her **ne pahasına olursa olsun** onu gerçekleştireceğiz.”(s.85)

“Türklerin, bu oyunlarınızın **kurbanı olacağını** zannediyor musun?”(s.85)

“İran ve Irak’ta üstünlüğü sağlarsak, Türkler arasındaki propagandalarımız gayet iyi **neticeler verirse**, bu niye olmasın.”(s.85)

“Savaş yolu ile **sırtı yere getirilemeyen** Türkleri gruplara ayırarak, birbirleri ile çarpıştırarak kırmak, ezmek de mi **mümkün olamaz?**”(s.85)

“Türklerin **güvenlerini kazandıktan** sonra, fikirlerimizi yaymaya başlayacaklar.”(s.85)

“Alparslan meselesini tekrar **ele alalım.**”(s.85)

“Bu adam **sabrımı taşıyordu.**”(s.86)

“Fakat **kendimi toplamalıydım.**”(s.86)

“Kardeşime her türlü **kötülüğü yaptırabilirdi.**”(s.86)

“Alparslan’ı öldürdüğünü duyduğum an, kız kardeşini hemen **serbest bırakabilirim.**”(s.86)

“Rütbeyi de altınınızı da **başınıza çalın**, dedim.”(s.86)

“Her şeyi maddiyatla ölçen bu adama karşı taktik değiştirmeye **karar verdim.**”(s.86)

“Böyle bir iş yapsam **sağ kalacağımı** zanneder misin?”(s.86)

“O zaman, **elini kolunu sallaya sallaya** buraya gelirsin.”(s.85 - 86)

“Kız kardeşinin **elimde olduğunu** hiç bir zaman unutma.”(s.86)

“**Aklımı kullanmalıydım.**”(s.86)

“Hemen **karar verilecek** bir mesele değil bu...”(s.86)

“**Ayağa kalktı.**”(s.86)

“Mansur’un getirdiği silahlarımı kuşanırken, kendimi bir **kapana kısıtılmış** hissediyordum.”(s.87)

“Bu kalleş ve sinsi Batıniler, bütün ailemi de mahvetse, hepimizi didik didik edip parçalasa Sultan Alparslan’a **el kaldırmam.**”(s.88)

“Halit Ağam derin bir **nefes aldı** Sevinçle .”(s.88)

“Şayet Sultanımız Alparslan’ı öldürmeye **karar verseydin**, seni, çok sevdiğim seni, öldürmekten çekinmezdim.”(s.88)

“Sana **hak veriyorum** Halit Ağam!”(s.88)

“Halit Ağamın **gözleri parladı.**” (s.88)

“Bu uğurda, üçümüz **karar verdikten** sonra, iki buçuk baldırı çıplak Batını'nin bizi durdurması mümkün müdür?”(s.88)

“**Sağ olasınız!**”(s.89)

“Ama benim yüzümden, **başınıza** bir şey **gelmesini** istemem, dedim.”(s.89)

“Sonra, Çiçek'i nasıl kaçıracağımız hakkında **planlar kurmaya** başladık.”(s.89)

“Hepimizi, köşke **davet etmek** için gelmişti.”(s.89)

“Üçüncü gün, Hasan Sabah beni odasına **davet etti.**”(s.89)

“Benim sakın durmam onlara **ümit vermişti** galiba.”(s.89)

“Daha kesin olarak bir **karar vermiş** değilim.”(s.90)

“Durumuna **hak veriyorum.**”(s.90)

“Bu süre içerisinde **canınızın sıkılmayacağını** zannederim.”(s.90)

“O gün şehirde bir **bayram havası eser.**”(s.90)

“Ben sizin silahşörlerle **boy ölçüσεceğinizi** sanırdım.”(s.90)

“Beni **küçük görme** Bahadır!”(s.91)

“Bu ad, bir gün gelecek duyulduğu yerde **yükreleri oynatacak.**”(s.91)

“**Ne gibi** tesirleri mi olabilir?”(s.91)

“Köleliğe **zemin hazırlar.**”(s.91)

“Afyon tesirinde kalan, benim telkinlerime kapılan kimselere, sadece, “Vur!” demem **kafi gelecek.**”(s.91)

“Herkes birbirinden **şüphe edecek.**”(s.92)

“Oğul babadan, baba oğuldan, asker komutandan, komutan askerlerinden ve sultan herkesten **şüphe edecek.**”(s.92)

“Bunların **hepsinin hesabını**, teker teker vermek **zorunda kalırsın.**”(s.92)

“**Canım** ne **istiyorsa** onu yaparım.”(s.92)

“İnsanların ızdıraplarını istismar konusu yaparak maddi değerlere sahip olmak için değil; acı çeken insanların acılarına **merhem olarak** manevi hazzı tatmak isteyenlerdenim.”(s.92)

“Sen azgın bir ırmak gibi, **önüne çıkanları** varmak istediğin gayeye sürüklemek arzusundasın.”(s.93)

“Tarih boyunca, senin gibi pek çok sapıklar **gelip geçmiştir.**”(s.93)

“Belki senden sonra da, senin gibi düşünenler **ortaya çıkacaktır.**”(s.93)

“**Hoşuma gittin** dostum.”(s.93)

“**Emin ol** kızmadım.”(s.93)

“Senin mertliğine **hayran oldum.**”(s.93)

“İnançlarımız bir olsaydı, seninle birleşmemiz çok **faydalı olurdu.**”(s.93)

“Halife hazretleri, sizi ve konuklarınızı bu müsabakaya **davet ediyor.**”(s.94)

“Halife hazretleri bize büyük bir **şeref verdiler.**”(s.94)

“Şimşek, **göz alıcı** bir haldeydi.”(s.95)

“Önden beş atlı muhafız, bize **yol açmasalar** belki kalabalıkta sıkışıp kalabilirdik.”(s.95)

“Bu alanın çevresinde toprağın **meydana getirdiği** bir yükseltide, halife ve devlet erkani için yüksekçe bir yer yapılmıştı.”(s.95)

“Yarışma meydanındaki idareci, yanında altı adamla birlikte **ortaya çıktı.**”(s.96)

“Her isimde, bir **alkış kopuyor:**” (s.96)

“**Var olsun!**” (s.96)

“Hele sıra, İskenderiyeli Zeynel’e geldiği zaman, adeta **yer yerinden oynadı.**”(s.96)

“Yalnız size şunu söyleyeyim ki Zeynel’in karşısına Türk süvarileri **aciz kalır.**”(s.97)

“Siz Türkler, dünyada süvari olarak **nam vermişsinizdir** ama Zeynel’in atının kaldırdığı tozu yutmaktan başka bir şey yapamazsınız.”(s.97)

“Hatta bu uğurda **bahse girer,** ortaya para da koyabilirim.”(s.97)

“Ben **ayağa kalkarken** Halit Ağam, o tatlı, babacan tavrı ile bana:” (s.98)

“**Göster kendini** şu Batnilere!”(s.98)

“Allah’a güvenerek, bana **yol açan** Yusuf’un arkasından yürüdüm.”(s.98)

“Altar’a **haber göndererek**, atımı istettim.”(s.98)

“**Göreyim seni** yiğitler yiğidi beyim!”(s.98)

“Şu Zeynel midir ne karın ağrısıdır, gururundan yanına varılmayan adama **haddini bildir.**”(s.98)

“Meydan idarecisinin gönderdiği bir adam, bana **yol gösterdi.**”(s.98)

“Fakat ne olursa olsun, **kendimi toplamam** lazımdı.”(s.98)

“Halk bağırarak yine **yeri göğü inletmeye** başladı.”(s.99)

“Ama bu bana yapılan tezahürattan **ileri gelmiyordu**, Zeynel’i övüyorlardı.”(s.99)

“Hep bir ağızdan “Zeynel! Zeynel!” diye **tempo tutuyorlardı.**”(s.99)

“Sonradan öğrendiğime göre, Zeynel’in yarışmaya girmesi bazılarının **ümidini kırmış**, yarışmadan çekilmişler.”(s.99)

“**Selamımı** Zeynel hariç, diğerleri **aldı.**”(s.99)

“Zeynel atının üzerinde, gururlu bir şekilde bana, **tepeden baktı.**”(s.99)

“Şimşek **yerinde duramıyordu.**”(s.99)

“Heyecanla, **işaretin verilmesini** bekledik.”(s.99)

“Borucu, borusunu öttürerek **işaret verdi.**”(s.99)

“Hepimiz birer **ok gibi fırladık.**”(s.99)

“Şimşek’i **serbest bırakmıştım.**”(s.99)

“İlk turda, Zeynel hariç diğerleri ile **arayı açtım.**”(s.99)

“**Kendimden geçtim.**”(s.99)

“Şimşek’i bu ilk turlarda, yormak ve **canını yakmak** istemiyordum.”(s.100)

“Yine kıyametler koptu, “Türk! Türk” sözleri **kulağımı geliyordu.**”(s.100)

““Zeynel! Zeynel!” bağırtıları da **ayyuka çıkmıştı.**”(s.100)

“**Aklım almıyordu** bu meseleyi.”(s.100)

“Zeynel kaybediyordu, halk, yine onu alkışlayarak **teşvik ediyordu.**”(s.100)

“**Geri kal** yiğit!”(s.100)

“**Geri kal!**”(s.100)

“Bana yalvarması **içimi parçaladı.**”(s.100)

“**Geri kalarak** yarışı ona kazandırmak benim elimde değildi.”(s.100)

“Türk süvariliğini, bir acıma uğruna **feda** mı **edecektim?**”(s.100)

“Atımı kırbaçlaması beni **deliye döndürdü.**”(s.101)

“Zeynel’den bunun **hesabını soracaktım.**”(s.101)

“Fakat önce onu geçerken en büyük **cezayı vermeliydim.**”(s.101)

“Şimşek **kendini toplayarak**, tekrar kuş gibi uçmaya başladı.”(s.101)

“Zeynel **geride kalmıştı.**”(s.101)

“Bitişe, tahminen yüz metre kala Şimşek’i savaşta olduğu gibi sürmeye ve savaş **narası atmaya** başladım.”(s.101)

“Halk, Zeynel’in yetişmesini istiyor, Zeynel’i **teşvik ediyordu.**”(s.101)

“İki yüz altını **hak ettin** bahadır, dedi.”(s.101)

“**Ses çıkarmadım.**”(s.101)

“Meydan çavuşları meydanın **dört bir yanında** atlarını koşturarak, bunu herkese duyuruyordu.”(s.102)

“İçlerinde, biri iri cüssesiyle **dikkat çekiyordu.**”(s.102)

“Zaten, yarışmacıların adı söylenirken **sıra** ona **gelince** etrafı bir uğultu kapladı.”(s.102)

“Hasmı atını döndürerek ona tekrar saldırdıysa da savurduğu gürz **boşa gitti.**”(s.102)

“Sonra, tekrar atını şahlandırıp, gürzünü havada sallayarak halifenin yüksek huzurlarında her silahşöre **meydan okuduğunu** bildirdi.”(s.102)

“Hepinize **meydan okuyorum.**”(s.103)

“Bu **meydan okuyuşumdan** sonra karşıma çıkmayıp ta, daha sonra ellerinize silahlarınızı almaya utanmayacak mısınız?”(s.103)

“O, doğrudan doğruya bize **meydan okumaktaydı.**”(s.103)

“**Yerimden fırlarken** Halit Ağamın **demir gibi** pençesi, dizimi kavradı.” (s.103)

“Sen ilk yarışmada **kendini gösterdin.**”(s.103)

“Sonra **besmele çekerek ayağa kalktı.**”(s.103)

“Onun **ayağa kalktığını** görenler, yine çığınca bağırarak kendi silahşörlerini alkışlamaya başladı.”(s.103)

“**Gözlerim yaşardı.**”(s.104)

“Yaşa **varol!**”(s.104)

“Ananın emzirdiği süt **helal olsun!**”(s.104)

“Halit Ağam savaş alanının sağ ucunda **yer almıştı.**”(s.104)

“Nihayet “Başla!” borusu çalınca, **şimşek gibi** bir hızla birbirlerine saldırdılar.”(s.104)

“Koca alanda **çıt çıkmıyordu.**”(s.105)

“Gürzlerin kalkanlara indiği ancak **fark edilebildi.**”(s.105)

“Sonra **kendilerini toplayarak** ileriye koşup gittiler.”(s.105)

“Tozdan, **olan biten** anlayamıyordu.”(s.105)

“Birden Karabay’ın **ayağa fırlayarak,**”(s.105)

“Yumurtaları biraz daha **geriye aldılar.**”(s.106)

“Hasan Sabbah ve yanındakiler, hürmetkar bir **tavır takındılar.**”(s.106)

“Öyle ise değerli misafirlerimiz aşağıda, şu iki mahir okçu karşısında, **hünerlerini gösterebilirsiniz** bakalım, dedi.”(s.106)

“Derhal, diyerek **ayağa kalktım.**”(s.107)

“Koca Halit ve Karabay da benimle birlikte **ayağa kalkmışlardı.**”(s.107)

“Rüzgarı da **hesap ederek,** yayı gerip oku bıraktım.”(s.107)

“**Yüreğim** korku ile **titredi.**”(s.107)

“Değerlerini ispat etmiş yiğitlerin, bu atışta da **hünerlerini göstereceklerini** umarız.”(s.107 – 108)

“İlk atışı, ben yapmaya **karar verdim.**”(s.108)

“Halk **ayağa fırlamıştı.**”(s.108)

“Rüzgar **payını** da **vererek** oku bıraktım.”(s.108)

“Hamza ve Anastas’ın atışları **boşa gitti.**”(s.108)

“Kahramanlığınızın, cesaretinizin **hayranı oldum.**”(s.109)

“Arkadaşlarıma “Allahaismarladık” dedikten sonra kölenin **peşine takıldım.**”(s.110)

“Kılıcı ve hançerimi de her ihtimale karşı **yanıma almıştım.**”(s.110)

“Burnuma önce **mis gibi** bir gül kokusu çarptı.”(s.111)

“Siyah saçlarının çevrelediği bembeyaz pürüzsüz bir yüzü, **ahu gibi** iri gözleri vardı.”(s.111)

“**Kusura bakmayın** ama bu yapamayacağım bir şey.”(s.112)

“Karşınıza gelebilse de, güzelliğiniz karşısında **gözleri kamaşır**, niyetinden bahseder.”(s.112)

“Prenses **ellerini çırpı.**”(s.112)

“Ben para ve rütbe **peşinde koşmuyorum.**”(s.112)

“Teklif gittikçe çekici bir **hal alıyordu.**”(s.113)

“**Kusura bakmayın.**”(s.113)

“Bu gaye sancağıma ve milletime layık olabilmek, dinime, vatanıma, milletime **hizmet edebilmek** ve şerefli sancağımın altında ölebilmektir.”(s.113)

“Teklifinizi kabul edemeyeceğim için **özür dilerim.**”(s.113)

“**Kömür gibi** kara gözleri **kor gibi yanıyordu.**”(s.113)

“Onu, nasıl **teselli edeceğimi** bilemiyordum.”(s.113)

“Sizin için **canımı** bile **verebilirim.**”(s.113)

“Sizin **hatırınız için**, burada kalabilirim de!”(s.113)

“Gerçeği söyleyerek, bu güzel genç kızın, benden **ümidini kesmesini** sağlamak istedim.”(s.114)

“Bir kızın aşkına **gösterdiğiniz sadakat**, kadınlık namına sevinç ve **güven verici** bir haldir.”(s.114)

“**Ellerini çırptı.**”(s.114)

“Aksungur’a **yol gösteriniz!**”(s.114)

“O gece, kaçmaya **karar verdik.**”(s.114)

“Bu işi, **kan dökmeden** halletmeyi düşünüyorduk.”(s.115)

“Sakın **ses etme.**”(s.115)

“Koridorda gürültü, çarpışma sesleri duyarsan heyecanlanma, o **gürültüyü çıkaranlar** bizler olacağız.”(s.115)

“Söyle de, benim de bir **faydam dokunsun.**”(s.115)

“**Sağ ol** benim minik Çiçeğim.”(s.115)

“Senin bize **faydan** ancak uyumanla **olabilir.**”(s.115)

“Yollarda, uyumaya **fırsat bulamayacaksın.**”(s.115)

“Biz de yolculuk için gerekli **hazırlıkları yapacağız,** dinleneceğiz.”(s.115)

“**Hazırlıklarımızı yaptıktan** sonra, bizler de uyumaya çalıştık.”(s.115)

“Hepimiz yataklarımızda sırt üstü yatmış, **gözlerimizi** tavana **dikerek düşüncelere dalmıştık.**”(s.115 - 116)

“**Sesler kesildi.**”(s.116)

“Herkesin **uykuya daldığını** anladık.”(s.116)

“İki gölgenin de köşkün sağına, ahıra giden yola saptıklarını **fark ettim.**”(s.116)

“Pisipisine **kan dökmek zorunda kalmadığımız** için sevindim.”(s.117)

“Fakat muhafız yerinden doğrulmuş **kılıcını çekmeye** çalışıyordu.”(s.117)

“Bir **ok gibi** fırladım.”(s.117)

“**Kılıcını çekmeden,** karnına bir tos attım.”(s.117)

“İnleyerek **yere yıkıldı.**”(s.117)

“Koca Halit, İlteber ve Ömer de kapıda **nöbet tutan** muhafızları zararsız hale getirecekti.”(s.118)

“Kapıya bir **tekme atarak** içeri daldık.”(s.118)

“Uzun bir masa başında oturmuş olan adamlar, korku ile **ayağa fırladı.**”(s.118)

“**Kılıcımı çekmişim.**”(s.118)

“**Şakaları yoktu.**”(s.118)

“**Kan dökmek** istemiyoruz, diye bağırdım.”(s.119)

“**Sonra sesler kesildi.**”(s.119)

“Amacımız, kaçışımız öğrenilinceye kadar **arayı** oldukça **açmaktı.**”(s.119)

“Serin bir rüzgar yüzlerimizi okşuyor, içimize **ferahlık veriyordu.**”(s.119)

“Ara sıra, arkaya **göz attığımız** da oluyordu.”(s.119)

“Fakat **dışlerini sıkıyor**, yorgunluğunu belli etmiyordu.”(s.120)

“Karabay da Çiçek’in durumunu anlamış olacak ki **mola verme** teklifinde bulundu.”(s.120)

“Nöbetçiden başka hepimiz, derin bir **uykuya daldık.**”(s.120)

“Şimdiye kadar ben senin **sözünden** dışarı **çıkmadım** değil mi?”(s.121)

“Bunda **şüphem yok.**”(s.121)

“Burası çöl değil de dar vadi olsaydı, onlara burada **adım attırmazdık.**”(s.121)

“Çiçek’in bunların **eline geçmemesi** lazım.”(s.121)

“Siz de **fırsattan istifade ederek**, uzaklaşsınız.”(s.121)

“Halit Ağam **suratını buruşturdu.**”(s.122)

“**Aklıma** bir çare **geldi.**”(s.122)

“Bu garip diyarlarda, Çiçek’in **başında** senin gibi bir silahşörün **bulunması** da şarttır.”(s.122)

“Ama senin **başlarında bulunman** başka...”(s.122)

“Böyle yaparsan, ölsem de **gözlerim arkada kalmaz.**”(s.122)

“Koca yiğitin **gözleri yaşardı.**”(s.122)

“Onun, ne kadar inatçı olduğunu bildiğimden **ısrar edemedim.**”(s.123)

“Hepimizin **gözleri yaşarmıştı.**”(s.123)

“Az sonra **gözden kayboldular.**”(s.123)

“Altar, Karabay ve ben, birer ağaç gövdesinin arkasında **siper aldık.**”(s.124)

“Düşmanın **dört bir yandan** yapacağı saldırıya karşı, kendimizi müdafaa edebilecektik.”(s.124)

“Seni muhakkak **ele geçirmek** için emir aldık.”(s.125)

“Gel, bu inattan vazgeç, **kan dökülmeden** bize teslim ol!”(s.125)

“Elimizde olsa senin kaçmana **göz yumardık.**”(s.125)

“**Sağ olun!**”(s.125)

“Pisipisine **ocaklarını söndürmeyelim.**”(s.126)

“Atları alarak, okların **zarar veremeyeceği** şekilde yerleştirdi.”(s.126)

“Sonra tekrar eski **yerini aldı.**”(s.126)

“Tarif ettiği adam, acı bir **çığlık kopardı.**”(s.126)

“Hiç biri **boşa gitmiyordu.**”(s.127)

“Bir de, **yüz yüze gelirsek** acaba haliniz ne olur?”(s.127)

“Bu atışlardan hiç birimiz **zarar görmedik.**”(s.127)

“Altar, **dudak büktü:**” (s.127)

“Attıkları yüz oktan biri isabet etti mi **deyme keyiflerine.**”(s.128)

“O karışıklıkta, Altar’ın ve Karabay’In da atlarına koştuklarını **fark ettim.**”(s.128)

“Şimşek **şaha kalkarak**, acı acı kişnedi.”(s.129)

“Kılıcımı, **sağa sola** fırlıdak gibi savurmaya başladım.”(s.129)

“Şimşek **şaha kalkarak** öndeki askeri önyaklarıyla yere yıktı.”(s.129)

“**Gözlerimin önünde** her şey karardı.”(s.129)

“Bu vahşi ve canavar ruhlu askerin beline **kılıcımı** bütün gücümle **çaldım.**”(s.129)

“Atı **şaha kalkarken**, adam kütük gibi devrildi.”(s.129)

“Atımın **intikamını almıştım.**”(s.129)

“**Kendimi kaybettim.**”(s.129)

“**Gözlerimi açtığım** zaman, ilk gördüğüm gökte parıldayan yıldızlar oldu.”(s.129)

“Geçen olaylar **aklıma geldi.**”(s.129)

“Başım, o kadar çok ağrıyordu ki gözlerimi tekrar kapatmak **zorunda kaldım.**”(s.129 - 130)

“Boğazım **kupkuru kesilmişti.**”(s.130)

“Başım **kurşun gibi** ağırdı.”(s.130)

“Galiba **kendine geldi.**”(s.130)

“Bu defa, **gözlerimi açtığımda** ne gökyüzünü ve ne de yıldızları görebildim.”(s.130)

“**Mümkün olmadı.**”(s.130)

“Sırtımdan **soğuk bir ter boşandı.**”(s.130)

“Alaca karanlıkta gördüğüm manzara, **kanımı dondurmuştu.**”(s.131)

“Şu durumun **yüreğimi sızlattı.**”(s.131)

“Sultanına **el kaldıran** kalles bir insan olmaktansa, senin kötü sözlerine **maruz kalmaya** razıyım.”(s.132)

“**Köpekler gibi** yalvarıp ayaklarıma sarılacaksın.”(s.132 – 133)

“Göreceğiz, o gururunun, Prenses Süreyya’nın bile **hoşuna giden** gururunun, mertliğinin, nasıl ayaklar altına düştüğünü göreceğiz!”(s.133)

“Sana yalvardığımı görmen; ancak, **balık kavağa çıktığı** zaman olabilir.”(s.133)

“Senin **moralini** şimdiden **bozmaya** başlayayım.”(s.133)

“**Kulağını aç** da dinle.”(s.133)

“At uşağın Altar, **kuyruğu titretti.**”(s.133)

“**Hoşuna gitti** değil mi?”(s.133)

“Altar’ın ölümünü işitince **fena oldum.**”(s.133)

“**Tavan başıma çökecek** gibi oldu.”(s.133)

“**Dilini mi yuttun?**”(s.134)

“**Yüzün allak bullak** oldu.”(s.134)

“Ben arkadaşımın, sizin **elinize düşmektense** ölmüş olmasına çok sevindim.”(s.134)

“Kölesi olduğun kölenin emirlerini **yerine getirmekten** aciz misin, dedim.”(s.134)

“**Gözlerini** gözlerime **dikerek** homurdandı.” (s.135)

“Öyle yağma yok yiğidim!”(s.135)

“Bu fırsatı vermeyeceğim sana.”(s.135)

“Sonra ayağa kalktı.”(s.135)

“Teselli bulduğum bir nokta da vardı.”(s.136)

“Önce, testiği başıma dikerek kana kana su içtim.”(s.136)

“Daha çok dehşete düşeceksin.”(s.136)

“Ellerini serbest bırakmamın sebebi bir gece içinde farelere yem olmaman içindir.”(s.136 - 137)

“Ellerimin çözülmesi, beni o kadar sevindirmişti ki, zindan bile gözlerimi açtığım ilk zamanki korkunçluğunu adeta kaybetti.”(s.137)

“Birtakım koyu gölgelerin kaçıştığını fark ettim.”(s.137)

“Her an, farelerin saldırısına uğrayacağım düşüncesi ile sırıyordum.”(s.137)

“Fakat oradan hiç ses seda çıkmadı.”(s.137)

“Yüreğim hop etti.”(s.137)

“Hasan Sabbah’sa, üzerine atlayıp, boğazına sarılacaktım.”(s.137 - 138)

“Yanıdakiler isterlerse, beni hançerleri ile delik deşik etsinler, vız gelirdi.”(s.138)

“Yeter ki canını cehenneme göndereyim.”(s.138)

“Altar’ın ölümünün ve Karabay’la bana çektirdiklerinin acısını, bu suretle çıkartabilirdim.”(s.138)

“Gözlerim kamaştığı için, ellerimi gözlerimin üzerine koydum.”(s.138)

“Bana, yabancı da gelmemişti.”(s.138)

“Özür dilerim Aksungur Bahadır, dedi.”(s.138)

“Kuvvetimi toplayarak acı acı güldüm.”(s.138)

“Sizden şüphe etmeme imkan yok.”(s.138)

“Bana öyle büyük bir müjde verdiniz ki, şimdiye kadar çektiğim bütün acıları unutturdunuz.”(s.139)

“Sanki dünyaya yeniden gelmişim.”(s.140)

“Suyun ısındı galiba, dedi.”(s.140)

“Omuzlarımı silkti.” (s.140)

“Yoksa Hasan Sabbah beni öldürmeye **karar** mı **vermişti?**”(s.141)

“**Umurumda** bile **değildi.**”(s.141)

“Düşünceler arsında **kendimden geçip** uyumuştum.”(s.141)

“Sultanımız Alparslan **gözlerimin önünden geçti.**”(s.141)

“Milletime en fazla yararlı olacağım bir çağda, bir kalles Batninin tuzağı ile hayata **veda edecektim.**”(s.141)

“Bu ışık, karanlığa alışmış **gözlerimi kamaştırdı.**”(s.141)

“Fakat **gözümü kamaştıran** fener ışığından çok rahatsız oldum.”(s.141)

“Adamın yere çömeldiğini **fark ettim.**”(s.141)

“Bir kişinin uzaklaştığını **fark ettim.**”(s.142)

“**Kollarıma girerek** kaldırdılar.”(s.142)

“Beni zorla sürükleseniz bile, **fırsatını bulduğum** ilk anda gelir, arkadaşım ile birlikte burada ölümü beklerim.”(s.142)

“**Emin ol** şu durumundan ben ve benim gibi birçok arkadaş da üzüntü duyuyor.”(s.143)

“Az sonra kapıda, diğer adamın **kollarına girdiği** zayıf ve bitkin biri görüldü.”(s.143)

“**Kendimizi** biraz **toparlamıştık.**”(s.143)

“Bizi kurtaranlar yine **kollarımıza girdiler.**”(s.143)

“Karabay ile önümüzde yürüyen adamın **arkasına takıldık.**”(s.143)

“Acaba Hasan Sabbah bize bir **oyun** mu **oynuyordu?**”(s.143)

“Prensesin bizi **serbest bıraktılabileceğinden** korkarak bizi zindandan çıkartmış olamaz mıydı?”(s.144)

“**Kendimizi** az çok **toparlamıştık.**”(s.144)

“Bizi pusuya düşürenlere canlarımızı **pahalıya ödetirdik.**”(s.144)

“Öyle ya, Hasan Sabbah şayet bizi öldürmeye **karar vermişse** niye zindanın dışına çeksin.”(s.144)

“Temiz havayı kokladıkça **zihnim açılıyor**, daha iyi düşünüyorum.”(s.144)

“Karabay da, ben de **insanlıktan çıkmış** gibiydik.”(s.144)

“Yüksek rütbeli subay, başında kukuleta ve sırtında siyah pelerin bulunan birinin önünde **diz çökerek:**” (s.145)

“**Geçmiş olsun** Aksungur Bahadır, dedi.”(s.145)

“**Emin olun** ki babamın, bunda hiçbir rolü yoktur.”(s.145)

“Öyle sanıyorum ki bizim **başımıza** daha çok **dertler açacaktır** bu adam.”(s.145)

“**Elimden gelen** yardımı **yapardım.**”(s.145)

“Bana bağlı adamlarımla, seni kaçırtmaya **karar verdim.**”(s.146)

“Bu **haberi alır** almaz en sadık adamlarımla **harekete geçtim.**”(s.146)

“Size **lazım olur** düşüncesi ile bazı eşyalar ve yiyecekler koydurdum, dedi.”(s.146)

“Bu iyi kalpli, **pırlanta gibi** kızın karşısında **gözlerim yaşardı.**” (s.146)

“O akşam kamaramıza çekildiğimizde Altar, çölde askerlerin **elinden kurtulmak** için nasıl ölü taklidi yaptığını, prensesle buluşmak için saraya nasıl girdiğini en ince detayına kadar anlattı ve sonra elini alınına vurarak:” (s.147)

“Düşündüm, taşındım ve **kararımı verdim**, dedi.”(s.148)

“Ben de Müslüman olmaya **karar verdim.**”(s.148)

“Altar ise **yerinden fırlayarak** büyük bir sevinçle:” (s.148)

“Karabay, **gözleri parlayarak** konuştu:” (s.148)

“Koca Halit, bana, Müslüman olursam “Abdullah” **adını vereceğimi** söylemişti.”(s.148)

“Bu **adı almak** istiyorum!”(s.148)

“Karabay’a Abdullah **adını verdik.**”(s.148)

“**Keyfimizi bozan** tek şey denizdi.”(s.148)

“Denize de alışık olmadığım için, **deniz tutması** denen berbat bir illete tutulmuştum.”(s.149)

“At üzerinde gitmeyi tercih ettiğim halde, bu engin ve mavi su çok **hoşuma gitti.**”(s.149)

“Güneş, altından bir top gibi ufukta kaybolurken, parıltısı suların üstünde bir masal havası **meydana getiriyordu.**”(s.149)

“Kaptan **şaşkına dönmüştü.**”(s.149)

“Kamarasına **grip çıkıyor**, tayfalara **bağırıyor çağırıyor**, küfürler ediyordu.”(s.149)

“İstemez ama **ne olur ne olmaz hazırlıklı olmak** lazım.”(s.150)

“O, **kireç gibi olmuş yüzünü** bana çevirerek başını salladı.”(s.150)

“Abdullah yine rüzgarda sesini duyurabilmek için, bağırarak **talimat verdi.**”(s.151)

“**Hava kararmıştı.**”(s.152)

“Bir dalganın, tekrar beni havalandırdığını **fark ettim.**”(s.152)

“**Kendimi kaybettim...**”(s.152)

“Tekrar **kendime geldiğimde**, gözlerim gökyüzünün o sonsuz boşluğu yerine, bir tavanla karşılaştı.”(s.152)

“Oda, kocaman bir pencereden bol güneş **ışığı alıyordu.**”(s.152)

“Maşallah **kefeni yırttın.**”(s.153)

“**Sağ olun**, dedim.”(s.153)

“**Verilmiş sadakan varmış.**”(s.153)

“Yahut da, **aldığın hayır dualar** fazla imiş.”(s.153)

“Altı gün **ölümle pençeleştin.**”(s.153)

“Az zamanda **kendine gelebileceğini** sanırım.”(s.154)

“Nihayet iyileşip **yola çıkabilecek** hale geldikten sonra, Konstantiniyye’ye gitmek üzere ihtiyarla vedalaştım ve bir sabah **yola koyuldum.**”(s.154)

“Demek, sevdiğim kızla aynı havayı **teneffüs ediyordum.**”(s.155)

“Oraya gitmeden önce, kendime **çekidüzen vermeliydim.**”(s.156)

“Nerede yatacağımı düşünürken, **aklıma** Abdullah’ın **verdiği** bir **adres geldi.**”(s.156)

“**Bereket versin** ki unutmamışım.”(s.156)

“Sora sora o mahalleyi ve Abdullah’ın **adresini vermiş** olduğu evi buldum.”(s.156)

“Birden, bir **çığlık atarak** boynuma sarıldı.”(s.156)

“Heyecanımız geçtikten sonra **başımızdan geçenleri** anlatmaya başladık.”(s.156)

“O iki seferi Türklere bir **gözdağı vermek** için yapmıştı.”(s.158)

“Ama bu sefer bir **ölüm kalım mücadelesi** olacakmış.”(s.158)

“**Yaptığı hazırlıklar** bunu gösteriyor.”(s.158)

“Altar **söze karıştı.**”(s.158)

“Er meydanında ölür fakat geri çekilmez, **şehit olursa** neyse ama sağ olduğu müddetçe aslanlar gibi çarpışır.”(s.158)

“**Ayağa fırladım.**”(s.159)

“Prensesi görmeyeyim, **ne çıkar?**”(s.159)

“Yüz binlerce değil, milyonlarla Bizanslı gelse, askerimiz ne kadar az olursa olsun, onları **darmadağın edeceğimize kanaat getirdim.**”(s.159)

“**Yaptığım fedakarlık** çok büyük...”(s.160)

“Sabah, **yola çıktık.**”(s.160)

“Bizanslılar, bu büyük ordu karşısında Türklerin, tamamen **yok edileceklerini** söylüyordu.”(s.160)

“Karargaha vardığımız zaman **hava kararmıştı.**”(s.160)

“Mahsustan acayip bir **tavır takınarak** sesimi incelttim.”(s.161)

“Kara Bekir’le kucaklaşırken, telaşlı telaşlı komutan çadırına **girip çıkanlar,** dikkatlice bana baktılar.”(s.161)

“**Her kafadan bir ses çıkıyordu.**”(s.161)

“Biz seni Batnilere **esir düşmüş** diye duymuştuk.”(s.161)

“**Yemeden içmeden kesildi.**”(s.161)

“Benim de **gözlerim yaşardı.**”(s.161)

“Halit Ağam biraz **kendine gelince** konuşmaya başladı.” (s.161)

“**Gözlerime inanamıyorum.**”(s.162)

“**Yazık oldu!**” (s.162)

“**Toprağı bol olsun.**”(s.162)

“O, askerinin üzerine titrer, hepimizin ayrı ayrı durumunu **gözden geçirir**, dertlerimizle uğraşır adeta bir baba gibi davranırdı.”(s.163)

“Ne dersiniz arkadaşlar, bu kadar geç geldiği için **kulağımı çekelim** mi?”(s.163)

“Aksungur **kulağı çekilecek** bir kimse değil, Afşin!”(s.163)

“İlerleyerek hürmetkar bir tavırla babamın arkadaşlarının, Bizans’ı titreten, **ele avuca sığmaz** bu yiğitlerin, bu değerli komutanların ellerini birer birer öptüm.”(s.163)

“Her biri, ayrı ayrı, beni **bağrına bastı.**”(s.163)

“Bağdat Kadısı Ebu Hasan’a sandığı götürmek için **yola çıkışımızdan** başladım.”(s.164)

“**Abdestlerimizi alıp**, topluca namazımızı kıldık.”(s.165)

“Sonra, herkes birliğine dağılarak silahlarını son defa **gözden geçirmeye** başladı.”(s.165)

“**Yerlerimizi aldık.**”(s.165)

“Atı **şaha kalktı.**”(s.165)

“Emir Afşin atını birliğimizin ortasına doğru **şimşek gibi** sürdü.”(s.165)

“**Hakkınızı helal edin.**”(s.166)

“**Helal olsun** kahraman babamız!”(s.166)

“Koca Afşin’in **gözleri yaşardı.**”(s.166)

“**Helal olsun** evlatlarım!”(s.167)

“**Anamın ak sütü gibi helal olsun!**”(s.167)

“Emir Afşin, bölük komutanlarına **talimat vererek** atını Sultan Alparslan’ın bulunduğu yere doğru koştu.”(s.167)

“Düşmana iki koldan taarruz edecek, oklarımızı boşaltacak “**geri dön**” borusu ile hepimiz **geriye dönecektik.**”(s.167)

“Namazdan sonra Alparslan **secdeye kapandı** ve Allah’a yalvardı.” (s.167)

“Ya muzaffer oluruz, ya **şehit olarak** Cennet’e gideriz.”(s.168)

“Savaş **kokusunu aldıkları** anlaşılıyordu.”(s.168)

“Biliyorduk ki; çoğumuz **şehit olacaktık.**”(s.168)

“Eğer **şehit olursam** bu beyaz elbise kefenim olsun.”(s.168)

“Bu hava, savaşa alışık atları **zapt edilemez** hale getirdi.”(s.168)

“Hepimiz bir ağızdan **tekbir getirmeye** başladık.”(s.168)

“Beklediğimiz **işareti** nihayet **verdi.**”(s.168)

“Artık **kendimden geçmiştim.**”(s.169)

““Allah! Allah!” nidaları **yeri göğü inletiyordu.**”(s.169)

“Atların nal sesleri **yeri göğü tutmuştu.**”(s.169)

“Atlar **birbirine girdi.**”(s.170)

“Gürzümlle savunma **vaziyeti aldım.**”(s.170)

““**Geriye dön!**” borusu çalıyor.”(s.170 - 171)

“Boru sesi üzerine, **kulaklarını diktiler.**”(s.171)

“Sırtımdan **soğuk bir ter boşandığını** hissettim.”(s.171)

“**Şaha kalkan** atlar, sahiplerini yere fırlatıyordu.”(s.172)

“Fakat Türklerin kılıç veya gürzleri **şimşek gibi** kalkıp inerek hedeflerini buluyordu.”(s.172)

“İmparator bu **gayretleri gösterirken** yedek kuvvetler kumandanı olan imparatorun üvey oğlu, Bizans’ın tamamen ezildiğini düşünmüş olacak ki, savaş meydanından kaçtı.”(s.172)

“Fakat Türk askerlerine karşı duyulan korku, imparatora karşı duyulan korkuya **üstün geldi.**”(s.173)

“Türk Milleti, Malazgirt Savaşı’ndaki **imtihanı** gayet iyi **vermişti.**”(s.173)

“**Davullar dövülüp,** zurnalar çalınıyordu.”(s.173)

“Közlerin üzerinde çevrilen **nar gibi** kızarmış koyunları **mis gibi** kokuları **iştah açıyordu.**”(s.173)

“Bu sırada imparatorun **esir alındığı** haberi geldi.”(s.173)

“Öyle ya, iki yüz bin kişilik orduya sahip bir imparator nasıl **esir düşerdi**.”(s.173)

“Biz Türkler, bir kişi kalsak da, **canımızı vermeden** sultanımızı bırakmazdık.”(s.173)

“Karargaha getirilen imparatoru, **esir düşmüş** olan erleri tanıdılar.”(s.173)

“General Basilas ağlayarak imparatorunun **ayaklarına kapandı**.”(s.173)

“Kurtuluş akçesi olarak beni **serbest bırakman**, beni bir kölen, kumandanlarından biri ve Rum bir vekilin olarak ülkeme iade etmen!”(s.174)

“Alparslan **ayağa kalkarak**, ellerini açtı.” (s.174)

“Eğer savaşta kazanmamı kısmet eder de imparatoru **esir edersem**, onu **serbest bırakacağım**; demiştim.”(s.174)

“**Sözümü tutacağım!**”(s.174)

“İmparator seni **serbest bırakacağım!**”(s.174)

“İmparatoru, bir hafta sonra da **serbest bıraktı**.”(s.175)

“Yolda bazı eşkıyaların **saldırısına uğramaması** için imparatorun yanına, iki yüz kişilik Türk muhafızı kattı.”(s.175)

“Savaştan bir hafta sonra **yola çıktık**.”(s.175)

“Esir imparatorun, Selçuklu Sultanı ile anlaşığı öğrenilince, imparatorun üvey oğlu Mihael tahtı **ele geçirmişti**.”(s.175)

“Tahtı **ele geçirmek** için, Romen Diyojen mücadeleye **karar verdi**.”(s.175 - 176)

“Konstantiniyye’ye girmeye **karar verdik**.”(s.176)

“Muhafızlar köşkün yanında **kuş uçurtmuyormuş**.”(s.177)

“Getirdikleri haber **iç açıcı** değildi.”(s.177)

“İki gün sonra gece uğrayacağını, o zaman da evlenme kararını bildirmezse, **zor kullanacağını** söyledi.”(s.178)

“Senin, şehre girebileceğine **ihtimal vermiyor**.”(s.178)

“Ama yine de **tedbirini almış** durumda...”(s.178)

“Bu yüzden kaç kişi işkencelerle kıvrandırıldı **kim bilir**...”(s.178)

“Sonra söylemeye **karar vererek:**” (s.179)

“O **kararını verdi.**”(s.179)

“Fakat Zeynep’in **araya kim girerse** girsin, Vesileas’la evlenmeyi kabul edeceğini sanmam.”(s.179)

“Abdullah’ın elini omzuma koymasıyla **kendime geldim.**”(s.179)

“Vasileas avını kolay kolay **elden çıkarır mı?**”(s.180)

“**Aklıma geldi...**”(s.180)

“O, muhakkak **elinden geleni yapacaktır.**”(s.180)

“Bizim şaşkın bakışlarımız arasında **ayağa fırlayarak:**” (s.180)

“Mademki bu gece **harekete geçeceğiz,** vakit kaybetmeden onu bulmalıyız, dedi.”(s.180)

“Abdullah silahlarını kuşandıktan sonra **sırtına** pelerinini, tanınmamak için de başına kukuletasını **geçirdi.**”(s.181)

“**Her kafadan bir ses çıkıyordu.**”(s.181 - 182)

“Mallarını öven satıcıların sesleri **ayyuka çıkıyordu.**”(s.182)

“Kalabalıkta **yol açmaya** çalışan arabaların gürültüsü, arabacıların küfürleri ve kırbaç şaklamaları da bu uğultunun cabasıydı.”(s.182)

“Sonra **omzunu silkti.**”(s.182)

“Peki, ama kızacak olursa; sizin de buradan kötü bir şekilde ayrılmak **zorunda kalacağınızı** hatırlatırım.”(s.182)

“Ondan ne zamandan beri bir **haber alamamıştım.**”(s.183)

“Bu bakımdan parolasını duyar duymaz sizi **buyur etmek** için kendim koştum.”(s.183)

“Önünde silahlı iki genç **nöbet tutuyordu.**”(s.183)

“Abdullah bu candan karşılayışa dostça **karşılık verdikten** sonra Zeynep’i kaçırmak istediğimizi, fakat onu kaçırdıktan sonra, Konstantiniyye’den de Bizans topraklarından çıkmanın güç olacağını; bunun için yardımına ihtiyacımız olduğunu söyledi.”(s.184)

“**Hizmet eden** genç masayı hazırlayınca, ona artık rahatsız edilmek istemediğini söyledi.”(s.184)

“Neançes, Vasileas’ın elinden kız kaçıracağımızı duyduğu zaman, bir hayret **ışığı çaldı;**” (s.184)

“**Elimden gelen** her şeyi **yapacağıma** emin olunuz...”(s.184)

“**Düşünceye daldı.**”(s.185)

“Birden **yumruğunu** masaya **indirerek** haykırdı.” (s.185)

“Neançes **ayağa kalkarak**, sarkan bir kordonu çekti.”(s.185)

“**Havanın kararmasını** bekliyorduk.”(s.186)

“Getirdiği haber **ümit vericiydi.**”(s.186)

“**Hava iyice kararınca** artık **yerimde duramaz** oldum.”(s.186)

“Ara sıra ufukta **çakan** bir **şimşek** bir an için yolu aydınlatıyor; arkasından, etraf tekrar zifiri **karanlığa gömülüyordu.**”(s.186 – 187)

“Birden, sağanak halinde bir **yağmur boşandı.**”(s.187)

“O mağrur tavrı gitmiş, kendine güveni **yok olmuştu.**”(s.189)

“Bir daha böyle bir konuşma **kendimi tutup** tutamayacağımı pek bilemem.”(s.189)

“**Akıl verdiğiniz** kimse alelade bir kız değil Mihale...”(s.189)

“Seni bir Vasileas sevsin de, sen onu reddedip bir baldırı çıplağa **gönül ver.**”(s.190)

“**Diz çöküp** bana teşekkür etmen gerekirken, bir de **kafa tutuyorsun.**”(s.190)

“Onun için **çektığım sıkıntıları**, üzüntüleri ve yorgunlukları unuttum.”(s.190)

“Allah **gönlüme göre** bir kız vermişti.”(s.190)

“Hayatımı, uğruna binlerce kez **feda etsem**, yine de değerini karşılayamazdım.”(s.190)

“Yoo iki gözüm, **öyle yağma yok!**”(s.190)

“**Neye uğradığımı şaşırın** imparator can acısından böğürerek cilalı zeminde üç dört metre kayarak **yere yıkıldı.**”(s.190 -191)

“Aman Allah’ım, **gözlerime inanamıyorum**, dedikten sonra, hüngür hüngür ağlamaya başladı.”(s.191)

“**Ayağa kalkan** Mihael kekeleyerek mırıldandı:” (s.191)

“Kıskançlık ve hiddetten **kendinden geçmiş** olan imparator, zehrini kustu.” (s.191)

“Milletimizin düşmanlarından olan bir erkekle anlaşılan kadının, namusundan **şüphe ederim.**”(s.191)

“Acısıyla **iki büklüm olurken** inledi.”(s.192)

“**Yere yıkıldı.**”(s.192)

“Yüzü **bembeyaz kesilen** Zeynep’e döndüm.” (s.192)

“Kaçırırsanız, canlı canlı **derinizi yüzerim.**”(s.192)

“Ama artık **iş işten geçmişti.**”(s.192)

“Derhal **harekete geçtim.**”(s.193)

“Onları şaşırtmak için, **kılıçlarını çekip** üzerime yürüyen askerlerin üzerine ben saldırdı.”(s.193)

“Üç asker **yere serildi.**”(s.193)

“Bu, **ölüm kalım mücadelesiydi.**”(s.193)

“Kılıçları **sağa sola** giderken iki öldürücü darbe daha savurdum.”(s.193)

“**Gözleri korkmuş** olan askerler, bir iki adım geriledi.”(s.193)

“Kılıcımı döndürürken ileri doğru bir **hamle yaptım.**”(s.193)

“Zeynep, üzüntülü, ümitsiz ve acı bir **çığlık kopardı.**”(s.193)

“Elimdeki kabzayı, üzerime gelenlerin yüzüne fırlatarak bir **kahkaha kopardım.**”(s.194)

“Malazgirt’teki, er meydanındaki **acıyı**, burada kallesçe **çıkartmaya** çalışın.”(s.194)

“**Haberi** biraz geç **alsaydım**; bilmem ki büyük Vasileas’la bir daha konuşmak ne zaman kismet olurdu.”(s.194)

“**Çığlıklarını attılar** ve dört beş adım geriye çekildiler.”(s.195)

“Seni hassa kuvvetlerimin **başına geçiririm.**”(s.195)

“Hiddetten **gözünüz** bir şeyi **görmüyor.**”(s.195)

“Sizin gibi büyük şahsiyetlerin, hiddetlerini böyle açıkça **ortaya koymaları** ne ayıp şey...”(s.195)

“Mihael Dukas **burnundan soluyarak** haykırdı.” (s.195)

“Bunun **hesabını** sonra feci bir şekilde **vereceğini** düşünmüyor musun?”(s.195)

“O zamandan beri, hiçbir ilerleme kaydetmediğinizi gördüğümü saygıdeğer yüksek şahsınızdan af dileyerek belirtmek **zorunda bırakmayın.**”(s.196)

“Bu sözü, Malazgirt’te elimize **esir düşmüş** Bizans generallerinin ve askerlerin, kaçan veliaht için söylediklerini duymuştum.”(s.196)

“Hırstan **gözü kararan** Mihael, salonu inleyen bir sesle haykırdı.” (s.196)

“Derilerimizden yapacağın davulun sana pek **hayrı dokunmaz.**”(s.196)

“Bu tehdit **tesirini gösterdi.**”(s.197)

“Askerler büyük bir hırsla saldırıyor, biz de büyük bir gayretle kendimizi koruyor ve **fırsat buldukça** da, hücumla geçiyorduk.”(s.197)

“Delice bir **nara atarak**, kılıcımı ona savurdum.”(s.197)

“Acı bir çığlıkla **yere serildi.**”(s.197)

“Fakat Abdullah’ın da, dizleri üzerine çöktüğünü sonra yere devrildiğini **fark ettim.**”(s.197)

“Ben de, onlar da, **kan ter içinde** birbirimizi tekrar süzdük.”(s.197)

“İmparator tepesine çullanmış bu beladan **dehşete düşmüştü.**”(s.198)

“Korkudan **faltaşı gibi açılmış gözlerle** hançere bakıyordu.”(s.198)

“Kurtuluşun **mümkün olmadığını** anlayınca askerlere bağırdı.”(s.198)

“Zaten aptallığınız, bu adamı **tepeme bindirmenizden** belli.”(s.198)

“Ben de derin bir **nefes aldım.**”(s.198)

“Sizi bağlamaya **lüzum görmüyoruz.**”(s.199)

“**Peşimize takılacak** olursanız efendinizi ölmüş bilin.”(s.199)

“Size söz veriyoruz, onu öldürmeyecek ve **serbest bırakacağız.**”(s.199)

“Sonra da **serbest bırakacağız.**”(s.199)

“Fakat askerlerin **peşimize takılmazlarsa...**”(s.199)

“O zaman **günah bizden gider.**”(s.199)

“Mihael Dukas derin bir **nefes aldı.**”(s.199)

“Eski otoriter **tavrını takınarak** askerlere:” (s.199)

“Biz gittikten sonra bu odadan çıkan olursa **derisini yüzdürür** içine saman doldurturum.”(s.199)

“Bundan da, önce seni **sorumlu tutarım.**”(s.199)

“Abdullah **kendinden geçmişti.**”(s.199)

“Buluşma yerine yaklaştık, dedi, uzun uzun üç **ıslık çaldı.**”(s.200)

“Neançes, Zeynep’i görünce bir hayret **ıslığı çalmaktan kendini alamadı.**”(s.200)

“O sırada **gözlerini açmış** olan Abdullah, güçlkle:” (s.200)

“**Nefes aldığını fark ettikçe dünyalar bizim oluyordu.**”(s.201)

“Abdullah **kendinden geçmişti.**”(s.201)

“Neançes ve ben, derhal elbiselerini keserek yaralarını **gözden geçirdik.**”(s.201)

“**Göreyim seni...**”(s.201)

“Bir haftada **ayağa kalkar.**”(s.202)

“Bir insanın, minnet borcunu ödemeye çalışması kadar güzel ve insana **huzur veren** başka bir şey olamaz.”(s.202)

“Kaptan yanımıza gelerek, **demir alıp** alamayacağımızı Neançes’e sordu.”(s.202)

Yelkenli, gıcırtilarla **demir aldı.**”(s.202)

Benzetme

Romanda yüz dört kez benzetme kullanılmıştır. En sık kullanılan benzetme, yedi kez kullanılan “ şimşek gibi”dir. Romandaki benzetmeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“**Göklere yükselen yakıcı alevler gibi...**”(s.6)

“Arkadan bir **dağ gibi** görünüyor.”(s.9)

“Bu, **sular gibi** ak da gel manasına geliyordu.”(s.10)

“Uşaklar, hizmetçiler etrafımızda **pervaneler gibi** dönüyorlar.”(s.10)

“Bu çalışmalar parmaklarımı **kerpeten gibi** yapmıştı.”(s.13)

“Bir hafta **deliler gibi** çalıştım.”(s.14)

“Atım **rüzgar gibi** giderken sallanan hedeflere okları savurmaya başladım.”(s.15)

“Bir ay, **çılğınlar gibi** çalıştım.”(s.16)

“Atım, **kuş gibi** uçuyordu.”(s.17)

“Merdivenlerden **uçar gibi** çıktım.”(s.18)

“Çağrı Beyle yıllarca evvel Rum diyarına dalışımız bir **masal gibi** geldi aklıma.”(s.21)

“Hele bunlardan biri, o zamana kadar görmediğim irilikte, **dağ gibi** bir babayıgitti.”(s.26)

“Dedem “Başla!” emrini verince, **şimşek gibi**, okları sadaktan çekerek peş peşe, hedeflere yollamaya başladım.”(s.21)

“Bu saldırılardan kurtulmak için kılıcımı **pervane gibi** döndürerek kılıçlarını sağa sola fırlattım.”(s.31)

“Kılıcımı otlarda temizledikten sonra hala, **bir heykel gibi** duran beyazlı kadına yaklaştım.”(s.31)

“Ay ışığında saçları **altın gibi** parlıyordu.”(s.31)

“Neydi o **rüzgar gibi** gelişiniz?”(s.33)

“Sanki **masallardan çıkmış kahraman gibi**...”(s.33)

“**Çimenler arasında bir papatyayı andırıyordu.**”(s.38)

“Saçları **altın bir şelale gibi** omuzlarına dökülmüştü.”(s.38)

“Yanımdan **rüzgar gibi** geçtiniz.”(s.46)

“**Bir masal gibi!**”(s.47)

“**Misk gibi** kokan ve ciğerleri temizleyen bahar ver orman kokuları içinde gidiyorduk.”(s.49)

“Sözüm bitmemişti ki, Halit Ağam, Altar ve İlteber de **şimşek gibi** atlarından atlayarak, bu gibi durumlarda yapılması gereken savunma düzenini aldılar.”(s.50)

“Baba, **bıldırcına bakan bir kedi gibi** iştahlı iştahlı bakıyor.”(s.54)

“Çünkü Müslüman Türk kölesi olmak, **hür bir adam gibi** yaşamak demektir.”(s.57)

“Altımda, **kanatlanmış bir kuş gibi** uçtu.”(s.58)

“İkisi de **birer Hint horozu gibi** birbirlerine saldırıp duruyordu.”(s.60)

“Dicle Nehri ilerde **gümüş bir şerit gibi** uzanıyordu.”(s.62)

“Eskimiş, küflü ciltlerin üstünde elini gezdiriyor, **bir çocuk gibi** neşeleniyordu.”(s.66)

“Gözleri **çok okuyan insanların gözleri gibi** hafif küçülmüş ve pırıl pırıldı.”(s.66)

“Başucumda, iki zenci köle ellerini göğüslerine kavuşturmuşlar **birer heykel gibi** duruyordu.”(s.84)

“Şayet istediğimi yapmazsan Çiçek Banu, avuçlarımda, **gerçek bir çiçek gibi** solacak.”(s.84)

“Hizmetkarlar da etrafımızda **pervane gibi** dolaşıyordu.”(s.89)

“**Hasan Sabbah’ın adı ciğerlere saplanan hançer olacak.**”(s.92)

“Sen **azgın bir ırmak gibi**, önüne çıkanları varmak istediğin gayeye sürüklemek arzusundasın.”(s.93)

“**Setle, çağldayıp seti parçalamak isteyen ırmağın mücadelesine benzer** bizim durumumuz.”(s.93)

“**Çelik gibi** bir iradesi olduğu anlaşılıyordu.”(s.93)

“Atı da bir **ceylan gibi** diri ve çevik görünüyordu.”(s.96)

“Hepimiz birer **ok gibi** fırladık.”(s.99)

“Yalnız, Şimşek’in sallanan başını, **çağldayıp akan bir su gibi** toprağın geçtiğini görüyordum.”(s.99)

“**Şimşek gibi** bir atım vardı.”(s.100)

“Şimşek kendini toplayarak, tekrar **kuş gibi** uçmaya başladı.”(s.101)

“Bitişi **şimşek gibi** geçtim.”(s.101)

“Bu adamın yüzümüzde **kırbaç gibi** şaklayan sözlerine asla tahammül edemezdik.”(s.103)

“Yerimden fırlarken Halit Ağamın **demir gibi** pençesi, dizimi kavradı.” (s.103)

“**Sanki küçük bir dağ** at üzerinde geziyordu.”(s.104)

“Nihayet “Başla!” borusu çalınınca, **şimşek gibi** bir hızla birbirlerine saldırdılar.”(s.104)

“Atların arkalarında, birer toz bulutu **şerit gibi** uzandı.”(s.104)

“**Sanki iki dağ birbirleri ile çarpışmaya koşuyordu.**”(s.104 - 105)

“Burnuma önce **mis gibi** bir gül kokusu çarptı.”(s.111)

“Siyah saçlarının çevrelediği bembeyaz pürüzsüz bir yüzü, **ahu gibi** iri gözleri vardı.”(s.111)

“**Kömür gibi** kara gözleri **kor gibi** yanıyordu.”(s.113)

“Fakat şuna inanın ki burada kalırsam, kendimi **kafese kapatılmış bir kuş gibi** hissederim.”(s.113)

“Bir **ok gibi** fırladım.”(s.117)

“İçeridekiler kapıya yüklenmiş, **çılğınlar gibi** bağırarak kapıyı yumrukluyor, tekmeliyordu.”(s.119)

“Kapıdan çıktıktan sonra **rüzgar gibi** uçmaya başladık.”(s.119)

“Arkalarında bulunduğumuz ağaçlar, saplanan oklarla **kirpiye dönmüştü.**”(s.127)

“**Bizim talime yeni çıkmış çocuklarımıza benziyor.**”(s.127)

“Kılıcımı, sağa sola **fırlıdak gibi** savurmaya başladım.”(s.129)

“Şimşek, **sönmüş bir balon gibi**, inleyerek yere çökmeye başladı.”(s.129)

“Atı şaha kalkarken, adam **kütük gibi** devrildi.”(s.129)

“Başım **kurşun gibi** ağırdı.”(s.130)

“Ayaksız silahşör, **ölmüş insan demektir.**”(s.130)

“Yalnız, tepesinde kökü bir iple sıkılmış **püskül gibi** gözükken bir tutam saç görülüyordu.”(s.131)

“**Köpekler gibi** yalvarıp ayaklarıma sarılacaksın.”(s.132 – 133)

“Tekmelerimi, **en hafif işkence aleti olarak göreceksin.**”(s.133)

“Bir ihtiyarı öldürmüş olmakla övünmen, **bir çakal sürüsünün, bir aslanı öldürmekten duyduğu sevinçli övünmeye benziyor.**”(s.134)

“Sesim **adeta bir çığlık halinde çıkmıştı.**”(s.139)

“**Yürümesini yeni öğrenen çocuklar gibi** yürüyorduk.”(s.144)

“Bu iyi kalpli, **pırlanta gibi** kızın karşısında gözlerim yaşardı.” (s.146)

“Nil Nehri’ndeki o sakın su üstündeki kayışımız, **adeta bir rüya olmuştu.**”(s.149)

“Güneş, **altından bir top gibi** ufukta kaybolurken, parıltısı suların üstünde bir masal havası meydana getiriyordu.”(s.149)

“Fakat az zamanda, deniz **azgın canavara döndü.**”(s.149)

“O, **kireç gibi** olmuş yüzünü bana çevirerek başını salladı.”(s.150)

“Masanın üstünde, içleri, **sedef gibi** olan tabağa benzer bu şeyler vardı.”(s.152)

“Anlaşılan, **çelik gibi** bir bünyeye sahipsin, dedi.”(s.153)

“Er meydanında ölür fakat geri çekilmez, şehit olursa neyse ama sağ olduğu müddetçe **aslanlar gibi** çarpışır.”(s.158)

“O, askerinin üzerine titrer, hepimizin ayrı ayrı durumunu gözden geçirir, dertlerimizle uğraşır adeta **bir baba gibi** davranırdı.”(s.163)

“Ne **ipek yumağı gibi** omuzlara dökülmüş o sırma saçlar, ne yosun yeşili gözler...”(s.165)

“Emir Afşin atını birliğimizin ortasına doğru **şimşek gibi** sürdü.”(s.165)

“Afşin, **gök gürültüsü gibi** bir sesle konuştu.” (s.165)

“O sırada, bir atlı **uçarcasına** Afşin’in yanına geldi.”(s.167)

“Bu çekiliş sırasında da **yelpaze gibi** açılacaktık.”(s.167)

“Topuzlu elini **bir ok gibi** düşmana doğru uzatarak “Hücum!” diye gürledi.”(s.168)

“**Gök gürültüsü gibi** bir uğultu her yanı kapladı.”(s.169)

“Fakat elindeki balta havaya kalkarken, iç titreten bir çığlıkla düşman askeri **bir kütük gibi** yere devrildi.”(s.170)

“Pusudaki komutan Tarank’ın emrindeki arkadaşlarımızın bulunduğu yere yaklaşınca, **yelpaze gibi** yayıldık.”(s.171)

“Fakat Türklerin kılıç veya gürzleri **şimşek gibi** kalkıp inerek hedeflerini buluyordu.”(s.172)

“**Sabun köpüğü gibi** eriyip mahvoldu.”(s.173)

“Közlerin üzerinde çevrilen **nar gibi** kızarmış koyunları mis gibi kokuları iştah açıyordu.”(s.173)

“Çaresizlik ve üzüntü, **bir zehir gibi** bütün vücudumu sarmıştı.”(s.179)

“Abdullah, **bir fıçıyı andıran** tombul meyhaneciye doğru eğildi.”(s.182)

“Zeynep’in sözleri, kafasına **bir tokmak gibi** inmişti.”(s.189)

“Aynı zamanda, **bir mahalle kabadayısı gibi** saldırdığınız kızın sevdiği...”(s.191)

“Acıyan kolunu diğer eliyle tutan Mihael, az önceki o sefil durumunu unutmuş **yırtıcı bir sırtlan gibi** ulumaya başlamıştı.” (s.192)

“**Vahşi bir sırtlana benziyorsunuz** Vasileas.”(s.195)

“**Rakibinin tepesini gagalayan bir dövüş horozunu andırıyordu.**”(s.198)

“Kıymetli imparatorunuzu **tavuk gibi** boğazlatmak istemezseniz kılıçlarınızı yere atarak, karşı duvara doğru yürüyün.”(s.198)

“Askerler **şaşkın ördek gibi** bakışıp duruyordu.”(s.198)

“Korkudan **faltaşı gibi** açılmış gözlerle hançere bakıyordu.”(s.198)

“Abdullah’ın iyileşeceğini öğrenmek beni sevinçten **çılgına döndürmüştü.**”(s.202)

İkileme

Romanda ikilemeler, iki yüz altmış bir kez kullanılmıştır. En çok kullanılan ikileme türü, doksan yedi kez kullanılan, aynı kelimenin tekrarı ile yapılan (öve öve, türlü türlü vb.) ikilemedir. En çok kullanılan ikileme ise yedi kez kullanılan “üç dört” tür. Romanda bulunan ikilemeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Hıristiyan yazarların **öve öve** bitiremediği Bizans’ın vahşet destanı işte bu zamanda kan ve ateşle yazılmıştı.”(s.6)

“Daha uzun zaman, Müslümanlara **türlü türlü** işkenceler, akla hayale gelmedik şekilde acılar çektirildi.”(s.6)

“**Konuşa konuşa**, bir iki saat kadar gittik.”(s.8)

“Babamı **hayal meyal** hatırlıyorum.”(s.8)

“Sisli geçmişimde, **zaman zaman** aydınlanan sahneler var.”(s.8)

“Benimle oynayan bu adam **zaman zaman** kaybolur, sonra birden ortaya çıkardı.”(s.9)

“Anam **sessiz sessiz** ağlıyor...”(s.9)

“Pencereden uzaklaşan atlılara bakıyor bakıyor, dudakları **kıpır kıpır** belli ki dua etmede...”(s.10)

“**Hüngür hüngür** ağlayışı...”(s.10)

“Dedem, **bildim bileli** evimizi idare eden yaralı bir gazidir.”(s.11)

“İlk anda dedemle **göz göze** geldim.”(s.11)

“**Olan oldu** bir kere...”(s.11)

“Fakat siz beni, **dört beş** yıl sonra görün.”(s.13)

“**Dört beş** yıl sonra sağlam bir bileğe sahip olacağına inanıyorum.”(s.13)

“**Hay hay** evlat!”(s.14)

“Hedefler sallanırken **arka arkaya** ikisini de vurdum.”(s.15)

“Atını süratle sürerken, sallanan yumurtalara oklarını **peş peşe** fırlatmaya başladı.”(s.16)

“Atımı son süratle sürerken, sallanan hedefleri bir **biriardı sıra** vurmaya başladım.”(s.16)

“Atlar arkamdan **bağırıp çağırarak** atını koşturuyordu.”(s.18)

“Konağımızın avlusuna vardığımda, tavuklar büyük bir telaşla **öteye beriye** kaçıştı.”(s.18)

“Gülümseyerek **ayrı ayrı** hepsini selamladım.”(s.19)

“Emir Afşin, beni **tepeden tırnağa** kadar süzdü.” (s.19)

“**Hay hay!**”(s.20)

“Hani en fazla uzanmış olan ve **hafif hafif** sallanan dal.”(s.20)

“Yüreğim **hızlı hızlı** atmaya başladı.”(s.20)

“Aşağıya **beş altı** hareketli hedef asın.”(s.21)

“Dedem “Başla!” emrini verince, şimşek gibi, okları sadaktan çekerek **peş peşe**, hedeflere yollamaya başladım.”(s.21)

“Fakat **er geç** böyle bir ayrılığın başına geleceğini bildiği için metin davrandı.”(s.24)

“Bir yandan giyeceklerimi hazırlıyor, diğer yandan da Altar’a beni gözetmesi için **sıkı sıkı** tembihlerde bulunuyordu.”(s.24)

“Sonunda ayrılık günü **gelip çattı**.”(s.24)

“Atım Şimşek, bahar neşesi ile **tatlı tatlı** kişniyor.”(s.24)

“Ara sıra boynunu yukarı **kaldırıp indiriyor** ve eşiniyor.”(s.24)

“Bu dünya **gelip geçicidir**.”(s.25)

“**Adım adım** da yerleşiyordum.”(s.27)

“İşte, bu güzel topraklarda, **akından akına** koştum.”(s.27)

“**Günden güne** tecrübem de artıyordu.”(s.27)

“Kim **olursanız olunuz**, yardımınıza ihtiyacım var.”(s.28)

“Bu saldırılardan kurtulmak için kılıcımı pervane gibi döndürerek kılıçlarını **sağa sola** fırlattım.”(s.31)

“**Kendi kendine** mırıldandı.”(s.31)

“**Nefes nefese** yanıma yaklaştı.”(s.32)

“**Gelen giden** yok.”(s.36)

“Halit Ağam önde, Eleni ile **yan yana** sohbet ederek gidiyordu.”(s.41)

“Biz de prensesle atlarımızı **yan yana** sürerek konuşuyorduk.”(s.41)

“Bir iki defa prensese **yorulup yorulmadığını** sordum.”(s.41)

“**Yer yer** sisleri delmiş tepeler koyu renkli gözüküyordu.”(s.45)

“**Tepeden tırnağa** kadar beyazlar giymiştim.”(s.45)

“Hayatıma ancak **iki üç** gün önce girmiş olan bir kızı seviyordum.”(s.46)

“**Şaşkın şaşkın** bize bakıyordu.”(s.47)

“İmparator Romen Diyojen’in üvey oğlu onun için **yanıp tutuşuyor**.”(s.48)

“Annemle **tatlı tatlı** konuşup, gönlünü almak istiyorum.”(s.48)

“Konuşmamız atımın **acı acı** kişnemesi ile sona erdi.”(s.49)

“Cins atım olduğu yerde adeta **çakılmış kalmıştı**.”(s.49)

“Uzakta, ağaçların arasında **belli belirsiz** birkaç Bizans askerinin gizlendiklerini fark ettim.”(s.49)

“Çünkü eğer biz prensesi kaçırın eşkıyalardan olsaydık, onu teslim ettiğimiz anda oklarla **delik deşik** edileceğimizi de bilmez miydik?”(s.50)

“İzleri takip **ede ede** sizleri buldum.”(s.52)

“Apostol; otuz yaşlarında gözükken, **iri yarı** bir subaydı.”(s.52)

“Bu sözler **doğrudan doğruya** beni er meydanına davet etmek demektir.”(s.53)

“Onun gözlerinin içine bakarak, **tane tane** şu sözleri söyledim.” (s.53)

“Bizans askerleriyle **harareti harareti** konuşan Altar, yanıma koştu.”(s.54)

“Hele şimdi beni böyle **ufak tefek** görünce de gözleri parlamaya başladı.”(s.54)

“Bana, bıldırcına bakan bir kedi gibi **iştahlı iştahlı** bakıyor.”(s.54)

“Yaptığım işin, kahramanlık **olup olmadığını** bilmem ama bana meydan okunmasına da asla tahammül edemem.”(s.56)

“Günahlarımızı af **edip etmemek** O’na kalmıştır.”(s.57)

“**Acı acı** kişneyerek, şahlandı...”(s.58)

“Kılıcı, **dört beş** adım ötede elinden fırlayarak yere saplanmıştı.”(s.59)

“Apostol yüzüme **uzun uzun** ve **dik dik** baktı.”(s.59)

“**İki üç** asker gelerek, Apostol’un zırhlarını çıkarmasına yardım etti.”(s.60)

“Bağdat, zamanımızdan **hemen hemen** üç yüz yıl kadar önce kurulmuş bir şehirdir.”(s.63)

“**Şuradan buradan** konuştuk.”(s.66)

“Gözleri çok okuyan insanların gözleri gibi hafif küçülmüş ve **pırl pırlıdı**.”(s.66)

“**Pis pis** sırttı.”(s.67)

“**Üç dört** kişinin koskoca Kahire şehrine girmesi kimin umrunda olabilir?”(s.71)

“Sabah namazını **kılar kılmaz** çıkarız.”(s.72)

“Bu adamla ne **alıp veremeyeceğimiz** var ki?”(s.72)

“Fakat ne **olursa olsun.**”(s.74)

“Biz selamlaştığımız, garip bulduğumuz yabancı bir insana bile yakınlık gösterir, misafir için bütün **varımızı yoğumuzu** ortaya dökerdik.”(s.77)

“Bronz kapı **ağır ağır** açıldı.”(s.77)

“Sanki **çeşit çeşit** çiçekler, birbirleriyle güzellik ve koku yarışındaydılar.”(s.77)

“Esir pazarında, beni satın alan adama **bağırıp çağırıyor**, direniyordum.”(s.80)

“Senin Sultan Alparslan tarafından sevildiğini, Sultan’ın sana mevki verdiğini, hatta senin Sultan’ın yanına izinsiz **girip çıkabildiğini** söyledim.”(s.80)

“Çiçek’in gitmesinden **üç dört** dakika sonra, Hasan Sabah içeri girdi.”(s.81)

“Gök çökse, yıldızlar **patır patır** önüme düşse, ancak bu kadar şaşırabilirdim.”(s.83)

“Beni **parça parça** etseniz de, böyle bir şeyi asla yapmam.”(s.84)

“Her ne pahasına **olursa olsun** onu gerçekleştireceğiz.”(s.85)

“O zaman, elini kolunu **sallaya sallaya** buraya gelirsin.”(s.85 - 86)

“Konuşmalarımızı dinleyen **olup olmadığını** anlamak için gidip kapıyı kontrol ettim.”(s.86)

“Hasan Sabbah’ın Alparslan’ı öldürme teklifini söylerken Halit Ağamın yüzü **karmakarışık** oldu.”(s.86)

“Bu kalleş ve sinsî Batıniler, bütün ailemi de mahvetse, hepimizi **didik didik** edip parçalasa Sultan Alparslan’a el kaldırmam.”(s.88)

“Sultanımıza kalkacak kol nereden **gelirse gelsin**, ben de, senin düşündüğün gibi hareket ederdim.”(s.88)

“Biz de aynı durumla karşılaşılsaydık, sen bizi kaderimizle **yüz yüze** bırakıp gider miydin?”(s.89)

“Bu müsabakalarda haklı **akın akın** Kahire’ye gelir.”(s.90)

“**Yedi sekiz** metre kadar uzakta bulunan kapıya döndü.” (s.90)

“Sözünü **bitirir bitirmez**, hançeri fırlattı.”(s.90)

“Yüzüme **uzun uzun** baktı.”(s.93)

“Sonra, **sarsıla sarsıla** gülmeye başladı.”(s.93)

“Gülmesi arasında **kesik kesik:**” (s.93)

“Heyecanlı **gidip gelmeler** görülüyordu.”(s.95)

“Atlarımız, kalabalık arasında, ancak **adım adım** ilerleyebiliyordu.”(s.95)

“Göreylim seni **yiğitler yiğidi** beyim!”(s.98)

“Fakat ne **olursa olsun**, kendimi toplamam lazımdı.”(s.98)

“Halk bağırarak yine **yeri göğü** inletmeye başladı.”(s.99)

“Hızdan insanları **tek tek** görmek mümkün değildi.”(s.99)

“Bunlar **çift çift** tutuşacaklardı.”(s.102)

“O, **doğrudan doğruya** bize meydan okumaktaydı.”(s.103)

“Kendine güvenen yiğit nereden **gelirse gelsin.**”(s.103)

“Bu sözler söylenirken Halit Ağam, atını **şahlandıra şahlandıra** meydanda dolaşmaya başladı.”(s.104)

““Ölsen bile şu tavrın şu cesaretin her şeye değer!” diye, **kendi kendime** konuştum.”(s.104)

“Tozdan, **olan biten** anlayılamıyordu.”(s.105)

“Fatımi şampiyon **toz toprak** içerisinde, yerde kıvranıp duruyordu.”(s.105)

“**Hemen hemen**, elliye yakın yarışmacı ortaya çıktı.”(s.105)

“Meydan idarecisinin sözü **biter bitmez**, meydanda yine bir uğultu koptu.”(s.108)

“**Yer gök**, sanki inliyordu.”(s.108)

“İp boşta **hafif hafif** sallanıyordu.”(s.108)

“Yüzüme **dikkatli dikkatli** baktı.”(s.108)

“Ne **olursa olsun.**”(s.110)

“Prenses **şaşkın şaşkın** yüzüme bakıyordu.”(s.113)

“Sarayda yaşayan mutsuz prensesi **ara sıra** hatırlayın.”(s.114)

“Öğleden sonra yatağına gir, **bol bol** uyu.”(s.115)

“Çünkü Allah kısmet eder de saraydan çıkabilirsek, **gece gündüz** at süreceğiz.”(s.115)

“Yıldızlar **yavaş yavaş** gökyüzünde parladı.”(s.116)

“**Pisipisine** kan dökmek zorunda kalmadığımız için sevindim.”(s.117)

“**Üstümü başımı** düzelttim.”(s.117)

“**Beş altı** dakika sonra, boğuk seslerle ve gürültü ile bir kapı açılması sesini duyduk.”(s.119)

“Gözlerimiz adamlarda olduğu halde, **geri geri** kapıdan çıktık.”(s.119)

“**Ara sıra**, arkaya göz attığımız da oluyordu.”(s.119)

“**Heyecanlı heyecanlı** kişnemeye başladılar.”(s.120)

“Bu toz bulutu **beş on** kişinin çıkartabileceği toz değildi.”(s.120)

“Az sonra nokta halinde **atlı develi** bir kalabalık görüldü.”(s.120)

“Koca Halit, elini gözlerinin önüne koyarak **dikkatli dikkatli**, toz bulutunun geldiği tarafa baktı.”(s.120)

“**Şaşkın şaşkın** yüzüme baktım.”(s.121)

“Hatta **otuz kırkını** da temizleriz.”(s.121)

“Beni öldürsen, **şuradan şuraya** kımıldamam.”(s.123)

“Uzaklaşırken, **ara sıra** geri dönerek bize bakıyor, el sallıyorlardı.”(s.123)

“**Hararetli hararetli** bir şeyler konuştular.”(s.125)

“Bu konuşma **beş on** dakika kadar sürdü.”(s.125)

“**Pisipisine** ocaklarını söndürmeyelim.”(s.126)

“O esnada **on beş yirmi** Fatımi askeri hücumu geçti.”(s.126)

“Bu şekilde **on iki on üç** tanesini kaçırdık.”(s.127)

“**Güzel güzel** kucaklaşmak varken bu kaçış neden.”(s.127)

“Bir de, **yüz yüze** gelirsek acaba haliniz ne olur?”(s.127)

“Bizler böyle şakalaşırken, **otuz kırk** kişinin hücumu geçtiğini gördük.”(s.127)

“Üç kişi **peş peşe** atlarının üzerinden devrildi.”(s.128)

“Karabay ile Altar sanki bu sözümü bekliyormuş gibi oklarını **peş peşe** savurmaya başladı.”(s.128)

“Şimşek şaha kalkarak, **acı acı** kişnedi.”(s.129)

“Kılıcımı, **sağa sola** fırlıdak gibi savurmaya başladım.”(s.129)

“Kılıçlar ve gürzler **kalkıp inmeye** başladı.”(s.129)

“Fener ışığının, solgun bir şekilde aydınlattığı **üç dört** sert yüz gördüm.”(s.131)

“Sen, ölüm ırmağına **adım adım** yanaşacaksın.”(s.135)

“**Yavaş yavaş** gireceksin.”(s.135)

“Gözlerime **dik dik** baktı.”(s.135)

“Bu durum **beş on** dakika sürdü.”(s.135)

“Yiğit Altar, acaba akbabalar tarafından **didik didik** mi edilmişti?”(s.136)

“**Üç dört** dakika sonra elinde bir tepsi ve bir testi su olduğu halde içeri girdi.”(s.136)

“Önce, testi başıma dikerek **kana kana** su içtim.”(s.136)

“Duydun ya Hasan Sabbah seni, **taksit taksit** öldürmek istiyor.”(s.137)

“**Ara sıra** yanımdaki duvara tahta ile vurarak Karabay’ın sağ **olup olmadığını** anlamak istemiştım.”(s.137)

“Fakat oradan hiç **ses seda** çıkmadı.”(s.137)

“Yanıdakiler isterlerse, beni hançerleri ile **delik deşik** etsinler, vız gelirdi.”(s.138)

“Kuvvetimi toplayarak **acı acı** güldüm.”(s.138)

“Hepsinden, **azar azar** tattım.”(s.140)

“Aman, ne **olursa olsun**.”(s.140)

“Teşekkür bile etmeden **üç dört** lokmada yutuverdi.”(s.140)

“**Günler geceler** diyemiyordum.”(s.140)

“Siz ne **derseniz deyin**.”(s.142)

“**Halsiz halsiz**, fakat candan ve içten kucaklaştık.”(s.143)

“Koridorda **ellerimizi ayaklarımızı** oynatmaya çalıştık.”(s.143)

“Bize, **yürüyüp yürüyemeyeceğimizi** sordu.”(s.143)

“Ay, etrafı **donuk donuk** aydınlatıyordu.”(s.143)

“Kendimizi **az çok** toparlamıştık.”(s.144)

“Burada, **dört beş** kişi ve atlar vardı.”(s.145)

“**Hüngür hüngür** ağlayarak, beni öpmeye başladı.”(s.145)

“Bu haberi **alır almaz** en sadık adamlarımla harekete geçtim.”(s.146)

“Biz konuşurken gemiciler **oraya buraya** koşup duruyordu.”(s.148)

“Karabay’ın **dalgın dalgın** kamaradaki pencereden denize baktığını gördüm.”(s.148)

“Günlerimiz **tatlı tatlı** geçiyordu.”(s.148)

“Deniz **kabarıp kabarıp** iniyordu.”(s.149)

“Mavi sular, **beyaz beyaz** köpükleniyordu.”(s.149)

“Bu durum, **bir iki** gün böyle devam etti.”(s.149)

“Ben de, **az çok** denize alıştım.”(s.149)

“**Koca koca** dalgalar, geminin gövdesinde şaklamaya başladı.”(s.149)

“Kamarasına **girip çıkıyor**, tayfalara **bağırıyor çağırıyor**, küfürler ediyordu.”(s.149)

“Abdullah endişe ile başını sallıyor, Altar da kamara kapısını **sıkı sıkıya** tutarak “Ne var? Ne oldu? Batacak mıyız yiğitler?” deyip duruyordu.”(s.150)

“Kaptan yanımızdan geçerken, yardımımıza ihtiyacı **olup olmadığını** sordum.”(s.150)

“Abdullah’a yüzme **bilip bilmediğini** sordum.”(s.150)

“Bu dalgalar **peş peşe** gemiye çarpıyor, sular başımızdan aşağı boşanıyordu.”(s.150)

“Tayfalar az önceki gibi, **öteye beriye** koşuşmuyordu.”(s.150)

“Sağlam duramazsanız sular **alır götürür.**”(s.151)

“Başım, su yüzüne çıktığı zaman iki kafanın da suya **batıp çıktığını** gördüm.”(s.151)

“Suya **batıp çıkıyordum.**”(s.151)

“Bu şekilde, **üç dört** saat su ile mücadele ettim.”(s.152)

“Fakat feci bir durumla **karşı karşıya** kaldım.”(s.152)

“Dalgalar beni tekrar **çekti aldı.**”(s.152)

“**Tatlı tatlı** gülümsüyordu.”(s.153)

“**Uzun uzun** bakiştık.”(s.154)

“**Sora sora** o mahalleyi ve Abdullah’ın adresini vermiş olduğu evi buldum.”(s.156)

“Abdullah **koş koş** bak kim gelmiş?”(s.156)

“İkide bir de köşke **gelip gidiyormuş.**”(s.157)

“Ama bu sefer bir **ölüm kalım** mücadelesi olacakmış.”(s.158)

“On gün sonra döneceğine göre, **iki üç** gün sonra burada olacak.”(s.159)

“Yüz binlerce değil, milyonlarla Bizanslı gelse, askerimiz ne kadar az olursa olsun, onları **darmadağın** edeceğimize kanaat getirdim.”(s.159)

“Kara Bekir’le kucaklaşırken, **telaşlı telaşlı** komutan çadırına **girip çıkanlar**, dikkatlice bana baktılar.”(s.161)

““Aksungur gelmiş!” bağırtısını **duydum duymadım**, birden etrafımız bana sarılan arkadaşlarla doldu.”(s.161)

“**Yemeden içmeden** kesildi.”(s.161)

“Koca yiğit **hüngür hüngür** ağlamaya başladı.”(s.161)

“O, askerinin üzerine titrer, hepimizin **ayrı ayrı** durumunu gözden geçirir, dertlerimizle uğraşır adeta bir baba gibi davranırdı.”(s.163)

“İlerleyerek hürmetkar bir tavırla babamın arkadaşlarının, Bizans’ı titreten, **ele avuca** sığmaz bu yiğitlerin, bu değerli komutanların ellerini birer birer öptüm.”(s.163)

“Her biri, **ayrı ayrı**, beni bağrına bastı.”(s.163)

“Prensesi kurtarışımızı, Bağdat’a varışımızı, Hasan Sabbah’ın tekliflerini, oradaki çarpışmaları, zindana düşüşümü, oradan nasıl kaçıp gemiye bindiğimi **bir bir** anlattım.”(s.164)

“**Sıkı sıkı** kavradığım sancağa sevgi ile baktım.”(s.165)

“Bu savaştan sonra birbirimizi **görüp göremeyeceğimizi** ancak Allah bilir.”(s.166)

“Bizler ise geri **çekile çekile** düşmanı, komutan Tarank’ın pusuda beklediği vadiye çekecektik.”(s.167)

“Atlarımız, atlarımızda oynuyor, ön ayakları ile yeri kazıyor; **sabırsız sabırsız** kişniyordu.”(s.168)

“Hücum emri, bir anda **ağızdan ağza** dolaştı.”(s.169)

““Allah! Allah!” nidaları **yeri göğü** inletiyordu.”(s.169)

“Etrafı **toz duman** kaplamıştı.”(s.169)

“Atların nal sesleri **yeri göğü** tutmuştu.”(s.169)

“Sancak muhafızları **önümde arkamda** ve yanlarımda adeta uçuyorlar.”(s.169)

“Yanımdaki, önümdeki erler de yaylarını **gerip gerip** bırakıyorlar.”(s.170)

“Bizanslılarla **burun burunayız**.”(s.170)

“Bir ekin tarlasının üstten görünüşü gibi, **dalga dalga**.”(s.170)

“Gürzler **kalkıp iniyor**.”(s.170)

“Fakat Türklerin kılıç veya gürzleri şimşek gibi **kalkıp inerek** hedeflerini buluyordu.”(s.172)

“**Yer yer** yükselen ateşler, etrafı gündüz gibi aydınlatmıştı.”(s.173)

“Beni görünce **hıçkıra hıçkıra** ağlamaya başladı.”(s.177)

“**Söyleyip söylememekte** tereddüt etti.”(s.179)

“Fakat Zeynep’in araya kim **girerse girsin**, Vesileas’la evlenmeyi kabul edeceğini sanmam.”(s.179)

“Vasileas avını **kolay kolay** elden çıkarır mı?”(s.180)

“Bu bakımdan parolasını **duyar duymaz** sizi buyur etmek için kendim koştum.”(s.183)

“**Beş on** adım yürüdüktan sonra karşımıza bir kapı daha çıktı.”(s.183)

“Sonra **rahat rahat** konuşuruz, diyerek dışarıya seslendi.”(s.184)

“Neançes’e **güvenip güvenemeyeceğimizi** sordum.”(s.186)

“Askerler, o akşam **on beş yirmi** kişi kadarmış.”(s.186)

“Gemi, biz **gelir gelmez** hareket edecekti.”(s.186)

“**Ara sıra** rüzgarın savurduğu yağmur damlaları yüzümüze çarpıyordu.”(s.186)

“**Ara sıra** ufukta çakan bir şimşek bir an için yolu aydınlatıyor; arkasından, etraf tekrar zifiri karanlığa gömülüyordu.”(s.186 – 187)

“Bir daha böyle bir konuşma kendimi **tutup tutamayacağımı** pek bilemem.”(s.189)

“Kanlı gözlerini **iri iri** açıp, ağzından salyalar saçarak haykırdı.”(s.190)

“Neye uğradığını şaşırıp imparator can acısından böğürerek cilalı zeminde **üç dört** metre kayarak yere yıkıldı.”(s.190 -191)

“Aman Allah’ım, gözlerime inanamıyorum, dedikten sonra, **hüngür hüngür** ağlamaya başladı.”(s.191)

“İki eli üzerinde **yavaş yavaş** doğrulan Mihael, öldürücü gözlerle bana baktı.”(s.191)

“Ben yetişinceye kadar, tunç tokmağı levhaya **peş peşe** üç defa vurdu.”(s.191)

“Kaçırırsanız, **canlı canlı** derinizi yüzerim.”(s.192)

“Bundan sonra, birbiri **ardı sıra** yaptığım darbeler salonu inlemeler ve çığlıklarla doldurdu.”(s.193)

“Bu, **ölüm kalım** mücadelesiydi.”(s.193)

“Kılıçları **sağa sola** giderken iki öldürücü darbe daha savurdum.”(s.193)

“Geriye **dört beş** kişi kalmıştı.”(s.193)

“Gözleri korkmuş olan askerler, **bir iki** adım geriledi.”(s.193)

“Çığlıklarını attılar ve **dört beş** adım geriye çekildiler.”(s.195)

“Ben de, onlar da, **kan ter** içinde birbirimizi tekrar süzdük.”(s.197)

“O **gürültü patırtı** arasında, kimse onun farkında değildi.”(s.197)

“Göz **açıp kapayınca** kadar kısa bir zamanda Altar, imparatorun arkasına geçti.”(s.197)

“Askerler bu emir üzerinde **teker teker** silahlarını önlerine bıraktılar.”(s.197)

“Buluşma yerine yaklaştık, dedi, **uzun uzun** üç ıslık çaldı.”(s.200)

“O esnada içeriye, **soluk soluğa ufak tefek**, yaşlı, kambur bir adam girdi.”(s.201)

“Kaptan yanımıza gelerek, demir **alıp alamayacağımızı** Neançes’e sordu.”(s.202)

“Neançes, **dalgın dalgın** uyuyan Abdullah’ın başını okşadı.”(s.202)

Pekiştirilmiş Kelime

Romanda, kelimelerin ilk hecelerine m, s, p ünsüzleri getirilerek yapılan pekiştirilmiş kelimelerin yanı sıra, bu kurala uyulmadan oluşturulan “rengarenk” ile on altı kez pekiştirilmiş kelime kullanılmıştır. En sık kullanılan pekiştirilmiş kelime ise beş kez kullanılan “bembeyaz”dır. Romandaki pekiştirilmiş kelimeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Doğu Roma’nın Anatolia eyaletinin iki yanı **yemyeşil** yollarından birinde, yorgun bir yolcu ayaklarını sürüyerek yürüyordu.”(s.5)

“İyi beslenmiş ve dinlenmiş olan at, yola çıkmak için sabırsızlanıyor ve başını **dimdik** havaya kaldırıyor.”(s.9)

“Bu dağlarda **bambaşka** bir hava vardı.”(s.28)

“Onları gören kızın yüzü korkudan **bembeyaz** kesilmişti.” (s.29)

“Yüzü, ay ışığının tesiriyle mi, yoksa gerçekten öyle olduğu için mi bilemiyorum, **bembeyazdı**.”(s.31)

“Prenses **bembeyaz** kesilmişti.”(s.53)

“**Sapsarı** kesildim.”(s.68)

“Üç dört kişinin **koskoca** Kahire şehrine girmesi kimin umrunda olabilir?”(s.71)

“Fakat benim tanıdığım Yusuf’tan **bambaşka** bir şahsiyete bürünmüştü.”(s.78)

“İyi ama **koskoca** bir devletin, yani Fatımilerin durduramayacağı bir orduyu ben nasıl durdurabilirim?”(s.83)

“**Rengarenk** bir duvar şeklinde görülüyorlardı.”(s.99)

“Sağında ve solunda iki dilber, onun **simsiyah** saçlarını tarıyordu.”(s.111)

“Siyah saçlarının çevrelediği **bembeyaz** pürüzsüz bir yüzü, ahu gibi iri gözleri vardı.”(s.111)

“Boğazım **kupkuru** kesilmişti.”(s.130)

“Deniz, **simsiyah** kesilmişti.”(s.150)

“Yüzü **bembeyaz** kesilen Zeynep’e döndüm.” (s.192)

Abartma

Romanda yirmi cümlede abartma bulunmaktadır. Kullanım sıralarına göre içinde abartma bulunan cümleler şunlardır:

“Arkadan bir **dağ gibi** görünüyor.”(s.9)

“Dedem “Başla!” emrini verince, **şimşek gibi**, okları sadaktan çekerek peş peşe, hedeflere yollamaya başladım.”(s.21)

“Bir zamanlar **bastığım yerleri titretirdim.**”(s.23)

“**Sanki omzuma bir dağ çökmüştü.**”(s.27)

“Çünkü Müslüman Türk kölesi olmak, **hür bir adam gibi** yaşamak demektir.”(s.57)

“Duydunuz ya, kız kardeşinizin **kılına bile dokunulmadı.**”(s.81)

“**Gök çökse, yıldızlar patır patır önüme düşse, ancak bu kadar şaşırabilirdim.**”(s.83)

“**Gözlerinden adeta alevler fışkırdı.**”(s.90)

“Bu yiğit, **kuşların bile yetişemediği** şanlı yiğidimiz Zeynel’i geçeceğini iddia etmiştir.”(s.98)

“**Bin başım olsa, bininin de bu adamın elinde, gürzle parçalanacağımı bilsem, yine de onunla çarpışırdım.**”(s.103)

“Yiyecekler, bir dilim kuru ekme ve çorba demeye **bin şahit isteyen** sulu bir şeydi.”(s.136)

“**Balıklar bize yüzemez bu dalgada,** dedi.”(s.150)

“**Savaş meydanlarında bile böyle korkunç manzara görülmemiştir.**”(s.150)

“Birbiri arkasından, **dağlar kadar yüksek dalgalar** geliyordu.”(s.150)

“**Binlerce kol tarafından çekiliyormuşum gibi,** engin derin suya çekildiğimi hissettim.”(s.152)

“**Sevinçten çıldıracaktık.**”(s.156)

“Muhafızlar köşkün yanında **kuş uçurtmuyormuş.**”(s.177)

“Öyle bir teşkilat kurmuştur ki, **ondan habersiz sinek bile uçamaz** buralarda...”(s.181)

“Aksungur’u senin gibi bin tane Vasileas’a değişmem.”(s.190)

“Hayatımı, uğrunda binlerce kez feda etsem, yine de değerini karşılayamazdım.”(s.190)

Değerlendirme

Romanda iki kez atasözü, dokuz yüz yirmi kez deyim, yüz dört kez benzetme, iki yüz altmış bir kez ikileme, on altı kez pekiştirilmiş kelime kullanılmıştır. Ayrıca romanda, içinde abartma bulunan yirmi cümle yer almaktadır. Yalnızca iki atasözünün kullanılması önemli bir eksiklik fakat genel olarak bakıldığında kitabın çocuğun dil gelişimini destekleyecek niteliklere sahip bir çocuk kitabı olduğu düşünölmektedir.

5.1.2.7 Özgürlük Savaşçısı (Şeyh Şamil)

Özgürlük Savaşçısı, Timaş Yayınevinin Doludizgin Romanlar (+13 Tarihi Roman) dizisi içinde, 2015 yılının eylöl ayında, İstanbul’da basılmıştır. Belirttiğimiz tarihte sekizinci baskısı yapılan kitabın sayfa sayısı 174’tür.

Eserin İç Yapı Özellikleri

Konu: Özgürlüğün önemi

Ana Fikir ve Yardımcı Fikirler

A.Ana fikir: İnsan, özgürlüğünü kaybetmemek için şartlar ne olursa olsun sonuna kadar mücadele etmelidir.

B.Yardımcı Fikirler

1. İnsan serveti ile değil, şahsiyeti ile saygı ve itibar uyandırmalıdır.
2. Ruslar, Kafkasya’daki halkı sömürmüş, buna karşı gelenlere ise zulmetmiştir.
3. Şeyh Şamil, Osmanlı Devleti’ni dost ve kardeş olarak görmüştür.
4. Şeyh Şamil ve askerleri, ellerine geçen Rus esirlere insanca davranmışlardır.
5. Rus asilzadeleri, Rus köylülerini küçümsemiştir.
6. Tanımadığımız bir insan hakkında kulaktan dolma bilgilerle edindiğimiz fikirler, onu tanıdıkça değişebilir.

7. Bir ulusun kalkınmasında eğitim önemli bir güçtür.
8. Yöneticileri tarafından sürekli aşağılanan kişiler, belli etmeseler de onlara kin beslerler.
9. İnsanların sınıflara ayrılması doğru olmayan bir uygulamadır.
10. Sadık bir asker, kendisine ne vaat edilirse edilsin komutanına ihanet etmez.
11. Himayesindekileri umursamayan yöneticiler, onların akıbetlerini düşünmeden, kendi isteklerine göre hareket ederler.
12. Ruslar, Şeyh Şamil'e karşı savaşırken sık sık hileye başvurmuşlardır.
13. Kişi kendine gereksiz bir güven duyarsa ummadığı zararlara uğrayabilir.
14. Birçok Rus general, Şeyh Şamil karşısında başarısızlığa uğramıştır.
15. Şeyh Şamil adil bir hükümdardır.

Ana fikir ve yardımcı fikirlere baktığımızda, bunların genel itibariyle Şeyh Şamil ve Rus askerleri hakkında olduğu görülmektedir. Bu tarihi şahsiyetin ve düşmanlarının tanıtılmasının çocuğun tarih bilgisinin artması açısından yararlı olduğu düşünülmektedir.

Olay Örgüsü: Sonya, bulunduğu çevrede mutlu olamayan bir kızdır. Annesi, evlenme yaşının geldiğini düşünen Sonya'ya, artık evlenmesi gerektiğini, kendilerinin soylu bir aile olduğunu ve çevrelerindeki eş adaylarından birini seçmelerini sık sık hatırlatmaktadır. Bir gün devlet tarafından Sonya'ya, Dağıstanlı bir esiri kendine aşık etmek görevi verilir. Sonya, güzelliği nedeniyle bu göreve seçilmiştir. Ailesi de görevi kabul etmesini istemektedir.

Sonya, isteksiz de olsa görevi kabul eder ve böylece Kerim'le tanışır. Kerim'in davranışlarından etkilenir ve ona sevgi duymaya başlar. Kerim de ona ısınır ama nişanlı olduğundan duygularına gem vurur. Ardından, Kerim'e zenginlik ve Sonya ile evlenme vaadi verilir ve ondan Şeyh Şamil'i öldürmesi istenir.

Kerim, Rusların elinden kurtulmak için teklifi kabul eder görünür ve sözde onlarla anlaşarak birliğine döner. Şeyh Şamil'e her şeyi anlatır, Ruslara karşı oyun oynarlar ve hilelerini yüzlerine vururlar.

Bu dönemde Ruslar, Şeyh Şamil'in üzerine birçok kez ordu gönderir. Şeyh Şamil, her seferinde bu orduları alt eder. Bu süreçte Kerim'e aşık olduğunu anlayıp peşinden Dağıstan'a gelen Sonya ise onun şehit olduğunu öğrenir.

Romanın sonunda ise, Rusların zulmünden bıkip onlarla anlaşma yapmak istediklerini Şamil'e bildirmek için gelen bazı köylüler, bunu ona söylemekten çekinip Şamil'in annesine söyler. Annesi bu isteği Şeyh Şamil'e iletince Şamil yemeden içmeden kesilir. Sonunda halkı toplar ve annesine esareti teklif etmesi nedeniyle ceza olarak yüz sopa vurulmasını söyler. Annesi de oğlunun verdiği bu cezayı doğru bulur. Sonrasında ise, annesi yaşlı olduğu için cezayı kendisinin çekeceğini söyleyen Şamil, cezayı uygulayacak olanların yanına gider ve yüz sopa vurmalarını emreder.

Yüz sopanın sonunda sırtı kan içinde kalan Şamil, Ruslarla barış yapmak isteyenlere hiçbir zaman bunun gerçekleşmeyeceğini, sonuna kadar savaşacaklarını söyler. Halk da onun bu sözlerine katılır.

Romanın, tarihi bir şahsiyeti tanıtmaması ve çocuğa özgürlüğün önemini anlatması açısından yararlı bir kitap olduğu düşünülmektedir. Ayrıca çocukta din ve millet sevgisi ve bilinci de oluşturacağı kanısına varılmıştır.

Mekan: Olaylar Rusya, Dağıstan ve Çeçenistan'da geçmektedir.

Karakterler / Kahramanlar

Romanda altı kahraman ön plana çıkmaktadır. Bu kahramanlardan dördü erkektir. Romanda yer alan kahramanlar ve özellikleri şunlardır:

1.Derece Kahraman

Romanda ağırlıklı olarak Şeyh Şamil'in hayatı anlatıldığından, birinci derece kahraman Şeyh Şamil'dir.

Şeyh Şamil

“ İki metreye varan bir boyu vardı. Güneşten ve soğuktan pişip tunçlaşmış, çok yakışıklı bir çehreye sahipti. Vücudundan kuvvet fışkırıyordu. Kartal bakışlıydı. Üzerinde büyük bir heybet vardı”(s.16) sözleriyle tanıtılan Şeyh Şamil Dağıstan ve Çeçenistan'daki özgürlük mücadelesinin lideridir. Savaş sırasında, oğlunu, himayesindeki bir nefes alsın diye ateşkes için Ruslara rehin verecek kadar özverili, elindeki imkanların azlığına rağmen Rus ordularına meydan okuyacak ve

onları alt edecek kadar zeki, cesur ve azimlidir. Rusların vaat ettikleri hiçbir şeye önem veremeyerek dini ve milleti için yıllarca mücadele etmiştir.

2.Derece Kahraman

Şeyh Şamil'in sadık askerlerinden Kerim ve Ruslar tarafından onu kendisine aşık etme görevi verilen Sonya, romandaki ikinci derece kahramanlardır.

Kerim

“Kara yağız, aslan gibi bir delikanlı...”(s.17) cümlesiyle tasvir edilen Kerim, Şeyh Şamil'e sadık, vatanını milletini seven bir askerdir. Rusların elinde esirken, ona birçok şey vaat etmelerine rağmen Şeyh Şamil'e sırt çevirmemesi bunun göstergesidir. Ayrıca nişanlısı Zeynep'e olan sadakati de Sonya'dan hoşlanmasına rağmen ona bir şey belli etmemesinden anlaşılmaktadır. Rusların elinden kurtulan Kerim, sonrasında yapılan bir savaşta şehit olur.

Sonya

Yirmi üç yaşında, güzel bir kızdır. Bulunduğu çevreyi sevemeyen, mutsuz biridir. Kerim'le tanışınca çevresindekilere karşı duyduğu öfke artar. Kerim'in Dağıstanlılar ve Rusların onlara yaptığı zulümler hakkında anlattıklarından etkilenir. Kerim'i kendine aşık etmek için onunla görüşmeye başlar ama ona gerçekten aşık olur. Kerim Rusya'dan ayrıldıktan sonra onun peşinden gider ama şehit olduğunu öğrenir.

3.Derece Kahraman

Çar, General Grabe ve Zeynep üçüncü derece kahramanlardır.

Çar

Saçlarını şakaklardan gözlerinin üstüne doğru tarayan, bıyıklı biridir. Şamil'i ele geçirmeye çalışırken ne kadar asker kaybettiğini önemsemeyecek kadar bencil ve acımasızdır. Emrindeki birçok askere ve sahip oldukları silahlara rağmen Şeyh Şamil'i ele geçirememesine hayret etmekte ve buna aşırı derecede öfkelenmektedir.

General Grabe

Ahulgoh Kalesi'ni ele geçiren komutandır. Şeyh Şamil'in rehin oğlunu alırsa ateşkese kabul edeceğini söylemesine rağmen ateşkese kısa sürede son vermiştir. Bu yaptığıyla iki yüzlü ve güvenilmez biri olduğunu göstermiştir. Şeyh Şamil, Ahulgoh

Kalesi'ni kaybettikten sonra yeniden toparlanmıştır ve General Grabe onun yeni saldırılarına karşılık veremediğinden görevinden alınmıştır.

Zeynep

On sekiz yaşındaki Zeynep, Kerim'in nişanlısıdır. Onu çok sevmektedir.

Anlatıcı: Romanda yazar- anlatıcı yöntemi kullanılmıştır. Bu sayede Şeyh Şamil, Kerim, Sonya, Çar gibi farklı karakterler tüm yönleriyle işlenebilmiştir.

Zaman

Romanın geçtiği dönem: Roman, 1937 ile 1945 yılları arasında geçmektedir.

Romanın yaşandığı süreç: Romanda sekiz yıllık bir süreç ele alınmaktadır.

Romanın yazım tarihi: Romanın Timaş Yayınları'nda ilk basım tarihi, yayınevinin sitesinde 1998 olarak belirtilmektedir. Daha önceki basımı hakkında yaptığımız çalışmada, bu isimde bir romanın ilk basım tarihine rastlanmamıştır. Fakat Tekin (1999: 204)'in Edebiyatımızda İsimler ve Terimler isimli eserinde, yazarın “Dağıstan Aslanı” isimli bir romanı olduğundan bahsedilmektedir. Piyasada şu an yazarın bu isimde bir romanı bulunmamasından ve elimizdeki romanın Dağıstan'da geçmesinden, “Özgürlük Savaşçısı”nın ilk basımında adının “Dağıstan Aslanı” olduğu ve ilk basım tarihinin 1992 olduğu düşünülmektedir.

Dil ve Anlatım

Dil ve anlatım başlığı içinde, romandaki atasözleri, deyimler, benzetmeler, ikilemeler, pekiştirilmiş kelimeler ve abartmalar ele alınmaktadır.

Atasözü

Romanda üç kez atasözüne rastlanmıştır. Bu, çocuğun dil gelişimi açısından kabul edilebilir bir sayıdır. Romanda bulunan atasözleri kullanım sırasına göre şunlardır:

“Geleceği varsa göreceği de var.”(s.12)

“Çünkü **“Su uyur düşman uyumaz!”** atasözünün ne kadar isabetli ve yerinde olduğu Rusların yeniden harekete geçmeleri ile belli olmuştu.”(s.124)

“Zararın neresinden dönersek kardır.”(s.140)

İlk atasözü birilerine saldırmaya gelenlerin aynı şekilde karşılık göreceklarını, ikincisi düşmanın her zaman karşı tarafa zarar verme fırsatı kollayacağını ve son

atasözü ise yanlış bir yolda ilerlemekten ne zaman vazgeçilirse geçilsin bundan yarar sağlanacağını belirtmektedir. Atasözlerinin, çocuğa verdikleri öğütler bakımından olumlu özellikler taşıdığı düşünülmektedir.

Deyim

Romanda deyimler, altı yüz otuz iki kez kullanılmıştır. Bu durumda, romanda sayfa başına ortalama 3.7 deyim düşmektedir. Kitaptaki deyim sayısının çocukların dil gelişimini desteklediği ve çocuk edebiyatının ölçütlerine uygun olduğu düşünülmektedir.

Romandaki deyimler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Sonra **omuzlarını silkerek:**” (s.6)

“**Günahını alma** kızın!”(s.6)

“Öyle ise **özür dilerim**, sizi eğlenizden ayırdım.”(s.7)

“Yanına gelen subaylara da hiç **yüz vermedin.**”(s.7)

“Hele Piyer, **gözlerinin içine bakıyor** ve yanından ayrılmıyordu.”(s.7)

“Servetin fazlalığı insana **zarar vermez** ya.”(s.7)

“Ama servetim olmasaydı, çevremizdeki **itibarı görmemiz mümkün olamazdı.**”(s.8)

“Baloda İvan İvanoviç’e de, **surat asıp** durdun.”(s.8)

“Ama sen taliplerini hep **geri çeviriyorsun!..**”(s.9)

“Ama bir **karar verip** evlenmen lazım.”(s.9)

“Diğer yarı ile **bir araya gelmen** lazım.”(s.9)

“Peki, elma yerine armutun, ya da ayvanın yarısı yanıma gelirse ben onlarla nasıl **bir araya gelebilirim?**”(s.9)

“Şuna, **evde kalmış** kız olursun desene.”(s.9)

“Bir **karar ver** de üzme anneciğini diye söylendi.”(s.10)

“Onun ılık nefesi **yüzleri güldürmüştü.**”(s.11)

“Baharla güneş, birbirinden ayrılmayan bu iki dost, **el ele verip**, kısım üstünlüğüne **son vermişlerdi.**”(s.11)

“Çocuklar sokaklarda koşup oynuyor, **çıgllıklar atıyorlardı.**”(s.12)

“**Yazık olur** bunca emeğe!..”(s.12)

“Hem İmam Şamil ve yiğitleri varken, buralara sokulmaları **ne haddine** Moskof’un.”(s.12)

“İmam Şamil ve yiğitleri o Moskof’un **hakkından gelir.**”(s.12)

“Allah, İmam Şamil ile yiğitlerinden **razı olsun.**”(s.13)

“Yoksa Moskof Çarı, Müslümanlığı **yok etme** amacıyla.”(s.13)

“Dinimizi **yok etmeye** kimsenin **gücü yetmez.**”(s.13)

“Moskof’u **dize getirmenin** ve onun karşısında çökmemenin, ancak düzenli bir ordu ile olabileceğini, eğer iyi hazırlanabilirsek Çar orduları ile rahatça **baş** **çıkabileceğimizi** söylemişti.”(s.13)

“Dost ve kardeşimiz Osmanlı Devleti’nin de bize yardım edebilecek durumu yok, **iş başa düşüyor, elimizden geleni yapmalıyız.**”(s.14)

““Ölürsek **şehit**, kalırsak gazi **oluruz!**” demişti.”(s.14)

“Onun yüreklerimizde yaktığı bu özgürlük ateşi, kısa zamanda da **tesirini gösterdi.**”(s.14)

“Zeynep de su almak için **yola çıktı.**”(s.15)

“O çarpışmada, İmam Şamil, yüzlerce Moskof subayını ve erlerini **yere sermişti.**”(s.16)

“Nice Rus kızları bu yiğitlere gönül **yakınlığı duymuşlar** ve onlarla evlenmek istemişlerdi.”(s.17)

“Ama yiğitler, genellikle Rus kızlarından **uzak durmuşlardı.**”(s.17)

“Yüzün **kıpkırmızı kesildi.**”(s.17)

“Kara yağız, **aslan gibi** bir delikanlı...”(s.17)

“Fakat o, Zeyneb’e **gönül vermişti.**”(s.17)

“Zeynep, göz ucu ile Kerim’i görmüş ve büyük bir **heyecana kapılmıştı.**”(s.17)

“At üzerinde bir **heykel gibi** giderken, kalbinde kopan fırtınaların kimse farkında değildi.”(s.17 - 18)

“Aylardan beri, Ruslarla yapılan çarpışmalarda, kar yığınlarını kendilerine yastık ve örtü yapmışlar, Ruslara **kan kusturmuşlardı.**”(s.18)

“Şeyh Şamil, **kaşlarını çattı.**” (s.19)

“Naiplerden biri **söze karıştı.**” (s.20)

“Köylerimize her ne şekilde olursa olsun **ayak basmalarını** istemem.”(s.20)

“**Geri dönen** haberci, kısa zamanda avulun sınırlarını aştı.”(s.20)

“İmam Şamil’in bulunduğu yere yaklaştıklarında **verdikleri mola** sırasında, şatafatlı general elbisesini giymişti.”(s.21)

“Kurnaz bir adam olduğundan yıllardan beri Ruslara **kan kusturmuş** bir yiğidin karşısına çıkmanın endişesini taşıyordu.”(s.21)

“Yapılan çarpışmalarda, İmam Şamil ile **yüz yüze gelmemiştir.**”(s.21)

“Koca bir devlete karşı **meydan okuyan** ve Rusya’yı yıllardan beri uğraştıran bir avuç kahraman ile karşılaşmak General Von Klugenav’ı iyice şaşırtmıştı.”(s.21)

“General, Çarın mektubunu **ayağa kalkarak** okumak istedi.”(s.23)

“Kendisini taçla, para ile rütbe ile satın alabileceğini sanan bu adama, **hak ettiği** cevabı vermeliydi.”(s.23)

“Kahraman halkımın kalplerine **kök salan** bu eşsiz zafer inancını **kökünden kazımadıkça**, bu mübarek varan topraklarını en son kaya parçasına kadar karış karış müdafaa etmekten bizi men edemeyeceksiniz.”(s.23)

“Dinim ve vatanım uğrunda, bütün çocuklarımı ve ailemi **kılıçtan geçirseniz**, soyumu kurutsanız, tek başıma **son nefesimi verinceye** kadar sizinle savaşağım.”(s.23 - 24)

“Nikola’ya asla **boyun eğmem.**”(s.24)

“Sözlerini bu şekilde bitiren Şeyh Şamil’in karşısında General ve diğer Rus subayları **sapsarı kesilmişlerdi.**”(s.24)

“Sonya, birkaç gündür, anne ve babasının aralarında hararetle bir şeyler konuştuğunu, yanlarına gittiği zaman konuşmaların kesildiğini **fark etmişti.**”(s.25)

“Bizlere **duydıkları saygıdan** başka ne olabilir ki?”(s.26)

“Herkes dediğin, bizim, büyük **paralar saçarak** yaptığımız balolara koşan, şu dalkavuk takımı değil mi?”(s.26)

“Annesi ile bu hususta **baş edemeyeceğini** bilen Sonya:” (s.26)

“Prens Vasili’nin nereden **aklına geldi** ki bu ziyaret?” (s.26)

“Sen de **hazırlıklarını yap.**”(s.27)

“Çingirak **sesleri** Sonya’ların evlerinin önünde **kesildi.**”(s.27)

“Yalnız, Avusturya asıllı General Klugenav, Almanca ile **başını gözünü yararak** konuştuğu Rusça’dan başka bir dil konuşmazdı.”(s.28)

“Sonya’nın annesi **çığlıklar atarak:**” (s.28)

“Çiftliklerinde binlerce mujik yani topraklarının kölesi olan, her türlü haktan mahrum zavallı, aç sefil Rus köylüsünün alın terleri ile kazandıkları paraları, Prens ve Prensese avuç avuç harcamaktan **zevk alırdı.**”(s.29)

“Annesi, o elbiseyi görünce, söylediği yapılmadı diye sinirden **kıpkırmızı kesildi.**”(s.30)

“Bu ne güzellik, diye **çığlık attı.**”(s.30)

“Oysa, Prensese yüzünde memnuniyet görmek pek **mümkün olmazdı.**”(s.30)

“Bir saray adamı olması dolayısıyla nezakete çok önem veren Prens, **ayağa kalkarak** Sonya’nın uzattığı eli, dudaklarına götürdü.”(s.30)

“Birisıyla konuşmaya başladı mı, **kendisini** tamamen o kişinin özelliklerini araştırmaya **verir** ve hiçbir şeyin **farkına varmazdı.**”(s.31)

“Buyurunuz, diyerek **ayağa kalktı** ve misafirin **önüne düşerek**, onu ve kendilerini takip eden Sonya’yı başka bir odaya götürdü.”(s.32)

“Çok **hoşuma gitti** doğrusu.”(s.32)

“İşte onun bir askeri, yapılan çarpışmalar sırasında yaralanıp **elimize düştü.**”(s.33)

“Üç ay kadar hastanede **tedavi görmüş**, şimdi iyileşmiş.”(s.33)

“Ne demek istediğini hemen anladı, fakat **ses çıkarmadı.**”(s.34)

“Babasının, bu davranışı çok **hoşuna gitti.**”(s.34)

“Çarın teklifini, daha doğrusu emrini **geri çevirmek**, nasıl olur bu?”(s.35)

“Sonya **omuzlarını silkti.**” (s.35)

“Şeyh Şamil’in bir askerini kendime aşık etmekle vatana hizmet arasında **ne gibi** bir ilgi olabilir ki?”(s.35)

“Sonya **ses çıkarmadı.**”(s.35)

“Sonya, Prenses gibi dedikoducu bir kadının bu şekilde **sır saklamasına** hayret etti.”(s.37)

“Belki de Çarın da bu işe karışmış olması, **dilini tutmasına** sebep oluyordu.”(s.37)

“**Havanın kararmasına** az bir zaman kala arabalar koca konağa gidip gelmeye ve insan taşımaya başlamıştı.”(s.38)

“Çünkü Prens Vasili, muhteşem konağında **balo veriyordu.**”(s.38)

“**Havanın kararmasına** yakın işlerini tamamlayabilmiş olan hizmetkarlar, **giyinip kuşanıp** konukları karşılamak için hazırlandılar.”(s.38)

“Birbiri ile konuşan ve **kendini tutamayan** bazı erkeklerin sesleri de duyulmaktaydı.”(s.40)

“Sonya **ses çıkarmadı.**”(s.41)

“Hatta Sonya, geçen hafta kendisini dansa **davet eden** Binbaşığı: “Başım ağrıyor!” bahanesi ile **geri çevirmişti.**”(s.42)

“Artık konuşumuzun **canının sıkılmasına fırsat vermeyeceğinizi** ümit ederek gidebilirim değil mi?”(s.42)

“Eğer bilseydi, bu sözünüzü gurur **meselesi yapardı.**”(s.43)

“Onu yanımızda tutmak **mümkün olmazdı.**”(s.43)

“Mariya **iç çekti.**” (s.43)

“Salonda toplanmış olan o kadar kalburüstü erkek arasında, yakışıklılığı ile **dikkat çekiyordu.**”(s.43)

“Kendine güvenen hali ilk bakışta **fark ediliyordu.**”(s.43)

“**Al benden de o kadar** diye, sarışın, mavi gözlü bir diğeri ilave etti.”(s.44)

“Sonya, **ses çıkarmadan** Binbaşığı’ya, kızlara ve bir **heykel gibi** duran Kerim’e bakıyordu.”(s.45)

“Sonya’nın dışındaki kızlar da gelen bazı erkekleri **geri çevirmediler.**”(s.45)

“Kerim, onun baktığını **fark edince** başını ona çevirdi.”(s.45)

“İkisi de **göz göze geldiler.**”(s.45)

“Sonya’nın **yüzü kızardı.**”(s.46)

“Karşılaştıkları andan itibaren Kerim’in hayalini **gözlerinin önünden silip atamıyordu.**”(s.47)

“Nihayet ben kutsal Çarımızın emrini **yerine getirmekten** başka bir şey yapmayacağım ki.”(s.47)

““Çevremde bu kadar soylu erkeğe **yüz vermeyen** ben, bir yabancıya hem de düşmanımız olan ve bize **silah çeken** bir erkeğe nasıl **yakınlık duyabilirim?**” diyerek, kendi kendine söyleniyordu.” (s.47)

“İşte, bu **haberleri almış** olan Sonya, çok heyecanlıydı.”(s.48)

“Alt tarafı dağlı dediğin bu adamın, ne soylu davranışları olduğunu görseydin, bana **hak verirdin,** diye söylendi.”(s.48)

“Sonra **kendini toparlayan** genç kız, tercüman kadına:” (s.49)

“Bir esire gösterdiğiniz bu nezaket beni duygulandırdı, **karşılığını verdi.**”(s.49)

“Bu dağlardan, insana **hayat veren** su pınarları fışkırıyor, **buz gibi** ve içimi çok tatlı olan sular.”(s.50)

“İhtiyarlar, çocuklara ve gençlere **başlarından geçenleri** ve Şeyh Şamil’in kahramanlıklarını anlatır.”(s.51)

“Koskoca bir devlete karşı bir avuçinsanla nasıl **karşı koyabiliyor?**”(s.51)

“Kızın kendisine dikkatle bakıp, söyleyeceklerini dinlemeye **hazır olduğunu** görünce, anlatmaya başladı.” (s.51)

“Zamanının en büyük alimlerinden **ders aldı.**”(s.51)

“Ruslara karşı **savaş açtı.**”(s.52)

“Emri altındaki her köyde okullar açtırıp, orada genç ve yaşlıların **eğitim almasını** sağladı.”(s.52)

“Kendisi de bu okullarda **ders vermektedir.**”(s.52)

“Demek onun için, Kafkasya’daki hürriyet mücadelesini durdurabilmemiz **mümkün olmuyor?**”(s.42)

“Gerçekten de, çarpışan Şeyh Şamil’in karşısında durmak **mümkün olmayan** bir şey.”(s.53)

“Gimri çarpışmasından sonra Kafkasyalıların lideri olan Gazi Muhammed, ağır yaralanınca, **şehit düşmeden** önce, yanına çağırdığı Şeyh Şamil’e.” (s.53)

“Gimri’de büyük kahramanlık gösteren Şeyh Şamil, düşman kuvvetlerinin püskürtülmesinde çok önemli **rol oynadı.**”(s.53)

“Ve oraya iki saat uzaklıkta bir köyde oturan Dağıstan’ın meşhur cerrahı, aynı zamanda Şeyh Şamil’in kayınpederi olan Abdülaziz Efendi’ye **haber verdi.**”(s.53)

“Gazi Muhammed’in **şehit düşmesinden** sonra yerine, Hamza Bey İmamlığa seçildi.”(s.54)

“Üç sene kadar **faaliyet gösteren** Hamza Bey, Hunzah Camisinde **şehit edildi.**”(s.54)

“Onun **şehit edilmesinden** sonra liderlik vazifesi Şeyh Şamil’e teklif edildi.”(s.54)

“Hatta **adaylar** bile **gösterdi.**”(s.54)

“**Göz göze geldiler.**”(s.55)

“Sonya **omuz silkti.**” (s.55)

“**İçinizden geçen** şeyi ben size söyleyeyim mi?”(s.55)

“Sizin, bizim hakkımızdaki bu görüşünüz, bizim durumumuza hiçbir şekilde **zarar veremez.**”(s.55)

“Ayrıca, **elimize geçen** Rus esirlerine, bizler insanca davranırken, sizinkilerin bizlere davranışını anlatsam kimin dağlı ve medeniyetsiz, kimin insanca hareket etmiş olduğunu iyi anlarsınız.”(s.56)

“Ama kaçması **mümkün olmadı.**”(s.57)

“Ben **gözlerimle gördüğümü** söylüyorum!”(s.57)

“Sonya, bir müddet **ses çıkarmadı.**”(s.57)

“Sonya, kırmaktan korktuğu Kerim’in **gönlünü almak** istercesine hararetle konuştu.” (s.58)

“Eğer ben, söylediğiniz gibi biriysem, halkımızın benden **üstün olduklarını** söyleyebilirim.”(s.58)

“Kerim **içini çekerek:**” (s.59)

“Sonya, **kalbinin sıkıştığını** hissetti bir an, Kerim’i bir kızla yan yana düşündü.”(s.59)

“Bu düşünce fena halde **canımı sıktı.**”(s.59)

“Şehirlisi de, köylüsü de, esnafı da, işçisi de, yani **idare edenle** idare edileni aynıdır.”(s.59)

“Biz de ise, mujik **adını verdiğimiz** köylüler, üzerinde yaşadıkları çiftliklerle, topraklarla alınıp satılırlar.”(s.60)

“Neden **aşağı görüyorsunuz?**”(s.60)

“Kimseyi de **aşağı görmeyiz.**”(s.60)

“Onlar, ruhlarının derinliklerinde size karşı **kin** ve haset **besliyorlar.**”(s.60)

“Sonya’ya gelince, Kerim’in nişanlı olduğunu öğrenince büyük bir **sarsıntı geçirmişti.**”(s.62)

“Artık eskisi gibi **gezip dolaşmıyor**, odasında uzanarak, gözlerini tavana dikerek düşünüyordu.”(s.62)

“Prensler, kontlar, baronlar, generaller **gözlerimin içine bakıyor**, bir işaretimi bekliyorlar.”(s.62)

“Her kızın **hayranlık duyacağı** bir kişi.”(s.62)

“Bakalım onun Zeyneb’i benimle **baş edebilecek** mi?”(s.62)

“Aynı durum kendi **başına gelseydi**, bu davranışı hoş bulur muydu?”(s.63)

“Yüzünü bile görmediği Zeyneb’i düşman olarak düşünüyor, ne yapalım, savaş halindeyiz, bu davranışım gayet olağan, diye **teselli buluyordu.**”(s.63)

“Bunun için **elinden gelen gayreti gösterecekti.**”(s.63)

“Bu **kararı verdikten** sonra, Kerim ile buluşmalarını daha da sıklaştırdı.”(s.63)

“Hatta bazıları onu atla yapılan bir yarışta **birinci gelmesi** dolayısıyla kutladılar, hayranlıklarını belirttiler.”(s.63)

“-Bu gördüğün zenginlikler **hoşuna gitti** mi, diye sordu.”(s.64)

“**Gözleri parlayan** Albay:” (s.64)

“Sonra **gözleri parlayarak**, onu yemek salonuna götürdüler.”(s.64)

“Biz **halden anlarız** dedi.”(s.65)

“Az önce, Albay’ın söylediklerini düşünen Kerim, bu defa da Sonya’nın ileri sürüldüğünü görünce, nasıl bir Rus **oyunu oynanacağını** düşündü.”(s.66)

“Zaman zaman **uykuları kaçmış**, durumunu düşünmüştü.”(s.66)

“Kendisine hazırlanan Moskof’un **tuzağına düşmemeliydi.**”(s.66)

“İhtiyarların anlattıkları **aklına geliyordu.**”(s.66)

“Bazı Altınordu Hanlarını ve Kırım Hanlarını Rusların nasıl kandırdığını ve sonra da işleri bitince, **yüzlerine güldüğü** bu adamları bir **paçavra gibi** nasıl attığını ya da öldürdüğünü biliyordu.”(s.66 - 67)

“Ondan, Moskof’un **ne gibi** bir beklentisi olabilirdi?”(s.67)

“Kurnazca davranmaya, Rusların tuzaklarını ya da hilelerini anlamamış gibi hareket etmeye **karar verdi.**”(s.67)

“Sonunda Albay **ağzından baklayı çıkardı.**” (s.67)

“Zenginliğe sahip olduğunuz gibi Sonya’yı da **ele geçirmiş** olacaksınız.”(s.67)

“Onun gözlerinde bir parıltı **fark edince**, konuşmasına sevinçle devam etti.”(s.67)

“**Aklını kullanacağını** biliyordum zaten.”(s.68)

“Bütün amacı Rusların **elinden kurtulabilmektir.**”(s.68)

“Kerim, **kendisini toparlar** gibi oldu.” (s.69)

“Rusların bu hilesine iyi bir **karşılık vermeliydi.**”(s.69)

“Albayın **yüzü güldü.**” (s.69)

“Kerim, Albayın **ağzını aradı.**” (s.70)

“Albayın ve bu suikasti hazırlayanların, kendisini mal ve para canlısı olarak bilmeleri **işine geliyordu.**”(s.71)

“Rusların oyunlarına o da aynı şekilde oyunla **karşılık vermeliydi.**”(s.71)

“Kerim **içinden**: “Size bir **oyun oynayayım** da görün!” düşüncesini **geçirdi**.”(s.72)

“Sonya, bu **haberi alınca kaskatı kesildi**.”(s.73)

“Tanımaya çalıştığı o zeki, mert Kerim, düşmanlarının isteklerine nasıl olur da **boyun eğdi**?”(s.73)

“Ama her seven genç kız gibi Sonya da, sevdiği erkeğin çok güçlü olmasını, hiçbir şeye **boyun eğmemesini** istiyordu.”(s.73)

“-Prensesin **haberini aldın** mı, diye sordu.”(s.74)

“Vazifeni tam bir şekilde **yerine getirdiğinden** ve her türlü övgüye layık olduğundan bahsediyor!”(s.74)

“Hiçbiri **umurumda değil**.”(s.74)

“Bir kişi var, ama onunla da evlenmemiz şimdilik **mümkün görünmüyor**.”(s.75)

“Sonya **omuz silkti**.” (s.75)

“Bırak anne, **üzerime** daha fazla **düşme**.”(s.75)

“Kızım, kimse bir **çaresine bakarız**.”(s.75)

“Duyduğun zaman **meraktan** değil de sinirden **ölebilirsin**.”(s.75)

“Gerçeği kabul etmeyecek biri olduğunu bildiğimden, bu sözleri söylemek **zorunda kalıyorum**.”(s.75)

“Senin prenslerini de, kontlarını da **cebinden çıkaracak** biri.”(s.76)

“**İzdirap çeken** kızını **teselli edeceği** yerde, ona büyük bir hırsıyla bakıyor ve ağzından:” (s.76)

“**Aklını kaçırmış** bu kız!”(s.76)

“Kerim’in Rusya’dan ayrılacağı düşüncesi genç kızı çok üzmüş bu yüzden annesine gizlediği sırrı açıklamak **zorunda kalmıştı**.”(s.77)

“Sonya’nın annesi **ağızına geleni söylemeye** devam ediyordu.” (s.77)

“Etrafında bunca prens, kont ve yüksek rütbeli subaylar varken, onları bırak da bir düşmana, bir Müslümana **gönül ver**.”(s.77)

“Annesini iyi tanıdığından cevap verse bile bunun **faydası olmayacağını** biliyordu.”(s.77)

“Çünkü o, karşısındakini dinlemez kendi **bildiğini okurdu.**”(s.77)

“Hizmetkarlar hanımlarının kızgınlığının kendilerine **zarar vermesinden** çekindiklerinden, **kaçacak delik arıyorlardı.**”(s.78)

“Sonya, odasında yatağına yatmış **gözlerini** tavana **dikmiş** ve **hayale dalmıştı.**”(s.78)

“Acaba böyle bir davranış onu **küçük düşürür** müydü?”(s.78)

“Ya Kerim, ona bir **yakınlık duymadığını** söylerse?”(s.78)

“Belki de yanına mecburen gelmişti, ama gözlerinden Sonya’ya **yakınlık duyduğu** anlaşılıyordu.”(s.78)

“Evet evet, o da kendisine **yakınlık duyuyordu.**”(s.78)

“Albayın teklifi **aklından çıkmıyordu.**”(s.80)

“Bir genç kıızı bile ileri sürmekten **yüzü kızarmıyor.**”(s.80)

“Koskoca kızın **haberi olmaz** mı?”(s.80)

“**Kim bilir** nasıl yetiştirildi bu kız?”(s.80)

“Bunu düşünmek, Kerim’in **yüzünü kızarttı.**”(s.81)

“Bana **hayran olduğu** duygusunu çok mükemmel şekilde verdi.”(s.81)

“Polonya’yı bilmem ama Kafkasya’da özgürlük hareketlerini **idare eden** ve Müslümanları Rus esaretinden kurtarmak için silaha sarılan Şeyh Şamil’in öldürülmesi ile Rusya büyük bir dertten kurtulmuş olacak.”(s.81)

“Üstelik bu hilelerini **açığa çıkarmalıyım.**”(s.82)

“Bu sinsiliklerini bir tokat gibi **yüzlerine çarpmalıyım.**”(s.82)

“İnkâr etmeleri de **mümkün olmamalı.**”(s.82)

“Sadece kendilerine kurnaz, karşılarındaki rakiplerini ahmak kabul eden Moskof’a, **haddini bildirecekti.**”(s.82)

“Albay ona **hak vermişti.**”(s.83)

“Kabul etmemem için **deli olmam** lazım, Cevabını vermişti.”(s.84)

“Çünkü Sonya’nın gelişi **işlerine geliyordu.**”(s.85)

“Sonya’ya bağlanacak Kerim, Rusların oyuncacı **durumuna düşmüş** demekti.”(s.85)

“Kerim, Albayı aldatmak için, Sonya’nın gelişinden heyecanlanmış ve çok sevinmiş gibi bir **tavır takındı.**”(s.85)

“-Bana **veda etmeden** mi gidecektiniz, diye sitemli konuştu.”(s.85)

“Ben, size **veda etmeyi** düşünüyordum, fakat bana size gitmemi söylemediklerinden, sadece bunu düşünmekle kaldım.”(s.85)

“Bir müddet sonra araba **gözden kayboldu.**”(s.86)

“Onu, düşman kurşunları ile yere serilmiş ve ölmüş bilenler, **gözlerine inanamıyorlardı.**”(s.87)

“O zamana kadar büyük bir matem içinde bulunan anası, babası ve Zeynep, sevinçten **çılına dönmüşlerdi.**”(s.87)

“Ana baba ocağı, bol kekikli, temiz havalı bu topraklarımız, arkadaşlarım, komşularım **gözlerimin önünden gitmediler** bir türlü.”(s.88)

“Bu arada Kerim, Şeyh Şamil’in yanına gitmiş ve ona **başından geçenleri** ve Rusların, suikast girişimlerini anlatmıştı.”(s.88)

“Onların bu hilesini **yüzlerine vurmalyız.**”(s.88)

“Her biri birer kahraman ve birer lider olan yiğitlerin de orada bulunması, köy halkının **bayram yapmasına** sebep olmuştu.”(s.88)

“Herkesin **yüzü gülüyordu.**”(s.89)

“Burada, **gözler önünde** olmaz.”(s.90)

“**Hava kararırken,** Hacı Murat buluşulacak ağacın üzerine çıktı.”(s.90)

“Hayır, böyle önemli bir görevi **gizli tutmak** gerekir.”(s.91)

“Bu işin başarılması halinde adın **tarihlere geçer!**”(s.91)

“Bir ikiadım **atmamıştı** ki, ağaçtan atlayan Hacı Murat ve çalılıarın arkasından çıkan naipler, Yuri’nin etrafını çevirdiler.”(s.91)

“Sırtından **soğuk terler boşanan** Yuri:” (s.92)

“Aldığı emri **yerine getiren** bir kişi olduğundan, **serbest bırakıldı.**”(s.92)

“Çarımızın tekliflerini size ulaştırmakla şeref duyuyorum, diyerek **söze başladı.**”(s.93)

“Sizi görüşmek için Tiflis’e **davet ediyor.**”(s.93)

“Kafkas Orduları Rus Kumandanı General Feze’nin bu sözleri karşısında İmam Şamil’in **gözlerinde şimşekler çaktı.**” (s.93)

“Bu sözleri sanki taş söylemişim gibi, Çar, hala görüşmek için beni Tiflis’e **davet ediyor.**”(s.93)

“Bu **davete icabet etmeyeceğimi** size vereceğim mektupla tekrar bildiriyorum.”(s.93)

“Bu yüzden, vücudumun parça parçakıyılacağını ve **sırtımı verdiğim** şu vatan topraklarında taş üstünde taş bırakılmayacağını bilsem, bu kesin kararımı hiçbir zaman değiştirmeyeceğim.”(s.93)

“Çar Nikola, **ateş püskürüyordu.**”(s.94)

“Korkarım ki **kabak** senin **başına patlayacak!**”(s.94)

“Bakan, Çarın odasına girerken, koltuğunun altındaki dosyadan **kuvvet almak** istercesine, onu sıktı.”(s.95)

“Kendisine **yol veren** yaveri, başı ile selamladı.”(s.95)

“Çar hiddetlendiği zaman onu yatıştırmak **mümkün olmazdı.**”(s.95)

““Sen **ne biçim** Savunma Bakanısın!” derse...”(s.96)

“Ben, o kadar ülkelere sahip olan ben, Şamil’in, benim askerlerimin binde birine bile sahip olmayan Şamil’in nasıl hakaretlerine **maruz kalıyorum.**”(s.97)

“Bu sözleri sanki taş söylemişim gibi, Çar, hala görüşmek için beni Tiflis’e **davet ediyor.**”(s.97)

“Bu **davete icabet etmeyeceğimi** bu mektubumla son defa size bildiriyorum.”(s.97)

“Vücudumun parça parça kıyılacağını ve **sırtımı verdiğim** şu vatan topraklarında taş üstüne taş bırakılmayacağını bilsem, bu kesin kararımı hiçbir zaman değiştirmeyeceğim.”(s.97)

“Okuması bittiği zaman Çar, koltuğunun kenarına bir **yumruk indirdi.**” (s.97)

“İki üç adamı ile koskocabir İmparatorluğa **meydan okuyor.**”(s.98)

“Hala bana **meydan okuyor.**”(s.98)

“Onu **yok etmek** lazım.”(s.98)

“Bunca emek **boşa gitti.**”(s.99)

“Rusların hakimiyeti altına girmenin aşağı bir şey olduğunu, Allah’ın bunun **hesabını soracağını**, Ruslarla çarpışmak, ölünceye kadar onlarla mücadele etmek gerektiğini, onlara aşıladı.”(s.99)

“Onu bir türlü **yok edemediniz.**”(s.99)

“**Elimizden geleni yaptık** Majesteleri.”(s.99)

“Fakat halkı onu o kadar çok seviyor ki, o sevgi **çemberini yarıp** bir türlü ona ulaşip **yok edemedik.**”(s.99)

“Yüzlerce fedai savaş alanında onu öldürmek için **ileri atılıyor**, ama o, sol eliyle kullandığı kılıçla kimseyi yanına yaklaştırmıyor.”(s.99)

“Şamil’i **yok etmek** bu durumda **şart oldu** demek.”(s.100)

“İslamiyet’i **yok ederek**, Kafkaslardaki ve diğer yerlerdeki Müslüman halkı yutmak...”(s.100)

“Şamil’i para ve mevkii ile **elde etmek** mümkün değil.”(s.101)

“Hepsini ayaklarının **altına alıyor.**”(s.101)

“Bunlar, Şamil’i ve askerlerini **yok etsinler.**”(s.101)

“Gerçi çok **kayıp verebiliriz** ama!..”(s.101)

“Zafer kazanmak için kayıpları **göze almak** gerekir Efendimiz!”(101)

“Atının nallarının altından kıvılcımlar fıskıran haberciler, Şeyh Şamil’e, düşmanın üç koldan geldiğini **haber verdiklerinde**, Dağıstan Aslanı Şamil, naiplerini topladı.”(s.102)

“Gazilerim, diye **söze başladı.**”(s.102)

“Birleşmelerine **fırsat vermeden yok edelim!..**”(s.102)

“Bunun üzerine İmam Şamil, Ahulgoh Kalesi’ni merkez yapmaya **karar verdi.**”(s.103)

“Siz üç bin kişilik bir akıncı birliği ile, sağdan gelen Moskof kuvvetlerini karşılayıp, yıpratma ya da **yok etme** yoluna gideceksiniz.”(s.103)

“Ben, beş bin kişi ile düşmana **baskın yapacağım**.”(s.103)

“Ahulgoth Kalesi’nde de savaş **hazırlıkları yapılırken**, Şeyh Şamil’in beş bin kişilik gaziler birliği ile ardından üç bin kişilik Ali Bey idaresindeki kuvvetleri, kaleden tekbir sesleri ile ayrıldılar.”(s.103)

“Beş bin gazinin: “ Allah! Allah!” nidaları, göklere yükselmeye ve düşmana **korku salmaya** başladı.”(s.103)

“Kafkasyalı Müslüman yiğitler, düşmanın tepesine bir **yıldırım gibi** inmişti.”(s.104)

“Rus askerleri, bu kılıçlara **karşı koyamıyor yerlere seriliyordu**.”(s.104)

“O mağrur Rus subayları, bir ikikılıç darbesinden sonra **yerlere serilip** kalıyorlardı.”(s.104)

“İmam Şamil, bu çarpışma sırasında da, çok sayıdaki Rusların kısılcasına düşmüş erlerinin **yardımına koşuyor** ve kükrercesine.” (s.104)

““Yiğitlerim!” diyerek onları **teşvik ediyordu**.”(s.104)

“Kafkas Müslüman erlerinin her biri bir **aslan kesilmişti**.”(s.104)

“Tecrübeli General Grabe, otuz bin kişilik ordusunun bu beş bin gazi **karşısında duramayacağını** görünce, bütün tedbir kuvvetlerini de **devreye soktu**.”(s.104)

“**Hava kararınca**, Ruslar rahat bir **nefes alabileceklerini** sanmışlardı.”(s.104)

“Dağıldıkları şu sırada onları **rahat bırakmamalıyız**.”(s.105)

“Gece de olsa bu saldırıyı devam ettirip, Moskof’u **yok etmeliyiz**.”(s.105)

“Bu sinsi ve **kan dökücü** düşman, yardım almadan **yok edilmeliydi**.”(s.105)

“Geçtikleri yerleri **yakıp yıkmışlar**, buğday tarlalarını atlarına çığnetmişlerdi.”(s.105)

“Hürriyet mücadelesi yapan gaziler, bütün bunları göz önünde bulunduruyor ve bütün güçlerini sarf ederek, düşmanı **yerlere sermeye** çalışıyorlardı.”(s.105)

“Ali Bey’in yiğitleri, çarpışa çarpışaormanın içine çekilmeye **meçbur kaldılar**.”(s.105)

“Ormanı çepeçevrekuşatan düşman, ormanı **ateşe verdi.**”(s.105)

“Aman dilemektense ölmeyi **üstün tutan** Ali Bey ve yiğitleri, zaman zaman Rus **çemberini yarıp** dışarı çıkmaya çalıştılar.”(s.106)

“Gaziler de tüfek ateşleri ile buna **karşılık vermeye** çalışıyordu.”(s.106)

“Ama top ateşlerine karşı tüfek ateşi ne kadar **faydalı olabilirdi** ki?”(s.106)

“Sonunda Ali Bey, ancak birkaç yüz süvarisi ile **çemberi yarıp**, Ahulgoh Kalesi’ne ulaşabildi.”(s.106)

“Kaledeki herkes, gazi ya da **şehit olmak** aşkı ile **yanıp tutuşuyordu.**”(s.106)

“İki yalçın tepeden **ibaret olan** Ahulgoh Kalesi, Müslümanlar tarafından canla başla savunulacaktı.”(s.106)

“İmam Şamil, savunma **hazırlıklarını yapmış**, herkese gerekli vazifeyi vermişti.”(s.107)

“Rusların top ateşleri de bir türlü **bitmek tükenmek bilmiyordu.**”(s.107)

“Bu ateşler sonucunda Ali Bey ve iki bin Müslüman **şehit düştüler.**”(s.107)

“General Grabe, İmam Şamil’i bir hile ile **ele geçirmek** istedi.”(s.107)

“Heyet, daha fazla **kan dökülmeden** Şeyh Şamil’in teslim edilmesini istedi.”(s.107)

“Generalinizle, eğer insanlıktan biraz nasibiniz varsa, aylardır toplarına hedef yaptığı bu müdafaasız kadın ve çocukları kaleden çıkarmak, **fırsat bulup** defnedemediğimiz şehitlerimize son vazifemizi yapmak için hiç olmazsa on beş günlük mütareke yapalım.”(s.108)

“Bu **kan dökücü** adamların eline küçük oğlunu nasıl teslim edebilirdi?”(s.108)

“O arada **gözü**, etrafındaki insanlara **ilişti.**”(s.108)

“Alçak Moskof’a oğlunuzu **rehin vermeyin.**”(s.109)

“İmam Şamil, derin bir **düşünceye daldı.**”(s.109)

“Bunca Müslümanı, kendi babalık şefkati yüzünden mi **feda edecekti.**”(s.109)

“Moskof, o zamana kadar hangi **sözünde durmuştu** ki...”(s.109)

“Bu kadar kardeşin, senin gitmenle rahat bir **nefes alabilecek.**”(s.109)

“Elini öpeyim, **hakkını helal et!..**”(s.109)

“**Helal olsun** oğlum!”(s.110)

“Rehineyi gören General Grabe’nin ve yanındaki apoletli, nişanlı Rus subaylarının **gözleri parladı.**”(s.110)

“Senin uğruna her şeyimi **feda ederim**, canımı da!”(s.110)

“Senin **gücün** her şeye **yeter.**”(s.110)

“Bu bakımdan, şimdilik topları susmuşken, **hazırlıkları yapmalıydı.**”(s.111)

“Derhal kadınlar, çocuklar ve ağır yaralılar uzaklaştırılsın, **şehit olan** yiğitler de defnedilsin!”(s.111)

“Derhal **harekete geçebilirler.**”(s.111)

“Kerim ve naipler koşarak emri **yerine getirmeye** başladılar.”(s.111)

“**Rehin almış** oldukları halde, on beş gün dolmadan saldırıya geçtiler.”(s.112)

“Bu adamlar, namus sözüne böyle **değer veriyorlardı.**”(s.112)

“Ama **elden geldiğince** çok Moskof askerini cehenneme gönderdikten sonra...”(s.113)

“**Şu sözünden dönen** namertlere **yol veriniz.**”(s.113)

“General Grabe’nin **gözleri** sevinçle **parladı.**”(s.113)

“Üzerlerine gelen on on beş Rus askerine karşı büyük bir cesaretle **karşı koyuyorlar** ve Rus askerlerini art arda **yerlere seriyorlardı.**”(s.114)

“Kaleden gitmemiş bazı kadınlar ve çocuklar da, gazilere **ellerinden geldiğince** yardım etmek için, düşmana taş atıyor, **kılıç sallıyor**, süngü ile çarpışıyordu.”(s.114)

“Her bir genç **aldığı yaralara aldırış etmeden** destan kahramanları gibi çarpışıyordu.”(s.114)

“Çarpışan İmam Şamil’in **yüreği yanıyordu.**”(s.115)

“Çünkü **gözlerinin önünde** ve ulaşamadığı yerde oğlu Muhammed Said’in ev Kerim’in **şehit olduğunu** gördü.”(s.115)

“Yiğitlerin çoğu **şehit düşmüştü.**”(s.115)

“Minik yavrusunu sırtına bağlayan İmam Şamil, düşmanla çarpışa çarpışa kendine **yol açtı** ve **geçit vermez** dağ yoluna doğru ilerledi.”(s.115)

“Düşman, dört ay şiddetli bir kuşatmadan sonra kaleyi **ele geçirebilmişti.**”(s.115)

“**Gözlerime inanamıyorum.**”(s.116)

“Her birinin **eceline susamış** düşmanı beklediğini iyi bil ve bunu Çarına **haber ver.**”(s.117)

“Silahlarınızın vücuduma **açtığı** üç **yarayı**, şifa kaynağı Dağıstan otlarından yaptığım ilaçlarla sararak, şimdiden yeni bir harbe hazırlandım.”(s.117)

“Gönlümde **açtığınız** evlat, eş ve kardeşlerime ait olan **yaraların** ise hiçbir önemi yoktur.”(s.117)

“Eğer Ahulghoh’da **aldığınız** kanlı **ders kafi gelmediyse**, Çarınızın bütün hazinelerini **ortaya dökerek** tekrar geliniz.”(s.117)

“Petrolünüz, Katerinalarınız gibi Nikola da ölecek, fakat **gözleri arkada kalacaktır.**”(s.118)

“Bu yüzden, çevresi ile **alakasını kesmişti.**”(s.119)

“Kendisine **hayran olan** subayları ve diğer erkekleri reddediyor, kimse ile görüşmek istemiyordu.”(s.119)

“Düşmanlığı **meydana getiren** sizlersiniz.”(s.120)

“Onların dinlerine ve vatanlarına **el uzattığı** için haksız tabii.”(s.120)

“Çarınızın ve babanın mücadele ettiği kişilerin yanına nasıl gidersin ve onları nasıl **haklı bulabilirsin?**”(s.120)

“Sonya’nın babası, kızını bu kararından vazgeçirmek istemiş, fakat bunda başarılı olamayacağını görünce, onu **serbest bırakmıştı.**”(s.121)

“Kerim **şehit olmuştu.**”(s.121)

“Daha sonra ilerlemiş, tehlike dolu uçurumları aşmış, bazı kayalıklara tırmanmış, vücudundan akan kanlara **aldırış etmeden** Çeçenlerin yurduna ulaşmaya çalıştı.”(s.122)

“Yürekleri, **şehit düşmüş** kardeşleri için **kan ağlıyordu.**”(s.122)

“Hepsi, bu mübarek kahraman alimi, şanlı gaziyi görmek ve **hayır duasını almak** arzusundaydı.”(s.123)

“Allah şahidimiz olsun ki, **son nefeslerimizi verinceye** kadar vatanımızı müdafaa edip, Ruslarla savaşağız.”(s.123)

“Söz veriyoruz ki, Moskof, ancak cesetlerimizi çignedikten sonra vatanımıza **ayak basabilir**, dediler.”(s.123)

“Bundan başka, Şeyh Şamil, çevre köylere gidip, **eli silah tutan** yiğitleri teşkilatlandırdı.”(s.124)

“Çünkü “Su uyur düşman uyumaz!” atasözünün ne kadar isabetli ve yerinde olduğu Rusların yeniden **harekete geçmeleri** ile belli olmuştu.”(s.124)

“General Grabe, Ahulgo Kalesi’ni **ele geçirmiş** olmanın sevinci ile, Rus Çarı Nikola’ya mektup yazmış, Şeyh Şamil’in maddi ve manevi güçlerini kaybettiğini belirterek, onu yakalamak için Çar’dan kendisine izin verilmesini istemişti.”(s.124)

“General Grabe aldığı izin üzerine **harekete geçti**.”(s.125)

“Bütün Çeçenistan’ı **yakıp yıkacağım**.”(s.125)

“Çeçenistan bölgesine girdiği ilk gün, bütün zorlamalarına rağmen sık ormanların arasında ancak üç kilometrelik **yol alabildi**.”(s.125)

“Ağaçların arkasına ve otların arasına sinerek, **fırsat buldukça** Rusları kurşunluyorlardı.”(s.125)

“General, hırsından **çılına dönmüştü**.”(s.125)

“-Nereden **atıldığı** belli olmayan bu **kurşunların** sahiplerini hala yakalayamadınız mı budalalar, diye bağıyor, **burnundan soluyordu**.”(s.125)

“Yine, **atılan kurşunlarla** pek çok Rus askeri **telef olmuştu**.”(s.125)

“Çeçenistan’da yirmi kilometrelik **yol alan** General Grabe, büyük bir şaşkınlığa ve ardından da **dehşete düştü**.”(s.126)

“Müslümanları **yok etmek**, Çeçen diyarını **yakıp yıkmak** için gelmiş Moskof askerleri, ne yapacaklarını şaşırmişti.”(s.126)

“**Başsız kalan** Rus ordusu iyice şaşırmişti.”(s.126)

“General, ordusunun yarısını kaybetmekle kalmamış, Müslüman yiğitlerin, topları, mühimmatı, cephaneyi ve erzakları **ellerine geçirdiklerini** görmenin üzüntüsünü duymuştu.”(s.127)

“Müslüman Çeçen yiğitleri, General Grabe’ye **indirdikleri** bu **darbe** ile, onun Ahulgoh’da yaptıklarının **cezasını vermiş** oldular.”(s.127)

“Bu zafer, bütün Kafkas yiğitlerinin ve halkının **yüzlerini güldürdü**.”(s.127)

“Şeyh Şamil’in Çeçen yiğitleri ile kazandığı bu zafer, Çar Nikola’yı üzüntüden **hasta etti**.”(s.127)

“Bu komutanlar, hep birlikte Kafkasya’ya girerek Şeyh Şamil’i **yok etmeye karar verdiler**.”(s.128)

“Elli bin kişilik bu Rus ordusu, dört koldan **harekete geçti**.”(s.128)

“Yani bir İmparatorluk, bir avuç yiğidi **yok etmek** için **yürüyüşe geçmişti**.”(s.128)

“Kafkas Müslümanlarının **kendi yağları ile kavrulmaları** gerekiyordu.”(s.128)

“Şeyh Şamil, eldeki askerlerden bin beş yüzünü **yanına almıştı**.”(s.129)

“Bunlarla, **başı sıkışan** birliklere yardım edecekti.”(s.129)

“**Akıl almaz** bir durumdu bu.”(s.129)

“Biz de, bütün gücümüzle, o asıl hedefleri **yok edeceğiz**.”(s.129)

“Votkayı **nefes almadan** içen General, elinin tersi ile bıyıklarını silerken:” (s.130)

“Şeyh Şamil’den bunun **acısını almalyız**.”(s.131)

“Çarımız da onu **gözünde** çok **büyüttü** canım.”(s.131)

“Bozgun halinde kaçıışı **gözlerimin önünden gitmiyor**.”(s.131)

“Birimiz evet sadece birimiz onun **hakkından gelirdik**.”(s.131)

“**Kim bilir** General Arguntinski de ne çok kızgındır.”(s.131)

“Askeri **eğitim almamış**.”(s.132)

“Nasıl olmuş da, General Klugenav, General Feze ve General Grabe ile diğer generaller onun karşısında **yenilgiye uğramışlar**?”(s.132)

“Fakat bizler, onu **yok edeceğiz**.”(s.132)

“Buraya gelmek zahmetine katlandıktan sonra, onu **yok etmeden** gider miyim hiç...”(s.132)

“Şeyh Şamil’i **yok etme** şerefine.”(s.132)

“İki General kadehlerini tokuştururken, bir Rus atlısı atını dört nala sürerek çadırın önüne geldi ve heyecanla inip generallerin karşısına gelince **selam verip**, hazırol vaziyetinde:” (s.132)

“Şeyh Şamil, Albay Vorotsof birliklerini **yok etmiş**.”(s.132)

“General Fraytag **yerinden fırladı:**” (s.132)

“**Saldırıya uğradık** Komutanım, diyerek General Svarts’a bilgi verdi.”(s.133)

“Ah nasıl oldu da bu **oyuna geldik**.”(s.134)

“Asker toplanıncaya kadar çok **kayıplar vereceğiz**.”(s.134)

“Şeyh Şamil’in askeri dehasını umursamamakla büyük **hata etmişiz**.”(s.134)

“Bu bize **ders olsun**.”(s.134)

“O sırada, Şeyh Şamil, bin beş yüz askeri ve iki topu ile bir günde yetmiş beş kilometrelik **yolu alarak**, Unsokul’daki düşman istihkamlarının önüne gelmişti.”(s.134)

“Askeri bir deha olan Şeyh Şamil, düşmanın yardım alabileceği yollara kuvvetler gönderecek, düşmanın yardım alma imkanını **yok etti**.”(s.134)

“Büyük bir Rus ordusunun geldiğini ve bu ordunun, Kafkasyalı Müslümanları **yok edeceğini** düşünen kaledekiler şaşırılmıştı.”(s.135)

“Bu yıldırım hareketi Rus subaylarının **aklını başlarından almıştı**.”(s.135)

“Hacı Murad ve Kabet Muhammed, bu fetih hareketinde çok üstün bir **gayret göstermişti**.”(s.135)

“Fakat bu kaleyi şimdilik **ellerinde tutmanın** bir yararı olmadığını bildiklerinden, kaleyi dinamitle **havaya uçurdular**.”(s.135)

“Bu görülmemiş felaket esnasında, Şeyh Şamil’in askerleri adeta **yıldırım gibi** arkadan dolaşarak, ateş etmekte olan Rus bataryasını bastı ve bütün topları **ele geçirdi**.”(s.136)

“Bu **üzüntü verici** baskından, suya atlayan birkaç kişi kendisini kurtarabildi!”(s.136)

“General Argutinski, Kafkasya’da hareketlerde bulunmuş olan Klugenav ile hareket etmeyi **uygun bulmuştu**.”(s.137)

“Bir sabah, atı ile **kan ter içinde** gelen bir haberci çok üzücü haberler getirdi.”(s.137)

“Şeyh Şamil Unsokul’u **ele geçirdi.**”(s.137)

“Üstelik Unsokul’un **yardıma koşan** Binbaşı Passak, Haraçi köyü civarında Şeyh Şamil’in gönderdiği İbrahim Hacı, idaresindeki kuvvetlerin saldırısı ile **yenilgiye uğradı.**”(s.137 - 138)

“Evet komutanım, kaçmak **zorunda kaldı.**”(s.138)

“Kaçmasaydı, Unsokuldakilerin **durumuna düşebileceğini** söyledi.”(s.138)

“Haraçi de **ellerine geçti.**”(s.138)

“Göndermişsiniz Generalim, fakat Şeyh Şamil, Haraçi’ye gelen yardım kuvvetlerini **baskına uğrattı** ve topları **ele geçirdi.**”(s.138)

“Şeyh Şamil’in komutanlarından Musa Hacı, Haraçi’yi **ele geçirdi.**”(s.138)

“Gidemedi Komutan’ım, Şeyh Şamil Balakan’ı da **ele geçirdi.**”(s.138)

“Balakan gibi askeri gücü çok fazla olan bir kale, nasıl Şeyh Şamil’in **eline geçer?**”(s.138)

“Şeyh Şamil, Haraçi’ye gelen yardımı **yok ettikten** sonra **ele geçirdiği** toplarla Balakan önlerinde göründü ve bu toplarla kaleyi dövmeye başladı.”(s.139)

“Fakat sonunda Şeyh Şamil ve askerleri kaleyi **ele geçirdiler.**”(s.139)

“General Klugenav üzüntü ile **yüzünü buruşturdu.**” (s.139)

“**Harekete geçelim.**”(s.139)

“Generallerim, size kötü bir **haber** daha **vermek** zorundayım.”(s.139)

“Maalesef Satanah da, Şeyh Şamil’in **eline geçmiş.**”(s.139)

“Şeyh Şamil, şiddetli bir saldırıdan sonra kaleyi **ele geçirmiş.**”(s.140)

“Şeyh Şamil, oradaki silahları ve cephaneyi de **ele geçirdi** demek.”(s.140)

“Diğer kalelerin akıbetleri **gözünü** oldukça **yıldırmişti.**”(s.141)

“Kurtarıcı kuvvetleri görünce rahat bir **nefes aldı.**”(s.141)

“Generaller **bıyık altından güldüler.**”(s.141)

“Tabii, onlar gibi ünlü iki Generale saldırması **mümkün olabilir** miydi ki?”(s.141)

“Şeyh Şamil, bu iki meşhur general ile çarpışmayı **göze alamadığından**, bulunduğu yerleri terk ediyormuş!..” denildiğini duymuştu.”(s.141)

“**Ne gibi?**”(s.141)

“**Ne gibisi** var mı?”(s.141)

“Bulduğu yeri terk ederken, arkadan yetişip **yok edebiliriz** onu.”(s.141)

“Bizim karşımızda tutunamayacağını iyi bildiğinden çekilmek **zorunda kaldı.**”(s.142)

“Bu dağlıyı **gözümüzde** fazla **büyüttük** galiba!”(s.142)

“Onu **yok etmek** için hemen **harekete geçelim.**”(s.142)

“Haraçi’nin, Balakan’ın ve Satanah’ın **öcünü alalım.**”(s.142)

“Hunzah Kalesi’nde çok sayıda asker ve cephane olduğunu bildiği için, Hunzah Kalesi’ne saldırmayı **uygun bulmamıştı.**”(s.142)

“Onlara **zarar gelmesini** istemiyordu.”(s.142)

“Bu bakımdan da, Hunzah Kalesi’ndeki düşmanı kendi **üzerine çekip, yok etmeyi** düşünmüştü.”(s.142)

“**Yıldırım gibi** gelen bir yiğit atlı beklediği haberi getirdi.” (s.143)

“Çünkü süvarileri, at üzerinde **rüzgar gibi** giderlerken, atın yanından aşağıya sarkabiliyorlar, tek elle dizginleri tutarken diğer elle de, kavradıkları tüfekleri ateşleyerek Rus askerlerini ardı ardına deviriyorlardı.”(s.143 - 144)

“İyi bir talim görmüş olmalarına rağmen Rus askerleri **şaşkına dönmüştü.**”(s.144)

“Fakat subaylarının tehditleri üzerine **gayret göstermeye** başladılar.”(s.144)

“Kafkasyalı bu erleri **yok etmeliydiler.**”(s.144)

“Bu emri alan Rus askerleri, **ileri atıldılar.**”(s.144)

“Yine Ruslardan **ele geçirilmiş** olan büyük toplar gürlemeye başlayınca, gazileri kaçırdıkları sevinci ile **ileri atılmış** olan subaylar ve askerler, **yerlere serilmeye** başladı.”(s.144)

“Generaller, çok ağır **kayıplar verdiklerini** görünce, saldırıyı durdurup, geriden toplar getirttiler.”(s.144)

“İmam Şamil, derhal **kararını verdi.**” (s.145)

“Generaller, **esir düşmemek** için atlarının başlarını Hunzah Kalesi’ne çevirerek kaçmaya başladılar.”(s.145)

“Kaleye vardıklarında kale kapılarını kapadıktan sonra, derin birer **nefes aldılar.**”(s.145)

“Kale önlerine bir birlik bırakarak, onlardan, kaleyi **kontrol altında tutmalarını** istedi.”(s.145 - 146)

“Şeyh Şamil’in böyle zaferler kazanmasının tek sebebi, **akıl almaz** şahsi bir güce, zekaya ve atılganlığa sahip olmasıdır.”(s.146)

“Askeri bir **eğitim almayan** bu zatın, çok büyük bir deha olduğunu kabul etmek zorundayız.”(s.146)

“Şeyh Şamil’in bu üstünlüğü, bizim en meşhur ve en tecrübeli kumandanlarımızı pek çok defalar **içinden çıkılmaz** hallere düşürmüştür.”(s.146)

“**Akıl** ve muhakemeye **sıgmayan** bu yürüyüş, sürat bakımından fevkalade olduğu kadar, askerlik sanatı, isabetli ve ani **karar verme** bakımından önemlidir.”(s.146)

“Şeyh Şamil, **karar verdiği** hedefe tereddüt etmeden yürümekte ve en güç durumlarda bile manevi kuvvetinin sarsılmasına **meydan vermeden**, şiddetli **darbelerini**, birbiri ardına **indirmektedir.**”(s.146)

“Avaristan’da **elde ettiği** başarılarının yanı sıra, en kuvvetli istihkamlarımızı üst üste **zapt etmiştir.**”(s.147)

“Daha da **ileri giderek**, Avaristan dahilinde **faaliyette bulunan** en büyük savaş birliklerimizi her taraftan sıkıştırarak, Hunzah Kalesi’ne sığınmaya mecbur etmiştir.”(s.147)

“Böylece, Dağıstan’ın bu önemli bölgesi İmam’ın **eline geçmiştir.**”(s.147)

“Şeyh Şamil karşısında, her şeyden **medet uman** Çar Nikola, General Gurko’nun bu raporunu okuduğu zaman:” (s.147)

“Onu tanıdığına göre, Şamil’i **yok edebilir!**”(s.147)

“Rus Savunma Bakanlığı General Gurko’ya hem yetkisini bildirdi ve hem de ona büyük askeri **yardımda bulundu.**”(s.147)

“Onların Temirhan Şura’da toplanmasını, o sıradaki siyaseti için **uygun bulan** İmam Şamil, Hunzah’ı kuşatmış olan naiplerine, Temirhan Şura yolunu açmalarını bildirdi.”(s.149)

“Yine Şeyh Şamil’in bir **baskınına uğramaktan** korkan iki general, korka korka emirlerindeki askeri birliklerle Hunzah’tan çıkıp, Temirhan Şura’ya geldiler.”(s.149)

“İmam Şamil onlara **nasihatlerde bulundu** ve:” (s.149)

“Özgürlük, O’nun, sevdiği kullarına **layık gördüğü** en büyük ihsandır.”(s.149)

“Gittiği her kabile, onun yanında tövbe etti ve İmam’a büyük sevgi ve **yakınlık gösterdiler.**”(s.150)

“Beylerimiz ve reislerimiz arasında **baş gösteren** anlaşmazlıklar yüzünden, Sizi Dağıstan’a **davet etmiştik.**”(s.150)

“Siz, Çarınızın kimseyi aldatmayacağını, **baskı yapmadığını**, hakların ve hürriyetlerin koruyucusu olduğunu söylediniz.”(s.150)

“Tatlı dilinize kapılarak, pek çok defa aldandığımızı, kandırıldığımızı anladık, fakat **iş işten geçmişti.**”(s.150)

“Senelerdir Çarınıza ve hükümetinize hiçbir menfaat ve mükafat beklemeden bütün gücümüzle **hizmet ettik.**”(s.150)

“Siz ve idarecileriniz, memleketimizde hiçbir vicdanın ve insafın kabul edemeyeceği **baskı** ve işkenceler **yaptınız.**”(s.150 - 151)

“Nihayet, daldığımız gaflet uykusundan kurtularak, kahraman İmam Şamil’in **yanında olmaya karar verdik.**”(s.151)

“Bu yazımız **elinize geçtiği** andan itibaren, hiç düşünmeye **lüzum** bile **görmeden** ülkemizden defolup gidiniz.”(s.151)

“Büyük ve gayet iyi korunan Gergebil Kalesi’ni **ele geçirmesi**, onun askerlik dehasını bir defa daha gösterir.”(s.151)

“Bu bakımdan yakınlarla sokulmak **mümkün olmuyordu.**”(s.151)

“İşte bu durumları gören ve gazilerin **kayıplar vermesini** önlemek isteyen İmam Şamil, bir gecede, kalenin burçları yüksekliğinde ağaçtan kalecikler yaptırdı.”(s.151)

“Sabahleyin **gözlerini açan** Ruslar, etraflarının ağaçtan yapılmış hareketli kalelerle çevrilmiş olduğunu görünce şaşkırdılar.”(s.151)

“Bu arada, Gergebil’e beş tabur asker ve dört topla yardıma gelen General Gurko, Kabet Muhammed’in idaresindeki bin kadar Gazi’nin **saldırısına uğrayınca**, Gergebil’e yardım etmek **şöyle dursun**, esir olmaktan kurtulmak için kaçmıştı.”(s.152)

“Gergebil’i **ele geçiren** İmam Şamil, bu kaleyi **havaya uçurdu**.”(s.152)

“Şamil, Temirhan Şura’yı da **ele geçirmek** istiyordu.”(s.152)

“İmam Şamil’in Temirhan Şura’yı **ele geçirmesinden** korkan General Gurko, o üstün kuvvetlerine rağmen çevresindeki Rus birliklerinden yardım istedi.”(s.152)

“Ayrıca, Ziran istihkamlarında altı tabur asker ve on sekiz top ile önemli bir tugayı kumanda eden Yarbay Passek de, General Gurko’nun **yardımına koşmak** istedi.”(s.152 - 153)

“Fakat Hacı Murad’ın ve Kabet Muhammed’in birlikleri karşısında, **adım atıp** kaleden çıkmaya cesaret edememişti.”(s.153)

“Her bir yiğidin **alınlarından öpülecek** gaziler olduğu ortadadır.”(s.153)

“Zaten böyle olmasa, bir avuç Müslüman – Türk yiğidinin koca bir imparatorluk olan o zamanki Rusya’ya **meydan okuması**, Çarı devamlı endişelendirmesi **mümkün olabilir** miydi?”(s.153)

“İmam Şamil, Temirhan Şura’daki General Gurko kuvvetlerinin çok olduğunu ve oldukça fazla cephaneye sahip bulduklarını bildiğinden, kaleye yeni bir saldırı yapıp **kayıp vermek** istemiyordu.”(s.153)

“Hiçbir şeyi **şansa bırakmayan** Şeyh Şamil, İdris Hacı kumandasında bir kuvveti, Hacı Murad’ın yardımına gönderdi.”(s.153)

“Şanlı yiğitlerin saldırılarından **gözü** iyice **korkmuş** olan Rus Generalleri, tedbirli hareket etmişlerdi.”(s.154)

“Bütün birlikler çıktıktan sonra da saldırıya geçip, onları **yok etmeye** çalışın!”(s.154)

“Passek, bu oyunun **farkına varamadı**.”(s.154)

“Fakat bir anda yetişen Hacı Murad’ın emrindeki yiğitler, Passek’in askerlerine **baskın yaptılar**.”(s.154)

“**Dehşete düşen** Passek, öncü birlikleri ile kaçımaya başladı.”(s.154)

“Çar, elini şakağından hızla çekerek, masaya bir **yumruk indirdi.**”(s.155)

“**Rezil etti** beni de, ordumu da...”(s.155)

“Çar, yine masaya bir **yumruk indirdi.**” (s.156)

“Sen **aklını mı kaçırdın** Çerişev?”(s.156)

“Şeyh Şamil bu kadar kısa zamanda, savaş tarihinde ender rastlanan böyle büyük bir zaferi kazanmakla Avaristan’ı baştan başa **elimizden aldı.**”(s.156)

“Binlerce askerimizi savaş meydanında **yok etti.**”(s.156)

“İki binden ziyade erimizi de **esir aldı.**”(s.156)

“Bu beceriksiz generaller, **rezil ettiler** beni.”(s.157)

“Çar, yine masaya bir **yumruk indirdi.**” (s.157)

“Unsokul, Balakan, Moksok, Ahalçi, Tsanah, Hasat, Gergebil, Burunduk, Hunzah, Nizovaya, Ziran, Gimri gibi en önemli üslerimizi, mevzilerimizi tamamen **ele geçirip** temelinden tahrip etti.”(s.158)

“Rusya’ya çok **pahalıya mal olan** bu Avaristan muharebelerinde yaptığımız müthiş masrafları, verdiğimiz korkunç insan ve malzeme kayıplarını **hesap edecek** olursak, bu savaşın Kafkasya’da yaptıklarımızı en kanlı ve zararlısı olduğu meydana çıkar.”(s.158)

“Bu savaşlar, Müslüman Türklerin morallerini yükseltmekten ve bizi **aşağı görmelerinden** başka bir şeye yaramadı.”(s.158)

“Bu yenilgilerimizden sonra Kafkasya’daki Müslüman Türkler bizi **adam yerine koyacaklar** mı?”(s.158)

“Ona **yetkiler verecek** olursanız, eminim ki isteklerinizi gerçekleştirecektir!”(s.159)

“Şimdiye kadar neden **aklıma gelmedi** ki?”(s.159)

“Bütün ordularım bu uğurda **feda olsun.**”(s.160)

“Bunun karşılığında sizden, Şeyh Şamil’i ölü veya diri olarak **ele geçirmenizi** ve Dargo denilen yuvasını **kasıp kavurarak** çiğnemenizi istiyorum.”(s.160)

“Vorontsof, ayakta askerce bir **selam verdi.**” (s.160)

“Şeyh Şamil, ölü veya diri **ele geçirilecek**, Dargo’da taş üstünde taş kalmayacak şekilde tahrip edilecek.”(s.161)

“Haydi **yolunuz açık olsun.**”(s.161)

“General Vorontsof, sarsılarak gittiği arabada derin **düşüncelere dalmıştı.**”(s.161)

“Kaç tane savaşa girdim fakat hiçbirinde bu derece **heyecan** ve endişe **duymadım.**”(s.161)

“Ya başarılı olamaz da, benden önceki generallerin **durumuna düşersem?**”(s.162)

“General Klugenav, General Fraytag ve diğer generalleri de **yabana atma** Dimitri!”(s.162)

“**Tedbir almış** olsalardı bile Şeyh Şamil onları yine yenerdi.”(s.162)

“Ya, biz de **yenilgiye uğrarsak.**”(s.163)

“Bu yüzden de, **gözümüzü dört açmalıyız.**”(s.163)

“Biliyoruz Generalim, **elden gelen** de yapılacaktır muhakkak.”(s.164)

“Kafkasya baştan başa **ele geçirilecek**, Dargo’da taş üstünde taş bırakılmayacaktır.”(s.164)

“**Ses çıkarmadı.**”(s.164)

“Şeyh Şamil’in yetiştirdiği gaziler, ani **baskınlar yaparak** Vorontsof’un ordusunu eritmeye başladılar.”(s.164)

“Perişan bir şekilde **geri dönerken**, Dimitri’ye:” (s.165)

“Koskoca Rus İmparatorluğu’nun ezici kuvveti ve büyüklüğü karşısında, tek bir adamın bir avuç insanla nasıl olup da mücadeleye devam ettiğini ve her defasında saldırı halinde olduğunu **aklım almıyor**, diyerek aczini belirtti.”(s.165)

“Demek, Moskof şimdi de köyleri **yakıp yıkıyor** ha, diye sordu.”(s.166)

“**Akıl almaz** işkencelerde bulunuyorlar.”(s.166)

“Sizi **ele geçirememenin** hırsı ile köylülerimize işkence ediyorlar.”(s.166)

“Gün geçmiyor ki, **baskın yapmasınlar.**”(s.166)

“Şeyh Şamil’in **gözleri yaşarmıştı.**”(s.166)

“Ancak bazı köylüler Rus zulümlerinden kurtulmak için, Ruslarla barış yapmaya **karar verdiler.**”(s.167)

“Hayatının Türklerin özgürlüğüne adayan, Rusya İmparatorluğu’na **meydan okuyan**, canını, evlatlarını, rahatını **ortaya koymuş**, sıkıntıları tercih etmiş İmam Şamil’e, bu karar nasıl söylenebilirdi?”(s.167)

“Böyle bir **karar almış** köylüler, düşündüler taşındılar ve sonunda bunu Şeyh Şamil’in annesi vasıtasıyla söyletmeye **karar verdiler.**”(s.167)

“O sırada da, İmam Şamil Rusların Müslümanlara yaptığı zulümleri önlemek için **harekete geçmeye** hazırlanıyordu.”(s.167 - 168)

“Bunun için de, Rusların, ihtiyarlara, kadınlara ve çocuklara, daha doğrusu silahsız halka yaptığı işkenceleri, insanlığa yakışmaz hareketlerini anlatıyor ve savaştan çekilmenin, Ruslarla anlaşmanın **mümkün olmadığını** söylüyordu.”(s.168)

“Dinini yaşayabilmek için, vatanlarını korumanın en büyük ibadetlerden olduğunu, bu uğurda **şehit olanların** cennette kazanacağı mükafatlardan bahsediyordu.”(s.168)

“**Selamını verdikten** sonra, büyük bir hürmetle:” (s.168)

“Kendisini cihada adanmış İmam Şamil, **beyninden vurulmuşa döndü.**”(s.168)

“Ruslarla İslamiyet’i **yok etmeye** çalışan o vahşi insanlarla mı anlaşma yapacaktı?”(s.168 - 169)

“Gözlerinin önüne, süngülenmiş ihtiyarlar, kadınlar, çocuklar ve **yakılıp yıkılmış** o avullar geldi.”(s.169)

“Hatta götürülemeyecekleri için, Müslümanlara **zarar vermiş** olmak için öldürülmüş hayvanlar...”(s.169)

“İmam Şamil’in **aklı almıyordu** bunu.”(s.169)

“**Ses çıkarmıyor, renkten renge giriyordu.**”(s.169)

“**Yüreği yandı.**”(s.169)

“**Dilim tutulsaydı** da, oğluma böyle bir teklifte bulunmasaydım.”(s.170)

“İmam Şamil, çok güç durumlarda **namaza durur**, günlerce yemeden içmeden o işin halledilmesi için, Allah’a dua ederek yalvarırdı.”(s.170)

“Din ve vatan için, bir değil binlerce ana, oğul **feda edilir.**”(s.170)

“Bu şekilde teklifte bulunan, muhterem Anam **cezasını çekecektir.**”(s.170)

“Halk **nefes almadan** bekliyordu.”(s.171)

“Dargo’da **çıt çıkmıyordu.**”(s.171)

“O mübarek Ananın da, yaptığı hatanın üzüntüsü ile rengi solmuş ve **omuzları çökmüştü.**”(s.171)

“Bunu duyanların **gözleri yaşardı.**”(s.171)

“Bazıları da **dikkat kesilmiş** İmam’ın annesine vereceği cevabı bekliyordu.”(s.171)

“İhtiyar Ana, **cezasını çekmek** için yürümeye başladı.”(s.171)

“İmam Şamil, o Ruslara **kan kusturan** yiğitler yiğidi anasının yanına varıp, **diz çöktü** ve anasının ellerini öperek helalleşti.”(s.171)

“Sonra **ayağa kalkarak**, Dargolulara.” (s.171)

“Bu yaptığı hatasının cezasını da manevi olarak şu ana kadar **çektığı ızdıraplarla** ödemiştir.”(s.172)

“Herkes yerinde **donup kaldı.**”(s.172)

“Emri **yerine getirmekte**, bir an bile tereddüt edip elleri titreyenlere yazıklar olsun.”(s.172)

“Herkes **dehşete düşmüştü.**”(s.172)

“Onun bu durumuna dayanamayan bazı öğrencileri **ileri atılarak**, geri kalan sopaların kendilerine vurulmasını istediler.”(s.173)

“Yüz sopa tamamlandığında, İmam Şamil herkesin şaşkın bakışları arasında **ayağa kalkarak**, ellerini açtı.” (s.173)

Benzetme

Romanda otuz üç kez benzetme kullanılmıştır. En sık kullanılan benzetmeler, ikişer kez kullanılan “destan kahramanı gibi” ve “yıldırım gibi”dir. Romandaki benzetmeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Şimdi sen, **yarım bir elma gibisin.**”(s.9)

“Gimri Muharebesinde, sol eline aldığı kılıcı, **pervane gibi** sallayarak düşmanı nasıl biçtiğini pek çok kişi görmüştü.”(s.16)

“O cengi görenler: “İmam Şamil, Gimri çarpışmasında **sanki bir devdi!**” diyorlardı.”(s.16)

“Yiğitler geçerlerken, kızlar, başlarını başka tarafa çevirmişlerdi; ama hepsinin de kalpleri, **kafeslerinde çırpınan kuşlar gibi** atıp duruyordu.”(s.17)

“Kara yağız, **aslan gibi** bir delikanlı...”(s.17)

“At üzerinde bir **heykel gibi** giderken, kalbinde kopan fırtınaların kimse farkında değildi.”(s.17 - 18)

“O akşam, avulda **sanki bir bayram vardı.**”(s.18)

“Prens, **kadınlar gibi** kokular saçıyordu.”(s.27 - 28)

“Şu halde elimizde **esir gibi** bir şey!”(s.43)

“Sonya, ses çıkarmadan Binbaşı’ya, kızlara ve bir **heykel gibi** duran Kerim’e bakıyordu.”(s.45)

“Bu dağlardan, insana hayat veren su pınarları fişkırıyor, **buz gibi** ve içimi çok tatlı olan sular.”(s.50)

“**Bir destan kahramanıdır o.**”(s.51)

“**Dağistanımızın aslanı...**”(s.51)

“Allah’ın biz **Dağistan halkına bahsettiği hediyedir.**”(s.51)

“Rusların, Kafkasya’daki Müslüman Türkleri esaret altında alma gayretlerinin karşısına, bir **çelik kale gibi** dikildi.”(s.51)

“Kalbine **bir hançer gibi** saplanan bu söz karşısında Sonya, heyecanla sordu.” (s.59)

“**Bir sırtlan gibi** hareket eden, köylerinde çeşitli zulümlerde bulunan Ruslar, kendisine çok iyi davranıyordu.”(s.66)

“Bazı Altınordu Hanlarını ve Kırım Hanlarını Rusların nasıl kandırdığını ve sonra da işleri bitince, yüzlerine güldüğü bu adamları bir **paçavra gibi** nasıl attığını ya da öldürdüğünü biliyordu.”(s.66 - 67)

“Sonya’nın annesi, **buz kalbına dönmüştü.**”(s.76)

“O zamana kadar büyük bir matem içinde bulunan anası, babası ve Zeynep, sevinçten **çılına dönmüşlerdi.**”(s.87)

“Saray erkanı Çara gözükmemek için **sessiz gölgeler gibi** sarayın içinde görünüp kayboluyordu.”(s.94)

“Bu çarpışmada İmam Şamil, **bir destan kahramanı gibiydi.**”(s.104)

“Kafkasyalı Müslüman yiğitler, düşmanın tepesine bir **yıldırım gibi** inmişti.”(s.104)

“İmam Şamil, bu çarpışma sırasında da, çok sayıdaki Rusların kısılcasına düşmüş erlerinin yardımına koşuyor ve **kükrecesine:**” (s.104)

“Kafkas Müslüman erlerinin her biri bir **aslan kesilmişti.**”(s.104)

“Kalenin etrafı, **karınca gibi** kaynayan Rus askerleriyle çevrilmişti.”(s.107)

“Her bir gençaldığı yaralara aldırış etmedendestan **kahramanları gibi** çarpışıyordu.”(s.114)

“General, hırsından **çılına dönmüştü.**”(s.125)

“Bu görülmemiş felaket esnasında, Şeyh Şamil’in askerleri adeta **yıldırım gibi** arkadan dolaşarak, ateş etmekte olan Rus bataryasını bastı ve bütün topları ele geçirdi.”(s.136)

“**Yıldırım gibi** gelen bir yiğit atlı beklediği haberi getirdi:” (s.143)

“Çünkü süvarileri, at üzerinde **rüzgar gibi** giderlerken, atın yanından aşağıya sarkabiliyorlar, tek elle dizginleri tutarken diğer elle de, kavradıkları tüfekleri ateşleyerek Rus askerlerini ardı ardına deviriyorlardı.”(s.143 - 144)

“İyi bir talim görmüş olmalarına rağmen Rus askerleri **şaşkına dönmüştü.**”(s.144)

“Hayranlık çekecek biniciler, atlarının üzerlerinde **kuş gibi** uçarak, geniş bir daire çevirdiler.”(s.145)

İkileme

İncelediğimiz romanda ikilemeler, yüz yirmi iki kez kullanılmıştır. En çok kullanılan ikileme türü, kırk beş kez kullanılan, aynı kelimenin tekrarı ile yapılan (ağır ağır, lapa lapavb.) ikilemedir. En çok kullanılan ikileme ise altı kez kullanılan “bol bol” dur. Romanda bulunan ikilemeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Petersburg’un büyük kilisesinin çanı, **ağır ağır** ve uğultularla çalarak, gece yarısını ilan ediyordu.”(s.5)

“**Lapa lapa** kar yağıyordu.”(s.5)

“Son çan sesi de uğultularla **yavaş yavaş** uzaklaşıp bitince, Sonya:” (s.5)

“Nedense hiç mi hiç hoşlanmıyorum şu çan sesinden diye **kendi kendine** konuştu.”(s.5)

“Baharla güneş, birbirinden ayrılmayan bu iki dost, **el ele** verip, kışın üstünlüğüne son vermişlerdi.”(s.11)

“Değneklerine dayanarak yürüyen kocakarılar, yanlarına aldıkları gelinleri ve torunları ile **eğilip kalkarak**, şifalı otlar topluyordu.”(s.11)

“Bir kağnı arabasının peşinden gelen **elli elli beş** yaşlarındaki üç ihtiyar adamdan biri, çitlerle çevrilmiş bir bahçeyi gösterdi.” (s.12)

“Moskof gelecek olsa, hepsini kökünden **kesip atar**.”(s.12)

“Ben de, **hasta hasta**, onun konuşmasını dinlemek için gitmişim.”(s.13)

“Kızlar bu şekilde konuşurlarken, o anda çocukların **çığlık çığlığa** koşuşturdukları ve:” (s.15)

“Zeynep’in de gözleri **ışıl ışıldı**.”(s.18)

“Köylerimize her ne şekilde **olursa olsun** ayak basmalarını istemem.”(s.20)

“Yapılan çarpışmalarda, İmam Şamil ile **yüz yüze** gelmemişti.”(s.21)

“Rus Generali Kluk Von Klugenav, sapsarı, **iri yarı** bir adamdı.”(s.21)

“General, Dağıstan sınırına girdikleri andan itibaren, İmam Şamil’in yiğitleri tarafından **adım adım** izlendiklerini ancak o zaman anlayabildi.”(s.22)

“Çarın, göz kamaştırıcı bu şeytani teklifi, İmam Şamil’i **acı acı** güldürdü.”(s.23)

“Kahraman halkımın kalplerine kök salan bu eşsiz zafer inancını kökünden kazımadıkça, bu mübarek varan topraklarını en son kaya parçasına kadar **karış karış** müdafaa etmekten bizi men edemeyeceksiniz.”(s.23)

“General yolda giderken hep bunları düşünüyor ve sıkıntıdan **soğuk soğuk** terliyordu.”(s.24)

“Aşçılar **harıl harıl** yemekler hazırlıyor, hizmetçiler koşuşarak evi temizliyordu.”(s.25)

“Sonya’nın annesi gibi **iri yarı** bir kadın olan Prenses:” (s.28)

“Çiftliklerinde binlerce mujik yani topraklarının kölesi olan, her türlü haktan mahrum zavallı, **aç sefil** Rus köylüsünün alın terleri ile kazandıkları paraları, Prens ve Prensese **avuç avuç** harcamaktan zevk alırdı.”(s.29)

“Hizmetçilerin omuzlarından aldığı samur kürkünden sıyrıldığı zaman, yaşlı haline rağmen giydiği **pırıl pırıl** ve göğsü açık bir elbise ile kaldı.”(s.29)

“**Kolay kolay** da bozulacağı benzemiyor.”(s.32)

“Böyle bir teklif onu **birdenbire** şaşırttı.”(s.35)

“Tabii, diyerek **yavaş yavaş** kapıya yürüdü ve dışarı çıktı.”(s.36)

“Havanın kararmasına az bir zaman kala arabalar koca konağa **gidip gelmeye** ve insan taşımaya başlamıştı.”(s.38)

“Havanın kararmasına yakın işlerini tamamlayabilmiş olan hizmetkarlar, **giyinip kuşanıp** konukları karşılamak için hazırlandılar.”(s.38)

“İkisi de **göz göze** geldiler.”(s.45)

“Karşılaştıkları andan itibaren Kerim’in hayalini gözlerinin önünden **silip atamıyordu**.”(s.47)

““Çevremde bu kadar soylu erkeğe yüz vermeyen ben, bir yabancıya hem de düşmanımız olan ve bize silah çeken bir erkeğe nasıl yakınlık duyabilirim?” diyerek, **kendi kendine** söyleniyordu.” (s.47)

“**Acı acı** gülen Kerim:” (s.50)

“Tüm Müslümanlar tarafından **sevilip sayıldı** ve hepsi tarafından İmam yani lider seçildi.”(s.51)

“**Göz göze** geldiler.”(s.55)

“Dumanın içinde askerler **evden eve** koşuyor, ne bulurlarsa götürüyorlardı.”(s.56)

“Daha sonraki yıllarda da **yakılıp yıkılmış** ve yerlere serilmiş nice çocuk, kadın ve yaşlı cesetleri gördüm.”(s.57)

“**İnanıp inanmamakta** serbestsiniz.”(s.58)

“Sonya, kalbinin sıkıştığını hissetti bir an, Kerim’i bir kızla **yan yana** düşündü.”(s.59)

“Bunların yaşadıkları ve **ekip biçtikleri** topraklar üzerinde hiçbir hakları yoktur.”(s.60)

“Kerim, Binbaşı Andrey tarafından **balolardan balolara** götürülüyor, **ziyafetlerden ziyafetlere** koşturuluyordu.”(s.61)

“Artık eskisi gibi **gezip dolaşmıyor**, odasında uzanarak, gözlerini tavana dikerek düşünüyordu.”(s.62)

“İnsafla hareket et Sonya, diyerek **kendi kendini** azarlıyordu.”(s.62)

“Bir taraftan Binbaşı Andrey’in onu **balodan baloya** ve **ziyafetten ziyafete** götürmesi, diğer yandan Sonya ile isteksiz de olsa buluşmaları onu üzüyordu.”(s.63)

“**Zaman zaman** uykuları kaçmış, durumunu düşünmüştü.”(s.66)

“Albay, **tane tane** ve gözlerinin içine bakarak konuştu.” (s.68)

“Omuzları **kalkıp iniyor** ve yüzünden süzülen gözyaşları yere damlıyordu.”(s.76)

“Bu kadar Hıristiyan erkek arasında **bula bula** onu mu buldun?”(s.77)

“Kerim, **uzun uzun** düşündü.”(s.82)

“Kerim’e bakarak kendilerini anlamış **olup olmadığını** araştırdı.”(s.86)

“Sonya sevgi dolu gözlerle Kerim’e **uzun uzun** baktı.”(s.86)

“**Güle güle!**”(s.86)

“**Ana baba** ocağı, bol kekikli, temiz havalı bu topraklarımız, arkadaşlarım, komşularım gözlerimin önünden gitmediler bir türlü.”(s.88)

“**Yiğitler yiğidi** Şeyh Şamil, Rusların bu planlarını tiksinti ile dinlemişti.”(s.88)

“Yanıdaki tercüman ile onlarla konuşacak bir istekleri **olup olmadığını** sordu.”(s.89)

“Fakat bu arada, gelen elçilerin, bu durumu **bilip bilmediklerini** de öğrenmeliyiz, dedi.”(s.90)

“**Bir iki** adım atmamıştı ki, ağaçtan atlayan Hacı Murat ve çalılarının arkasından çıkan naipler, Yuri’nin etrafını çevirdiler.”(s.91)

“Daha önce Çar Birinci Nikola’yı tanımadığımı, emirlerinin bu dağlarda geçersiz olduğunu, General Klugenav’a anlayacağı şekilde **tekrar tekrar** söylemişim.”(s.93)

“Bu yüzden, vücudumun **parça parça** kıyılacağını vesirtimi verdiğim şu vatan topraklarında taş üstünde taş bırakılmayacağını bilsem, bu kesin kararımı hiçbir zaman değiştirmeyeceğim.”(s.93)

“Saray erkani Çara gözükmek için sessiz gölgeler gibi sarayın içinde **görünüp kayboluyordu.**”(s.94)

“Ben yatıştırmaya çalıştım, ama sen de Şeyh Şamil’in **er geç** yakalanacağını söyle.”(s.94)

“Vücudumun **parça parça** kıyılacağını ve sırtımı verdiğim şu vatan topraklarında taş üstüne taş bırakılmayacağını bilsem, bu kesin kararımı hiçbir zaman değiştirmeyeceğim.”(s.97)

“**İki üç** adamı ile koskoca bir İmparatorluğa meydan okuyor.”(s.98)

“Bu kolları **ayrı ayrı** karşılayalım.”(s.102)

“Tüfek atışları ile başlayan çarpışma, kısa zamanda **göğüs göğse** kılıçla çarpışmaya dönüştü.”(s.104)

“O mağrur Rus subayları, **bir iki** kılıç darbesinden sonra yerlere serilip kalıyorlardı.”(s.104)

“Geçtikleri yerleri **yakıp yıkmışlar**, buğday tarlalarını atlarına çığnetmişlerdi.”(s.105)

“Ali Bey’in yiğitleri, **çarpışa çarpışa** ormanın içine çekilmeye mecbur kaldılar.”(s.105)

“Aman dilemektense ölmeyi üstün tutan Ali Bey ve yiğitleri, **zaman zaman** Rus çemberini yarıp dışarı çıkmaya çalıştılar.”(s.106)

“Kaledeki herkes, gazi ya da şehit olmak aşkı ile **yanıp tutuşuyordu.**”(s.106)

“İki yalçın tepeden ibaret olan Ahulgoh Kalesi, Müslümanlar tarafından **canla başla** savunulacaktı.”(s.106)

“Rusların top ateşleri de bir türlü **bitmek tükenmek** bilmiyordu.”(s.107)

“**Bol bol** cephane getirmiş olan Ruslar, kaleyi devamlı olarak ateş altında tutuyordu.”(s.107)

“İçi, babalık şefkati ile **yanıp kavruluyordu.**”(s.108)

“Bu namertlik karşısında **acı acı** gülümseyen İmam Şamil ve yiğitleri, yeniden savunmaya geçti.”(s.112)

“Artık çarpışma **göğüs göğse** olduğu için top ve tüfekler susmuş, kılıç ve süngüler işlemeye başlamıştı.”(s.114)

“Üzerlerine gelen **on on beş** Rus askerine karşı büyük bir cesaretle karşı koyuyorlar ve Rus askerlerini **art arda** yerlere seriyorlardı.”(s.114)

“Durumu gören General Grabe, gerideki yedek kuvvetlerini bu **ölüm kalım** savaşına sürdürdü.”(s.114)

“Minik yavrusunu sırtına bağlayan İmam Şamil, düşmanla **çarpışa çarpışa** kendine yol açtı ve geçit vermez dağ yoluna doğru ilerledi.”(s.115)

“Yoksa kayalardan mı **kaçıp gitti**?”(s.116)

“Belki yuvarlanıp aşağıda **ölüp gitmiştir**.”(s.116)

“Çarınıza ve size, her şeyi **bol bol** verebiliriz, fakat vatanın hürriyet ve şerefini asla!..”(s.117)

“Gittiği eğlence yerlerini, döndüğünde kızına **ballandıra ballandıra** anlatıyor ve kızının özenmesini sağlamaya çalışıyordu.”(s.119)

“Ne **olursa olsun**, ayrılacağım buradan ve Kafkasya’ya gideceğim.”(s.121)

“**Hemen hemen** bir buçuk ay süren bir yolculuktan sonra, Kerim’in avuluna varmıştı.”(s.121)

“Beyaz elbisesi **yer yer** yırtılmış ve kanlanmış olan Şeyh Şamil, sırtındaki yavrusu ve elinden bırakmadığı uzun kılıcı ile **ağır ağır** ilerliyordu.”(s.123)

“Onun bu heybetli halini gören Müslüman Çeçenler, gözyaşları dökerek, kendilerini kardeş bilip yanlarına gelen İmam Şamil’in ellerine sarılıp, **teker teker** onu kucakladılar.”(s.123)

“Bütün Çeçenistan’ı **yakıp yıkacağım**.”(s.125)

“Düşman iyice yaklaşınca, ağaçların arasından çıkıp, kılıçla **göğüs göğüs** çarpışınız, emrini verdi.”(s.126)

“Müslümanları yok etmek, Çeçen diyarını **yakıp yıkmak** için gelmiş Moskof askerleri, ne yapacaklarını şaşırılmıştı.”(s.126)

“Askerler ne yapacaklarını bilemiyorlar, **şaşkın şaşkın öteye beriye** kaçıyorlardı.”(s.126)

“Elli bin kişilik ve çağının her türlü silah ve cephanesine **bol bol** sahip Rus ordusu ile, yedi bin beş yüzü geçmeyen, silah ve cephaneden mahrum bir avuç yiğit.”(s.129)

“Bir sabah, atı ile **kan ter** içinde gelen bir haberci çok üzücü haberler getirdi.”(s.137)

“Haberci, **acı acı** güldü.” (s.139)

“**Acı acı** çalınan boru sesleri arasında, General Argutinski.” (s.140)

“Çünkü süvarileri, at üzerinde rüzgar gibi giderlerken, atın yanından aşağıya sarkabiliyorlar, tek elle dizginleri tutarken diğer elle de, kavradıkları tüfekleri ateşleyerek Rus askerlerini **ardı ardına** deviriyorlardı.”(s.143 - 144)

“Hunzah önlerine gelen İmam Şamil, utanmadan kaleye kapanmış olan iki General’in artık oradan **kolay kolay** çıkamayacaklarını anladı.”(s.145)

“Avaristan’da elde ettiği başarılarının **yanı sıra**, en kuvvetli istihkamlarımızı **üst üste** zapt etmiştir.”(s.147)

“Yine Şeyh Şamil’in bir baskınına uğramaktan korkan iki general, **korka korka** emirlerindeki askeri birliklerle Hunzah’tan çıkıp, Temirhan Şura’ya geldiler.”(s.149)

“Burçlara dayandırılmış hareketli kalelerden Gergebil’in surlarını aşip içeri giren yiğitlerle, Rus askerleri arasında **gögüs göğse** kanlı çarpışmalar başladı.”(s.152)

“**İç içe** örülmüş mazgallı duvarları vardı.”(s.152)

“Ayrıca, bu kale, otuz bin asker, altmış top ve **bol bol** cephane ile savunuluyordu.”(s.152)

“Şeyh Şamil bu kadar kısa zamanda, savaş tarihinde ender rastlanan böyle büyük bir zaferi kazanmakla Avaristan’ı **baştan başa** elimizden aldı.”(s.156)

“Bir avuç insan, yenilmez kabul ettiğimiz ordularımızı **ardı sıra** mahvettiler, perişan ettiler.”(s.157)

“**Amanı mamanı** yok.”(s.157)

“Sen ve generallerim ne **derseniz deyin**, ben onların tokatlarını yüzümde hissediyor ve kahroluyorum.”(s.158)

“İstedığın her şeyi **bol bol** alabilirsin.”(s.160)

“Bunun karşılığında sizden, Şeyh Şamil’i ölü veya diri olarak ele geçirmenizi ve Dargo denilen yuvasını **kasıp kavurarak** çiğnemenizi istiyorum.”(s.160)

“Kafkasya **baştan başa** ele geçirilecek, Dargo’da taş üstünde taş bırakılmayacaktır.”(s.164)

“**Bol bol** ve hiçbir faydası olmadan harcanan cephaneler, Rus ordusunun güç durumda kalmasına sebep oldu.”(s.164)

“Ele geçirdiğimiz Rus askerlerinin **ağlayıp sızlamalarına** dayanamayıp onlara acıyarak insanca muamele ediyoruz.”(s.167)

“Gözlerinin önüne, süngülenmiş ihtiyarlar, kadınlar, çocuklar ve **yakılıp yıkılmış** o avullar geldi.”(s.169)

“Ses çıkarmıyor, **renkten renge** giriyordu.”(s.169)

“İmam Şamil, çok güç durumlarda namaza durur, günlerce **yemeden içmeden** o işin halledilmesi için, Allah’a dua ederek yalvarırdı.”(s.170)

“İmam Şamil, o Ruslara kan kusturan **yigitler yigidi** anasının yanına varıp, diz çöktüve anasının ellerini öperek helalleşti.”(s.171)

“Herkes yerinde **donup kaldı.**”(s.172)

Pekiştirilmiş Kelime

Romanda, on altı kez, ilk hecelerine m, s, p ünsüzleri getirilerek yapılan pekiştirilmiş kelimelere rastlanmıştır. “ Koskoca” beş kez kullanılarak en çok kullanılan pekiştirilmiş kelime olmuştur. Romandaki pekiştirilmiş kelimeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Yüzün **kıpkırmızı** kesildi.”(s.17)

“Rus Generali Kluk Von Klugenav, **sapsarı**, iri yarı bir adamdı.”(s.21)

“Sözlerini bu şekilde bitiren Şeyh Şamil’in karşısında General ve diğer Rus subayları **sapsarı** kesilmişlerdi.”(s.24)

“Annesi, o elbiseyi görünce, söylediği yapılmadı diye sinirden **kıpkırmızı** kesildi.”(s.30)

“Dağın etekleri her baharda **yemyeşil** çimenlerle ve şifalı otlarla kaplanır.”(s.50)

“**Koskoca** bir devlete karşıbir avuç insanla nasıl karşı koyabiliyor?”(s.51)

“Sonya, bu haberi alınca **kaskatı** kesildi.”(s.73)

“Kerim’siz bir hayatı **bomboş** hissetti.”(s.74)

“**Koskoca** kızın haberi olmaz mı?”(s.80)

“Sonya’nın yüzü **bembeyazdı**.”(s.85)

“İki üç adamı ile **koskoca** bir İmparatorluğa meydan okuyor.”(s.98)

“Fakat onda **bambaşka** bir güç var.”(s.99)

“Şimdi **koskoca** adam kalkmış beni kandırmaya çalışıyor.”(s.100)

“Ormanı **çepeçevre** kuşatan düşman, ormanı ateşe verdi.”(s.105)

“Bu Şeyh Şamil **bambaşka** biri.”(s.141)

“**Koskoca** Rus İmparatorluğu’nun ezici kuvveti ve büyüklüğü karşısında, tek bir adamın bir avuç insanla nasıl olup da mücadeleye devam ettiğini ve her defasında saldırı halinde olduğunu aklım almıyor, diyerek aczini belirtti.”(s.165)

Abartma

Yirmi iki cümlede abartmaya rastlanmıştır. En çok kullanılan abartma, Şeyh Şamil’in askerlerinin azlığını anlatmak için, yedi cümlede kullanılan “bir avuç”tur. Kullanım sıralarına göre içinde abartma bulunan cümleler şunlardır:

“O cengi görenler: “İmam Şamil, Gimri çarpışmasında **sanki bir devdi!**” diyorlardı.”(s.16)

“Koca bir devlete karşı meydan okuyan ve Rusya’yı yıllardan beri uğraştıran **bir avuç** kahraman ile karşılaşmak General Von Klugenav’ı iyice şaşırtmıştı.”(s.21)

“**Rusya’da eşine rastlanılmayacak kadar güzel bir** kızımız var.”(s.31)

“Koskocabir devlete karşı **bir avuç** insanla nasıl karşı koyabiliyor?”(s.51)

“**Bir destan kahramanıdır** o.”(s.51)

“**İki üç adamı** ile koskoca bir İmparatorluğa meydan okuyor.”(s.98)

“**Şeyh Şamil’e kurşun ve kılıç, süngü işlemez**, diyorlar.”(s.99)

“Bu çarpışmada İmam Şamil, **bir destan kahramanı gibiydi**.”(s.104)

“Kafkasyalı Müslüman yiğitler, düşmanın tepesine bir **yıldırım gibi** inmişti.”(s.104)

“Kalenin etrafı, **karınca gibi** kaynayan Rus askerleriyle çevrilmişti.”(s.107)

“Her bir yiğit, **sanki devleşmişti.**”(s.114)

“Her bir gençaldığı yaralara aldırış etmeden **destan kahramanları gibi** çarpışıyordu.”(s.114)

“**Kuş olup uçması** lazım Şeyh Şamil’in?”(s.116)

“Yani bir İmparatorluk, **bir avuç** yiğidi yok etmek için yürüyüşe geçmişti.”(s.128)

“Elli bin kişilik ve çağının her türlü silah ve cephanesine bol bol sahip Rus ordusu ile, yedi bin beş yüzü geçmeyen, silah ve cephaneden mahrum **bir avuç** yiğit.”(s.129)

“Bu görülmemiş felaket esnasında, Şeyh Şamil’in askerleri adeta **yıldırım gibi** arkadan dolaşarak, ateş etmekte olan Rus bataryasını bastı ve bütün topları ele geçirdi.”(s.136)

“Klugenav, **sanki kırk yıl daha ihtiyarlamıştı.**”(s.140)

“**Yıldırım gibi** gelen bir yiğit atlı beklediği haberi getirdi.” (s.143)

“Çünkü süvarileri, at üzerinde **rüzgar gibi** giderlerken, atın yanından aşağıya sarkabiliyorlar, tek elle dizginleri tutarken diğer elle de, kavradıkları tüfekleri ateşleyerek Rus askerlerini ardı ardına deviriyorlardı.”(s.143 - 144)

“Zaten böyle olmasa, **bir avuç** Müslüman – Türk yiğidinin koca bir imparatorluk olan o zamanki Rusya’ya meydan okuması, Çarı devamlı endişelendirmesi mümkün olabilir miydi?”(s.153)

“**Bir avuç** insan, yenilmez kabul ettiğimiz ordularımı ardı sıra mahvettiler, perişan ettiler.”(s.157)

“Koskoca Rus İmparatorluğu’nun ezici kuvveti ve büyüklüğü karşısında, tek bir adamın **bir avuç** insanla nasıl olup da mücadeleye devam ettiğini ve her defasında saldırı halinde olduğunu aklım almıyor, diyerek aczini belirtti.”(s.165)

“Allah’ın emrinden **kıl payı kadar** ayrılırsan, emzirdiğim sütü sana helal etmem!”(s.171)

Değerlendirme

Romanda üç kez atasözü, altı yüz otuz iki kez deyim, otuz üç kez benzetme, yüz yirmi iki kez ikileme, on altı kez pekiştirilmiş kelime kullanılmıştır. Ayrıca romanda, içinde abartma bulunan yirmi iki cümle yer almaktadır. Bu bulgular doğrultusunda

kitabın çocuğun dil gelişimini destekleyecek niteliklere sahip bir çocuk kitabı olduğu düşünülmektedir.

5.1.2.8 Altın Ferman (Berke Noyan)

Altın Ferman, Timaş Yayınevinin Doludizgin Romanlar (+13 Tarihi Roman) dizisi içinde, 2014 yılının aralık ayında, İstanbul'da basılmıştır. Belirttiğimiz tarihte onuncu baskısı yapılan kitabın sayfa sayısı 188'dir.

İç Yapı ile İlgili Özellikler

Konu: Berke Noyan'ın İslamiyet'le değişen hayatı

Ana Fikir ve Yardımcı Fikirler

A.Ana fikir: Berke Noyan, İslam'a hizmet etmiş, önemli bir liderdir.

B.Yardımcı Fikirler

1. Yöneticiler, emrindekilere değer verirlerse onlar tarafından sevilir ve sadakat görürler.
2. Bir kimsenin hidayete ermesi Allah'ın isteğine bağlıdır.
3. İnsan bazen aklındakileri söylemeye çekinebilir.
4. Dervişler, insanlara karşılık beklemeden yardım ederler.
5. Tok gözlü, tatlı dilli, bilgili insanlar çevrelerince sevilirler.
6. Her durumda tedbirli olmak gerekmektedir.
7. Hiç ölmeyecekmiş gibi dünya için, yarın ölecekmiş gibi ahiret için çalışmalıyız.
8. Müslüman dinine, ailesine, ülkesine bağlı olmalıdır, Allah'a şükretmeli onun emir ve yasaklarına uymalıdır.
9. İnsanın aklındaki sorulara cevap verecek, ona huzur verecek olan din İslam'dır.
10. Namaz kılmak insana haz verir.
11. Bencil insanlar sahip oldukları yüksek makamlarını kullanarak usulsüz işler yapabilirler.
12. Mevki sahibi kötü kişiler, kendilerine boyun eğmeyenlere haksız cezalar verirler.
13. Sabırlı olmak, Müslümanların önemli özelliklerindedir.
14. Allah, sabırlı ve iyi kullarını sever.
15. Kendisine hiç yoktan zarar verilen kişi, öç almak için fırsat kollar.
16. Her olaydan çıkarılabilecek bir ders vardır.
17. Müslüman adaletli ve merhametlidir.

18. Adaletsiz yöneticiler, işledikleri kabahatleri üstlerinden gizlemek için, onlara aşırı dalkavukluk yaparlar.

19. Kötü insan, içinde bulunduğu ailenin de kötülenmesine sebep olur.

20. Son pişmanlık fayda etmez.

21. Ülkelerde cezalar, yasalara göre verilmelidir.

22. İnsan bilmediği yerlerde normalde olduğundan daha dikkatli olmalıdır.

23. Önemsiz sayılan olaylar, büyük hadiselerle sebep olabilir.

Ana fikir ve yardımcı fikirlere baktığımızda, bunların genel itibariyle iyi bir Müslüman'ın nasıl olması gerektiği hakkındaki bilgilerden ve hayata dair öğütlerden oluştuğu görülmektedir. Bu bilgi ve öğütlerin çocuğa Müslümanlığın önemli yönlerini tanıtmaya ve hayat hakkında ona yol göstermesi açısından değerli olduğu düşünülmektedir.

Olay Örgüsü: Derviş Hacı Mustafa ve iki arkadaşı, Moğol diyarlarında Müslümanlığı yaymak için çalışmaktadır. Bir gün bir çadırda konaklarlar. İçeri giren Moğol askeri, noyanlarının hekime ihtiyacı olduğunu, hekimlikten anlayan olup olmadığını sorar. İçerdekiler korkarak ses çıkaramaz, Derviş Mustafa, Noyan'ı tedavi edebileceğini söyler.

Noyan'ı muayene eden Derviş Mustafa, Noyan'ın kolunda çıkık ve ayağında zedelenme olduğunu, yakın zamanda toparlayacağını söyler. Noyan ve Derviş Mustafa arasında bir yakınlık doğar. Kafasında din hakkında sorular bulunan Noyan, aklındakileri ona sorar ve Müslüman olur. Adamları da ona katılır.

Derviş Mustafa'yı çok seven Berke Noyan, birlikte seyahat etmeyi teklif eder. Hep birlikte yol alırken Derviş Mustafa bir okla yaralanır. Oku atan hemen yakalanır. Bu Türkmen genci, nişanlısını kaçıran Moğollardan intikam almak için Derviş Mustafa'yı Moğol sanarak hedef almıştır.

Tüm uğraşlara rağmen Derviş Mustafa kurtarılamaz. Yakalanan Osman isimindeki Türkmen genci, Derviş Mustafa'nın vasiyeti üzerine affedilir. Onun nişanlısını kaçıran Kün Buga'dan bunun hesabını soran Berke Noyan Kün Buga'nın, kızını bir esir tüccarına sattığını öğrenir. Bundan sonra Osman, nişanlısı Gülbeyaz'ı aramaya başlar.

Gülbeyaz ise esir tüccarının elinden, onun yanında çalışan Haşim Baba isimli biriyle kaçmayı başarsa da yine yakalanır. Haşim Baba adamlar tarafından serbest bırakılınca şans eseri Osman ile karşılaşır, her şeyi anlatır. Hemen adamların bulunduğu hana giderler ama Gülbeyaz'ı bulamazlar.

Ayrılarak diyar diyar Gülbeyaz'ı ararlar ve yıllar sonra Bağdat'ta bulurlar. Bağdat'tan dönerken, Gülbeyaz atından düşerek vefat eder.

Osman Berke Noyan'ın ordusuna girer, Berke Noyan ise İslam'a hizmet eden iyi bir hükümdar olarak nam salar, topraklarını genişletir.

İslamiyet'e hizmetlerde bulunmuş tarihi bir şahsiyet olan Berke Noyan'ın tanıtılması açısından kitabın yararlı olduğu düşünülmektedir. Berke Noyan'ın hayatının yanında Osman ve Gülbeyaz'ın hikayesinin verilmesinin de romana bir hareket kattığı gözlemlenmiştir.

Mekan: Olaylar Aral, Balkaş Gölü'nün doğusu, Buhara, Beykent, ve Bağdat ve Terek Nehri civarında geçmektedir.

Karakterler/ Kahramanlar

Romanda öne çıkan on kahraman bulunmaktadır. Bu kahramanlardan dokuzu erkektir. Romanda yer alan kahramanlar ve özellikleri şunlardır:

1.Derece Kahraman

Romanda, Berke Noyan'ın hayatından kesitler sunulurken Osman ve Gülbeyaz'ın hikayesi de işlenmektedir. Bu nedenle bu üç kahraman, ön plana çıkmaktadır.

Berke Noyan

“Noyan, orta boylu, çok yakışıklı biriydi. Hafif kısık olan gözleri onun yiğit ve mert bir kişi olduğunu belli ediyordu. Burnu hafif basıktı, bu durum yüzüne başka bir güzellik veriyordu. Burnunun altından başlayan bıyıkları, dudaklarının ucundan hafifçe sarkmıştı. Çenesi hafif sivriydi. Yüzünden asalet akıyordu”(s.11) cümleleriyle betimlenen Berke Noyan, adamlarına arkadaşları gibi davranır, dürüstlükten asla ayrılmaz.

Cengiz Han'ın torunudur. Altın Ordu Hanlığı'nın başındaki Batu Han'ın kardeşidir. İslamiyet'i tanıyınca Müslüman olur. Dinini yüceltmek için çalışır. Altın Orda Hanlığı'nın başına geçince de bu çabasına devam eder. Adamları ve halkı tarafından sevilen bir hükümdardır.

Osman

Osman “Çok yakışıklı, kara yağız, geniş omuzlu bir delikanlıydı. Yüzünden mertlik akıyordu”(s.57) cümleleriyle tanıtılır. Sevdiği için elinden gelen her şeyi yapar. Kaçırılan Gülbeyaz'ı yıllarca her yerde araması bunun göstergesidir. Bu, sadık bir kişi olduğunu da gösterir.

Türkmen obasından bir gençtir. Gülbeyaz'ın nişanlısıdır. Onun kaçırılmasıyla hayatı değişir. Berke Noyan'la tanışır. Onun desteğiyle yıllarca Gülbeyaz'ı arar. Sonrasında Berke Noyan'ın güvendiği adamlardan biri olur.

Gülbeyaz

Uzun saçlı, beyaz tenli, güzel bir kız olan Gülbeyaz, kendini kaçıranlara asla boyun eğmez. Bu, cesaretinin ve dürüstlüğünün göstergesidir. Yıllarca Osman'ı beklemesi de ne kadar sadık biri olduğunu kanıtlamaktadır.

Türkmen obasının kızlarından biriyken Kün Buga için kaçırılır. Ona tokat atınca, Sartak isimdeki esir tüccarına satılır. Oradan da başka bir esir tüccarı tarafından Hadi isimli bir adama satılır. Olan biteni anlatınca, Hadi onu kardeşi gibi görür. Osman ve Haşim Baba'nın çabaları sonunda yıllar sonra esaretten kurtulur.

2. Derece Kahraman

Haşim Baba ve Baycu Bağatır, romandaki ikinci derece kahramanlardır.

Haşim Baba

Romanda, Haşim Baba'dan bahsedilirken "ihtiyar adam" denmesinden onun yaşlıca olduğu anlaşılmaktadır. Fakat birkaç saldırıdan kurtulması ve yıllarca zor şartlarda seyahat etmesi çevik ve dinç bir adam olduğunu göstermektedir.

Yıllarca katı kalpli, duygusuz biri olarak tanınır. Gülbeyaz'a duyduğu şefkatle iyi niyetli, onu esir tüccarından kaçırarak ve yakalanıp başka bir tüccara satıldığında yıllarca Osman'la onu arayacak kadar korkusuz ve azimli birine dönüşür.

Müslüman'dır. Köle tüccarı Sartak'ın yanında çalışmaktadır. Gülbeyaz'ın yardım isteğini baştan geri çevirse de sonrasında ona acır ve yıllardır çalıştığı yerden onunla kaçır. Yolda Gülbeyaz tekrar kaçılırınca da yıllarca Osman'la birlikte onu arar.

Baycu Bağatır

"İçerdekiler, üzerindeki kardan, elbiseleri görünmeyen, ama sarkık bıyıkları ve geniş yüzünden bir Moğol olduğu anlaşılan yabancıyı selamladılar"(s.19) cümlesi, dış görünüşü hakkında bilgi vermektedir. Konuşmalarından adil ve açık sözlü biri olduğu çıkarılmaktadır. Düşmanlarına karşı serttir. Berke Noyan'ın en sadık adamıdır.

3. Dereceden Karakterler

Kün Buga, Hamza, Sartak, Hadi ve Derviş Mustafa Efendi, üçüncü derece kahramanlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kün Buga

Elli yaşını aşmıştır. Bir gözü görmemektedir. Sarı yüzlü ve seyrek sakallıdır. Her istediğini hiç düşünmeden yapacak kadar bencil biridir. Kendinden daha yüksek makamdakilere karşı aşırı derecede yumuşakken, kendinden alt tabakadakilere karşı sert ve gaddardır. Menfaati için kolayca yalan söyler ve yaptığı her şeyi mubah görür.

Çağatay Oğullarının valisidir. Soyludur. Yetkilerini hep kendi arzuları için kullanır. Bunu haber alan Berke Han tarafından mahkemeye çıkarılır. Mahkeme sonucunda idam edilir.

Hamza

Genç bir adam olan Hamza, davranışlarıyla iyi niyetli ve cesur biri olduğunu belli etmektedir. Derviş Hacı Mustafa'nın torunudur. Başlangıçla onunla Moğolların yaşadığı yerleri dolaşıp İslamiyet'i yaymak için çabalarken, onun vefatıyla Berke Han'ın yanında çalışmaya başlar. Han'ın komutanlarından biri olur.

Sartak

Sartak “Dev gibi bir vücutta yumurta gibi gözüken başının üzerine bir börk oturtmuş bu adam...”(s.81) ve “Gülbeyaz, kısık gözlü, basık burunlu, sarkık ince bıyıklı ve seyrek sakallı bu Moğol karşısında büyük korkuya kapılmıştı”(s.82) cümleleriyle betimlenir. Etrafındakilere karşı sert davranışlarından gaddar ve sinirli olduğu anlaşılmaktadır. Etki altına almaya gücünün yetmeyeceği kişilere karşı yumuşak davranıp, arkalarından tuzaklar kuran iki yüzlü biridir. Ünü oldukça yayılmış bir esir tüccardır.

Hadi

Romanda, fiziksel bir özelliğine rastlanmayan Hadi, Gülbeyaz'ın anlattıklarını dinleyince, onu kardeşi gibi göreceğini söyleyen ve gerçekten de yıllarca ona karşılıksız bakan, bu yönüyle de iyi niyetli ve sözünün eri olduğunu kanıtlayan bir kahramandır. Bağdatlı ünlü bir tüccardır. Fakat zamanla maddi durumu kötüleşir.

Derviş Hacı Mustafa

Nur yüzü, yaşlı bir adam olan Hacı Mustafa, tok gözlü, tatlı dilli, dini bütün biridir. Moğolların yaşadıkları topraklara, İslamiyet'i yaymak için gelen bir derviştir. Çok bilgilidir.

Anlatıcı: Romanda yazar – anlatıcı yöntemi kullanılmıştır. Roman, Berke Noyan, Osman ve Gülbeyaz'ın başından geçenleri ele aldığından ve bu kahramanlar çoğu

zaman farklı yerlerde bulunduğundan, bu yöntemin romanın yapısına uygun bir yöntem olduğu düşünülmektedir.

Zaman

Romanın geçtiği dönem: Olaylar 1251 yılının mart ayında, Berke Noyan'ın Müslüman olmasından dört ay önce başlayıp 1258 yılında sona ermiştir.

Romanın yaşandığı süreç: Olaylar 1251 ve 1258 yılları arasında yedi yıllık bir süreçte yaşanmıştır.

Romanın yazım tarihi: Bu romanın Timaş Yayınları'nda ilk basım tarihi, yayınevinin sitesinde 1999 olarak geçmektedir. Daha önceki basımı hakkında yaptığımız çalışmada, Tekin (1999:204)'in Edebiyatımızdaki İsimler ve Terimler isimli eserinde yazarın, basım tarihi 1988 olarak verilen ve şu anda piyasada bulunmayan "Kan ve Gül" isimli bir romanı olduğu görülmüştür. İncelemiş olduğumuz "Altın Ferman"ın isminin ilk basımında "Kan ve Gül" olduğu düşünülmektedir.

Dil ve Anlatım

Dil ve anlatım başlığı içinde, romandaki atasözleri, deyimler, benzetmeler, ikilemeler, pekiştirilmiş kelimeler ve abartmalar ele alınmaktadır.

Atasözü

Romanda üç kez atasözü kullanılmıştır. Bu sayının, çocuğun dil gelişimi açısından kabul edilebilir olduğu düşünülmektedir. Romanda bulunan atasözleri kullanım sıralarına göre şunlardır:

"Yerin kulağı vardır!"(s.143)

"Zararın neresinden dönülse kardır ihtiyar."(s.169)

"Gelecekleri varsa görecekları de var, diye homurdandı."(s.183)

Atasözlerine baktığımızda, ilk atasözünün gizli bir konuşma yaparken dikkatli olmak gerektiği, her an birilerince duyulabileceği, diğer atasözünün ne zaman olursa olsun, doğru olmayan bir işi yapmaktan vazgeçilmesinin kişiye yarar sağlayacağını ve son atasözünün de birilerine saldırmak için gelenlerin aynı şekilde karşılık görecekları belirttiği görülmektedir. Kullanılan atasözlerinin, çocuğa verdiği öğütler nedeniyle yararlı olduğu düşünülmektedir.

Deyim

Romanda deyimler, altı yüz elli altı kez kullanılmıştır. Bu durumda, romanda sayfa başına ortalama 3.5 deyim düşmektedir. Kitaptaki deyim sayısının çocukların dil gelişimini desteklediği ve çocuk edebiyatının ölçütlerine uygun olduğu düşünülmektedir.

Romandaki deyimler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Girdikleri şehirlerin surları yıkılmış, **ateşe verilmişti.**”(s.5)

“**Eli silah tutan** erkekler öldürülmüş; kadınlar, yaşlılar, çocuklar ve sanatkarlar **esir edilmiş**, evler yağmalanmış, ekinler çiğnenmişti.”(s.5)

“**Geride** dumanları tüten harabeler, sakatlar ve gözyaşlarına boğulan insanların göklere açılmış ve onlara **lanet eden** elleri **kalmıştı.**”(s.5)

“**Buz gibi** soğuk, **iliklere işliyordu.**”(s.7)

“Fakat fırtına sesini alıp götürdüğünden, bir şey anlatamayacağını anlayınca, susmak **zorunda kaldı.**”(s.8)

“**Saldırıya uğrayanlar**, o zamana kadar kendilerini donduran fırtınanın **faydasını** orada **gördüler.**”(s.8)

“-Ku!.. Ku!..Ku!.. çığlıklarıyla, **kılıçlarını çekip**, üzerlerine gelen pusudakileri karşıladılar.”(s.8)

“**Saldırıya uğrayanlar**, onları takip için atlarını sürmek istedilerse de, komutanlarının.” (s.9)

“Atlı, fırtınada sesini duyurabilmek için bağırarak söylediği bu sözlerden sonra, etrafına **göz attı.**”(s.9)

“Kısa bir zaman sonra gelen bir atlı, hanı ve çevresini araştırdıklarını, **kuşku uyandıracak** bir şey olmadığını söyledi.”(s.9)

“**Dev gibi** uzanan gölgeleri birbirine karışan atlılar, kah azalıp, kah artan aydınlıkta, destan kahramanlarına benziyordu.”(s.10)

“**Yüzü allak bullaktı.**”(s.10)

“Sonra kelimelerin üzerine basa basa ve **tane tane konuştu.**”(s.10)

“İdareci olarak, böyle bir durumu **hesaba katarak** ellerini bağlamalarını söyleyebilirdik.”(s.10)

“Ama neyse, **olan oldu.**”(s.10 - 11)

“Bu, bize bir **ders olmalı...**”(s.11)

“Çeriler, ölüleri gömsün, kurda kuşa **yem olmasınlar.**”(s.11)

“Onun, kızmadığını gören Baycu Bağatır, derin bir **nefes aldı:**” (s.11)

“Buyruğunuz **yerine getirilecektir.**”(s.11)

““Seni sevmemizin ve candan bağlanmamızın bir sebebi de, bizlere bu şekilde **değer vermen** ve düşünmendir Noyanım!” diye içinden geçirdi.”(s.11)

“Karadeniz’in kuzeyinde, Bulgaristan ve Romanya bölgelerinde yapılan akınlarda, gösterdiği insanlık, çerilerine de **örnek olmuştu.**”(s.12)

“Kocaman kütüklerin yandığı ocağın başında **sırtını** duvara **dayayıp**, ayaklarını ateşe doğru uzatmış olan Noyan, Baycu Bağatır’a baktı:” (s.13)

“**Esir düşünce** intihar etmeleri fedai olduklarını gösteriyor.”(s.13 - 14)

“Bir uğru **esir düştüğünde** ne diye intihar etsin.”(s.14)

“Bunlar, yakalandıklarında **sır vermemeleri** için yemin ettirilmiş yiğitlerden başkaları değil...”(s.14)

“Artık **birbirimizi yiyeceğiz** demek?”(s.14)

“Üzülerek söylemek gerekir ki, bu da düşmanlarımıza **fırsat verecek.**”(s.14)

“Moğolların kalplere **korku veren** yiğitlikleri, bölünmemizle birlikte, düşmanlarımız üzerinde de etkisini kaybedecek.”(s.14)

“İtirazlarının sebebi de kurultayın, Cengiz oğulları Devleti’nin kutsal yerlerinden çok uzakta toplandığı ve bu bakımdan bütün şartların **yerine gelmediği**di.”(s.14)

“Biz, Cuci Oğullarının, Tulu Oğullarını tutmamız, Çağatay ve Ögedey soyununun **işine gelmiyor.**”(s.15)

“Noyan **ses çıkarmadı.**”(s.15)

“Müthiş bir tipi etrafı **altüst ediyordu.**”(s.15)

“Durmadan havlayan köpekler, bu **bembeyaz kesilmiş** insanlara bakıyordu.”(s.16)

“Öyle ise girelim, diyen ihtiyar, çadırın keçeden yapılmış kapısını açıp **adımını içeri attı.**”(s.17)

“Gençler **kendilerinden** o kadar **geçmişti** ki, içeriye iki yabancıyı girdiğini hiç biri **fark etmemişti.**”(s.17)

“-Bizleri **konuk eder** misiniz yiğitler, diye sordu.”(s.18)

“Dışarıya **kulak verenler,**” (s.19)

“Adamın bu müthiş dikkati, oradaki herkesi **hayrete düşürmüştü.**”(s.20)

“Fakat **kendini** derhal **toparlayarak:**” (s.20)

“Bu emir arasında, erlerinin çevredeki çadırlarda **konuk edilmesi** de vardı.”(s.21)

“Noyanımızı **iyi et**, dedi.”(s.21)

“Şimdi yapacağımız ilaçlarla onu **iyi etmeye** çalışacağım, dedi.”(s.22)

“**Sağ ol** Derviş!”(s.22)

“Eğer Noyanımızı **iyi edecek** olursan, seni zengin ederim.”(s.22)

“Vereceğim bir fermanla, **hükümümüzün geçtiği** her yerde, rahatça gezmeni sağlarım, dedi.”(s.22)

“Ben, kolay kolay herkesi sevmem ve herkese de **yakınlık göstermem.**”(s.23)

“Lütfen **ısrar etmeyiniz.**”(s.24)

“O sırada, dışarıda **yapmış** olduğu kısa bir **yürüyüşten** dönüp, son sözleri duymuş olan Berke Noyan **söze karıştı:**” (s.24)

“**Sağ olunuz** Noyanım, dedi.”(s.24)

“Türkmen obasından ayrılacakları günün akşamı, Berke Noyan, Hacı Mustafa’yı çadırına **davet etti.**”(s.24)

“**Hatır sormalardan** sonra:” (s.24)

“Sonra kelimeleri iyi seçmeye çalışarak **tane tane konuşmaya** başladı.”(s.25)

“Eğer Müslümanlar çalışmaz, görevlerini **yerine getirmezse**, o zaman gayrimüslimler galib, Müslümanlar mağlup olur.”(s.26)

“Öyle ise bizzat batıl değil, batılın sahip olduğu “Hak sebepler” **galip geliyor.**”(s.17)

“Size yenilen Müslümanlar, ayrılığa düşmüşler, kendi menfaatleri için çalışmaya başlamışlar, kendilerinden başkalarını düşünmez olmuşlar, halkın dertleri ile dertlenmeyip kendi **ceplerini doldurur** olmuşlardı.”(s.27)

“Çadırın dışında **nöbet bekleyen** çerilerden biri perdeyi aralayarak:” (s.27)

“Çerilere **haber verin**, dedikten sonra Hacı Mustafa’ya:” (s.27)

“Hacı Mustafa, o zamana kadar **aklına** bile **gelmeyen** bu teklif karşısında şaşırıldı.”(s.27)

“Şimdi izninizle, şu kurtları kaçıralım da, bizleri **konuk etmiş** bu Türkmenlere yardımcı olalım.”(s.28)

“Sabah namazından sonra hazırlanarak **yola çıktılar**.”(s.28)

“Yasalara göre, dedemiz Cengiz Hanın kurduğu imparatorluğa, onun kendi kabilesinden yani Altın Kableden, bir kağan seçmek durumu **ortaya çıkmıştır**.”(s.29)

“Biz de, onların **gönlünü yapmak** ve bu seçimin yasalara uygun olduğunu bir daha gösterebilmek için, kurultayı tekrar topladık.”(s.30)

“Ben, Altın Kabilenin Cuci kolu olarak Mengü Noyanı, büyük kağanlığa **aday gösteriyor** ve seçimi kurultayın soylu üyelerine bırakıp, huzurunuzdan saygı ile ayrılıyorum.”(s.30)

“Yapılan konuşmalardan sonra Cuci ve Tulu Oğullarının adayı Mengü Noyan’ın büyük kağan olmasına **karar verildi**.”(s.30)

“Hacı Mustafa, Halil Efendi ve Hamza, Berke Noyan tarafından bir çadırda **konuk ediliyordu**.”(s.30)

“Berke Noyan, onları **ziyaret etmeye** geleceğini bildirmişti.”(s.30 - 31)

“Berke Noyan’ın sevinçten **gözleri parlıyordu**.”(s.31)

“Konuştuklarımız, daha doğrusu senin anlattıkların hiç **aklımdan çıkmıyor**.”(s.31)

“Efendim, yormak değil, bana **şeref veriyorsunuz**.”(s.31)

“-Neeeee, diyerek **yerinden fırladı**.”(s.32)

“İçki içerken **ağzından kaçırdı**.”(s.33)

“Öyle ise hemen **tedbirlerimizi alalım**.”(s.33)

“Bize o kış günü **pusu kuranlar** da onlar sanırım.”(s.33)

“Bunların hepsini Şiremön’den sormak **vakti geldi.**”(s.34)

“Fakat Noyanım sizin için değil, yanınızdaki erler için, derken, Şiremön Noyan **ateş saçan gözlerini** ona **dikerek:**” (s.35)

“Muhafız, bu tehdit üzerine **boyun eğerek:**” (s.36)

“Geçebilirsiniz Noyanım, demek **zorunda kalmıştı.**”(s.36)

“**Hükmünüz** uzun **sürsün!**”(s.36)

“**Sağolun!**”(s.36)

“Fakat hepsinin **kanını donduran** ıslık sesi ile çok sert bir emir duyuldu.”(s.37)

“Islık sesleri ile Şiremön Noyan’ın koluna oklar saplanmış ve yanındaki erlerden dördü cansız **yere serilmişti.**”(s.37)

“Şiremön’ün şaşkınlığı arasında tahtın arkasından **ileriye çıkan** Berke Noyan, ikinci emrini verdi:” (s.37)

“Hareket etmeyin, olduğunuz yerde kalın, yoksa **cehennemi boylarsınız!**”(s.37)

“Şiremön, kanlar akan elinden kılıcının alındığını hayal meyal **fark edebildi...**”(s.37)

“Bu sözleriniz **içimizi ısıttı.**”(s.38)

“Fakat yurdumuzdan uzun zamandır **uzak kaldık.**”(s.38)

“Ağam Batu’ya da, gerekli **raporları vermemiz** gerekir.”(s.38)

“Bizi **mazur görürseniz** birkaç gün sonra **yola çıkmak** istiyoruz.”(s.38)

“**Ayağa kalkıp,** Berke Noyan’ın omuzlarını tutan Mengü Kağan:” (s.38)

“İki gün sonra da, Mengü Kağan’ın hazırlattığı bir merasimle Berke Noyan ve erleri **yola çıktılar.**”(s.38)

“Herhangi bir çılgınlık yapabileceklerini sanmam ama tedbiri **elden bırakmayalım!**”(s.38)

“Berke Noyan’ın bu emri üzerine, çerilerin yanına giden Baycu Bağatır, derhal emniyet **tedbirleri aldı.**”(s.39)

“Çerilerin bir kısmı öncü çıkarken, bir kısmı **geride kaldı.**”(s.39)

“Yanlara da gönderilen çerilerle emniyet **tedbirleri alınmıştı.**”(s.39)

“Hacı Mustafa ve Halil Efendi **alınan** bu **tedbirlerden** sonra, birbirlerinin yüzüne baktılar.”(s.39)

“Baksana, Moğolların hakim olduğu bu geniş topraklarda Hıristiyan rahipler **cirit atıyormuş.**”(s.39)

“Sanırsın ki bütün Hıristiyanlık dünyası **harekete geçmiş.**”(s.39)

“Mengü Kağan’ın yanında başlayan sohbetimiz **yarım kalmıştı.**”(s.40)

“Gerek Hıristiyanlarda gerekse Budistlere dünyadan **ellini eteğini çekmiş,** evlenmemiş rahiplere rastladım.”(s.40)

“Bizlerde, bir tarafa çekilip, dünyadan **el etek çekmek** yoktur.”(s.40)

“Peygamberimiz Hz. Muhammed, “Hiç ölmeyecekmiş gibi dünya için, yarın ölecekmiş gibi ahiret için çalışınız!” diyerek bunu açıkça **ortaya koymuştur.**”(s.40)

“Bu dünyanın **gelip geçici** olduğunu bildiğinden, mala, mevkiye ve şöhrete itibar etmez.”(s.41)

“Az sonra, öncüler **geri dönerek,** atının üstüne atlamış olan Berke Noyan’ın karşısında, düzgün saflar halinde toplandılar.”(s.42)

“Çerileri, **gözden geçiren** Berke Noyan.” (s.42)

“Böyle bir **kararı** kimsenin etkisi altında kalıp **vermedim.**”(s.43)

“Bu sözler, bu bozkırları inleten uğultu, Hacı Mustafa’nın da, Halil Efendi’nin de, Hamza’nın da **gözlerini yaşartmıştı.**”(s.43)

“Az ilerde, akan bir nehir kenarında onlara nasıl boy abdesti alınacağını öğreten Hacı Mustafa ve Halil Efendi, **abdestini alıp** gelenlere sevgi ile bakıyordu.”(s.43)

“Bütün çeriler ve Berke Noyan, **abdestlerini aldıktan** sonra, Hacı Mustafa onlara, manasını anlatarak Kelime-i Şehadet getirtti.”(s.43)

“Burada, girmekle şereflendiğimiz İslamiyetin bütün emirlerini **yerine getirmek** zorundayız.”(s.43 - 44)

“Hayatımda, hiçbir şeyden bu derece **haz duymamıştım.**”(s.44)

“**Sağolunuz!**”(s.44)

“Çağatay Oğullarının Valisi Kün Buga, tek gözünü iyice açarak, ilerden **rüzgar gibi** gelen atlılara baktı ve yanındakilere, sevinçle:” (s.45)

“Şu hareketi ile **gözümden** daha da **düştü**, diye fısıldadı.”(s.45)

“Öteki Moğol atlısı, **gözlerini** aşağıda kendilerine doğru at koşturanlardan **ayırmadan:**” (s.45)

“**Al benden de o kadar**, diye homurdandı.”(s.45)

“Yaklaşalım da, kızgınlığını **üzerimize çekmeyelim.**”(s.47)

“Mükafatı **hak ettin.**”(s.47)

“Sonra **ayağa kalkıp** bedenini hareket ettirdi.”(s.48)

“Kün Buga’nın kadınları benim **gözlerime bakar.**”(s.48)

“Soylu bir kişi, uğrularla iş birliği yapıp genç bir kızın namusuna **el uzattırmaz!**”(s.49)

“**Hoşuma gittin** çiçek yapılm.”(s.49)

“**Ne biçim** vali ki bu, obasından kız kaçırıyor ve at hırsızlığı yaptırtıyor?”(s.49)

“İnsafsız bir uğrunun **eline düştükten** sonra!”(s.49)

“Duygusu da iyi yürekliliği de yanında kalsın, **başına çalsın.**”(s.50)

“Ben, **serbest bırakın**, ne olur teyzeciğim eğer sende merhamet varsa beni buradan kurtar!”(s.50)

“İhtiyar kadın dehşetle **ayağa kalktı.**”(s.50)

“Vali **üzerine** bu derece **düşecek** de sen, onu red edip gitmek isteyeceksin ha?”(s.50)

“Gülbeyaz titredi ve rengi **bembeyaz oldu.**”(s.50)

“**Canının** her istediğini **alabilirim**, ister Hint’ten ister Çin’den.”(s.50 - 51)

“Kün Buga, Gülbeyaz’a doğru bir **adım attı.**”(s.51)

“Hiç beklemediği bir anda **tokat yiyen** vali, yerinde bir defa döndü ve duvara yaslanmak **zorunda kaldı:**” (s.51)

“Bana, Kün Buga’ya **el kaldırmak...**”(s.51)

“Sen, **doğduğuna pişman edeceğim**, deyip, sert adımlarla kapıya yürüdü.”(s.51)

“Kapıyı kilitlerken, kapı dışında beklediği anlaşılan ihtiyar kadına **bağırıp çağır**dı.”(s.51)

“Vali, akşam girerken, **aklına gelen** bir fikirle sinsi sinsi gülümeye başladı.”(s.51)

“Ona öyle bir şey yapacaktı ki, kız, bir valiye **el kaldırmamanın** ne demek olduğunu o zaman anlayacaktı.”(s.51)

“**Hava kararmaya** başlamıştı.”(s.52)

“Noyanım orada **mola verebiliriz**.”(s.52)

“Hacı Mustafa arabadan inerken Allah nidasıyla, **yere yığılması** bir oldu.”(s.53)

“Karanlığı yırtan nal sesleri ile **ayağa fırladı**.” (s.53)

“**Gözlerini açmış** olan Hacı Mustafa:” (s.54)

“Halil Efendi **söze karıştı**.” (s.54)

“Derhal **hazırlıklar yapılınsın**.”(s.54)

“Oku çıkartıp bir de elimizdeki dağ otlarından yaptığımız merhemi sürdük mü, iki üç gün istirahattan sonra bizim Hacı on beşlik bir delikanlı gibi **ayağa kalkar**.”(s.54)

“Ama bunda oldukça **güçlük çekti**.”(s.54)

“Ameliyattan sonra ihtiyar yine **kendinden geçmişti**.”(s.54)

“Gözleri biraz nemlenmiş gözükken Baycu Bağatır, boğazında bir düğüm varmış gibi, ses çıkartmakta **güçlük çekti**.”(s.55)

“Hacı Mustafa **gözlerini açtı**.” (s.55)

“**Kusura bakma** Derviş Baba!”(s.55)

“**Elime geçince** sorgusuz sualsiz, **derisini yüzeceğim**.”(s.55)

“Size ok atmış olan kimse getirildiğinde de, **sorguya çekeceğim** ve adaletten şaşmayacağım.”(s.56)

“Bu sözlerden sonra Hacı Mustafa yine **kendinden geçmişti**.”(s.56)

“Berke Noyan bile onun başucunda **nöbet tuttu**.”(s.56)

“Eğer atı tökezlemeseydi belki de **elimizden kurtulacaktı**.”(s.56)

“Ancak **kendine gelebildi**.”(s.57)

“**Koluna girerek** Berke Noyanın karşısına getirildi.”(s.57)

“Uzun zaman bağlı kalmaktan dolayı ayakları uyuşmuş olan esir, **ayakta güç duruyordu.**”(s.57)

“Hamza, Halil Efendi ve oradaki bütün çeriler **gözlerini** ona **dikmişlerdi.**”(s.57)

“Onun bu hareketini yan gözle **fark eden** Halil Efendi, Berke Noyana:” (s.58)

“Berke Noyan’ın yüzü **allak bullak olmuştu.**”(s.58)

“**Kendi tutmaya** çalıştığı anlaşılıyordu.”(s.58)

“Halil Efendi hiç **vakit geçirmeden** gence yaklaştı.”(s.58)

“Hem de yetmiş yaşını aşmış, İslamı yaymak için **yollara düşmüş** bir Müslüman...”(s.58)

“Genç, **kendini toparlar** gibi oldu.”(s.59)

“Hak hukuk tanımayan, mala, namusa **el uzatan** Moğollar yüzünden!”(s.59)

“Herkes **yaptıkları kötülükleri...**”(s.59)

“Üç dört Moğol cehenneme giderken, ben de **gözlerimi kapatmış** olurum.”(s.59)

“Beni valilik köşkünde yakalattı, üstelik **meydan dayağı attırarak gözdağı verdi.**”(s.60)

“Hasta **gözlerini açmıştı.**”(s.60)

“Demek **haksızlığa uğramış** bir zavallının oku...”(s.60)

“Bunda **ders alınacak** bir durum var Noyanım.”(s.60)

“Genç, yatakta halsiz yatan Hacı Mustafa’yı görünce **gözleri yaşardı:**” (s.60)

“Acını ve **duyduğun kini** anlıyorum, ama duyduğun bu acıyı başkalarına çektirmek doğru mu?”(s.61)

“Ben de, Moğollardan bu şekilde **intikam almayı** düşündüm.”(s.61)

“Hacı Mustafa, derin bir **nefes almaya** çalışırken:” (s.61)

“Ben bu gence **hakkımı helal ediyorum.**”(s.61)

“Berke Noyan **ses çıkarmadan** durdu.”(s.61)

“Noyanım, ben ölürsem onu **serbest bırakınız.**”(s.62)

“**Sağol** evladım!”(s.62)

“Bu konuşmadan sonra Hacı Mustafa yine **kendinden geçmişti.**”(s.62)

“Başta yaptığım kabalık için **özür dilerim** Noyanım, dedi.”(s.62)

“**Uğradığım haksızlık aklımı başımdan almıştı.**”(s.62)

“Bundan sonra **hürmette kusur etmediğimi** göreceksiniz.”(s.62)

“-Kötü bir valinin yaptığı işi görüyor musun, **zararı** nereye **dokunuyor.**”(s.63)

“Derviş Baba’ya saplanan bu ok, sanki benim **ciğerime işledi.**”(s.63)

“Ama söz veriyorum, o valinin **burnundan getireceğim** yaptığı haksızlığı...”(s.63)

“Derviş Baba’dan da Allah **razı olsun.**”(s.63)

“Hacı Mustafa, **gözlerini açtı** “La İlahe İllallah!” dedi ve yüzü nurlu bir tebessümle aydınlanırken **gözleri kapandı.**”(s.63)

“Halil Efendi, kıymetli dostunu kendine hatırlatır düşüncesiyle arabaya binmemiş; at üstünde **yola çıkmıştı.**”(s.64)

“**Nur içinde yat.**”(s.64)

“**Midesi bulanıp, başı dönüyormuş.**”(s.64)

“**Mide bulanması baş dönmesi** mazeret miymiş ki?”(s.65)

“Rahatsızlığım devam ediyor Noyanım, ama sizin **verdiğiniz şeref** bana bu rahatsızlığımı da unutturdu.”(s.66)

“Berke Noyan, **canı sıkkın** bir şekilde:” (s.66)

“Onun bu hareketleri hürmet sınırlarını aşmış, dalkavukça bir davranış **halini almıştı.**”(s.66)

“Kabahatini, aşırı dalkavukluk yaparak örtmek istediği **gözden kaçmıyordu.**”(s.66)

“Onun gitmesinden sonra, yatağa giren Berke Noyan, **gözlerini yumdu.**”(s.68)

“Ama **aklından** Vali Kün Buga’nın yaptıkları **geçiyordu.**”(s.68)

“Onun obasına **yaptığı baskın**, nişanlısını kaçirtması ve atlarını hiç bir ücret ödemededen alması.”(s.68)

“Evet, suçlunun **cezası verilmeliydi**, bir idareci olarak yapılan bir suçü cezalandırmazsa Allah’ın kendisinden **hesap sormasının** muhakkak olduğunu biliyordu.”(s.68)

“Bir yüksek idareci olarak, mazlumların **hakkını aramalıydı...**”(s.68)

“Berke Noyanın bu derece değişmesine de **akıl erdiremiyordu**.”(s.68)

“Birden **kafasında bir şimşek çaktı**.”(s.68)

“O zaman idaresi altında bulunan bütün Müslümanlar rahat bir **nefes alabilmek** için kendisini Berke Noyana şikayete başladılar.”(s.69)

“Moğollar, Hıristiyan ve Yahudilere hatta Budistlere **sırtlarını dayamak** suretiyle, Müslümanlarla dengeyi sağlıyorlardı.”(s.69)

“Berke Noyan’ın onuruna **verilen yemekte**, şehrin en ileri gelen kişileri bulunuyordu.”(s.70)

“Berke Noyan, onuruna **verilen** bu **ziyafete** Hamza, Osman ve Halil Efendi’yi de getirmişti.”(s.70)

“Berke Noyan, **fırsatı kaçırmadı:**” (s.71)

“Kün Buga, her şeyin **ortaya çıkmasından** endişe ederek, konuyu saptırmak için:” (s.71)

“Onun **sözünü kesmeden** dinleyen Berke Noyan:” (s.71)

“Kün Buga, içinden bu Türkmen kızı meselesini çıkaranlara **lanet ederek** ve onlara düşmanca bakarak:” (s.72)

“Berke Noyan **buz gibi** bir tavırla tekrarladı:” (s.72)

“Kün Buga’nın **kafasında bir şimşek çaktı**.”(s.72)

“Derhal getirteyim Noyanım, diyerek **ayağa kalktı**.”(s.72)

“Berke Noyan da, hizmetkarın gitmesinden sonra **göz ucu** ile Osman’a **baktı**.”(s.73)

“Ama Kün Buga’da ki büyük heyecan **fark edilebilirdi**.”(s.73)

“Onun bu tavırlarını **gözden kaçırmayan** Berke Noyan:” (s.73)

“Kızı teslim etmek endişesinden **yerinde duramıyor!**”(s.73)

“Berke Noyanın davranışları karşısında, endişeye kapılmış olduğundan da bu mesele **üzerinde fazla durmamıştı.**”(s.74)

“Gülbeyaz’ın nişanlısı olduğunu söyleyen bu gence bir zaman önce iyi bir **meydan dayağı attırdığını** hatırladı.”(s.74)

“Sırtından **buz gibi** terlerin aktığını hissederken, korkudan titremeye başladı.”(s.74)

“**Kararı biz veririz!**”(s.75)

“**Yerinden fırlayarak** kızın yanına kadar gitti ve kıza:” (s.75)

“Osman, duyduğu bu sözler üzerine **yere yıkılacak** gibi oldu.”(s.75)

“Bir **hata ettim**; bir daha etmem, diye yalvarmaya başladı.”(s.76)

“Berke Noyan’ın dudaklarından hayret ve üzüntü ifade eden bir **çığlık koptu.**” (s.77)

“Yalnız Berke Noyan değil, oradaki bütün beyler ve bağatırlar da aynı duygu ile **buz kesildiler.**”(s.77)

“Çünkü köle tüccarı Sartak, **yolagelmeyen** esirleri çeşitli işkencelerle **yola getiren**, acımasız, paradan başka bir şey tanımayan vicdansız kötü adamın biriydi.”(s.77)

“Berke Noyan, orada misafir olarak bulunmasaydı, Kün Buga’nın **boğazına sarılacaktı**; fakat **kendisini tutmasını** bildi.”(s.77)

“O koca yiğit, birden **kendindengeçer** gibi oldu.”(s.77)

“Sen suçsuz kişilere o kadar **kötülükler edeceksin** de ben de seni affedeceğim ha?”(s.78)

“Onların **vereceği karar** ne ise ona uyulur.”(s.78)

“O sorgulamasını yapsın ve **kararını da versin.**”(s.78)

“Yasacıbaşının verdiği bir işaretle, dışarıdan gelen iki muhafız, Kün Buga’nın **kollarına girerek**, vali olarak girdiği ziyafet yerinden sanık olarak dışarı çıkardılar.”(s.78)

“Ertesi gün yapılan sorguda, Altın Soy’a, yalan söylemek, görevi **kötüye kullanmak**, hırsızlık, nişanlı kıızı kaçırmaktan dolayı idam edilmesine **karar verildi.**”(s.78)

“Kün Buga’nın idam **haberini alan** Osman:” (s.78)

“Neye yarar ki, **yaptığı kötülük** ölümü ile düzelmedi.”(s.78)

“Yüce Allah şahittir ki, sevdiğin kızı bulabilmen için **elimden gelen** her şeyi **yapacağım**.”(s.79)

“Halil Efendi, **söze karıştı**.” (s.79)

“O zaman, idareniz altındakiler de rahat **nefes alma** imkanı bulurlar.”(s.79)

“Hanlık tahtını da istersem, ancak idaremiz altında bulunanlara İslamiyeti tanıtmak ve onları iyi bir şekilde **idare etmek** için arzu ederim.”(s.79)

“Yirmi gün evvel **yola çıkmışlar**.”(s.79)

“Üç adam **yola çıkardım**.”(s.79)

“Allah sizden **razı olsun** Noyanım!”(s.80)

“Kün Buga’yı tersleyen Gülbeyaz, o gün ve gece **başına gelecekleri** endişe ile beklemişti.”(s.81)

“Öğleye doğru kapının açılışıyla bu bekleyişi **sona ermiş**, içeri giren **dev gibi** bir Moğol ile **yüz yüze gelmişti**.”(s.81)

“**Dev gibi** bir vücutta yumurta gibi gözüken başının üzerine bir börk oturtmuş olan bu adam, onu dikkatle incelemiş ve sonra, yanında bulunan Kün Buga’ya:” (s.81)

“Gülbeyaz, **başına gelen** bu durum karşısında şaşırılmış, sessizleşmişti.”(s.82)

“**Ayağını denk al**.”(s.82)

“Gülbeyaz, kısık gözlü, basık burunlu, sarkık ince bıyıklı ve seyrek sakallı bu Moğol karşısında büyük **korkuya kapılmıştı**.”(s.82)

“**Ses çıkarmadan** onu dinlemiş, kendisine **yol gösteren** ihtiyar adamın **peşine takılarak**, odasına gitmişti.”(s.82)

“Kapı kilidinin kurcalanması üzerine **gözlerini açan** Gülbeyaz toparlandı.”(s.83)

“**Yakışık almaz** bu, diyerek elinden aldı.”(s.83)

“Gülbeyaz şansını bir kere daha denemeye **karar verdi**.”(s.84)

“Heyecandan yemeğe **elini bile sürmedi**.”(s.84)

“Çünkü bu adamın **elinden kurtulmak** öyle kolay değil.”(s.84)

“**Sağ olun!**”(s.85)

“Çok **sağ olun...**”(s.85)

“Gülbeyaz, sevinçle tepsinin **başına geçti.**”(s.85)

“Dışarda **dev gibi** cüssesi ile Sartak görüldü.”(s.85)

“Gülbeyaz, **sesini çıkarmadı.**”(s.85)

“Kadının **ters ters bakmasına** aldırmadan diğer kızların yemek yediği yere gitti.”(s.86)

“**Aklın başına gelmiş** anlaşılan.”(s.86)

“Kızları **yola getirmesini** nasılda biliyor.”(s.86)

“Üzüntüden çirkinleşmesi **işimize gelmez,** dedi.”(s.87)

“Sen **hazırlıklı ol.**”(s.87)

“Bozkırda **mola verildi.**”(s.87)

“Ay aydınlığında iki atlı **rüzgar gibi** gidiyordu.”(s.88)

“Sık sık **nefes alan** Gülbeyaz:” (s.89)

“Öyle **planlar kurdum** ki...”(s.89)

“Nöbetçiye “Benim **uykum kaçtı,** nasıl olsa uyuyamayacağım. Haydi, sen yat, yerine **nöbeti** ben **tutarım!**” deyince, öyle sevindi ki.”(s.89)

“Acaba **başına** bir şey **gelir** mi?”(s.89)

“Bunların Müslümanlara ne **eziyet ettiğini** bir bilsen.”(s.89)

“Öyle de olsa, bizim yüzümüzden **başına** bir şey **gelmesine** yüreğim razı olmuyor işte!”(s.89)

“Haşim Baba **iç geçirdi.**” (s.89)

“Korkunç **iz sürerler.**”(s.90)

“Biz bu arada **elimizden gelen** her şeyi **yapmalıyız.**”(s.90)

“Kervanın yanından ayrılırken **elimden geldiğince** izleri karıştırmaya çalıştım.”(s.90)

“Bundan sonra da **iz bırakmamaya** çalışacağız.”(s.90)

“Sen de, uygun bir yerde **mola verdiğimizde** getirdiğim erkek elbiselerini giy.”(s.90)

“Allah sizden **razı olsun** Haşim Baba!”(s.91)

“**Sırası gelince** anlatırım kızım.”(s.91)

“İnsanın karakteri hayat fırtınaları karşısında **ortaya çıkıyor.**”(s.91)

“Hiç dinlenmeden iki saat kadar **yol aldıktan** sonra yoldan ayrılp kırlara saptılar.”(s.91)

“Haşim Baba, çevreye **göz attıktan** sonra koca bir ağacın altını konaklamak için **uygun buldu.**”(s.92)

“Ona, şefkatle bakan Gülbeyaz, günün verdiği yorgunlukla **kendinden geçti.**”(s.92)

“**Gözlerini açtığında** gün aydınlanmaya başlamıştı.”(s.92)

“Gülbeyaz’ı kalkmış görünce **yüzü güldü:**” (s.92)

“Gülbeyaz, ihtiyarın **gözlerinin** saçlarına **takıldığını** fark etti.”(s.93)

“Yeter ki bu kötü adamların **ellerinden kurtulayım** da.”(s.93)

“Saçlarını iyice kısalttıktan sonra borkü, iyice **başına geçirdi.**”(s.94)

“Haşim Baba’nın yanına gittiğinde, ona üzgün bir şekilde kaçamak **göz atan** ihtiyar:” (s.94)

“Sartak ve onun koruyucu çerileri değilse hiç **bozuntuya verme!**”(s.94)

“Beni bir kere **eline geçirirse** o azgın Moğol, Allah saklasın **derimi yüzer.**”(s.94)

“Haşim Baba, kanının **buz gibi** olduğunu hissetti.”(s.95)

“Korku ile geriye **göz attı.**”(s.95)

“Kızın, bu kadar zaman içersinde evladı gibi sevip bağlandığı bu masum kızın onların **ellerine geçeceğini** düşünerek içi yandı.”(s.95)

“Bunca emek **boşa** mı **gidecekti?**”(s.95)

“Gülbeyaz ile ihtiyarın atları, bozkırı inleten nal sesleri ile yeniden **ileri atıldı.**”(s.95)

“Bu sessizlik **hayra alamet değil** Noyanım, cevabını verdi.”(s.96)

“Zaten bundan önceki mola yerinde bir adam **dikkatimi çekmişti.**”(s.97)

“**Göreyim sizi** yiğitlerim, diye haykırdı.”(s.97)

“Bu kalleşleri **ortaya çıkaralım** ve **cezalarını verelim.**”(s.97)

“Halil Efendiye saldıran bir Moğol’un kılıçlı elini biçerken, yan tarafında Berke Noyanın üç Moğol ile çarpıştığını görünce, o yana dönmüş ve Moğol cenkçisini boynuna indirdiği kılıçlar **yere sermişti.**”(s.97 - 98)

“İnşallah bunların **elinden kurtulduğumuzda** mükafatını alacaksın.”(s.98)

“Karşısındaki cenkçiler onun kılıç darbelerine dayanamıyor, ya **yere seriliyor** ya da yiğitliği kaçmakta buluyordu.”(s.98)

“Yaralılarından birkaçını getirin de, **sorguya çekelim.**”(s.98)

“Adamların çeri olmadıklarını **fark etti.**”(s.98)

“Bizim çerilerin durumlarına da bir **göz atalım.**”(s.99)

“Çok büyük şeref duyalım Noyanım, ama Gülbeyaz’ı bulmadan, size **faydalı olamamaktan** korkarım!”(s.100)

“Büyük Kağan’ın **hükümünün geçtiği** her yerde, bu belge karşısında **boyun eğip** isteğini yaparlar.”(s.100)

“İstediginde, **emrine** asker bile **verirler!**”(s.100)

“Sevinçten **kıpkırmızı kesildi.**”(s.100)

“**Sağolun** Noyanım, dedi.”(s.100)

“Zaten bu hususta hiç **şüphem yok** yiğit!”(s.100)

“Gitmek istersen şimdiden **yola çıkabilirsin.**”(s.100)

“**Sağolun** Noyanım!”(s.100)

“İkisi de **canlarını dişlerine takmış,** kaçıyorlardı.”(s.102)

“Sartak’ın **eline** esir **düşmektense,** Moğolarla ölünceye kadar çarpışırım, beni **eline** asla canlı **geçiremez!**”(s.102)

“Bir aralık geriye bakan Gülbeyaz, geride atlıların görünmediğini **fark etti.**”(s.102)

“Allah’tan **ümit kesilmez** kızım!”(s.102)

“Eğer yaklaşırlarsa şuna **emin ol** ki, seni korumak için onlarla ölünceye kadar çarpışmaya kararlıyım.”(s.102 - 103)

“**Kan teriğinde** kaldılar.”(s.103)

“Fakat birden **kendini tuttu.**”(s.104)

“Delikanlının kızla konuşması etraftan hoş karşılanmaz, **başlarına bir iş açabilirdi.**”(s.104)

“**Hava kararırken** yamaca tırmanarak, uzaklaştılar.”(s.104)

“Kızın görüş mesafesinden uzaklaştıktan sonra yoldan **geri dönmüş** ve yamaca tırmanmışlardı.”(s.105)

“**İzimizi iyice kaybettiririz.**”(s.105)

“İyice ilerlediklerini düşünen Haşim Baba, kocaman bir ağacın altındaki yeri **uygun bularak:**” (s.105)

“Burada **mola verelim** kızım, dedi.”(s.105)

“Ay aydınlığında **fidan gibi** bir delikanlı, Haşim Baba atından inmeden, yere atladı.”(s.105)

“Ama Haşim Baba, tedbiri **elden bırakmıyor**, arkalarında **iz bırakmamak** için çok dikkatli davranıyordu.”(s.106)

“Ama aradan geçen bunca yoldan sonra **kendini toparlamış** ve eski yaralarını sarmıştı.”(s.106)

“İnsanın gücünü, kuvvetini, **ümitsizliğe düşmediğini** gösteren bir şehir bu...”(s.106)

“Yeşil bahçeler, kurumuş, gölge yapacak duvarlar **yerlere serilmişti.**”(s.107)

“Haşim Baba'nın **aklına** birden yeni bir fikir **geldi.**”(s.107)

“Onlardan **şüphe etmek** kimsenin **aklına** gelir **mi?**”(s.107)

“Bu plan onun da **hoşuna gitti.**”(s.108)

“Bunlar, hancıya **baskı yaparak** hanı boşaltmasını ve kendilerine **yer bulmasını** istediler.”(s.108)

“Hancı odaları dolaşarak, yolculardan **özür diliyor** ve hanı boşaltmalarını istiyordu.”(s.109)

“Bu arada iki Moğol da, onun ardında, odasını boşaltmak istemeyenlere **gözdağı veriyordu.**”(s.109)

“Hanın penceresinden, duydukları gürültü üzerine avluya **göz atmış** ve Sartak'la Moğollarını görmüş olan Haşim Baba ile Gülbeyaz, odada ecel terleri dökmekteydi.”(s.109)

“Bu durum onların **başına** daha büyük **işler açtı.**”(s.109)

“Haşim Baba’nın yüzü **meydana çıkınca**, iki Moğoldan avını bulmuş sırtlanların ulumalarına benzer sesler çıktı.”(s.110)

“Sonra, Haşim Baba’nın **üzerine yürüyerek:**” (s.110)

“Ben senden bunun **hesabını sormazsam** bana da Sartak demesinler!”(s.110)

“**Yapın elinizden geleni**, diye korkusuzca konuştu.” (s.110)

“Sartak’ın **gözleri döndü.** “(s.110)

“Taşkent’in itleri de onu **can çekişirken**, aralarında didik didik etsinler diye öldürmeden sokağa fırlatacaksınız!”(s.111)

“Haşim Baba’nın **serbest bırakılmasını!**”(s.111)

“Sartak, başını sallayarak, Haşim Babayı **serbest bırakmalarını** istedi.”(s.111)

“İhtiyarın **kollarına girmiş** iki Moğol çerisi, Haşim Babayı bıraktı.”(s.111)

“Tabii, **peşine** de bu çerilerden hiç biri **takılmayacak!**”(s.111)

“Haşim’in **peşine** de kimse **takılmayacak**, diye homurdandı.”(s.112)

“Bana da **yan yan bakmayın.**”(s.112)

“Hiç olmazsa, **elinden geleni yapmış** olarak öldürdüm ya!”(s.112)

“Sen yine **elinden geleni yaptın!**”(s.112)

“Haşim Baban, yaşadığı müddetçe seni kurtarmak için **elinden geleni yapacak** kızım, bunu böyle bil ve **ümidini kesme!**”(s.113)

“Dinimizde intihar büyük günahlardan sayılmazaydı, beni canlı olarak **ele geçiremezsiniz**, diyerek hançerini Sartak’a uzattı.”(s.113)

“**Ayağa fırlamış**, arabadan kendini atmak istemişti.”(s.113)

“Gülbeyaz’ın Sartak’ın elinden kaçtığını ve yine yakalandığını bilmeyen Osman, kafasında çeşitli **planlar kuruyordu.**”(s.114)

“İki çeri de **omuzlarını silktiler:**” (s.115)

“Fakat o kadar kalabalık vardı ki, atını gayet yavaş sürmek **zorunda kaldı.**”(s.115)

“Arabayı süren adam, bir atlının **önlerine geçmeye** çalıştığını görünce arabayı durdurdu.”(s.116)

“**Kusura bakmayın**, dedi.”(s.116)

“Arabacının cevap vermesine fırsat kalmadan, arabanın pencere **vazifesi gören** perdesi aralandı ve ihtiyar bir adam:” (s.116)

“**Özür dileyip** uğurladığı arabanın ardından bakarken,” (s.116)

“Sartak, Osman’ın, Gülbeyaz’ın sevdiği genç olduğunu anlayınca, ona işkence çektirmek istercesine ve **haz duyarak:**” (s.117)

“Kendine hakim olamayan Osman, Sartak’ın **boğazına sarıldı.**”(s.117)

“**Diz çökün** köpekler, Büyük Kağan’ın fermanını taşıyor o!”(s.117)

“**Diz çökerek**, Osman’ı selamlayan Sartak ve Moğol çeriler, **boyunlarını büktüler**, Sartak:” (s.117)

“Gülbeyaz’ın Sartak tarafından satılmış olması **alt üst etmişti** onu.”(s.118)

“Sartak’ın **elinden kurtulup**, hanın avlusundan çıktıktan sonra, oradan ayrılmamış, **siper aldığı** bir ağaç gövdesinin arkasından Gülbeyaz’ın nereye götürüleceğini takip etmişti.”(s.118)

“Sonunda, Osman’ın Sartak’ı arayabileceğini düşünerek, Gülbeyaz’ın Sartak tarafından yakalandığı hana gelmiş Osman’ı Sartak ile konuşurken görünce **ortaya çıkmıştı.**”(s.119)

“Osman sevinçten bir **çığlık attı:**” (s.119)

“Derhal, batı kapısından çıkıp **yola koyulalım.**”(s.120)

“Osman büyük bir **hayal kırıklığına uğramıştı.**”(s.120)

“Sesi duyuluyor, fakat bir **rüzgar gibi** esip geçiyordu.”(s.120)

“Rum tüccarların giden arabalarının peşinden bir müddet bakan Osman, atından inerek yol kenarındaki bir taşın üzerine oturdu ve başını ellerinin arasına alarak **düşünceye daldı.**”(s.120)

“Osman ve Haşim Baba, **hava karardığı** için takibi, ertesi güne bırakmaya **karar verdiler.**”(s.121)

“**Gözlerini** ışıldayan yıldızlara **dikmiş** Osman’ın **aklından** bin bir düşünce **geçiyordu.**”(s.121)

“Bu düşünceler içindeyken gözlerinin ağırlaştı ve **uykuya daldı.**”(s.122)

“Öteki de yavaşça **ayağa kalktı.**”(s.122)

“Adamın öldüğünü anlayan Osman, üzerindeki cesedi yana düşürüp, **ayağa kalktı.**”(s.123)

“**Diz çökmüş** vaziyette ve ellerini uzatarak Haşim Babadan aman dileyen Moğol’un yanına kadar sendeleyerek gitti.”(s.123)

“Kulağını göğsüne yapıştıran Haşim Baba, Osman’ın **nefes alıp** almadığını dinledi.”(s.124)

“Belki **duyduğu** büyük **heyecandan** belki de **kulaklarının ağır işitmesinden**, ilk anda hiç bir şey duyamadı.”(s.124)

“Senin her şeye **gücün yeter!**”(s.124)

“Osman, dört gün sonra **gözlerini açtı.**”(s.125)

“O zamana kadar, Osman’a verilen imtiyazı **aklına getirmemiş** olan Haşim Baba, Buhara valisine gidip, **olan biteni** anlattı.”(s.125)

“Osman, çok iyi bir şekilde **tedavi gördü.**”(s.125)

“Üç ay sonra **ayağa kalkan** Osman, Haşim Babaya:” (s.125)

“Bir **karara varalım.**”(s.125)

“Buhara valisinin yardımına rağmen, Gülbeyaz’dan bir **haber almak mümkün olmadı.**”(s.126)

“Gülbeyaz’ın izine rastlamak **mümkün olmadı.**”(s.126)

“Haşim Baba da, Osman da **ümitlerini kesmemişlerdi.**”(s.126)

“Sonunda, Arapça bilen Haşim Baba’nın Abbasi topraklarına ve Osman’ın da Ögedey Kağanlığı topraklarına giderek araştırmayı sürdürmelerine **karar veriler.**”(s.126)

“Osman **elinde bulunan** bin iki yüz altının altı yüzünü Haşim Babaya verdi.”(s.126)

“Nice esir tüccarlarının **başına gelen** korkunç akıbetin kendi **başlarına da geleceğinden** endişelenmişlerdi.”(s.127)

“Rum esir tüccarlarının arabasında giderken Osman’ı gören Gülbeyaz **çılına dönmüştü.**”(s.127)

“Kaçırılan bir kızın ya da kadının tanıdığı **peşlerine takılacak** olursa, onun intikamı korkunç olabilirdi.”(s.127)

“**Hava kararırken** derhal **yola çıkararak**, Gülbeyaz’ı Taşkent’ten uzaklaştırdılar.”(s.128)

“İskelede **nöbet tutan** mızraklı biri.” (s.128)

“Ama, artık **bıçak kemiğe dayanmıştı**.”(s.129)

“Bu yüzden onun eğitimine özel **ilgi gösteriyordu**.”(s.129)

“Hadi’nin içeri girmesiyle **ayağa kalkan** Gülbeyaz, pembe bir elbise giymişti.”(s.130)

“**Sağ olun** efendim, cevabını verdi.”(s.131)

“Sizin **rızanızı almadan**, bu fakirhaneye teşrif etmenize sebep olduk!”(s.131)

“Hadi, bu cevap karşısında **allak bullak oldu**.”(s.131)

“Size, başta söylemem gerekeni şimdi söylemek **zorunda kalıyorum**.”(s.131)

“O da bir Müslümandı ve o zamana kadar evli bir kadına **yan gözle** bile **bakmamıştı**.”(s.132)

“**İçiniz rahat etsin!**”(s.132)

“Hadi verdiği **sözde durdu**.”(s.132)

“Dikkat edin ve kendinize **çeki düzen verin** Bağatırlar, artık Noyanın değil bir Kağanın muhafızlarıyız.”(s.134)

“Babası Batu Kağan’ın ölümünü öğrendiğinde, Karakurum yolundan Büyük Kağan’a yaptığı ziyaretten **geri dönmedi**.”(s.134)

“Ben olsam, hemen **geri döner** kağanlık tahtına kurulurdum!”(s.134)

“Bu kararın **faydasını** da **gördü**.”(s.134)

“Evlat varken, kardeş **mirasa konamaz**.”(s.135)

“Kılıçlarımıza iyi **iş düşecek** desene?”(s.135)

“Sartak Kağanımızın, amcası Berke ile **kozlarını paylaşması** yakındır...”(s.135)

“Ruhani lider Rabban Kağan’dan **kopardığı izinle** Hristiyanlığı Azerbaycan’da yayarken, Sartak Kağan’ın noyanlığı sırasında ona az mı **faydası oldu**.”(s.135 - 136)

“Hıristiyanlığa **hizmet eden** Sartak Kağan, Müslüman Berke Noyan’ı temizler, ben bunu bilir bunu söylerim.”(s.136)

“Artık seninle **kozlarımızı paylaşabiliriz** Berke Amca, diye söylendi.”(s.136)

“Hıristiyanlığın yayılmasını önleyecek bir engeli **ortada bırakır** mı o!”(s.136)

“Berke Noyan’ın, bunları öğrenmesi ve ona göre **tedbir alması** lazımdı.”(s.136)

“Ama Moğolların **dikkatini çekmemeliydi.**”(s.136 - 137)

“Bu yüzden uzun süre odasından çıkmamaya **karar verdi.**”(s.137)

“Olanları düşünürken aniden **aklına gelen** bir fikirle sarsıldı.”(s.137)

“Birden **kafasında bir şimşek çaktı.**”(s.137)

“Peş peşe gelen fikirler onu **deli edecekti.**”(s.138)

“İslamiyeti bu Kıpçak diyarına yayabilirsek o da büyük **sevaba girecek!**”(s.139)

“Bu okullarda bizden bazı imamların gelip **ders vermesini** istedi.”(s.140)

“Camilerimize kadar giren, Buhara’yı **yakıp yıkan** Moğollar ve onların soyundan gelen, bütün bunları düzeltmek için çalışan Berke Kağan!”(s.140)

“**Tahtına**, Besmele ile **çıkıp** oturduktan sonra, demiş ki:” (s.140)

“Dünyanın bir tek ve kuvvetli padişahı olan babam Cengiz Han, dünyanın yarısını **zaptetti.**”(s.140)

“Ben, ne dedem Cuci ve ne de Aşam Batu gibi, hükümdarlığımı genişletmek için topraklar ve ülkeler **zaptetmek** istemiyorum.”(s.140)

“Gayem, **idare etmekte** olduğum topraklarda ve **ele geçireceğim** ülkelerde İslamı yaymaktır.”(s.140)

“Sonra **yerine geçen** küçük kardeşi Ulakçı da pek fazla yaşamadı.”(s.141)

“Saray şehrinde dini **dersler verilen** okullar açtı.”(s.141)

“Kralın bu sözleri üzerine **kendini toparlayarak:**” (s.142)

“**Ağzımdan kaçırdığım** bu söz için beni bağışlayınız kralım.”(s.143)

“Yoksa Moğollar **derimizi yüzer**, belki de **ellerinden** bir daha **kurtulamaz** esirleri oluruz.”(s.143)

“**Ne biçim** yer buraları...”(s.143)

“**Canım sıkılıyor.**”(s.143)

“Baycu’nun karargahına gelen bu budalalar, önünde üç defa **diz çökmeyi** reddederek, diplomatik bir incelik kullanmaksızın, Moğolları katliamlarını durdurmaya ve Papanın manevi otoritesini tanımaya **davet edince**, kızan Baycu Noyan, önce onlara karşısında **diz çöktürmüştü** ve Papaya sert bir dille mektup göndermişti.”(s.144)

“Frank ve Çek şövalyelerinin, Moğolları **darmadağın edeceği** saçmalığını da yumurtlamazlar mı?”(s.144)

“Türklerin harp taktiklerini olduğu gibi kullanan bu Moğolların nasıl savaştıklarını bir görselerdi, **akılları başlarından giderdi** budalaların.”(s.144)

“Siyasi kurnazlığı **elden bırakmamak** lazım.”(s.145)

“Bu adamlar iktidarlarına **yan gözle bakılmasından** hoşlanmıyor.”(s.145)

“Müslümanları ezmeleri, dini görüşlerinden **ileri gelmiyor.**”(s.145)

“Sadece, güçlü gördükleri Müslüman devletlerin siyasi hakimiyetlerine **zarar vermemeleri** için, onları ezmek ve dirençsiz hale getirmek istiyorlar.”(s.145)

“Bu da, ancak, **kafamızı kullanmakla** olabilir.”(s.145)

“Moğolların **teslim aldıkları** şehirlerde yaptıkları, **kulaktan kulağa** yayıldığından, herkes korku içindeydi.”(s.147)

“Halifelik ordusu savaş **hazırlıkları yapıyor**, askerlerin sayısı arttırılıyordu.”(s.147)

“Şehrin, Moğol saldırısına uğrayacağı haberleri, çapulculara ve kötü niyetlilere **fırsat vermişti.**”(s.148)

“Soygunla yetişmeyen hırsızlar, mağazayı **ateşe verince** koca mağaza yanıp kül olmuştu.”(s.148)

“O gece Bağdat’ın en zenginlerinden biri olarak yatmış olan Hadi, sabaha yoksul bir Bağdatlı olarak **gözlerini açmıştı.**”(s.148)

“Osman’dan ayrıldıktan sonra Anadolu’ya gitmiş ve köy köy, şehir şehir Gülbeyaz’ı arayıp bulamamış olan Haşim Baba, son olarak Bağdat’ı da aramaya **karar vermişti.**”(s.149)

“Eğer Gülbeyaz’ı Bağdat’ta da bulamazsa artık **geri dönecek** ve Osman’a: “Gülbeyaz’dan **ümidini kesmesini!**” söyleyecekti.”(s.149)

“Haşim Baba, girdiği bir mağazada, üzerine **uygun gelen** bir gömlek, bir kaftan ve bir de ceylan derisinden çizme aldı.”(s.149 - 150)

“Biraz sonra **geri dönen** kapıcı, Haşim Babayı içeri **buyur etti.**”(s.150)

“Haşim Baba da, onun karşısında aynı **tavrı takınarak:**” (s.150)

“Haşim Baba için Samuel’in **ağzından laf almak** kolaydı.”(s.150)

“Onun konuşmasını büyük bir dikkatle dinleyen Hadi, derin bir **nefes aldıktan** sonra.” (s.151)

“1257 Kasımında Baycu komutasındaki bir Moğol ordusu Musul üzerinden inerek, Bağdat’ı Dicle’nin batı kıyısından kuşatmış, bunu Hülagu’nun en becerikli komutanlarından Ket Boğa takip ederek şehrin doğu kısımlarını **kontrol altına almıştı.**”(s.152)

“17 Ocak’ta Moğolları durdurmak için onları karşılamış küçük bir Abbasi birliği Moğollar tarafından **yok edilmişti.**”(s.153)

“Hülagu, komutanlarıyla toplantı yapmış ve bazı **kararlar almıştı.**”(s.153)

“**Suratını buruşturdu.**”(s.153)

“Sizin **izinizi almaya** geldik, dedi.”(s.154)

“Belgeye **göz atan** Ket Boğa’nın yüzü sarardı, derhal yere **diz çöktü** ve yeri dizleriyle üç defa vurduktan sonra.” (s.154)

“Daha evvel gösterseydiniz, **saygıda kusur etmezdik** Noyan, dedi.”(s.154)

“**Hava kararmaya** başlarken gelen bir haberci, halifenin yatsı namazından sonra onları beklediğiniz bildirdi.”(s.155)

“Baba, Allah senden **razı olsun,** dedi.”(s.155)

“Hülagu’nun Bağdat’ı **ele geçirmesi** yakındır.”(s.155)

“Sen gelip, Gülbeyaz’ı bulduğunu bana **haber vermeseydin** ne yapardık?”(s.155)

“Aslında Gülbeyaz’ı alıp **yola çıkarım** diye, düşünmüştüm.”(s.156)

“Ancak, yolları tutmuş olan Moğollar kızı **elimden alırlar**, diye beni de ikiye biçip aç köpeklere **yem ederlerdi**.”(s.156)

“Haşim iyisi mi kız burada dururken, sen git Osman’a **haber ver**.”(s.156)

“Onu gösterdiğinde Moğollar ona **baş eğip yol verirler**.”(s.156)

“**Maşa varken elimi yakmayayım** diye düşündüm.”(s.156)

“Bana **haber verdiğin** çok iyi oldu Haşim Baba!”(s.156)

“Berke Hanımız, Hülagu’nun, Bağdat üzerine yürüyemeyeceğini, bunu aile fertlerine sormadan yapamayacağını zannediyordu, ama Hülagu’nun **gözü** o kadar **dönmüş** ki “Altın Soy”a danışmak lüzumunu bile hissetmemiş.”(s.156)

“Halifenin huzuruna çıktıktan sonra **izin alarak**, şehirde, Hadi adlı tüccarın evinde kalacaklarını söylediler.”(s.157)

“Nihayet, onun **kendine gelir** gibi olduğunu görünce, kapıya üç kere vurdu.”(s.157)

“Kapıyı açan hizmetkar, Haşim Babayı içeriye **buyur etti**.”(s.157)

“Gülbeyaz, Osman’ın geldiğini anlamış, **sapsarı kesilmişti**.”(s.157)

“Hadi’nin kız kardeşi de durumu **fark etmiş**, Gülbeyaz’ın elini tutarak, onun heyecanını gidermeye çalışıyordu.”(s.157)

“Kısa bir sohbetten sonra, Hadi, Osman’ın sabırsızlığını **fark ederek**.” (s.158)

“**Yüzü kızaran** Osman, başını sallamakla yetindi.”(s.158)

“Adımını içeri attı, birden olduğu yerde **donup kaldı**.”(s.158)

“Osman’ın **dili tutulmuş** gibiydi.”(s.158)

“Oysa Gülbeyaz’la karşılaştıkları zaman, ona neler söyleyeceğini hep hazırlamıştı, ama şimdi bu düşündüklerinin bir kelimesi bile **aklına gelmiyordu**.”(s.158)

“Hadi, bu parayı kabul etmek istemediyse de, Osman’ın ısrarlarından sonra kabul etmek **zorunda kaldı**.”(s.159)

“Osman, **ısrar etmekle** iyi ettiğini sonradan **fark etti**.”(s.159)

“Konağa döndükleri sırada **davulunu çala çala** geçen bir tellal:” (s.160)

“O zaman elinde bulunan bu fermanın **faydası olmaz ki!**”(s.161)

“Gidecek olursan bu **fırsatı da kaçırsın!**”(s.161)

“Derin bir **uykuya daldı.**”(s.162)

“Şehri savunan gaziler, bu sisler arasında, Moğol kuvvetlerinin yine **harekete geçtiğini** gördü.”(s.163)

“Bütün kuvvetlerini **ileri sürmüştü.**”(s.163)

“Ama, Abbasi gazileri de, aynı şekilde onlara **karşılık vermekte** ve zaman zaman Moğolları surlardan aşağı yuvarlamaktaydı.”(s.164)

“Onlara, inanan ve seslerini duyanlar **peşlerine takıldı.**”(s.164)

“Bunlar da **silahlarını çekip**, konağa girmekte **ısrar edecek** Moğollarla çarpışmaya hazırlandı.”(s.164)

“**Diz çökün!**”(s.165)

“Fakat Osman’ın yanındaki Moğollar da kılıçlarını havalandırdılar, tam sırada arkadan gelen ve bütün **gürültüler bastıran** bir sesin.” (s.165)

“**Diz çökün** köpekler!”(s.165)

“Bütün Moğol çerileri **diz çökerek** fermanı ve Osman’ı selamladılar.”(s.165)

“Osman, derin bir **nefes aldı.**”(s.165)

“Konaktan başlarını uzatıp Moğolların ilerlemeye devam ettiğini görüp **çılgık atan** kadınlar sevinçten ağlamaya başladı.”(s.165)

“Bahçede toplanmış **kurbanlık koyunlar gibi** Moğollar tarafından **kılıçtan geçirileceğini** düşünen ihtiyar ve çocuklar da rahatladı.”(s.165 - 166)

“Osman, karşısında **diz çökmüş** Moğollara:” (s.166)

“Yüzbaşı **sağolun.**”(s.166)

“Emirleriniz derhal **yerine getirilecektir!**”(s.167)

“Yüzbaşı Suguncak verdiği **sözde durdu.**”(s.167)

“Moğol askerleri bu zaman içersinde, halkı **kılıçtan geçirdi** ve bütün zenginliklere **el koydu.**”(s.167)

“Şehirde **olup bitenleri** merak eden Haşim Baba, **yanına aldığı** üç Moğol çerisiyle, bir sabah konaktan ayrıldı.”(s.167)

“Haşim Baba, **aldığı haberleri** anlatmaya başladı.” (s.167)

“Bunu duyan Bağdatlılar, **feryat etmeye** başladı.”(s.167)

“Şehir tam bir mezbaha **haline gelmiş...**”(s.168)

“**Gözleri yaşaran** biri sordu.” (s.168)

“Camilere ve hanlara sığınarak hayatlarını müdafaa etmeye çalışanlar, binalarla birlikte yakılarak **yok edilmişler.**”(s.168)

“Onların yerlerine konması artık **mümkün olamaz!**”(s.168)

“Fakat bu arada sana ve senin gibi düşünönlere ufak bir **müjde de vereyim.**”(s.169)

“**İç çeken** ihtiyar.” (s.169)

“Bağdat kütüphaneleri **yok edildikten** sonra!”(s.169)

“Hiç olmazsa kitapların bazıları, onların değerini anlayan birinin **eline geçmiş.**”(s.169)

“Allah’ın emirlerini **yerine getirseydik** bunlar **başımıza gelmezdi.**”(s.169)

“Moğollar burnumuzun dibine geldikleri halde birbirimizin **gözünü oymaya** devam ettik.”(s.169)

“Eğer Türkistan’da ve Horasan bölgesinde birlik olsaydı, Moğolların bunları yapması **mümkün olabilir** miydi?”(s.170)

“Aramızdaki geçimsizlikle düşmana **fırsat vermişiz.**”(s.170)

“Demek Hülagu, bütün Müslüman şehirlerini **yakıp yıktı**, akrabalarından hiç kimseye danışmadan halifeyi öldürttü haaa...”(s.171)

“Göreceksiniz, ondan bunca masum kanın **hesabımı soracağım**, dedi.”(s.171)

“Kağanın bu konuşması, oradaki herkesin **yüzünü güldürdü.**”(s.171)

“Berke Kağan, **gözlerini** etrafta **gezdirdikten** sonra.” (s.171)

“Şimdi değil, **sırası geldiğinde** ve en iyi şekilde hazırlandığımızda Hülagu ve ordusu, bu yaptıklarının **hesabımı verecektir.**”(s.172)

“Sen gelinimizi yıllardan beri **hasret kaldığı** obasına götür.”(s.172)

“İki gencin, sevinçten **gözleri parlıyordu.**”(s.172)

“Bir ikinci vakti, **zümrüt gibi** yayılan çimenler üzerinde atlarını sürerken, Gülbeyaz elini ileriye, uzakta mor karartılar halinde uzanan tepelere uzattı.”(s.172)

“Yüzü ve elleri kavurucu sıcaklarda ve dondurucu soğuklarda kavrulup rengini kaybetmiş olan ihtiyar çoban, aklaşmış kaşlarının altından şahin gibi bakan **gözlerini** Osman’a **dikti.**”(s.173)

“Sözünü bitirmişti ki, Osman’ın cevap vermesine zaman kalmadan bir **çığlık attı**, parmağını uzatarak:” (s.173)

“Zavallı Gülbeyaz ile senin hakkında **türküler** bile **söylenir** oldu.”(s.174)

“Gülbeyaz, zavallı Gülbeyaz, ondan bir **haber alamadın** mı a oğul?”(s.174)

“İhtiyarın birden sözü **yarıda kaldı.**”(s.174)

“**Gözü** Gülbeyaz’a **ilişmişti.**”(s.174)

“Aman Allah’ım **gözlerime inanamıyorum.**”(s.174)

“Gülbeyaz’ın sevinçten **yüzü parladı.**”(s.174)

“**Sağ olası**n Çoban Emmi!”(s.174)

“Siz de **sağ olun** kızım!”(s.174)

“Sizi **konuk etmeden** bırakmam.”(s.174)

“O arada, ihtiyar çoban ilerdeki beş çoban arasından **kopup** yanlarına **gelmiş** ve değneğine dayanarak yolculara bakan on beş yaşlarındaki küçük bir çobana:” (s.174 - 175)

“Obaya **haber ver.**”(s.175)

“Yemeklerini yeyip iyice dinlendikten sonra vedalaşıp **yola çıktılar.**”(s.175)

“**Gözlerini aç!**”(s.176)

“Allah aşkına **gözlerini aç!**”(s.176)

“Gülbeyaz’ın yanına **diz çöküp** yüzüne baktı.”(s.176)

“Ardından da, Osman ile **göz göze geldi.**”(s.176)

“Bu gözler, hiç **ümit vermiyordu.**”(s.176)

“Osman **çığlık atar** gibi sordu:” (s.176)

“O anda, Gülbeyaz’ın **gözleri açıldı.**”(s.176)

“Osman, bunu **fark edemedi.**”(s.176)

“Yine etrafı inleyen bir **çığlık attı.**” (s.176)

“**Gözlerini açtı** işte.”(s.176)

“Yüzü **kırış kırış olmuş** Haşim Baba, gözyaşlarını dökerken, Osman’ın omzunu şefkatle okşadı.” (s.177)

“Ve o, **diz çöktüğü** sevdiğinin baş ucunda, omuzları sarsılarak ağlıyordu.”(s.178)

“Sert rüzgarlardan ve dondurucu soğuktan korumak için tepelerin arasında kurulmuş çadırlar, **göze çarpıyordu.**”(s.179)

“Az aşağıdaki düzlükte, eğlenmiş ve hemen **yola çıkmaya** hazır bekletilen, atlar vardı.”(s.179)

“Nogay Han, kendisi ve komutanları için hazırlanmış yüksekçe bir yerden, karanlıkta parlayıp azalan alevlere ve ateşlerin etrafında oturan ya da kalkıp dolaşan karartılara **göz atarken.**” (s.180)

“Bizimkilerin gücünü görünce, **kim bilir** ne yapacaklar?”(s.181)

“Her tarafı **gözden geçirdik**, buradan daha uygunu yok.”(s.181)

“Amcam Berke Kağan, Hülagu kuvvetlerini her ne olursa olsun **yok etmemizi** emretti.”(s.181)

“İlerdeki tepelerde, gözcüler, devamlı olarak vadiyi gözlüyor, Hülagu Moğollarının **ortaya çıkmasını** bekliyorlardı.”(s.181)

“Bütün gürültüleri bastıran bu ses üzerine silahlarını bileyenler, atlarını **gözden geçirenler**, yaylarını gerenler, konuşanlar oldukları yerde kaldı.”(s.182)

“Onları **gözden kaçırmayacaklar.**”(s.182)

“Ben de size **haber vermek** için geldim!”(s.182)

“**Sağol!**”(s.182)

“Yine oraya git ve onları **gözden kaçırmayın!**”(s.182)

“Sizler Allah’ın dini uğrunda mücadele ettiğiniz için onlara muhakkak **galip geleceksiniz**, dedi.”(s.183)

“Şimdi, hemen her komutan birliklerinin **başına geçsin** ve son hazırlıklarını yaptıktan sonra **yerlerini alsın!**”(s.183)

“Osman, Hamza ve Baycu Bağatır, sağdaki ve soldaki tepelerin ardında **yerlerini aldılar.**”(s.184)

“Nogay Han da, bir tümen ęeri ile vadinin ağzında **yer almıştı.**”(s.184)

“Yerlerini alan birlikler, orada, düşman gelinceye kadar son **hazırlıklarını yaptılar.**”(s.184)

“Atları, sanki uzun bir **yol almamış** gibi diri ve canlıydı.”(s.184)

“Hiç bir **tedbir almak** gereği duymuyorlar.”(s.184)

“Tepelerde yerleşmiş okęuların her biri, peş peşe fırlattıkları oklarla Moğolları **yerle sermeye** başladı.”(s.185)

“O sıkışıklıkta zaten **geri dönebilmek** mümkün değildi.”(s.185)

“Nogay Hanın elini kaldırmasıyla, bir borucu, boynuz boruyu acı acı ęalarak, yiğitlere **harekete geçmeleri** işaretini verdi.”(s.185)

“**Ne olur ne olmaz,** düşman yapacağı bir saldırı ile, bu zaferi **tehlikeye düşürebilirdi.**”(s.186)

“Kıskağtan kurtulup da yanlarına doğru at süren Moğolların kendilerine katılmasıyla, **yüz geri edip,** kaçmaya başlamışlardı.”(s.186)

“Geręekten de, kıskağa girmiş arkadaşlarının güneş karşısında kalmış kar gibi eriyip **yok olduğunu** gören Hülagü Moğolları, korkudan kaçmaya başlamışlardı.”(s.186)

“Gelişlerindeki o mağrur halleri **yok olmuş** olan bu adamlar, şimdi can havliyle atlarını sürüyor ve zafer ęıęlıkları yerine, inlemeye benzeyen bağırtılarla, doludizgin kaçıyorlardı.”(s.186)

“Moğollar, gazilerin peşlerinden geldiğini görünce, atlarını **buz tutmuş** nehire sürdüler.”(s.187)

“Zaferden sonra, Altın Ordu gazilerinin durumu **gözden geçirildi.**”(s.187)

“Baycu Bağatır, Hamza ile **göz göze geldi.**”(s.188)

“Cihat için **yollara düşmüş,** elindeki asaya dayanarak tozlu yollarda yürüyen nur yüzlü derviş Hacı Mustafa’yı.”(s.188)

Benzetme

Romanda altmış beş kez benzetme kullanılmıştır. En sık kullanılan benzetme, dört kez kullanılan “buz gibi”dir. Romandaki benzetmeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“13. yüzyılın başlarında Asya’da, Onon ve Kerülen nehirleri arasından çıkıp, Harzem ve Maverâünnehir bölgesinde **fırtına gibi** esen atlılar dünyada dehşet uyandırmaktaydı.”(s.5)

“**Koca bir çığ gibi** yuvarlandıkça büyüyüp ağırlaşan bu atlılar, Rus bozkırlarını, şehirlerini, Karadeniz’in kuzeyini, Romanya topraklarını çiğneyip, ta Macaristan’a kadar uzanmıştı.”(s.5)

“**Buz gibi** soğuk, iliklere işliyordu.”(s.7)

“Yolun kenarında tek tük görülen kapkara ağaçlar sarsılıyor, ağaçların dalları **bir canavarın kolları gibi** kalkıp iniyor, fırtına ısıkları arasına karışan ürpertici sesler çıkarıyordu.”(s.7)

“Hayvan postlarına sarılı atlılar, **at sırtına çıkmış ayı gibi** görünüyordu.”(s.7)

“Düşman atlıları, karanlıkta ve bozkırda **bir duman gibi** kaybolup gitmişti.”(s.9)

“**Dev gibi** uzanan gölgeleri birbirine karışan atlılar, kah azalıp, kah artan aydınlıkta, **destan kahramanlarına benziyordu.**”(s.10)

“Üzerlerini örten karla, **birer kardan adama benzeyen** üç yolcu, eşekleri üzerinde gidiyordu.”(s.15)

“Sedyede yüzü **balmumu gibi sararmış**, 35 yaşlarında bir Moğol yatıyordu.”(s.21 - 22)

“O zaman Müslümanlar **tek bir yürek tek bir bilek gibi** hareket ediyordu.”(s.26)

“Çağatay Oğullarının Valisi Kün Buga, tek gözünü iyice açarak, ilerden **rüzgar gibi** gelen atlılara baktı ve yanındakilere, sevinçle:” (s.45)

“**Sanki yeni damat gibi** heyecanlanıyor!” (s.45)

“**Bir sokak serserisi gibi**, obadan kız kaçırmak?”(s.46)

“Üçüncü kızın başını kaldırdığında, tek gözü yine **bir çıra alevi gibi** tutuştu.”(s.47)

“Ama bu Türkmen kızlarının **üçü de, yırtıcı birer kaplan...**”(s.47)

“Kün Buga, ilerde yeleleri uçuşarak bozkırda **uçar gibi** giden atların peşinden baktıktan sonra.” (s.47)

“Sağ taraflarındaki bozkır **engin bir deniz gibi** uzanıyordu.”(s.52)

“Oku çıkartıp bir de elimizdeki dağ otlarından yaptığımız merhemi sürdük mü, iki üç gün istirahattan sonra bizim Hacı **on beşlik bir delikanlı gibi**ayağa kalkar.”(s.54)

“Hacı Mustafa’nın yüzü, gün ışığında **balmumu gibi** görünüyordu.”(s.63)

“Onun bir gecesi geçmez ki içki içmesin ve güzel kadınları, **ziyafetimizin ve eğlencemizin kelebekleri gibi** etrafımızda dolaştırmasın.”(s.71)

“Berke Noyan **buz gibi** bir tavırla tekrarladı.” (s.72)

“**Bir baldırı çıplak gibi** kız kaçırmak ha!”(s.73)

“Sırtından **buz gibi** terlerin aktığını hissederken, korkudan titremeye başladı.”(s.74)

“Öğleye doğru kapının açılışıyla bu bekleyişi sona ermiş, içeri giren **dev gibi** bir Moğol ile yüz yüze gelmişti.”(s.81)

“**Dev gibi** bir vücutta **yumurta gibi** gözükken başının üzerine bir börk oturtmuş olan bu adam, onu dikkatle incelemiş ve sonra, yanında bulunan Kün Buga’ya:” (s.81)

“Yüzü de **bir maske gibi** duygusuzdu.”(s.85)

“Baksana **kargaya dönmüş.**”(s.86)

“Ay aydınlığında iki atlı **rüzgar gibi** gidiyordu.”(s.88)

“İki at da, **yayından fırlatılmış ok gibi** hızlıydı.”(s.88)

“**Gerçekten de genç bir delikanlıya benzemişti.**”(s.94)

“Haşim Baba, kanının **buz gibi** olduğunu hissetti.”(s.95)

“**Bir taş gibi...**”(s.104)

“Öyle **taş gibi** durabilmek için de insanda yürek olmalı...”(s.104)

“Ay aydınlığında **fidan gibi** bir delikanlı, Haşim Baba atından inmeden, yere atladı.”(s.105)

“Haşim Baba’nın yüzü meydana çıkınca, iki Moğoldan **avını bulmuş sırtlanların ulumalarına benzer** sesler çıktı.”(s.110)

“Gözlerinden iki damla gözyaşı akarken, **uyurgezer gibi**, iki adamın arasında yürüdü.”(s.113)

“**Çılgınlar gibi:**” (s.113)

“Tam Gülbeyaz’ı bulduğunu sandığı anda, **bir duman gibi** uçup kayboluyordu.”(s.120)

“Sesi duyuluyor, fakat bir **rüzgar gibi** esip geçiyordu.”(s.120)

“**Düşün, bir çuval içerisindeki bir pirinci bulmak gibi zor bir iş karşısındayız.**”(s.125)

“Rum esir tüccarlarının arabasında giderken Osman’ı gören Gülbeyaz **çılına dönmüştü.**”(s.127)

“Samuel, bu kızlar arasında Gülbeyaz’ın **bir prenses gibi** durduğunu fark etmiş ve onu çok yüksek fiyata satabileceğini düşünmüştü.”(s.129)

“Gündüz yaşlı bir kurdun uyanıklılığı, geceleyin karganın gözleriyle gözetler, muharebede **bir doğan gibi** avının üzerine atlar.”(s.144 - 145)

“1257 tarihinin ortalarında, **cennet misali** güzel Bağdat’ta, huzursuzluklar başlamıştı.”(s.147)

“Akın akın gelen Moğol çerilerinin kalkıp inen kılıçları, **bir ölüm makinesi gibi** işlemekteydi.”(s.163 - 164)

“**Bir sel gibi** gelen Moğol çerileri, onu ve yanındaki Moğolları görünce durur gibi oldular.”(s.165)

“Bahçede toplanmış **kurbanlık koyunlar gibi** Moğollar tarafından kılıçtan geçirileceğini düşünen ihtiyar ve çocuklar da rahatladı.”(s.165 - 166)

“Peygamberimiz; Müslümanların **bir binanın tuğlaları gibi** birbirlerine sıkıca yapışmalarını emretmiştir.”(s.169)

“Bir ikinci vakti, **zümrüt gibi** yayılan çimenler üzerinde atlarını sürerken, Gülbeyaz elini ileriye, uzakta mor karartılar halinde uzanan tepelere uzattı.”(s.172)

“Yüzü ve elleri kavurucu sıcaklarda ve dondurucu soğuklarda kavrulup rengini kaybetmiş olan ihtiyar çoban, aklaşmış kaşlarının altından **şahin gibi bakan** gözlerini Osman’a dikti.”(s.173)

“Fakat birden, **kara bir canavar gibi** havlayarak gelen bir çoban köpeği görüldü.”(s.175)

“Osman, atından atlayarak **çalgınlar gibi** Gülbeyaz’ın yanına koştu.”(s.175)

“Osman **çığlık atar gibi** sordu.” (s.176)

“**Yanıp da sona gelmiş bir mumun son parıltısı gibi...**”(s.176)

“Gülbeyaz’ın ağzı hafifçe aralandı ve başı, **sapı kırılmış bir çiçek gibi** Osman’ın göğsüne düştü.”(s.177)

“Osman, **uyurgezer gibi** Gülbeyaz’ı yere bıraktı, sonra eliyle onun gözlerini kapattı.”(s.177)

“Haşim Baba ve çeriler, onun yanına **gölge gibi** yaklaştılar.”(s.177)

“Bulduğum anda bir **duman gibi** dağılıp gitti elimden.”(s.177)

“Az sonra, aşağıdaki ovada, **atını yaydan fırlamış bir ok gibi** süren bir atlı gözüktü.”(s.182)

“Moğollar, **bir kovana dolan arı uğultuları gibi** uğultularla vadiyi doldurdu ve o anda da, yaptıkları hatanın büyüklüğünü anladılar.”(s.185)

“Birden, **dağdan boşanan selleri gibi** tepelerin ardından fırlayan ve burunlarından ateş fişkıran atlar, toynaklarıyla yeri **davul tokmakları gibi** dövmeye başladılar.”(s.185)

“Gerçekten de, kısıp girmiş arkadaşlarının güneş karşısında kalmış **kar gibi** eriyip yok olduğunu gören Hülagü Moğolları, korkudan kaçmaya başlamışlardı.”(s.186)

İkileme

Romanda ikilemeler, yüz yirmi altı kez kullanılmıştır. En çok kullanılan ikileme türü, elli iki kez kullanılan, aynı kelimenin tekrarı ile yapılan (yavaş yavaş, basa basa vb.) ikilemedir. En çok kullanılan ikileme ise beş kez kullanılan “kalkıp inen” dir. Romanda bulunan ikilemeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Günün son ışıklarını boğan akşamın kara örtüsü, etrafı **yavaş yavaş** sarıyordu.”(s.7)

“Yolun kenarında **tek tük** görülenkapkara ağaçlar sarsılıyor, ağaçların dalları bir canavarın kolları gibi **kalkıp iniyor**, fırtına ışıkları arasına karışan ürpertici sesler çıkarıyordu.”(s.7)

“Düşman atlıları, karanlıkta ve bozkırda bir duman gibi **kaybolup gitmişti**.”(s.9)

“Erler, aldıkları emir üzerine yerde yatanların üzerine eğilip, canlı **olup olmadığına** baktılar ve iki yaralı esiri atlarının önlerine aldılar.”(s.9)

“Yüzü **allak bullaktı**.”(s.10)

“Sonra kelimelerin üzerine **basa basa** ve **tane tane**konuştu.” (s.10)

“Çeriler, ölüleri gömsün, **kurda kuşa** yem olmasınlar.”(s.11)

“Neyse, **sağ salim** Kerülen’e bir ulaşabilirsek...”(s.15)

“Müthiş bir tipi etrafı **altüst** ediyordu.”(s.15)

“İçeride, bir daire çevirerek ayaklarını tandıra uzatmış **yedi sekiz** Türkmen delikanlısı vardı.”(s.17)

“**Can baş** üstüne!”(s.18)

“O tarihlerde, dervişlerden bazıları, Moğollara ve gayrimüslim diğer göçebe Türklere İslamiyeti tanıtmak için, **diyar diyar** dolaşırdı.”(s.18)

“Biraz sıcak su versinler, **bir iki** yumurta ve yeni kesilmiş et.”(s.21)

“Ben, **kolay kolay** herkesi sevmem ve herkese de yakınlık göstermem.”(s.23)

“Sonra kelimeleri iyi seçmeye çalışarak **tane tane**konuşmaya başladı.”(s.25)

“Berke Noyanın yüzüne bakarak **ağır ağır** konuşmaya başladı.” (s.25)

“Sevgili Peygamberimiz, Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer zamanlarında kendilerinden sayıca **kat kat** fazla olan Bizans ve İran ordularını yenen Müslümanlar, tam İslama uygun bir hayat yaşıyordu.”(s.26)

“Neden olmasın, diye **kendi kendine** söylendi.”(s.33)

“Kağanın çevresinde, yakın adamlarından **beş altı** kişi bulunuyordu.”(s.36)

“Şiremön, kanlar akan elinden kılıcının alındığını **hayal meyal** fark edebildi...”(s.37)

“Sizlere daima minnettar olduğumu ve her ne **olursa olsun** sizlere duyduğum bu sevgiyi hiç bir şeyin köreltemeyeceğini bilmenizi isterim.”(s.38)

“Üstelik adamlar **peş peşe** geliyor.”(s.39)

“Bu dünyanın **gelip geçici** olduğunu bildiğinden, mala, mevkiye ve şöhrete itibar etmez.”(s.41)

“Her ne **olursa olsun.**”(s.50)

“Kapıyı kilitlerken, kapı dışında beklediği anlaşılan ihtiyar kadına **bağırıp çağırırdı.**”(s.51)

“Vali, akşam girerken, aklına gelen bir fikirle **sinsi sinsi** gülmeye başladı.”(s.51)

“Karanlıkta bir takım şekillerin koştüğünü ve yerdeki karanlık şekillere atladığı **hayal meyal** görüldü.”(s.53)

“Halil Efendi, Hacı Mustafa'nın başını göğsüne yaslamış, alnını **hafif hafif** okşuyordu.”(s.53)

“Oku çıkartıp bir de elimizdeki dağ otlarından yaptığımız merhemi sürdük mü, **iki üç** gün istirahattan sonra bizim Hacı on beşlik bir delikanlı gibi ayağa kalkar.”(s.54)

“Hacı Mustafa **halsiz halsiz** sordu.” (s.55)

“Elime geçince **sorgusuz sualsiz**, derisini yüzeceğim.”(s.55)

“Çerilerin başındaki **iri yarı** sarkık bıyıklı çavuş.” (s.56)

“Ve imkanım olsa, hepinizi **teker teker** cehenneme yollarım!”(s.57)

“Berke Noyan'ın yüzü **allak bullak** olmuştu.”(s.58)

“**Hak hukuk** tanımayan, mala, namusa el uzatan Moğollar yüzünden!”(s.59)

“Obamıza güya at satın almaya gelenler, aldıkları atların yanında köyümüzün en güzel üç kızını da **alıp götürmüşler.**”(s.59)

“**Üç dört** Moğol cehenneme giderken, ben de gözlerimi kapatmış olurdum.”(s.59)

“Giderken **kendi kendine** söylendiği duyuluyordu.”(s.64)

“Elindeki kırıbaçı **sinirli sinirli** sıkıran Berke Noyan, bu hususta başka soru sormadı.” (s.65)

“**Kolay kolay** bir şey yapamaz bana!”(s.69)

““Aman ne **olursa olsun!**” diye homurdandı.”(s.69)

“Yedi şamdanın aydınlattığı geniş yemek salonu, **parıl parıldı.**”(s.70)

“Elindeki lokmaları düşürüyor, sorulan bazı soruları duymuyor, ikide birde kapıya **endişeli endişeli** bakıyordu.”(s.73)

“Berke Noyan, Kün Buga’ya **sert sert** bakarak:” (s.75)

“Demek senin bütün **işin gücün** bu gibi işlerle uğraşmak ha!”(s.76)

“Öğleye doğru kapının açılışıyla bu bekleyişi sona ermiş, içeri giren dev gibi bir Moğol ile **yüz yüze** gelmişti.”(s.81)

“Göğsü heyecanla **kalkıp inerken:**” (s.83)

“**Elini yüzünü** yıkamak istersen beni takip et, dedi.”(s.83)

“Aradan bir saat kadar geçmişti ki, **için için** ağlamakta olan Gülbeyaz kapının eşğinde Haşim’in belirdiğini gördü.”(s.84)

“Develer, önlerindeki eşeğin adımlarına uyup **aheste aheste** giderken Gülbeyaz, bindirildiği arabanın içinden etrafı seyrediyor ve Haşim Baba’yı düşünüyordu.”(s.85)

“Sartak, kısıp gözlerle onu **uzun uzun** süzdü.”(s.85)

“Götür bunu ihtiyaçlarını gidersin, **elini yüzünü** yıkasın.”(s.86)

“**Elini yüzünü** yıka ve ondan sonra yemek ye!”(s.86)

“Kadının **ters ters** bakmasına aldırmadan diğer kızların yemek yediği yere gitti.”(s.86)

“**Sık sık** nefes alan Gülbeyaz:” (s.89)

“Yolda güneş yüzünü yakar, rüzgar da haşlarsa **kolay kolay** tanınmazsın, ama...”(s.93)

“Atlar, ağaçlar arasından sıyrılıyor ve **ağır ağır** ilerliyordu.”(s.94)

“Berke Noyan, çerileri toplayarak, ölü ve yaralı **olup olmadığını** araştırdı.”(s.99)

“**Kan ter** içinde kaldılar.”(s.103)

“**Oldum olası** çekinirim bu hayvandan, diye söylendi.”(s.104)

“Köpek ağzını açmış, **kötü kötü** etrafımda dolanırken nasıl durabilirim kıpırdamadan?”(s.104)

“Gülbeyaz, yapılara ve çevreye **hayran hayran** bakıyordu.”(s.107)

“Sonra **ağır ağır** yerinden kalktı.” (s.110)

“Bunu **lime lime** doğrayacaksınız.”(s.111)

“Taşkent’in itleri de onu can çekişirken, aralarında **didik didik** etsinler diye öldürmeden sokağa fırlatacaksınız!”(s.111)

“O avludan **ıkıp gidebilir.**”(s.112)

“Bana da **yan yan** bakmayın.”(s.112)

“Araba, avludan çıkıp çarşının kalabalığı arasına daldığında, pencere şeklinde açılmış derinin deliğinden, **gelip geçenleri** seyrediyordu.”(s.113)

“Araba arşının gürültüsü arasında **kayıp gitti.**”(s.114)

“Sartak’ın izini takip **ede ede** Taşkent’e kadar gelmişlerdi.”(s.114)

“Gülbeyaz’ın Sartak tarafından satılmış olması **alt üst** etmişti onu.”(s.118)

“Yıldızların aydınlığında havaya **kalkıp inen** hançer parıltıları görüldü.”(s.122)

“Kulağını göğsüne yapıştıran Haşim Baba, Osman’ın nefes **alıp almadığını** dinledi.”(s.124)

“O zamana kadar, Osman’a verilen imtiyazı **aklına getirmemiş** olan Haşim Baba, Buhara valisine gidip, **olan biteni** anlattı.”(s.125)

“**şehir şehir** dolaşıp onu arayacağız.”(s.126)

“Bunun üzerine ikisi de **şehir şehir, ülke lke** Gülbeyaz’ı aramaya başladılar.”(s.126)

“Rumlar han odasında, kızı ne yapacakları hakkında **uzun uzun** konuştular.”(s.127)

“Bu arada köşkteki hizmetkarlar da, telaşla **öteye beriye** koşuşuyor, bu hatırlı misafirler karşısında ev sahibini memnun etmeye çalışıyordu.”(s.130)

“Hadi, bu cevap karşısında **allak bullak** oldu.”(s.131)

“**Kıpır kıpır** binbir böcek, baharın türküsünü söylüyordu.”(s.133)

“Sartak’ı öldürdükten sonra, Moğolların **kalkıp inen** kılıçlarıyla ve hanerleriyle kendisini **parça parça** ettiklerini hayal etti.”(s.138)

“**Peş peşe** gelen fikirler onu deli edecekti.”(s.138)

“Yanında bulunan Moğol erileri insanı **parça parça** ederdi.”(s.138)

“Camilerimize kadar giren, Buhara’yı **yakıp yıkan** Moğollar ve onların soyundan gelen, bütün bunları düzeltmek için çalışan Berke Kağan!”(s.140)

“**Git git** bitmiyor!”(s.143)

“Frank ve Çek şövalyelerinin, Moğolları **darmadağın** edeceği saçmalığını da yumurtlamazlar mı?”(s.144)

“Osman’dan ayrıldıktan sonra Anadolu’ya gitmiş ve **köy köy, şehir şehir** Gülbeyaz’ı arayıp bulamamış olan Haşim Baba, son olarak Bağdat’ı da aramaya karar vermişti.”(s.149)

“Sanki, zengin bir tüccar **olup çıkmıştı**.”(s.150)

“**Sora sora** orayı da buldu.”(s.151)

“Küçük dükkandan içeri girdiğinde kalbi **küt küt** atıyordu.”(s.151)

“Hülagu Moğolları, yaptıkları saldırıdan sonra konakladıkları yere çekilmiş olduğundan, Bağdat’ın abanoz kapısı **ağır ağır** açıldı.”(s.155)

“Müjde, diye öyle bir koşmaya başladı ki, merdivenleri **ikişer üçer** çıkararak yukarıya vardı.”(s.157)

“Adımını içeri attı, birden olduğu yerde **donup kaldı**.”(s.158)

“Durumumuz **günden güne** kötüleşiyor, dedi.”(s.159)

“Konağa döndükleri sırada davulunu **çala çala** geçen bir tellal.” (s.160)

“**Üstü başı** parçalanmış ve vücudu kanlar içindeydi.”(s.161)

“**Peş peşe** yaptıkları hücumları, Abbasi gazileri büyük bir cesaretle geri püskürtüyor.”(s.162)

“Öğleye doğru yıkık surların üzerinde **dişe diş** bir mücadele yapıyordu.”(s.163)

“**Akın akın** gelen Moğol çerilerinin **kalkıp inen** kılıçları, bir ölüm makinesi gibi işlemekteydi.”(s.163 - 164)

“Ama, Abbasi gazileri de, aynı şekilde onlara karşılık vermekte ve **zaman zaman** Moğolları surlardan aşağı yuvarlamaktaydı.”(s.164)

“Konağın içi **ana baba** gününe dönmüştü.”(s.164)

“Demek Hülagu, bütün Müslüman şehirlerini **yakıp yıktı**, akrabalarından hiç kimseye danışmadan halifeyi öldürttü haaa...”(s.171)

“**Olsa olsa** üç – dört günlük yolumuz var.”(s.172)

“**Uzun uzun** baktı.”(s.173)

“Olay o kadar çabuk **olup bitmişti** ki, Osman da, yanındaki çeriler de bir şey yapamadılar.”(s.175)

“Binicisini atmış olan at, yeleleri uçuşarak **kaçıp gitti**.”(s.175)

“Ardından da, Osman ile **göz göze** geldi.”(s.176)

“Yüzü **kırış kırış** olmuş Haşim Baba, gözyaşlarını dökerken, Osman’ın omzunu şefkatle okşadı.” (s.177)

““Ben bundan sonra ne yapacağım?” diye **kendi kendine** söylendi.”(s.177)

“Bulduğum anda bir duman gibi **dağılıp gitti** elimden.”(s.177)

“Atların üzerinde **sallana sallana** geliyorlardı.”(s.184)

“Vadinin önüne inmiş Berke Kağan’ın kuvvetlerini görünce, belki de sayı üstünlüklerine güvenerek ya da bir anda onları **çiğneyip geçebileceklerini** sanarak hücuma geçtiler.”(s.184)

“Tepelerde yerleşmiş okçuların her biri, **peş peşe** fırlattıkları oklarla Moğolları yere sermeye başladı.”(s.185)

“Nogay Hanın elini kaldırmasıyla, bir borucu, boynuz boruyu **acı acı** çalarak, yiğitlere harekete geçmeleri işaretini verdi.”(s.185)

“Eğri kılıçlar, güneş ışıklarını yansıtarak **kalkıp inmeye** başladılar.”(s.185)

“Vadinin içinde **elli altmış** bin kadar Moğol sıkıştırılmıştı ama kiskacın dışında kalmış Moğollara karşı da Nogay Han, bir miktar ihtiyat kuvveti ayırmıştı.”(s.186)

“Suların yuttuğu ve nehrin ıslak elbiseleriyle kendine çektiği Moğol çerileri, canhıraş feryatlarla, ağlayıp inlemelerle buzlar arasında **kaybolup gittiler**.”(s.187)

“Hem de **beş on** dakikalık zaman içerisinde.”(s.187)

“Baycu Bağatır, Hamza ile **göz göze** geldi.”(s.188)

Pekiştirilmiş Kelime

Romanda, yedi kez, kelimelerin ilk hecelerine m, s, r ünsüzleri getirilerek yapılan pekiştirilmiş kelimelere rastlanmıştır. En çok kullanılan pekiştirilmiş kelime, iki kez kullanılan “bembeyaz”dır. Romandaki pekiştirilmiş kelimeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Yolun kenarında tek tük görülen **kapkara** ağaçlar sarsılıyor, ağaçların dalları bir canavarın kolları gibi kalkıp iniyor, fırtına ısıkları arasına karışan ürpertici sesler çıkarıyordu.”(s.7)

“Durmadan havlayan köpekler, bu **bembeyaz** kesilmiş insanlara bakıyordu.”(s.16)

“Bedenen ve ruhen **tertemiz** olur.”(s.41)

“Gülbeyaz titredi ve rengi **bembeyaz** oldu.”(s.50)

“Sevinçten **kıpkırmızı** kesildi.”(s.100)

“Gülbeyaz, Osman’ın geldiğini anlamış, **sapsarı** kesilmişti.”(s.157)

Abartma

On iki cümlede abartmaya rastlanmıştır. En çok kullanılan abartma, bir kişinin ne kadar yapılı olduğunu anlatırken kullanılan “dev gibi”dir. Kullanım sıralarına göre içinde abartma bulunan cümleler şunlardır:

“Çağatay Oğullarının Valisi Kün Buga, tek gözünü iyice açarak, ilerden **rüzgar gibi** gelen atlılara baktı ve yanındakilere, sevinçle:” (s.45)

“**Soylu demek için bin şahit ister.**”(s.46)

“Kün Buga, ilerde yeleleri uçuşarak bozkırda **uçar gibi** giden atların peşinden baktıktan sonra:” (s.47)

“Öğleye doğru kapının açılışıyla bu bekleyişi sona ermiş, içeri giren **dev gibi** bir Moğol ile yüz yüze gelmişti.”(s.81)

“Ay aydınlığında iki atlı **rüzgar gibi** gidiyordu.”(s.88)

“İki at da, **yayından fırlatılmış ok gibi** hızlıydı.”(s.88)

“**Dev gibi** bir vücutta **yumurta gibi** gözükken başının üzerine bir börk oturtmuş olan bu adam, onudikkatle incelemiş ve sonra, yanında bulunan Kün Buga’ya:” (s.81)

“**Büyük Kağan’ın belgesi her türlü hazineden de kıymetlidir.**”(s.124)

“Düşün, bir çuval içerisindeki bir pirinci bulmak gibi zor bir iş karşısındayız.”(s.125)

“1257 tarihinin ortalarında, **cennet misali** güzel Bağdat'ta, huzursuzluklar başlamıştı.”(s.147)

“Az sonra, aşağıdaki ovada, **atını yaydan fırlamış bir ok gibi** süren bir atlı gözüktü.”(s.182)

“Bütün ovayı kaplamış gibiydiler.”(s.184)

Değerlendirme

Romanda üç kez atasözü, altı yüz elli altı kez deyim, altmış beş kez benzetme, yüz yirmi altı kez ikileme, yedi kez pekiştirilmiş kelime kullanılmıştır. Ayrıca romanda, içinde abartma bulunan on iki cümle yer almaktadır. Sonuç olarak, kitabın çocuğun dil gelişimini destekleyecek niteliklere sahip bir çocuk kitabı olduğu düşünülmektedir.

5.1.2.9 Korkusuz Cengaver

Korkusuz Cengaver, Timaş Yayınevinin Doludizgin Romanlar (+13 Tarihi Roman) dizisi içinde, 2014 yılının mart ayında, İstanbul'da basılmıştır. Belirttiğimiz tarihte sekizinci baskısı yapılan kitabın sayfa sayısı 191'dir.

Eserin İç Yapı Özellikleri

Konu: İstanbul'un fethi

Ana Fikir ve Yardımcı Fikirler

A.Ana fikir: Ahlaklı ve dini bütün kişi, cesaretle çabalarsa, hedefine ulaşır.

B.Yardımcı Fikirler

1. Astlar, ellerine imkan geçince üstlerini zora koşmaktan hoşlanırlar.
2. Türk ordusu kolay kolay durdurulamayacak kadar güçlü bir ordudur.
3. İstanbul, tarih boyunca birçok kez muhasara altına alınmıştır.
4. Osmanlı'da devlet işleri büyük bir gizlilikle yürütülürdü.
5. Bizans, Osmanlı'daki siyasi olayları yakından takip etmektedir.

6. Sultan Murat, çok başarılı bir padişahdır.
7. Bizans İmparatoru ve diğer yöneticiler, Fatih Sultan Mehmet'i hafife almıştır.
8. Bazı Bizanslı yöneticiler, Osmanlı hakimiyeti altına girmeyi, Haçlılardan yardım istemeye tercih etmektedir.
9. İstanbul'un fethinden önce birçok hazırlık yapılmıştır.
10. Fatih Sultan Mehmet, fetih öncesinde Bizans karşısında temkinli bir politika izlemiştir.
11. Fatih Sultan Mehmet çok çalışkan, cesur ve zeki bir padişahdır.
12. Müslüman bir kimse, zor durumdaki kişi kim olursa olsun yardım eder.
13. Fatih tahta çıktığında ona kafa tutan Bizans İmparatoru, fetih sürecinde Konstantinopolis halkı tarafından suçlu görülmüştür.
14. Konstantinopolis halkı, kiliselerinin Katoliklerle birleşmesini istememektedir.
15. Kavga etmek, başvurulacak son çare olmalıdır.
16. Vatanından ayrı kalan insan kendini her zaman yalnız hisseder.
17. İnsan önüne çıkan fırsatları değerlendirmelidir.
18. İnsan bazen, çevresindekilerin diyeceklerini düşünerek içinden geleni yapamaz.
19. İyi bir Müslüman, çevresindeki herkes tarafından sevilir, saygı görür.
20. Fetih sırasında askerlerimiz, büyük bir kahramanlık örneği göstermiştir.

Ana fikir ve yardımcı fikirlere bakıldığında, genel itibariyle Osmanlı Devleti ve İstanbul'un fethi sürecinde yaşananlar hakkında birçok bilgi verildiği görülmektedir. Bu bilgilerin, çocuğun tarih bilgisini arttıracacağı düşünülmektedir.

Olay Örgüsü: Sultan Murat'ın vefatı ve yerine oğlu Mehmet'in geçmesi, Bizanslıları çok mutlu etmiştir. Onlar, böylelikle uzun süredir üzerlerinde olan Osmanlı baskısından kurtulduklarını sanmışlardır. Hatta İmparator, Sultan Mehmet'e gönderdiği, tahta çıkışını tebrik eden mektupta, onu Şehzade Orhan'la alttan alta tehdit etmiştir.

Fakat işler Bizanslıların umduğu gibi gitmez. Sanılanın aksine üzerlerindeki baskı daha da artar. Sultan Mehmet, Osmanlı için tehdit oluşturan Bizans'ı ortadan kaldırmak istemektedir. Sultan Mehmet, fetihten önce, kendisine bağlı bir genç olan

Ahmet'i Konstantinopolis'e gönderir. Ahmet, Şehzade Orhan da isterse, onu Bizans'ın elinden kurtaracaktır.

Kılık değiştirip şehre giren Ahmet, saldırıya uğrayan bir hancı ve kızını görür ve onlara saldıranlarla kavga ederek hancı ve kızını kurtarır. Hancı ve kızı ona teşekkür eder ve Ahmet'i hanlarında misafir etmeye başlarlar. Bu süreçte hancının kızı Eleni, Ahmet'e aşık olur.

Ahmet, fetih sürecinde gergin bir dönem geçiren şehirde Şehzade Orhan'ı bulur. Olan biteni anlatır. Orhan, düşünmek için zaman ister. Bu sırada şehirde herkes Türklerin fetih sürecinde gösterdikleri zekice taktiklere hayranlık dolu bir korku duymaktadır.

Şehzade Orhan, cevabını almak için yanına gelen Ahmet'e, Orhan, gelmeyeceğini söyler. Osmanlı'dakilerin kendisine kötü gözle bakmasından çekinmektedir. Burada, sıradan bir insan gibi yaşamını devam ettirecektir. Onunla helalleşen Ahmet, ordusuna dönmek üzere şehirden ayrılmadan önce Eleni ile konuşur. Ona Müslüman olduğunu ve gerçek kimliğini söyler. Eleni zaten onun Müslüman olduğunu anladığını ve kendisinin de Müslüman olmak istediğini söyler.

Akşama doğru orduya dönen Ahmet, Sultan Mehmet'e rapor verir. Kısa süre sonra Bizans'a son saldırı yapılır. Konstantinopolis, kahraman Türk askerinin fedakarlıkları ve Fatih'in zekasıyla fethedilir.

Ahmet, ikinci ezanın sesi duyulurken, Eleni'yi bulmak için hana doğru yürümeye başlar.

Romadaki olaylar, çocuğun Fatih Sultan Mehmet'i ve Osmanlı askerini tanınması, fetih sürecinin Osmanlı ve Bizans'taki yankıları hakkında bilgi sahibi olması açısından eğitici bulunmuştur.

Mekan: Roman genel olarak Konstantiniyye'deki bir handa ve Fatih'in şehrin yakınlarına kurduğu ordugahta geçmektedir.

Karakterler/ Kahramanlar

Romanda, ön plana çıkan dokuz kahraman bulunmaktadır. Bu kahramanlardan sekizi erkektir. Roman, fetih sürecinde Osmanlı ve Bizans arasında yaşananları konu edindiğinden dört kahraman Türk, beş kahraman yabancısıdır. Romanda yer alan kahramanlar ve özellikleri şunlardır:

1.Derece Kahraman

Ahmet ve Fatih Sultan Mehmet, romandaki birinci derece kahramanlar olarak ön plana çıkmaktadır.

Ahmet

Kahramanımız, “ Ahmet, yirmi üç yaşlarında, uzun boylu, geniş omuzlu, güçlü, yakışıklı babayiğit bir delikanlıydı. Kara gözlerinden zeka fışkırıyordu”(s.30) cümleleriyle tanıtılmaktadır. Bıyığı ve sakalının olduğu ama gizli görevi için bunları kazıttığı da belirtilmektedir.

Verilen görevi yerine getirmek için Bizanslıların arasına çekinmeden karışacak kadar cesur ve onları Rum olduğuna inandıracak kadar zekidir. Yardıma muhtaç olanlara her durumda yardım eder. Zorbalara karşı alaycıdır. Onları kızdırmaktan hoşlanır. Gelibolu’da babasıyla yaşar. Rumcayı ve Rum adetlerini çok iyi bilir. Fatih Sultan Mehmet tarafından gizli bir görevle Konstantiniyye’ye gönderilir.

Fatih Sultan Mehmet

Fetih sırasında yirmi bir yaşında olan Fatih Sultan Mehmet’ten, kartal bakışlı denilerek bahsedilmektedir. Verdiği kararlar mantıklı biri olduğunu göstermektedir. Her şeyi en ince ayrıntısına dek düşünür ve ona göre karar verir. Hedefine ulaşmak için tüm gücüyle çalışır. Zeki olduğu için diplomasi oyunlarında başarılıdır.

Sultan Murat’ın oğludur. Genç yaşta tahta çıktığından, başta Bizanslılar tarafından küçük görülür fakat başarılarıyla hem onların hem de halkının saygısını çabuk kazanır.

2.Derece Kahraman

Romanda karşımıza çıkan ikinci derece kahramanlar Hancı Niko, Eleni ve Şehzade Orhan’dır.

Hancı Niko

Yaşlı bir adamdır. İyi niyetli, ülkesini seven biridir. Halkının kötü yanlarını da görür ve söyler. Kızını çok sever. Rum bir hancıdır. Hanına birçok Bizanslı gelip gider.

Eleni

Güzel bir kızdır. Naziktir fakat kabadayılara karşı sert davranır. İstemediği bir şeyi asla yapmaz. Ahmet'e karşı ilgi duymaktadır. Ona duyduğu ilgi sonucu İslamiyet'e karşı da merak duymaya başlar. Hancı Niko'nun kızıdır.

Şehzade Orhan

“Karşısındaki insan kırk - beş elli yaşlarında vardı. Çok yakışıklıydı. Kara ve şahin bakışlı gözleri vardı. Aklaşmış bir sakal yüzünü çeviriyordu”(s.110) cümleleriyle tanıtılan Şehzade Orhan, vatanını seven biridir. Bizanslılara karşı mağrur görünür. Aslında mütevazıdır. Vatanından uzak kalmaktan, Bizanslıların kendisini koz olarak kullanmalarından mutsuzdur. Bazı insanlarca hain olarak bilinmek de onu üzmektedir.

Yıldırım Han'ın soyundan gelir ve Fatih Sultan Mehmet'in amca çocuklarından. Çeşitli sebeplerden ötürü yurdundan kaçan ve yıllardır Bizans'ın elinde bulunan bir şehzadedir.

3.Derece Kahraman

Romadaki üçüncü derece kahramanlar İmparator Konstantin, Savapolos, General Jüstinyani ve Akşemseddin'dir.

İmparator Konstantin

Romanda fiziksel özelliğine rastlanmamış olan İmparator Konstantin, kendini beğenmiş biridir. Zeki olduğunu düşünür ve başkalarının da onun hakkında böyle düşünmesini ister. Övülmeyi sever. Onun düşüncelerinin aksini iddia edenlere karşı öfke duyar.

Bizans imparatorudur. Halkı tarafından, Fatih Sultan Mehmet'e karşı yanlış politika uyguladığı düşünüldüğünden ve kuşatma sırasındaki kararlarından ötürü tepki görür ve gözden düşer.

Savapolos

İri yarı bir gençtir. Kulağının arkasında çiçek takar. Çok güçlü bir yumruğu vardır. Zayıf insanlara karşı acımasızdır. Kendinden güçlü birini gördüğünde korkup kaçır. Konstantiniye'deki dükkanlara dadanan bir kabadayıdır. Adamlarıyla birlikte çevresine korku salmıştır.

General Jüstinyani

İri yarıdır. Maceraperesttir. Heyecanlıdır. Savaş aleyhlerine döndüğünde artık kazanamayacaklarını kabul edecek kadar da gerçekçidir.

Bizans başkomutanıdır ve kara kuvvetlerinin başındadır. Cenevizli ünlü bir silahşordur. Konstantiniyye kurtulursa kendisine dük unvanı ve Limni Adası verilecektir. Halk tarafından kahraman olarak görülmektedir.

Akşemseddin

Romanda fiziksel bir özelliği belirtilmeyen Akşemseddin, kalp gözü açık biridir. Fethin gerçekleşeceğini önceden haber vermesi bunun göstergesidir. Olayları tüm yönleriyle ele alır. Tedbirlidir. Devrinin evliyelerinden sayılır. Fatih Sultan Mehmet'in hocasıdır.

Anlatıcı: Romanda yazar – anlatıcı yöntemi kullanılmıştır. Romanda fetih süreci her iki tarafın penceresinden (Osmanlı - Bizans) de verildiğinden, bu yöntemin her iki tarafı da tüm yönleriyle ele almak için seçilebilecek en doğru yöntem olduğu düşünülmektedir.

Zaman

Romanın geçtiği dönem: Romanın ilk bölümü 1451 yılında tahminen şubat ayında geçmektedir. İkinci bölümü 1452 yılının nisan ayında geçer ve sonraki bölümler 29 Mayıs 1453'e kadar olan süreçte geçmektedir.

Romanın yaşandığı süreç: Roman genel olarak fetih sürecinde yaşanmaktadır. Bu bağlamda ilk bölümdeki 1541 şubat ayında geçen bir gün ayrı tutulursa 13 aylık bir süreç anlatılmaktadır denilebilir.

Romanın yazım tarihi: Roman ilk kez 1991 yılında basılmıştır (Tekin, 1999: 204).

Dil ve Anlatım

Dil ve anlatım başlığı içinde, romandaki atasözleri, deyimler, benzetmeler, ikilemeler, pekiştirilmiş kelimeler ve abartmalar ele alınmaktadır.

Atasözü

Romanda dört kez atasözü kullanılmıştır. Bu sayının, çocuğun dil gelişimi açısından kabul edilebilir olduğu düşünülmektedir. En çok kullanılan atasözü, iki kere

kullanılan “kendi düşen ağlamaz”dır. Romandaki atasözleri, kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Eee, **kendi düşen ağlamaz** derler.”(s.48, 157)

“Bizimkiler de, **denize düşen yılana sarılır** kabilinden teklifi kabul etmişler.”(s.60)

“**Gelecekleri varsa görecekları de var** Ağam!”(s.153)

“**Kendi düşen ağlamaz.**”(s.157)

İlk atasözü, kişinin kendi hatalarıyla zor duruma düşünce kimseye dert yanmaması gerektiğini, diğer atasözü kişi, insanların, zor bir durumdan kurtulmak için güvenilmeyecek kişilerden yardım isteyebildiklerini, son atasözü ise birilerine saldırmak için gelenlerin aynı şekilde karşılık göreceğini belirtmektedir. Atasözlerinin, çocuklara verdiği öğütler açısından olumlu özelliklere sahip olduğu düşünülmektedir.

Deyim

Romanda deyimler, altı yüz altmış iki kez kullanılmıştır. Bu durumda, romanda sayfa başına ortalama 3.5 deyim düşmektedir. Kitaptaki deyim sayısının çocukların dil gelişimini desteklediği ve çocuk edebiyatının ölçütlerine uygun olduğu düşünülmektedir.

Romandaki deyimler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Esen titretici rüzgar, burunları sızlatıyor ve **iliklere işliyordu.**”(s.5)

“Nihayet saray görününce derin bir **nefes alan** atlı, sarayın dış kapısına ulaşınca çevik bir hareketle durdurduğu atından atlayarak, kapıya yöneldi.”(s.5)

“Yoksa bu ahmaklığımızın **cezasını** fena **çekersiniz.**”(s.6)

“Nasıl **haber verebiliriz** ki?”(s.6)

“Bu yüzbaşayı kapıda bekletmenin hazzını biraz daha sürdürmek için **ipe un serercesine** konuşmaya başladılar.” (s.7)

“**Sabri taşan** Yüzbaşı Laskerides, büyük bir kızgınlıkla haykırdı:”(s.7)

“Bunun **cezasını vermezsem bana da** Laskarides **demesinler!**”(s.7)

“Laskarides’in bu sözleri **etkisini göstermişti.**”(s.7)

“Kendisine çok acele **verilecek** bir **haberimiz** var.”(s.8)

“İhtiyar hizmetçi, yaşından umulmaz bir çeviklikle Vasileas’ın üst kattaki yatak odasına çıkmak için, merdivenlere yöneldi ve **gözden kayboldu.**”(s.9)

“Komutan **omuz silkerek:**” (s.9)

“Gençlerden biri hayranlık ifade eden bir **ıslık çaldıktan** sonra.” (s.9)

“Doğru ama **ne de olsa** asker.”(s.9)

“Varna’da, Kosova’da o zırhlı Haçlı askerleri, Türkler karşısında ekin demetleri gibi **yerlere serildiler.**”(s.10)

“Konstantinopolis kaç kez barbarların **saldırısına uğradı** ve kendisini kolayca korudu.”(s.10)

“İhtiyar, bu konuda yapılacak tartışmayı **gereksiz görmüş** olacak ki, sessizce:” (s.10)

“Hele bunlardan Vasileas Constantininus’un sonu çok **kötü olmuştu.**”(s.11)

“Ama Türklerin böyle bir **harekete geçmeyecekleri** tahmin de ediliyordu.”(s.12)

“Gerçi, Kosova’da Türkler Haçlıları büyük bir **bozguna uğratmışsa** da, büyük güç kaybetmişlerdi.”(s.12)

“İki üç sene içerisinde Bizans **üzerine gelmeleri** mümkün değildi.”(s.12)

“Yine **aklına** ilk ihtimal **geldi.**”(s.12)

“İsyan sonunda **ele geçen** imparatorların feci sonlarını hatırladı.”(s.12)

“-**Ne gibi** bir müjde, diye sordu.”(s.13)

“Türklerin bile, bu ölümden haberleri ancak Mehmet’in Manisa’dan **yola çıkıp** Edirne’ye girmesinden ve tahta çıkmasından sonra olmuş.”(s.13)

“Komutan **söze karıştı:**” (s.14)

“Konstantin, derin bir **nefes aldı:**” (s.14)

“Onlara öyle işler yapacağım ki ülkelerinde **kan gövdeyi götürecek.**”(s.14)

“Gerçi Murat’a karşı onu kullanabilmem **mümkün olmamıştı.**”(s.14)

“Ardından da onun **emrine vereceğim** bir ordu ile Türkleri ikiye bölüp kardeş kavgalarını körükleyeceğim.”(s.15)

“Emrinizde bulunmaktan **gurur duyuyoruz** Kutsal Vasileas!”(s.15)

“Granddük Notaras’a ve Prens Dukas’a da **haber verin.**”(s.15)

“Sevinçten **İÇİ İÇİNE SİĞMİYORDU.**”(s.16)

“Osmanlı Hükümdarı Sultan Murat’ın ölümüne bu derece sevinen Konstantin Dragazes, Bizans **tahtına** onun sayesinde **çıkılmış** biriydi.”(s.16)

“Tahtı kardeşinin **elinden alabilmesi** mümkün görülüyordu.”(s.17)

“Sultan Murat’ın bu **izni çıktığı** sırada, İstanbul’da ana İmparatoriçe, din adamları ve askerler de Konstantin’i desteklediklerini ilan ettiler.”(s.17)

“Böylece, Bizans’ın son imparatoru on birinci Konstantin Dragazes, Sultan Murat’ın yardımıyla Bizans **tahtına çıkabilmişti.**”(s.17)

“Ama, imparator bu iyiliği çok çabuk unutmuş ve Sultan Murat’ın ölümünü sevinçle karşılayarak, Bizans Rumlarının nankörlüğünü **ortaya koymuştu.**”(s.17)

“Bizans devlet adamlarının hepsinde **göze çarpan** bir sevinç vardı.”(s.18)

“Herkes, bundan sonraki Bizans siyasetinin nasıl olması gerektiği hakkında **fikir yürütüyordu.**”(s.18)

“Osmanlı tahtına tecrübesiz bir gencin gelmiş olması, hepsini yüreklendirmiş, Osmanlı Devleti’ni ne şekilde **yok edebileceklerini** tartışıyorlardı.”(s.18)

“Taht kapısında beliren mabeyncinin yüksek sesle, Vasileas’ın gelişini **haber vermesi**, bütün gürültülerin kesilmesine ve herkesin toplanıp saygılı bir şekilde imparatoru karşılamaya hazırlanmalarına sebep oldu.”(s.18 - 19)

“Sizleri buraya toplamamın sebebi, Murat ölmüş ve **yerine** genç oğlu Mehmet **geçmiş.**”(s.19)

“Gülümseyerek **selamları alankarı** koca, tahtlarına çıkıp oturdular.”(s.19)

“**Gözleri** Prens Dukas’a **takıldı.**”(s.19)

“Sultan Murat, zafer kazandıktan sonra düşmanını takip etmez ve herhangi bir milleti sonuna kadar mahvetmek, **yok etmek** istemezdi.”(s.20)

“Mehmet’in de yaşına bakarak **karar vermemek** lazım.”(s.21)

“Konstantin’in **suratı asıldı.**”(s.21)

“Öyle ise yüreğini **ferah tut** Dukas.”(s.21)

“Sonraki davranışları da, bizim **ihtiyatlı davranmamızı** gerektirecek gibi...”(s.22)

“Sultan Murat, savaş halinde olmadığı Venediklileri gücendirmemesi için, Şehzade Mehmet’e **haber gönderdiği** halde Mehmet, babasının ikazına rağmen Ege’ye korsan yollamaktan vazgeçmemişti.”(s.22)

“Babanızın ölümüne üzüldüğümü ve sizin de **tahta çıkışınıza** sevindiğimi bildiririm.”(s.23)

“Osmanlı tahtında sizin kadar **hakkı olan** bu Şehzade’yi Lehistan’dan ve Fransa’dan gelen elçiler Sultan olması için **teşvik etmektedir.**”(s.24)

“Şehzade Orhan’a bütün Avrupa saraylarının kapıları açılmış olup, şövalyeler her emrine **hazır olduklarını** arz etmektedirler.”(s.24)

“Bu yapılmayacak olursa, üzülererek bildirmek zorundayım ki, Şehzade’yi **serbest bırakmak** durumunda kalacağım.”(s.24)

“Birkaç kişi de ondan **aşağı kalmamak** için seslerini yükselttiler:” (s.25)

“**Uygun bulmadın** mı mektubumuzu?”(s.25)

“Konstantin, şaşırılmış bir **tavır takındı.**”(s.25)

“Ben mektubu göndermekle, Bizans’ın **başına bela açmayalım**, uyandırmayalım kayalıkların tepesinde dinlenen o büyük kartalı ve **fırsat vermeyelim** üzerimize uçmasına!”(s.26)

“Bu **yürek** şahsım için değil, Bizans için **titriyor** generalim.”(s.26)

“Diğer General mağrur bir şekilde **söze karıştı.**”(s.26)

“Prens Dukas da **söze karıştı:**” (s.27)

“Konstantin hırsla **ayağa kalktı:**” (s.27)

“Görelim bakalım Mehmet’inizin tavrını, ya da karşımda **diz çöküşünü.**”(s.27)

“**Canımın** daha fazla **sıkılmasını** istemem doğrusu, diyerek, imparatoriçe ile eğilen asillerin arasından çıkıp gitti.”(s.27)

“Tersanenin aksakallı ağası da, işçiler arasında dolaşıyor, yapılan işlere bakıyor ve bazen fikrini söyleyerek, işçilere **yol gösteriyordu.**”(s.28)

“Padişah II. Mehmet’in göndermiş olduğu emir üzerine, gemiler hazırlanıyor ve bunlar, uzun süren el emeği, göz nuru ve **dökülen** onca **terden** sonra, denizle kucaklaşmak üzere denize salınıyordu.”(s.28)

“Ağa fermanı öpüp başına koyduktan sonra açıp, **göz gezdirdi.**”(s.29)

“Camiden çıkan işçilerin de gözünden kaçmayacak şekilde **yüzünün güldüğü** görüldü.”(s.29)

“Buyruğu derhal **yerine getirilecektir.**”(s.29)

“Hal ve **hatır sormadan** sonra, Ağa oğluna:” (s.29)

“İnşallah, yarın sabah, **yola çıkacaksınız.**”(s.29)

“Tahta geçmek için Manisa’dan gelip iki gün köşkümüzde kalmakla bizlere **şeref verdiği**nde, söylediği sözü unuttun mu?”(s.30)

“Bütün zanaat sahipleri **seferber olmuş** durumdalar.”(s.30)

“Demirciler, nalbantlar, top dökümcüleri, cebhabeçiler ve **aklıma gelmeyen** diğerleri harıl harıl çalışıyor.”(s.30)

“Sultan Murat’ım için kalbim **kan ağlıyordu.**”(s.31)

“Fakat oğlunu görünce, biraz **teselli oldum.**”(s.31)

“Onun ne yiğit ve babayiğit bir Padişah olduğu **yüzünden okunuyordu.**”(s.31)

“Onları **geri gönderdi.**”(s.31)

“**Hayranlık duyulacak** bir hadise.”(s.31)

“Şayet öyle yapmış olsaydı, babasının saltanatının ilk günlerinde olduğu gibi Rumeli’de bir saltanat rakibinin **sahneye çıkıvermesi** genç Padişahı oldukça uğraştırabilir ve planlarının uygulanmasını geciktirebilirdi.”(s.32)

“Evet Ağam, çok doğru bir noktaya **parmak bastınız.**”(s.32)

“Boğazların kesilmesi ve Rumeli’de birden **patlak verecek** hadiselerin çıkmasını birer ihtimal halinde düşündüğü anlaşılan genç Padişah’ımız, Bizans elçilerinin hemen arkasından, Edirne’ye dönmek için acele etti.”(s.32)

“Çünkü Bursa’ya vardığı zaman Gelibolu Boğazı’nın düşman gemiler tarafından tutulduğunu **haber aldı.**”(s.32)

“Padişah’ımızın zekası burada da **kendini gösteriyor.**”(s.32)

“O, şimdilik **kendini toparlayıncaya** kadar savaş istemiyor.”(s.32)

“Gelibolu Boğazı’nın düşman tarafından tutulduğunu öğrenince, oradan geçmek için hiç **ısrar etmedi.**”(s.32)

“Edirne’ye varınca da, kendisini **tehdit edip, oyunlar oynamaya** kalkan Bizans’a gereken **dersi verdi.**”(s.33)

“Karasu havalisine **haber göndererek**, Şehzade Orhan için verilmekte olan verginin kesildiğini bildirdi ve vergiyi toplamak üzere orada bulunan İmparator’un memurunu kovdurttu.”(s.33)

“Padişah’ımızın yaptıklarının hepsini öğrenmiş olan Konstantin’in **suratının asılması** bir yana, kalpten de gidebilirdi.”(s.33)

“Öyle şeyler ki, yaptıklarını gören akli başında kimseler ona **hayran olmaktan** başka bir şey yapmazlardı.”(s.33)

“Babasının vezirlerine **yakınlık gösterdi** ve onların çekingen durmaları karşısında, eski **yerlerini almalarını** söyledi.”(s.33)

“Bu davranışı gören Halil ve İshak Paşa genç Padişah’ın elini öperek, yanında **yer aldılar.**”(s.34)

“Kendisine bağlı olan ve **iş görebilecek** kişileri yanında vazifelendirdi.”(s.34)

“Üstelik Şehzade Mustafa’nın oğlu olduğu iddiası ile Şehzade Davut adı altında **ortaya çıkmış** birini, Macarlar himayeleri altına almışlar ve Osmanlıları **tehdit eder** bir tavır içine girmişlerdi.”(s.34)

“Evet, ama baltayı taşa çaldıklarının da **farkına vardılar.**”(s.34)

“Fakat **kendisini tutmasını** bilen bir insan olduğunu bu hadisede gösterdi.”(s.35)

“Yeniçeri ağası Kurtçu Doğan’ı, Amasya’ya **sürgüne gönderdi.**”(s.35)

“Onun yeniçerilerin **karşısına** korkusuzca **dikilmesi**, yaşının küçüklüğüne ve sıkışık zamanda bulunmasına rağmen cesaretinin derecesini ispatlar.”(s.35)

“Bildiğiniz gibi Padişah’ımız Edirne’ye dönmek için Gelibolu karşısına geldiğinde, Bizans gemilerinin boğazı tuttuğunu görmüş ve buna **canı çok sıkılmıştı.**”(s.36)

“Bu amaçla Padişah’ımız, Bizans İmparatoru’na adam göndererek, hisar yapılacak yer için onun **iznini istedi.**”(s.36)

“Ahmet **söze karıştı:**” (s.36)

“Niçin **iznini istedi** ki?”(s.36)

“İmparator telaşlanmasın diye de, ona: “ Rumeli ve Anadolu taraflarına geçilmek istendiğinde daima güçlüklerle karşılaşıldığından bir hisar yapmaya **karar verdiği**, aradaki dostluktan ötürü buna **karşı çıkamayacağını** ümit ettiğini” bildirdi.”(s.36 - 37)

“O bölgenin, Galata Cenevizlilerine ait olduğunu söyleyip, hisar yapımının Cenevizlilerle aralarında var olan anlaşmazlığı arttıracığını belirterek, inşaata **müsaade edemeyeceğini** bildirdi.”(s.37)

“Ahmet, sevinçle **söze karıştı**.” (s.37)

“Ama **iş işten geçti**.”(s.37)

“Ezan bittikten sonra, **abdestler alınarak** camiye namaza gidildi.”(s.38)

“Gelibolu’dan çıkıp, Edirne’ye doğru **yola çıkan** Ahmet ve Cafer Ağa iki gün yolculuktan sonra Edirne’ye vardılar.”(s.39)

“Sabahın erken saatlerinde, Padişah’ı rahatsız etmek istemeyen Cafer Ağa da, bunu **uygun buldu**.”(s.39)

“İshak Paşa, Ahmet’in babasının **selamını** memnuniyetle **aldı**.”(s.39)

“Başka padişahlarda da bunu görmüştüm ama onun gibi kendini devletine **feda edercesine** çalışan başka birini göstermem mümkün değil.”(s.39 - 40)

“Cafer Ağa da **söze karışmıştı**.” (s.40)

“**Dur durak yok**.”(s.40)

“Allah biliyor ya, bir an önce şu hisar bitse ve hazırlıklarımız tamamlansa da Hz. Peygamber’imizin müjdelediği mübarek şehri **ele geçiresek**.”(s.41)

“Sarayın önüne gelince Cafer Ağa, Padişah’a, Gelibolu’dan istenen şahsın gelmiş olduğunu **haber vermek** için içeri girdi.”(s.41)

“Rahmetli babamın Anadolu çerilerini Rumeli’ye geçirirken **çektığı sıkıntıyı** hepimiz biliriz.”(s.43)

“O **sıkıntıyı** bana da **çektirdiler**.”(s.43)

“Bu, bizim için büyük sıkıntılar **meydana getirebilir**.”(s.43)

“Eğer Şehzade Orhan Bizans ile anlaşmış ise, hiçbir şey yapmadan **geri dönüp** gel.”(s.44)

“Burada ona **kucak açalım.**”(s.44)

“Bu bakımdan, pek **sıkıntı çekmeyeceğini** tahmin ederim.”(s.45)

“Ahmet, Padişah’ın **gözlerine** çekinmeden **bakarken** cevap verdi.” (s.45)

“Genç Padişah Ahmet’in **gözlerine** uzun uzun **baktı** ve sonra:” (s.45)

“**Üzerine aldığı** vazife gerçekten çok önemliydi.”(s.45)

“**Harekete geçmeden** önce iyice düşünmeli ve bir takım planlar yapmalıydı.”(s.45)

“Anadolu’nun ve Rumeli’nin **dört bir yanından** gelmiş mimarlar, mühendisler, ustalar, işçiler sokakları doldurmuştu.”(s.46)

“Onun, merakla etrafa **göz gezdirdiğini** gören Cafer Ağa:” (s.46)

“Teknik meselelerden öyle bir anlıyor ki, mimar ve mühendisler, onun zekası karşısında **parmak ısırıyorlar.**”(s.46)

“Bu kadar büyük topların gümbürtüsü **kimbilir** ne korkunç olur?”(s.47)

“500 – 600 batman ağırlığındaki taş gülle, topun duyulmamış bir patlama ve dumanlarla karışık alevleri arasından, **yıldırım gibi** fırladı ve bir mil kadar uzağa düşerek iki metre kadar derine gömüldü.”(s.47)

“Demek her türlü **tedbir alınmış.**”(s.48)

“İşi **şansa bırakacak** biri değil.”(s.48)

“O tehditleriyle **bindiği dalı** da **kesti.**”(s.48)

“Padişah’ımıza öyle bir **fırsat verdi** ki.”(s.48)

“**Sorma gitsin.**”(s.48)

“Ahmet, kendine kalacağı bir **yer bulduktan** sonra da Şehzade Orhan’ı arayacak ve onunla temas kurmaya çalışacaktı.”(s.49)

“Bizans İmparatorluğu da onların bu hakimiyetlerini tanımak **zorunda kalmıştı.**”(s.49)

“Çirkef işlere bulaşan Rumlar bile onlardan çekinir ve onların semtinden **uzak durmaya** çalışırlardı.”(s.49)

“Yalnız sivil Rum halkı değil, Bizans askerleri bile Cenevizlilerle herhangi bir **mesele çıkarmamaları** için uyarılırdı.”(s.49)

“Hele Türklerle aralarında bazı olayların **ortaya çıkmaya** başladığı şu sıralarda...”(s.50)

“Bizans halkı Cenevizlilere bulaşmamaya çalışmalarına rağmen, Cenevizliler, Bizans semtlerine kadar gelerek ara sıra **patırtı çıkartmaktan** çekinmezdi.”(s.50)

“Kayıklarına atlayan dört beş sarhoş ve **bileğine güvenen** Cenevizli, Eminönü ve Sirkeci civarına gelir, **rezaletler çıkarırdı.**”(s.50)

“Diğer ikisi de, bellerindeki kılıç ve hançer asılı kemerlerinde başparmaklarını sokarak, diğer parmaklarını oynatıp, **tetikte bekliyordu.**”(s.50)

“Etrafta toplanmış Rum halkından **çıt çıkmıyordu.**”(s.50)

“İleri doğru bir **adım atacak** gibi oldu.”(s.50 - 51)

“**Omuzunu silkip**, yürümek istedi.”(s.51)

“Fakat o anda kızın çığlıkları ve babanın feryatları, **kanını dondurdu.**”(s.51)

“Yere fırlatılan baba yerden kalkmaya çalışırken **feryat ediyordu:**” (s.51)

“Sürüklenen kız, babasının bu durumu karşısında acı **çığlıklar atıyor** bir yandan da zorbalara direnmeye çalışıyordu.”(s.51)

“Müslüman her kim olursa olsun, mazlumun **yardımına koşmalı** diye düşündü.”(s.51)

“Birden **ileri atılıp**, kızı tutan adamın bileğine elinin tersi ile vurdu.”(s.51)

“Vasilepolos mu, Herkül mü, yoksa **aklını kaçırmış** ve sokaklarda gezen bir zavallı mı?”(s.52)

“**Haksızlığa uğramış** kimselerin yanında **yer alan** ve zalimi tepelemek için elleri kaşınan biriyim, dedi.”(s.52)

“Üstelik ne hançerini ve ne de **kılıcını çekmişti.**”(s.53)

“Vurmak için elini Ahmet’e kaldırdı ve anında herkesin **faltaşı gibi açılan gözleri** önünde, Ahmet’in kalkıp inen tokadı adamın yüzünde patladı.”(s.53)

“Osmanlı **tokadını yiyen** adam, geri geri giderek arkası üstü yere düştü.”(s.53)

“Vay!.. Bize ha? Diyerek belindeki **kılıcı** hızla **çektı**.”(s.53)

“Rum kızı, **kan döküleceğini** anlayınca tekrar bir **çıglık attı** ve Ahmet’e:” (s.54)

“Bağırtıları duyulurken, Ahmet bir **şimşek gibi** yana çekilip kılıç darbesini **boşa çıkardı**.”(s.54)

“Sonra birden atlayıp, adamın kılıçlı kolunu kavradığı gibi karnına indirdiği bir dizle, Cenevizli’yi **yere serdi**.”(s.54)

“**Kılıçlarını çekip** Ahmet’e saldırırken:” (s.54)

“Diğeri ile **karşı karşıya gelince** birkaç kılıç darbesinden sonra sert bir vuruşla adamın kılıçlı elini yaraladı.”(s.55)

“İlk **yere yıkılan** Cenevizli yerinden doğrulmuş, afallamış bir şekilde etrafa bakarken, bu sözler üzerine **yerinden fırladı**.”(s.55)

“Kılıcını Ahmet’e kaptırmış olan da, pabucun **pahalıya mal olacağını** anladığından, onu izledi.”(s.55)

“Kız, tehlikenin kalmadığını görünce, sevinçle, Ahmet’in karşısında **diz çökerek:**” (s.55)

“Cenevizli zorbalardan kaçmasından sonra yüreklenmiş olan Bizans Rum halkından çoğu **geri dönerek** Ahmet ile baba ve kızın etrafını çevirdiler.”(s.56)

“**Her kafadan bir ses çıkıyordu**.”(s.56)

“Bir kadın **iç geçirdi:**” (s.56)

“Koca Sinyor **tokadını yer yemez, feleğini şaşırdı**.”(s.56)

“**Gözlerimle gördüm**.”(s.57)

“Kendime yatacak bir **yer bulmam** lazım! Diye söylenip, kalabalığı yarıp aralarından çıkmak istedi.”(s.57)

“Ahmet, rahat bir **nefes aldı**.”(s.57)

“Sen de şeref konuğumuza **hizmet et!**”(s.58)

“O zamana kadar Cenevizli kabadayılardan **dayak yiyen**, horlanan Rumlar, onları ezen bir Rum delikanlısının(!) **ortaya çıkması** üzerine, onu görmeye koşuyordu.”(s.58)

“Her kafadan bir ses çıkıyordu.”(s.59)

“Ahmet, salonda bir kavgadan sonraki durumu **fark etti**.”(s.59)

“Senin gibi kahramanlara ihtiyacımız olduğu bir zamanda, diyerek **gürültüyü bastıran** bir sesle konuştu.”(s.60)

“Ahmet, ihtiyar Yorgo’dan **olup biteni** tam olarak anlatmasını istedi.”(s.60)

“**Ağzı** oldukça iyi **laf yapan** bu adam, Midilli başpiskoposunu da yanına alıp, iki yüz kadar silahşörle şehrimize geldi.”(s.60)

“12 Aralık 1452 günü de Ayasofya’da, üç yüzden fazla papaz topluluğuna, iki kilisenin birleşmesini, yani Floransa konsilinde daha önceden **alınmış bir kararı** kabul ettirdi.”(s.60)

“Katoliklere kanan o budala ve hain üç yüz papazda **yok olsunlar!**”(s.61)

“Sadece **bağırıp çağırırsınlar**, o kadar, diye homurdandı.”(s.62)

“İhtiyar Yorgo, Ahmet’in sarkıtmış olduğu **oltayı yuttu**.” (s.62)

“Haçlı seferleri sırasında şehrimizi **ele geçirip**, başta Ayasofya olmak üzere bütün kiliseleri soymaları, kiliselerin içinde içkiler içerek her türlü **kötülükleri yapmaları**, şehri yağmalamaları, halkımızı **kılıçtan geçirmeleri** unutulacak şey mi?”(s.62)

“Grandük Notaras’a gelince, o, Rumların duygularına **tercüman oldu**.” (s.63)

““Bir Latin külahı görmektense, bir Türk sarığı görmeye razıyım!” diyecek kadar Latinlere olan nefretini **ortaya koydu**.”(s.63)

“İhtiyar, derin bir **nefes aldı**.” (s.63)

“Hele bize, o Haçlı seferi sonunda **yaptıkları kötülüklerden** sonra...”(s.63)

“**Ele geçirdikleri** yerlerdeki halkın dinine, **namusuna**, malına ve canına **dokunmaz** ve haksızlık yapmazlar.”(s.64)

“Halkımızda bunu bildiği için, kiliselerin birleşme kararı alınınca, hemen **harekete geçtiler**.”(s.64)

“Rumlar, ibadet ve perhiz için hücrelerinde bulunan Gennadios’un yanına gelip de, bu birleşme karşısında ne yapmaları **lazım geldiğini** sorduklarında, cevap vermeyip bir kağıda yazı yazıp bunu hücrelerinin kapısına açtı ve sonra da kapısını kapadı, kimse ile konuşmadı.”(s.64)

“Allah’dan **ümidinizi** neden **kestiniz** ve Frenlerin kuvvetine **bel bağladınız?**”(s.64)

“Papaz, rahip, kadın, erkek çok büyük bir kalabalık sokaklarda, bir taraftan birleşmeyi isteyenlere **bağırıp çağırdı** ve bir taraftan da şehrimizi koruması için, Meryem Ana’ya dua ettiler.”(s.65)

“Peki, bu sabah ne oldu da millet **galeyana geldi.**”(s.65)

“Bu yüzden onlara temiz bir **dayak attık.**”(s.65)

“Belki de bu hakaretleri bir iki kişinin değil de, tüm halkın ettiğini görünce **ses çıkarmamaya** karar vermişti.”(s.66 - 67)

“Önüne çekilen atına bineceği sırada, ıstıraptan kararmış bir çehre ile yine etrafa **göz attı.**”(s.67)

“İhtiyar Yorgo, biraz da üzülmüş olarak **iç geçirdi:**” (s.67)

“Evet, **ne de olsa** İmparator.”(s.67)

“Zaten **sıkıntıya düşünce** Hristiyanlık dünyası nasıl olsa **yardımımıza koşardı.**”(s.67)

“Türklerin Mora’yı **altüst ettikleri** söyleniyor.”(s.67)

“Türkler şehri **ele geçirirler!**”(s.68)

“Kasada bulunan Eleni’nin, Ahmet’i görünce **gözleri parladı** ve **yüzü kızardı.**”(s.69)

“Fakat loş aydınlıkla onun bu durumunu **fark etmek** mümkün değildi.”(s.69)

“Ahmet’in gelişini **dört gözle beklediği** anlaşılan kız:” (s.69)

“Hele bir yukarı çıkıp elimi yüzümü yıkayıp **yorgunluğumu üzerimden atayım,** gelip yerim!”(s.70)

“Kapısını kilitledikten sonra **abdestini alıp** namazını kıldı.”(s.70)

“Ahmet, tam yemeğe başlayacaktı ki, meyhaneden içeri giren dört yeni müşteri, **dikkatini çekti.**”(s.70)

“Haydi vire Eleni, bizim masamızı sen hazırla, diye, Eleni’ye **laf attı.**”(s.71)

“**Göz ucu ile** Ahmet’e **bakan** kız, belki de bir tatsızlığın çıkmasını ve Ahmet’in de buna bulaşmasını istemediğinden:” (s.71)

“Hiçbiri senin **yerini tutamaz** Elenikum!”(s.71)

“Diğer müşterilerle uğraşan Niko, Savapolos ve yanındakileri görünce **suratını buruşturdu.**”(s.71)

“Hey Eleni, gel bu kiryelere **hizmet et**, diye kızına bağırdı.”(s.72)

“Ahmet, Savapolos adını duyduğundan itibaren o bölgenin namılı kabadayısı ile **karşı karşıya olduğunu** anlamıştı.”(s.72)

“Hem de bu gelişi, mutlaka kendisini görmek ve belki de bir **bela çıkartmak** içindi.”(s.72)

“Onun için derin bir **nefes aldı.**”(s.72)

“Evelallah dördünün de **hakkından gelebilirdi.**”(s.72)

“Çünkü o zamana kadar Eleni’nin bu külhan beylere hiçbir zaman yumuşak sesle hitap ettiği ve onlara **hizmet etmeyi** kabul ettiği görülmemişti.”(s.72)

“Eleni’nin bu şekilde davranmasının sebebi, herhangi bir **kavga çıkmasını** önlemek içindi.”(s.72 - 73)

“Savapolos, aşık olduğu fakat hiçbir zaman **yüz bulamadığı** Eleni’nin bu davranışının sebebini kavramakta gecikmedi.”(s.73)

“Cenevizlilere meydan okuyup, onların elinden Eleni’yi kurtaran ve Niko’nun hanında **kral gibi** ağırlandığı söylenen o meşhur delikanlı bu olmalı.”(s.73)

“Bu soruyu sorarken, **yan gözle** Ahmet’e **bakıyordu.**”(s.73)

“Cenevizlileri haklayan ve namı bir efsane halinde büyüyen bu “Rum Gencini!” gözünde **dev gibi** tahayyül etmişti.”(s.73)

“Belki Cenevizlilere **para yedirerek** kendisini kahraman gibi göstermek isteyen ve Eleni’nin **gözünde büyümek** isteyen bir sahtekardı bu delikanlı...”(s.74)

“Hele, Eleni’nin Ahmet’e bakışı, **gözlerinin önünden gitmiyor** ve bu da onu delirtiyordu.”(s.74)

“Eleni elinde olmayarak bir **çılgık attı.**”(s.74)

“Ahmet, acı ile bükülüp elini Savapolos’dan kurtarmak için çırpınan ve **çılgık atan** kızın, bu durumuna daha fazla tahammül edemeyip **ayağa kalkarak:**” (s.74)

“Evet sana söylüyorum, çaresiz bir kıza **yiğitlik taslamak** isteyen kabadayı!”(s.74)

“Bu kol, senin gibi konuşan pek çok kişiye bu dünyayı **zindan etmiştir.**”(s.74)

“Olabilir, ama benim dünyamı **zindan ettirmeye** niyetim yok.”(s.74)

“Her kim olursan ol, çek git ve buranın **havasını bozma.**”(s.74)

“Savapolos’un bu sözlerin **altında kalmayarak bir çingar çıkaracağı ve kan akacağı** belliydi.”(s.75)

“Niko, iki tarafın **arasına girmeye** çalışarak:” (s.75)

“Sadece kız **rahat bırakması** istedim.”(s.75)

“Ama **canı** kavga **istiyorsa** elime üşenmem doğrusu!”(s.75)

“Bu söz, Savapolos’u iyice **çileden çıkardı.**” (s.75)

“Çok **desteksiz attığının** farkında mısın kirye?”(s.75)

“Biraz **nişan al** da öyle at!”(s.75)

“Burada dövüşüp, çorbacıya **zarar vermek**, senin delikanlılığına yakışmaz değil mi?”(s.75)

“Dışarıya çikalım da orada rahatça **kozlarımızı paylaşalım.**”(s.75)

“Hiddetini frenlemeyen Savapolos **burnundan solurken.**” (s.76)

“Ahmet **yüzünü buruşturdu.**”(s.76)

“Ama **mecbur kalmıştı.**”(s.76)

“**Gözlerinin önünde** yapılan haksızlık karşısında sessiz kalamazdı.”(s.76)

“Savapolos’un pek çok dövüşünü görenler, bu yumruğun inmesiyle Ahmet’in **yere serileceğini** ve bir daha kalkmamak üzere, orada kalacağını sandılar.”(s.77)

“Bu döndürüşe uymak **zorunda kalan** Savapolos da kıvranıyor ve inliyordu.”(s.77)

“Sonunda dizleri üzerine çöken Savapolos, acı bir **çığlık attı.**”(s.77)

“Adamların üzerine geldiklerini gören Ahmet, Savapolos’un elini iterek onu yere düşürürken, birden atlayarak, en öndeki kabadayıya bir Osmanlı **tokadı patlattı.**”(s.77 - 78)

“Adam kütük gibi **yere serilirken**, Ahmet’in **tekmesini yiyen** diğeri, karnını tutarak ikiye katlandı.”(s.78)

“Oradakilerin, “Yuh!” sesleri arasında, Savapolos ve arkadaşları, acınacak bir durumda oradan ayrılmak **zorunda kaldılar.**”(s.78)

“Orada toplanmış olanlar, Ahmet’i **göklere çıkarırcasına** överken, Eleni, ışıldayan gözlerle Ahmet’e bakıyor, sessiz bir şekilde gözyaşları döküyordu.”(s.78)

“Ahmet’in kendisi için kavga etmesi, genç kızda çeşitli **ümitler uyandırmıştı.**”(s.78)

“Sevmese, dört kişiye **karşı çıkıp** onlarla kavga eder miydi?”(s.78)

“Eleni bunları düşünerek heyecanlanıyor ve Ahmet’le ilgili **hayaller kuruyordu.**”(s.78)

“Bu surlar var ya bu surlar, kimleri önlemedi ki, Avarları da, Peçenekleri de, Müslümanları da hep bu surlar önleyerek, onlara **geçit vermedi.**”(s.80)

“Bu defa öyle olacağı benzemiyor Barba, diyerek **söze karıştı.**”(s.80)

“Bu Müslüman Türler işi **şansa bırakmamışlar.**”(s.80)

“Her türlü **hazırlığı yapmışlar.**”(s.80)

“Bu **derdi başımıza açan** İmparator oldu.”(s.81)

“Duyduğuma göre, Osmanlı Padişahı’nı **tehdit etmeye** kalkmış.”(s.81)

“Şimdi **ayıklasın** bakalım **pirincin taşını.**”(s.81)

“**Gözümün önüne** o babayiğit Müslüman Türkler **gelmiyor** mu, korkudan ürperiyorum.”(s.81)

“Türklerin üzerimize gelmeleri, yalnız İmparatorun para isteme meselesinden **ileri gelmiyor.**”(s.81)

“Ayrıca bir **pot** daha **kırmış.**”(s.81)

“Evet, biz **uzak duracaktık** onlardan.”(s.81)

“Niko, konuşanlarının seslerini bastırırcasına sert bir sesle **araya girdi.**” (s.82)

“Midilli Başpiskoposu Leonarda, seçme silahşörlerle **yardıma koştu.**”(s.82)

“İmparator da bu şöhretli kumandanı, şehri müdafaa edecek kara kuvvetlerinin **başına geçirdi.**”(s.82)

“Adını duyunca **midemiz bulanıyor!**”(s.82)

“Onun için **ümitsizliğe düşmeye, paniğe kapılmaya** gerek yok.”(s.83)

“Sokaklarda, insanlar **sel gibi akıyordu.**”(s.84)

“Ümitsizlik, korku ve öfke ile **bağırıp çağırıyorlardı.**”(s.84)

“**Her kafadan bir ses çıkıyordu.**”(s.84)

“Öfke ile **bağırıp çağıran**, üzüntü ile ağlayıp inleyenler sokakları doldurmuştu.”(s.84)

“Ahmet, bu maceraperest Cenevizli’nin, Rumların **yardımına koşmasının** İmparator Konstantin’in bir vaadinden **ileri geldiğini** biliyordu.”(s.84)

“Osmanlı **haber alma** teşkilatı, İmparator’un Jüstinyani’ye Dük unvanı ve Limni Adası’nı vereceğini öğrenmişti.”(s.84)

“Konstantin, güvendiği bu adamı başkomutan yapmış ve kara kuvvetlerin **başına geçirmişti.**”(s.84)

“Kabzasından çıkardığı koca kılıcı ile askerlere gidecekleri yerleri işaret eden bu kocaman adamda büyük bir heyecan **fark ediliyordu.**”(s.85)

“Osmanlı Ordusunun surlar önüne gelmesi gerek Bizanslı’larda ve gerek onların yardımına gelmiş olan Venedikli ve Cenevizli’lerde büyük bir korku **meydana getirmişti.**”(s.85)

“Ahmet, gerek Bizans askerlerini, gerek Venedik ve Ceneviz askerlerini ayrıca halkı **gözden geçiriyor.**”(s.85)

“Aralarında bulunmak için **can attığı**, fakat verilen görev dolayısıyla kendilerine katılamadığı arkadaşları, şehrin önüne gelmişti.”(s.86)

“Ahmet, bir an önce Şehzade Orhan’ın **peşine düşmeliydi.**”(s.86)

“**Kum gibi** insan kaynayan sokaklardan geçtikten sonra, nihayet hana varabildi.”(s.86)

“Eleni, iki hizmetkar kadına, han odalarının **temizliğini yaptırıyordu.**”(s.86)

“Şu İmparator ve yanındaki dalkavuklar, Türklere saldırı için **fırsat verdi.**”(s.87)

““Şehzade için ödediğiniz parayı arttırın; yoksa salarım ha!” diye, güya Osmanlı’ya **gözdağı vermeye kalktı.**”(s.87)

“Şehzade için istedikleri paraları şimdi al da, **başlarına çal** onların!”(s.87)

“Ahmet’in **gözleri parladı.**”(s.87)

“Onun **elimizde olması**, Osmanlı padişahlarını frenleyen bir hareket olacaktır.”(s.87)

“Şehri **ele geçirmek** istiyorlar.”(s.88)

“İmparator, **tedbirlerini almıştı** ama yine de yiyecek sıkıntısı olabilir.”(s.88)

“Şimdiden **tedbirimi alayım.**”(s.88)

“Tabi, çok memnun olurum ama size **zahmet olacak!**”(s.88)

“Derin bir **nefes alan** Eleni.” (s.89)

“Eleni’nin **içi içini yiyordu.**”(s.89)

“O bir an önce **yola çıkmak** istiyordu.”(s.89)

“Ahmet, Niko ile sohbet ederken, Eleni yemekleri hazırlayan hizmetkarlara **yol gösteriyor** vaktin biraz daha geçmesini bekliyordu.”(s.89)

“Kuşatmalara karşı her türlü **tedbirlerimizi aldık.**”(s.90)

“-Çekinmeyin! Diye karşısındakini ve çevresindekileri **teselli etti.**”(s.90)

“Kuşatanlar, surlarımızdan, bu ihtiyar ama sağlam surlarımızdan bir tek taş parçası bile sökmeden **çekip gittiler.**”(s.91)

“Hem kimler **gelip geçti** bu surların önünden.”(s.91)

“Desene komutan, bu Mehmet Han ve ordusu da **çekip gidecek.**”(s.91)

“İmparatorumuz Papa’ya **haber gönderip** yardım istemişti.”(s.91)

“Kısa zamanda **yardımaımıza koşacaklardır.**”(s.91)

“Macarlar **yardımaımıza koşmak** için hazırlık yapmaktalarmış.”(s.91)

“Ahmet, gülmemek için **kendisini güç tuttu.**”(s.92)

“Bir vuruşta **yere serebileceği** Bizans subayının bu palavrası, onun böbürlenmekte ve yalan söylemekte oldukça usta olduğunu gösteriyordu.”(s.92)

“Ama subayın bu palavraları **etkisini göstermişti.**”(s.92)

“**Kömür gibi** kara olan bu gözler beyaz yüzüne çok yakışıyordu.”(s.92)

“Omuzlarına dökülmüş siyah saçları **ipek gibi** parlıyordu.”(s.92)

“Hayatımda en hoşlandığım şey **yürüyüş yapmak** ve bir de yüzmektir.”(s.93)

“Ben de severdim ama bir defasında boğulma **tehlikesi atlattım** ve ondan sonra denizden korkar oldum.”(s.93)

“Denizde yüzüp de boğulma **tehlikesi atlatmayan** hiç kimse yoktur sanırım.”(s.93)

“Ama işin **peşini bırakmadım.**”(s.93)

“Onun **dilinden anlamak** gerekir.”(s.93)

“Belki ben de **üzerimden** o korkuyu **atar** ve denizle anlaşırım!”(s.94)

“Ahmet, **içinden geldiği** gibi konuştu.” (s.94)

“**Ne gezer...**”(s.95)

“Bizim karşımızda **boynu bükük** duracağına bizlere **tepeden bakan** biri.”(s.96)

“Ahmet’in sevinçten **gözleri parlarken** **içinden:**“Top sesi... Top sesi. Gaziler surları dövmeye başladılar, haydi hayırlısı!” düşüncesi **geçti.**”(s.96)

“Eleni’nin korkudan **yüzü kireç gibi olmuştu.**”(s.96)

“Ahmet, gayet sakin bir şekilde onu **teselli etti.**”(s.96)

“Bu adamında yoldan geçen vebirdenbiretaş **kesilmişçesine** durarak, gürültüye **kulak veren** diğer Rumların da, yüzleri **bembeyaz kesilmişti.**”(s.96)

“Top atışlarının çok uzağında bulunan kişiler bu derece korkarsa, surlar üzerinde bulunan Bizans, Venedik ve Ceneviz askerleri, **kim bilir** ne kadar çok korkuyordu.”(s.96)

“Derin bir **nefes aldı.**”(s.96)

“Önemli silahların ve **karşı koymanın** nerelerde olacağına varıncaya kadar, birliklerin yerlerini daha önceden planlamış olan Mehmet Han yaptığı plan doğrultusunda kuvvetlerini gerçekleştirdi.”(s.97)

“Mehmet Han, İstanbul kuşatmasına **karar verdiği** zaman, her şeyi planlamıştı.”(s.97)

“O, hiçbir şeyi **şansa bırakacak** biri değildi.”(s.97)

“Öncelikle, Bizans İmparatorluğu’nun **yardımına koşabilecek** kaynakları kurutma yoluna gitmiş ve bu maksatla da, Mora üzerine meşhur akıncı beylerinden Turhan Beyi yollamıştı.”(s. 97 - 98)

“Şayet, bunlar baskı altında tutulur ya da kuvvetleri ezilirse, Bizans’ın **yardımına koşamazlardı.**”(s.98)

“Bu yüzden **ömrünü** Mora akınları ile **geçirmiş** ve Mora Rumlarını çok tanıyan Turhan Bey, Mora despotlarını ezmekle görevlendirildi.”(s.98)

“Mehmet Han, İstanbul yakınındaki toprakları **ele geçirerek**, İstanbul’u tamamen yalnız bırakabilmek için, Dayı Karaca Bey’i de **harekete geçirmişti.**”(s.98)

“Emrindeki ordu ile ilerleyen Dayı Karaca Bey, Marmara kıyısındaki Bizans topraklarını birer birer **ele geçirmiş.**”(s.98)

“Galata önlerinde de Vezir Zağanos Paşa, kuvvetleri ile birlikte **yer almıştı.**”(s.99)

“6 Nisan 1453 Cuma günü, surlar önünde kılınan Cuma namazından sonra Padişah II. Mehmet, Mahmut Paşa’yı elçi olarak İmparatora göndererek, boşuna **kan dökülmesine** engel olunmasını, bunun için şehrin teslimini istedi.”(s.100)

“Bu yüzden **ele geçirememişlerdi.**”(s.101)

“Ama şimdi hem karadan ve hem de denizden kuşatmaları hiç de **hayra alamet değil!**”(s.101)

“Sonra arkadaşlarımin da dediği gibi gayet küçük olan bu gemileri, bizim mütteliklerin **dev gibi** gemileri parçalar geçer.”(s.102 - 103)

“**Vay canına** müthiş bir şey bu!”(s.104)

“Ahmet hırsla **yüzünü buruşturdu.**”(s.104)

“**Sağa sola** atı ile gidip durumu kontrol edip emirler veriyor.”(s.104)

“Jüstiniani ile İmparator en fazla saldırıya **maruz kalan** Topkapı ile Edirnekapi arasını tutmuş vaziyetler.”(s.104)

“Tekfur sarayından Eğrikapı’ya kadar uzanan bölümde de Venedikliler **yer aldı.**”(s.105)

“Heyecanlı bir ses, **lafa karıştı.**”(s.105)

“Şimdi bize izin verin de, vazifemizin başına gidelim, diyerek **ayağa kalktılar.**”(s.106)

“Niko, arkalarından **dudak bükerek.**”(s.106)

“Bu şehir, bu gibi haksızlıklar yüzünden **elimizden çıkacak.**”(s.106)

“Eleni, arada bir işinden başını kaldırıp Ahmet’e bakıyor, sonra **yüzü kızararak** gözlerini indiriyordu.”(s.107)

“İki genç, birbirlerine açılmıyordu ama karşılıklı gönül **yakınlığı duyuyorlardı.**”(s.107)

“Bakalım **başımıza** neler **gelecek?**”(s.108)

“Vereceğiniz altınlar **boşa gitmez.**”(s.108)

“Deminden beri **aklıma takıldı.**” (s.108)

“Ahmet, bu duyduklarına **gülüp geçiyordu.**”(s.109)

“Onun bu durumu karşısında **gözleri yaşarır** gibi oldu.”(s.109)

“Çoğunlukla burada Rumca konuşmak **zorunda kalıyorum.**”(s.110)

“**Hayran kalmıştı** Şehzade’ye.”(s.111)

“Onun, kardeşlerine **silah çekmeyeceğini** söylediğini öğrendiğinden beri, Orhan’ı seviyordu.”(s.111)

“ “Eğer onlarla anlaşmış ise, **geri dönüp** gel, yok eğer **kalbi** dinimiz, devletimiz ve bizim için **çarpiyorsa**, onu al ve getir. Burada ona **kucak açalım!**” buyurdu.”(s.111)

““Burada ona **kucak açalım** mı?” Dedi.”(s.111)

“Şehzade Orhan **düşünceye daldı.**”(s.111)

“-Yiğit! Diye **söze başladı.**”(s.112)

“Her Müslüman gibi hayır ve şerrin Allah’tan olduğunu bilir ve ona **boyun eğirim.**”(s.112)

“Benimle ilgili **kararları** sadece Bizans, bu hilekar Rumlar **verdi.**”(s.112)

“Beni, **elinde** koz olarak **tuttu.**”(s.112)

““**Dertlerini dökecek** dostları olmayanlar, kendi yüreklerini kemiren yamyamlardan farksızdırlar!” derler ya, bu çok doğru...”(s.112)

“O da, bir sığıntı ve Osmanoğulları’nı **tehdit edecek** iyi bir koz olarak gördü beni!”(s.112)

“Hilekar Bizans’ın **kucağına düşmüş** her Osmanlı şehzadesinin kaderidir bu!”(s.112)

“Ülkede kalsa, tahtı **ele geçirmiş** olan hükümdar tarafından öldürülecek, kaçınca da Bizans’ın elinde bir oyuncak...”(s.113)

“Şehzade Orhan, Ahmet’in **aklından geçenleri** anlamış gibi devam etti.” (s.113)

“Allah’a ve ahirete inanmasam, hayatıma çoktan **son vermiştim.**”(s.113)

“Oysa, şehzadeliğim **kim bilir** kaç kişiyi imrendirmektedir.”(s.113)

“Her üzüntüyü **içine atmak** zorundasın, anlatamazsın derdini herkese.”(s.114)

“Boş bir evde yanan lamba gibi kimseye **hayrı olmadan** geçti bütün ömrüm, üstelik milletime **faydalı olacağım** yerde zararlı olarak.”(s.114)

“Mesela dün, bizim sokakta çok yaşlı birinin güçlkle yürüdüğünü görünce, **koluna girerek** istediği yere kadar götürdüm.”(s.114)

“Ha bak, onların devlet adamları karşısında öyle bir **tavır takırım.**”(s.115)

“ “Eğer **kalbi** dinimiz, devletimiz ve bizim için **çarpyorsa** onu al ve getir, burada ona **kucak açalım!**” dedi ha?”(s.115)

“**Kalbim** her zaman dinimiz ve devletimiz için **çarptı.**”(s.115)

“Bana biraz **zaman ver.**”(s.116)

“Ahmet, **ayağa kalkmıştı.**”(s.116)

“Peki, gitmeye **karar verirsem**, nasıl kaçacağız?”(s.116)

“Yeter ki siz **karar verin.**”(s.116)

“Şehzade, beş gün sonra **kararını vereceğini** söylemişti.”(s.117)

“Ahmet şunu anlamıştı ki, Rumlar korkudan batıl şeylerden **medet ummaktan** başka bir şey bilmiyorlardı.”(s.117)

“Fakat şehri terk ederken, nereden gideceğini şimdiden tayin etmeyi düşündüğünden **ses çıkarmadı.**”(s.118)

“Uzun bir yürüyüşten sonra Topkapı önlerine varan Ahmet ve diğer sivillerin **ellerine** birer kılıç **tutuşturan** Komutan:” (s.118)

“Onun **sözlerinden** sakın dışarı **çıkmayın.**”(s.118)

“İmparator da bu bakımdan bütün **yetkiyi** ona **verdi!** Diye de **gözdağı verdi.**”(s.118)

“Surların üzeri **kum gibi** insan kaynıyordu.”(s.118)

“Ahmetlerin **yaralar açılmış** surlara baktı.”(s.120)

“Doldurulup ateşe hazırlanmasının iki saat kadar sürmesi olmasa **hapı yuttuk** demektir.”(s.121)

“Subay, **yüzünü buruşturdu.**” (s.121)

“Bu kadar etkili top yapabilmek kimin **aklına gelirdi** ki!”(s.121)

“Bir müddet yapılan işleri **gözden geçiren** ve emirleri veren subay, sonra surlarda ilerlemeye başladı.”(s.121)

“Onunla birlikte giden Ahmet, Cenevizli Jüstinyani’nin yanına vardıklarını **fark etti.**” (s.121 - 122)

“Bugün çok güzel **haberler aldık!**”(s.122)

“Her zaman olduğu gibi yine **yardıma koşacaklardır.**”(s.123)

“Onların yakın bir zamanda **yardımımıza koşacakları** artık **an meselesidir.**”(s.123)

“Öyle de, yine biz, tedbirimizi **elden bırakmayacağız!**”(s.123)

“Yemek yenirken **hava** da **kararmaya** başlamıştı.”(s.123)

“Surlardan aşağıya bakan Ahmet, gazilerin surlara koştuklarını, taş, toprak ve çalılarla doldurulmuş dış surları aşan yiğitlerin, uzun merdivenleri iç surlara dayadıklarını **fark etti.**” (s.124)

“Hey arkadaş, **yardımımıza koş!**”(s.124)

“Ahmet’in **kafasında bir şimşek çaktı.**”(s.124)

“Evet **yardıma koşmalıydı,** ama kime?”(s.124)

“Birkaç **adım atmışlardı** ki, Ahmet ayağı tökezlemiş gibi yapıp kazanı devirdi.”(s.124)

“Üç Rum **çığlıklar atarak** zıplayıp yana fırlarlarken, Ahmet de güya **feryad ederek,** geriye zıplayıp kendisini yere attı.”(s.125)

“İyi oldu, dikkatsizliğinin **cezasını çeksin!**”(s.125)

“Bu kaza bizim de **başımıza gelebilirdi.**”(s.125)

“Çünkü surlara tırmanan gazilerin üzerine dökülecek bu ateş, öyle berbat bir şeydi ki, üzerine su dökülünce sönmek şöyle dursun, aksine daha fazla parlıyor ve yapıştığı yeri yakıp **kül ediyordu.**”(s.125)

“Nitekim üzerlerine Grejuva ateşi gelmiş olan gaziler alevler içersinde, tırmandıkları merdivenlerden yuvarlanıp **şehit oluyorlardı.**”(s.125)

“Böylece, Rumların kendisinden **şüphe etmelerinden** de kurtulmuş olacaktı.”(s.125)

“Gayreti ve beraberliği **elden bırakmayın!**”(s.126)

“-Aman, **elinizden gelen** ve bütün **gayreti gösterin** ve Türkleri püskürtün! Diye bağırıyor, savunmayı yapan tüm Hristiyanları **teşvik ediyordu.**”(s.126)

“Adam, şehir kendisininmiş, İmparatorluğu **elden gidecekmiş** gibi çarpışıyor.”(s.126)

“Bu arada, halk da **yardıma koşmuştu.**”(s.126)

“Sevinçten Rumlar birbirlerine ve Venedik, Ceneviz askerlerine sarılıyor, **çığlıklar atıyordu.**”(s.127)

“Türkler, bize çok büyük **kayıplar verdirdiler.**”(s.127)

“**Açılan gedikler** örülmeli.”(s.128)

“Savaşın yorgunluğu ile herkes uyuklamaya başladığı sırada Ahmet, yattığı yerden hafifçe **ayağa kalktı.**”(s.128)

“Askerler telaşla koşuşuyor, sokaklara fırlamış erkekler ve kadınlar **saçlarını başlarını yoluyordu.**”(s.129)

“Rumlardan pek çoğu kiliselere dua etmeye giderken, Latin asıllı Venedikliler ve Cenevizliler şarap içip, **naralar atıyordu.**”(s.129)

“Haydi **sokağa çıkıp**, ne olduğunu öğrenelim!”(s.130)

“Yorgo **gözlerini devire devire** onlara cevap verdi.” (s.130)

“Neden **mümkün olmayacakmış** be?”(s.130)

“Sen **aklını kaçırmışsın** galiba?”(s.130)

“Şarabı **fazla kaçırdın** galiba...”(s.130)

“Şarabı **fazla kaçıran** sizlersiniz.”(s.130)

“**Gözlerimle görmesem** inanmazdım doğrusu.”(s.131)

“Bu gemiler indirilirken bizimkiler nasıl **farkına varmadılar?**”(s.132)

“Türkler çok kurnazca hareket ederek, bizim **dikkatimizi** başka tarafa **çektiler.**”(s.132)

“Yaşlıca biri **söze karıştı.**” (s.132)

“Hem bizim donanmayı hareketsiz bırakmak ve hem de Galata Cenevizlilerinin dışarıda **olup bitenlerden** haberdar olmamaları için girişilen bu bombardıman sırasında, gemilerden biri üzerine düşen gülle, gemiyi parçalayıp derhal sulara gömdü.”(s.133)

“Anlaşılan bu Türk Padişah’ı savaş sanatındayepyeni şeyler **ortaya çıkarıyor.**”(s.133)

“Subayın yanında bulunan diğer bir Venedikli subay da **söze karıştı.**” (s.133)

“Bize yardıma gelen dört Ceneviz gemisi ve Mora’dan gelen bir Bizans gemisi ufukta görününce, Salıpazarı ile Beşiktaş önlerinde bulunan Osmanlı Donanması, onları durdurmak için **harekete geçti.**”(s.134)

“İlk çarpışma, her iki tarafın oklar ve gülleler atması şeklinde **kendini gösterdi.**”(s.134)

“Tabi, onun **gözlerinin önünde** cereyan ediyordu.”(s.135)

“**Vay canına!**”(s.136)

“**Vay canına**, güç kurtulmuşlar!”(s.136)

“İlk önce konuşmuş olan Venedikli subay, **iç geçirdi.**” (s.136)

“Türklerin gemilerini Haliç’e indirmiş olmaları bizlere çok **pahalıya mal olacağına** benziyor.”(s.136)

“Hem de çok **pahalıya mal olacak.**”(s.136)

“İkincisi: Galata Ceneviz kolonisi kontrol altına girmiş olduğundan, şimdiye kadar bunların Bizans’a gizlice yapmış oldukları yardımlar, artık **sona ermiş** olacak.”(s.137)

“Üçüncüsü: Türk donanmasının Haliç’e inmiş olması, bizim de Cenevizlilerin de Papalık kuvvetlerinin de Rumların da **morallerini bozacak.**”(s.137)

“Venedik Devleti’nin de bu orduya katacağı donanma gelecek olursa, Türkler kuşatmayı kaldırmak **zorunda kalırlar**.”(s.138)

“Çünkü daha önce de Macar elçileri gelip, Padişah’dan, Jan Hunyad’ın imzalı kağıdını istemişler ve Padişahın da tuğralı kağıdını **geri vermişler**.”(s.138)

“Bu durum, Macarların da **harekete geçeceklerini** gösteriyor.”(s.138)

“İyi hoş da, onlar gelinceye kadar Osmanlılar bizim **defterimizi dürmese!**”(s.138)

“O sabah, büyük bir neşe içerisinde giyinip aşağı inen Ahmet, Eleni ile **göz göze geldi**.”(s.139)

“İyi olurdu da Eleni **canım sıkılıyor**.”(s.139)

“Ümit ederim ki **canını** ben **sıkmamışım**dır.”(s.140)

“Senin yanında olmak benim çok **hoşuma gidiyor**.”(s.140)

“Ben **şaka yaptım** sana.”(s.140)

“Allah tahtı ona **layık görmüş**.”(s.141)

“Benim **ortaya çıkmam**, devletimizde bölünmeye sebep olabilirdi.”(s.141 - 142)

“**Sağolun!**”(s.142)

“Bakalım **sağ kalabilecek** miyiz?”(s.142)

“Şehir fethedilecek olursa, şuna **emin olunuz** ki, milletim, aman dileyenlere asla kılıç kaldırmaz.”(s.142)

“**Silah çekmeyenlerin** hayatlarını bağışlar.”(s.142)

“Prens Dukas’ı uğurladıktan sonra, odaya giren Şehzade Orhan, saygı ile **ayağa kalkmış** olan Ahmet’e:” (s.143)

“Benim amcaoğlu müthiş, Rumlarını **ödünü patlatmış**.”(s.143)

“**İçinden geçeni** anlıyorum yiğit!”(s.143)

“Bu bakımdan burada kalmaya **karar verdim**.”(s.144)

“Ayrıca sana bir **ricada bulunacağım**.”(s.144)

“Benim gibi tahtı kaybetmiş birinin **ne gibi** emirleri olur Yiğit?”(s.144)

“Ahmet’in **gözleri yaşarır** gibi oldu.”(s.144)

“Ahmet kendisine verilen görevi **yerine getirmişti.**”(s.145)

“-**Canını sıkan** bir şey mi var, diye sordu.”(s.145)

“Onun bu durumunu gören kız **ısrar etti.**”(s.145)

“**Canını sıkan** bir şey varsa bana söyle.”(s.145)

“Haledilebilecek bir şeyse **elimden geleni yaparım.**”(s.145)

“Ahmet’in **ayrılıp gitmek** sözü, Eleni’yi **allak bullak etti.**”(s.145)

“Yüzü **kıpkırmızı kesildi.**”(s.145)

“**Ters giden** bir şey mi var?”(s.146)

“Olsun **ne çıkar,** dedi.”(s.146)

“Şimdi şaşırma **sırası** Ahmet’e **gelmişti.**”(s.146)

“Zaten beni Cenevizli zorbalardan kurtarmak için **ortaya çıkıp** onlarla kavga ettiğinde, “ Bir Türk kadar cesur, mert ve kuvvetli!” diye içinden geçirmiştım.”(s.147)

“Çünkü davranışların, dürüstlüğün, mertliğin dininin bizim inançlarımızdan **üstün olduğunu** gösteriyordu.”(s.147)

“Ay aydınlığı ile aydınlanan deniz, yakamozlanıyor insana **ferahlık veriyordu.**”(s.148)

“Baban merak edebilir, diyerek **ayağa kalktı.**”(s.149)

“Eleni gözyaşları içerisinden handan içeri girerken, Ahmet de **iç geçirerek** oradan ayrılıp, Topkapı tarafına yöneldi.”(s.149)

“Böyle muazzam bir köprünün hele bir gece içerisinde yapılmış olması, **akıllara durgunluk verebilirdi.**”(s.150)

“Hayırlı haberler Hünkarım, emrettiğiniz görevi **yerine getirdim.**”(s.151)

“**İç geçirdi.**”(s.151)

“**Vurulacak birkaç darbe** ile **yere yıkılacak** bir ağaç.”(s.152)

“Bu benzetme **hoşuma gitti.**”(s.152)

“Venedik ve Cenevizliler de olmasa hiç **karşı duramazlar.**”(s.152)

“Bazı zengin Rumlar da, şehrin savunması için **ellerinden alınmasın** diye altınlarını toprak altına gömüyorlar.”(s.152)

“Bir de Haçlıların **yardımlarına koşacağı** ümidi içindeler Hünkarım!”(s.152)

“Fakat Allah’ın izni ile bu işin **üstesinden geleceğine** inanıyordum.”(s.152)

“**Sağolasın** Cafer Ağa.”(s.152)

“Bu köprü **aklımı başımdan aldı**.”(s.152)

“Bizans İmparatoru’nun da **etekleri tutuşmuş**.”(s.152)

“Biz buraya, fitneyi **kökünden kazımak** ve şehri fethetmek için gelmedik mi?”(s.153)

“Elinden gelen bütün **gayreti gösterip**, kuşatmayı kaldırtmaya çalışacak.”(s.153)

“Tabi, bütün bu mücadeleler, Rumların **morallerini iyice bozuyordu**.”(s.154)

“Bu sırada askerler de dinlenme **fırsatı buluyordu**.”(s.154)

“Ahmet **söze karıştı**.” (s.154)

“Tabi, gemilerimizin Haliç’e indirilmesi gibi köprü yapılarak surlarda yeni bir **cephe açılması** da Bizanslıları çıldırtmış olmalı!”(s.154)

“Ve nihayet Jakomo Kuko adlı bir Venedikli kaptan, Türk gemilerine **baskın yapmayı** kabul etmiş.”(s.155)

“Tabi, Padişah’ımız Kasımpaşa sahilini toprakla takviye ettirmiş ve Hristiyanların er geç böyle bir **harekete geçecekleri** tahmin ettiğinden askerlere çok dikkatli olmalarını tenbihlemiş.”(s.155)

“28 Nisan günü, daha **gün doğmadan** iki saat önce, baskın yapacak Hristiyan gemileri harekete geçmiş.”(s.155)

“En önde de, **baskın yapacak** Venedikli kaptanın gemisi varmış.”(s.155 - 156)

“İkinci mermi ile Jakomo Kuko’nun gemisi denizin **dibini boylamış**.”(s.156)

“Sonrası, diğer gemiler derhal gerisin geriye **dümen kırıp** kaçmışlar, yakalayana aşk olsun.”(s.156)

“Bu sıkıştırmaların sonunda, şehir olgun bir meyve gibi **elimize geçecek**.”(s.156)

“Bu zeka ve bu teknik karşısında Bizans **diz çökmek** durumunda.”(s.156)

“İstanbul hücumla **zaptedildiği** taktirde şehrin ve halkın tabi bir şekilde **zarara uğrayacağını**, bu felaketlere mani olabilmek için İmparatorun bütün hazinelerini ve maiyet erkanını yanına alarak istediği yere çekilebileceğini, İstanbul halkından isteyenlerin de götürebilecekleri kadar servetleriyle şehri terk edebileceklerini, şehirde kalanların ise bütün mal ve mülkleri de dahil olduğu halde emniyet altında bulunacağını, ayrıca İmparatora da, Sultana tabi olmak şartıyla Mora despotluğunun verileceğini” söylemiş.”(s.156 - 157)

“Bizi mi **tehdit edecekler?**”(s.159)

“Macar elçisi, **söze** Macar Kralı V. Ladislas’ın selamı ile **başladı** ve:” (s.159)

“Kralımız V. Ladislas tahta geçti ve bütün işleri **ele aldı**.”(s.159)

“Eğer muhasarayı kaldırmayacak olursanız Macar İmparatorluk ordusu silaha sarılıp **harekete geçeceklerdir**.”(s.159 - 160)

“Macarların öncülük yapacakları bu sefere Hristiyanlık dünyasının her tarafından katılmalar olacağını ve ayrıca bu maksatla bir Hristiyanlık donanmasının da **harekete geçmiş** olduğunu sizlere bildirmekle vazifeliyim, diyerek sözlerini tamamladı.”(s.160)

“Onu, **sözlerini kesmeden** dinleyen Mehmet Han, tahtında vakarla doğruldu ve elçilere:” (s.160)

“Kralınız V. Ladislas’a benim de **selamlarımı söyleyiniz** ve ona deyin ki:” (s.160)

“Çadırdan içeri girdiklerinde, getirdikleri haber üzerine büyük **korkuya kapılacağını** ve kuşatmayı kaldırmayı kabul edeceğini sandıkları Hükümdarın, bu sözleri elçileri şaşırttı.”(s.160)

“Ortada dolaşan bir takım fısıltılar vardı ve bu fısıltılar askerin **moralini bozmaya** da yönelikti.”(s.161)

“Öyleyse kuşatmayı kaldırıp **geriye dönelim**, diyenler ve onların bu sözlerine **hak verenler** dahi vardı.”(s.161)

“Gelen Macar elçileri, bizleri **tehdit etti**.”(s.162)

“Öyle ise Hünkar’ım, sözlerime başlamadan önce size bir hatırlatma yapmamı **mazur görünüz**.”(s.163)

“Bir **sel gibi akıp** gelen ve öldürmekle bitmeyen Haçlı sürülerini...”(s.163)

“Rumeli’de yurtları ve ocakları bozulan, **kılıçtan geçirilen** halkımızı...”(s.163)

“O müthiş kış soğuklarında Haçlıları durdurabilmek için İzladi Derbendi’ni taşlarla kapatıp, üzerinden su geçirip, **buz tutacak** yerlerden Haçlıların geçmesini önlemek için gayretlerimizi o cenkte bulunan kim unutabilir.”(s.163)

“O dondurucu soğukta, bu işi yapmaya çalışan yiğitlerden üçünün donmuş kolları hala **gözlerimizin önünde.**”(s.163)

“Şahabeddin Paşa da **söze karıştı.**” (s.163)

“Ordumuzun merkezine en seçkin Haçlı şövalyeleri ile ilerleyen Jan Hunyad’ı yeniçerileri iki yana açarak **pusuya düşüren** Murat Han’ımızın o müthiş taktiği...”(s.164)

“Ya **şehit** ya da gazi **olmak** düşüncesiyle çarpışan çerilerimizin unutulmaz yiğitliği...”(s.164)

“Düşmanın kıskaç içerisine alınıp **yok edilmesi.**...”(s.164)

“Milletimizin o sıralarda **çektiği sıkıntıları** ve acıları yakinen bilirim.”(s.164)

“Onların Hristiyanlık kinlerine yine **hedef olmayalım,** derim.”(s.164)

“Ve akıllı bir adam yatışmış olsa da kini, küllenen ve eşelenmeyen bir ateş gibi yaraş ve ona göre de **tedbirini alır.**”(s.164)

“Çünkü onların İslamiyet’e **duydıkları kine,** bizlerden **yedikleri dayakların** kini de eklendi.”(s.165)

“Bizans’ı kuşatmış olmamız mıdır onların yeniden **harekete geçirmelerinin** sebebi?”(s.165)

“Onlar zaten saldırmak için **fırsat arıyorlardı.**”(s.165)

“Daha buralara gelmeden önce Hristiyanların yine bir **sel gibi** üzerimize **akıp,** bizleri **kılıçtan geçirmek** istemelerinin sebebi ne idi?”(s.165)

“Ama Konstantiniyye’nin kuşatılmasıyla, şimdilik yatışmış durumda olan Haçlıları niye tahrik edip **ayağa kaldıralım?**”(s.165)

“Padişah, oturduğu yerden **ayağa kalktı.**” (s.165)

“Hz. Muhammed’in(sav) fethedeceğimizi müjdelediği bu şehri fethetmek için gelecek Macar ve diğer Haçlı sürülerine değil, onlar gibi binlerce ve binlercesine **karşı çıkmaya** hazırım.”(s.166)

“Biz her sıkıntıyı ve her acıyı, bu uğurda **göze aldık.**”(s.166)

“**Çekilen kılıç**, vazifesini yapmadan kınına sokulmaz.”(s.166)

“Zorluk çekilecek ki zaferin **tadına varılsın.**”(s.166)

“**Gözlerini yumdu.**”(s.167)

“Çadırda **çıt çıkmıyordu.**”(s.167)

“Mehmet Han, sevgi ile baktığı hocasının yüzünden **gözlerini ayırmadan:**” (s.167)

“-Hünkarım! Diye **söze başladı.**”(s.168)

“Akşemseddin Hazretleri de **söze karıştı:**” (s.168)

“Bu uğurda her şeyi **göze aldık.**”(s.168)

“**Sağolun** muhterem hocalarım eve kıymetli komutanlarım!”(s.168)

“Tereddütler **yok olmuştu.**”(s.169)

“Artık, kesin **karar verilmişti.**”(s.169)

“Silahlar **gözden geçiriliyor**, kılıçlar bileniyor, topuzlar inceleniyor.”(s.170)

“Çok iyi **hazırlıklar yaptık.**”(s.170)

“Donanmayı, sahilden **gözden geçirip** donanma kumandanı Hamza Bey’e umumi hücum sırasında ne yapacağını söyledi.”(s.171)

“Öğleyin donanma mintikasını terk ederek ordugaha dönerken Galata Ceneviz topluluğu başkanlarını **davet ederek**, onlara, kesinlikle Rumlara yardımda bulunmalarını ihtar etmiş.”(s.171)

“Onlar da Bizans’ın **can çekiştiğinin farkında olamayacak** kadar budala olamazlar.”(s.171)

“Ahmet ile arkadaşlarının **yüzleri güldü.**”(s.171)

“Şimdi ulvi bir azmin verdiği galeyan ile savaşmaya koşun ve sahip olduğunuz bütün **hünerleri gösterin.**”(s.172)

“**Yiyip içiniz** ve birkaç saat istirahat ediniz.”(s.172)

“Savaş borusunun vurulduğunu işitince ve sancakların rüzgarda dalgalandığını görünce, silah elde, derhal **ileriye atılın!**”(s.173)

“Onlara da, yapacakları işler hakkında **talimat vermiş.**”(s.173)

“Ulu Vezir Halil Paşa ile Saruca Paşa ise, Padişah’ın iki kanadında bulunacaklar ve Hünkar’ımızın emrindeki kuvvetler, surlara saldırdığı zaman onlar da karşısındaki düşmanı tutarak, başka tarafın **yardıma koşmalarını** önleyecekler.”(s.174)

“Bütün çeriler **kulak kesildiler:**” (s.174)

“İstanbul semalarına yayılan bu sesler Bizanslıları ürpertiyor, bazıları da gördükleri ateşlerden, Osmanlı yangın çıktığını zannedip, korkanları, bu müjde ile **teselli ediyorlardı.**”(s.176)

“Anlaşılan Türkler onun için **gürültü edip** duruyorlar!”(s.177)

“İlerde, ay ışığında **fark edilen** İstanbul surları uzanıp gidiyordu.”(s.177)

“Bazılar, günün yorgunluğu ile uyuyor, bazıları da yorgun olmalarına rağmen **uykuları gelmediği** için, aralarında sohbet ediyorlardı.”(s.178)

“Bu haber Bursa’ya ulaşınca, oğlu ve saltanat ortağı Manuel, taç ve tahtını başkasına kaptırmamak için, Bayezid Han’dan izin almadan gizlice **yola çıkıp** İstanbul’a vardı.”(s.179)

“Devletin idaresini **ele aldı.**”(s.179)

“Onun, Yıldırım Han’dan izin almamasına sebep, bu iznin kendisine kolaylıkla verilmeyeceği ve bazı ağır şartlara bağlanacağı endişesinden **ileri gelse** gerek.”(s.179)

“İmparator, Avrupa’dan **yardım göreceğini** umarak, bunları reddetti.”(s.179)

“O sıralarda Macar kralı Sigismund’un Osmanlı ülkesine saldırmaya hazırlandığı **haberinin gelmesi** ve İmparator’un da ağır şartları kabul etmesi üzerine, muhasara kaldırıldı.”(s.180)

“Bundan başka, Yıldırım Bayezid Han Serez’de bir Balkanlı Hristiyan devletleri kongresi topladığında, İmparator Manuel, Osmanlı Devleti aleyhinde **harekete geçmemeyi** kesin şekilde ve açıkça taahhüt etmemişti.”(s.180)

“Bundan başka, dört sene devam eden muhasaradan kurtulmak için Avrupa devletlerine gizlice başvurduğu ve şehirde bazı müdafaa **tedbirleri aldığı** da öğrenilmişti.”(s.180)

“Fakat çok **tedbir alınmasına** rağmen, Bizans, Avrupa’dan yardım alıyordu.”(s.181)

“İkinci Manuel Paleologos’un, verdiği sözü **yerine getirmemesi** üzerine yapıldı.”(s.181)

“Muhasara kaldırılınca rahat bir **nefes alarak**, Avrupa’dan yardım alabilmek için bir Avrupa seyahatine çıktı.”(s.182)

“Fakat o sıralarda Bizans’ın **yüzünü güldüren** bir hadise **meydana geldi**.”(s.182)

“Timur’un, Osmanlı Devleti’nin doğu sınırlarına saldırdığı, Sivas’ı **zapt ve tahrip ettiği haberi geldi**.”(s.182)

“Bu arada da, bu hilekar İmparator, Yıldırım Han’ın şehzadeleri arasında **çıkış kavgaları** körüklüyor ve bu arada Çelebi Mehmet’in **tarafını tutuyordu**.”(s.183)

“Edirne’de hükümdarlığını ilan etmiş olan Musa Çelebi, İstanbul’u **ele geçirmek** için kuşatma başlattı ama o da fethedemedi.”(s.183)

“İmparator Manuel, Çelebi Mehmet’in vefatından sonra Osmanlı Devleti’ni karıştırabilmek için ve Osmanlıları **zayıf düşürebilmek** amacıyla taht **kavgası çıkartmak** istedi.”(s.183)

“II. Murat Han, Bursa’da **tahta çıktığında** karşısında Mustafa Çelebi’yi buldu.”(s.183)

“Neyse ki, dirayetli II. Murat Han, Mustafa Çelebi’yi **yenilgiye uğrattı**.”(s.183)

“İstanbul’u şiddetle **muhasara altına aldı**.”(s.183)

“**Gönül ister** ki, Rabbimizin izni ile bu son olsun ve Peygamber Efendimizin müjdesine layık askerler biz olalım ve o şerefe erelim!”(s.184)

“Gençler derin birer **nefes aldılar** ve bu temenniye candan “Amin!” dediler.”(s.184)

“29 Mayıs sabahı daha **güneşin doğmasından** iki saat evvel, Fetih Ordusu kalktı.”(s.185)

“Kim **sağ kalacak** ve kimler **şehit düşecekti**.”(s.185)

“Gaziler, diye **söze başladı**.”(s.185)

“Bu uğurda ya **şehit**, ya da gazi **olacağız.**”(s.186)

“Ben kesinlikle kararlıyım ki ya surlara çıkar fetih sancağını dikerim ya da Allah rızası uğrunda **şehit olurum.**”(s.186)

“**Göreyim sizi**, diğer gazi kardeşlerimizden **geri kalmayalım.**”(s.186)

“-Allah! Allah! Nidaları, **yeri göğü inletmeye** başladı.”(s.187)

“Bazı gaziler de, kalkanlarını başlarının üzerine **siper ederek**, surlara tırmanmakta idiler.”(s.187)

“Haşlanıp yanan gaziler: “ Allaaaaaaaaah” Nidalarıyla, uğrunda cenk ettikleri, Yüce Allah’ın adını anarak, surlardan düşüp, **şehit oluyorlardı.**”(s.187)

“Ama ya **şehit** ya gazi **olmak** düşüncesiyle hareket eden gazileri durdurabilmek mümkün müydü?”(s.187)

“Şimdi gidecek olursanız, askerlerimizin de **morali bozular.**”(s.188)

“Ben **elimden geleni yaptım.**”(s.188)

“Bu durum, cenk meydanını çok dikkatle takip eden Mehmet Han’ın **gözünden kaçmadı.**”(s.189)

“Bu bakımdan, **canlarını dişlerine takarak** mücadele ediyorlardı.”(s.189)

“İşte o sırada Ulubathlı Hasan, kalkanını yüzüne **siper ederek** surların üstüne çıkmayı başardı.”(s.190)

“Şanlı yiğit **aldığı** sayısız ok ve mızrak **yaraları** ile **şehit düşerken**, yüzü nurlu bir tebessümle aydınlandı.”(s.190)

“Ahmet ve diğer gaziler, düşmanlarının üzerlerine bir **kasırğa gibi** çöktüler.”(s.190)

“Cenevizliler, Rumlar ve Venedikliler, bu şanlı gaziler karşısında **darmadağın oldular.**”(s.190)

“Topkapı Edirnekapı surlarını aşarak, İstanbul’a “Allah! Allah!” nidaları ile bir **sel gibi akmaya** başlayan gaziler, fethi gerçekleştirdiler.”(s.191)

“Ahmet, Eleni’yi bulmak için **izin alıp yola koyulduğunda**, ikindi olmuştu.”(s.191)

Benzetme

Romanda elli dört kez benzetme kullanılmıştır. En sık kullanılan benzetme, dört kez kullanılan “sel gibi”dir. Romandaki benzetmeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Bu durum geçtikten sonra **bir patates çuvalı** gibi ağır ve hantal olduğunu bilmiyor musunuz?”(s.9)

“Varna’da, Kosova’da o zırhlı Haçlı askerleri, Türkler karşısında **ekin demetleri gibi** yerlere serildiler.”(s.10)

“Manisa’daki saraya yerleşen Mehmet, orada **bir hükümdar gibi** hareket etmeye başlamış.”(s.22)

“Konuşmasına, hareketlerine bakarsanız **sanki yetmiş yaşındaki olgun ve tecrübeli biri.**”(s.40)

“**Sanki bir karasevdalı!**”(s.40)

“Bilirsin Bizanslı Rumlar **bizim için fitne yatağıdır.**” (s.42)

“**Anadolu ve Rumeli topraklarımız arasında devamlı şekilde kanayan bir çıbandır, kanatan bir dikendir.**”(s.42)

“Kocaman top namluları beş altı mandanın çektiği arabalarla götürülüyor, askerler, demircilerin önünde, kılıçları inceliyor, ok ve yay ustalarının dükkanları **arı kovanı gibi** işliyordu.”(s.46)

“500 – 600 batman ağırlığındaki taş gülle, topun duyulmamış bir patlama ve dumanlarla karışık alevleri arasından, **yıldırım gibi** fırladı ve bir mil kadar uzağa düşerek iki metre kadar derine gömüldü.”(s.47)

“Bıyık ve sakalını kazımış, başındaki kavuğu çıkartmış ve Bizanslı elbiselerini giyen Ahmet **bir Rum’dan farksız görünüyordu.**”(s.49)

“**İskelete benzer** biri de kolundan yakaladığı kızı yerde sürüyerek çekiyordu.”(s.50)

“Hiç ses çıkarmadan, **sessiz gölgeler gibi** oradan savuşmaya başlamışlardı.”(s.51)

“Vurmak için elini Ahmet’e kaldırdı ve anında herkesin **faltaşı gibi açılan gözleri** önünde, Ahmet’in kalkıp inen tokadı adamın yüzünde patladı.”(s.53)

“Bağırtıları duyulurken, Ahmet bir **şimşek gibi** yana çekilip kılıç darbesini boşa çıkardı.”(s.54)

“**Herkül gibi**ydin yiğit genç.”(s.56)

“**Masallardaki kahramanlardan farksızdın** Aleksi.”(s.56)

“**Sanki devlerle çarpışan bir Odiseus!**”(s.56)

“Cenevizlilere meydan okuyup, onların elinden Eleni’yi kurtaran ve Niko’nun hanında **kral gibi** ağırlandığı söylenen o meşhur delikanlı bu olmalı.”(s.73)

“Cenevizlileri haklayan ve namı bir efsane halinde büyüyen bu “Rum Gencini!” gözünde **dev gibi** tahayyül etmişti.”(s.73)

“Bakalım seni bir **sinek gibi** ezerken de bu sözleri söyleyecek misin?”(s.75)

“Az önce beni **sinek gibi** ezeceğini söyleyen sen değil miydin?”(s.77)

“Sıktığı yumruğunu **bir balyoz gibi** Ahmet’e savurdu.”(s.77)

“Adam **kütük gibi** yere serilirken, Ahmet’in tekmesini yiyen diğeri, karnını tutarak ikiye katlandı.”(s.78)

“Ahmet sona kalmış olanın karşısına dikilirken, kabadayı **korkak bir çocuk gibi** bağıra çağıra gerisin geriye dönüp kaçmaya başladı.”(s.78)

“Türk seyisi bizimkini dövünce oradaki pek çok sayıdaki Rumlar da, o Türk’ün üzerine saldırıp onu **pestile çevirmişler**.”(s.81)

“Sokaklarda, insanlar **sel gibi** akıyordu.”(s.84)

“**Kum gibi** insan kaynayan sokaklardan geçtikten sonra, nihayet hana varabildi.”(s.86)

“**Sanki** bize sığınmış biri değil de, **şehrimizin valisi..**”(s.88)

“Yaşadık desene, Macar kuvvetleri geldiğinde, biz de şehirden çıkar ve Mehmet Han’ın ordusunu **otlar gibi** biçer geçeriz.”(s.91)

“**Kömür gibi** kara olan bu gözler beyaz yüzüne çok yakışıyordu.”(s.92)

“Omuzlarına dökülmüş siyah saçları **ipek gibi** parlıyordu.”(s.92)

“Eleni’nin korkudan yüzü **kireç gibi** olmuştu.”(s.96)

“Sonra arkadaşlarımın da dediği gibi gayet küçük olan bu gemileri, bizim müttefiklerin **dev gibi** gemileri parçalar geçer.”(s.102 - 103)

“Ahmet, **gurbet diyarda hemşehrisine rastlamış biri gibi** Şehzadenin yüzüne muhabbetle baktı.”(s.110)

““Dertlerini dökcek dostları olmayanlar, **kendi yüreklerini kemiren yamyamlardan farksızdırlar!**” derler ya, bu çok doğru...”(s.112)

“Ülkede kalsa, tahtı ele geçirmiş olan hükümdar tarafından öldürülecek, kaçınca da Bizans’ın elinde **bir oyuncak...**”(s.113)

“Yediğin her lokma boğazına **yumruk gibi** oturur; çiğnediğin her lokma **kurşun...**”(s.114)

“Her gülüş kalbine **hançer gibi** saplanır, acaba bana mı diye.”(s.114)

“**Boş bir evde yanan lamba gibi** kimseye hayrı olmadan geçti bütün ömrüm, üstelik milletime faydalı olacağım yerde zararlı olarak.”(s.114)

“Surların üzeri **kum gibi** insan kaynıyordu.”(s.118)

“Türklerin o **ejderha gibi** toplarının karşısında hala sağlam kalabilmeleri bunu gösterir.”(s.120)

“Bu toplar **birer devden farksız.**”(s.120)

“**Dev gibi** şey bunlar.”(s.121)

“**Kökleri çatırdamaya ve yavaş yavaş yana kaymaya başlayan bir ağaca beniyor** Hünkarım!”(s.151)

“Bu sıkıştırmaların sonunda, şehir **olgun bir meyve gibi elimize geçecek.**”(s.156)

“Genç Padişah, içeri girip tüylü şapkalarıyla yerleri süpürürcesine kendisini selamlayan Macar elçilerine bir **şahin gibi** bakıyordu.”(s.159)

“Bir **sel gibi** akıp gelenve öldürmekle bitmeyen Haçlı sürülerini...”(s.163)

“Ve akıllı bir adam yatışmış olsa da kini, **küllenen ve eşelenmeyen bir ateş gibi** yaraş ve ona göre de tedbirini alır.”(s.164)

“Daha buralara gelmeden önce Hristiyanların yine bir **sel gibi** üzerimizeakıp, bizleri kılıçtan geçirmek istemelerinin sebebi ne idi?”(s.165)

“O anda taşlar, oklar, mızraklar, üzerine **yağmur gibi** yağdı.”(s.190)

“Ahmet ve diğer gaziler, düşmanlarının **üzerlerine bir kasırga gibi çöktüler.**”(s.190)

“Topkapı Edirnekapı surlarını aşarak, İstanbul’a “Allah! Allah!” nidaları ile bir **sel gibi** akmaya başlayan gaziler, fethi gerçekleştirdiler.”(s.191)

İkileme

Romanda ikilemeler, yüz on üç kez kullanılmıştır. En çok kullanılan ikileme türü, otuz iki kez kullanılan, aynı kelimenin tekrarı ile yapılan (kolay kolay, parça parça vb.) ikilemedir. En çok kullanılan ikileme ise beş kez kullanılan “yavaş yavaş” tır. Romanda bulunan ikilemeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Sadece **ötede beride** dolaşan ve çöplüklerde yiyecek arayan sokak köpekleri başlarını kaldırıp, geçen atlıya bakıyor sonra tekrar çöplüğü eşelemeye devam ediyorlardı.”(s.5)

“**Tanımazına tanıdık** ama yüzbaşım, kapıdan kuş dahi uçurtmamamız için emir aldık.”(s.6)

“Ben uzun yollardan Vasileas’a haber getireyim de siz beni burada **abuk sabuk** sözlerle oyalayın.”(s.7)

“**Saçma sapan** konuşma Niko.”(s.10)

“Türkler onları **kolay kolay** aşamaz.”(s.10)

“Mavro, doğruldu ve **gerisin geriye** gidip, kapının önünde kayboldu.”(s.16)

“Gülümseyerek selamları alan **karı koca**, tahtlarına çıkıp oturdular.”(s.19)

“**Parça parça** olmasını istediğimizi anlar umarım.”(s.24)

“**Hadi hadi**, bırak kırgınlığı.”(s.25)

“Ben derim ki, aklımızın **ardı sıra** gidelim.”(s.25)

“Canımın daha fazla sıkılmasını istemem doğrusu, diyerek, imparatoriçe ile eğilen asillerin arasından **çıkıp gitti**.”(s.27)

“Tersanede, gemi yapımı ile uğraşan işçilerin sıvalı kolları **inip kalkıyor**, tempo içinde çalışıyordu.”(s.27)

“Gelibolu, güneş ışığında parlıyor, **ışıl ışıl** deniz insana göz kırptıyordu.”(s.28)

“Herkes işini **canla başla** yapıyordu.”(s.28)

“**Kalkıp inen, gidip gelen** eller ve kollar durdu.”(s.28)

“Ve sonra hepsi **yavaş yavaş** ikindi namazını kılmak için camiye doğru yürümeye başladı.”(s. 28 -29)

“Demirciler, nalbantlar, top dökümcüleri, cebhaneciler ve aklıma gelmeyen diğerleri **harıl harıl** çalışıyor.”(s.30)

“Rumeli’ye **geçer geçmez** de bir divan toplayarak meseleyi müzakere etti.”(s.35)

“**Dur durak** yok.”(s.40)

“Genç Padişah Ahmet’in gözlerine **uzun uzun** baktı ve sonra.” (s.45)

“Saraydan çıkarırken, Ahmet’in kafası **karmakarışık**.”(s.45)

“Kocaman top namluları **beş altı** mandanın çektiği arabalarla götürülüyor, askerler, demircilerin önünde, kılıçları inceliyor, ok ve yay ustalarının dükkanları arı kovana gibi işliyordu.”(s.46)

“O, **beş altı** mandanın çektiği şeyler top namluları mı?”(s.46)

“**Harıl harıl** çalışıp duruyor.”(s.47)

“Bizans halkı Cenevizlilere bulaşmamaya çalışmalarına rağmen, Cenevizliler, Bizans semtlerine kadar gelerek **ara sıra** patırtı çıkartmaktan çekinmezdi.”(s.50)

“Kayıklarına atlayan **dört beş** sarhoş ve bileğine güvenen Cenevizli, Eminönü ve Sirkeci civarına gelir, rezaletler çıkarırdı.”(s.50)

“Kızın babası olduğu anlaşılan bir adam, bağılıyor yalvarıyor ve kendisini kucaklayarak bırakmayan, **iri yarı** Cenevizliden kurtulmaya çalışıyordu.”(s.50)

“Müslüman her kim **olursa olsun**, mazlumun yardımına koşmalı diye düşündü.”(s.51)

“Vurmak için elini Ahmet’e kaldırdı ve anında herkesin faltaşı gibi açılan gözleri önünde, Ahmet’in **kalkıp inen** tokadı adamın yüzünde patladı.”(s.53)

“Osmanlı tokadını yiyen adam, **geri geri** giderek arkası üstü yere düştü.”(s.53)

“Diğeri ile **karşı karşıya** gelince birkaç kılıç darbesinden sonra sert bir vuruşla adamın kılıçlı elini yaraladı.”(s.55)

“**Gerisin geri** çekilmeye başladı.”(s.55)

“Koca Sinyor tokadını **yer yemez**, feleğini şaşırdı.”(s.56)

“Niko, handan içeri **girer girmez** hemen iş önlüğünü giydi.”(s.57)

“Ahmet, ihtiyar Yorgo’ dan **olup biteni** tam olarak anlatmasını istedi.”(s.60)

“Sadece **bağırıp çağırırsınlar**, o kadar, diye homurdandı.”(s.62)

“Papaz, rahip, kadın, erkek çok büyük bir kalabalık sokaklarda, bir taraftan birleşmeyi isteyenlere **bağırıp çağırdı** ve bir taraftan da şehrimizi koruması için, Meryem Ana’ya dua ettiler.”(s.65)

“Muhafızların araladığı kalabalık arasından çıkarken, etrafa **ürkek ürkek** bakıyordu.”(s.66)

“Belki de bu hakaretleri **bir iki** kişinin değil de, tüm halkın ettiğini görünce ses çıkarmamaya karar vermişti.”(s.66 - 67)

“Türklerin Mora’yı **altüst** ettikleri söyleniyor.”(s.67)

“Hele bir yukarı çıkıp **elimi yüzümü** yıkayıp yorgunluğumu üzerimden atayım, gelip yerim!”(s.70)

“İçeri girenlerin önündeki **iri yarı** biriydi.”(s.70 - 71)

“Savapolos, Niko’nun elini tutarak yüzüne bakıp **uzun uzun** güldü.”(s.71)

“Ahmet, Savapolos adını duyduğundan itibaren o bölgenin namı kabadayısı ile **karşı karşıya** olduğunu anlamıştı.”(s.72)

“Dışarıda onları **teker teker** benzetebilirdi.”(s.72)

“Karşısındaki bu **halim selim** görünümlü genç mi temizlemişti o Ceneviz kabadayılarını?”(s.73)

“Her kim **olursan ol**, çek git ve buranın havasını bozma.”(s.74)

“Ahmet, Savapolos ile konuşurken, müşteriler **yavaş yavaş** masalarından kalkıp, kenara çekilmeye başlamışlardı.”(s.75)

“Oturun **arkadaş arkadaş**, hazırlayayım size yiyecekler, diye ortada çırpınıp duruyordu.”(s.75)

“Sağ eliyle, rakibinin bileğini kavramış olan Ahmet, Bu bileği **yavaş yavaş** döndürüyordu.”(s.77)

“Ahmet sona kalmış olanın karşısına dikilirken, kabadayı korkak bir çocuk gibi **bağıra çağıra gerisin geriye** dönüp kaçmaya başladı.”(s.78)

“Osmanlılarla **er geç** bir çatışmaya gireceğini anlayan İmparator, Hristiyanlık dünyasına gönderdiği mektuplarla az mı yardım aldı.”(s.82)

“Türklerin saldırısı karşısında, gelen bu kuvvetlerin **dayanıp dayanamayacağını** kim bilebilir ki?”(s.83)

“Ümitsizlik, korku ve öfke ile **bağırıp çağırıyordı.**”(s.84)

“Öfke ile **bağırıp çağıran**, üzüntü ile **ağlayıp inleyenler** sokakları doldurmuştu.”(s.84)

“**İri yarı** bir adam olan ve parıldayan zırhlar içindeki Jüstinyan ise alkışlara aldırmadan adamlarına emir vermeye devam ediyordu.”(s.84)

“Yanında iki adamıyla **ara sıra** şehirde gezmeye çıkar.”(s.88)

“Subay, gülümseyerek oradakilerin yüzlerine **teker teker** baktı.”(s.90)

“Kuşatanlar, surlarımızdan, bu ihtiyar ama sağlam surlarımızdan bir tek taş parçası bile sökmeden **çekip gittiler.**”(s.91)

“Hem kimler **gelip geçti** bu surların önünden.”(s.91)

“Desene komutan, bu Mehmet Han ve ordusu da **çekip gidecek.**”(s.91)

“Karşılaştıkları rakiplerini **ezip geçen** Macar şövalyeleri...”(s.91)

“Eleni’nin mutluluktan gözleri **ışıl ışıldı.**”(s.92)

“Heyecanı da **yavaş yavaş** geçiyordu.”(s.93)

“Bu adamında yoldan geçen ve **birdenbire** taş kesilmişçesine durarak, gürültüye kulak veren diğer Rumların da, yüzleri bembeyaz kesilmişti.”(s.96)

“Emrindeki ordu ile ilerleyen Dayı Karaca Bey, Marmara kıyısındaki Bizans topraklarını **birer birer** ele geçirmiş.”(s.98)

“Sultan II. Mehmet’in şehzadelikinden beri benliğini **baştanbaşa** kavuran bir ateş vardı.”(s.98)

“Bütün hücrelerine sinmiş bu düşünce onu **gece gündüz** uykusuz ve huzursuz bırakıyordu.”(s.99)

“**Sağa sola** atı ile gidip durumu kontrol edip emirler veriyor.”(s.104)

“Ne **olursa olsun** be.”(s.108)

“Ahmet, bu duyduklarına **gölüp geçiyordu.**”(s.109)

“Telaşlı askerler, **bağıra çağıra** konuşan siviller, büyüklerin arasında koşuşmaya çalışan ve **ona buna** çarpan çocuklar vardı.”(s.109)

“Sizin Bizans’la **anlaşıp anlaşmadığınızı** bilmek istiyor.”(s.111)

“Ben Bizans’a **sığındım sığınalı,** kendime sahip değilim.”(s.112)

“**Ara sıra** beni ziyarete de gelir.”(s.115)

“Öyle ise beş gün sonra buradan ayrılacak ve arkadaşlarının yanında onlarla **omuz omuza** şehrin fethi için mücadele edecekti.”(s.117)

“Ahmet’i ve gelen diğer sivilleri gören **iri yarı** bir Bizanslı subay:” (s.119)

“Bugün öğrendiğime göre, Türkler surları bombardımana başladıklarından kısa bir zaman sonra, **aşağı yukarı** Türk donanmasının Boğazı geçip Beşiktaş önlerine geldiği günlerde Osmanlı karargahına, Macar elçileri gelmiş.”(s.122)

“Sanki Ahmet’in bu düşüncesine cevap olacak gibi, **birden bire** haykırışlar ve feryatlar duyulmaya başladı:” (s.123)

“Fakat bu kadar kalabalıkta bu **pisi pisine** bir ölüm olurdu.”(s.124)

“İlerde merdivenlerden çıkan bazı gazilerle, Rumlar, Venedik ve Cenevizliler **gırtlak gırtlığa** bir mücadeleye başlamışlardı.”(s.124)

“Kazanın içinde **alev alev** yanan grejuva vardı.”(s.124)

“**Hüngür hüngür** ağlarken:” (s.126)

“İmparatorun, böyle telaş içersinde **öteye beriye** koşması, ne derece büyük korku içersinde olduğunu gösteriyordu.”(s.126)

“Askerler telaşla koşuşuyor, sokaklara fırlamış erkekler ve kadınlar **saçlarını başlarını** yoluyordu.”(s.129)

“**Şaşkın şaşkın** bakınan Niko:” (s.129)

“Yorgo gözlerini **devire devire** onlara cevap verdi.” (s.130)

“Hem bizim donanmayı hareketsiz bırakmak ve hem de Galata Cenevizlilerinin dışarıda **olup bitenlerden** haberdar olmamaları için girişilen bu bombardıman sırasında, gemilerden biri üzerine düşen gülle, gemiyi parçalayıp derhal sulara gömdü.”(s.133)

“Türk denizcileri yüksek bordalı Hristiyan gemilerine çıkmak isterlerken, elleri kesiliyor; makaralarla **inip çıkan** taşlar başlarına indiriliyor; mızraklar **yukardan aşağıya** itilerek saplanıyordu.”(s.135)

“O sabah, büyük bir neşe içerisinde giyinip aşağı inen Ahmet, Eleni ile **göz göze** geldi.”(s.139)

“Bunu yapmakta Mehmet, **yerden göğe** kadar haklıydı.”(s.141)

“**Gece gündüz** bu işlerle uğraşılıyor.”(s.142)

“Sabahları da, verdiği emirlerin aynen **uygulanıp uygulanmadığını** kontrol ediyor.”(s.142)

“Şehzade Orhan, **acı acı** güldü.” (s.144)

“**Söyleyip söylememekte** tereddüt etti.”(s.145)

“Ahmet’in **ayrılıp gitmek** sözü, Eleni’yi **allak bullak** etti.”(s.145)

“Heyecandan **kesik kesik** konuşmaya başladı.”(s.145)

“**Zaman zaman** düşündüm ve senin gibi mükemmel bir insanın yanlış yolda olmayacağını anladım.”(s.147)

“**Güle güle** oğlum!”(s.147)

“Bir gece içerisinde binden fazla büyük fiçı ve sandal üzerinde o kadar sağlam ve muazzam bir köprü kurulmuştu ki, üzerinden beş asker **yan yana** rahatça geçebilir ve toplar yürütülebilirdi.”(s.150)

“Kökleri çatırdamaya ve **yavaş yavaş** yana kaymaya başlayan bir ağaca benziyor Hünkarım!”(s.151)

““Muhasaranın derhal kaldırılması ve arkasından barış yapılması şartıyla, ne kadar ağır **olursa olsun**, Sultan’ın isteyeceği kadar senelik vergi vereceğini” bildirdi.”(s.153)

“Tabi, Padişah’ımız Kasımpaşa sahilini toplarla takviye ettirmiş ve Hristiyanların **er geç** böyle bir harekete geçecekleri tahmin ettiğinden askerlere çok dikkatli olmalarını tenbihlemiş.”(s.155)

“Sonrası, diğer gemiler derhal **gerisin geriye** dümen kırıp kaçmışlar, yakalayana aşk olsun.”(s.156)

“**Baştan aşağı** zırhlara bürünmüş bu adamlar, belki de aldıkları talimat üzere mağrur bir şekilde, at üzerinde geliyorlardı.”(s.158)

“**Gerisin geriye** çadırdan dışarı çıkarlarken hala bu şaşkınlığın etkisi altındaydılar.”(s.160)

“Herkesi **teker teker** süzen genç Padişah, nihayet konuşmaya başladı.”(s.162)

“Bir sel gibi **akıp gelen** ve öldürmekle bitmeyen Haçlı sürülerini...”(s.163)

“Hepsini fetih ateşi ve Hz. Muhammed’in(sav) müjdelediği asker olma arzusu **yakıp kavuruyordu.**”(s.169)

“Cenevizliler tarafsız gözükmelerine rağmen, **gizli gizli** Rumlara yardım ediyorlar.”(s.171)

“Bugün ordu ve donanmamızın **büyük küçük** bütün kumandanlarını toplayarak şöyle söyledi:” (s.172)

“Sabah **kalkar kalkmaz** taburlarımızı tam bir intizam dahilinde tertip edin.”(s.173)

“-Allah! Allah! Nidaları, **yeri göğü** inletmeye başladı.”(s.187)

“Topkapı surlarını tutan Jüstinyani, **öteye beriye** koşarak askerlerini yüreklendirmeye çalışıyordu.”(s.187)

“Jüstinyani **acı acı** güldü:” (s.188)

“Dev yapılı Ulubatlı Hasan, karşısına çıkan düşmanları **ezip geçiyordu.**”(s.190)

“Cenevizliler, Rumlar ve Venedikliler, bu şanlı gaziler karşısında **darmadağın oldular.**”(s.190)

“Şehir **semt semt** fethedilmişti.”(s.191)

Pekiştirilmiş Kelime

Romanda, yedi kez, kelimelerin ilk hecelerine m ve p ünsüzleri getirilerek yapılan pekiştirilmiş kelimelere rastlanmıştır. En çok kullanılan pekiştirilmiş kelime, iki kez kullanılan “bambaşka”dır. Pekiştirilmiş kelimeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Her kişinin bir sevdası vardır, ama Padişah’ımızın ki **bambaşka.**”(s.40)

“O şehre duyduğu aşk, **bambaşka...**”(s.40)

“Dar bir sokakta **güpegündüz**, birkaç Cenevizli Rum kızını kaçırmaya çalışıyordu.”(s.50)

“Bu adamında yoldan geçen vebirdenbire taş kesilmişçesine durarak, gürültüye kulak veren diğer Rumların da, yüzleri **bembeyaz** kesilmişti.”(s.96)

“O canım mermer duvarlar, odaların içinde yaktıkları odun ateşleri ile **kapkara** kesilmiş, is içinde kalmış.”(s.105)

“Anlaşılan bu Türk Padişah’ı savaş sanatında **yepyeni** şeyler ortaya çıkarıyor.”(s.133)

“Yüzü **kıpkırmızı** kesildi.”(s.145)

Abartma

On üç cümlede abartmaya rastlanmıştır. Bu abartmaları dördü(40. ve 56 sayfalar) Ahmet anlatılırken kullanılmıştır. Kullanım sıralarına göre içinde abartma bulunan cümleler şunlardır:

“Tanımasına tanıdık ama yüzbaşım, kapıdan **kuş dahi uçurtmamamız** için emir aldık.”(s.6)

“Konuşmasına, hareketlerine bakarsanız **sanki yetmiş yaşındaki olgun ve tecrübeli biri**.”(s.40)

“Kocaman top namluları beş altı mandanın çektiği arabalarla götürülüyor, askerler, demircilerin önünde, kılıçları inceliyor, ok ve yay ustalarının dükkanları **arı kovanı gibi** işliyordu.”(s.46)

“**Herkül gibiydin** yiğit genç.”(s.56)

“**Masallardaki kahramanlardan farksızdın** Aleksi.”(s.56)

“**Sanki devlerle çarpışan bir Odiseus!**”(s.56)

“**Öyle bir zincir ki, yüzlerce demirci gelse çözemezler**.”(s.82)

“**Kum gibi** insan kaynayan sokaklardan geçtikten sonra, nihayet hana varabildi.”(s.86)

“Kuşatanlar, surlarımızdan, bu ihtiyar ama sağlam surlarımızdan **bir tek taş parçası bile sökmeden** çekip gittiler.”(s.91)

“Surların üzeri **kum gibi** insan kaynıyordu.”(s.118)

“Türklerin o **ejderha gibi** toplarının karşısında hala sağlam kalabilmeleri bunu gösterir.”(s.120)

“Ulubatlı Hasan ve Ahmet’in bulunduğu bu gaziler topluluğu “ Allah! Allah!” nidaları **ile adeta surlara uçtular.**”(s.189)

Değerlendirme

Romanda dört kez atasözü, altı yüz altmış iki kez deyim, elli dört kez benzetme, yüz on üç kez ikileme, yedi kez pekiştirilmiş kelime kullanılmıştır. Ayrıca romanda, içinde abartma bulunan on cümle üç yer almaktadır. Bu veriler ışığında kitabın çocuğun dil gelişimini destekleyecek niteliklere sahip bir çocuk kitabı olduğu düşünülmektedir.

5.1.2.10 Osmanlı Leventleri (Seydi Ali Reis ve Leventlerinin Maceraları)

Osmanlı Leventleri, Timaş Yayınevinin Doludizgin Romanlar (+13 Tarihi Roman) dizisi içinde, 2014 yılının mart ayında, İstanbul’da basılmıştır. Belirttiğimiz tarihte dokuzuncu baskısı yapılan kitabın sayfa sayısı 141’dir.

Eserin İç Yapı Özellikleri

Konu: Coğrafi keşifler sırasında yaşananlar

Ana Fikir ve Yardımcı Fikirler

A.Ana fikir: Avrupalı keşifler, keşfettikleri yerlerdeki yerli halka zulmetmişlerdir.

B.Yardımcı Fikirler

1. Dikkatli olmak her zaman kişinin yararınadır.
2. Allah’ın takdiri ne ise o olur.
3. Bilgi sahibi kişiler, bilgilerini çevrelerindeki kişilerle paylaşmalıdır.
4. İnsan, eceli ne zaman geldiyse o zaman ölür.
5. Devletin verdiği vazifeden kaçılmaz.
6. Din kardeşleri birbirlerinden yardımlarını esirgememelidir.
7. Allah kendisinden yardım bekleyene yardım eder.
8. Son pişmanlık fayda etmez.

9. İnsan, hakkaniyetle hareket etmelidir.
10. Allah, işlenen her günahın hesabını sorar.
11. Bu dünya gelip geçicidir, insan, Allah rızasına göre hareket etmelidir.
12. Yardıma muhtaç kişilere elimizden geldiğince yardım etmeliyiz.
13. Kristof Kolomb, Vasco de Gama gibi kaşifler, keşfettikleri yerlerdeki tüm zenginliklere el koymuş ve buralarda yaşayan yerlilere eziyetler etmiştir.
14. Bir devletin kendi içinde anlaşmazlığa düşmesi, düşman devletlerin ona saldırması için zemin hazırlar.
15. İnsan, zor durumdayken verdiği sözleri feraha ulaşınca tutmaz.
16. Haydan gelen huya gider.

Romanda, coğrafi keşifler süresince yabancı kaşiflerin yaptığı zulümlerden bahsedildiğinden, ana fikir ve yardımcı fikirlere baktığımızda, bunların iyi insan olmak, bu dünyanın gelip geçici olduğunu unutmamak hakkında olduğu görülmektedir. Bu nedenle, ana fikir ve yardımcı fikirlerin iyi bir insan olmak konusunda çocuğun ahlaki eğitimine katkıda bulunduğu düşünülmektedir.

Olay Örgüsü: Seydi Ali Reis ve leventleri, Basra'daki donanmayı İstanbul'a getirmek üzere görevlendirilmiştir. Donanmayı Basra'dan alırlar fakat yolda Portekizli denizcilerin saldırısına uğralar. Bu saldırıdan galip çıkan leventler sonrasında da ağır bir fırtınadan çıkar ve Surat'a ulaşırlar.

Burada da Gucerat Meliki Ahmed'e başkaldıran bir adamı destekleyen Portekizlilerle şiddetli bir savaş yaparlar ve onları püskürtürler. Gemiler, atlattıkları badireler sebebiyle yıprandığı için, uzun yolculuğa dayanamayacakları söylenir ve leventler Hindistan'dan İstanbul'ayürüyerek dönmeye karar verirler. Gemiler sonra peşlerinden gönderilecektir.

Hint ormanlarındaki zorlu yolculuk sırasında, vahşilerce kurban edilmek üzere olan üç kişiyi kurtarırlar. Kurtarılanlardan biri olan Ubeyde Bey, İspanyol bir Müslüman'dır. Yolculukları sırasında leventlere Müslüman olmadan önceki hayatını anlatır.

Ubeyde Bey'in anılarından Kristof Kolomb, Pizarro ve Cortes'in keşfettikleri yerlerdeki yerlilere ettikleri kötü muameleyi ve yerlilerin yurtlarındaki zenginlikleri

sömürdüklerini öğrenirler. Ubeyde Bey de tüm bunları görüp dinini sorgulamış ve esir düştüğü bir Müslüman'ın hal ve hareketlerinden etkilenecek Müslüman olmuştur. Sonrasında bu adam onu azat etmiştir.

Ubeyde Bey'den Oçı'da ayrılan leventler, sonunda İstanbul'a ulaşır ve dört yıl süren yolculukları tamamlanmış olur.

İçinde, coğrafi keşiflerin iç yüzü hakkında önemli bilgiler bulunan kitabın, çocuğun hem tarihteki bu önemli dönem hakkında bilgilendirilmesi hem de o dönemde yapılan yanlışları öğrenmesi açısından yararlı olduğu düşünülmektedir.

Mekan: Roman genel olarak, Hindistan'ın Sind eyaletinin ormanında, leventlerin rastladığı İspanyol bir Müslüman'ın anlattıklarından oluşmaktadır. Bu adamın anlattığı olaylar İspanya, Hispaniola, Tabasco, Amerika, Meksika ve İnkâ Ülkesi'nde geçmektedir.

Karakterler/ Kahramanlar

Romanda ön plana çıkan yedi kahraman bulunmaktadır. Kahramanların hepsi de erkektir. Roman, genel olarak coğrafi keşiflerden bahsettiğinden, kahramanların üçü yabancı kaşif, ikisi de yerli halkların krallarıdır. Romanda bulunan kahramanlar ve özellikleri şunlardır:

1.Derece Kahraman

Romadaki birinci derece kahramanlar, Ubeyde Bey'i yerlilerden kurtaran Seydi Ali Reis ve coğrafi keşifler sırasında yapılan zulümleri anlatan Ubeyde Bey'dir.

Seydi Ali Reis

Altmış yaşlarındadır. Yolculuk esnasındaki rahat halinden, yaşına rağmen dinç olduğu anlaşılmaktadır. Zorluklar karşısında ümidini kaybetmez. Elinden geleni yaptıktan sonra, Allah'ın yardım edeceğine inanır. Askerlerine karşı sıcak davranır ve onlardan büyük sevgi görür.

Akdeniz'de büyük ün yapmış bir amiraldir. İstanbul doğumludur, denizci bir aileden gelmiştir. Başarılarıyla Kanuni Sultan Süleyman'ın güvenini kazanmıştır. Aynı zamanda iyi bir şair ve büyük bir bilgidir.

Ubeyde Bey

Altmış yaşlarındadır. Gençliğinde para için gaddar kaşiflerle ülkeden ülkeye gezen, hiç düşünmeden adam öldüren maceraperest, paraya düşkün biridir. Zamanla İslam'ı tanımış ve iyi niyetli, özverili, dini bütün bir insan olmuştur.

İspanya'nın soylu ailelerinden birinin oğludur. Macera tutkunu, bencil bir adamken, yaşadıkları sonucunda dinini sorgulamaya başlamış ve Müslüman olmuştur. Sonra da İslamiyet'i yaymak için Hindistan'a gelmiştir.

2.Derece Kahraman

Romadaki ikinci derece kahramanlar, birer yabancı kaşif olan Kristof Kolomb, Cortes ve Pizarro'dur.

Kristof Kolomb

Romanda fiziksel bir özelliğinden bahsedilmeyen Karistof Kolomb, keşfettiği yerlerdeki yerli halkı yavaş yavaş sömüren gaddar ve menfaatçi biridir. Amaçlarını başta belli etmez, ikiyüzlüdür.

Kaşiftir. İspanya Kralı'nın yardımıyla Hint ülkelerine sefere açılır. Amacını buralarda Hristiyanlığı yaymak diye tanımlasa da aslında keşfettiği yerlerin madenlerine hatta buralardaki yerlilerin hayatlarına el koymaktadır. Yaşamının sonunda rütbeleri elinden alınır ve yalnız kalır.

Cortes

Romanda fiziksel bir özelliğine rastlanmayan Cortes, açgözlü ve şöhret düşkünü biridir. Bu özellikleri nedeniyle yeni yerler keşfetmek için denizlere açılır. Keşfettiği yerlerde halka zulmeder ve kıymetli olan ne varsa el koyar.

Bir süre Santiago Valiliği yapmıştır. Sonra denizlere açılarak yeni yerler keşfetmeye başlamış ve buralarda hakimiyet kurmuştur. Villa Rica da la Cruz Valisi, Yeni İspanya Valisi unvanlarını kullanmıştır. Büyük gaddarlıklarla elde ettiği serveti zamanla yok olmuş, yoksulluk içinde ölmüştür.

Pizarro

Romanda fiziksel bir özelliğine rastlanmayan Pizarro, açgözlü ve maceraperest biri olduğundan coğrafi keşiflere çıkar ve buralarda rastladığı halklara zulmeder.

İspanya'nın Estramadur bölgesinde doğmuştur. Babası belli değildir. Annesi tarafından bir kilisenin kapısına bırakılan Pizarro, sokaklarda büyümüştür. Kırk yaşında soylu bir İspanyol ile denizlere açılır. Biraz para biriktirir, ellili yaşlarında bir ortakla gemi alarak denizlere açılır. Kral Şarlken'in yardımıyla İnka ülkesini ele geçirir. Sonrasında, Pizarro'nun bir kardeşi, onun ortağını öldürür. Bunun üzerine Pizarro, öldürülen adamın yakınları tarafından öldürülür.

3. Derece Kahraman

Romadaki üçüncü derece kahramanlar, keşfedilen yerlerde yaşayan ve zulme uğrayan krallar olan Montezuma ve Atahualpa'dır.

Montezuma

Romanda fiziksel bir özelliğine rastlanmayan Montezuma, kaşiflere gösterdiği konukseverlikten anladığımız üzere iyi niyetli ve konuksever biridir. Aztekler'in kralıdır. Güzel bir sarayda, zenginlik içinde oturur. Halkı tarafından sevilir. Cortes tarafından esir edilip halkının önüne çıkarılarak Cortes'in dediklerini yapmalarını isteyince halkın öfkesini çeker ve halkın attığı taşlarla ölür.

Atahualpa

Romanda fiziksel bir özelliğine rastlanmayan Atahualpa, zor durumlarda bile soğukkanlı durarak kral gibi davranmasını bilir. Aklından geçeni saklamayacak kadar dürüst ve cesurdur. İnka ülkesinin kralıdır. Güney Amerika'nın en zengin ve güçlü kralı olarak bilinmektedir. Pizarro tarafından yakalanınca, kurtuluş fidyesi olarak halkı ellerindeki tüm serveti verir ama yine de Atahualpa Pizarro tarafından öldürülür.

Anlatıcı: Romanda yazar – anlatıcı yöntemi kullanılmıştır. Bu sayede, birçok coğrafi keşif tüm yönleriyle ele alınabildiğinden bunun doğru bir yöntem olduğu düşünülmektedir.

Zaman

Romanın geçtiği dönem: Olaylar 1553 ile 1557 yılları arasında geçmektedir.

Romanın yaşandığı süreç: Romanda dört aylık bir süreç anlatılmaktadır.

Romanın yazım tarihi: Romanın Timaş Yayınları'nda ilk basım tarihi, yayınevının sitesinde 2000 olarak belirtilmektedir. Daha önceki basımı hakkında yaptığımız

çalışmada bu isimde bir kitap hakkında bilgiye rastlanmamıştır. Fakat Edebiyatımızda İsimler ve Terimler (Tekin, 1999: 204)'de yazarın "Hint Sularında" isimli bir kitabının bulunduğu belirtilmektedir. Yazarın şu anda piyasada bu isimde bir kitabının bulunmamasından ve elimizdeki romanda olayların bir bölümünün Hindistan civarında geçmesinden, "Osmanlı Leventleri" isimli kitabın ilk basımında adının "Hint Sularında" olduğu ve basım tarihinin de o kitabın ilk basım tarihi olan 1991 olduğu düşünülmektedir.

Dil ve Anlatım

Dil ve anlatım başlığı içinde, romandaki atasözleri, deyimler, benzetmeler, ikilemeler, pekiştirilmiş kelimeler ve abartmalar ele alınmaktadır.

Atasözü

Romanda üç kez atasözü kullanılmıştır. Bu sayının, çocuğun dil gelişimi açısından kabul edilebilir olduğu düşünülmektedir. Romanda bulunan atasözleri, kullanım sıralarına göre şunlardır:

"Anca beraber, kanca beraber."(s.27)

"Su testisi suyolunda kırılır."(s.75)

"Haydan gelen huya gidiyordu."(s.115)

İlk atasözü, kişilerin her şartta beraber hareket edeceklerini vurgulamak, ikinci atasözü, bir iş ile uğraşanların o iş yüzünden başlarına sıkıntı gelebileceğini belirtmek ve son atasözü ise çalışılmadan elde edilen kazancın, değerinin bilinmeden harcanacağına dikkat çekmek için kullanılmıştır. Atasözlerinin, verdikleri öğütler açısından yararlı oldukları düşünülmektedir.

Deyim

Romanda deyimler, altı yüz sekiz kez kullanılmıştır. Bu durumda, romanda sayfa başına ortalama 4.4 deyim düşmektedir. Kitaptaki deyim sayısının çocukların dil gelişimini desteklediği ve çocuk edebiyatının ölçütlerine uygun olduğu düşünülmektedir.

Romandaki deyimler kullanım sıralarına göre şunlardır:

"Ellerindeki palalar kalkıp inerek, çalıları ve sarmaşıkları kesip atarak arkadakilere yol açıyordu."(s.5)

“Avrupa milletleri arasında “Muhteşem” olarak anılan ve Macaristan’dan İran’a, Anadolu’dan Arabistan Yarımadası’nın en güney ucuna kadar **hükümü geçen** Osmanlı Hükümdarı Kanuni Sultan Süleyman Han’ın denizcileriydi bunlar...”(s.6)

“En uçtaki levent, o kısma **adımını atarken** durmuştu.”(s.6)

“Kılavuzun gösterdiği yere baktı, **gözleri fal taşı gibi açıldı** ve hemen bağırdı.”(s.6)

“Rengarenk bir şekilde yayılmış bu çiçek örtüsünün altındaki bataklığı tecrübeli Sindli kılavuzlar **fark etmişti.**”(s.6)

“Çok dikkatle bakın, çiçeklerin üzerinde bir tül gibi **yer değiştiren** sinekler ordusunu görüyor musunuz?”(s.7)

“Pek **fark edemiyorum**, Reis!”(s.7)

“Ben gördüm, gördüm, diyerek **söze karıştı.**”(s.7)

“Devamlı **yer değiştirmekteler.**”(s.7)

“**Sağ olasin** Reisim!”(s.7)

“**Gözünüzü açın** ha!”(s.8)

“Yine öndeki leventlerin kolları kalkıp inerek, çalılar, sarmaşıklar arasında, pala ile **yolları açmaya** başladılar.”(s.8)

“Ormanın kendine mahsus olan sesleri dinleniyor, çevre dikkatle **gözden geçiriliyordu.**”(s.8 - 9)

“Yeşillikler arasında gümüş parıltılarla çağıldayan bir dere, **göze çarpıyordu.**”(s.9)

“Bazıları da, ellerini birbirine vurarak **çığlıklar atıyordu.**”(s.9)

“Leventlerin görünmesiyle birden **sesini kesen** maymunlar, kısa bir süre sonra, büyük bir **yaygara kopardı.**”(s.9)

“Tüm leventler, bu güzel yerde **mola vermek** istiyordu.”(s.9)

“Ama Reis’e karşı bir saygısızlıkta bulunmamak için **ses çıkarmadan**, onun vereceği emri bekliyorlardı.”(s.9)

“-Burada mı **mola versek** Ağa, diye sordu.”(s.9)

“**Bundan iyisi can sağlığı** Reisim, dedi.”(s.10)

“Hem leventler çok yoruldu; hem de, buradan uygun bir **yer bulabileceğimiz** belli değil!”(s.10)

“Burada **mola verileceek**, diye bağırdı.”(s.10)

“Leventlerin hepsi derin birer **nefes aldı**.”(s.10)

“İlaçlar galiba **iyi geldi**.”(s.11)

“**Sağ olunuz** Reisim!”(s.11)

“**Hakkınızı helal ediniz**.”(s.11)

“Yük olmak **ne demek** Ömer?”(s.11)

“Şayet bizim de **başımızasenin** gibi bir hal **gelse**, sen de yardımcı olmaz mıydın, dedi.”(s.11)

“**Mola verildikten** sonra, herkes yorgunluğunu daha iyi anladı.”(s.11)

“Ormanda Ced eşkıyasının **yollarını keseceğinden** endişe ediyorlardı.”(s.11 - 12)

“Verilen panzehirler, neyse ki **tesirini göstererek** zehirlenenleri kurtarmıştı.”(s.12)

“Korkunç bataklıklar, insanı yutmak için **fırsat kolluyor**.”(s.12)

“**Geçit vermeyen** çalılar ve sarmaşıklar yollarımızı engeller.”(s.12)

“Bunlardan kurtulsak bile, Ced eşkıyasının palalarından ve tüfeklerinden kurtulmak **mümkün olmaz**, diyerek itiraz etmişti.”(s.12)

“Ormanda **önlerine**; bataklıklarda gizlenen korkunç timsahlar, soba borusu kalınlığındaki yılanlar, kükreyişleri ile ortalığı inleten müthiş kaplanlar, **geçit vermeyen** diken ve sarmaşıklar **çıkıyordu**.”(s.12 - 13)

“Leventleri bu şekilde yerleştirmesi, onların herhangi bir **kayıp vermesini** önlemişti.”(s.13)

“Yiğitlerden bazıları, akşam namazı için **hazırlık yapıyordu**.”(s.13)

“Leventler, Seydi Ali Reis’in **başlarından geçen** her şeyi yazdığını biliyordu.”(s.14)

“**Aklıma gelmişken** söyleyeyim.”(s.14)

“Yazmanız ve bu bilgileri yazı ile tespit etmeniz çok **faydalı olacaktır** Reis!”(s.15)

“Reis, gördüklerimizden başka, **başımızdan geçen** her şeyi de yazıyorsunuz değil mi?”(s.15)

“**Canınıza kast etmelerini?**”(s.15)

“O sıralarda yanımızda bulunan iki yüz kadar askerimizle **yardıma koştuk.**”(s.16)

“Melik, Ahmed Han’ın başarıları üzerine, **kahrından öldü.**”(s.17)

“Portekizlilerin sizi **teslim almak** istediğini de yazdınız mı?”(s.17)

“O yaz gününde, **buz gibi** ve çok tatlı.”(s.17)

“Dere kenarında **abdestini alıp** gelmiş olan Bekir, arkadaşlarına yaklaştığı sırada, Seydi Ali Reis’in bulunduğu tarafa bakarak.” (s.18)

“Bekir **gözlerini fal taşı gibi açarak:**” (s.18)

“Hanzala derhal Seydi Ali Reis’in bulunduğu yere döndü ve dönmesi ile de, elini, **şimşek gibi** kuşağına sokarak belindeki hançeri alıp fırlatması bir oldu.”(s.18)

“**Bembeyaz kesilmişti.**”(s.19)

“**Vay canına,** diyebildi.”(s.19)

“**Geçmiş olsun** Reis Baba!”(s.19)

“**Sağ olun** evlatlar.”(s.19)

“Şunu iyi bilmeliyiz ki, **eceli gelmeyen** kimseyi, hiçbir şey öldüremez.”(s.19)

“Ama **ecel de geldi** mi ne bir saniye gecikir ne de bir saniye ileri gider.”(s.19)

“Tam da babasının oğlu, rahmetli babası da çok iyi hançer atardı ve attığı hançerin **boşa gittiği** görülmemiştir.”(s.20)

“Hanzala, evlat, Allah senden **razı olsun.**”(s.20)

“Yatsı namazından sonra iki kişiyi nöbetçi olarak bırakan leventler, derin bir **uykuya dalmıştı.**”(s.21)

“Seydi Ali Reis, tedbiri hiçbir zaman **elden bırakmıyordu.**”(s.21)

“Orman, gündüzdeki **gürültüleri bastırarak** kadar fazla gürültülüydü.”(s.21)

“Arkadaşlarının çevrelerinde dolaşan ve arada bir ormandan gelen gürültülere **kulak kabartan** Hanzala ve Abdullah, çok dikkatliydi.”(s.21)

“Bu bakımdan nöbetçiler, üzerlerine düşen vazifeyi **yerine getirmeye** çalışıyordu.”(s.22)

“Oruç Reis’in **şehit düşmesinden** sonra Hızır Reis’in yanında çalışmıştı.”(s.22)

“Büyük yiğitlikler göstermiş ve Preveze Deniz Savaşı’nda **şehit olmuştu.**”(s.22)

“Onun babayiğit çehresi, mert tavırları Hanzala’nın **gözlerinin önünden gitmiyordu.**”(s.22)

“İkisi de, maymunların gittikçe artan ve yükselen çığlıklarına **kulak vermişti.**”(s.22)

“İki levent, bütün **dikkatlerini** bir noktaya **toplamıştı.**”(s.22)

“Allah’ın tüm canlılar için yarattığı sudan, kaplanı mahrum etmeye **hakları olmadığını** çok iyi biliyorlardı.”(s.23)

“Yalnız yine de tedbiri **elden bırakmamaya** kararlıydılar.”(s.23)

“**Ne olur ne olmaz.**”(s.23)

“Ardından da Hanzala ve Abdullah’a bir **göz attıktan** sonra yukarı doğru yürümeye başladı.”(s.23)

“Ormana dalarak **gözden kayboldu.**”(s.23)

“Hanzala ve Abdullah, nöbetleri bittikten sonra nöbet **sırası gelen** arkadaşlarını uyandırarak yatmaya gitti.”(s.23)

“Babası **şehit düştüğünde**, o altı yaşlarındaydı.”(s.24)

“On dört yaşına geldiğinde, babasının yakın arkadaşlarından Seydi Ali Reis, onu **himayesine almıştı.**”(s.24)

“Seydi Ali Reis, Akdeniz’de büyük **ün yapmış** bir amiraldi.”(s.24)

“Barbaros Hayreddin Paşanın yanında tecrübe kazanan Reis, namlı Türk leventleri arasında **sözü geçen** bir denizci olmuştu.”(s.24)

“Bu vazifenden dolayı, sevinç ve **gurur duyarım.**”(s.25)

“Hanzala, anasının teklifine **ses çıkarmadı.**”(s.25)

“İran seferinden sonra hemen İstanbul’a döneceklerini sanırken, **başlarına hiç umulmadık bir iş geldi.**”(s.26)

“Mustafa Paşa, Hürmüz Denizi’ni çok iyi tanıdığından, Seydi Ali Reis’in **denize açılmasını** erteletmişti.”(s.27)

“**Yola çıkabilirsiniz.**”(s.27)

“Bir kadar o taraflarda dolaşan Şerif Ağa, denizde dört parça Portekiz gemisinden başka gemi olmadığını, onların da, mevsim itibariyle her zamanki gemiler olduğunu bildirince, Seydi Ali Reis **denize açıldı.**”(s.28)

“İslam ülkelerini sömürmek ve Müslümanları **esir etmek** için.”(s.28)

“Yalnız şunu bilesiniz ki, bunların babaları, hacdan dönen Hint ve Endonezya Müslümanlarının gemilerini **ellerine geçirdikten** sonra, hacıların, ellerinde silah bulunmayan zararsız Müslümanların, bir kısmını **kılıçtan geçirmiş**, bir kısmını da ziflere bulayıp sandallara bindirerek **ateşe vermişler.**”(s.28)

“Bu bakımdan, bu düşmana **haddini bildirmeliyiz.**”(s.28)

““ Allah’ın izni ile **elimizden geleni yapacağız!** Reis Baba” diye haykırdılar.”(s.29)

“Yiğitlerim, top ateşi ile onları **uzakta tutmaya** çalışalım.”(s.29)

“Gemileri bizimkilerden çok fazla olduğundan bizleri kısıp almak ya da **rampa ederek**, çok sayıdaki askerlerini bizimkilere aktarmak isterler.”(s.29)

““Onun için top ve tüfek ateşleri ile onları **uzak tutmaya** çalışın” diye leventleri uyardı.”(s.29)

“Oysa Osmanlı gemileri tarafından gönderilen topların ardından onların gemilerinde hasarlar **meydana geliyor**, Portekizlilerin gemilerinin içinde böcek gibi öteye beriye kaçıttıkları görülüyordu.”(s.29)

“**Hava kararana** kadar çatışma şiddetle devam etti.”(s.29)

“**Ümidi kırılan** Portekizli amiraller gemilerine emir topu atıp “Savaş kes!” **işareti verdikten** sonra Hürmüz Denizi’ne doğru kaçmaya başladı.”(s.29)

“Karanlık iyice bastırmıştı ki birden şiddetli bir **fırtına çıktı.**”(s.29 - 30)

“Kıyı yakın olduğu için, sabaha kadar hafiften **yol aldılar.**”(s.30)

“Sabaha fırtına dinince kıyıdan ayrılp **denize açıldılar.**”(s.30)

“Anlaşılan Portekizliler, on yedi gün önce leventlerden **yedikleri dayağın öcünü alabilmek** için, yardım alarak gelmişti.”(s.30)

“Ellerindeki çok sayıda top ve tüfekte, gazilere oldukça **zarar veriyorlardı.**”(s.30)

“Düşman, Osmanlı gemilerinde **rampa ettikten** sonra, ellerindeki kılıçlarla, gemilerine girdi.”(s.30)

“Azgın düşman, gazilerin kılıçları karşısında, **yerlere serilen** ekin demetlerine dönmüştü.”(s.31)

“Gaziler coştukça coşuyordu, düşmanlar onların karşısında korku **çığlıkları atarak**, kaçıyordu.”(s.31)

“Oysa bu adamlar, az önce gazileri **ele geçirmek için çığına dönmüş** kişilerdi.”(s.31)

“Yiğitlerin karşısında, az önceki o cesaretlerinin **yerini** korku **almış** ve kaçışmaya başlamışlardı.”(s.31)

“Seydi Ali Reis, o gece, Arap sahillerinden uzaklaşıp, uzun süre **yol aldı**.”(s.31)

“Allah senden **razı olsun** kardeşim!”(s.32)

“Ayrılırken de, “Halifemiz ve Padişahımıza, saygılarımı, itaatimi ve bağlılığımı lütfen söyleyiniz ve emirlerine her zaman **hazır olduğumu** belirtiniz!” sözlerini ilave etti.”(s.32)

“Birkaç gün sakın bir denizde **yol aldılar**.”(s.32)

“Zafer ve Şihr kıyıları yakınlarına gelmişlerdi ki, gün batısından müthiş bir **fırtına koptu**.”(s.32)

“Seydi Ali Reis, onların **bembeyaz kesilmiş** yüzlerine bakarak, “Korkmayın bre evlatlar! Allah Kerim’dir” diyerek onları **teselli etti**.”(s.32)

“**Hava kararmış** olduğundan, gece ile gündüzü **fark edemez** olmuşlardı.”(s.33)

“Rüzgarın, **ardı arkası kesilmemişti**.”(s.33)

“Leventleri, “Allah yardımcımızdır! İnşallah kolaylıklar verecektir!” diyerek, **teselli ediyor** ve onlara **nasihatlerde bulunuyordu**.”(s.33)

“**Farkına varmadan**, Portekizliler’in ellerindeki yerlere geldiklerini, o zaman **fark ettiler**.”(s.34)

“Artık, gemilerin dümenleri **zapt edilemez** hale gelmişti.”(s.34)

“Onların bu sözleri üzerine Seydi Ali Reis de, buldukları yerin akıntısını **hesap etmişti**.”(s.34)

“Öğleden sonra, **hava** biraz **açılmıştı**.”(s.34)

“Bazı kadirgalar, kıyıya yakın olduklarından dalgaların şiddetli dövmeleriyle, **karaya oturmuştu.**”(s.35)

“Hava karanlıktı ve gece gündüz, Seydi Ali Reis’in **elinden** pusula ve saati **düşmüyordu.**”(s.35)

“**Üst üste gelen** bu afetler hepsini şaşkına çevirmişti.”(s.35)

“Ama Seydi Ali Reis, “Bir gün bahtımız bize güler; buradan kurtuluruz” diyerek, tebessümle, yanındakileri **teselli ediyordu.**”(s.35)

“Bu durumdan faydalanan Seydi Ali Reis, parçalanmış gemilerin top ve diğer kısımlarını Gucerat Padişahı Sultan Ahmed’in amirallerinden Daman Hakimi, Melik Esed’e, **emanet bıraktı.**”(s.35)

“Çünkü, o sıralarda da, Nasrul Melik adlı bir adam Gucerat Padişahı Melik Ahmed’e isyan etmiş, tahtı **ele geçirmek** istemişti.”(s.36)

“Seydi Ali Reis, yanına diğer kaptanları da alarak, Basra’dan getirdikleri gemileri **gözden geçirdi.**”(s.36)

“Seydi Ali Reis, diğer reislerle görüştüktan sonra gemileri orada bırakmaya **karar verdi.**”(s.36)

“Padişah ile diğer hanlarla görüşmeler yaptıktan sonra yanlarına “Bat” **adı verilen** iki kılavuz aldı.”(s.37)

“Hazırlıkları bittikten sonra karayolu ile Osmanlı topraklarına gitmek için **yola çıktılar.**”(s.37)

“Sind Hanları arasında yapılan çarpışmalardan **uzak durarak** yollarına devam eden Reis ve leventleri, Patrı ve Duple yolu ile Bekr Kalesi’ne ulaştı.”(s.37)

“Şimdi, İstanbul’dan çok uzakta Hindistan’ın bu **balta girmemiş** ormanlarındaydılar.”(s.37)

“Bütün bu yaşananlar, bir film şeridi gibi Hanzala’nın **gözlerinin önünden geçti.**”(s.37)

“Ertesi gün uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra yine **mola verilmişti.**”(s.38)

“Bunlar, önce Afrika sahillerinde üsler kurmuş, sonradan da Hindistan’ın zenginliklerini **ele geçirmek** için Hint sularına kadar gelmişti.”(s.38)

“Hindistan kıyılarına ulaşmış olan Vasco da Gama adlı bu Portekizli kaptan, Portekiz Hint sahillerinde yerleşerek arazi **zapt etti.**”(s.39)

“Portekiz Kralı, Hindistan’ın **dillere destan olan** hazinelerini tam manasıyla Portekiz egemenliği altına aldirmek için, Vasco da Gama’yı görevlendirdi.”(s.39)

“Bu adam, çıkarları için su gibi **kan akıtmaktan** çekinmeyen, çok zalim biriydi.”(s.39)

“Vasco da Gama, şiddet metotları ile **harekete geçti.**”(s.39)

“Önce Kızıldeniz’e açılarak, Müslüman Arapların ticaret gemilerini kovalamaya ve **ele geçirmeye** başladı.”(s.39)

“Hatta bu arada, Mekke’ye yaptıkları hac seferinden dönen Hintli hacılarıyla dolu bir Arap gemisini **ele geçiren** Gama, gemideki ganimetleri kendi gemisine aktardıktan sonra Hristiyanların denizdeki üstünlüğünü ispat için Arap gemisini içindekilerle birlikte **ateşe verdi.**”(s.39)

“Kadınlar, küçük çocuklarını Avrupalılara doğru uzatarak merhamet diledilerse de, Gama **gözünü bile kırpmadı**, vicdanı bile sızlamadı.”(s.39)

“Yaptığı tehdidin neticesiz kalması üzerine, iki gün aralıksız olarak Kalicut’u top **ateşine tuttu.**”(s.40)

“Ama bu zalimlik ve kendilerinden zayıfları ve güçsüzleri ezmek, onlara **eziyet etmek**, onların kanlarında var.”(s.40)

“Sabırsız bir ses, **ricada bulundu.**” (s.40)

“Mustafa Ağa, ay ışığında bakırlaşmış **yüzünü ekşitti.**” (s.40)

“**Saymakla tükenmez.**”(s.40)

“Düşününce **yüreğim kan ağlıyor.**”(s.40)

“Bu adamlar Hint sularında **cirit atmaya** başlayınca Müslümanlar kanlı gözyaşları dökmeye başladılar.”(s.40)

“Vasco da Gama’nın Hint sahillerinde arazi **ele geçirmesinin** ardından, beş yıl kadar sonra Alfons Albuquerque adında başka bir Portekizli Kaptan, Gao şehrini **zapt edip**, Portekizlilerin Hint’e iyice yerleşmesini sağladı.”(s.41)

“Peki, bunların, oralara yerleşmelerine neden **ses çıkarılmadı?**”(s.41)

“Çünkü o sıralarda, doğu ticaretinin Avrupa’ya açılan kapılarını teşkil eden limanlar, Memlukların **elinde bulunuyordu.**”(s.41)

“Portekizliler Hint sularına inince, Mısır hazinesinin mühim bir gelir kaynağına **darbe indirmekle** kalmamış, üstelik Arap tüccarları da eski emniyetlerini de kaybetmişti.”(s.41)

“Sultan Kansu Gavri’nin Portekizlilerden tazminat talebi de, **cevapsız bırakıldı.**”(s.42)

“Memluk Sultanı Kansu Gavri’nin, Kızıldeniz ve Hint Denizi’nde Portekiz gemilerine **karşı koyacak** donanması yoktu.”(s.42)

“Cidde Limanı’nı da, Memluk Donanmasına üs **vazifesini görece** şekilde düzenlendi.”(s.42)

“Vasco da Gama’dan hiç de **geri kalmayan** diğer Portekiz kaptanları, **ele geçirdikleri** Müslümanlara çeşitli işkenceler yaparak öldürüyordu.”(s.42)

“Kansu Gavri, neden **müsaade etti** bunlara?”(s.42)

“Memluk Sultanı, Halifenin vekili ve Mekke ve Medine’nin hizmetkarı olarak, yardım isteyen Müslümanların **imdadına koşmayı** bir vazife olarak görüyordu.”(s.43)

“Yapılan çarpışmada, Müslümanlar **galip geldi.**”(s.43)

“Ama Portekiz Genel Valisi, oğlunun **öcünü almakta** gecikmedi.”(s.43)

“Filonun bir kısmını **yok etti.**”(s.43)

“Hüseyin Bey, Kızıldeniz’e çekilmek **zorunda kaldı.**”(s.43)

“Üzülerek söylemek gerekir ki, ertesi yıl da Portekizliler Aden’i **ele geçirdi.**”(s.43)

“II.Bayezid Han’ımız, derhal **yardıma koşulmasını** emretti.”(s.44)

“Ayrıca, Kızıldeniz’de hakimiyeti sağlayabilecek bir Memluk donanması kurulması için, malzeme **yardımında da bulundu.**”(s.44)

“Selman Reis adlı bir Türk korsanı Kızıldeniz’e geçip, Memluk Devleti **hizmetine girdi.**”(s.44)

“Bu filonun kaptanı olan Selman Reis, Portekiz üzerine **harekete geçti.**”(s.44)

“Kansu Gavri, ikinci bir defa Hint Müslümanlarına yardım için yeni bir filoyu **yola çıkardı.**”(s.45)

“Lakin o sıralarda başlayan Osmanlı – Memluk savaşı, bu girişimin **yarım kalmasına** sebep oldu.”(s.45)

“Osmanlılar Mısır’a hakim olduktan sonra, Memluklerin meselelerine de **sahip çıktılar.**”(s.45)

“Portekizliler Osmanlıların Mısır’ı **ele geçirmelerinden** sonra Kızıldeniz yolunu zorlamaktan vazgeçmişti.”(s.45)

“Kızıldeniz’i zorlamanın kendilerine fayda yerine **zarar vereceğini** anladılar.”(s.45)

“Damat İbrahim Paşa, Süveyş tersanelerinde 20 kadirge hazırlanması için gerekli emirleri verdi, **hazırlıkları yaptırdı.**”(s.46)

“Portekiz’e iyice **gözdağı verdi.**”(s.46)

“Hindistan’ın doğu kıyılarının büyük bir kısmını **elinde tutan** Müslüman Gucerat Şahlığı, gerek Portekiz saldırıları ve gerekse Timurluların baskıları karşısında, güç durumda kalmıştı.”(s.47)

“Kanuni’ye **haber gönderip** Osmanlıdan yardım istedi.”(s.47)

“Neyse ki, Osmanlı kaptanları yardım isteyen Gucerat’taki din kardeşlerine **yardıma koşmakta** gecikmemişlerdi.”(s.47)

“Sizin de bildiğiniz gibi, topçuluk alanında, Avrupalıların hiçbiri bizimle **aşık atamaz.**”(s.47)

“Preveze Deniz Cengi’nden evvel, Oruç Reis’in papaya ait iki dev gemisini **zapt etmesi**, hem de bu gemilerin yanında birer kayık kadar kalan ince teknelerle **ele geçirmesi**, topçularımızın üstünlüğü ile sağlanmıştır.”(s.48)

“Preveze Deniz Savaşı’nda, 122 parçalık Osmanlı donanmasının 602 parçalık ve **dev gibi** gemilere sahip Haçlı donanmasını yenmesinde de, topçuluğumuzun teknik üstünlüğünü unutamayız.”(s.48)

“Bu maksatla Kızıldeniz’de güçlü bir Osmanlı donanmasının yapılmasına **karar verildi.**”(s.48)

“Bu maksatla, önce Türk Limanı **adı verilen**, Gokala’yı ve Kat Kalelerini fethetti.”(s.49)

“Yapılan şiddetli çarpışmada, kalede büyük **gedikler açıldı.**”(s.50)

“Oysa Süleyman Paşa, Hindistan’daki yerli Müslümanlardan **yardım göreceğini** ummuştu.”(s.50)

“O sıralarda **çıkan bir fırtına** da, dört Osmanlı nakliyat gemisinin batmasına sebep olmuştu.”(s.51)

“Mahmud Şah, Türk kuvvetlerinin çekilmesini çabuklaştırmak için, yiyecek **sıkıntısı çeken** ordumuza yiyecek de verdimemişti.”(s.51)

“Bu davranış, ordumuzda yiyecek sıkıntısını olcukça arttırmış ve Süleyman Paşa, çekilmek **zorunda kalmıştı.**”(s.51)

“Ama orada iken, Hindistan seferinin **raporunu vermesi** için İstanbul’a çağırıldı.”(s.51)

“İstanbul’a giden ve orada **raporunu veren** Paşa bazı vezirler tarafından sert şekilde eleştirildi.”(s.51)

“Hatta hataları yüzünden **soruşturma açılmasını** isteyenler oldu.”(s.51)

“Ama sonunda onu **elinden geleni yapmış** olduğu kabul edildi.”(s.51)

“Aden Sancakbeyi Abdurrahman Bey, Portekiz donanmasını **bozguna uğrattı.**”(s.52)

“Donanmanın Amirali Don Marco ve adamlarını **esir etti.**”(s.52)

“Bunları ve **ele geçirdiği** ganimeti, İstanbul’a yolladı.”(s.52)

“Portekizliler, Aden bozgunundan sonra, Kızıldeniz’e geçmenin **mümkün olmadığını** anlamışlardı.”(s.52)

“Bre genç leventler, anlaşılan bana **nefes aldirmayacaksınız.**”(s.52)

“İşte burayı Portekizlilerden **geri almak** için Piri Reis, bundan iki yıl kadar önce Süveyş’ten donanma ile hareket etti ve Portekizlileri Aden’den çıkarttı.”(s.53)

“İran’ın Laristan kıyıları üzerindeki Kişm Adası’nı **ele geçirdi.**”(s.53)

“**Muhasara altına aldığı** bu kale, saldırılara karşı dayanınca, kuşatmayı kaldırdı.”(s.53)

“Oysa Piri Reis, büyük ganimetlerle dolu olan donanmayı, **yolunu gözleyen** Portekiz donanmasının saldırısından koruyabilmek için, yine bizim olan limanda bırakmıştı.”(s.53)

“Leventlerin **gözleri yaşardı.**”(s.54)

“Onun endişesi, **ele geçirmiş** olduğu ganimetlerin Portekiz’in **eline geçmesi** ve bu mallarla daha zenginleşip, Müslümanlara **zarar verebileceği** düşüncesiydi.”(s.54)

“İhtimal ki Piri Reis’imiz, birçok teçhizatı fırtınadan yıpranmış ve cephanesinin büyük kısmı Maskat ve Hürmüz kuşatmalarında harcanmış gemileri ile düşmana galibiyet **fırsatı vermemek** için yapmıştır bunu.”(s.54)

“Söyleyin bana, bu durumda hangimiz çarpışmayı **göze alabilirdik** ha?”(s.54)

“Belki bu durum açıkça anlatılmış olsaydı, idam **kararını verenler** de aynı davranışta bulunacaklarını söylerlerdi.”(s.55)

“Hanzala, **iç çekti.**” (s.55)

“Ama **gönül ister** ki, bundan sonra bu gibi haksızlıklar olmasın.”(s.55)

“Çünkü Allah, yapılan her şeyin **hesabını sorar.**”(s.55)

“Ama Hürmüz Adası civarında yirmi beş kadırgadan **meydana gelen** çok güçlü bir Portekiz donanması ile karşılaştı.”(s.56)

“Bu iki reisimiz **şehit düştüler.**”(s.56)

“Donanmamızı yenemeyeceklerini ve üstelik çok da **zarara uğrayacaklarını** anlayan Portekizliler doğuya Hindistan’a, bizimkiler de Umman kıyılarına doğru açıldılar.”(s.56)

“Onunla beraber gelişimizi ve **başımızdan geçenleri** iyi bilirsiniz.”(s.56)

“Geçmişini biliyoruz da, bundan sonra **başımızdan geçecekleri** bilemeyiz doğrusu.”(s.57)

“Gördüğünüz gibi bütün makamlar **gelip geçici.**”(s.57)

“Sabah, Abdurrahman’ın okuduğu ezan sesi ile uyanıp, **abdestlerini alıp** sabah namazlarını kıldılar.”(s.58)

“Karınlarını doyurduktan sonra yine **yol almaya** başladılar.”(s.58)

“Yine kollar kalkıp inerek, çalılar ve ağaç dalları kesiliyor, arkadan gelenlere **yol açılıyordu.**”(s.58)

“Ormanda yürürken **kulaklarına** bir takım sesler **geldi** ve anında yanlarındaki Sindli kılavuzlar korku içinde:” (s.58)

“**Elden geldiğince** ses çıkarmadan ilerlemeye başladılar.”(s.59)

“Biraz düşündü ve sonra **geri dönüp**, leventlerin sessizce etrafında toplanmalarını istedi.”(s.59)

“Allah sizlerden **razı olsun.**”(s.60)

“Sonra, başkanları olduğu anlaşılan adam, bir **çığlık atarak**, göğsünden çıkardığı bir bıçağı havaya kaldırdı.”(s.60)

“**Göreyim sizi** yiğitler, dedi.”(s.60)

“Bu zavallılara bir **zarar vermeden**, bu adamı cehenneme yollayın.”(s.60)

“Leventleri göremeyen Hindular **çığlık atarak** kaçışmaya başladılar.”(s.61)

“Peş peşe patlayan tüfek sesleri, korkudan **çığlık atan** Hinduların, alanı bir anda boşaltmalarına sebep oldu.”(s.61)

“Leventler, **meydana çıkararak**, kurbanlarının iplerini çözdüler.”(s.61)

“Allah sizlerden **razı olsun**, Osmanlı kardeşlerim, dedi.”(s.61)

“Bu tutsaklıkta bir hayır varmış ki, orada **gözlerim açıldı.**”(s.62)

“Seydi Ali Reis’in ve leventlerin, bu ihtiyara **kanları kaynamıştı.**”(s.62)

“Leventler, “Kali” **adı verilen** putu, kırdıktan sonra, **yola çıktı.**”(s.63)

“Yatsı namazından sonra da, Ubeyde Bey’e, **başından geçenleri** anlatması için **ricalarda bulundular.**”(s.63)

“Bu teknelerden çıkan kaptanlar ve tayfalar, boru ve trampet sesleri arasında, şehrin valisini **ziyaret ederdi.**”(s.64)

“Kimse, bu altınların, tüyler ürpertici hadiseler sonunda **ele geçtiğini** bilmiyordu.”(s.65)

“Biz, tüm İspanya çocukları, deniz aşırı yerlere gidip gemiler dolusu altınlar **ele geçirme hayallerini kuruyorduk.**”(s.65)

“Oysa altın için ateşte yakılan, köpeklere parçalatılan, kulaklarına eritilmiş kurşun akıtılan zavallı yerlilerin çığlıklarını duyduktan sonra, altının ne pahasına **ele geçirildiğini** gördüm.”(s.65)

“**Gözlerini** altın **hırsı bürümüş** ve altın için analarını, babalarını bile satmaktan çekinmeyen insanlar, bir de bunu, din için yaptıklarını söylemezler mi?”(s.65)

“Kristof Kolomb bile, İspanya Kralı için **tuttuğu günlüğün** başlangıcında güya Hint ülkelerindeki halka Hristiyanlığı yaymak için gidişini şöyle anlatmaktadır.” (s.65)

“İsa’nın kutsal adına, İspanya’nın ve denizlerdeki adaların Kral ve Kraliçesi olan siz Majestelerim, 1492 yılında Araplarla yapılan savaşı sonuca bağladınız ve onları büyük Granada şehrinde **dize getirdiniz.**”(s.66)

“Ubeyde Bey, lütfen **sözünüzü kesmek** durumunda kaldığım için, kırılmayınız!”(s.66)

“Seydi Ali Reis, **gözlerini** leventlerin üzerinde **gezdirerek:**” (s.66)

“Üzülerek söylemek gerekir ki, İspanya’daki Müslümanların bölünüp, taht için birbirleri ile mücadele etmeleri, İspanya Kralına **fırsat vermiştir.**”(s.66)

“Bölünmenin **cezasını** da bu Müslümanlar acı şekilde **çekmişlerdir.**”(s.66)

“Üstelik kendileri **ceza çekmekle** kalmamış, kendilerinden sonra gelen torunlarının da acılar içinde bunalmalarına ve din baskısı altına girmelerine de **sebebiyet vermişlerdir.**”(s.66)

“Birincisi, Cem Sultan ile Bayezid Han arasında **çıkan anlaşmazlık**, Cem Sultan’ın Rodos Şövalyelerine ve ardından da Papa’ya yanaşmasına sebep olmuştu.”(s.67)

“İşte, bu durum, İspanyollara **fırsat verdi.**”(s.67)

“Ama bizim yardımımızı **bir tarafa bırakalım**, asıl Endülüs’teki Müslümanların aralarında **anlaşmazlığa düşmeleri**, Hristiyanlara büyük **fırsat verdi.**”(s.67)

“Neyse, bu bizler için acı ve **ibret alınması** gereken bir sayfadır.”(s.67)

“Hemen arkasından aynı ay içinde siz Majestelerime Hint ülkelerinden ve oralara hükmeden, adına “Kralların Kralı” anlamında “Büyük Han” denen bir hükümdardan **haber verdim.**”(s.67)

“Ama Katolik Hristiyan olan, İsa’nın gösterdiği gerçek yolda yürüyen, O’nun koruyucusu ve Muhammed’in üzerinde gidenlerin düşmanı bulunan Majestelerim,

ben Kristof Kolomb’u Hint ülkelerine, oralardaki hükümdarları ve halkı **ziyaret etmek** ve inançlarını kendi kutsal dinimize çevirmek için göndermeye **karar verdiniz.**”(s.68)

“Ve bu seferi, şimdiye kadar yapıldığı gibi, kara yoluyla değil de, bugüne kadar hiçbir insanın gitmediği Batı’ya **yelken açarak** yapmamı sağladınız.”(s.68)

“Aynı zamanda soyluluk unvanı vererek beni Büyük Okyanus’a amiral, yaşayacağım süre içinde keşfedeceğim ya da **ele geçireceğim** ada ve kara parçalarının hepsinin genel valiliğine atadınız.”(s.68)

“Burada, böyle güçlü bir sefer için dayanıklı üç gemi hazırladıktan sonra cumaya rastlayan ağustosun üçüncü günü, gün doğuşundan yarım saat önce siz Majestelerimin Krallığına bağlı, Okyanus’taki Kanarya adalarına doğru **yola çıktım.**”(s.69)

“Bu adalardan Hint ülkelerine **yelken açacak** ve bu ülke hükümdarlarına siz Majestelerimin mesajlarını ileterek bana verilmiş olan görevleri **yerine getireceğim.**”(s.69)

“Oysa sonradan Kristof Kolomb, keşfettiği yerlerdeki halka, dinin merhamet ve hoşgörüsünü götürmekten ziyade, zulüm ve **kan dökücülüğü** götürdü.”(s.69)

“Kendilerine, **kucak açarak** ve insanca karşılayan yerlilere, çok sert davrandı.”(s.69)

“Herhangi bir şeyleri istendiğinde “hayır” demesini bilmiyorlar, mallarını armağan etmekten adeta **zevk alıyorlar.**”(s.69)

“Siz Majestelerim, Hristiyanlığı tanımayanları nasıl perişan ettinizse, bunca insana da İsa’nın yolunu göstermek için yardım **eli uzatmanızı** dilerim...”(s.69)

“**Tuttuğu günlükte**, yerliler hakkında şöyle diyordu:” (s.70)

“Kolomb bu altınlarla bir Haçlı Seferi tertip edilerek, Kudüs’ün **ele geçirilmesini** istiyordu.”(s.70)

“Dine **hizmet etmek** için dinin yasakladığı **kötülükleri yapmak...**”(s.70)

“Karaya çıkınca yerlileri yıldırma ve onları **hayran bırakmak** için bir merasim tertipledi.”(s.70)

“Ne yazık ki bu dostluk, kısa zamanda **kötüye kullanıldı.**”(s.71)

“İnsanlıktan **nasiplerini almamış** bu Hristiyanlar, yerlilerin kulübelerine kadar girip **hoşlarına giden** her şeyi almaya başladılar.”(s.71)

“Temiz niyetli olan yerlileri, önceleri buna da **ses çıkarmadı**.”(s.71)

“Ama gemiciler, yerlilerin evlerindeki kutsal eşyaları da yağmaya kalkışınca, **tepki gösterdiler**.”(s.71)

“Bu düşünce ile hareket eden Kolomb, **haklarını korumak** için Hristiyanlarla çarpışan yerlileri **tuzağa düşürdü**.”(s.71)

“Kolomb, altın yerine, tutsak aldığı yerlileri İspanya’ya köle olarak göndermeye **karar verdi**.”(s.71)

“Hayatta kalanlar ise Sevil şehrinde **satışa çıkarıldılar**.”(s.71)

“Zavallıların hayatlarının **tadı kaçmıştı**.”(s.72)

“Ama bu davranışları da, parçalanarak ya da **derileri yüzülerek** öldürülmeleri ile sonuçlanıyordu.”(s.72)

“Hristiyanlar, yerlilerin **üzerine** bir felaket olarak **çökmüştü**.”(s.72)

“Ovando, bir yerli isyanının **baş gösterdiği** yerde pek çok yerliyi ya asarak ya da diri diri yakarak öldürdü.”(s.73)

“Derin bir **nefes alan** Ubeyde Bey:” (s.73)

“Ayrıca, Hristiyanların kullandıkları ateşli silahlardan çıkan barut dumanları arasında parlayan alevleri, İspanyolların ağızlarından kustukları öldürücü şimşekler sanıp büyük **paniğe kapılıyorlardı**.”(s.73)

“Leventler, **yüzlerini** üzüntü ile **buruşturdular**.” (s.73)

“-Ne mi oldu, hepsi de **cezalarını çekti**.”(s.74)

“Antonio de Torres ve Babadillo, gemileri batınca, dalgalar arasında **can verdi**.”(s.74)

“Tabii, Rahip Valverde, kısa zamanda **can verdi**.”(s.74)

“Dinleyenleri derin birer **nefes aldılar**.”(s.74)

“**Hak etmiş!**”(s.74)

“Yüce Allah, kötülerin er geçcezasını **verir**.”(s.75)

“Arkadaşlarım gibi İspanya toprakları bana **dar gelmeye** başlamıştı.”(s.76)

“Yani **dünyayı toz pembe gördüğümüz** ve macera için çırpındığımız yaşlar...”(s.76)

“Arkadaşım Joze, heyecanla gelerek bana **haber verdi.**”(s.76)

“Sevinçten **çılına dönmüştük.**”(s.77)

“Böyle bir **fırsat kaçılır** mıydı?”(s.77)

“İşte, yıllardan beri **hayallerini kurduğumuz** şey karşımıza çıkmıştı.”(s.77)

“Birkaç **adım atıp** limana gitmek ve tayfa olarak kaydolmak yetecekti.”(s.77)

“Birden **aklıma geldi.**”(s.77)

““Ona da **haber verelim**” dedim.”(s.77)

“Bizim Juan, kızına talip oluşu zaman bu adam, **kahkahadan kırılmış** ve Juan ile birlikte gidenlere,” (s.77)

“**Aması maması yok.**”(s.77)

“Kız, kısa zamanda **sararıp solmaya** başlamıştı.”(s.78)

“O, “Benim de keşfedilen yerlere gitmem ve altın getirmem gerek” diyor ve bir **fırsatın çıkmasını** bekliyordu.”(s.78)

“İşte böyle bir **fırsat çıkmıştı.**”(s.78)

“Sevinçten **gözleri parlıyordu.**”(s.78)

“Çoğu, **ipten kazıktan kurtulmuş** kimseler.”(s.79)

“Sizleri de almaları için, **ricada bulunacağım.**”(s.79)

“Yeter ki, **hayallerini kurduğumuz** yere gidebilelim!”(s.79)

““Sonu belirsiz bu maceradan vazgeç!” dediyse de, bütün söylediklerine **kulaklarımı tıkadım.**”(s.80)

“**Yelkenlerini** Amerika kıyılarına götürecek olan kuzeybatı rüzgarlarına **açmış** olan gemimiz, denizde yağ gibi kaymaya başlamıştı.”(s.80)

“Kuzeydoğudan korkunç bir şiddetle esen rüzgarların **meydana getirdiği** dalgalar, bir anda gemimizi batıracak kadar coştı.”(s.81)

“**Ardı arkası kesilmeyen** fırtına, yağmur, gök gürültüleri ve şimşekler altında, tekneimiz **yol almaya** çalışıyordu.”(s.81 - 82)

“Hepimizincesareti öylesine kırılmıştıki, herkes tanrıya yalvarıyor ve **günah çıkartıyordu.**”(s.82)

“Tekneye bindiğime **bin pişmandım.**”(s.82)

“Bütün gün ve gece **çakan şimşekler,** kor halindeki ateşler gibi ışıldayıp durdu.”(s.82)

“Deniz bizleri o kadar **canımızdan bezdirmişti** ki, bir an önce **canımızı alması** için Allah’a yalvarıyorduk.”(s.83)

“İnsana **hayat veren** o güzelim su da, berbat hale gelmişti.”(s.83)

“Berraklığını kaybetmiş, sapsarıbir **hal almıştı.**”(s.83)

“Öyle fena kokuyordu ki, içerken o pis **kokuyu duymamak** için burunlarımızı tıkamak **zorunda kalıyorduk.**”(s.83)

“Daha sonraki günler, o kurtlu peksimetrede **hasret kaldık.**”(s.83)

“Halsizlik ve hararetle başlayan bu hastalık, onları **bir deri, bir kemik** haline getirmişti.”(s.84)

“**Bağırıp çağırarak** ve **ışıklar çalarak** köpek balığını uzaklaştırmaya çalıştılar.”(s.85)

“Herkes, **sesini kesmiş** ona bakıyordu.”(s.85)

“Yüzünde **rahata kavuşmuş** bir insanın hali vardı.”(s.85)

“**Hey gidi** insanoğlu...”(s.86)

“Bir zamanlar, hepimizin tiksindiği fareler adeta kapışılan yiyecekler **haline gelmişti.**”(s.86)

“Bu durumlar şunu göstermektedir ki insanın **başına** her şey **gelebilir.**”(s.86)

“Onların yanında, nazlanarak **dudak büküp** yemediğimiz yiyecekleri şimdi **mumla arar** olmuştuk.”(s.86)

“Onun için, insan elindeki nimetlerin **kıymetini bilmeli** ve nankörlükten kaçmalıdır.”(s.86)

“1519 Şubat’ında, Cortes idaresinde, beş gemilik bir filo ile Yucatan sahillerine doğru **yelken açtık.**”(s.87)

“Küba’yı işgal eden ve Kolomb’un arkadaşlarından Diego Velasquez, Cortes’i, **yanına** yardımcı olarak **almıştı**.”(s.87)

“Velasquez, Cortes’i, Hispaniola’nın **ele geçirilmesi** sırasında tanımış ve beğenmişti.”(s.87)

“Cortes’i **yanına aldıktan** sonra, onu Küba’ya getirmişti.”(s.87)

“Bu durumdan faydalanarak çevresinde iyi bir **yer edinmişti**.”(s.87)

“Sizleri **yanıma alırım**, ama bana tam manasıyla bağlanacaksınız.”(s.88)

“**Gözünüz korkmayacaksa** gelin; ama korkaklığı asla affetmediğimi ve ölümle cezalandırılacağımı da iyi bilin!”(s.88)

“Üniversitede okurken, kılıç **dersleri** de **almıştık**.”(s.88)

“Ha bir de, gemide, karaya çıkar çıkmazhemen İspanya’ya dönmeye **karar verdiğimi** ve kendi kendime söz verdiğimi söylemişim ya, onu, karaya çıktıktan sonra hemen unutmuşum.”(s.88)

“**Dört bir taraftan** çevrilmiştik.”(s.88)

“Tüfekçiler ve okçular, büyük gayretle onlara **karşı koydu**.”(s.89)

“Patlayan tüfeklerin ardından ve fırlattığımız oklardan sonra, yerlilerin üst üste **yerlere yıkılmaya** başladığını gördük.”(s.89)

“Ama **verdikleri** büyük **kayıplara** rağmen saldırmaya devam ediyorlardı.”(s.89)

“Bu inatçı saldırı, **moralimizi** oldukça **bozmuştu**.”(s.89)

“Cortes’in ve diğer atlıların gelmelerini **dört gözle bekliyorduk**.”(s.89)

“Zaten biraz daha geç kalırlarsa, bizi ayakta bulmaları **mümkün olamazdı**.”(s.89)

“Hepimiz **yerlere serilir**, kalırdık.”(s.89)

“Bizi endişelendiren bir nokta da, Cortes’in ve atlıların **başına** bir şey **gelmiş** olmasıydı.”(s.89)

“Eğer onlar **tuzağa düşürülmüşlerse**, biz de mahvolmuştuk.”(s.89)

“Ne akla **hizmet edip** de yerlilerle çarpışmaya gelmişim.”(s.89)

“Ve bir de utanmadan dini **naralar atıyorduk**.”(s.89)

“Allah, bizlerden bunların **hesabını sormaz** mıydı?”(s.89)

“Biz ateş ettikçe yerliler hep bir ağızdan bağıyor, **ıslık çalıyor**, havaya ot ve toprak atarak, kayıplarını gizlemeye çalışıyorlardı.”(s.90)

“Yerlilerin **çaldığı davulların** ve boruların sesleri kesilmek bilmiyordu.”(s.90)

“Davul ve boru sesleri arasında da kendilerine mahsus cenk **naralar atıyorlardı.**”(s.90)

“Ubeyde Bey’in bu sözleri üzerine, leventlerin **yüzleri** yine büyük bir acıma ile **buruştu.**”(s.90)

“Ubeyde Bey’in sevinçten ve heyecandan **gözleri yaşardı.**” (s.91)

“Ubeyde Bey, **gözlerini** leventlerin üzerinde **gezdirdi** ve konuşmasına devam etti.” (s.91)

“**Ele geçirdiği** geniş topraklar onu oldukça gururlandırmıştı.”(s.93)

“Cortes’in nankörlüğünü **sineye çekmek zorunda kaldı.**”(s.93)

“Montezuma, bizim hareketlerimizi Yucatan sahillerinden beri takip ediyor ve yaptıklarımız hakkında **raporlar alıyormuş.**”(s.94)

“Hele bunların arasında, güneşi temsil eden araba tekerleği kadar büyük ve yuvarlak som altından bir plaka ile ayı temsil eden büyük bir tepsi vardı ki, **paha biçmek** mümkün değil...”(s.94)

“Montezuma **gönderdiği haberde**, Cortes’in, Meksika’ya girmemesini rica ediyordu.”(s.94)

“Ama gönderdiği hediyelerle, İspanyolların **gözlerini** hırsla **açtırmış** ve onların altın hırslarını daha da arttırmıştı.”(s.94)

“Bu nedenle, bu kabileler, Azteklerin baskısından kurtulabilmek için **fırsat kolluyordu.**”(s.95)

“Biz İspanyolların **ortaya çıkması** da, onlara bu **fırsatı verdi.**”(s.95)

“Bizler, özellikle Azteklerin büyük düşmanları olan Tlaxala yerlilerinden büyük **yardımlar gördük.**”(s.95)

“Kral Montezuma’nın hazinelerini de **ele geçirmek** için Cortes, 1519 Ağustos ayının ortalarında Vera Cruz’dan ayrıldı.”(s.95)

“Ama **gözleri** altın hırsı ile **parlayan** Cortes ve adamlarının bu yoldan dönmeleri beklenemezdi.”(s.95)

“Hepimiz, büyük bir **gayret göstererek** dağ yolunu aşttık.”(s.95)

“Tabii, yanımızdaki bazı yerliler bizim korkumuzdan **ses çıkaramıyordu**.”(s.95)

“Oradaki yerliler önceleri bize **karşı koydularsa** da, sonradan, bizim Aztekler üzerine yürüdüğümüzü öğrenince yardımcı oldular.”(s.95)

“Cortes, bu ricaya **kulak asmadı**.”(s.96)

“Azteklerle çarpışmak için **can atan** Tlaxcala cengaverleri, Cortes ordusuna katılmıştı.”(s.96)

“Ama Cortes’in cariyesi Dona Marina, buradaki Aztek yerlilerinin bizlere karşı bir gece baskını hazırladıklarını **haber verdi**.”(s.96)

“Çok şükür ki, ben orada **elimi kana bulamadım**.”(s.96)

“Yollardaki köy ve kasabalardaki altın ve gümüş eşyalar **göz kamaştırıyordu**.”(s.96)

“O zamana kadar, suların içinde ya da kuru topraklar üzerinde inşa edilmiş pek çok şehir görmüştük, ama barajlarla karşılaşınca **hayretlere düştük**.”(s.96 - 97)

“Bu gördüğümüz güzel şehirden geçip, üzerinde sekiz atlının rahatlıkla yan yana sığabileceği kadar geniş bir barajın yanı sıra **yol alarak**, Aztek İmparatorluğunun başşehri Tenochtitlaan’a doğru ilerledik.”(s.97)

“Av etleri, balıklar, reçeller ve baharatlı yemekler **başta geliyordu**.”(s.97 - 98)

“**Göz kamaştıran** bir tahtrevanda oturuyordu.”(s.98)

“Montezuma, şerefimize bir **yemek verdi**.”(s.98)

“Yemek aralarında dansözler, akrobatlar ve palyaçolar, davetlilere eğlenceli **vakitler geçiriyorlardı**.”(s.98)

“Bu ihtişam, ancak çok büyük zenginlikle **meydana gelebilirdi**.”(s.98)

“Oysa burada, kendilerine medeniyet **dersi vermek** istediklerimiz, bizi şaşkırtan bu dürüstlükleri ile bizlere **ders veriyorlardı**.”(s.99)

“Orada, bir konuk **muamelesi görmekteydik**.”(s.99)

“Kral Montezuma, emrimize, bize **yol göstermek** için üç Asil Aztek de vermişti.”(s.99)

“Cortes, uzun uzun baktığı bu güzelliklere **hayranlık duymuş** olacak ki,” (s.99)

“Gerçekten de Mayaların başşehri, güzelliği ile **göz kamaştırıyordu.**”(s.99)

“Ama bu uğurda oluk gibi **kan akacakmış**, binlerce insan ölecek ve yuvalar dağılacakmış, kimin umurunda!”(s.100)

“Kral Montezuma, bizleri, dönüşünü kahinlerin **haber verdiği** Tanrı Ketzalkoatl’ın gönderdiği adamlar sanıyordu.”(s.101)

“Gezdikçe de şehre **duyduğumuz hayranlık** daha da artıyordu.”(s.102)

“Önüne yüzlerce tabak içerisinde yemekler getirilirdi ve Montezuma, **canının istediği** yemeği parmağı ile gösterirdi.”(s.102)

“Genç kızlar ve soylu uşaklar, yemek sırasında Kral’a **hizmet ederdi.**”(s.102)

“Hatta bir defasında Kral Montezuma, Cortes’i, böyle bir merasime **davet etti.**”(s.103)

“Görenlerin **gözleri kamaşıyordu.**”(s.103)

“Bu zenginliği **ele geçirmek** lazımdı.”(s.103)

“Artık Cortes’in **kafasını**, hep bunun planları **dolduruyordu.**”(s.103)

“Bizimle uzun uzun konuşuyor, bu hazineleri **ele geçirmek** için neler yapmamız gerektiği hakkında **fikirlerimizi alıyordu.**”(s.103)

“Nihayet Kral’ı yakalayıp, tutuklamaya **karar verdik.**”(s.103)

“Ama Kral’ı **ele geçirecek** olursak, halk da ona bir şey olmaması için bize **boyun eğecekti.**”(s.103)

“Bu kararımızı uygulamaya **karar verdik.**”(s.103)

“Ama nezaketini **elden bırakmadan**, bize büyük bir konukseverlik gösterdi.”(s.103 - 104)

“Onlara devamlı yalanlar söyleyerek kandırdığımızı düşünmek **yüzümü kızartıyor.**”(s.104)

“-Müslüman olmanızı da anlatır mısınız Ubeyde Bey'im, diye **ricada bulundu.**”(s.105)

“Artık **ok yaydan çıkmıştı.**”(s.105)

“İsteğimize **boyun eğdi.**”(s.105)

“**Vay sen misin** bunları söyleyen?”(s.105)

“Az önce Krallarını kurtarmak için **harekete geçmiş** olan Aztekler, Krallarının bu şekilde konuşması üzerine fena halde kızdılar.”(s.105)

“Ona **bağırıp çağırmaya**, küfürler etmeye başladılar.”(s.105)

“Krallarının, düşmanının **tarafını tutması** Aztekleri deliye çevirmişti.”(s.105)

“Gelen ok, mızrak ve taşların isabetiyle Kral, büyük **yaralar almıştı.**”(s.106)

“Ülkenin **dört bir yanından** gelen Aztekler, hazinelerini soyan ve kendilerini tutsak etmek isteyen yabancıları **yok etmek** için **harekete geçmişti.**”(s.106)

“Cortes, bu umutsuz durum karşısında, etrafımızdaki **çemberi yarararak** kurtulmayı düşündü.”(s.106)

“Düşününüz ki, bu hazinelerin bir parçası için hayatını vermekten çekinmeyen kişiler şimdi kendi istekleri ile çuvallar dolusu mücevherleri bırakmak **zorunda kalıyordu.**”(s.106)

“Gece olunca da, **harekete geçtik.**”(s.107)

“Aztekler, bizim gece çıkabileceğimizi düşünmemiş olacaklar ki, ilk **çemberi yarmayı** başarabildik.”(s.107)

“Cortes de bu fikri **uygun buldu.**”(s.107)

“Baraj gölünün önünde, ne yapacağımızı bilmez bir halde beklerken, **hava da kararmaya** başladı.”(s.107)

“Bizimkiler, ceplerini ve sırtlarındaki torbaları altın ve mücevherat ile doldurduğu için, bu ağırlıklarla suyun **dibini boyluyorlardı.**”(s.108)

“Ölüm **çığlıkları atan** İspanyollar ve zafer çığlıkları ile sevinen Aztek savaşçıları.”(s.108)

“Sonunda, bizim yani İspanyolların üçte biri **yok oldu.**”(s.108)

“Bizimle birlikte gelmiş olan Tlaxacalalı savaşçılardan bin kadarı, toplarımızın, barutlarımızın ve atlarımızın çoğu da **yok olmuşt**.”(s.108)

“Sabah gölün üzerinde İspanyol ve Tlaxcalalı cesetleri görmeseydik, gece bir **kabus gördüğümüzü** sanabilirdik.”(s.109)

“Hepimiz **can derdine düşmüştük**.”(s.109)

“Hemen **harekete geçtik**.”(s.109)

“**Ele geçirdiğimiz** kayıklara ya da yüzen cesetlere sarılarak, karşı kıyıya geçmeye çalıştık.”(s.109)

“Aztekler **peşimizi bırakmamıştı**.”(s.109)

“Ama orada da, rahat bir **nefes alamadık**.”(s.109)

“Çünkü Aztekler, orada da görünmüştü ve bizi **yok etmek** hırsı ile saldırıyorlardı.”(s.109)

“Oradan da kaçmak **zorunda kaldık**.”(s.110)

“Hiç birimizde **hal kalmamıştı**.”(s.110)

“Hepimiz **can derdindeydik** ve canlarımız, o sıralarda Azteklerin bütün hazinelerinden de kıymetliydi bizim için.”(s.110)

“Yenilgimiz, hepimizin **yok edilmesi** ile sonuçlanırdı.”(s.110)

“Kaçmamız **mümkün olamazdı**.”(s.110)

“**Ellerinden kurtulmayı** düşünmek, çok safça bir hareket olurdu.”(s.110)

“Gerideki İspanyol askerleri, bu **fırsatı kaçırmadı**.”(s.111)

“Sancaklarının yere devrilmesi ile **paniğe kapılmış** yerliler, bu saldırı karşısında duramadı ve **bozguna uğradılar**.”(s.111)

“Artık, Aztek yurdunda İspanyolların **borusu ötecekti**.”(s.111)

“Aztek halkı **kılıçtan geçirildi**.”(s.111)

“Aztekler, bu savaşın bir **var olma** ya da **yok olma** meselesi olduğunu anlamıştı.”(s.111)

“Zaman zaman güçlü İspanyol kuvvetlerine **karşı çıktılar**.”(s.111)

“Azteklere büyük bir hırs ve **kin duyan** Cortes, Azteklerin başşehrini **yerle bir etmeye karar verdi.**”(s.111)

“Belki bunu adı **tarihe geçsin** ve unutulmasın diye yapıyordu.”(s.111 - 112)

“Her binanın **yerle bir edilmesi** planlanmıştı.”(s.112)

“Tek bir duvar bile **ayakta kalmayacaktı.**”(s.112)

“İspanyollar, etrafı **yakıp yıkarak** ilerlediler.”(s.112)

“Yıkılmadık tek bir bina, **ayakta kalan** tek bir duvar kalmadı.”(s.112)

“Aztekler, **kılıçtan geçirildi.**”(s.112)

“Sizlerin **eline** ne gibi servetler **geçti?**”(s.112)

“Madrid Sarayı’nda haklarının tanınması, keşfettiği yerlerin valiliğini alabilmek için çok çalıştıysa da, saraydan **yüz bulamadı.**”(s.113)

“Niçin oluk gibi **kan akıtmıştı?**”(s.113)

“Niye o kadar **yuvayı yıkmıştı?**”(s.113)

“Şimdi **elinde** ne **kalmıştı?**”(s.113)

“Büyük günahlardan ve Yüce Allah’a **hesap vermek** düşüncesinden başka...”(s.113)

“Artık gecelerini, Azteklerin öldürülen o insanların acı çığlıkları ve **can çekişen,** kanlar içerisindeki insanların hayalleri dolduruyordu.”(s.113)

“Zaman zaman yatağında **çığlıklar atarak** fırlıyor ve acı acı ağlıyordu.”(s.113)

“Ubeyde Bey, **iç geçirdi.**”(s.114)

“Dünyanın geçiciliğini, **kötülük yapmanın** ne kadar boş ve anlamsız olduğunu anladım.”(s.114)

“Anlatmaya devam etmesi için **gözlerinin içine bakıyorlardı.**”(s.114)

“Bunu **fark eden** Seydi Ali Reis:”(s.114)

“**Sağ olsun,** zevkle dinledik.”(s.114)

“Öbür gün, yatsı namazından sonra, leventler yine Ubeyde Bey’i **başından geçenleri** anlatması için sıkıştırmaya başladı.”(s.115)

“Azteklerin ülkesini **ele geçirmiş** olmak, biz İspanyolların hırsını kamçılıyordu.”(s.115)

“Bu ülkeden **ele geçirdiğimiz** altınlar ve mücevherleri yanımızda pek fazla tutamamıştık.”(s.115)

“İçki, kumar ve hovarda harcamalarımız, bu kıymetli madenlerin ve taşların **elimizden çıkmasına** sebep olmuştu.”(s.115)

“Altınlar ve mücevherler bitince **kara kara düşünmeye** başladık.”(s.115)

“O sıralarda hepimizi sevindiren ve **gözlerimizi fal taşı gibi açtıran bir haber aldık.**”(s.116)

“Zaten bizim de **kanımız kaynıyordu.**”(s.116)

“Ama oraya gitmek için bir orduya gerek olduğu, başka türlü oraya ulaşmanın **mümkün olmadığı** biliniyordu.”(s.116)

“Pizarro ve Almagro’nun bu iş için **harekete geçmiş** olmalarını sevinçle karşıladık.”(s.116)

“Sevil Limanı, kaptanların, denizcilerin, maceraperestlerin, altın arayıcılarının, velhasıl, **kanlı bıçaklı** kimselerin **dolup taşıdığı** bir yerdi.”(s.116)

“Oradaki meydanlarda ya da meyhanelerde, sarhoş gemiciler, **başlarından geçenleri** anlatır ve dinleyicilerinin hayranlığını kazanırdı.”(s.116)

“Bu arada da, küçük çocukların ve gençlerin üzerinde ne gibi **etkiler bıraktıklarını** bilemezlerdi.”(s.117)

“Gençler, işittikleri maceraları kendileri de yaşayabilmek için **yanıp tutuşurlar** ve bir **fırsatın çıkmasını** beklerlerdi.”(s.117)

“Kafasında bin bir düşünce ve hayaller, Endülüs sokaklarını arşınlar ve kendisini, yeni ülkeler bulmuş ve hazineler **ele geçirmiş** biri olarak hayal ederdi.”(s.117)

“Böyle hayallere kavuşabilmenin tek yolu da Amerika’ya **yelken açan** bir gemiye **kapağı atabilmektir.**”(s.117)

“Ancak kırk yaşına doğru talih **yüzüne güldü.**”(s.117)

“Amerika kıyılarında bir şirket kurmak için **yola çıkan** soylu bir İspanyol, Pizarro’yu gemisine aldı.”(s.117)

“Eli biraz **para tutmuştur.**”(s.117)

“Toplanan tayfaların komutasını Pizarro **üzerine aldı.**”(s.118)

“İşte bu sırada Joze ve ben onların **emrine girdik.**”(s.118)

“Öğrendiğimize göre, **ele geçirmek** ve zenginliğine sahip olmak için gittiğimiz İnkalar ülkesi çok büyükmüş.”(s.118)

“Ve bizim **iştahımızı kabartan** da başşehirleri Cuzco’da “Güneş Tapınağı” **adını verdikleri** tapınaklarının duvarlarının, altın tabakalarla kaplı olmasıydı.”(s.118 - 119)

“Bu zenginlikleri duymak, **atıldığımız tehlikenin** korkusunu azaltmaktaydı.”(s.119)

“**Başta bulunan** Kral, bir Tanrı **muamelesi görürdü.**”(s.119)

“Ve Kral, sarayında **göz kamaştırıcı** bir hayat sürerdi.”(s.119)

“Buna karşılık Prenses de bizleri evine **davet etti.**”(s.119)

“Daha sonra bazı bölgelerde, altın ve mücevherler **ele geçirdik.**”(s.120)

“Amacı, Kral Şarlken’den yardım alarak İnka ülkesine girmek ve o muhteşem zenginliği **ele geçirebilmektir.**”(s.120)

“Kral Şarlken, onun hapse düştüğünü öğrenince, **serbest bırakılmasını** istedi.”(s.120)

“Kralın **gözleri kamaşmıştı.**”(s.120)

“Kralın **gözleri hırsla parlıyordu.**”(s.120)

“Ve ondan **başından geçenleri** anlatmasını istedi.”(s.120)

“Kralın **ilgisini uyandırmıştı** ve bunu devam ettirmesi gerekirdi.”(s.120)

“**Başından geçenleri** ve İnkalar hakkında duyduklarını ballandıra ballandıra anlatmaya başladı.”(s.120 - 121)

“Pizarro, **duyduğu zevkin** bitmemesi için anlattı da anlattı.”(s.121)

“İspanya, Almanya, İtalya, Avusturya ve bir kısım Macaristan topraklarına sahip olan bu imparator, **hayale dalmıştı.**”(s.121)

“Sınır kasabalarından toplanan hazine bu ise, İnkalar ülkesindeki hazineler **kim bilir** ne derece zengindi?”(s.121)

“**Ele geçireceği** yerlerin valiliğinin ona verileceğini ve ömrü boyunca da, yıllık gelir bağlanacağını söyledi.”(s.121)

“Ayrıca, Pizarro’nun **elinin altında** bir ordu ile bir yönetici kadrosu da bulunacaktı.”(s.121)

“Almagro’ya **maaş bağlanacak** ve ona da soyluluk unvanı verilecekti.”(s.121)

“Hem soyluluk unvanına almış, hem ömrü boyunca yıllık bir gelire kavuşmuş ve hem de **emrine** bir ordu **verilmişti**.”(s.121)

“Amerika’ya **geri dönen** Pizarro, İnkalar ülkesine yürümek için hazırlıklara başladı.”(s.122)

“Neticede Pizarro, okçu, tüfekçi, atlı ve yaya kuvvetleri ile **harekete geçti**.”(s.122)

“Ne yalan söyleyeyim, bizler de artık altmış yaşına gelmiş bu maceraperesti seviyor ve ona **hayranlık duyuyorduk**.”(s.122)

“Ama onun sonradan ne derece **kan dökücü** bir canavar olduğunu gördükten sonra, bu sevgimiz nefrete dönüşecekti.”(s.123)

“Halk bize **yakınlık gösteriyordu**.”(s.123)

“Atahualpa, bize **haber göndererek** karargahına **davet etti**.”(s.123)

“Pizarro, hepimizi teker teker **gözden geçirdi**.”(s.124)

“Kralı, karargahına **davet ediyordu**.”(s.124)

“Da Soto’nun atını görünce de büyük **korkuya kapılmışlardı**.”(s.124)

“Yanıdakilerin attan **dehşete düşmelerine** rağmen, o yerinden kımıldamadı bile.”(s.124)

“Çünkü Kral’ı tutsak etmek için **pusu kuracak** olan İspanyollar, gelecek bir avuç İnka’yı **yok edebilirdi**.”(s.124)

“Kralın **güvenini kazanmak** ve onu kuşkulandırmamak için her türlü yalana başvurmaktan da çekinmedi.”(s.124)

“Bunun **farkına varan** Ubeyde Bey:” (s.125)

“**İçinizden geçenleri** galiba anlar gibi oluyorum yiğitler, diye sürdürdü konuşmasını.”(s.125)

“Pizarro’nun Kral Atahualpa’ya böyle yalan **vaatlerde bulunması** sizi şaşırtmasın, Avrupalılar arasında amaca ulaşmak için başvurulacak her yol, doğru sayılır.”(s.125)

“Pizarro, “Santiago!” diye bağıınca, **harekete geçilecekti.**”(s.125)

“Seydi Ali Reis **yüzünü buruşturdu.**” (s.125)

“**Güneş batmadan** biraz önce İnka Kralı Atahualpa, askerleriyle beraber görüldü.”(s.126)

“O sırada, yanımızda getirdiğimiz ve **ele geçen** yerlerdeki yerlileri Hristiyan yapmakla vazifelenirilmiş Fray Vicente de Valverde adlı rahip ilerledi.”(s.126)

“**Karşılık vermeyen** papaz, elindeki İncil’i gösterdi ve sonra da İncil’i Kral’a uzattı.”(s.127)

“Ardından da, Valverde’ye **bağırıp çağırmaya** başladı.” (s.128)

“Aldıklarınızı **geri verene** kadar buradan bir yere kıyılamayacağım!”(s.128)

““Sizleri, kutsal dinimize karşı işlenen bu suçun **intikamını almaya** çağırıyorum!” diye haykırıyordu.”(s.128)

“Zaten Atahualpa’yı yakalamak için **fırsat kollayan** Pizarro, kararlaştırıldığı üzere:” (s.128)

“Artık kıyım için **işaret verilmişti.**”(s.128)

“Yerliler **şaşkına dönmüştü.**”(s.128)

“Uçlarından ateş ve ölüm kusan bu borular, onları **dehşete düşürmüştü.**”(s.128)

“ “Biz, senin ülkene İsa’nın dinini yaymak için geldik, seni **yenilgiye uğratmamızda** şaşılacak bir şey yok!” dedi.”(s.129)

“Benim **midem bulanıyordu.**”(s.129)

“O ve yanındakilerin hepsi, İnka ülkesini **ele geçirmek**, şan ve şöhret sahibi olmak için gelmişlerdi.”(s.129)

“Pizarro, **gözleri parlayarak** bu teklifi kabul etti.”(s.130)

“Kral Atahualpa, halkına **haber göndererek**, kurtulması için bulunduğu odayı altın ve mücevherle doldurmalarını istedi.”(s.130)

“Pizarro, Kral’ı **serbest bırakmıştır** o zaman!”(s.131)

“**Ne gezer.**”(s.131)

“Kral’ı **serbest bırakmadı.**”(s.131)

“İnkaların silaha sarılmış olmaları, Pizarro’ya **fırsat vermişti.**”(s.131)

“Pizarro, Atahualpa’nın, askerlerini gizlice topladığını **ileri sürüyordu.**”(s.131)

“Düşünün, Pizarro, Kral’ı, kardeşini öldürtmek dolayısı ile **dava ediyor** ve suçluyordu.”(s.131)

“Bir müddet evvel, herkesten saygı gören, şimdi ise bir zavallı **durumuna düşmüş** olan kral, papazın isteğini kabul etti.”(s.132)

“Öğrendiğime göre, Kral Athualpa, **haklı olmadığı** halde tahtı kardeşi Huaskar’ın **elinden almış.**”(s.132)

“Oluk gibi **kan akıtmış.**”(s.132)

“Pizarro da, muhakkak yaptıklarının **cezasını çekmiştir.**”(s.132)

“Demek **ele geçirdiği** altınların ve **elde ettiği** şan ve şöhretin **tadını çıkaramadan?**”(s.133)

“Bunların **tadını çıkaramadı.**”(s.133)

“Koca İnkâ ülkesinin hazinelerini **ellerine geçirmiş** olmaları onlara bir hayır getirmedi anlaşılır.”(s.133)

“Allah, uyuyan kalpleri uyandırır ve insanlara doğru **yolu gösterir.**”(s.134)

“Müslüman olmayı düşünmek, **aklının ucundan bile geçmezdi.**”(s.134)

“Ve üstelik Müslümanları dinden çıkmış kişiler olarak görür ve onları **yok etmeyi** hayal ederdim.”(s.134)

“Gemilere binip, Akdeniz’de Türklerle çarpışmaya **karar verdim.**”(s.135)

“Evet, belki yapacağım çarpışmalar beni **teselli edebilirdi.**”(s.135)

“Preveze Deniz Savaşı’nda, Türklere **esir düştüm.**”(s.135)

“Yenilmez bildiğim Haçlıların, Hristiyanların Müslümanlar karşısında **bozguna uğrayıp** kaçmaları, beni çok şaşırttı.”(s.135)

“Kurtulma param gelinceye kadar, beni **esir eden** Türk levendinin yanında kaldım.”(s.135)

“Ve ben, her sorduğum soruya **tatmin edici** cevaplar alıyordum.”(s.136)

“Müslüman olduktan sonra beni tutsak etmiş olan zat, beni **serbest bıraktı.**”(s.136)

“Allah **razi olsun**, benim Müslüman olmama o vesile olmuştu.”(s.136)

“Yalnız yeni **ismimi** sen **ver**.”(s.137)

“Sana, Peygamber Efendimizin çok sevdiği bir sahabelinin **adını vereyim**.”(s.137)

“Kare Nehri’ni geçince, Sindli kılavuzları **serbest bıraktılar**.”(s.138)

“**Yapılan** uzun bir **yürüyüşten** sonra, Multan’a ulaşıldı.”(s.138)

“Leventler, Multan’da şehrin valisi ile görüşüp izin aldıktan sonra, Lahor’a doğru **yola çıktılar**.”(s.138)

“İskender Han, Padişahlığını ilan ederek **harekete geçmiş**, Hümayun Şah da, bu durum üzerine Kabil’den Hint’e yürüyüp Lahor’a girmiş.”(s.138)

“Lahor Hakimi Mirza Şah, leventlere **yol vermeyince**, o sırada Delhi’de bulunan Hümayun Şah’a başvuruldu.”(s.138 - 139)

“Hükümdardan **haber gelinceye** kadar da, bir ay geçti.”(s.139)

“Üç ayın sonunda da, Hümayun Şah’tan **ricada bulunup**, gitmek için ondan bir ferman aldılar.”(s.139)

“İki gün sonra da, Seydi Ali Reis ve leventler, oradaki hanlara ve komutanlara **veda edip yola çıktılar**.”(s.140)

“Bir aydan fazla zamanda Kıpçak Çölü’nde **yol aldılar**.”(s.140)

“Bağdat’ı gemilerle geçip, **karaya ayak bastılar**.”(s.140)

“Yalnız onları **teselli eden** taraf, dünyanın dört yanında Halifeye ve Osmanlı Padişahına gösterilen hürmet ve itaatti.”(s.141)

“İki gün sonra da Edirne’ye doğru **yola çıkıldı**.”(s.141)

“Seydi Ali Reis, Padişaha **başlarından geçenleri** anlattı.”(s.141)

“Tüm gaziler, dört yıllık sıkıntıdan sonra, ülkelerinde rahata kavuştular ve ölünceye kadar Hindistan’da **başlarından geçen** olayları unutmadılar.”(s.141)

Benzetme

Romanda otuz dokuz kez benzetme kullanılmıştır. En sık kullanılan benzetme, üç kez kullanılan “oluk gibi”dir. Bu benzetme üç sefer de, coğrafi keşifler sırasında

yapılan savaşlarda çok kan aktığını anlatmak için kullanılmıştır. Romandaki benzetmeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Kılavuzun gösterdiği yere baktı, **gözleri fal taşı gibi açıldı** ve hemen bağırdı.”(s.6)

“Çok dikkatle bakın, çiçeklerin üzerinde **bir tül gibi** yer değiştiren sinekler ordusunu görüyor musunuz?”(s.7)

“**Bir tül gibi** uçuşup duruyorlar!”(s.7)

“Bellerine kadar çıkan suda yürürken ağızlarını açarak **testere gibi** dişlerle saldıran yedi timsah da, aynı akıbetten kurtulamamıştı.”(s.13)

“O yaz gününde, **buz gibi** ve çok tatlı.”(s.17)

“Bekir **gözlerini fal taşı gibi açarak:**” (s.18)

“Hanzala derhal Seydi Ali Reis’in bulunduğu yere döndü ve dönmesi ile de, elini, **şimşek gibi** kuşağına sokarak belindeki hançeri alıp fırlatması bir oldu.”(s.18)

“Hanzala, dere kıyısı ile **bir duvar gibi** yükselen ormanın kuzey kısımlarından sorumluydu.”(s.21)

“Arkadaşlarının uyuduğu alanın az ilerisinde bir **duvar gibi** yükselen ormana gözlerini dikti.”(s.22)

“Aynı **rahmetli baban gibisin** oğul!”(s.27)

“Oysa Osmanlı gemileri tarafından gönderilen topların ardından onların gemilerinde hasarlar meydana geliyor, Portekizlilerin gemilerinin içinde **böcek gibi** öteye beriye kaçıttıkları görülüyordu.”(s.29)

“Yelkenlere ve gemilere atılan oklar da, onları **kirpiye çevirmişti.**”(s.30)

“Azgın düşman, gazilerin kılıçları karşısında, yerlere serilen **ekin demetlerine dönmüştü.**”(s.31)

“Oysa bu adamlar, az önce gazileri ele geçirmek için **çılğna dönmüş** kişilerdi.”(s.31)

“**Sıradağlar gibi** olan dalgalar, Akdeniz dalgalarından çok daha yüksekti.”(s.33)

“**Dağ gibi** dalgalar, direkleri denize sürüklemişti.”(s.34)

“Bütün bu yaşananlar, **bir film şeridi gibi** Hanzala'nın gözlerinin önünden geçti.”(s.37)

“Bu adam, çıkarları için **su gibi** kan akıtmaktan çekinmeyen, çok zalim biriydi.”(s.39)

“Preveze Deniz Savaşı’nda, 122 parçalık Osmanlı donanmasının 602 parçalık ve **dev gibi** gemilere sahip Haçlı donanmasını yenmesinde de, topçuluğumuzun teknik üstünlüğünü unutamayız.”(s.48)

“Barut dumanları arasında, başkanın elindeki bıçağı yere düşerken, kendisinin de, **boş bir çuval gibi** yere devrildiği görüldü.”(s.61)

“**Birer hayvan gibi** dolduruldukları ambarlarda iki yüzü öldü.”(s.71)

“Sevinçten **çılına dönmüştük**.”(s.77)

“Bu aşk, öyle **suya yazılmış yazı gibi** hemen geçecek cinsten değildi.”(s.78)

“Yelkenlerini Amerika kıyılarına götürecek olan kuzeybatı rüzgarlarına açmış olan gemimiz, denizde **yağ gibi** kaymaya başlamıştı.”(s.80)

““İsyan sırasında **canavardan farkları kalmaz**” demişti.”(s.81)

“Bütün gün ve gece çakan şimşekler, **kor halindeki ateşler gibi** ışıdayıp durdu.”(s.82)

“Yıllardan beri güneşte ve rüzgarların altında kalmış bu deri parçaları öylesine sertleşmişti ki, **odundan farksız** hale gelmişti.”(s.84)

“Kendisi, **İspanyollar gibi**, beyaz tenli ve sakallıymış.”(s.94)

“Her biri, ayrı birer taş işçiliği anıtı olan kuleler, tapınaklar, binalar **sanki masal kitaplarında yazılı periler ülkesinin, büyülu eşyalarıydı**.”(s.97)

“Ama bu uğurda **oluk gibi** kan akacakmış, binlerce insan ölecek ve yuvalar dağılacakmış, kimin umurunda!”(s.100)

“**Bir şarkı gibiydi** suların akışı...”(s.102)

“Önümüzden geçen kayıklardaki Aztek savaşçılarının fırlattıkları mızraklar, üzerimize **yağmur gibi** yağmaya başladı.”(s.107)

“Sanki bir **duman gibi** dağılmışlardı.”(s.108)

“Peşimizden yetişen Aztek savaşçıları, bizleri **koyun gibi** keserdi.”(s.110)

“Niçin **oluk gibi** kan akıtmıştı?”(s.113)

“**Su gibi** para harcıyorduk.”(s.115)

“O sıralarda hepimizi sevindiren ve **gözlerimizi fal taşı gibi açtıran** bir haber aldık.”(s.116)

“Yerliler **şaşkına dönmüştü.**”(s.128)

“**Oluk gibi** kan akıtmış.”(s.132)

İkileme

Romanda ikilemeler, yüz dokuz kez kullanılmıştır. En çok kullanılan ikileme türü, otuz yedi kez kullanılan, aynı kelimenin tekrarı ile yapılan (yer yer, renk renk vb.) ikilemedir. En çok kullanılan ikileme ise dört kez kullanılan “zaman zaman” dır. Romanda bulunan ikilemeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Gövdeleri ve dalları, **yer yer** yosun tabakaları ile kaplı çeşitli ağaçlar...”(s.5)

“Orman, **ağaçtan ağaca** uçuşan **renk renk** papağanların ve ağaçlarda oturan, **dallardan dallara** sıçrayan maymunların sesleri ile çınılıyordu.”(s.5)

“Bu yeşillikler arasında **görülüp kaybolan** insanlar, elli ya da elli beş kişi civarındaydı.”(s.5)

“Hepsinin giyecekleri, dikenlerden ve çalılardan **lime lime** olmuştu.”(s.5)

“Ellerindeki palalar **kalkıp inerek**, çalıları ve sarmaşıkları **kesip atarak** arkadakilere yol açıyordu.”(s.5)

“Yine öndeki leventlerin kolları **kalkıp inerek**, çalılar, sarmaşıklar arasında, pala ile yolları açmaya başladılar.”(s.8)

“Derenin kenarında **beş altı** ağaç yükseliyordu.”(s.9)

“Bu ağaçların üzerinde, kuyrukları ile asıldıkları dallarda sallanan, **daldan dala** sıçrayan, insanlara endişe ve merakla bakan maymunlar vardı.”(s.9)

“O kayalıktan düşmeseydim, bu durumlar olmayacaktı, diye **kendi kendine** söylendi.”(s.11)

“Susuzluk ve esen sam rüzgarı, çoğunu ölümle **burun buruna** getirmişti.”(s.12)

“Hanzala, **ağır ağır** dolaşırken, geçmişini de düşünüyordu.”(s.22)

“Sonra **ağır ağır** dereye doğru yürümeye başladı.”(s.23)

“Ay ışığında, **şöyle böyle** seçilebilen yüzlerinde bir tebessüm dolaştı.”(s.23)

“Ama şu var ki, **er geç** ayrılacağız.”(s.25)

“Oysa Osmanlı gemileri tarafından gönderilen topların ardından onların gemilerinde hasarlar meydana geliyor, Portekizlilerin gemilerinin içinde böcek gibi **öteye beriye** kaçıştıkları görülüyordu.”(s.29)

“Gaziler **coştukça coşuyordu**, düşmanlar onların karşısında korku çığlıkları atarak, kaçıyordu.”(s.31)

“Gemiler, bu dalgaların arasında **batıp çıkıyordu**.”(s.33)

“Rüzgarın, **ardı arkası** kesilmemişti.”(s.33)

“Hava karanlıktı ve **gece gündüz**, Seydi Ali Reis’in elinden pusula ve saati düşmüyordu.”(s.35)

“**Üst üste** gelen bu afetler hepsini şaşkına çevirmişti.”(s.35)

“Seydi Ali Reis, bu gemilerdeki gazilerin, **gece gündüz** Portekizlilerle cenk ettiğini öğrenince, hoşnut kalmış ve onlara gönderdiği bir mektupta, “ Padişahın donanması, Mısır’dan gelip bölgenizi düşmandan kurtaracaktır, yılmayınız ve cenge devam ediniz” dedi.”(s.35)

“Bundan **elli altmış** yıl kadar önce, Portekizliler uzak deryalara açılır olmuştu.”(s.38)

“Ahmet adlı **iri yarı** bir levent dayanamadı.” (s.40)

“Durum, **günden güne** kötüleşti.”(s.41)

“Bu yüzden, Hindistan’dan aldıkları malları **doğrudan doğruya** Ümit Burnu yoluyla, Avrupa’ya taşımaya başladılar.”(s.45)

“Osmanlı donanması **hemen hemen** bir buçuk ayda, Kızıldeniz kıyılarını teftiş ederek Aden önlerine geldi.”(s.49)

“Bu yüzden Gucerat Şahı Mahmud, **alttan alta** Portekizlileri desteklemişti.”(s.50)

“Portekizliler, Süleyman Paşa’nın Hint seferinden **beş altı** yıl sonra, Hristiyan Habeşleri desteklemeye başladı.”(s.51 - 52)

“Göz **göre göre** devlet malına ihanet olurdu bu!”(s.55)

“Portekizlilerin **üç dört** gemisi battı.”(s.56)

“Gördüğünüz gibi bütün makamlar **gelip geçici**.”(s.57)

“Yine kollar **kalkıp inerek**, çalılar ve ağaç dalları kesiliyor, arkadan gelenlere yol açılıyordu.”(s.58)

“Seydi Ali Reis, leventleri sevgi ile **uzun uzun** süzdü.”(s.60)

“**Peş peşe** patlayan tüfek sesleri, korkudan çığlık atan Hinduların, alanı bir anda boşaltmalarına sebep oldu.”(s.61)

“Limanımıza **zaman zaman koca koca** tekneler gelirdi.”(s.64)

“**Hay hay**, efendim.”(s.66)

“Ama Kutsal Pederimiz bu istekle hiç ilgilenmedi ve böylece pek çok kişinin ruhu, tapındıkları yanlış yolda ve putlar arasında **kaybolup gitti**.”(s.68)

“Kırbaç altında çalışan yerliler, bunun için, **gece gündüz** akarsuları tarıyor, kum ve çakıl eleyerek altın bulmaya çabalıyordu.”(s.72)

“Ovando, bir yerli isyanının baş gösterdiği yerde pek çok yerliyi ya asarak ya da **diri diri** yakarak öldürdü.”(s.73)

“Vali Pedrarias, yeteri kadar altın veremeyen yerlileri ateş üzerinde **diri diri** kızartarak ya da köpeklere parçalattırarak öldürdü.”(s.73)

“Yüce Allah, kötülerin **er geç**cezasını verir.”(s.75)

“Üzülerek söylemek gerekir ki, ben de bu gibi kanlı hadiseler şahit oldum ve **zaman zaman** da karıştım.”(s.75)

“**Aması maması** yok.”(s.77)

“Kız, kısa zamanda **sararıp solmaya** başlamıştı.”(s.78)

“Orada **yatıp kalkıyor, ara sırada** gösterilen işleri yapıyorduk.”(s.80)

“**Ardı arkası** kesilmeyen fırtına, yağmur, gök gürültüleri ve şimşekler altında, teknemiz yol almaya çalışıyordu.”(s.81 - 82)

“Teknemizde **hemen hemen** yırtılmayan yelken kalmamıştı.”(s.82)

“Gemimiz dalgalar arasında **batıp çıkıyordu**.”(s.82)

“Dalgalar arasında **batıp çıkmaktaydık**.”(s.82)

“Fırtına boyunca da yağmur **bitip tükenmedi**.”(s. 82 - 83)

“Bu yüzden çiğnemeye başlamadan önce **beş altı** gün deniz suyunda bırakıp yumuşatmaya çalışıyorduk.”(s.84)

“Bu durum en katı kalplileri bile duygulandırıyor ve **ara sıra** gelip, Juan’ın durumuna bakıyor ve iyileşmesi için dua ediyorlardı.”(s.84)

“**Bağırıp çağırarak** ve ısıklar çalarak köpek balığını uzaklaştırmaya çalıştılar.”(s.85)

“Hatta bir defasında zavallı Juan, **halsiz halsiz** yattığı yerden kalmış ve denize bakmıştı.”(s.85)

“Köpek balığını bir müddet gözleyen Juan **acı acı** gülümseyerek, “Galiba, beni bekliyor” dedi.”(s.85)

“Ha bir de, gemide, karaya **çıkarcık** hemen İspanya’ya dönmeye karar verdiğimi ve **kendi kendime** söz verdiğimi söylemiştim ya, onu, karaya çıktıktan sonra hemen unutmuştum.”(s.88)

“Patlayan tüfeklerin ardından ve fırlattığımız oklardan sonra, yerlilerin **üst üste** yerlere yıkılmaya başladığını gördük.”(s.89)

“Kendisine mevkii vermiş olan Velasquez’i artık tanımaz oldu ve yazışmalarını **doğrudan doğruya** İspanya Sarayı ile yapmaya başladı.”(s.93)

“Hatta içimizden bazıları gözlerini ovuşturarak, gördüklerinin serap **olup olmadığını** soruyordu.”(s.97)

“Bu gördüğümüz güzel şehirden geçip, üzerinde sekiz atlının rahatlıkla **yan yana** sığabileceği kadar geniş bir barajın yanı sıra yol olarak, Aztek İmparatorluğunun başşehri Tenochtitlaan’a doğru ilerledik.”(s.97)

“Dükkanlarda **renk renk** halılar, güzel kokular, altın işleri, kaplumbağa kabuğundan yapılmış çanaklar, keten kumaşlar, deri ceketler satılıyordu.”(s.97)

“Aşağıda vadi, güneş ışıkları altında **pırlıl pırlıl** parlıyordu.”(s.99)

“**Yavaş yavaş** dağılan bu sisler arasından uzanan orman, koyu yeşil rengi ile bir masal havası veriyordu.”(s.99)

“Cortes, **uzun uzun** baktığı bu güzelliklere hayranlık duymuş olacak ki,” (s.99)

“**Üçer dörder** kişilik topluluklar halinde her yeri geziyorduk.”(s.101 - 102)

“Saray parkında, **çeşit çeşit** kuşlar vardı.”(s.102)

“**Renk renk** olan bu kuşlar, **ayrı ayrı** odalara konmuştu.”(s.102)

“Bizimle **uzun uzun** konuşuyor, bu hazineleri ele geçirmek için neler yapmamız gerektiği hakkında fikirlerimizi alıyordu.”(s.103)

“Oysa Müslümanların tarihinde böyle **yalan dolana** dayanan hareketler ve canavarca davranışlar görülmez.”(s.104)

“Ona **bağırıp çağırmaya**, küfürler etmeye başladılar.”(s.105)

“Ellerindeki altın çubuklarla, mızrakları **uç uca** bağlayarak, aralarını yine altın çubuklarla doldurdu.”(s.107)

“Aztek savaşçıları ile **çarpışa çarpışa**, Tacuba şehrine gelebildik.”(s.109)

“Üstelik **üstümüz başımız yırtık pırtık** hale gelmişti.”(s.110)

“Meksika şehirleri, İspanyollar tarafından **yakılıp yıkılmaya** başladı.”(s.111)

“**Zaman zaman** güçlü İspanyol kuvvetlerine karşı çıktılar.”(s.111)

“Ama İspanyol topları, onların cesetlerini **üst üste** yığı ve Aztekler, İspanyolların köleleri haline getirildi.”(s.111)

“İspanyollar, etrafi **yakıp yıkarak** ilerlediler.”(s.112)

“Ubeyde Bey **acı acı** gülümsedi.” (s.112)

“**Zaman zaman** yatağında çığlıklar atarak fırlıyor ve **acı acı** ağlıyordu.”(s.113)

“Altınlar ve mücevherler bitince **kara kara** düşünmeye başladık.”(s.115)

“Bu söylentiler, uzun zamandan beri **kulaktan kulağa** duyuluyordu.”(s.116)

“O da, Sevilla Limanında **gelip giden** gemilerin ve taşınan hazinelerin etkisi altında kalmıştı.”(s.116)

“Sevil Limanı, kaptanların, denizcilerin, maceraperestlerin, altın arayıcılarının, velhasıl, **kanlı bıçaklı** kimselerin **dolup taşıdığı** bir yerdi.”(s.116)

“Gençler, işittikleri maceraları kendileri de yaşayabilmek için **yanıp tutuşurlar** ve bir fırsatın çıkmasını beklerlerdi.”(s.117)

“Başından geçenleri ve İnkalar hakkında duyduklarını **ballandıra ballandıra** anlatmaya başladı.”(s.120 - 121)

“Pizarro, bizlere **sıkı sıkı** tembihte bulunmuştu.”(s.123)

“Pizarro, hepimizi **teker teker** gözden geçirdi.”(s.124)

“Atahualpa, İncil’i elinde **evirdi çevirdi** ve açmaya çalıştı.”(s.127)

“Ardından da, Valverde’ye **bağırıp çağırmaya** başladı.” (s.128)

“Sonunda **teker teker** vurulan İknaların taşıdıkları yatak da yere düştü.”(s.128 - 129)

“İspanyol askerlerinden biri ilerleyerek krallık simgesi olan Mascapaicha’yı, Atahualpa’nın boynundan **çekip aldı**.”(s.129)

“**Yapma etme** dünyası bu.”(s.132)

“Demin de söylediğim gibi, o da öldürüldü: hem de kılıçlarla **parça parça** edilerek.”(s.133)

“Bu büyük yaratıcı, insanların günahkar olduğunu söylemiyor ve onlara nimetini **bol bol** ihsan ediyordu.”(s.136)

Pekiştirilmiş Kelime

Romanda, beş kez, kelimelerin ilk hecelerine m, s, p ünsüzleri getirilerek yapılan pekiştirilmiş kelimelere rastlanmıştır. Romanda iki kez de bu kurala uymayan bir pekiştirilmiş kelime olan “rengarenk” kullanılmaktadır. En çok kullanılan pekiştirilmiş kelimeler, ikişer kez kullanılan “bembeyaz” ve “rengarenk” tir. Romandaki pekiştirilmiş kelimeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“**Bembeyaz** kesilmişti.”(s.19)

“Seydi Ali Reis, onların **bembeyaz** kesilmiş yüzlerine bakarak, “Korkmayın bre evlatlar! Allah Kerim’dir” diyerek onları teselli etti.”(s.32)

“Koca okyanusta **yapayalnızdık**.”(s.83)

“Berraklığını kaybetmiş, **sapsarı** bir hal almıştı.”(s.83)

“**Koskoca** bir imparator, onu can kulağı ile dinliyordu.”(s.121)

“Aztek soyluları da, **rengarenk** tüylü şapkalar taşıyordu.”(s.110)

“Tahtirevanın arkasından, **rengarenk** elbiseli kişiler geliyordu.”(s.126)

Abartma

On cümlede abartmaya rastlanmıştır. Abartmaların dördü(97., 116., 118., 119. sayfalar), keşfedilen ülkelerin özellikleri anlatılırken kullanılmıştır. Kullanım sıralarına göre içinde abartma bulunan cümleler şunlardır:

“Sıradağlar gibi olan dalgalar, Akdeniz dalgalarından çok daha yüksekti.”(s.33)

“Dağ gibi dalgalar, direkleri denize sürüklemişti.”(s.34)

“Sanki o gün, bir kıyamet günüydü.”(s.34)

“Preveze Deniz Savaşı’nda, 122 parçalık Osmanlı donanmasının 602 parçalık ve **dev gibi** gemilere sahip Haçlı donanmasını yenmesinde de, topçuluğumuzun teknik üstünlüğünü unutamayız.”(s.48)

“Sevinçten çılgına dönmüştük.”(s.77)

“Her biri, ayrı birer taş işçiliği anıtı olan kuleler, tapınaklar, binalar **sanki masal kitaplarında yazılı periler ülkesinin, büyülu eşyalarıydı.**”(s.97)

“Önümüzden geçen kayıklardaki Aztek savaşçılarının fırlattıkları mızraklar, üzerimize **yağmur gibi** yağmaya başladı.”(s.107)

“Bunlar o kadar zenginmiş ki, çocukları sokaklarda, altın taşlarla kaydırak oynuyorlarmış...”(s.116)

“Üstelik bu Krallıkta altın toplamak için, yere eğilmek yeterlidir.”(s.118)

“Altın ve gümüş ülkede o kadar boldu ki, bizim sokaklarımızdaki taş ve topraklar bizim için ne ise, onlar için de, altın ve gümüş o idi.”(s.119)

Değerlendirme

Romanda üç kez atasözü, altı yüz sekiz kez deyim, otuz dokuz kez benzetme, yüz dokuz kez ikileme, yedi kez pekiştirilmiş kelime kullanılmıştır. Ayrıca romanda, içinde abartma bulunan on cümle yer almaktadır. Sonuç olarak kitabın çocuğun dil gelişimini destekleyecek niteliklere sahip bir çocuk kitabı olduğu düşünülmektedir.

5.1.2.11 Hilal Uğruna (III. Haçlı Seferi ve Selahaddin Eyyubi)

Hilal Uğruna, Timaş Yayınevinin Doludizgin Romanlar (+13 Tarihi Roman) dizisi içinde, 2014 yılının şubat ayında, İstanbul'da basılmıştır. Belirttiğimiz tarihte on birinci baskısı yapılan kitabın sayfa sayısı 171'dir.

Eserin İç Yapı Özellikleri

Konu: III. Haçlı Seferi

Ana Fikir ve Yardımcı Fikirler

A.Ana fikir: III. Haçlı Seferi sırasında Selahaddin Eyyubi ve askerleri, çeşitli milletlerden oluşmuş büyük bir orduya karşı başarıyla mücadele etmiştir.

B.Yardımcı Fikirler

1. İnsan, üzerinde emeğinin olduğu kişiyi ya da nesneyi hep diğerlerinden üstün görür.
2. Başarılı olması için emek harcadığı birinin amaçlarına ulaştığını gören kişi, onun kadar sevinir.
3. Şövalyeler erken yaşlarda başlayan zorlu bir eğitimden geçmektedir.
4. Hristiyan halkı Müslümanlara düşman etmek için, Hristiyan yöneticiler tarafından Müslümanlara iftiralar atılmıştır.
5. Müslümanlar ilim yönünden çok zengindir.
6. Selahaddin Eyyubi karakteriyle düşmanlarının bile saygısını kazanmış bir komutandır.
7. Savaşta gösterilen mertlik ve merhamet, düşmanları bile etkiler.
8. III. Haçlı Seferi sırasında Avrupa'da halk, asillerin aksine yoksulluk içindedir.
9. III. Haçlı Seferi'nin Kudüs'ü almak dışında siyasi ve ekonomik nedenleri vardır.
10. Hayattaki haksızlıklar insanı yıldırmmamalıdır.
11. Gerçek şövalyelik Müslümanlardadır.
12. İslamiyet'i inceleyen birçok Hristiyan, Müslüman olmuştur.
13. İnsan, yıllarca doğru olduğunu sandığı şeylerin aksini öğrenince yıkılır.
14. Geleceği göremeyen biri, başkasına yol gösterirse ikisi de zarara uğrar.

15. Ortada bir menfaat olduğunda çıkarıcı insanlar ondan yararlanmaya çalışırken birbirine düşer.
16. Müslümanlar güvenilir insanlardır.
17. Müslümanlar, zor durumdakilere karşılık beklemeden yardım ederler.
18. Allah'a inanan kimse kendini yalnız hissetmez.
19. Allah, yaşatacağı kulunu bir sebep halk ederek yaşatır.
20. Allah'tan başka kimse geleceği bilemez.
21. İslam, insanlara herkese iyilikle ve hoşgörü ile muamele etmelerini öğütler.
22. İstisnalar kaideyi bozmaz.
23. İnsanın fikirleri zamanla, gördüğü, öğrendiği şeyler nedeniyle değişebilir.
24. Kendine gereğinden fazla güvenen kişi zor duruma düşer.

Ana fikir ve yardımcı fikirlere bakıldığında, bunların genel olarak şövalyelik kurumu, III. Haçlı Seferi, İslamiyet ve Müslümanlık hakkında olduğu görülür. Bunların, çocuğun tarih ve din bilgisini arttıracak ve bunlara ilgi duymasını sağlayacak bilgiler olduğu düşünülmektedir.

Olay Örgüsü: Kudüs'ün Müslümanların eline geçmesi Hristiyan dünyasında büyük yankı uyandırır. Papa'nın da teşvikiyle büyük ülkeler bir araya gelir ve III. Haçlı Seferi için hazırlıklara başlanır. Aslında bu sefer, dini boyutu kadar ekonomik ve siyasi boyutları nedeniyle de yapılmaktadır.

Hristiyanların el ele vererek oluşturduğu ordu, Akka önlerinde Selehaddin Eyyubi komutasındaki Müslümanlarla karşılaşır. Çetin mücadeleler sırasında Hristiyanlar bir türlü Akka'yı alamaz ve çok kayıp verirler. Uzun süren savaş sonunda Akka'nın Haçlıların kuşatması nedeniyle gündün güne daha kötü duruma düştüğünü gören ve Haçlıların anlaşma yapılmadan şehri almaları halinde büyük bir yıkıma neden olacaklarını anlayan Eyyubi, Rişar ile anlaşır.

Bundan bir hafta sonra Rişar'ın kız kardeşi Leydi Edit, bir kum fırtınası sırasında çölde kaybolur. Onu Eyyubi'nin en küçük kardeşi Turanşah bulur ve Rişar'a getirir. Turanşah'ın tavırları ve İslamiyet hakkındaki sözleri Edit'i çok etkilemiştir. Rişar da Turanşah'ın farklı biri olduğunu anlar ama onun kimseye baş eğmeyen tavırları hoşuna gitmez.

5 Ağustos 1192'de yaptıkları saldırıda Hristiyanlar buldukları hattın ilerisine geçemezler. Fransa Kralı ve Dük Leopold'un Kudüs'ü ele geçiremeyeceklerini anlayıp ordularını alarak geri dönmeleri Rişar'ı zor durumda bırakır. Edit'in Turanşah'a olan ilgisinin de farkında olan Rişar, en azından bu meseleyi halletmek için bir müsabaka düzenler ve Turanşah'ı da davet eder. Niyeti Turanşah'ı bu müsabakada öldürmektir.

Müsabakalarda Müslüman savaşçılar, Hristiyanlara karşı büyük bir üstünlük gösterir. Turanşah da mertliği ve cesaretiyle izleyenlerin saygısını kazanır. Rişar, müsabaka sonunda, Turanşah'ın Edit için iyi bir eş olacağını ve bu sayede Hristiyanlarla Müslümanlar arasında bir yakınlık doğacağını düşünür. Kız kardeşini Turanşah'la evlendirir ve barış anlaşması yaparak ordusuyla geri döner.

Romanı incelediğimizde, tarihi bir olayın ayrıntılarıyla işlenmesinin çocuğun özellikle III. Haçlı seferi ve Selahaddin Eyyubi hakkındaki bilgisini arttıracığı düşünülmektedir. Bunun yanında Turanşah'ın hikayesinin de çocuğa İslamiyet hakkında bilgiler vermesi ve romana hareket katması açısından yararlı olduğu düşünülmektedir.

Mekan: Olaylar Amiens Şatosu, Akka önleri ve Kudüs önlerinde geçmektedir.

Karakterler/ Kahramanlar

Romanda sekiz kahraman ön plana çıkmaktadır. Bu kahramanların yedisi erkektir. III. Haçlı Seferi'nin anlatıldığı romandaki ana kahramanların altısı yabancıdır. Sadece birinci derece kahramanlardan ikisi Müslüman'dır. Romanda yer alan kahramanlar ve özellikleri şunlardır:

1.Derece Kahraman

Romanda Selahaddin Eyyubi, kardeşi Turanşah ve Aslan Yürekli Rişar ana kahramanlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Selahaddin Eyyubi

Onunla ilk kez karşılaşan bir şövalyenin gözünden Eyyubi şöyle tasvir edilmektedir: Oysa karşısındaki Sultan, orta boylu, asil yüzlü, mert biriydi. Üstelik bu savaşçıdan ziyade, bir alime benziyordu”(s.59) Romanın devamında, yumuşak bir sesinin olduğu da belirtilir.

Gaddar düşmanlarına karşı serttir fakat zalim olmayan düşmanlarına ve kendi adamlarına karşı yumuşaktır. Her zaman adaletten yanadır. Dini bütündür. Haçlı ordusuna karşı duruşuyla Müslümanların sevgisini kazanmıştır. İslam'ı korumaya ve yaymaya çalışan bir hükümdardır.

Turanşah

Romanda Turanşah'tan “Bu genç ve yakışıklı Müslüman yiğit...”(s.97) diye bahsedilir. Ayrıca şu cümleler de fiziksel özellikleri hakkında bilgi vermektedir: “Müslüman yiğit güldü, gülmek ona çok yakışıyordu. Bronzlaşmış çehresinde hafifçe görülen dişleri inci gibi parlıyordu”(s.97).

Rişar karşısında içinden geçenleri söyleyecek ve savaş meydanlarında korkusuzca çarpışacak kadar cesur ve merttir. Dinine bağlıdır. Selahaddin Eyyubi'nin en küçük kardeşidir. Birçok savaşta bulunmuştur. Usta bir silahşordur. İngilizceyi gayet güzel konuşmaktadır.

Aslan Yürekli Rişar

Sinirlendiğinde yüzünün kıpkırmızı olduğu belirtilen Rişar, bencil bir insandır. Her başarıyı sahiplenmek ister. Ani öfke nöbetlerine tutulur. Bu nöbetlerde gözü hiçbir şeyi görmez, her emri verebilir. Düşmanlarına tuzaklar kurmaktan hoşlanır. Hesapçıdır. İngiltere Kralı'dır. Sert tavırları nedeniyle etrafındaki herkes ondan korkmaktadır.

Selahaddin Eyyubi ve Turanşah, çocuğun kolaylıkla rol model alabileceği kahramanlardır. Rişar ise onların aksine, kötü bir kahramandır. Fakat roman devam ederken o bile Turanşah'ın davranışlarından etkilenir ve kız kardeşinin onunla evlenmesine razı olur. İyi insanların eninde sonunda herkes tarafından takdir göreceğini göstermesinden ötürü Rişar'ın ana kahramanlardan biri olmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

2. Derece Kahraman

Leydi Edit, Lord Henry Bohun ve Dük Leopold, ikinci derece kahramanlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Leydi Edit

Yeşil gözlü, genç bir kızdır. Tavırları ve sözleriyle kibar, iyi niyetli biri olduğunu ortaya koymaktadır. İslamiyet'i, Hz. Muhammed'i Turanşah'tan dinledikçe, çevresi

tarafından küçüklüğünden beri yanlış bilgilendirildiğini anlar. İslamiyet'e karşı bir merak ve sevgi duyar. Rişar'ın kız kardeşidir.

Lord Henry Bohun

Romanda hakkında fiziksel bir özelliğe rastlanmayan Henry Bohun, Leydi Edit'e aşıktır. Bu nedenle onun gözüne girmek ister. Başaramadıkça kıskanç ve öfkeli birine dönüşür. Rişar'ın en güvendiği adamıdır. Essex Lordu ve İngiliz ordusu komutan vekilidir. Kraldan sonraki en yetkili kişidir.

Dük Leopold

Romanda hakkında fiziksel bir özelliğe rastlanmayan Dük Leopold, ön plana çıkmak isteyen biridir. III. Haçlı Seferi sırasında ordu komutanı olmak için sıra kendisine geldiğinde çok sevinmesinden bu çıkarılmaktadır. Avusturya düküdür.

3.Derece Kahraman

Diğer kahramanlara göre daha az karşımıza çıkan Filip Ogüst ve Şövalye Marsel, üçüncü derece kahramanlardır.

Filip Ogüst

Çok ihtişamlı giyinen bir hükümdardır. Kurnazdır çünkü Haçlı Seferi için destek verirken dini sebeplerinin dışında ağır basan birçok sebebi vardır ama bunu asla belirtmemektedir. Fransa Kralı'dır. Fransa halkı tarafından çok sevilmektedir. Halk ona güven duymaktadır.

Şövalye Marsel

Yirmi yaşında bir gençtir. Sarf ettiği sözlerden kendine güvenen biri olduğu anlaşılmaktadır. Milleti ve dini için savaşmak istemektedir. Büyükbabasının Müslümanları öven, Hristiyanların düzenledikleri Haçlı Seferlerinin sadece dini amaçlar uğruna olmadığını belirten sözleri nedeniyle kafası karışsa da kararından vazgeçmez.

Soylu bir aileden gelmektedir. Şövalyedir. Yetenekleriyle çevresini etkileyen bir gençtir.

Anlatıcı: Romanda yazar – anlatıcı yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin Selahaddin Eyyubi, Turanşah ve Kral Rişar ekseninde gelişen birbirinden bağımsız olayların

anlatılması ve kahramanların tüm yönleriyle ele alınması açısından doğru bir yöntem olduğu düşünülmektedir.

Zaman

Romanın geçtiği dönem: Olaylar, 1189 ile 1192 yılları arasında, ağırlıklı olarak Akka kuşatması sırasında ve sonrasında geçmektedir.

Romanın yaşandığı süreç: Romanda yaklaşık üç yıllık bir süreç ele alınmaktadır.

Romanın yazım tarihi: Roman ilk kez 1990 yılında basılmıştır(Tekin, 1999:204).

Dil ve Anlatım

Dil ve anlatım başlığı içinde, romandaki atasözleri, deyimler, benzetmeler, ikilemeler, pekiştirilmiş kelimeler ve abartmalar ele alınmaktadır.

Atasözü

Romanda hiç atasözü kullanılmadığı görülmüştür. Bu durumun, çocuğun dil gelişiminin desteklemek açısından olumsuz olduğu düşünülmektedir.

Deyim

Romanda deyimler, yedi yüz yirmi dokuz kez kullanılmıştır. Bu durumda, romanda sayfa başına ortalama 4.4 deyim düşmektedir. Kitaptaki deyim sayısının çocukların dil gelişimini desteklediği ve çocuk edebiyatının ölçütlerine uygun olduğu düşünülmektedir.

Romandaki deyimler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Şatonun önünde kurulmuş tahta sıralara oturan asiller, gençleri **teşvik ediyor** ve onların başarılarını alkışlıyordu.”(s.5)

“**Gözlerini**, çimenlik sahadaki gençlerden **ayırmayan** orta yaşlı bir adam.” (s.6)

“Senin **gözlerin** Marsel’den başkasını **görmüyor** Franklen Baba, cevabını verdi.”(s.6)

“Düşün daha çok küçük yaşta şövalye olmasına **karar verilen** bu gençler, yedi yaşlarına kadar annesi ve nedimleri tarafından eğitiliyor.”(s.6)

“Yedi yaşında da, yeni bir eğitime **tabi tutuluyor.**”(s.6)

“Onu yetiştirmek görevini bu defa da baba **ele alıyor.**”(s.6)

“Franklen Baba, adamın **sözünü kesti:**” (s.7)

“Franklen Baba, tekrar **söze karıştı:**” (s.7)

“On dört yaşına gelen şövalye adayı, doğrudan doğruya bir senyörün **hizmetine girer.**”(s.7)

“Senyöre **hizmet eder.**”(s.7)

“Bir gün büyük senyörümüzün ziyafetinde **hizmet ediyordum.**”(s.7)

“**Vay canına** be!”(s.8)

“**Vay canına!**”(s.8)

“Bu Müslümanlar ne bilgiliymişler ki, prensler **ayaklarına gitmiş.**”(s.8)

“**Ne gibi?**”(s.9)

“Eğer, bu görevleri **yerine getiremeyecekse**, ertesi gün bunu söyleyerek, silah kuşanmaktan vazgeçmesi gerekir.”(s.9)

“Bunlardan ilki, altın mahmuzların verilmesi, ikincisi **kılıç kuşanma**, üçüncüsü ise yaralama bölümüdür.”(s.10)

“Daha sonra da kılıcıyla adayın boynuna ufak bir **yara açar.**”(s.10)

“Boynunda **yara** mı **açar?**”(s.10)

“Büyüklere itaat etmek, çeşitli zorlulara katlanmak **zorunda olduğu** adaya hatırlatılmış olur.”(s.10)

“Bizim buradaki adaylarımıza da Kral **kılıç kuşandıracak** ha?”(s.10)

“Franklen Baba’nın sözü **yarıda kaldı.**”(s.11)

“Çünkü doğu yönünden gelen yedi atlı herkesin **ilgisini çekmişti.**”(s.11)

“Bütün **gürültüleri bastıran** boru sesi duyulunca, turnuva meydanındaki bütün şövalye adayları ve onların öğretmenleri, anında çalışmalarını durdurdu ve yüzlerini senyöre çevirdi.”(s.12)

“Senyör, atından inerek yanına doğru gelen papaz ile şövalyeyi, **ayağa kalkarak** karşıladı.”(s.12)

“Senyör ve bütün oradakiler saygı ile **başlarını eğerek:**” (s.12)

“**Ne demek?**”(s.13)

“Bizlere **şeref verirsiniz.**”(s.13)

“Papaz teşekkür ederken, Şövalye Jan da, mağrur bir şekilde **başını eğip**, senyörü selamladı.”(s.13)

“Şövalye Jan, **bir heykel gibi** duruyor ve neler hissettiği yüzünden anlaşılıyordu.”(s.13)

“O bütün **hayatını** Müslümanlarla savaşarak **geçirmiş** bir yiğittir.”(s.13)

“Şövalye adaylarına **haber ver** de, gelsinler Şövalye Jan’ı görsünler, diye seslendi.”(s.14)

“Bunu memnuniyetle **yerine getirirdim**; ama büyük üzüntüm ve yol yorgunluğum, bunu **yerine getirmeme** engel olacaktır, cevabını verdi.”(s.14)

“Daha acısı şu ki senyörüm, Kudüs **elimizden çıktı.**”(s.14)

“Müslümanlar, o kadar emek sarf edip, **kan döküp can verdiğimiz** o kutsal yeri **elimizden aldılar.**”(s.14)

“Birden, heyecandan **zapt edilemeyen** çılgınlıklar duyuldu.” (s.14)

“Kudüs **elimizden çıktı** mı?”(s.14)

“**Dökülen kanlarımız?**”(s.15)

“Senyörüm, hepsi üzerlerine düşen vazifeleri layıkıyla **yerine getirdiler.**”(s.15)

“Şövalye Jan, önce **iç geçirdi** sonra anlatacaklarını toparlamak için bir müddet durdu ve ardından da anlatmaya başladı.” (s.15)

“Cesareti ile tanınan Kral, Mısır yönünde siyasi nüfuzunu genişletti ve hatta Mısır’daki Fatımi Devleti’nin zayıf durumundan faydalanarak Mısır’ı bir müddet **vergiye bağlamaya** bile muvaffak olmuştu.”(s.15)

“O sırada, Dirgam ile Kudüs Kralı Amaury’nin de **arası açılmıştı.**”(s.16)

“Bu yüzden, **geri dönmek zorunda kaldık.**”(s.16)

“Kralımız Amaury, Mısır’ı **ele geçirmek için harekete geçti.**”(s.17)

“Nureddin Mahmut, yine Şirküh’u Mısır üzerine **sevk etti.**”(s.17)

“**Yerine** yeğeni olan Eyyub oğlu Selahaddin **geçti.**”(s.17)

“Böylece, bütün İslam dünyasında **şöhret** ve sevgi **kazandı.**”(s.17)

“1174 yılında, bağlı olduğu Nureddin Mahmut ölünce, onun **yerine geçen** henüz küçük yaştaki oğlu İsmail’e, vasi olmak istedi.”(s.17)

“Bu suretle de Selahaddin, doğu İslam dünyasının tek lideri **haline geldi**.”(s.18)

“Hristiyan Latin Prenslükleri, **akıllarını başlarına toplayıp** Selahaddin’e karşı hazırlanacakları yerde, birbirleriyle didişmeye başladılar.”(s.18)

“Hayatını Haçlılara ve Müslümanlara **karşı çıkanlarla** mücadeleye adanmış olan Selahaddin, hazırlıklarını hızlandırdı.”(s.18)

“Bizim mertçe davranmayışımız da ona **fırsat verdi**.”(s.18)

“Şunu da mertçe söylemem gerekir ki, Müslümanlar söze ve yaptıkları anlaşmalara ölüm pahasına dahi **sadık kalırlar**.”(s.19)

“Ardından yeni bir hata **kendini gösterdi**.”(s.19)

“Kerak Beyi Reynauld de Chatillon, ansızın bir **baskın yaparak** Selahaddin’in bir aşiretini **kılıçtan geçirip** mallarını da **ele geçirdi**.”(s.19)

“Bu sözler, bütün Müslümanları **galeyana getirmişti**.”(s.19)

“8 Mayıs 1187 tarihinde Selahaddin Eyyübî’nin kuvvetleri Ürdün Nehri’ni geçtikten sonra, Nazaret yakınında Templar ve Hospitaler şövalyelerini çok ağır bir **yenilgiye uğrattı**.”(s.19)

“-Templar şövalyeleri ve Hospitaler şövalyeleri de **karşı duramadılar** mı, diye söylendi.”(s.20)

“Şövalye adaylarından biri **kendini tutamayarak** haykırdı:” (s.20)

“Bunların **hesabını soracağım** onlardan!”(s.20)

“Genç, tecrübeli bir şövalyenin adını sormasından dolayı büyük bir **haz duyarak**:” (s.20)

“Şövalye olduğun zaman beni bul, senin gibilerin sancağımın altında çarpışmasından **gurur duyarım**.”(s.20)

“Sanırım yakında Kudüs’ü **geri almak** için yeni bir Haçlı Seferi tertiplenir.”(s.21)

“Selahaddin’in Kudüs’ü **ele geçirmesini** anlatacaktım.”(s.21)

“Devam edeyim: Selahaddin’in, şövalyeleri hiç zorluk çekmeden **kılıçtan geçirmesi, gözlerimizi açtı**.”(s.21)

“Aramızdaki geçimsizliklere **son vermek** gerektiğini anladık.”(s.21)

“Anlaşmazlıklara **son verdik.**”(s.21)

“Gözleri bile görünmeyecek şekilde tepeden tırnağa zırhlara bürünmüş şövalyelere baktığım zaman içim taşıtı; öyle bir orduda bulunmaktan **gurur duydum.**”(s.21)

“**İç geçiren** şövalye, anlatmasına devam etti.” (s.22)

“Biz oraya, yakıcı güneş altında tırmanırken **kan ter içinde** kaldık.”(s.22)

“Meğer Sultan Selahaddin, kuru otları **ateşe verdirmiş.**”(s.22)

“Biraz **gözleri daldı.**”(s.23)

“Karşısında çıkan dört şövalyeyi **yere serdiğini** bizzat gözlerimle gördüm.”(s.23)

“Ama Kudüs’ün Selahaddin ve Müslümanların **eline geçmesini** nasıl açıklayacaksınız?”(s.24)

“Müslümanlar, bizimkilerden zayıf oldukları halde mi Kudüs’ü **zapt ettiler?**”(s.24)

“Bu bizim, yenilmemizden değil de neden **ileri gelmiştir?**”(s.24)

“Etraftan **çıt çıkmadı.**”(s.24)

“Hittin’de yapılan meydan savaşında doğudaki en seçkin Haçlı şövalyeleri **yok edildi.**”(s.24)

Kral Guy de Lusignan ve diğer şefler **esir edildiler.**(s.24 - 25)

“Ama birkaç gün sonra da **almış** olduğu **yaradan** öldü.”(s.25)

“Kerak Kontuna gelince, Kabe’yi yıkacağını söyleyen bu Kont, Selahaddin’in eline **esir düştü.**”(s.25)

“Selahaddin, diğer **esir edilmiş** Haçlı şeflerine iyi davrandı.”(s.25)

“Dinimize **dil uzatan** birisin.”(s.25)

“Herkesin **gözü önünde** çarpıştılar.”(s.25)

“Tabii Selahaddin’in beşinci darbesinde, Kerak Kontu kanlar içinde **yere serildi.**”(s.25)

“Biz, kurtuluş paralarımızın gelmesini beklerken birçok kale ve şehirler Müslümanların **eline geçti.**”(s.25 - 26)

“Maalesef dememin sebebi, bu hareketleriyle pek çok insanın **kalbini kazanmış** olmalarındandır.”(s.26)

“Bu zaferden sonra **elimizde** ancak Antakya **kalmıştı**.”(s.26)

“Alman ve İngiliz şövalyeleri de, Alman İmparatoru Frederik Barbaros ve İngiltere Kralı Aslan Yürekli Rişar’a, Kudüs’ün **elimizden çıktığını haber verecekler!**”(s.26)

“Ve işte şimdi karşılına çok büyük bir **fırsat çıkmıştı**.”(s.27)

“Kudüs’ü **geri almak** için Müslümanlarla çarpışacak ve yiğitlik göstereceklerdi.”(s.27)

“Bizimle birlikte Paris’e gelmenizden **onur duyarız**.”(s.27)

“Ama az önce de söylediğim gibi, Kudüs’ün Müslümanların **eline geçtiğini** Kral’ımıza bir an önce duyurmakla vazifeliyim.”(s.27)

“Eğer Kral’ımız beni Paris’te tutmak için emretmezse, **haberi verdikten** sonra da hemen Filistin’e **geri dönmem** gerekecek.”(s.27)

“Yok, eğer **ısrar ederse**, Paris’te sizinle buluşmak şerefine ererim!”(s.27)

“Öyle ki, gecedен gelip **yer kapmış** olanlar bile vardı.”(s.28)

“O, belirli yedi sekiz şövalyeye kemer takıp, kılıcı ile boyunlarını yaraladıktan sonra, yanındaki büyük senyörler, Kral’ın **verdiği yetkileri** kullanarak, şövalye adaylarına kemer takmaya devam edecekti.”(s.28)

“Askerlerin büyük bir titizlikle **açtığı yollardan**, asillerin arabaları geçmeye başladı.”(s.29)

“Şimdi de zavallılar, Kral’ın haşmetiyle, zenginliği ile **gözleri kamaşmış**, bir şekilde görmedikleri törenin sonunu bekliyorlardı.”(s.30)

“Ve şövalyeleri başkanının, **diz çökerek** kendisine uzattığı kılıcı aldı.”(s.30)

“Kral, tahtının ayakucunda **diz çökerek** bekleyen şövalye adayına baktı.”(s.30)

“Önünde **diz çökerek** bekleyen bu aday, Marsel’den başkası değildi.”(s.30)

“Marsel’in **kalbi** hızla **çarpıyordu**.”(s.30)

“Kral Filip Ogüst, elinde tuttuğu kılıç ile ileriye doğru bir **adım attı**.”(s.31)

“Senyörün büyük bir saygı ile uzattığı kılıcı alarak Marsel’in boynunda ufak bir **yara açtı** ve ardından kılıcının ucu ile Marsel’in omuzlarına dokundu.” (s.31)

“Salonda büyük bir **alkış koptu.**”(s.31)

“Bu alkışlar arasında **ayağa kalkan** Marsel, daha önce öğrendiği üzere diğer şövalyelerin yanına giderek aralarında **yer aldı.**”(s.31)

“Salonda **çıt çıkmıyordu.**”(s.31)

“Kral Filip, **gözlerini** bir müddet etrafta **gezdirdikten** sonra konuşmaya başladı.” (s.32)

“Bundan çok kısa bir zaman önce, Kudüs’ün Müslümanların **eline geçmiş** olduğunu öğrenmiş bulunuyorum.”(s.32)

“O kutsal yurt, bizim **elimizden çıkmış...**”(s.32)

“Bilirsiniz ki, Kudüs’ü **ele geçirmek** için yapılan ilk Haçlı Seferinin teşviki ve seferin yapılmasının şerefi biz Fransızlara aittir.”(s.32)

“Kudüs’ün Sarazenlerin **eline geçtiğini** duymakla, kanımızın alev alev yandığını ve o kutsal yurdu kurtarmak için hiçbir Fransız’ın, hayatını **ortaya koymaktan** çekinmeyeceğini biliyorum.”(s.32)

“İngiltere ve Almanya’dan **aldığım haberlere** göre, orada da yeni bir Haçlı Seferi için hazırlıklara girişilmiş.”(s.32 - 33)

“Bizim, diğer Hristiyanlardan **geri kalmayacağımızı** kesinlikle biliyorum.”(s.33)

“Asla **geri kalmayız.**”(s.33)

“Bu kutsal göreve hepimizi **davet ediyorum.**”(s.33)

“Evet, bir an önce **yola çıkalım** ve Müslümanların **elinden alalım**, kutsal Kudüs’ü...”(s.33)

“Kral Filip, etrafa tekrar bir **göz attıktan** sonra, elini kaldırdı.”(s.33)

“Evet, gidelim ve Kudüs’ü **geri alalım.**”(s.33)

“Fransa’dan **yola çıkacak** Haçlı kuvveti, papanın Filip Ogüst’e **yakınlık duymasına** sebep olacaktı.”(s.34)

“Hem halkın **kalbini kazanacak**, hem de papanın **gönlünü yapacaktı.**”(s.34)

“Kudüs’ü **ele geçirebilirlerse**, o zaferden de büyük bir pay almış olacaktı ki, bunu düşünmek, **başını döndürmeye** yetti.”(s.34)

“O zamana kadar asillerin yemek masalarına oturmamış, ancak onlara **hizmet etmiş** olan Marsel, şimdi bütün o sıkıntıları unutmuşa benziyordu.”(s.35)

“Çünkü salonda **her kafadan bir ses çıkmaktaydı**.”(s.35)

“Marsel, ziyafetin bir an önce bitmesini ve Yiğit Jan ile görüşmeyi o kadar candan istiyordu ki, az önce yemek masasında **duyduğu hazzı**, şimdi duymaz olmuştu.”(s.35)

“Ama şimdi Yiğit Jan ile konuşacağını düşünmek ve onun tarafından takdir edilmek, **kurduğu o hayallerden** daha önemliydi.”(s.36)

“O gece, geç vakitlerde ziyafet **sona erdi**.”(s.36)

“Senyör Daniel, Şövalye Jan’ı, Paris’teki köşkünde misafir kalması için **davet etti**.”(s.36)

“Yalnız naranızın Kudüs olması **dikkatimi çekti**.”(s.36)

“Pek çok şövalye de, onu kendine **örnek almıştır**.”(s.37)

“Yaşıyor, ama seferden döndükten sonra köşküne çekildi ve adeta dünyadan **el ayak çekti**.”(s.37)

“**Bildim bileli**, o kendi konağında yaşar.”(s.37)

“Hayatta ne haksızlıklarla ve **garip bulacağın** olaylarla karşılaşacaksın.”(s.37)

“Ona hem şövalye olduğunu söyleyecek ve hem de, Haçlı Seferine gideceğini **haber verecekti**.”(s.38)

“**İki büklüm olan** bu ihtiyarın, seslenmesi ile iki genç uşak da koşup, gelenlerin atlarını aldılar.”(s.38)

“Büyük baba, diyerek, ayakta, pencerenin önünde duran, ihtiyarın önünde, şövalye adetlerine göre **diz çöktü**.”(s.39)

“Marsel, dedesinin kuvveti karşısında **hayrete düştü**.”(s.40)

“Onlarda, dürüstlük ve insanlık **ne gezer**.”(s.41)

“Senin yaşlarındayken benim de **kanım kaynıyor**; putperest ve vahşi olarak gördüğüm sarazenlere **zarar verip**, onları **yok etmeyi** düşünüyordum.”(s.41)

“**Aklımı karıştırdınız.**”(s.41)

“Belki annen ve baban da sana, “**aklını karıştırabileceğimi**” söylediler.”(s.41)

“Bak, sana bazı şeyleri anlatayım da, söylediklerimin doğru olup olmadığı hakkında sen **karar ver** yavrum.”(s.42)

“O sıralarda, Urfa Kontluğu Müslüman komutan İmadeddin Zengi'nin **eline geçmişti.**”(s.42)

“Tabii Müslümanlar için de, Urfa'nın **ele geçirilmesi** şarttı.”(s.42)

“Hristiyanlık dünyası, Urfa'nın Müslümanların **eline geçtiğini** öğrenince büyük bir hırs ve kinle hareket etti.”(s.43)

“Avrupa'nın **dört bir yanından** gelen şövalyeler Haçlı Seferine katıldılar.”(s.43)

“Bu orduda bulunmaktan ben de **gurur duyuyordum.**”(s.43)

“Müslümanları **yok etmek** istiyordum.”(s.43)

“Bizden evvel **yola çıkan** Almanlar, Anadolu'da Müslüman Türk kuvvetleri tarafından perişan edilmişti.”(s.43)

“Ama bu anlayış bize **pahalıya mal olmuş** ve çok **kayıp vermiştik.**”(s.43)

“İmadeddin Zengi ölmüş **yerine** oğlu Nureddin Mahmut Zengi **geçmişti.**”(s.43)

“Şam'ı **ele geçirmek** için yaptığımız bütün saldırılar, Müslümanlar tarafından püskürtüldü.”(s.43)

“Yapılan çalışmalar sırasında, Müslümanlara **esir düştüm.**”(s.43)

“Beni **esir eden** Müslüman, bir esire değil de bir arkadaşa, bir yoksula, davranır gibi davrandı.”(s.43)

“Yaptığımız konuşmalarda, İslamiyet yakından öğrenme **fırsatı buldum.**”(s.44)

“Ben olsaydım, esirime bir köle **gözüyle bakar**, ona acımazdım.”(s.44)

“Uzun süre düşündükten sonra sonunda Müslüman olmaya **kadar verdim.**”(s.44)

“Ama ülkeme dönüp, çevremdeki herkese gerçekleri anlatmam gerektiği düşüncesiyle **geri döndüm.**”(s.44)

“Beni ihanetle, **aklımı kaçırmış** olmakla suçladılar.”(s.44)

“Papa ile imparatorlar arasında başlamış olan mücadeleye iki tarafa da **zarar vermişti.**”(s.44 - 45)

“Sonunda papa, Haçlı Seferleri ile kilisenin itibarını yeniden **elde etme** yoluna gitti.”(s.45)

“Hiçbir insan, Allah ile kul **arasına girebilir** mi?”(s.45)

“Kilise, onu **aforoz etti.**”(s.45)

“**Allak bullak oldum** büyükbaba, diye söylendi.”(s.45)

“Ertesi sabah, yine orman yolundan **geri dönen** Marsel, çok düşünceliydi.”(s.46)

“ “O da bir zamanlar altın mahmuzlar takmış, bütün ülkenin **hayran olduğu** bir şövalyeydi, sen kabul etsen de etmesen de.” diyerek, karısıyla tartıştı.”(s.46)

“Marsel, büyük babası ile aralarında **ne gibi** konuşmaların geçtiğini anlatmamıştı.”(s.46)

“Bir aralık annesi **aklına** yeni **gelmiş** gibi.” (s.46)

“Kudüs’ü Müslümanların **elinden alabilmek.**”(s.47)

“Fransa’nın tüm kızları gelse **umurumda değil.**”(s.47)

“Müslümanları tepeleyip, Kudüs’ü **geri alacaksınız** muhakkak.”(s.48)

“Sen, bizim Haçlı kuvvetlerimizden **şüphe** mi **ediyorsun?**”(s.48)

“Buna ben de inanıyorum ama Kudüs’ü alırken yaptıkları savaşta Müslümanların zırhlı şövalyeleri biçip geçtiklerini Yiğit Jan **gözleri ile görmüş.**”(s.48)

“Bir şövalyenin, düşmanını **gözünde büyütmemesi** gerekir.”(s.48)

“Ama baba, Yiğit Jan, düşmanlarımızı **gözünde büyütme** için değil, gerçeği belirtmek için söyledi bunu.”(s.48)

“Üç aydan beri Haçlı Seferi için harıl harıl **hazırlıklar yapıyordu.**”(s.49)

“Kılıçlar, baltalar, palalar, zırhlar, miğferler, oklar, yaylar ve bütün savaş teçhizatı bir **elden geçiriliyordu.**”(s.49)

“Savaşa gideceklere papalık ve krallıklar tarafından genel af ilan edildiğinden, dağdaki eşkıyalar bile kiliselerde papazların **günahlarını çıkartıp**, takdis etmesiyle,

kahraman haline geliyor ve halk tarafından evliya **muamelesi görüyordu.**”(s.49 - 50)

“Kudüs’ü Müslümanlardan **geri alma** düşüncesi sadece lafta kalmıştı.”(s.50)

“Kralların daha önceden belirledikleri yerde ve zamanda bulunmak için çok önceden **yollara düşenler** oldu.”(s.50)

“Cenova ve Marsilya şehirleri, daha on beş gün öncesinden hareketli bir **hal almıştı.**”(s.50)

“Sokakta bulunan muhafızlar, ancak atlıların geçebileceği kadar **yol açabiliyordu.**”(s.50 - 51)

“Fransa’nın **dört bir yanından** gelmiş kadınlar ve kızlar, oğullarını, sözlülerini, ya da kocalarını uğurlayacaktı.”(s.51)

“Saat sabahın onu olmuştu ki, uzun uzun öten borular, Kral’ın **yola çıkmış** olduğunu **haber verdi.**”(s.51)

“Babaları ve akrabaları vasıtasıyla önlere alınan küçük çocuklar, duydukları bazı sözler üzerine, daha önce almış oldukları talimata göre **ellerini çırpmaya** bile başladılar.”(s.51)

“Bu alkış sesleri, önlere görmeyen **arkada kalmış** olanları yanılttı.”(s.51)

“Kralın ve şövalyelerin geçtiğini sananlar, **ellerini çırpmaya** ve “ Yaşasın Kralımız Filip Ogüst! Yaşasın şövalyeler!” diye haykırmalara sebep oldu.”(s.51)

“Diğer saray kadınlarının kıyafetleri de **göz alıcıydı.**”(s.52)

“At üzerindeki bu adamlar da, ihtişamlı kıyafetleriyle **göz kamaştırıyordu.**”(s.52)

“**Avazı çıktığı kadar** bağırarak Muhakkak Kudüs’ü Müslümanlardan alacaklarını haykırıyordu.”(s.52)

“Marsilya Limanı’ndan aynı gün hareket eden İngiliz gemileri de açık **denize açılmıştı.**”(s.53)

“Atların, kumları çatırdatarak giden ayak seslerini dinliyor ve arada bir etrafına **göz atıyordu.**”(s.54)

“Şimdiye kadar kimse beni böyle **alt edememişti.**”(s.55)

“Allah ondan **razı olsun.**”(s.55)

“Onun, Kudüs’ü fethettiği zaman zengin Hristiyanları kurtuluş akçesi ile **serbest bırakıp**, yoksulları da affetmesi ve **serbest bırakması** unutulamaz.”(s.55)

“Eğer o altına gümüşe **değer verseydi**, Fatimileri işbaşından uzaklaştırdıktan sonra, yığınlar halinde biriktirilmiş hazineleri, kendisi için en ufak bir şey ayırmaksızın etrafındaki yardımcıları ve erleri arasında dağıtıp bölüştürmezdi.”(s.56)

“Nurettin Mahmut Zengi’nin mal ve mülkü **eline geçtiğinde** de bunlara **el sürmedi** ve bu hazineyi rahmetli sultanın mirasçıları arasında taksim edilmek üzere onlara bıraktı.”(s.56)

“Bu **haberi** bizzat sen **vereceksin** sultanımıza!”(s.57)

“Seninle çarpışmaya başladığımda, muhakkak seni öldüreceğimi ya da **esir edeceğimi** sanıyordum.”(s.57)

“Hittin’de Sultanımız Selahaddin’e **esir düştüğünde**, bir daha Müslümanlara **silah çekmeyeceğine** ve Müslümanlarla çarpışmayacağına dair **ant içmişti** ya...”(s.57)

“Yeminimize **sadık kalırız** biz.”(s.57)

“Neyse, eski Kudüs Kral’ının yaptığı çağrıya koşan İngiltere, Fransa ve Almanya kralları da **derslerini almış** olurlar.”(s.57 - 58)

“Çünkü bir kör, başka bir köre **yol gösterirse** ikisi de çukura yuvarlanır.”(s.58)

“Nurettin ve **esir ettiği** Templar şövalyesi, Sultan Selahaddin’in oturduğu Kudüs önlerine sabah vakti ulaşabildiler.”(s.58)

“Şövalye, bu iyi yüz ve kendisine hitap eden yumuşak ses karşısında **kendini topladı** ve konuşmaya başladı.” (s.59)

“Önceki gün Avrupa’dan gelen haberde, Almanların, İngilizlerin ve Fransızların topladıkları kuvvetlerle **yola çıkmaya** hazırlandıklarını öğrendik.”(s.59)

“**Başlarında** da, Aslan Yürekli Rişar, Frederik Barbaros ve Filip Ogüst **bulunacakmış**.”(s.59)

“Nurettin, duyduğu bu haber üzerine Templar şövalyesini, bin bir güçlkle **esir edip** getirmişti.”(s.59)

“Bu gayretini ve bu uğurda **çektığın sıkıntıları** unutamam.”(s.59)

“**Sağ ol.**”(s.59)

“**Çektiği** onca **sıkıntılar** demek ki boşuna gitmemiştir.”(s.60)

“Sultan Selahaddin, Haçlıların harekete geçtiklerini öğrendiği halde, kendisine bu haberi getiren askerini övmekten ve ona duada bulunmaktan **geri kalmıyordu.**”(s.60)

“Bu, şövalyenin Sultan Selahaddin’e **duyduğu hayranlığı** göstermekteydi.”(s.61)

“Gaziler Sultanı Selahaddin’in böylesine **hayır duasını alabilmek** herkese nasip olmazdı.”(s.62)

“Fransız ve Alman askerlerinin de birbirine candan bir **yakınlık gösterdikleri gözden kaçmıyordu.**”(s.63)

“Müslümanlar karşısında birbirine tam manasıyla kenetlenmiş olan bu Hristiyan milletler arasından **su sızılmıyordu.**”(s.63)

“Akka Kalesi’ni hemen **ellerine geçireceklerini**, şehir surlarını hemen aşabileceklerini sanan Haçlı kuvvetleri, büyük bir **hayal kırıklığına uğramıştı.**”(s.64)

“Çünkü şehri savunan Müslüman kuvvetler, öyle yiğitçe çarpışıyordu ki, Avrupa’da bazı şehir kuşatmalarına katılmış şövalyeler, Müslümanların bu gözü pekliği karşısında hayretten **parmaklarını ısırıyor** ve şehrin öyle kolayca alınamayacağını anladılar.”(s.64)

“**Hava kararırken** kuşatma kaldırıldı ve şövalyeler rahat bir **nefes aldılar.**”(s.64)

“Gece, bin bir yıldızın parıldadığı gökyüzüne bakıp **hayale dalan** şövalyeler, kendilerini daha **kim bilir** nelerin beklediğini, zaferin pek de kolay olmayacağını düşündüler.”(s.64)

“Ertesi sabah, dün ışıırken **gözlerini açan** şövalyeler dehşet içinde kaldı.”(s.64)

“Kudüs’ü **ele geçiren** Selahaddin bu!”(s.64)

“Hittin’ de Haçlı kuvvetlerini mahveden Selahaddin’i **yok edelim!**”(s.64)

“Kudüs’ü Müslümanlardan **geri almak** için gelmiş olan Alman ve Fransız şövalyeleri ellerini kılıçlarına ve topuzlarına götürüyor; zafer bizim diyorlardı.”(s.65)

“Sultan Selahaddin’den Hittin’de büyük **darbe yemiştir**, şehirlerinden atılmış Kutsal Tapınak Koruyucuları Templarlar ve Hospitaller de, intikam yeminleri ederek, bu defa Sultan Selahaddin’i kendi elleriyle öldüreceklerini söylüyorlardı.”(s.65)

“Evet, İslam dünyasının koruyucu kılıcı Sultan Selahaddin Eyyubi, Akka’yı kuşatan Haçlıların **karşısına dikilmişti.**”(s.65)

“Onun yiğitliğini bilen ve savaşdaki gücünü hatırlayan şövalyeler, zırhlarının içerisinde ürperiyor, **istavroz çıkartarak** Hz. Meryem’i ve Hz. İsa’yı yardıma çağırıyorlardı.”(s.65)

“Hepsi de, yapılacak çarpışmada **kendini göstermeyi**, Sultan Selahaddin’i öldürmeyi ya da **esir etmeyi** hayal ediyordu.”(s.65)

“Sultan Selahaddin’i **esir etmek...**”(s.65)

“Müslüman ordusunu **yok etmek**, Selahaddin’i öldürmek ya da **esir etmek?**”(s.66)

“Kral da dük de **kurdukları** tatlı **hayallerin** heyecanı ile kızardılar.”(s.66)

“Sultan Selahaddin’in **esir düşmesinin mümkün olmadığını** bilen bu adamlar, ellerini tükürükleyip yapıştıkları topuz ve kılıçlarına bakıp, Selahaddin’i öldürebilmek hırsı içindeydiler.”(s.66)

“Ama bir **sonuç alınamamıştı.**”(s.66)

“Haçlıları böylesine sevindiren ve çılgınca **çığlık atmalarına** sebep olan hadise neydi?”(s.67)

“İngiliz Kralı Aslan Yürekli Rişar, Kıbrıs’ı **ele geçirip** oraya bir temsilcisini bıraktıktan sonra nihayet gelmişti.”(s.67)

“Savaşta ölen arkadaşlarının **yerlerini** artık İngilizler **dolduracaktı.**”(s.67)

“Sultan Selahaddin’e bir daha **kılıç çekemeyeceğine** dair Hittin’de yemin ederek serbest kalmış olan eski Kudüs Kralı Guy de Lusignan, komutayı derhal Kral Rişar’a bıraktı.”(s.68)

“Kral Rişar, mağrur bir tavırla etrafındaki Fransız Kral’ından, Alman dükünden, Templar ve Hosptallerin komutanlarından savaş hakkında bilgi alıyor ve yapılacak yeni çarpışma için **planlar kuruyordu.**”(s.68)

“Sabah, güneş doğarken, iki ordu karşılıklı **yer almış** durumdaydı.”(s.68)

“Bugün, burada çetin bir **imtihan vermek** üzereyiz.”(s.68)

“Bunların yaptıklarını bilmeyen; verdikleri acı ile **yükreleri yanmayan** hiçbir Müslüman yoktur.”(s.68)

“Şimdi sizler burada, İslam’a **hizmet etmek** için toplanmış bulunuyorsunuz.”(s.68)

“Çünkü Haçlılar sizi yenip ilerleyecek olursa, bütün Müslümanları **yok etmek** isteyeceklerdir.”(s.69)

“Bu uğurda can vermeli; ama Haçlıların Akka’yı, Kudüs’ü **ellerine geçirmelerini** muhakkak önlemeliyiz.”(s.69)

“İngiliz, Fransız, Alman, Çek ve diğer Hristiyan şövalyeler tek bir vücut gibi papazlara bakıyor; onların kutsamasıyla **kendilerinden geçiyordu.**”(s.69)

“Müslümanlarla yapacağı bu ilk çarpışmada, **galip gelmek** için içinden dualar ediyordu.”(s.69)

“Kral Rişar uzakta, zırhsız gördüğü Müslümanları bir vuruşta ezip, çiğneyip geçebileceğini düşünüyor ve kafasında bin bir **hayal kuruyordu.**”(s.69)

“Fransızlar, Almanlar, Çekler, İtalyanlar ve diğer bütün Hristiyan ülkeler onun yiğitliğini anlayıp **parmak ısırmahtıydılar.**”(s.70)

“Zarif bir hareketle **gözlerini** kendinden **ayırmahtı** emir bekleyen borucuya işaret verdi.”(s.70)

“Haçlılar, zırhlarının verdiği şangırtılarla **harekete geçtiler.**”(s.70)

“Sanki bir deniz dalgalanarak **harekete geçmişti.**”(s.70)

“Haçlıların parlak zırhları, güneş ışıklarını yansıtarak **gözleri kamaştırıyordu.**”(s.70)

“O esnada İslam ordusu da, Haçlıları karşılamak için **harekete geçmişti.**”(s.71)

“Arkada duran hafızların okuduğu fetih ayetleri arasında atlarını sürmeye başlayan gazilerin hep birden tekbir alması, **yeri göğü inletmeye** başladı.”(s.71)

“Başlarındaki çelik miğferler, güneş ışıklarında yanıp sönüyor ve başlarına **nur inmiş** gibi bir hava veriyordu.”(s.71)

“Haçlılara iyice yaklaşınca gazilerin Allah! Allah! Sesleri **yeri göğü tuttu.**”(s.71)

“Ve bir anda iki taraf **birbirine girdi.**”(s.71)

“Müslüman erlerin gayet mükemmel şekilde vurduğu topuz ve balta darbeleri, bu mağrur şövalyelerin hayatla bağlantılarını **koparıp atmıştı.**”(s.71)

“Kral Rişar, **gözlerine inanamıyordu.**”(s.71)

“Şimdi, bunun **mümkün olmadığını** görüyordu.”(s.71)

“Haçlılar arasında ve Avrupa’da “Aslan Yürekli” lakabı ile tanınan İngiliz Kralı zırhlarının içinde **iliklerine kadar** titremeye başladı.”(s.72)

“Müslümanlardan da **şehit düşenler** vardı.”(s.72)

“O gün **hava kararınca**ya kadar devam eden savaş, Kral Rişar’da moral diye bir şey bırakmadı.”(s.72)

“Haçlıları, **havanın kararması** kurtardı.”(s.72)

“Er meydanında Sultan Selahaddin’e ve onun yiğit gazilerine yenilen Haçlı ölüleri, sanki Müslümanlardan **intikam almaya** başladılar.”(s.73)

“Öyle ki, kısa bir zaman sonra bir nefeslik temiz havaya **ihtiyaç duyulmaya** başlandı.”(s.73)

“Sultan, hekimleri **haklı bularak**, oradan uzaklaşmaya **karar verdi**.”(s.74)

“Akka’daki askerlere gönderdiği haberde, “hastalandığını, bu yüzden oradan uzaklaşmaya mecbur olduğunu, ama iyileştikten sonra, Allah’ın izni ile tekrar **geri döneceğini**” bildirdi.”(s.74)

“Baharın ılık nefesi ile şifa da **kendisini gösterdi** ve sultanın ağrıları azaldı.”(s.74)

“Hekimlerin itirazına rağmen Sultan Selahaddin, “düşmanın saldırısı devam ederken ağrılar yüzünden yatakta çakılıp kalmasının **mümkün olmadığını**” söyleyerek, yataktan kalktı.”(s.74 - 75)

“Müslüman kuvvetlerin geldiğini öğrenen Haçlılar da bir takım **tedbirler almıştı**.”(s.75)

“Sultan Selahaddin Haçlılara ağır **kayıplar verdirmesine** rağmen bunların **köklerinin kazınmadığını** görüyordu.”(s.75)

“Ama hiçbir zaman **ümitsizliğe de düşmüyordu**.”(s.75)

“Askerlerine Allah’tan **ümidin kesilmeyeceğini**, vazifelerini yapmaları gerektiğini söylüyordu.”(s.75)

“Deniz de **ellerinde olduğundan**, deniz yoluyla getirdikleri keresteleri, Akka önlerine yığmaya başladılar.”(s.75)

“Akka, o gazi şehir, Haçlıların **eline mi geçecekti?**”(s.76)

“Selahaddin, **aldığı haberlerde** bu tekerlekli kulelerin tahta kısımlarının derilerle kaplanmış olduğunu, üstüne de sirke, çamur ve bir takım yanmaz eczaların sürülmüş olduğunu öğrendi.”(s.76)

““Acaba bu kuleler, o kadar ateş atıldığı halde neden yanmıyor?” sorusunun cevabı da **ortaya çıkmış** oldu.”(s.76)

“Akka artık **can çekişmeye** başlamıştı.”(s.76)

“**Gözlerine inanamadı.**”(s.77)

“Elini gözlerine **siper edip**, dikkatle karşıya bakan komutanlardan biri de sevinçle konuştu.” (s.77)

“Öyle ise bu **fırsatı kaçırmayalım** yiğitlerim!”(s.78)

“Gaziler, tam bir disiplin içinde birlikteki **yerlerini almaya** başladılar.”(s.78)

“Heyecanla **kendilerini toparlamaya** çalıştılar.”(s.78)

“Ama zırhlarını bile kuşanmaya vakit bulamayan Haçlılar, gazilerin oklarına ve kılıçlarına **yem oldular.**”(s.78)

“Fransızlardan, İngilizlerden, Almanlardan, Templar ve Hospitaller şövalyelerinden büyük **kayıplar verildi.**”(s.78)

“Birçok şövalye **yerlere serildi.**”(s.78)

“Rişar, kayıpları öğrendikçe **yerinde duramıyor** ve **burnundan soluyordu.**”(s.79)

“Bu adamlar, **ellerine geçen** Müslüman esirlere acımasız davranmışlardı.”(s.79)

“Bir Müslümanın, Allah’ın kullarına **eziyet etmeyeceğini** bile bilemiyordu bu adamlar.”(s.79)

“Yaralı Haçlılar, **gözlerine inanamıyordu.**”(s.79)

“**Selamı alan** Sultan Selahaddin sordu.” (s.79)

“ “**Elimizde olan** her şeyi verebilirim” cevabını verdi.”(s.80)

“Humbaraların **isabet aldığı** kuleler, o yakılamaz sanılan kuleler cayır cayır yanmaya başladı.”(s.80)

“Sultan Selahaddin **aldığı** bu **haberle** çok memnun olmuştu.”(s.80)

“Akka önlerindeki o bozgunundan sonra, İngiliz Kralı Aslan Yürekli Rişar’ın **ağzını bıçak açmamıştı.**”(s.81)

“Onu **teselli eden** komutan vekili Lord Henry Bohun:” (s.81)

“O ünlü şövalyelerin kaçışlarını bir görseydiniz gülmekten **kendinizi alamazdınız,** diyerek Kral’ı teselliye çalışıyordu.”(s.81)

“Ama Kral’ı **teselli etmek** mümkün değildi.”(s.81)

“İşte beni mahveden bu Henry, diyor ve sonra da **düşüncelere dalyordu.**”(s.81 - 82)

“**Göreyim seni,** Almanlar, Fransızlar, Templar ve Hospitaller karşısında bizleri mahcup etme.”(s.82)

“Gelen düşman kuvvetleriyle çarpışarak onlara ağır **kayıplar verdirdi.**”(s.82)

“Dük Leopold, krallara emredebilme heyecanı ile İngiliz ordusunun komuta heyetine **göz attığı** zaman Rişar’ı göremeyince fena halde bozuldu.”(s.82)

“Fransız Kralı Filip Ogüst’ün, Rişar gibi düşünememesinden dolayı Fransız Kral’ının şimdilik emri altında bulunması, Leopold’u **teselli etti.**”(s.82)

“Sultan Selahaddin, düşmanın **harekete geçtiğini** öğrenince Akka şehrinde kuşatılmamak için yine geriye çekilmişti.”(s.82)

“İlk kuşatmadan bazı **dersler almış** olan Haçlılar, eski **hatalara düşmediler.**”(s.83)

“Şehrin önu **kum gibi** kaynayan Haçlılarla dolmuştu.”(s.83)

“Haçlılar da, şehir halkına yiyecek ulaştırılmaması için büyük **çaba harcıyordu.**”(s.83)

“Bir ay sonra, Akka surlarında **gedikler açılmaya** başlandı.”(s.83)

“Alman Dükü Leopold ve Fransız Kralı Ogüst de ondan **geri kalmak** istemedikleri için, onlar da zırhlarını kuşanıp surlara koştular.”(s.84)

“Kral Rişar, Almanların, burçlara tırmanıp bayrak diktiklerini görünce, **sinir buhranları geçirmeye** başladı.”(s.84)

“İngiliz şövalyelerini **tehdit ederek, bağırıp çağırarak** onları **tehdit etmeye** başladı.”(s.84)

“Haçlı kuvvetlerinin savaş sonunda şehre girecek olursa halka hiç acımayıp herkesi **kılıçtan geçireceklerini** tahmin ettiğinden, barış yoluyla şehri teslim etmesi için kale komutanına güvercinle haber göndermişti.”(s.84)

“Kral Rişar, artık **idare etmeksirasının** kendisine **geldiğini** söyleyerek, Dük Leopold’u komutayı kendisine teslim etmesi için aşağıya çağırdı.”(s.85)

“Evet, ama artık kalenin teslim alma şartlarını konuşacağımıza göre, komutayı **ele almam** gerekir, cevabını verdi.”(s.85)

“Daha önce de konuştuğumuz gibi kaleye bayrağı diken, Haçlıların da komutasını da **üzerine almayacak** mıydı?”(s.85)

“İngiliz kralı, duyduğu bu sözlerden dolayı **kıpkırmızı kesildi.**”(s.85)

“Biz İngilizler, Müslüman askerleri tutmasaydık siz Almanlar o burçları **ele geçirebilir** miydiniz bakalım?”(s.85)

“Öyle ise **haddinizi biliniz** ve oturunuz oturduğunuz yerde.”(s.85)

“Haçlılardan **çıt çıkmıyordu.**”(s.86)

“Herkes **donmuş kalmıştı.**”(s.86)

“Ama kralın arkasından tırmanan Lord Henry Bohun ile üç İngiliz şövalyesi de **kılıçlarını çekerek** beklemeye başlayınca, Alman şövalyeleri **donup kaldılar.**”(s.86)

“Ama o kadar İngilizle savaşı **göze alamadı.**”(s.86)

“Bir kısmı Anadolu’yu geçiş sırasında Türklerin kılıçlarına **yem olmuş** bir kısmı da, Almanya’ya **geri dönmüştü.**”(s.86)

“Rişar, Sultan Selahaddin’in gönderdiği bir komutanla yaptığı antlaşmaya göre, Müslümanlardan 100.000 akçe alacak ve Akka korumasında bulunan 2700 muhafız karşılığında oldukça yüklü bir kurtuluş parası ile onları **serbest bırakacaktı.**”(s.86)

“Akka’nın, Hristiyanların **eline geçmesinden** bir hafta sonraydı.”(s.87)

“Konuşma devam ederken birden, karşıdaki kum tepesinin üzerinde kımıldayan bir şeyler **dikkatlerini çekti.**”(s.88)

“Uçan kumlar tarafından boğulmamak için yüzlerini hayvanlarının koltuğuna yapıştırmış bu adamlar, önce kendi **canlarının derdine düşmüşlerdi.**”(s.89)

“Leydi Edit, çöldeki bir mağarada oturan münzevi bir keşişi **ziyaret etmeyi** çok arzu etmişti.”(s.89)

“Ama yüzüne çarpan, ağzına ve burnuna dolan kumlar karşısında değil yürüyebilmek, bir **adım** dahi **atmanın** imkansız olduğunu anladı.”(s.90)

“Havada uçan kumların **meydana getirdiği** engel kalkmış olduğu için, güneş yine yakmaya başlamıştı.”(s.90)

“Lord Henry Bohun, **dehşete düşmüş** gözlerle yanındakilere baktı.” (s.90)

“Şimdi hepimiz **dört bir yana** dağılarak leydiyi arayalım.”(s.91)

“Bulan, yanındaki boruyu çalarak **haber versin**.”(s.91)

“**Hava kararmadan**, bakın şu ilerde gözükten granit bir kaya var ya, orada buluşalım.”(s.91)

“Develiler ve atlılar, **dört bir yana** dağıldılar.”(s.91)

“Ama leydinin izine rastlamak **mümkün olmuyordu**.”(s.91)

“**Hava kararırken** altı İngiliz, yine **bir araya geldiler**.”(s.91)

““Leydi ölebilir!” sözü altı adamı da **iliklerine kadar** ürpertti.”(s.92)

“Kız kardeşimi sizin şerefinize **emanet etmiştim** şövalyeler!”(s.92)

“Ertesi sabah başlayan arama akşama kadar yine bir **sonuç vermedi**.”(s.92)

“Ümitle **parlamış** olan **gözler**, gece ölgün bakışlara döndü.”(s.92)

“Susuzluk ve açlık kendilerinin de ölümlerine sebep olabileceğinden **geri döndüler**.”(s.92)

“Belki de binicisinin acemi olduğunu **fark etmiş** olan bu hayvan, **başının çaresine bakmak** ihtiyacı içinde, sığınacak bir yer arıyordu.”(s.92)

“Leydi Edit, birden bire devenin üzerinden savrulduğunu **fark etmesiyle**, kendisini yakıcı kumlar arasında buldu.”(s.93)

“Üzerine kumların yığılmaya başlamasıyla çılgınca bir **korkuya kapıldı**.”(s.93)

“Can havliyle araştırınca, bir kaya yığını olduğunu **fark etti**.”(s.93)

“Bu kaya, ona çok iyi bir **siper olmuştu**.”(s.93)

“Bu arada, vücudunu kavuran kum yığınlarından kurtulmak için, başı kayanın dibinde olmak üzere zaman zaman **yer değiştiriyordu.**”(s.93)

“Nihayet fırtına dindiğinde **ayağa kalkan** leydi, üzerini silkeledi.”(s.93)

“Leydi Edit, **farkında olmadan** şövalyelerin tamamen ters istikametine yürüyordu.”(s.93)

“**Gözlerini açtı.**”(s.95)

“Biraz kuvveti olsa direnecek ve bu tanımadığı adama **gününü gösterecekti.**”(s.95)

“Ve üstelik başına sarılmış olan yaş bez de **ferahlık veriyordu.**”(s.96)

“Üzerine serpilen suların verdiği serinlikle **kendinden geçti.**”(s.96)

“Sabah **gözlerini açtığı**nda, başının üzerinde onu güneşten koruyan küçük bir çadır içinde olduğunu gördü.”(s.96)

“Leydi Edit’in **gözleri yaşarmıştı.**”(s.96)

“Ama onu şaşırtan ve **yüreğine su serpen** bir şey oldu.”(s.96)

“Bu genç ve yakışıklı Müslüman yiğit, mükemmel bir İngilizce ile onu **teselli etti.**”(s.96)

“Üzülmeiniz leydi, diye **söze başladı** genç adam.”(s.96)

“Sonra siz, savaşta **esir ettiğim** bir kişi değilsiniz ki, sizin için para ya da hediye alayım.”(s.97)

“Bir Müslümanın vazifesi, **yolda kalmış**, yolunu kaybetmiş olanlara yardımcı olmaktır.”(s.97)

“Leydi Edit’in endişesi gitmiş, **yerini** hayret **almıştı.**”(s.97)

“Leydi **iç geçirdi.**”(s.98)

“**Falıma baktıracaktım** da.”(s.99)

“Onun çok iyi **fala baktığını** söylüyorlar.”(s.99)

“Ardından da **kendini toparlayarak.**”(s.99)

“Leydi, **ses çıkarmadı.**”(s.100)

“Sultan Selahaddin, Hittin Savaşı’nda o kadar Hristiyan şövalye **ele geçirdi.**”(s.100)

“Çoğunu **serbest bıraktı.**”(s.100)

“Hatta **aç kalmış** bazı Hristiyanların haline acıyarak onlar için gözyaşı döktü ve onlara ekmeğe dağıttırdı, **yemekler verdirdi.**”(s.100)

“Bohemond, Müslüman erkeklere kadınları ve çocukları ile beraber, kıymetli mallarını da alarak, kale kapısına gelmeleri için **haber gönderdi.**”(s.101)

“Bu suretle, canlarını ve mallarını kurtaracaklarını **vaat etti.**”(s.101)

“**Minnet duymanıza** gerek yok leydi.”(s.102)

“Sizleri, şimdiye kadar yanlış tanımış olmaktan dolayı da **utanç duyuyorum.**”(s.102)

“Çobanın **yüzü güldü.**”(s.102)

“Turanşah, yularından tuttuğu deveyi getirirken, bedevi çobanın **söylediği** bir türkü, duyulmaya başladı.”(s.102)

“Turanşah **iç çekti.**” (s.103)

“O **fala bakan** keşiş hakkında söyledikleriniz de bana doğru geldi.”(s.103)

“O keşiş, geleceği bilseydi, kendi geleceğini bilir ve buna göre **tedbirlerini alırdı.**”(s.103)

“Şimdi de, Allah’a sığınarak **yola koyulalım** leydi, dedi.”(s.103)

“Turanşah ile yaptığı bu yolculuk ona gerçek dışı gibi geliyor ve bu yolculuktan büyük **haz alıyordu.**”(s.104)

“Turanşah, leydinin hayret dolu bakışları arasında **abdestini aldı.**”(s.104)

“Ona **abdest almak** denir prenses.”(s.105)

“Yaratıcımızın huzuruna temizlenerek çıkmak için **abdest alınır.**”(s.105)

“Sizin çölde kaybolmuş bir Hristiyan kıza davranışınız, Müslümanların nasıl insanlar olduğunu açıkta **ortaya koyuyor.**”(s.105)

“**Gönül isterdi** ki, Haçlılar, büyük bir kin ve hırs ile geldikleri bu ülkede, İslamiyet incelesinler ve onlar da gerçekleri görebilsinler.”(s.105)

“Kral Rişar, öfkeden **yerinde duramıyordu.**”(s.106)

“Oturduğu tahtın kenarlarını elleriyle sıkarak Rişar, yine bir öfke krizi ile **yerinden fırlarken,** kalın sesi ile:” (s.106)

“Diğer beş şövalye de, çadırın önünden ayrılmamaları emredilmiş olduğundan, Kral’ın sesini duyar duymaz, ölüme giden insanlar gibi **boyunlarını bükerek** çadırın kapısına yönelmişti.”(s.107)

“Şövalyeler **diz çökerek** beklerken, Lord Henry Bohun, tahtın önüne kadar ilerledi.”(s.107)

“Kendisine **emanet edilen** namusuna terkedilmiş bir leydi böyle mi korunur?”(s.107)

“Ne olduğunu anlayamadan leydinin yanımızdan kuş gibi uzaklaştığını **fark edebildik.**”(s.107)

“Çünkü fırtına **karşı durulmaz** derecede dehşetli esiyordu.”(s.108)

“Kral birden **yerinden fırladı.**”(s.108)

“**Yazıklar olsun** sana verilen unvana.”(s.108)

“Nasıl da seni bir **adam yerine koyup**, kız kardeşimi **emanet etmişim?**”(s.108)

“**Diz çökerek** bekleyen ve **boyunlarını eğmiş** olan şövalyeler de hep bir ağızdan cevap verdiler:” (s.109)

“Emriniz **yerine getirilecektir** Kral’ım!”(s.109)

“Hele bir **yerine getirmeyin!**”(s.109)

“Onların ise **ağızlarını bıçak açmıyordu.**”(s.109)

“Ama dikkatli bir gözle etrafa baktığı zaman, böyle bir ihtimali **hesaba katan** Kral’ın, etraflarını gizli muhafızlarla çevirtmiş olduğunu **fark etti.**”(s.110)

“Lord, bir takım ganimetler **ele geçirmeyi** düşünmüştü.”(s.110)

“İşte bu açgözlülüğü **başına iş açmıştı.**”(s.110)

“Leydi Edit’e de, Kral Rişar’a da, katıldığı bu Haçlı Seferine de **lanet etti.**”(s.110)

“İşte Edit’in kaybolma ya da ölmüş olma meselesini bahane ederek kendisini intihara **teşvik ediyordu.**”(s.110)

“Ve Kral o zamana kadar göstermiş oldukları bağlılıktan dolayı, kendilerine böyle ölüm **cezası vermemeliydi.**”(s.111)

“Krala ve katılmış oldukları bu sefere onlar da **lanet ettiler.**”(s.111)

“Bu da, **kanlarını dondurmaktaydı.**”(s.111)

“Kendi istekleriyle demeseler de Kral’ın emriyle demek **zorunda kalacaklardı** bu sözleri.”(s.111)

“Kafasında bin bir düşünce **at oynatıyordu.**”(s.112)

“Asiller bu davranışından dolayı kendisine **düşman olmazlar** mıydı?”(s.112)

“Gerçi şimdi hiç **ses çıkaran** olmamıştı; ama ilerde neler olacağını kim bilebilirdi.”(s.112)

“Lord Henry Bohun’u da asiller arasında seven yok muydu ki, hiç kimse onun affı için kendisine **müracaatta bulunmamıştı.**”(s.112)

“Lordun mağrur tavırları muhakkak ki çevresinde büyür bir düşmanlık **meydana getirmişti.**”(s.112)

“O emri **geri almak** mağrur İngiliz Kral’ına çok **güç geliyordu.**”(s.112)

“Lord da, şövalyeler de prensesi koruyamamanın **cezasını çekmeliydiler.**”(s.113)

“Bu, tüm İngilizlere **ders olmalıydı.**”(s.113)

“Bir an evvel gidip, lordun da, şövalyelerin de, kendi elleriyle kendi **cezalarını verdiklerini** görmeli ve tebaasına **gözdağı vermeliydi.**”(s.113)

“Erlerin de bazıları, bu kararı **haksız buluyor** ve Kral Rişar’ın hatalı olduğunu düşünüyordu.”(s.114)

“Kral Rişar, askere **gözdağı vermişti** ama kendisinin de **haksız olduğu** kanaatini uyandırmıştı.”(s.114)

“Bir hükümdar için de en büyük zayıflık sebebi, **haksız olduğunun** bilinmesidir.”(s.114)

“Kral Rişar, suçluların **cezalarını** kendi elleriyle **vermelerini** emrederken, bir atlının doludizgin bulunduğu yere geldiğini gördü.”(s.114)

“Prensesimiz **geri döndüler.**”(s.114)

“**Geri mi döndü?**”(s.114)

“**Gözlerime inanamıyorum.**”(s.115)

“Bundan sonra Kral Rişar, kardeşi Edit’e **başından geçenleri** anlattırdı.”(s.116)

“Hey Henry sen, yanıma gel ve eski **yerini al** bakalım.”(s.116)

“Lord Henry Bohun, sevinçle Kral’ın tahtı yanında **yer alırken**, Edward da, eski görevinin başına dönmek için çadırdan çıktı.”(s.116)

“Turanşah’ın **kaşları çatıldı**.” (s.117)

“Prenses için binlerce altın alabileceksen bunu bir çırpıda **elinin tersi ile itebilmek?**”(s.117)

“**Akıl almayacak** bir işti bu.”(s.117)

“Mesela bir İngiliz şövalyesinin böyle bir **fırsat eline geçse**, Kral’dan binlerce altın isterdi.”(s.117)

“Hatta Kral Rişar kendisi bir Müslüman prensesi **ele geçirse**, onu yüz binlerce altın almadan dünyada **serbest bırakmazdı**.”(s.117)

“Gerçi Rişar, bazı olaylar sonunda Müslümanların, insanlara örnek davranışlar içinde bulduklarını görmüş ve onlara **hayran olmuştu**,” (s.117 - 118)

“Sizi şövalyelerim arasında görmekten **zevk** ve **gurur duyardım**.”(s.118)

“Majesteleri Kral’a, bana ordusunun en yüksek rütbesini verebileceğini söylemekle, şahsıma **göstermiş** olduğu **teveccühten** dolayı teşekkür ederim.”(s.118)

“Turanşah’ın söylediği bu sözler bitince, çadırda “**çıt**” **çıkmadı**.”(s.119)

“Koca İngiliz Kral’ını, tebaasının karşısında, hiç korkmadan ve çekinmeden İslamiyete **davet ediyordu**.”(s.119)

“Hem tavrını ve vakur halini hiç bozmadan, **eğilip bükülmeden...**”(s.119)

“Oysa bu Müslüman yiğit, Kral’ın teklif ettiği mevkiyi, az önce altınlar için yaptığı gibi, **elinin tersi ile itip**, üstelik Kral’ı Müslüman olmaya **davet etmişti**.”(s.119)

“Onca şövalyelerin kalplerini titreten ve hiçbir lord ve şövalyeye **yüz vermeyen** Edit, can düşmanları olan bir Müslümana nasıl aşık olabilirdi?”(s.120)

“Lord Henry Bohun bu **karara varduktan** sonra, hırs ve kinle titredi.”(s.120)

“Yüzü kızarmış ve burun kanatları oynamaya başlamış olan Kral, **zapt edilemez** bir öfke ile patlamak üzereydi.”(s.120)

“Bu, ona bambaşka bir **haz verdi**.”(s.120)

“Lord Henry Bohun, kendisi ve şövalyelerinin hayatlarını kurtaran bu Müslüman gence **minnet duyacağı** yerde, kin ve hasetle bakıyordu.”(s.120)

“Yalnız Lord değil, çadırdaki diğer İngilizler de, Kral’ın bu asabi gezişlerinin, çadırı arşınlamalarının ardından büyük öfke nöbetinin geleceğini ve Kral’ın **zapt edilmez** kızgınlığının ancak kanla dinebileceğini düşündüler.”(s.121)

“Ve korkusuzca dimdik duran Müslüman gençlere, artık ölmüş insan **gözüyle baktılar.**”(s.121)

“Kral Rişar, Edit’in bu sözleri, üzerine **kendisini tuttu.**”(s.121)

“Sonunda **aklına gelen** bir fikirle, olduğu yerde durdu.”(s.121)

“Cesaretinize **hayran oldum** yiğit!”(s.122)

“Ama çadırımda **gösterdiğiniz** bu **cesareti** cenk meydanında gösterebilir miydiniz?”(s.122)

“Şövalyelerinizin çoğu yeşil sancağımın altında benim cesaretimi görmüşlerdir sanırım; eğer **sağ kalmış** olanları olmuşa majesteleri!”(s.122)

“Kral Rişar, bu gence büyük **hayranlık duymaktan kendini alamadı.**”(s.122)

“Çünkü bu Müslüman genç, Kral’a açıkça **meydan okuyordu.**”(s.123)

“Ama çadırdaki herkes bu Müslüman yiğide **hayranlık da duymuştu.**”(s.123)

“Çünkü o, İngiliz şövalyeleri arasında **isim yapmış** biriydi ve altın mahmuz sahibi bir şövalyeydi.”(s.123)

“**Cesaretinizi**, yakında yapacağımız bir müsabakada **göstermenizden** sevinç duyacağım.”(s.123)

“**Göndereceğiniz haberi**, sabırsızlıkla bekleyeceğim.”(s.123)

“Beni kurtarışınız ve bana davranışınız hiçbir zaman **aklımdan çıkmayacak.**”(s.124)

“Kral ve maiyeti çadırdan çıkarken, atını süren Turanşah ve yanındaki yiğitler, İngiliz erleri arasından **ok gibi** ileri **fırlamışlardı.**”(s.124)

“**Hayran olunacak** bir şövalye, diye mırıldandı.”(s.124)

“Nedimeler de içeri girerek, yatağın başucunda **diz çöküp** kaygılı gözlerle leydiye baktılar.”(s.125)

“En genç nedime **diz çöktükten** sonra, dışarı çıktı.” (s.125)

“Muhafız **diz çökerek** Leydi Edit’i selamladı ve emrini bekledi.”(s.126)

“Zaman geçtikçe Leydi Edit, sabırsızlanıyor ve **yerinde duramıyordu.**”(s.126)

“Muhafız **diz çöktü.**” (s.126)

“Emriniz **yerine getirilmiştir** efendimiz, dedi.”(s.126)

“Beni kurtaran ve **kılma dokunmadan** buraya getiren de bir Müslümandı.”(s.126)

“Akka’nın sizin **elinize geçtiğinden** beri.”(s.127)

“Sizin şerefınızı rencide edecek ya da gururunuzda **zarar verebilecek** sorular olmayacak bunlar.”(s.127)

“Hem denizden hem de karadan yapılan kuşatma sonunda şehirde çıkan kıtlık, **elimizi kolumuz bağladı** ve sonunda sultanımızın da müsaadesiyle teslim olmak **zorunda kaldı.**”(s.127 - 128)

“Az önceki huzursuzluğu gitmiş, bunun **yerini** bir ferahlık **almıştı.**”(s.128)

“Bunu **hak edecek** bir şey yapmış değilim ki?”(s.129)

“Sen, daha fazlasını bile **hak ettin,** yiğit!”(s.129)

“Kudüs önlerinde karşılıklı olarak iki ordu **yer almış.**”(s.130)

“Kral Rişar, **gözlerini** Haçlı kuvvetleri üzerinde **gezdirdikten** sonra, Filip Ogüst ve Dük Leopold’a baktı.”(s.130)

“Dük Leopold, **gözlerini** Rişar’dan **kaçırarak,** ilerilere baktı.”(s.130)

“Rişar’a **duyduğu kin** her hareketinden anlaşılıyordu.”(s.130)

“Uğradığı hakareti bir türlü unutamamıştı ve İngiliz Kral’ından bunun **hesabını soramamanın** ezikliğini ve üzüntüsünü duyuyordu.”(s.130)

“Fransız şövalyeleri **yerlerinde duramıyorlar** Kral’ım!”(s.131)

“İngilizlerle yaptığımız bir çarpışma sırasında sekiz İngiliz şövalyesinin karşısına tek başıma çıkmak **cesaretini gösterdim** ve üçünü öldürerek beşini de kaçırdım diyerek kendisini övdü.”(s.132)

“İki ordunun içinde bu konuşmalar olurken, Müslüman ve Haçlı savaşçılar, atlarını sürerek **karşı karşıya geldi.**”(s.132)

“Bizim bölgemiz savaşçılığı ile **ün yapmış** bir yerdir.”(s.132)

“Kılıcımın ve topuzumun **yere seremeyeceği** şövalye ile karşılaşmadım bugüne kadar.”(s.132)

“Oysa onlar cenk meydanlarında kendilerini överek, karşılarındakinin **gözünü korkutmak** isterdi.”(s.133)

“Ömer, üzerine gelen Marsel’e baktı ve ustalıkla atını yavaşça yana kaydırarak, Marsel’in yanından geçmesine **müsaade etti**.”(s.133 - 134)

“Marsel’in **yaptığı** bir **hamleyi** savuştururken birden topuzunu Marsel’in omzuna savurdu.”(s.134)

“Söyle bana şövalye, **sözünün eri** misin?”(s.134)

“Sözüme **sadık kalacağım**.”(s.134)

“Yiğit Jan’ın akıbeti daha da **kötü olmuştu**.”(s.135)

“İslam ordusundaki hareket ve yanında bulunan Fransız Kralı Filip Ogüst’ün **bıyık altından** gülmesi, Leopold’un da “İngiliz şövalyelerine diyecek yokmuş doğrusu! Müslümanlar karşısında **kaçacak delik arıyorlar!**” diyerek kahkahalar atması, bu kızgınlığının tuzu biberi oldu.”(s.136)

“Hristiyanların **öcünü çıkartmak** için işte size fırsat!”(s.136)

“Dük doğru söylüyor Kral’ım, diye **söze karıştı**.”(s.136)

“Merkezde, Templar şövalyeleri, Hospitaller ve İngilizler **yer almıştı**.”(s.136)

“İngiliz, Fransız ve Alman kuvvetleri de onlara **ayak uydurmaya** çalıştılar.”(s.137)

“Kılıçların yüzleri ve çelik miğferler **gözleri kamaştırıyordu**.”(s.137)

“Haçlıların **harekete geçtiğini** gören İslam ordusunda da bir dalgalanma görüldü.”(s.137)

“Onları durduralım, bu uğurda ya gazi ya da **şehit olalım**.”(s.138)

“Sultan Selahaddin konuşmasını bitirince, tek bir ağızdan **tekbir getirmeye** başladılar.”(s.138)

“Onlara katılan binlerce gazinin bir anda **tekbir getirmesi, yeri göğü inletmeye** başladı.”(s.138)

“ Savaş **kokusu almış** atlar, yeri hiddetle dövüp sabırsızca kişniyordu.”(s.138)

“Gerçi, zırhları parçalamak **mümkün olmuyordu** ama vuruşun tesiriyle şövalyeler tepetaklak oluyordu.”(s.139)

“İki taraf da, güçlerinin sonuna kadar **ellerinden geleni yapıyordu.**”(s.139)

“Hatta bu hızlı gidişin sonunda Müslümanlardan bazıları Haçlı karargahına kadar ulaşmış ve Kral Aslan Yürekli Rişar, Fransız Kralı Filip Ogüst ve Avusturya Dükü Leopold ile **burun buruna gelmişlerdi.**”(s.139)

“Fransız Kral’ının yüzü korkudan **bembeyaz olurken,** Kral Rişar ile Dük Leopold, kılıçlarına el attı.”(s.139)

“Krallar ve dük, korku ile yapılan çarpışmaları seyrediyor ve Müslümanların kahramanlığı karşısında **hayretler içinde kalıyordu.**”(s.139)

“Rişar, büyümüş gözlerle bu mücadeleyi seyrederken, Müslümanlara **duyduğu hayranlığı** daha da artıyordu.”(s.139)

“Oysa o İngiltere’deyken, Müslümanları ot gibi biçeceğini, İngiliz şövalyelerinin Müslümanları birbiri ardı sıra **yerlere sereceğinin hayalini kurmuştu.**”(s.139)

“Bu boru sesi, Kral’ın tehlikede olduğunu **haber veren** bir işaretti.”(s.140)

“İngiliz ordusunun arkasındaki şövalyeler, o savaş gürültüsü arasında bu boru sesini işitince, derhal **geri döndüler.**”(s.140)

“Fransız ve Alman kuvvetlerinden de, daha önceden görevlendirilmiş şövalyelerin kral ve dükün **yardımına koştukları** görüldü.”(s.140)

“Önlerine kral ve dükü korumak için **silahlarını çekmiş** özel kuvvetler ve arkalarından gelerek saldırıya geçmiş olan şövalyeler...”(s.140)

““Allah! Allah!” nidaları, kralları, dükü ve şövalyeleri **iliklerine kadar** titretti.”(s.141)

“**Pusuya düşürülmüş** veya düşmanlar tarafından **dört bir tarafından** sıkıştırılmış aslanlar gibi kükreyen gaziler, **tekbirler getirerek,** Haçlı şövalyeleri üzerine yeni bir **hamle yaptılar.**”(s.141)

“Hassa kuvvetlerini teşkil eden şövalyelerin bir kısmı **yere serilirken** Rişar, Filip Ogüst ve Leopold, korku ile titredi.”(s.141)

“Çünkü o kadar ünlü şövalyenin bu önleyemediği yiğitleri kendilerinin önlemeleri **mümkün olamazdı.**”(s.141)

“Ölen şövalyelerin yerlerine yenileri gelirken, **şehit olan** gazilerin yerine bir tane bile gelmesi mümkün değildi.”(s.141)

“On beş kadar gazi, krallara, düke ve şövalyelere ecel **terleri döktürmüştü.**”(s.141)

“**Şehit olmuş** on beş Müslüman gaziye karşılık yerde, yüz elli şövalye ölüsü yatıyordu.”(s.141)

“Müslümanları yenmeleri ya da **yok etmeleri** mümkün değildi.”(s.141)

“Bir avuç gazi, iki yüz elli şövalyeyi haklarken, hangi düşünce ile Kudüs’ü **ele geçirmeye** çalışıyorlardı.”(s.141)

“Ogün **hava kararırken**, savaşa **son verildi.**”(s.142)

“Fransa Kralı Filip Ogüst ile Avusturya Dükü Leopold, Kudüs’ün **ele geçirilmesinin mümkün olamayacağını** söyleyerek, ordularını alıp ülkelerine hareket etmişlerdi.”(s.143)

“Dük Leopold’un dönüşünün bir sebebi de, Kral Rişar ile **arasının iyice açılmış** olmasıydı.”(s.143)

“Yapılacak bir çarpışmada İngilizler belki de Almanların hepsini **kılıçtan geçirebilirdi.**”(s.144)

“Dük, bu bakımdan, Fransa kralının Kudüs önlerinden ayrılmasını bir **fırsat bilmişti.**”(s.144)

“Onun gitmesiyle İngilizlerle Fransızlar arasında kısa bir zaman sonra büyük bir patırtının çıkması **anmeselesi** olabilirdi.”(s.144)

“İşte bunu düşünen Leopold, Fransızların gitmesini ganimet bilip, ordusunu **geri dönüşe** geçirmişti.”(s.144)

“Ama bütün gayretlerine rağmen Kudüs’e girmeleri **mümkün olmuyordu.**”(s.144)

“Ama o güne kadar bunu becerebilecek bir babayiğit **ortaya çıkmamıştı.**”(s.144)

“**Sinirleri iyice gerilmiş** olan İngilizler **birbirine giriyor** ve kavga ediyorlardı.”(s.144 - 145)

“Bu ne güzel bir **öç alma** olurdu.”(s.145)

“Rişar, Edit’in sırrını öğrenmişti, öğrenmişti ama **ağız da bir karış açık kalmıştı.**”(s.145)

“Ah, şimdi karşısında olsaydı da, yaptığı o hareketin **cezasını verseydi**.”(s.145)

“Rişar, sınırlar yine çadırın içini arşınlarken, birden **gözleri parladı**.”(s.145)

“Neden bu Müslüman genci, tertip edeceği bir savaş oyununda **yok ettirmiyordu**”(s.145)

“Öyle bir şövalye seçmeliydi ki, Turanşah’ı, Edit karşısında **rezil etmeliydi**.”(s.146)

“Aslan Yürekli Rişar, **aklına gelen** bu fikri çok beğendi.”(s.146)

“Bir hafta sonra yapacağımız bir savaş oyununda sizin yığıtliğinizi ispatlama **fırsatı veriyor**, sizi İngiliz karargahına **davet ediyorum**.”(s.146)

“Templar ve Hospital şövalyelerinin ileri gelenleri de, kralın ve diğer İngiliz asillerinin yanlarında **yerlerini almıştı**.”(s.147)

“Haçlılık ruhuyla hareket eden bu kişiler, Müslümanlara **gözdağı vermek** ve onları büyük **zarara uğratmak** düşüncesindeydiler.”(s.147)

“Kraliçe bu sefer gelemediği için kralın tahtının yanındaki bir ikinci tahtta da, Prens Edit, **göz alıcı** güzelliği içinde oturuyordu.”(s.148)

“Rişar ve Edit’in çevresinde parlak ve **göz alıcı** uniformalar içinde hizmetkarlar, silahtarlar ve koruyucular bekliyordu.”(s.148)

“Bize **adım attırmayan** adamlar bunlar mı?”(s.148)

“Düşüncesi, herkesin **aklından geçmekteydi**.”(s.148)

“Her birinin hizmetkarı, efendisinin yanında **yer almış**, yerlerinde eşinen atları okşayarak, severek sakinleştiriyordu.”(s.148)

“Savaş oyunlarının yapılacağı yerin hazırlanmasını **üzerine almış** olan lord, herkesin merakla çarpışmaları beklediğini görünce, yanındaki iki atlı ile alanda bir tur attı.”(s.148)

“Ama Müslümanların ciddi ve vakur hallerinden **içlerinden** ne **geçtiği** anlaşılmıyordu.”(s.149)

“Daha önceden, Müslüman cenkçilere de duyurulduğu üzere, **karşı karşıya gelen** rakipler, yapacakları çarpışmanın öldürünceye kadar mı, yoksa yere devirdiği rakibinin bu durumunu yeterli bulup, çarpışmayı durdurmasıyla mı biteceği kararlaştırılacaktı.”(s.149)

“Lord ve iki papaz şövalyenin dışında, alanda görevli olan tellallar da, **alınan** bu **kararı** oradakilere ilan edeceklerdi.”(s.149)

“Alkışlayanlar, bağırانlar, **yerlerinden fırlayıp** haykıranlar sesleri ve gürültüleri ile etrafı inlettiler.”(s.150)

“Müslüman cenkçiler ise, sadece çelikten, örme göğüs zırhlarını takınmış; **başlarına** da birer miğfer **geçirmişti.**”(s.150)

“İki taraf da, cenk **vaziyeti aldı.**”(s.151)

“Bizleri **davet eden** sizlersiniz.”(s.151)

“Haydi bakalım cenkçiler, meydan sizin, diyerek **aradan çekilirken,** Müslümanlar, alanın bir ucuna, Haçlı şövalyeleri de karşı uca doğru atlarını sürdüler.”(s.151)

“Aynı zamanda bu durum, **utanç vericiydi.**”(s.152)

“Konuşan seyirciler, bu düşünün bir şanssızlık olduğunu **ileri sürerken, gözlerini** de Müslümanlardan **ayırmıyordu.**”(s.152)

“Tepe taklak yere yuvarlanan Tempların az önce **atmış** olduğu **çığlığa** benzer başka bir sesle, şövalyenin yerde debelenip, hareketsiz kaldığı görüldü.”(s.153)

“**Ayağa kalk** Templar!”(s.153)

“Meryem adına **ayağa kalk!**”(s.153)

“Ama Müslüman gencin, hiç **harekete geçmediği** görüldü.”(s.153)

“Bu ses bir uğultu **halini aldı.**”(s.154)

“İkinci şövalye de, **yere serilmişti.**”(s.154)

“Kral Rişar öfkesinden **kıpkırmızı kesildi.**”(s.154)

“Majesteleri, şövalyelerimizin **öcünü almamızamüsaade eder** misiniz?”(s.154)

“Şimdi çıkaracağım şövalye, onlardan bunun **acısını** kat kat **çıkacaktır,** diye konuştu.”(s.154)

““Şimdi **işini bitiririz**” diye düşündü.” (s.154)

“Meydanda kalmış olan kardeşlerinin **öcünü almak** için sabırsızlanan yiğit şövalyelerim, kendilerinin çarpışmaya sokulmamasına çok kırılırlar, diye **söze karıştı.**”(s.155)

“Savaş alanına yeni gelen iki atlıdan birini gören Edit’in yüzü heyecandan **kıpkırmızı kesildi.**”(s.155)

Ama az sonra rahat bir **nefes aldı.**”(s.155)

“Edit’in sevinçten **gözleri yaşardı.**”(s.155)

“Turanşah, rakibinin usta bir silahşor olduğunu **fark etmişti.**”(s.156)

“Müslüman yiğitlerden biri **şehit düşmüştü.**”(s.156)

“Ama ikisi rakiplerini tepeledikten sonra, arkadaşlarını şehit edenin **karşısına dikilmişti.**”(s.156)

“Müslüman yiğitlerden sadece biri onun **karşısına dikildi.**”(s.156)

“Savurduğu darbe ile önce çıkan Hospitaller bu hatasını pek pahalıya ödemek **zorunda kaldı.**”(s.157)

“Müslüman yiğidin sırtına indirdiği darbe, dünyayı ona **zindan etti.**”(s.157)

“Topuzunu savuran Templar, **kendisini toparlayamadan,** Turanşah’ın indirdiği topuzun **altında kaldı,**”(s.157)

“Edit’in yüzü **kıpkırmızı kesildi.**”(s.158)

“Oturduğu yerde, koltuğun kenarlarını **farkında olmadan** sıkmaya başladı.”(s.158)

“Edit’in içinde kopanbu fırtınaları yanındakilerin hiçbiri **fark edememişti.**”(s.158)

“Sadece Essex Lordu Henry Bohum, Edit’in bu durumunu seven bir erkeğin kıskanç gözleriyle **fark etmişti.**”(s.158)

“Hele Edit’in **kıpkırmızı kesilmesi,** Turanşah’a bakışları **gözünden kaçmamıştı.**”(s.159)

“Müslümanlara **duyduğu o anlamsız kine,** sevdiği kızı elinden almış rakibe **duyulan kin** de eklendi.”(s.159)

“**Kendini tutamayarak** hızla **ayağa kalktı.**”(s.159)

“Belki de, lordun **içinden geçenleri,** onun kıskançlığını anladı.”(s.159)

“Bir İngiliz şövalyesine **meydan okumanın** ne olduğunu anlasın.”(s.160)

“ “Baş üstüne!” diyerek, kendisine **yol vermek** için kenara çekilen ya da oturdukları yerde dizlerini geri çeken kalabalığın arasından geçerek, aşağıya indi.”(s.160)

“Çalınan bir boru, cenk meydanındaki silahşöre **meydan okuyan** bir şövalyenin geleceğini **haber verdi.**”(s.160)

“Aşağıya inmiş ve oradaki bir çadırda hazırlanmaya başlamış olan Henry Bohun, heyecan ve kinden **yerinde duramıyordu.**”(s.160)

“Edit’in **gözleri önünde** onu **paçavraya çevireceğim.**”(s.160)

“**Görecek gününü** o sarazen.”(s.160)

“Zırhlarını kuşanan lord, ardından miğferini de **başına geçirdi.**”(s.160)

“Bu gözlerden **öç alma** isteği bir alev gibi fişkırmaktaydı.”(s.160)

“Parçala onu Henry, **göreyim seni,** diye haykırmaya başlamıştı.”(s.161)

“Lordlar, dükler, kontlar, şövalyeler avaz avaz bağırıyor, Müslüman cenkçiyi **yok etmesi** için onu **teşvik ediyordu.**”(s.161)

“Edit hem Hristiyanların bu çirkin hareketlerinden **utanç duyuyor** hem de Henry Bohun’un Turanşah’ı öldürebileceğini düşünerek büyük üzüntü duyuyordu.”(s.161)

“ “Şimdi de, Allah’a sığınarak **yolakoyulalım** leydi!” deyişi **aklına geldi.**”(s.162)

“Onun bu sözleri üzerine Turanşah gülümsedi, hiç **sesini çıkarmadı.**”(s.163)

“Biz Müslümanların dilinden dua **eksik olmaz.**”(s.163)

“Sabahki **yerini alırken** güneşe son bir defa bak.”(s.163)

“Onun için böyle **kehanetlerde bulunup** da sonra mahcup olmayın!”(s.163)

“Edit karşısında o Müslümanı **yere sereceğini** sanırken, ya kendisi **yere serilirse** ne olurdu.”(s.164)

“Sahanın bir ucuna varınca, atını durdurup, geri döndüren Lord Henry Bohun, **kafasından** bu korkunç düşünceyi **atmak** için başını salladı.”(s.164)

“Duyduğu boru sesi üzerine de, hayal ettiği zafere biran evvel kavuşabilmek için atını hırsıyla mahmuzlayarak **ileri atıldı.**”(s.164)

“Lord Henry Bohun’un mızrağı kırılmış ve aldığı darbe yüzünden **yere yıkılacak** gibi olmuştu.”(s.165)

“Ama binicilikteki maharetinden dolayı yere düşmemiş, dizgin ve mahmuz yardımıyla atının idaresini tekrar **ele geçirebilmişti.**”(s.165)

“Şahlanan atlarını teskin eden iki binici, ateş saçan gözlerle birbirlerine baktıktan sonra, yine atlarını **ileri sürdüler.**”(s.165)

“Bu dövüş sırasında Kral Rişar, heyecandan **yerinde duramamıştı.**”(s.165)

“Turanşah’ın göğsüne gelen mızrakla kalbinin delinip, orada **yere serileceğini** ummuştu.”(s.165)

“Turanşah’ın bu hareketi pek çok kişinin onu beğenmesine, istemeseler de ona **hayran olmalarına** sebep olmuştu.”(s.165 - 166)

“Edit ise sevinçten **çığlık atacak** gibiydi.”(s.166)

“Henry Bohun gibi namlı bir şövalyenin darbesini **boşa çıkarmak** ve üstelik ona ecel **terleri döktürmek?**”(s.166)

“Demek **gönlünü verdiği** yiğit, her bakımdan mükemmeldi.”(s.166)

“Lord Henry Bohun, bu defa da düşmanının göğsünü **hedef almıştı.**”(s.166)

“Kral Rişar heyecandan **yerinden fırladı.**”(s.167)

“Heyecanlandığı zaman kızaran yüzü, bu defa, aksine **bembeyaz kesilmişti.**”(s.167)

“Lordlar, Templar ve Hospitaller şövalyeleri de, **yerlerinden fırlamış** ve üzüntülü çığlıklarını tutamamışlardı.”(s.167)

“O esnada, Lord Hery Bohun kendini düşmüş olan attan kurtarıp **kılıcını çekti.**”(s.167)

“Uğradığı utançtan ve kralın heyecanla yerinden kalkmasından ve hele Edit’in karşısında bu duruma düşmüş olmaktan, **deliye dönmüştü.**”(s.167)

“O da, **kılıcını çekti.**”(s.167)

“Kral Rişar, Turanşah’a **hayran olmuştu.**”(s.168)

“Kısa bir zaman önce, onu öldürtmek için **planlar kurmuş** olan Rişar, ona **hayranlık duymaya** başlamıştı.”(s.168)

“Hem, Kudüs’ü **ele geçirmeleri** de mümkün değildi.”(s.168)

“Bu evlilik, Müslümanlarla aralarında bir yakınlık, bir dostluk **meydana getirmez** miydi?”(s.168)

“Kral Rişar bu düşüncelerde iken **gözlerini dört açtıran** bir hadise oldu.”(s.168)

“Lordun savurduğu kılıç, Turanşah’ın başını eğmesiyle, üzerinden aşır giderken, Lord **kendini toparlayamadan** Müslüman yiğidin bir panter gibi zıpladığı görüldü.”(s.168)

“Lord sendelerken, ikinci bir darbe onun külçe gibiyere **yıkılmasına** sebep oldu.”(s.168)

“Artık Lord Henry Bohun, Turanşah’ın **insafına kalmıştı.**”(s.169)

“Önce birkaç alkış sesi ardından da bir **alkış tufanı koptu.**”(s.169)

“Bütün Haçlılar, **kalplerini kazanmış** olan bu Müslüman yiğidi alkışlamaya başladılar.”(s.169)

“Bu savaş oyunları, bir gerçeği **ortaya koymuştu.**”(s.170)

“Kral Rişar, Kudüs’ü Müslümanların **elinden almanın mümkün olmadığını** anlamıştı.”(s.170)

“Sonunda **aklına gelen** bir fikirle **yüzü güldü.**”(s.170)

“Çünkü Haçlı askerlerinin **moralleri** de oldukça **bozulmuştu.**”(s.170)

“Sultan Selahaddin, yapılan teklifi **geri çevirmedi.**”(s.170)

“Ayrıca, Hristiyanların, Kudüs’ü serbestçe **ziyaret etmeleri** de antlaşmada **yer aldı.**”(s.171)

“Oysa zaten Müslümanlar, Hristiyanların Kudüs’ü **ziyaret etmelerine** izin veriyordu.”(s.171)

“Böylece, yine görünüşü kurtarıyor ve **bir taşla iki kuş vurmak** yoluna gidiyordu.”(s.171)

“Kudüs, Hilal uğruna **can vermekten** çekinmeyen Müslümanlardan **geri alınamamıştı** ama “Kudüs Kralı” unvanı, Haçlılar arasında devam etmişti.”(s.171)

“Kral Rişar, Kudüs’ü **geri almasının mümkün olmadığını** anlayınca Müslümanlarla barış yaptı.”(s.171)

“Kız kardeşini evlendirdikten sonra, “Filistin’e Elveda” deyip, **denize açıldı.**”(s.171)

Benzetme

Romanda kırk kez benzetme kullanılmıştır. En sık kullanılan benzetme, üç kez kullanılan “destan kahramanı gibi”dir. Bu benzetme Selahaddin Eyyubi, Turanşah ve

savaşan askerler için kullanılmıştır. Romandaki benzetmeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Şövalye Jan, **bir heykel gibi** duruyor ve neler hissettiği yüzünden anlaşılmıyordu.”(s.13)

“İslam kuvvetleri **bir kasırğa gibi** ilerliyordu.”(s.19)

“Çünkü bu zırhlı Haçlı şövalyeleri yan yana gelerek **çelik bir duvar gibi** savaşa girdiklerinde, kimse karşılarında duramaz.”(s.21)

“O cesur şövalyeler, savaşta bazen eğilip hafif mızrağını ileri uzatıp düşmana **atmaca gibi** saldıran o kavgacı silahşörler, bu durumda ne yapacaklarını şaşırdılar.”(s.22)

“Selahaddin, yine **bir destan kahramanı gibi** çarpışıyordu.”(s.23)

“Bu sözler, Marsel’in **başına inmiş birer topuz gibi** geldi.”(s.41)

“Limana giden yol renk renk **renkçiçek gibi** elbiseler giymiş kadınlarla ve kızlarla doluydu.”(s.51)

“Kalabalıktaki **o deniz uğultusunu andıran uğultuyavaş** yavaş kesildi ve meraklı başlar Kral’ın geçeceği yola döndü.”(s.51)

“Kraliçenin üzerinde **altın ipeklerle işlenmiş güneş gibi** parlayan bir pelerin vardı.”(s.52)

“Üstelik bu savaşçıdan ziyade, **bir alime benziyordu.**”(s.59)

“İngiliz, Fransız, Alman, Çek ve diğer Hristiyan şövalyeler **tek bir vücut gibi** papazlara bakıyor; onların kutsamasıyla kendilerinden geçiyordu.”(s.69)

“Gelen hekimler, **kokuşmuş bir bataklığın saçtığı zehirler gibi** zehirli kokular yayan bu savaş meydanının hemen terk edilmesini istediler.”(s.73 - 74)

“Haçlılar, yine sevinç içinde Akka önlerine üşüştüler; **aynen bir çekirge sürüsü gibi...**”(s.74)

“Gazilerin önünden **çılginlar gibi** uluyarak kaçmaya başladılar.”(s.78)

“İslam’ın kılıcı **bir intikam gibi** inmiş, pek çoğunu öbür dünyaya yollamıştı.”(s.78)

“Müslümanlar önünden **korkak çocuklar gibi** kaçtık, diyor da, başka bir şey demiyordu.”(s.81)

“Şehrin önu **kum gibi** kaynayan Haçlılarla dolmuştu.”(s.83)

“Bronzlaşmış çehresinde, hafifçe görülen dişleri **inci gibi** parlıyordu.”(s.97)

“Çadırın dışında endişeli endişeli duran lordlar, üzüntü ile birbirlerinin yüzüne bakarken, Lord Henry Bohun, **bir cenazeden geliyormuşçasına** yavaş yavaş yürüdü.”(s.106 - 107)

“Ne olduğunu anlayamadan leydinin yanımızdan **kuş gibi** uzaklaştığını fark edebildik.”(s.107)

“Kral ve maiyeti çadırdan çıkarken, atını süren Turanşah ve yanındaki yiğitler, İngiliz erleri arasından **ok gibi** ileri fırlamışlardı.”(s.124)

“Çadır, gümüşten büyük bir şamdanla aydınlatılmış olduğundan, içerisi **gündüz gibiydi.**”(s.126)

“İki İngiliz şövalyesi, karşılıklarına çıkan iki Müslüman yiğit karşısında **acemi çocuklar gibi** kaldılar.”(s.135)

“Çok iyi ve mükemmel şehirde işlenmiş zırhlar, her bir atlıyı, **hareketli bir çelik kale haline koymuştu.**”(s.137)

“Bir anda **gök gürültüsü gibi** korkunç bir gürleme duyuldu.”(s.138)

“Binlerce atın toynakları, sert toprağı **davul tokmakları gibi** dövmeye başladı.”(s.138)

“Güneşin keskin ışıklarını yansıtan mızraklarının sivri uçları **mumlar gibi** parlıyordu.”(s.137)

“Ve her bir gazi, **destan kahramanları gibi** çarpışıyordu.”(s.139)

“Oysa o İngiltere’deyken, Müslümanları **ot gibi** biçeceğini, İngiliz şövalyelerinin Müslümanları birbiri ardı sıra yerlere sereceğinin hayalini kurmuştu.”(s.139)

“Barışta **kuzu gibi** görünüyordu ama savaş esnasında **aslan** oluyorlardı.”(s.140)

“Pusuya düşürülmüş veya düşmanlar tarafından dört bir tarafından **sıkıştırılmış aslanlar gibi** kükreyen gaziler, tekbirler getirerek, Haçlı şövalyeleri üzerine yeni bir hamle yaptılar.”(s.141)

“Duyulan bir çelik sesinin ardından, şövalye **bir kütük gibi** yere devrildi.”(s.154)

“Turanşah, atının üzerinde **bir destan kahramanı gibi** duruyordu.”(s.155)

“**Sarhoş gibiydi.**”(s.159)

“Bu gözlerden öç alma isteği **bir alev gibi** fişkırmaktaydı.”(s.160)

“Uğradığı utançtan ve kralın heyecanla yerinden kalkmasından ve hele Edit’in karşısında bu duruma düşmüş olmaktan, **deliye dönmüştü.**”(s.167)

“Lordun savurduğu kılıç, Turanşah’ın başını eğmesiyle, üzerinden aşır giderken, Lord kendini toparlayamadan Müslüman yiğidin bir **panter gibi** zıpladığı görüldü.”(s.168)

“Ve Turanşah’ın kalkıp inen kılıcının tersi, Lordun tam boynuna **bir tırpan gibi** indi.”(s.168)

“Lord sendelerken, ikinci bir darbe onun **külçe gibi** yere yıkılmasına sebep oldu.”(s.168)

İkileme

Romanda ikilemeler, yüz yirmi kez kullanılmıştır. En çok kullanılan ikileme türü, kırk bir kez kullanılan, aynı kelimenin tekrarı ile yapılan (yavaş yavaş, ağır ağır vb.) ikilemedir. En çok kullanılan ikileme ise dokuz kez kullanılan “yavaş yavaş”tır. Romanda bulunan ikilemeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Benden mutlu kimse yoktur burada, diye **kendi kendine** söylendi.”(s.6)

“Babasının gözetimi altındaki bu küçük çocuk, **kılıç kalkan** kullanmasını öğrenip, çeşitli jimnastik hareketleriyle vücudunu geliştiriyor.”(s.6 - 7)

“**Okuma yazma** ve din derslerini de unutma!”(s.7)

“Unutur muyum, **okuma yazma** dersleri de alıyor.”(s.7)

“Geceyi vicdanıyla **baş başa** geçiren şövalye adayını ertesi gün, onu yetiştiren gelip alır ve yıkanmaya götürür.”(s.10)

“Selahaddin’in şöhreti **günden güne** artmaya başladı.”(s.17)

“Müslümanlar, bu yiğit şövalyelerimizi **üst üste** yığıp geçtiler.”(s.20)

“Gözleri bile görünmeyecek şekilde **tepeden tırnağa** zırhlara bürünmüş şövalyelere baktığım zaman içim taşıtı; öyle bir orduda bulunmaktan gurur duydum.”(s.21)

“Çünkü bu zırhlı Haçlı şövalyeleri **yan yana** gelerek çelik bir duvar gibi savaşa girdiklerinde, kimse karşılarında duramaz.”(s.21)

“Öldürür, devirir ve **çiğner geçerlerdi**.”(s.21)

“Bizim, **tepeden tırnağa** zırhlara bürüneceğimizi tahmin ettiğinden, erlerini geriye, yüksekçe bir yere yerleştirmiş.”(s.22)

“Biz oraya, yakıcı güneş altında tırmanırken **kan ter** içinde kaldık.”(s.22)

“Selahaddin ve Müslümanlar, ne kadar yiğit **olurlarsa olsunlar**, bizim şanlı şövalyelerimiz karşısında birer hiçtirler!”(s.23)

“Otuz yaşlarında olan bu genç şövalye, **iri yarı** biriydi.”(s.24)

“Korkak **olup olmadığımı** isteyen herkese karşı şu cenk meydanında ispatlamaya hazırım.”(s.24)

“Burada herkesi gözü önünde, seninle **teke tek** çarpışacağım.”(s.25)

“O, belirli **yedi sekiz** şövalyeye kemer takıp, kılıcı ile boyunlarını yaraladıktan sonra, yanındaki büyük senyörler, Kral’ın verdiği yetkileri kullanarak, şövalye adaylarına kemer takmaya devam edecekti.”(s.28)

“Bu sesler, **yavaş yavaş**, sokaktaki herkesin gürültüyü kesmesini de sağladı.”(s.29)

“**Delik deşik** bir kulübe...”(s.29)

“Kral Filip, **ağır ağır** yerinden kalktı.”(s.30)

“Kudüs’ün Sarazenlerin eline geçtiğini duymakla, kanımızın **alev alev** yandığını ve o kutsal yurdu kurtarmak için hiçbir Fransız’ın, hayatını ortaya koymaktan çekinmeyeceğini biliyorum.”(s.32)

“**Bildim bileli**, o kendi konağında yaşar.”(s.37)

“Pencerenin önüne çekerek, Marsel’in yüzüne **dikkatli dikkatli** baktı:” (s.40)

“Ama nerede gerçek şövalye, diye **kendi kendine** konuştu.”(s.40)

“Bak, sana bazı şeyleri anlatayım da, söylediklerimin doğru **olup olmadığı** hakkında sen karar ver yavrum.”(s.42)

“Kim ne **derse desin**, ben doğru bildiğim şeyleri ölünceye kadar söylemekten çekinmeyeceğim.”(s.42)

“Marsel, başını **ağır ağır** kaldırarak dedesine baktı.”(s.45)

“**Allak bullak** oldum büyükbaba, diye söylendi.”(s.45)

“Şövalye Marsel’in kalkanını ve miğferini taşıyan Viktor da, **ara sıra** soran gözlerle Franklen Babaya bakıyor ve onun “Bilmem!” dercesine yaptığı işaret üzerine başını öne eğiyordu.”(s.46)

“Üç aydan beri Haçlı Seferi için **harıl harıl** hazırlıklar yapılıyordu.”(s.49)

“Kılıçlar, baltalar, palalar, zırhlar, miğferler, oklar, yaylar ve bütün savaş teçhizatı **bir bir** elden geçiriliyordu.”(s.49)

“Papazlar **ev ev** dolaşıyor, cennet vaatleriyle halkı kandırma yoluna gidiyordu.”(s.49)

“Limana giden yol **renk renk** çiçek gibi elbiseler giymiş kadınlarla ve kızlarla doluydu.”(s.51)

“Saat sabahın onu olmuştu ki, **uzun uzun** öten borular, Kral’ın yola çıkmış olduğunu haber verdi.”(s.51)

“Kalabalıktaki o deniz uğultusunu andıran uğultu **yavaş yavaş** kesildi ve meraklı başlar Kral’ın geçeceği yola döndü.”(s.51)

“Nihayet bütün hazırlıklar bittikten sonra, kraliyet gemisinde öten borular, hareket işaretini verdi ve Kral’ın gemisi **yavaş yavaş** limandan uzaklaşmaya başladı.”(s.53)

“Açık olan başındaki saçlar, terden **yapış yapış** olmuştu.”(s.54)

“Selahaddin **şövalyeler şövalyesidir.**”(s.55)

“Şimdi her Templar şövalyesinin kanını, Selahaddin’i öldürmek arzusu **yakıp kavuruyor.**”(s.56)

“Koca Selahaddin’in, bu sade salonunda ve onun karşısında bulunmak, iri şövalyeyi **tepeden tırnağa** titretiyordu.”(s.58 – 59)

“O, Selahaddin’i **iri yarı**, vahşi suratlı bir kişi olarak düşünmüştü hep.”(s.59)

“Savaşta, şövalyeleri birbiri **ardı sıra** tepeleyen kişinin o olduğuna, onu tanımayan kimse dünyaya inanmazdı.”(s.59)

“Kral Rişar uzakta, zırhsız gördüğü Müslümanları bir vuruşta ezip, **çiğneyip geçebileceğini** düşünüyor ve kafasında bin bir hayal kuruyordu.”(s.69)

“Onları sadece İngiltere’de **şehir şehir, kasaba kasaba** dolaştırmakla kalmayacak, bütün Hristiyan ülkelerinde teşhir edecekti.”(s.70)

“Borucu, borusunu dudaklarına götürüp **acı acı** çaldı.”(s.70)

“Flamalar ve çatallı bayraklar dalgalanıyor, atlar **acı acı** kişniyordu.”(s.70)

“Arkada duran hafızların okuduğu fetih ayetleri arasında atlarını sürmeye başlayan gazilerin hep birden tekbir alması, **yeri göğü** inletmeye başladı.”(s.71)

“Başlarındaki çelik miğferler, güneş ışıklarında **yanıp sönüyor** ve başlarına nur inmiş gibi bir hava veriyordu.”(s.71)

“Haçlılara iyice yaklaşıncı gazilerin Allah! Allah! Sesleri **yeri göğü** tuttu.”(s.71)

“Topuzlar ve kılıçlar **kalkıp iniyor**, acı çığlıklar, haykırışlar, inlemeler, zafer çığlıkları duyuluyordu.”(s.71)

“Müslüman erlerin gayet mükemmel şekilde vurduğu topuz ve balta darbeleri, bu mağrur şövalyelerin hayatla bağlantılarını **koparıp atmıştı**.”(s.71)

“İki ordu savaşı bıraktığı zaman Haçlılar, **yarı yarıya** azalmış olduklarını gördüler.”(s.72)

“Hekimlerin itirazına rağmen Sultan Selahaddin, “düşmanın saldırısı devam ederken ağrılar yüzünden yatakta **çakılıp kalmasının** mümkün olmadığını” söyleyerek, yataktan kalktı.”(s.74 - 75)

“Çünkü yüzlerce Haçlının **kalkıp inen** baltaları, kütükler kesen testereleri, tahtaları, birbirine tutturmak için kullanılan çivileri, çakan çekiçleri, bir takım kulelerin yükselmesine sebep oldu.”(s.76)

“**Geceli gündüzlü** yaptıkları saldırılarla da, Akka’ya ulaşmaya çalışıyorlardı.”(s.77)

“Sultan Selahaddin, her sabah namazdan sonra ellerini gözlerine siper yapıp burçlarda sancağın **dalgalanıp dalgalanmadığına** bakarken, birden irkildi.”(s.77)

“Bayrak, sabah rüzgarında **nazlı nazlı** dalgalanıyordu.”(s.77)

“Yanan kulelerden **siyah siyah** noktalar aşağı düşüyor.”(s.77)

“**Öteye beriye** kaçışanlar görülüyor.”(s.77)

“Ne **istersen iste**.”(s.80)

“Humbaraların isabet aldığı kuleler, o yakılamaz sanılan kuleler **cayır cayır** yanmaya başladı.”(s.80)

“Kulelerdeki Haçlı şövalyeleri **birden bire** başlayan yangın karşısında ne yapacağını şaşırdılar.”(s.80)

“İngiliz şövalyelerini tehdit ederek, **bağırıp çağırarak** onları tehdit etmeye başladı.”(s.84)

“Şövalyelerin şaşkın bakışları arasında bayrağın sopasını, burçtaki taşlara **vura vura** kırdı ve Alman bayrağını ayaklarının altında çiğneyerek burçlardan aşağı **fırlatıp attı.**”(s.86)

“Ama kralın arkasından tırmanan Lord Henry Bohun ile üç İngiliz şövalyesi de kılıçlarını çekerek beklemeye başlayınca, Alman şövalyeleri **donup kaldılar.**”(s.86)

“Güneş ışığını yansıtan kumlar, parıltılarla **yanıp söniyordu.**”(s.87)

“Tepe, **hafif hafif** dalgalanarak kayıyordu.”(s.88)

“Uçan kumlar yüzleri kırbaçlıyor ve rastladığı engelleri boğmak için **üst üste** yığılıyordu.”(s.88 - 89)

“O **iri yarı** Kral Rişar’ın kalın ve gürültülü sesi ile kendilerini azarlayacağı ve belki de, kendilerini öldürebileceği düşüncesi, hepsini perişan etti.”(s.92)

“Leydi Edit, **birden bire** devenin üzerinden savrulduğunu fark etmesiyle, kendisini yakıcı kumlar arasında buldu.”(s.93)

“**Diri diri** kumlar arasında boğulma ihtimali vardı.”(s.93)

“Bu arada, vücudunu kavuran kum yığınlarından kurtulmak için, başı kayanın dibinde olmak üzere **zaman zaman** yer değiştiriyordu.”(s.93)

“**Dakikadan dakikaya** susuzluğu artıyor ve onu bunaltıyordu.”(s.94)

“Kim **olursan ol**, senin mertliğine ve dürüstlüğüne sığınıyorum.”(s.96)

“Şayet, buraya su doldurmak için gelmemiş olsaydınız, belki de kızgın kumlar arasında susuzluktan **ölüp gitmiştim.**”(s.98)

“Zira Haçlılar Maarra’ya **girer girmez**, kudurmuşçasına katliama ve yağmaya koyuldular.”(s.101)

“Çadırın dışında **endişeli endişeli** duran lordlar, üzüntü ile birbirlerinin yüzüne bakarken, Lord Henry Bohun, bir cenazeden geliyormuşçasına **yavaş yavaş** yürüdü.”(s.106 - 107)

“Diğer beş şövalye de, çadırın önünden ayrılmamaları emredilmiş olduğundan, Kral’ın sesini **duyar duymaz**, ölüme giden insanlar gibi boyunlarını bükerek çadırın kapısına yönelmişti.”(s.107)

“Fırtına **birden bire** bizi şaşırttı.”(s.107)

“Lord Henry Bohun ve şövalyeler, Kral’ı selamlayıp **geri geri** giderek çadırdan çıktılar.”(s.109)

“Kral, **yavaş yavaş** giydiği zırh gömleğini daha hızla giymeye başladı.”(s.113)

“Hem tavrını ve vakur halini hiç bozmadan, **eğilip bükülmeden...**”(s.119)

“Leydi Edit’in bu sesi, **asabi asabi** gezinen ve ne yapacağını düşünen Kral’ı birden durdurdu.”(s121)

“Turanşah’a baktı ve **ağır ağır** şu sözleri söyledi.”(s.121)

“Kral Rişar, **yavaş yavaş** Turanşah’a yaklaştı.”(s.123)

“Peşlerinden **uzun uzun** bakan Kral Rişar:” (s.124)

“Çadırına çekilerek yanındaki nedimleri uzaklaştırdıktan sonra **uzun uzun** ağladı.”(s.124)

“Leydi Edit için özel olarak yapılmış çadırda yanan mumlar, gece karanlığında çadırda **gidip gelen** bir takım karanlık gölgeleri, dışarıya aksettiriyordu.”(s.125)

“Bir aralık çadırın kapısı aralandı ve Leydi Edit, dışarı çıkıp gökyüzündeki yıldızlara **uzun uzun** baktı.”(s125)

“Hem denizden hem de karadan yapılan kuşatma sonunda şehirde çıkan kıtlık, **elimizi kolumuz** bağladı ve sonunda sultanımızın da müsaadesiyle teslim olmak zorunda kaldı.”(s.127 - 128)

“Gazilerin hepsi de **teke tek** yapılacak bu çarpışmaya katılmak için komutanlarının kendilerini seçmesini bekliyor ve hatta bazıları içlerinden dua bile ediyorlardı.”(s.131 - 132)

“**Aslanlar Aslanı** Nurettin!”(s.132)

“İki ordunun içinde bu konuşmalar olurken, Müslüman ve Haçlı savaşçılar, atlarını sürerek **karşı karşıya** geldi.”(s.132)

“İslam ordusundaki hareket ve yanında bulunan Fransız Kralı Filip Ogüst’ün bıyık altından gülmesi, Leopold’un da “İngiliz şövalyelerine diyecek yokmuş doğrusu! Müslümanlar karşısında kaçacak delik arıyorlar!” diyerek kahkahalar atması, bu kızgınlığının **tuzu biberi** oldu.”(s.136)

“Onlara katılan binlerce gazinin bir anda tekbir getirmesi, **yeri göğü** inletmeye başladı.”(s.138)

“**Yer gök** inlemeye başladı.”(s.138)

“Hatta bu hızlı gidişin sonunda Müslümanlardan bazıları Haçlı karargahına kadar ulaşmış ve Kral Aslan Yürekli Rişar, Fransız Kralı Filip Ogüst ve Avusturya Dükü Leopold ile **burun buruna** gelmişlerdi.”(s.139)

“Çünkü gaziler, Haçlı şövalyelerini birbiri **ardı sıra** atlarından yuvarlayıp **adım adım** hedeflerine ulaşmaya çalışıyordu.”(s.139)

“Oysa o İngiltere’deyken, Müslümanları ot gibi biçeceğini, İngiliz şövalyelerinin Müslümanları birbiri **ardı sıra** yerlere sereceğinin hayalini kurmuştu.”(s.139)

“Sultan Selahaddin ve gaziler, ertesi sabah yapılacak savaş için hazırlanırken, Haçlılar **yavaş yavaş** savaş alanını terk ederek çekildiler.”(s.142)

“Rişar, İngiliz gururunun, Kudüs önlerinde **günden güne** eridiğini görmenin üzüntüsünü ve sinirini taşıyordu.”(s.144)

“Bu yüzden de disiplin cezası alan erlerin sayısı, **günden güne** artıyordu.”(s.145)

“Prenses Edit, **günden güne** eriyordu.”(s.145)

“Turanşah, böyle bir çarpışma sırasında ölünce, Edit, belki de birkaç hafta gözyaşı döker ve sonra da **unutur giderdi** bu Müslüman genci...”(s.146)

“Daha önceden, Müslüman cenkçilere de duyurulduğu üzere, **karşı karşıya** gelen rakipler, yapacakları çarpışmanın öldürünceye kadar mı, yoksa yere devirdiği rakibinin bu durumunu yeterli bulup, çarpışmayı durdurmasıyla mı biteceği kararlaştırılacaktı.”(s.149)

“**Baştan aşağı** zırha bürünmüşlerdi.”(s.150)

“Şimdi çıkaracağım şövalye, onlardan bunun acısını **kat kat** çıkaracaktır, diye konuştu.”(s.154)

“Edit, heyecandan elindeki ipek mendili **didik didik** ederken, amansız bir çarpışmaya şahit oldu.”(s.155)

“Müslüman savaşçıyı şehit eden Hospitaller şövalyesi, Müslümanlardan ikisinin de üzerine geleceğini sanmış ve korku ile **gerisin geriye** giderek savunma tedbiri almaya çalışmıştı.”(s.156)

“Zırhlı şövalyelerin atlarına binebilmeleri için özel olarak hazırlanmış alet **yavaş yavaş** atın üzerine indirildi.”(s.160)

“Lordlar, dükler, kontlar, şövalyeler **avaz avaz** bağıyor, Müslüman cenkçiyi yok etmesi için onu teşvik ediyordu.”(s.161)

““O zırhsız, Henry ise zırhlı, bu büyük haksızlık!” diye **kendi kendine** söylendi.”(s.162)

“Ağabeyisi ne **derse desin**, Turanşah’tan başkasıyla evlenemezdi.”(s.166)

“Ama o usta hareket yine görüldü ve ani bir hareketle kalkan, Turanşah’ı **yüzde yüz** bir ölümden kurtardı.”(s.166)

“Lordu Henry Bohun da, **yavaş yavaş** yorgunluk alametleri belirmeye başlamıştı.”(s.168)

“Ve Turanşah’ın **kalkıp inen** kılıcının tersi, Lordun tam boynuna bir tırpan gibi indi.”(s.168)

Pekiştirilmiş Kelime

Romanda, on beş kez, kelimelerin ilk hecelerine m, s, p ünsüzleri getirilerek yapılan pekiştirilmiş kelimelere rastlanmıştır. En çok kullanılan pekiştirilmiş kelime, beş kullanılan “kıpkırmızı”dır. Romandaki pekiştirilmiş kelimeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“**Basbayağı** işte dedeciğim!”(s.40)

“İngiliz kralı, duyduğu bu sözlerden dolayı **kıpkırmızı** kesildi.”(s.85)

“Düşmanları olan Müslüman bir genç ile bu çölde **yapayalnız** olmak, onu çok korkutmuştu.”(s.96)

“**Yapayalnız** kaldım.”(s.98)

“Daha bir gün evveline kadar Müslümanları korkunç varlıklar olarak görüp, onlardan bahsetmek bile istemezken, şimdi bir Müslüman erkeğin yanında ve **ıpissız** çölde huzur ve güven içinde gidebiliyordu.”(s.104)

“Çölde **yapayalnız** kalmış çaresiz bir kızı kurtarmayı düşünmekten başka bir şey gelmedi aklıma.”(s.117)

“Bu, ona **bambaşka** bir haz verdi.”(s.120)

“Ve korkusuzca **dimdik** duran Müslüman gençlere, artık ölmüş insan gözüyle baktılar.”(s.121)

“Turanşah’ın uzaklaşmasıyla, kendisini orada **yapayalnız** hissetti.”(s.124)

“Fransız Kral’ının yüzü korkudan **bembeyaz** olurken, Kral Rişar ile Dük Leopold, kılıçlarına el attı.”(s.139)

“Kral Rişar öfkesinden **kıpkırmızı** kesildi.”(s.154)

“Savaş alanına yeni gelen iki atlıdan birini gören Edit’in yüzü heyecandan **kıpkırmızı** kesildi.”(s.155)

“Edit’in yüzü **kıpkırmızı** kesildi.”(s.158)

“Hele Edit’in **kıpkırmızı** kesilmesi, Turanşah’a bakışları gözünden kaçmamıştı.”(s.159)

“Heyecanlandığı zaman kızaran yüzü, bu defa, aksine **bembeyaz** kesilmişti.”(s.167)

Abartma

Sekiz cümlede abartmaya rastlanmıştır. Kullanım sıralarına göre içinde abartma bulunan cümleler şunlardır:

“Selahaddin, yine **bir destan kahramanı gibi** çarpışıyordu.”(s.23)

“**O kadar çok asker vardı ki, deniz, bunları taşıyan gemilerle adeta dolmuştu.**”(s.53)

“Şehrin önü **kum gibi** kaynayan Haçlılarla dolmuştu.”(s.83)

“**Bu gözlerden sanki ateş fişkırıyordu.**”(s.123)

“Ve her bir gazi, **destan kahramanları gibi** çarpışıyordu.”(s.139)

“Müslümanlar, Kudüs’ü öyle bir savunuyordu ki, değil surlardan bir taş koparabilmek, bir kum zerresini bile alabilmeleri mümkün değildi.”(s.144)

“Turanşah, atının üzerinde **bir destan kahramanı gibi** duruyordu.”(s.155)

“Bu gözlerden **öç alma isteği bir alev gibi fışkırmaktaydı.**”(s.160)

Değerlendirme

Atasözü kullanılmayan romanda yedi yüz yirmi dokuz kez deyim, kırk kez benzetme, yüz yirmi kez ikileme, on beş kez pekiştirilmiş kelime kullanılmıştır. Ayrıca romanda, içinde abartma bulunan sekiz cümle yer almaktadır. Romanda atasözünün hiç kullanılmaması önemli bir eksiklik fakat genel olarak bakıldığında kitabın çocuğun dil gelişimini destekleyecek niteliklere sahip bir çocuk kitabı olduğu düşünülmektedir.

5.1.2.12 Hanoğlu (Bir Selçuklu Kahramanı)

Hanoğlu, Timaş Yayınevinin Doludizgin Romanlar (+13 Tarihi Roman) dizisi içinde, 2014 yılının aralık ayında, İstanbul’da basılmıştır. Belirttiğimiz tarihte beşinci baskısı yapılan kitabın sayfa sayısı 151’dir.

İç Yapı ile İlgili Özellikler

Konu: Hanoğlu’nun hayatı

Ana Fikir ve Yardımcı Fikirler

A.Ana fikir: İyi bir soydan gelen ve güzel yetiştirilen çocuk, küçüklükten itibaren başarılı, sevilen bir insan olur.

B.Yardımcı Fikirler

1. Gerçek bir lider, verdiği sözden dönmez.
2. Bir toplulukta kararlar istişare ile verilmelidir.
3. Müslüman haysiyet sahibidir.
4. Müslüman namusunu ve şerefini korumalıdır.
5. İnsanlar, kendilerine hakim olmaları gereken bazı zamanlarda, yürekleri kan ağlasa da bunu kimseye belli etmezler.

6. Dinini, ailesini, vatanını savunurken şehit olanların ölümü şerefli bir ölümdür.
  7. Allah'ın takdiri ne ise o olur.
  8. Bir bölgede adil bir devlet düzeni kurulmazsa karmaşa yaşanır.
  9. Kadınların her zaman, kolayca yaptığı işleri(çocuk bakımı gibi) erkekler yapmakta zorlanır.
  10. Çalışana emeğinin karşılığı verilmelidir.
  11. Kişi, soyunun özelliklerini taşır.
  12. Cihadın yaşı olmaz.
  13. Yiğitlik sadece silah kullanmak değil, sabır ve sıkıntılara katlanmayı da bilmektir.
  14. Çocuklar küçük yaşta hayatın zorlukları hakkında bilgilendirilmelidir.
  15. Yabancı devletlerin tehdidi altındayken Müslüman devletlerin birbirleriyle savaşmaları çok yanlış bir şeydir.
  16. İdareciler, emrindekilere sıcak davranırlarsa sadakat görürler.
  17. Akacak kan damarda durmaz.
  18. Kişi, insanlardan, onlara gösterdiği davranışa göre muamele görür.
  19. Yapılan bir kötülüğü engellemeye çalışmayanlar, kötülüğe suç ortağı olmuş sayılırlar.
  20. Haklılık güç kazandırır.
  21. Askerler, üstlerine tam bir sadakatle bağlı ve disiplinli olmalıdır.
  22. Kişi, arkadaşlarını zor durumlarda yalnız bırakmamalıdır.
  23. Azimle ve inançla çalışanlar umulmadık başarılar kazanabilirler.
- Ana fikir ve yardımcı fikirler, genel olarak Müslümanlık, devlet yönetimi ve insani değerler hakkındadır. Bu fikirlerin, çocuğun dini ve ahlaki gelişimi açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.
- Olay Örgüsü: Mehmet Buğra Han, oğlu Ahmet doğduğu için çok sevinçlidir. Fakat bu sevinci, düşmanlarının onları yok etmek için hızla üzerlerine geldiğini

öğrenmesiyle gölgelenir. Kısa süre içinde himayesindekilerle birlikte, savaşa hazırlanır.

Savaş çok şiddetli geçer. Ablası, Ahmet'in hayatını kurtarmak için onu bir kayıkla nehre bırakır. Kayık, Savcı Bey ve adamları tarafından görülür ve Ahmet onlar tarafından kurtarılır. Savcı Bey de Ahmet'i oğlu yerine koyar.

Ahmet gün geçtikçe büyür. Üstün meziyetlerinden ötürü Hanoğlu diye anılmaya başlar. Yetenekleri ve isteği sayesinde kısa zamanda Selçuklu ordusuna girer. Deylemlilerle yapılan bir müsabakada birinci olunca, Tuğrul Bey tarafından kendisinin isteğiyle- ödül olarak hacca gönderilir. Hac dönüşü kafilesi saldırıya uğrar ve Hanoğlu esir düşer.

Hunza isminde birine satılan Hanoğlu, yedi yıllık esirlikten sonra azat edilir. Ülkesine geri dönen Hanoğlu sevinçle karşılanır. Bir süre çevresiyle hasret giderdikten sonra, Tuğrul Bey ona Bizans'a gitmesi gereken bir görev verir. Buraya giden Hanoğlu, Bizanslı bir komutanın saldırdığı bir aileyi kurtarır.

Ertesi gün aynı komutanla çarşıda karşılaşırlar. Komutan onunla araba yarışlarında karşılaşmak istediğini söyler. Hanoğlu bunu kabul eder. Kurtardığı ailenin bulduğu bir hocayla kısıtlı bir sürede ama azimle çalışır ve bu çalışmanın karşılığında üç yıldır şampiyon olan Bizanslı komutanı geçerek birinci olur.

Romadaki kahramanın yaşı ve yaşına rağmen başardıklarının, çocukları onu rol model alma konusunda istekli kılacağı düşünülmektedir. Başkahramanın yaşamının yanında Selçuklu Devleti'nin tarihinin de verilmesinin ise, çocuğun tarih bilgisini ve tarihe olan ilgisini arttıracığı kanısına varılmıştır.

Mekan: Amu Derya kıyılarında başlayan roman, Rey şehrinde devam etmiştir. Bağdat ve hac yolunda yaşanan olayların ardından Konstantiniyye'de son bulmuştur.

Karakterler/ Kahramanlar

Kitapta ön plana çıkan altı kahraman bulunmaktadır. Bunların hepsi erkektir. Bu kahramanlar Firuz Şah hariç birbirine benzer özellikler taşımaktadır. Romanda yer alan kahramanlar ve özellikleri şunlardır:

1.Dereceden Kahraman

Romanda en çok ön plana çıkan kahraman, romana da adını vermiş olan Hanoğlu'dur.

Hanoğlu

Kendinden büyükleri gúreşte yenecek kadar güçlüdür. İyi bir savaşıçı olmasını sağlayacak tüm özelliklere sahiptir. Gördüğü yanlışları açıkça söyleyecek kadar mert ve cesurdur. En büyük arzusunun hacca gitmek olmasından dini bütün biri olduğu anlaşılmaktadır. Asıl adı Ahmet'tir. Fakat davranışları ve meziyetleri açısından yaşitlarından üstün olduğundan Hanoğlu lakabını almıştır. Amu Derya kıyısındaki bir Türk obasının Han'ının oğluyken, yapılan baskından kurtulsun diye kayıkla nehre salınınca Selçuklu'da bey olan Savcı Bey tarafından bulunup evlat edilmiştir. Küçük yaşta Selçuklu ordusuna girmiştir.

2.Derece Kahraman

Tuğrul Bey ve Savcı Bey, romandaki ikinci derece kahramalardır.

Tuğrul Bey

“Parlak yüzünü ak sakalları çevreliyordu. Bakışları çok tesirliydi”(s.93) cümleleriyle betimlenen Tuğrul Bey, Halife'ye her fırsatta yardım etmeye çalışan, dini bütün bir insandır. Halkına merhametle davranır. Hiçbir zaman doğruluktan ayrılmayan, mert biridir.

Selçuklu Devleti'nin hükümdarıdır. Milletine gönülden bağlıdır. Halkı tarafından da çok sevilmektedir. Halife tarafından Doğu'nun ve Batı'nın Sultanı ilan edilir. Eşinin ölümünden sonra, halife'nin kızıyla evlenir.

Savcı Bey

Romanda hakkında fiziksel bir özelliğe rastlanmayan Savcı Bey'in nehirdeki bir kayıkta bulunduğu Hanoğlu'na karşı davranışlarından şefkatli ve merhametli biri olduğu anlaşılmaktadır. Doğruluktan ayrılmayan bir beydir. Hanoğlu'na manevi babalık yapan kişidir. Tuğrul Bey'e yakın beylerdendir.

3.Derece Kahraman

Firuz Şah, Demirhan Bey ve Mehmet Buğra Han, üçüncü derece kahramanlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Firuz Şah

Şık giyinen bir komutan olduğu belirtilen Firuz Şah, çabuk sinirlenen biridir. Hanoğlu'nun kendi ordusundaki askeri yenmesi nedeniyle hissettiklerine bakılırsa kıskançtır. Çevresine korku salan, otoriter bir hükümdardır.

Demirhan Bey

Romanda hakkında fiziksel bir özelliğe rastlanmayan Demirhan Bey, disiplini seven biri komutandır. Fakat emrindekilere asla kaba davranmaz. Selçuklu ordusundaki çocuklar bölüğünün komutanıdır.

Mehmet Buğra Han

İri yarı, bıyıklı ve gür seslidir. Savaş sırasında en uç safta savaşacak kadar cesurdur. Kendine bir oğlu olduğunu müjdeleyen çocuğa, hediye olarak her istediğini vereceğini söylemiş, çocuk atını isteyince ikiletmeden vermiştir. Bu olaydan cömert ve sözünün eri olduğu anlaşılmaktadır. Üstüne düşeni yaptıktan sonra gerisinin Allah'ın takdirine kaldığına inanan, tevekkül sahibi biridir.

Müslümanlığı kabul eden bir Türk obasının hanıdır. Obasındaki her bireye önem vermekte, onların geleceğini düşünmektedir.

Anlatıcı: Romanda yazar – anlatıcı yöntemi kullanılmıştır. Roman, Hanoğlu'nun doğumuyla başladığından, romanın kahraman – anlatıcı yöntemiyle yazılmasına imkan bulunmamaktadır. Bu nedenle seçilen yöntemin doğru olduğu düşünülmektedir.

Zaman

Romanın geçtiği dönem: Roman 1043 yılında başlayıp 1062 yılında sona ermiştir. Romanın yaşandığı süreç: Hikaye 1043 ve 1062 yılları arasında Hanoğlu'nun doğumundan on dokuz yaşına kadar geçen süreç ele almaktadır.

Romanın yazım tarihi: Roman ilk kez 2006 yılında basılmıştır (Tekin, 1999: 204).

Dil ve Anlatım

Dil ve anlatım başlığı içinde, romandaki atasözleri, deyimler, benzetmeler, ikilemeler, pekiştirilmiş kelimeler ve abartmalar ele alınmaktadır.

Atasözü

Romanda üç kez atasözü kullanılmıştır. Bu sayının çocuğun dil gelişimi açısından kabul edilebilir olduğu düşünülmektedir. Romanda bulunan atasözleri kullanım sıralarına göre şunlardır:

“**Gelecekleri varsa görecekları de var!**”(s.20)

“**Akacak kan damarda durmuyor.**”(s.69)

“**Pilavdan dönenin kaşığı kırılısın; söyle nedir?**”(s.138)

Kullanılan ilk atasözü, birilerine saldırmak için gelenlerin aynı şekilde karşılık göreceğini, ikinci atasözü gerçekleşecek olanın önüne geçilemeyeceğini, son atasözüyse kişinin bir konu hakkında verdiği karardan dönmeyeceğini vurgulamaktadır. Atasözlerinin, verdikleri öğütler açısından olumlu özellikler taşıdığı düşünülmektedir.

Deyim

Romanda deyimler, beş yüz seksen bir kez kullanılmıştır. Bu durumda, romanda sayfa başına ortalama 3.9 deyim düşmektedir. Kitaptaki deyim sayısının çocukların dil gelişimini desteklediği ve çocuk edebiyatının ölçütlerine uygun olduğu düşünülmektedir.

Romandaki deyimler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Ninenin sesini duyan bir çocuk, **ok gibi fırladı.**”(s.6)

“Beylerinin arasında oturmuş onlarla sohbet eden Han, heyecanla **ayağa kalktı.**”(s.6)

“**Gözünüz aydın** olsun Han’ım.”(s.6)

“Han’ın gözlerinin içine baktı ve derin bir **nefes alarak:**” (s.6)

“Çağrı Bey **söze karıştı:**” (s.7)

“Ona, ne isterse vereceğimi söylemişim; bir tay için, **sözümünden mi döneyim!**”(s.7)

“**Verdiği müjdenin** değerini de biliyor hani, dedi.”(s.8)

“Can Bey, biraz **canı sıkkın** bit tavırla devam etti.” (s.8)

“Öyle de; bugünlerde Boğa Bey, Han’ımızın **canını çok sıkıyor.**”(s.8)

“Çağrı Bey **suratını buruşturdu:**” (s.8)

“Can Bey, **gözleri dalmış** bir halde **söze karıştı.**” (s.9)

“Bu yüzden, ben de Müslüman olmaya **karar verdim.**”(s.9)

“Ak sakallı Korkut Bey **iç geçirdi.**” (s.9)

“Her an **baskın yapabilirler.**”(s.9)

“Han Baba, **gözümüz aydın!**”(s.10)

“**Sağ olun** benim sevgili yavrularım!”(s.10)

“**Geçmiş olsun** Hatice, dedi.”(s.10)

“Allah bize **nur topu gibi** bir evlat verdi.”(s.11)

“Kucağına almışken **adını** da **koy** bari, dedi.”(s.11)

“Ardından da bebeğe “Ahmet” **adını koydu.**”(s.11)

“**Sağ ol** Cafer, dedi.”(s.12)

“Han, büyük tehlikeyi **haber verdi.**”(s.13)

“Beylerle savunma için **alınan kararlar ortaya koydu** ve:” (s.13)

“İhtiyarlardan biri **ayağa kalktı.**”(s.13)

“Bu bizim de **aklımıza geldi** fakat nehir coşkun aktığı için oradan gelmelerinin **mümkün olamayacağını** düşündük.”(s.13)

“Yarın sabah namazından sonra, herkes yaptığımız görev taksimi gereğince **yerini alsın.**”(s.14)

“Onlar da, Han çadırı önünde, kılıçla **nöbet tutacak,** dedi.”(s.14)

“**Galip gelmek** de var, mağlup olmak da...”(s.15)

“İşte bu bakımdan **ne olur ne olmaz** diye söylüyorum; şayet ben **şehit düşecek** olursam, düşman da çadırımıza yaklaşırsa, kardeşinizi kurtarımız.” (s.15)

“İnşallah böyle kötü olaylar **başımıza gelmez** babacığım ama yine de **sözünden çıkmayacağımızı** bilesin, diyerek babalarına söz verdiler.”(s.15)

“Elbette düşmana **boyun eğecek** değiliz.”(s.15)

“Onun için, gelen bu düşmana **elimizden geldiğince karşı koyacağız.**”(s.15)

“Küçük, minimini yavrusu, kızları **gözlerinin önüne geldi.**”(s.16)

“Boğa Bey ve yandaşları, onları kan ve gözyaşı ile **tehdit ediyordu.**”(s.16)

“Ancak sabah ezanı ile **gözlerini açtı.**”(s.16)

“Akşama doğru gözcüler, düşmanın yaklaştığını **haber verdiler.**”(s.16)

“Düşman atlılarının orayı kolayca geçmeleri **mümkün görünmüyordu.**”(s.17)

“Gelecek düşmanın bu okçular karşısında **kayıp vermeden** ilerlemeleri mümkün değildi.”(s.17)

“Az sonra, düşman saflarından **kopup gelen** üç atlı görüldü.”(s.17)

“Söyle bakalım **ne gibi** şartlarmış onlar?”(s.18)

“Bizlere **karşı durmaz** ve silah kullanmazsanız, hayatlarınız bağışlanacak!”(s.18)

“Beylerin ve oradaki tüm yiğitlerin **gözlerinde şimşekler çaktı.**”(s.18)

“Bizim hangi dine inanacağımıza onlar **karar veremez!**”(s.18)

“Han, tahtından **ayağa kalktı.**”(s.19)

“Senden mi **akıl alacağız** bre mendebur, diye güreledi.”(s.19)

“Elçi, bu sözler üzerine yanındakilerle birlikte **geri döndü.**”(s.19)

“Bir imtihanla **karşı karşıyayız!**”(s.19)

“Öyleyse bu **cesaretimizi** düşmana **gösterelim** yiğitler.”(s.19)

“Haydi, herkes **yerini alsın!**”(s.19)

“Acaba birkaç saat sonra, bu sevgili halkımdan kaç **sağ kalacak?**”(s.20)

“Ordunun önünde dörtnele gelen atlıların yarısı gazilerin oklarıyla **yere serilmişti.**”(s.21)

“Hendeğin önünde bu suretle kalkanlardan bir duvar **meydana geldi.**”(s.22)

“Çünkü kalkanların arkasına saklanmış düşmana atılan oklar **boşa gidebilirdi.**”(s.22)

“Bunu **fırsat bilen** Kara Hitaylar ve Kıpçaklar, kalkan tutan arkadaşlarını **siper alarak**, Müslüman Oğuzlara ok fırlatmaya başladılar.”(s.22)

“Vurulup düşenleri **yerini** arkadan gelenler **alıyordu.**”(s.23)

“Müslüman Oğuzlar var güçleriyle düşmana **karşı koyuyordu.**”(s.23)

“Düşmanın geri çekilmesini **fırsat bilen** Han, beylerini topladı ve konuştu:”(s.23)

“Şimdi onlar, yaptıkları ilk saldırılardan **ders almış** olarak daha büyük hırs ve kinle saldıracaklar.”(s.23)

“Benim **haber gönderme** imkanım olmayabilir.”(s.23)

“İlk çarpışmadan **ders almış** olacaklar ki bu defa kalkanlarını kendilerine **siper ederek** ilerliyorlardı.”(s.24)

“Bıyıkları dikleşmiş, **kaşları çatılmıştı**.”(s.24)

“Sesi o kadar gür çıkmıştı ki cengin **gürültüsünü bastırmıştı**.”(s.25)

“Üstelik Mehmet Buğra Han’ın karşısından kaçmak için **fırsat kollayanlar**, hemen yana açılarak Boğa Bey’e **yer açmıştı**.”(s.25)

“Şimdi Boğa Bey, Mehmet Buğra Han ile **karşı karşıyaydı**.”(s.25)

“Bunca askeri buraya getirirken **başına geleceği** düşünmemiş miydin?”(s.25)

“Belki, rastladığı bir boğayı **yere serecek** olan bu darbe, Mehmet Buğra Han’ın kalkanıyla karşılaşmasıyla **boşa gitti**.”(s.25)

“Boğa Bey, kalkanı ile vuruşu önlemek istediye de vuruş o kadar kuvvetliydi ki geriye tepen kalkanın altında ezilir gibi oldu ve **yere serildi**.”(s.25)

“Mehmet Buğra Han’ın adamları da Hanlarının yanında **yer aldı**.”(s.25 - 26)

“Müthiş çarpışma **sürüp gitti**.”(s.26)

“Mehmet Han, aldığı bir darbe ile **gözleri kararak yere yıkıldı**.”(s.26)

“Kara Hitaylar vahşi **çılgınlık atarak** ilerlemeye, çadırlara doğru koşmaya başladılar.”(s.26)

“Ahmet onların **eline geçmemeli!**”(s.26)

“Adam, önce diz üstü çöktü; sonra **yere serildi**.”(s.27)

“Han Baba’mızın buyruğunu tez **yerine getir**.”(s.27)

“Şimdi tüm düşüncesi, Han Baba’sının kendilerine **emanet ettiği** kardeşi, Ahmet’i kurtarmaktı.”(s.27)

“**Her ne pahasına olursa olsun** bunu başarmalıydı.”(s.27)

“Çünkü Türkan, üç Kara Hitay savaşçısını attığı oklarla **yere serdikten** sonra diğer savaşçılarla **burun buruna gelmişti**.”(s.27 - 28)

“Türkan, belindeki **kılıcı çekmiş**, üzerine gelen savaşçıları karşılamıştı.”(s.28)

“Genç kız karşısındaki **gözü dönmüş** savaşçının kılıcını çelerken ileri doğru bir **hamle yaparak** kılıcını savurdu.”(s.28)

“Ama acı bir **çığlık atarak**, yere düştü.”(s.28)

“Sağa **hamle yapan** Türkan, bir düşmanı daha tepelerken diğerinin salladığı kılıçla büyük bir acı hissetti.”(s.28)

“Göğsünden **yara almıştı**.”(s.28)

“Ard arda **aldığı yaralar** büyüncü gücünü tüketmişti.”(s.28)

“Bu sırada, yerde Ahmet’in kundak bezini bulan bir savaşçının **beyninde şimşekler çaktı**.”(s.28)

“**Hava kararmıştı**.”(s.29)

“Zeynep Çiçek, düşmanın kısa bir zaman sonra **peşine takılacağını** biliyordu.”(s.29)

“Fakat Zeynep’in **korktuğu başına gelmişti** bile.”(s.29)

“Zeynep, son bir gayretle kendisini kayığa atmak istedi; fakat **takati kalmamıştı**.”(s.30)

“Kıyıya gelen adamlardan ikisi, kayığı tutabilmek için suya girdiler; ama bu onlara **pahalıya mal oldu**.”(s.30)

“Kısa zaman sonra **sesleri kesildi**.”(s.30)

“Kardeşini kurtarmak için kendini **feda etti**.”(s.30)

“Kara Hitay savaşçısı, Zeynep Çiçek’in üzerine eğildiği sırada sazların arasından vınlıyarak gelen bir ok, onu **yere serdi**.”(s.30 - 31)

“Diğerleri de göğüslerine isabet eden okların ardından acı birer **çığlık atarak** nehre yuvarlandılar.”(s.31)

“Hani bütün oba halkı **yok edilmişti!**”(s.31)

“Haydi onların da icabına bakalım, arkadaşlarımızın **öcünü alalım**, diye haykırdı.”(s.31)

“Gazilerin kılıçları **şimşek gibi** kalkıp inerken, Kara Hitaylıların acı haykırıları etrafı inletti.”(s.31)

“Kara Hitayların **hakkından gelen** gaziler, çevreye **göz gezdirirken** nehrin kıyısında yatan Zeynep Çiçek’i gördüler.”(s.31)

“Durun bakayım, diyerek **diz çöktü.**”(s.31)

“Endişeyle onun **nefes alıp** almadığını anlamaya çalıştı.”(s.31)

“Birden Zeynep’in belli belirsiz **nefes aldığını fark ettiler.**”(s.32)

“Gazilerden biri, **yerinden fırlayarak** sazlıkların arasına daldı.”(s.32)

“**Sağ kalanlar** korku içerisinde kaçmışlardı.”(s.32)

“Zeynep Çiçek, ancak iki gün sonra **gözlerini açabildi:**” (s.32)

“**Geçmiş olsun.**”(s.32)

“Mehmet Han, sevgi ile kızının başucuna **diz çöktü** ve onun başını okşadı:” (s.33)

“Hem öyle bir zafer ki düşmanlarımız **arkalarına bakmadan kaçtılar.**”(s.33)

“Hatice Hatun hıçkırmamak için **kendini** güç **tutarak** konuştu:” (s.33)

“İnsanların kendilerine hakim olmaları gereken öyle zamanlar vardır ki, **yürekləri kan ağlasa** bile, bunu belli etmezler.”(s.33)

“Obamızdaki pek çok kızımız ve yiğidimiz dinlerini, ailelerini, vatanlarını korurken **şehit oldular.**”(s.33)

“Ablam, Ahmet’i kurtarmak için kendini **feda etti.**”(s.33)

“Yedi atlı ile nehir kıyısı boyunca **yıldırım gibi** gittik.”(s.34)

“Keşke öyle olsaydı, keşke böyle yapsaydım gibi düşüncelerle **kendini harap etme.**”(s.34)

“Cengin yapıldığı gün **hava kararırken**, yedi atlı, nehrin en dar yerinde kurulmuş asma bir köprünün üzerinden tedbirli adımlarla karşı sahile ulaşmaya çalışıyordu.”(s.36)

“Alp Er’e **fırsat vermeden** eğerdeki kemendini göz açıp kapayıncaya kadar çıkarıp önlerinden geçen kayığa fırlattı.”(s.37)

“Alp Er, Savcı Bey’in **yardımına koştu.**”(s.37)

“**Vay canına**, dedi.”(s.37)

“Kayığın içine **göz atan** başka bir er:” (s.37)

“Savcı Bey eğildi; **besmele çekerek** kayığın içindeki bebeği aldı.” (s.37)

“**Kim bilir** anası babası ne kadar üzülmüştür.”(s.38)

“Savcı Bey’in iki ay kadar önce bir oğlu **dünyaya gelmiş** fakat yalnızca birkaç gün yaşamıştı.”(s.38)

“Alp Er, **söze karıştı.**” (s.39)

“**Hava kararmadan mola vermeyi** düşünmüştüm ama bu aç yavrunun karnının doyması lazım, dedi.”(s.39)

“Bu **buz gibi** sulara bebeğin altı yıkanır mı?”(s.40)

“Haydi, **yola çikalım.**”(s.40)

“Vakit kaybetmeden **yola koyuldular.**”(s.40)

“**Aklından** bin bir düşünce **geçiyordu**; acaba bu bebek kimindi?”(s.40)

“Bebeği kayığa koyup nehre bırakmış olan ana babanın **yüreği kim bilir** nasıl **yanmıştı**?”(s.40)

“Bebeği görünce **kim bilir** ne kadar sevinirdi!”(s.41)

“Az önce acı acı ağlayan bebek, belki de yorgunluktan, **mışıl mışıl uyuyordu.**”(s.41)

“Kabzasındaki kıymetli taşlar **göz ahyordu.**”(s.42)

“Savcı Bey, kılıca **hayran kalmıştı.**”(s.42)

“Kaybettiğim yavrumun yerine Allah’ın bir hediyesinin sen, diyerek analık duygusuyla onu **bağrına basmıştı.**”(s.43)

“Savcı Bey, bebeği nasıl bulduğunu anlattığında Fatma Hatunun **gözleri yaşarmış:**” (s.43)

“**Kim bilir** bu yavrunun anasıyla babasının **yüreği** nasıl **yanmıştır**, diye onlar adına çok üzülmüştü.”(s.43)

“Kaybettiğimiz mini mini yavrumuzun **adını verelim** ona.”(s.43 - 44)

“Hükümdar ilan edilen Tuğrul Bey, önce devlet teşkilatını **ele aldı.**”(s.44)

“**Ele geçirilen** Gazne topraklarını, ailesinin erkekleri arasında paylaştırdı.”(s.44)

“Tuğrul Bey, devlet **düzenini kurduktan** sonra fetih maksadıyla Batı ülkelerine akınlar düzenlemeye başladı.”(s.44)

“Selçuklu kuvvetleri kısa bir zamanda İran topraklarını, Azerbaycan’ı, Irak’ı **ele geçirdi.**”(s.44)

“Başkent bu şekilde değiştirmiş olmalarının sebepleri arasında, Fatımilerin, Sünni İslam dünyasını **tehdit etmesi** de vardı.”(s.45)

“Selçuklular, Rey’i başkent yaparak yalnız Bizanslı Rumlara yaklaşmakla kalmamış Fatımileri **kontrol altında tutabilme** olanağına da sahip olmuşlardı.”(s.45)

“Fakat kurduğu devletin **temellerini atmakta** olan ve içindeki huzursuzlukları daha tam manasıyla bastıramamış olan Tuğrul Bey, Halife’ye olumlu bir cevap verememişti.”(s.45)

“İşte Ahmet’in, Savcı Bey ailesinin **himayesine alınması**, böyle bir zamanda olmuştu.”(s.45)

“Nişabur’da, Rey’de ve Selçuklu hakimiyeti altında bulunan diğer şehirlerde, cenk hazırlıkları **sürüp giderken** Ahmet, Savcı Bey’in evinde büyüyordu.”(s.45)

“Arkadaşları arasında hareketleri, davranışları ve cesareti ile **dikkat çekiyordu.**”(s.45)

“On bir yaşlarındayken bir ata binişi vardı ki görenler **hayran kalıyordu.**”(s.46)

“Değil akranları, kendisinden çok büyük kişiler dahi, onunla kılıç kullanmada **boy ölçüşemiyordu.**”(s.46)

“Durup at üzerinde onları **seyre daldı.**”(s.46)

“Hanoğlu ve güreşen genç, Tuğrul Bey’i **fark edince** hemen güreşi kesip Sultan’ın karşısında **baş eğdiler.**”(s.46)

“Devam edin yiğitler, diyerek tekrar **güreşe tutuşmalarını** istedi.”(s.46)

“Sonunda Hanoğlu, kendisinden çok daha kilolu olan rakibinin **ayaklarını yerden keserek, onu yere serdi.**”(s.46)

“Onun oyununa, ustalığına ve gücüne **hayran kalan** Tuğrul Bey, yanındaki Bey’e:”(s.46)

“Savcı Bey’e **haber verin.**”(s.48)

“Bundan yüz sene kadar önce, Deylemli Ebu Şucah Hüveyh’in oğulları, İsfahan ve güney İran Bölgelerini **ellerine geçirerek**, Büveyhoğulları Devleti’ni kurdular.”(s.50)

“Abbasi Halifesi Müstekfi, bunların başkanına, komutanlık verdiği halde, **ellerinden kurtulamadı.**”(s.50)

“Büveyhoğlu Müizzüddeve, Bağdat’a yerleştikten sonra, güya Halife’yi **ziyaret etmek** için gitti.”(s.50)

“Bunlar, Müslümanların ıstıraplarına ve çöğliklerine **kulaklarını tıkadılar.**”(s.50)

“Bizans – Rum Devleti, kanlı saldırılarla Suriye’deki Müslüman halkı perişan ederken olaylara **seyirci kaldılar.**”(s.50)

“Arslan Besarisi de Büveyhoğulları’nın **tarafını tutup** Halife’nin adamlarını **iş yapamaz** duruma düşürmüş.”(s.51)

““Peygamber Efendimize (sav) hizmetle şeref kazanmak, bizzat hacca giderek **yolları açmak**, asileri cezalandırarak Fatimiler ile savaşmak arzusunda olduğunu” bildirdi.”(s.51)

“İnşallah, Bey’imiz tez zamanda **yardımlarına koşar.**”(s.51)

“Elçinin anlattığı bazı şeyler de Bey’imizin **canını çok sıktı!**”(s.51)

“Fatma Hatun **söze karıştı:**” (s.52)

“Büveyhi Hükümdarı Hüsrev Firuz, Şiraz Bölgesini istila etmek **cesaretini göstermiş** ve Tuğrul Bey adına okunan hutbeyi keserek, kendi adına hutbe okutmaya başlamış!”(s.52)

“**Yok canım!**”(s.52)

“Anlaşılan o ki adam doğrudan doğruya Selçuklu Devleti’ne **meydan okumaya** girişmiş.”(s.52)

“Demek **ecelleri gelmiş** ki, Selçuklu Hükümdarı’nın hışmını üzerlerine çekiyorlar.”(s.52)

“O zaten ne zamandan beri Halife’nin **yardımına koşmak** istiyordu;” (s.53)

“Ne zaman **yola çıkmaya karar verdi?**”(s.53)

“Hanoğlu, utanarak **söze karıştı:**” (s.53)

“Oğlunun bu sorusu üzerine o da **söze karıştı:**” (s.53)

“Tuğrul Bey’in diktirdiği kocaman bir tuğun ve sancağın yanında **davullar**, kösler **dövülüyor**, zurnalar çalınıyordu.”(s.54)

“Cenk **kokusu almış** atlar kişiyor, bahar neşesiyle **yerlerinde duramıyordu.**”(s.54)

“Son **hazırlıklar yapıyordu.**”(s.55)

“Silahlar **gözden geçiriliyor**, yiğitler aralarında şakalaşyordu.”(s.55)

“Tuğrul Bey, cuma namazını kıldıktan sonra sefere çıkmayı **uygun bulmuştu.**”(s.55)

“Bazıları da sabırsızlanıp **yerlerinde duramıyor**, tepiniyordu.”(s.55)

“Bu bakımdan Selçuklu ordusu, **mola vererek** ilerliyordu.”(s.57)

“Zorunlu ihtiyaçlar için **verilen** bu **molaların** ardından ordu tekrar **yola düzülüyordu.**”(s.57)

“**Elinden** her iş **gelirdi.**”(s.57)

“Bunların soyundan, Oğuzların yirmi dört boyu **ortaya çıktı.**”(s.58)

“Bu yüzden kısa zamanda **şöhret kazandı.**”(s.59)

“Selçuk Bey, Müslüman olan Samanoğlu Hükümdarına **haber göndererek** kendilerine yer vermesi için **ricada bulundu.**”(s.60)

“Bu çarpışmalar sırasında Selçuk Bey’in büyük oğlu Mikail **şehit düştü.**”(s.61)

“Selçuklular Maveraünnehir bölgesinde, Karahanlılarla Samanoğulları arasındaki mücadelede, Samanoğulları’nın **tarafını tuttu.**”(s.61)

“Fakat siyaset yüzünden Samanoğulları ve Karahanlı gibi iki Müslüman devlet, birbirleriyle çarpışmaya başlamış, Müslüman olan Selçuklular da Samanoğulları’nın **tarafını tutarak**, Karahanlılar’a karşı **cephe almıştı.**”(s.62)

“Hanoğlu dayanamayarak **söze karıştı:**” (s.62)

“Hele Selçukluların yaptığı gibi birinin yanında **yer alıp** diğerine **cephe alması...**”(s.62)

“Belki de o tarafı **haksız buldukları** için Selçuklular Samanoğulları’na yardım etti.”(s.62)

“Öyle de olsa, sınırlarını Müslüman olmayan devletler **tehdit ederken** Müslüman devletlerin **birbirlerine düşerek** çarpışmaları gerçekten çok kötü.”(s.62)

“Bakınız, yine siyasi anlaşmazlık yüzünden İslam devletleri **birbirlerine düşmüş!**”(s.63)

“Semerkand yöresinde buluşan Gazne ve Karahanlı hükümdarları, Ali Tigin ve Selçuklular hakkında **karara vardılar.**”(s.63)

“Tabi, siz o zamanlar Tuğrul ve Çağrı Beylerin yanında **yer aldınız?**”(s.64)

“Onlar, hükümdar soyundan oldukları halde, bir gün bizlere **büyüklik taslamadılar.**”(s.64)

“Cenklerde onlar da bizim gibi kuru toprakta yattılar; kar altında, soğukta dondular; güneş altında yandılar; ama bir gün bile bizi **hor görmediler.**”(s.64)

“Karahanlı prensi Ali Tigin, sınırlarını genişletmek için Gaznelilerin elinde bulunan Harezm Bölgesini **ele geçirmek** istemişti.”(s.65)

“O sıralarda Gazneli Mahmut ölmüş, **yerine** oğlu Mesut **geçmişti.**”(s.65)

“Oysa Altıntaş’ın oğlu, babasının **yerine geçmek** istiyordu.”(s.65)

“Bakınız, Altıntaş’ın oğlu Harun ile anlaşmak, Selçukluların da **işine geliyordu.**”(s.66)

“Kah Gaznelilerin kah Karahanlıların **saldırısına uğruyorduk.**”(s.66)

“Allah, Tuğrul ve Çağrı Beylerimizden **razı olsun.**”(s.66)

“Üçlü ittifak da böylece **sona erdi.**”(s.67)

“Ali Tigin’in ve Harun’un ölümleri Selçuklular için **kötü olmuştur** değil mi?”(s.67)

“Şimdi Harun’un da ölmüş olması, bu anlaşmazlığı **su yüzüne çıkarabilirdi.**”(s.67)

“Sonra da Horasan’a geçmeye **karar verdiler.**”(s.67)

“Gaznelilerden **izin almadan** Ceyhun nehrini geçerek Horasan’a girdiler.”(s.67 - 68)

“Gaznelilerden **izin mi almaları** gerekirdi?”(s.68)

“Bu yüzden çok **kan dökülebilirdi.**”(s.68)

“Horasan’a girdikten sonra Tuğrul ve Çağrı Beylerimiz, Sultan Mesut’a **haber yollayarak** kendilerine yerleşilecek toprak verilmesi için **ricada bulundular.**”(s.68)

“**Geri dönen** Mesut, bir ordu ile Türkmenleri cezalandırmak istediye de Gazne Ordusu Selçuklular karşısında yenildi.”(s.68)

“Böylece Horasan Bölgesi, Selçukluların **eline geçti**.”(s.68)

“Tabiidir ki bu durum, Gazne’ye **indirilmiş** büyük bir **darbe** oldu.”(s.68)

“Daha devlet bile kuramamış olan Selçukluların, büyük ve güçlü bir devlet olan Gaznelilerin **elinden** Horasan Bölgesini **almaları**, Gaznelilerce kolay hazmedilebilecek bir mesele değildi.”(s.69)

“Az önce de söylediğim gibi, Horasan’a gelmeseler, Ali Tigin Oğulları tarafından **yok edilecekler**...”(s.69)

“Amacı Selçukluları, Horasan’dan tamamen **söküp atmaktı**.”(s.70)

“Tuğrul ve Çağrı Beylerimiz ise şayet Horosan’dan bir defa çıkarak olurlarsa her şeyin **aleyhlerine döneceğini** ve bir daha toparlanıp Horosan’a gelmelerinin **mümkün olamayacağını** biliyordu.”(s.70)

“Sultan Mesut, bu işi gurur **meselesi yapmıştı**.”(s.71)

“Selçuklular içinse bu bir **ölüm kalım meselesiydi**.”(s.71)

“Gökhan, **söze karıştı**.” (s.71)

“Sultan Mesut, Gazne Devleti’nin **başına geçince** bazı beyleri cezalandırmış, bazılarını görevden almıştı.”(s.71)

“Bu yüzden çevresinde kendisine **kin duyan** insanların birikmesine sebep olmuştu.”(s.71)

“**Aslına bakarsanız** Selçuklular da bu çarpışmalar sırasında oldukça yıpranmıştı.”(s.71)

“Barış, iki tarafın da **işine geliyordu**.”(s.71)

“Amacı, Tuğrul Bey ve taraftarlarını bir baskınla **yok etmektir**.”(s.72)

“Fakat Tuğrul Bey, gelen orduyu **haber alarak** kaçtı.”(s.72)

“Ayrıca, Türkistan’a da **haber göndermiş** oradan da çok sayıda Oğuz savaşçısı getirterek sayımızı da arttırmıştık.”(s.72)

“Gazne Devleti’nin bu yenilgisinden sonra, artık bizim **yıldızımızın parladığını** çok iyi biliyorduk.”(73)

“Beyler, **bir araya gelerek**, Tuğrul Bey’in hükümdar olmasına **karar verdiler.**”(s.73)

“Bugün bu görevi **yerine getiriyor**, bu yeni Türk devletinin kurulduğunu bütün cihana ilan ediyorum.”(s.73)

“**Baş başa verir**, ayrılığa düşmezsek, **temellerini** azim ve imanla **attığımız** bu devlet, muazzam bir kuvvete kavuşacak, doğudan batıya, güneyden kuzeye alabildiğine genişleyecektir.”(s.74)

“Bu bakımdan Oğuzların Müslüman ülkelere karşı herhangi bir disiplinsiz hareketine **göz yummuordu.**”(s.74)

“Müslüman Türklerin sayıları arttıkça İslam ülkelerini Bizans Devleti’ne karşı koruyacak büyük bir güç, bir kalkan **meydana getiriyordu.**”(s.74)

“Selçuklu ordusu **yürüyüşe geçtiği** sırada Bağdat tarafından doludizgin gelen bir atlı gürüldü.”(s.75)

“Ben yolladığım mektupta Besasari’ye ihsanlar vaat etmiş; kendisini komutanlarımın **arasına alacağımı** söylemişim...”(s.75)

“Ben, silah kullanılsın istemiyorum ama bize **silah çekenlere de karşılık veririz** elbet.”(s.76)

“Yürüyüş sürerken Tuğrul Bey, yanında at süren beylerinin **fikirlerini aldı.**”(s.76)

“**Kan dökülmesini** istemiyorlardı; ama kendilerine **silah çekenlere** de gereken **karşılık verilirdi.**”(s.76)

“O sıralarda Bağdat’ta Halife’nin Tuğrul Bey’i karşılama **hazırlıkları yaptırdığı** ve hutbelerde Tuğrul Bey’in adının okunduğu, Büveyhi hükümdarı Firuz’un da bu yapılanlara **ses çıkarmadığı** ve hatta askerlerini Bağdat dışındaki çadırlara çektiği yine gelen habercilerden öğrenilmişti.”(s.76)

“Atında inen Tuğrul Bey’e **selam verip**, “Hoş geldiniz!” dedi.”(s.76 - 77)

“Bir maksadım da Halife’nin hizmetinde bulunarak, ona yaklaşmak böylece diğer Horasan hükümdarları arasında tanınmak, düşmanlarından **intikam almaktır!**”(s.77)

“Allah sizlerden **razı olsun.**”(s.77)

“Ben de kendilerine **selam ederim.**”(s.77)

“Yiğitler, diye **söze başladı.**”(s.77)

“Böylece ordumuz her an **hazır bulunacak.**”(s.78)

“Onlar gelince diğerleri **izine çıkacak.**”(s.78)

“Bizim onlarla **alıp veremediğimiz** bir şey yok!”(s.79)

“Hüseyin de **söze karıştı.**” (s.79)

“Öyle de, sataşacak olurlarsa, **elimiz kolumuz bağlı duracak** değiliz herhalde!”(s.79)

“Kız, **yerinden fırladı.**” (s.80)

“Burnundan **oluk gibi kan akıyordu.**”(s.80)

“Hem bu kızın parasını ver hem de ona vurduğun tokadın **kefaretini öde!**”(s.80)

“Hanoğlu, yüzüne bakan adamla **göz göze geldi.**”(s.80)

“Adam, Farsça bir **küfür savurdu.**”(s.80)

“Şehrin kadısına cevap vermek **zorunda kalırsın**, dedi.”(s.81)

“Anlaşılan adam ve yanındakiler, karşılarında gördükleri çocukları hiç **cididi almamış**, karınlarını tuta tuta gülüyordu.”(s.81)

“Ben de kadıya **hesap vermek zorunda kalacakmışım!**”(s.81)

“**Ceza** mı kim **verecek?**”(s.81)

“**Attığın tokat** için de **özür dile!**”(s.81)

“Burada **borunuzu öttüreceğinizi** mi sanıyorsun?”(s.82)

“Hanoğlu sıçradı ve yumruklarını sıkarak savunma **vaziyeti aldı.**”(s.82)

“Kızın parasını ver, **attığın tokadın** da diyetini öde, diye bağırdı.”(s.82)

“Fakat, Deylemli’nin **gözü dönmüştü.**”(s.82)

“Ama attığı yumruklar yine **boşa gitti.**”(s.82)

“Adam **çılına döndü.**”(s.82)

“Bu defa Hanoğlu, onun çenesine peş peşe üç – dört **yumruk indirdi.**”(s.82)

“Adam **yere yıkıldı.**”(s.83)

“**Ayağa kalktı**, fakat sendeliyordu.”(s.83)

“Üç Deylemli **ileriye atıldı.**”(s.83)

“Ama arkadaşlarına sahip olmak için değil; Hanoğlu’nu **yere sermek** için.”(s.83)

“Hanoğlu, adamların üzerine geldiğini görünce savunma **vaziyeti aldı.**”(s.83)

“Arkadaşları da derhal yumruklarını sıkarak, onun yanında **yer aldılar.**”(s.83)

“**Ellerini** hürmetle **bağlayıp** eğildiler.”(s.83)

“Hanoğlu’nun koca Deylemli’yi hırpaladığı sırada yanlarına varmışlar, diğer Deylemlilerin de Hanoğlu’nun **üzerine yürüdüğüne** şahit olmuşlardı.”(s.83)

“Hanoğlu’nun bir erini dövmüş olması, Firuz Şah’ın **gururuna** çok **dokunmuştu.**”(s.84)

“Diğer Deylemli erlerle çocukların kışıması daha da sıkıntılı durumlar **meydana getirebilirdi.**”(s.84)

“Bu yüzden **araya girmişti.**”(s.84)

“Hanoğlu’ndan **dayak yiyen** er, kanayan yüzünü saklamaya çalışıyordu.”(s.84)

“Firuz Şah **kaşlarını çattı:**” (s.85)

“Hanoğlu **söze karışmak** gereğini duydu.”(s.85)

“**Ne gibi** bir haksızlıkmiş bu?”(s.85)

“**Kavga** da bu yüzden **çıktı.**”(s.85)

“Bunun **hesabını vereceksiniz.**”(s.86)

“Önce hemen bu kıza aldığımız muzun parasını ödeyin sonra da **canını yaktığımız** için bedel olarak beş altın verin!”(s.86)

“Bir tanesi, **ezilip büzülerek:**” (s.86)

“Altınları alan küçük kızın **gözleri parladı.**”(s.86)

“Ağlayan **yüzü güldü.**”(s.86)

“Hayranlık vardı; çünkü çocuk yaşında koca bir eri **alt etmişti.**”(s.87)

“Firuz Şah’ı tasdik edermiş gibi yaparak, Deylemlilerin, Selçuklular karşısında ne kadar zayıf düştüklerini söyleme **cesaretini gösterdi.**” (s.87)

“Haklılık ona da o kadar güç kazandırmış ki bir eri yenmekle kalmadı, diğerlerine de **meydan okudu.**”(s.87)

“Firuz Şah’ın **gözlerinde şimşekler çaktı.**”(s.87)

“Erlerini bu çocukların karşısına çıkarsa koca koca erlerini bu çocuklarla denk tuttuğu için itibarlarını daha da **ayaklar altına almış** olurdu.”(s.87)

“Birden **aklına** bir fikir **geldi.**”(s.87)

“**Aklına** Demirhan Bey’in “ Sakın bir **mesele çıkarmayın!**” sözü **gelmişti.**”(s.88)

“Onun cevap vermediğini gören Firuz Şah’ın **gözleri parladı.**”(s.88)

“Kendi **verdiğiniz kararı** uygulayabilirsiniz ama erleriniz sizden habersiz bir iş yapabilirler mi?”(s.88)

“Firuz Şah da veziri de Hanoğlu’na, bu hareketinden dolayı bir kez daha **hayran kalmışlardı.**”(s.89)

“Adını ve hangi bölükten olduğunu söyle de komutanlarından böyle bir karşılaşma için **izin alalım!**”(s.89)

“Ordusunun sırrını vermeyen bu gence **hayran olmuştu.**”(s.89)

“**Sağ ol!**”(s.90)

“Kendisine **yol açan** adamlarının arasından yürüdü, atına bindi.”(s.90)

“**Her kafadan bir ses çıkıyordu.**” (s.90)

“Yiğit, Allah senden **razı olsun!**”(s.90)

“Şimdiye kadar bize **yapmadıklarını bırakmadılar.**”(s.90)

“Firuz Şah, “Karşılaşma için üstlerinizden **izin alırım.**” demedi mi?”(s.90)

“Deylemlilerde aramızdaki tartışma **su yüzüne** muhakkak **çıkacak,** diyerek görüşünü belirtti.”(s.91)

“**Olan oldu.**”(s.91)

“Ne yani, adamlara **boyun** mu **eğseydik,** ya da **dayak** mı **yeseydik!**”(s.91)

“Onlara **alt olmadık** ya, bırakalım da Deylemliler düşünsün, dedi.”(s.91)

“**Yüzü kızaran** Hanoğlu tekrar sordu.” (s.92)

“Haydi şimdi **hazırlığımı yap.**”(s.93)

“Çocuklar **hazırlıklarını yaptılar.**”(s.93)

“Hoş geldiniz yiğitler, diye **söze başladı.**”(s.93)

“Hakkınızda bazı **haberler aldık.**”(s.93)

“Bu mesele senin **başının altından çıkmış.**”(s.94)

“Neden böyle tatsız bir olaya **sebebiyet verdin?**”(s.94)

“Hanoğlu, haklılığın **verdiği bir cesaretle.**” (s.94)

“Hakan’ım diye **söze başladı.**”(s.94)

“Meseleyi başından itibaren anlat da, **kararı biz verelim!**”(s.94)

“**Haksızlığa uğrayan** Arap kızını, Firuz Şah ile konuşmalarını, onun adını ve bölüğünü sormasını, bir bir anlattı.”(s.94)

“Rakiplerinin **hali duman olur**, derim Hakan’ım, cevabını verdi.”(s.95)

“Bu sözler üzerine Hanoğlu **kıpkırmızı kesildi.**”(s.95)

“Müslüman Müslüman’ın **yardımına koşar.**”(s.95)

“Zulme uğrayan kim olursa olsun Müslüman kişi onun yanında **yer alır.**”(s.95)

“Ölümü **göze alabiliyor** musun?”(s.96)

“Ben, ordumuza katılırken dinimiz ve devletimiz için başımı **ortaya koydum.**”(s.96)

“**Göreyim sizleri, yüzümüzü kara çıkarmayın!**”(s.96)

“Benimle çarpışacak iki arkadaşımı kura çekerek belirlemeyi **uygun buluyorum.**”(s.97)

“Yarınki müsabaka için **hazırlıklı olmaları** gerek.”(s.98)

“Sağ tarafında beyleri **yer almıştı.**”(s.99)

“Gömleğinin boyun kısmında bir inci, düğme **vazifesi görüyordu.**”(s.99)

“Başındaki kavuğun tam önüne yerleştirilmiş olan koca elmas, **göz alıcı** şekilde parlıyordu.”(s.99)

“Hanoğlu ile Rüstem hakkında **bahse tutuşanlar** vardı.”(s.99)

“**Yerlerinde duramayan** atlarını **zapt etmeye** çalışıyorlardı.”(s.100)

“Atlar da cenk **kokusunu almış**, kişniyor ve **şaha kalkıyordu.**”(s.100)

“Bağrışlar ve gençleri **teşvik edici** sesler duyuldu.”(s.100)

“İki tarafın yiğitleri, meydanda bir **tur attılar.**”(s.100)

“Atlarının dizginlerini kavrayışları, ahenkli at sürüşleri hepsine de **puan kazandıracak** gibiydi.”(s.100)

“Hakemler kura neticesinde, ilk okun Deylemliler tarafından atılmasına **karar verdi.**”(s.101)

“Türkmen yiğitleri yine **besmele çekerek** oklarını fırlattılar.”(s.101)

“Deylemliler sevinçten **çılına dönmüşlerdi.**”(s.102)

“Bağırışlar ve alkışlar arasında, hedefin değiştirilmesine **karar verildi.**”(s.102)

“Hakemler ilk atışın İbrahim tarafından yapılmasına **karar verdiler.**”(s.102)

“**Sıra Rüstem’e gelmişti.**”(s.102)

“Elmanın sallanma, okun elmaya varma hızını göz kararı hesapladı; sonra **besmele çekerek** oku fırlattı.”(s.102)

“Bir müddet sonra okçuların, aynı hedefe daha uzak mesafeden atış yapmasına **karar verdi.**”(s.103)

“Bu kez Rüstem’in oku **boşa giderken**, Hanoğlu’nun fırlattığı ok, elmayı parçaladı.”(s.103)

“**Yerlerinde duramayan** atlarını **zapt etmeye** çalışan çocukların gözleri, meydan hakeminin vereceği işarettiydi.”(s.103)

“Nihayet hakem havaya kaldırdığı elini indirerek beklenen **işareti verince** atlar, **yıldırım gibi ileriye atıldı.**”(s.103)

“Toynaklar, davul gibi yeri döverken, kısa zamanda yarışmacıların altısı da **gözden kayboldu.**”(s.103)

“Kimin **birinci geleceği** hakkında tahminlerde bulunuluyordu.”(s.103)

“Yaklaşınca en önde Rüstem’in olduğu **fark edildi.**”(s.103 - 104)

“Deylemliler **çığıklar atmaya**, tezahüratta bulunmaya başladılar.”(s.104)

“Fakat iyice belirdikleri zaman Rüstem ile Hanoğlu’nun **başa baş geldikleri** görüldü.”(s.104)

“Deylemliler Rüstem için tezahüratlarını sürdürürken Türkmen yiğitlerinin içinden “Hanoğlu, haydi Hanoğlu!” diye onu **teşvik ettikleri** anlaşılıyordu.”(s.104)

“Fakat birden Hanoğlu’nun **ileriye çıktığı** ve varış yerine Rüstem’den önce vardığı görüldü.”(s.104)

“O akşam Tuğrul Bey’in iftar sofrasına bu üç çocuk da **davet edilmişti.**”(s.106)

“Bu galibiyetinizle mükafatı **hak ettiniz.**”(s.106)

“Kabe’yi ve Sevgili Peygamberimizin kabrini **ziyaret etmek** en büyük arzumdur.”(s.106)

“Tuğrul Bey, derin bir **nefes aldı.**” (s.106)

“Dualarımızla **oruçlarımızı açalım** şimdi.”(s.107)

“Selçuklu yiğitleri ihtiyaçlarını gidermek için Bağdat’a girip alışveriş yaparlarken Deylemlilerin **saldırısına uğradılar.**”(s.107)

“Pek az sayıdaki yiğit orada **şehit düştü.**”(s.107)

“Tuğrul Bey, Firuz Şah’ı yakalattı ve Büveyhoğulları’nın Bağdat’taki hakimiyetlerine **son verdi.**”(s.107)

“Kaçan ve **esir alınan** Türk ve Deylem emir ve askerlerinin mallarına ve topraklarına **el kondu.**”(s.107)

“Halife’ye yüksek bir **maaş bağlandı.**”(s.107)

“Tuğrul Bey’in elini öpen çocuklar, **hazırlıklarını yaptıktan** sonra, dualar arasında uğurlandılar.”(s.108)

“Çünkü hac yolundaki yolcular, zaman zaman bazı Hristiyan göçebelerin, bedevilerin **saldırısına uğruyordu.**”(s.108)

“Hacıların geçtikleri bütün yolların **emin olmasını** diliyorum.”(s.108)

““Yollarda eşkıyalık eden göçebeleri **ortadan kaldıracağım!**” demişti.”(s.108)

“Kavurucu sıcakta **yol alıyordu.**”(s.109)

“Bir an evvel Kabe’ye varmak için sabırsızlanıyor, o kutlu anı **iple çekiyorlardı.**”(s.109)

“Orada Hz. Peygamberimizin kabrini ve diğer kutsal mekanlarını **ziyaret ettikten** sonra Mekke’ye gittiler.”(s.109)

“**İhrama girdikten** sonra Kabe’yi tavaf ettiler ve hac için gereken diğer ibadetleri yaptılar.”(s.109)

“Uyuklayan herkes **gözlerini açtı.**”(s.109)

“Muhafızlar, **kılıçlarını çekerek** eşkıyalara saldırdılar.”(s.109)

“Bir daire **meydana getirecek** şekilde müdafaaya hazırlanalım.”(s.110)

“**Eli silah tutanlar** hemen yanıma gelsin.”(s.110)

“Muhafız başı, onlara şöyle bir baktı; sonra **suratını buruşturdu.**”(s.110)

“Ama ne edersin; **elimiz mahkum**, diye söylendi.”(s.110)

“**Elimizden geleni yaparız**, dedi.”(s.111)

“Ama bize ok ve yay verirseniz, daha **faydalı olabiliriz.**”(s.111)

“Eşkıyaların attığı oklar da **boşa gitmemişti.**”(s.112)

“Galiba **sonum geldi**, dedi!”(s.112)

“Delikanlının konuşacak **hali kalmamıştı.**”(s.112)

“**Son nefesini vermişti.**”(s.112)

“Muhafız başı, **yaşaran gözlerini** silerken:” (s.112)

“**Peşimizi bırakacağı** benzemiyorlar.”(s.113)

“Her gelişlerinde bize ağır **kayıplar verdiriyorlar.**”(s.113)

“Neden kafilenin **önüne çıkıp** onları karşılamayalım?”(s.113)

“Muhafızbaşı da bu fikri **uygun bulmuş** olacak ki,” (s.113)

“**Pusuya düşmeyelim.**”(s.114)

“Sen **ileri çık** da bak eşkıyalar ne yanda?”(s.114)

“Tam tepeye çıkmıştı ki eşkıyaların korkunç **naralar atarak** atlarını üzerine doğru koşturduklarını gördü.”(s.114)

“At kişneyerek **şaha kalktı** ve sonra yere yuvarlandı.”(s.114)

“İki taraf **birbirine girdi.**”(s.114)

“**Ayağa kalkan** Hanoğlu, arkadaşlarına yardım etmek düşüncesiyle, yanından hızla geçen bir eşkıyanın ayaklarına atıldı.”(s.114)

“Yerde **alt alta üst üste** dövüşmeye başladılar.”(s.114)

“Bu sırada eşkıyaların birinden düşmüş bir kılıç **gözüne çarptı.**”(s.115)

“Arkadan bir **saldırıya uğradıklarını** sanan eşkıyalardan biri avaz avaz haykırarak diğerlerine haber verdi.”(s.115)

“**Geri dönen** üç Arap eşkıya Hanoğlu’na saldırdı.”(s.115)

“Bir kement havada uçtu ve Hanoğlu’nun atından aşağıya doğru kaydığını **fark etmesiyle kendini** yerde **bulması** bir oldu.”(s.115)

“**Ayağa kalkmak** isterken atından atlayan bir eşkıya üzerine çullandı.”(s.115)

“Hanoğlu **kendini toparlayamadan** adamın yumruğu ile **kendinden geçti.**”(s.115)

“Hanoğlu **gözlerini açtığı,** zaman ikinci olmak üzereydi.”(s.115)

“Demek bu vahşi suratlı adamlara **esir düşmüşlerdi.**”(s.115)

“**Ayağa kalkıp** başucuna geldi ve tepesine bir **yumruk indirerek:**” (s.116)

“Adam bir müddet daha söylendikten sonra **çekip gitti.**”(s.116)

“Nispet yaparcasına su mataralarını **başlarına dikiyorlardı.**”(s.116)

“Anlaşılan Hüseyin daha **kendine gelmemişti** ki onu yedeklerinde götürdükleri bir atın sırtına atmışlardı.”(s.117)

“Bu bilinmeyene gidiş, **hava kararınca** kadar devam etti.”(s.117)

“Eşkıyalar burada **mola verdi.**”(s.117)

“Hanoğlu, Hüseyin’in **gözlerini açtığını fark edince** heyecanla sordu:” (s.117)

“Hanoğlu’nu görünce sevinçten **gözleri parladı:**” (s.117)

“Eşkıyalar **yola çıkmak** için hazırlanıyordu.”(s.118)

“Az sonra hep birlikte **yola koyuldular.**”(s.118)

“Belki de onların kaçmalarının **mümkün olmadığını** düşünüyorlardı.”(s.118)

“Öğlene doğru güneş tepeye yükselince sıcak dayanılmaz **bir hal aldı;** kızgın kumlar ayaklarını yakıyordu.”(s.118)

“Nihayet çöl **sona erdi.**”(s.118)

“Çölle kayaların bulunduğu yerde çadırlar **göze çarpıyordu.**”(s.118)

“Atluların geldiğini görenler **çığlıklar atarak** onları karşılamaya çıktı.”(s.118 - 119)

“İnşallah bizimkiler **esir düştüğümüzü** öğrenince bizleri kurtarmak için gelirler.”(s.119)

“Onu alırken önce şöyle bir süzmüş, sonra pazularına dokunarak onun güçlü kuvvetli biri olduğundan **emin olmak** istemişti.”(s.119)

“**İşlerimin** tez **görülmesini** isterim.”(s.120)

“Bir sözümü ikiletmişin takdirde **cezanı çekeceğini** bil!”(s.120)

“Hanoğlu, **kan ter içinde** kalır; fakat ağzından bir tek şikayet sözü çıkmazdı.”(s.120)

“Ne zaman Hüseyin ile buluşmalar kaçma **planları kuruyorlardı.**”(s.120)

“Ama yine de **fırsat kolluyorlardı.**”(s.120)

“Bir gün bu **fırsat**, Hanoğlu'nun **eline geçti.**”(s.120)

“Hunza, yavaş yavaş elini kaldırarak mızrağı atmaya hazırlandı; fakat aslan, **başına geleceği** anlamış olacak ki bir yay gibi sıçrayarak Hunza'nın üzerine atladı.”(s.121)

“Hunza ile aslan yerde, **alt alta üst üste** boğuşmaya başladılar.”(s.121)

“Hunza **gözlerini açtı:**”(s.121)

“Onu **zapt etmek** imkansızdır.”(s.122)

“Bende nasıl olsa **hayır yok.**”(s.122)

“Ölürsek beraber ölürüz, **sağ kalırsak** da beraber...”(s.122)

“Hanoğlu birden **yerinden fırladı** ve yayını eline alarak, bir ok yerleştirdi.”(s.122)

“Aslanın **bıçak gibi** keskin dişlerinden kurtulmak için Hanoğlu, aslanın boynunu sıkmaya başladı.”(s.122)

“Bir süre sonra kanlar içinde, yere düştü ve **can verdi.**”(s.123)

“Hunza da **kendinden geçmişti.**”(s.123)

“Ayın donuk ışıkları etrafı aydınlatmaya başlamıştı ki Hanoğlu **kendine geldi.**”(s.123)

“**Ayağa kalkmaya** çalıştı.”(s.123)

“Hunza inleyerek **gözlerini açtı:**” (s.124)

“Öyle bir ilaçtır ki o, kalbe işlememiş her yarayı **iyi eder.**”(s.124)

“Yalnız güneş döndükçe onların da **yer değiştirmeleri** gerekecekti.”(s.125)

“Herhangi bir vahşi hayvan saldırısına karşı silahlarını da **el altında** bulundurmalıydı.”(s.125)

“On üçüncü gün, Hanoğlu ile Hunza, kabileye **geri döndüler.**”(s.125)

“İki bin atlı ile **yollara düştüm.**”(s.126)

“Sizin **saldırıya uğradığınız** yerden itibaren çevreyi karış karış aradık; fakat izinize rastlayamadık.”(s.126)

“Bir sonuç çıkmayacağını anlayınca da **yüreğim kan ağlayarak** sizleri aramaktan vazgeçtim.”(s.126)

“Neler oldu; **başımızdan** neler **geçti?**”(s.127)

“Hanoğlu ile Hüseyin, sıra ile tutsak edildikleri andan itibaren **başlarından geçenleri** bir bir anlattılar.”(s.127)

“**Sokağa çıkıp** biraz dolaşıktan sonra bir ağacın altında bağdaş kurup oturdular.”(s.127)

“Bu yüzden Besasiri, Tuğrul Bey’imiz için büyük **problem** ve sıkıntı **oldu.**”(s.127)

“Hüseyin, **suratını buruşturdu:**” (s.128)

“**Yok canım.**”(s.128)

Yazık çok **kan dökülmüştür!**”(s.129)

“Tuğrul Bey, isyan **haberini alır** almaz Rey şehrine hareket etti ve orada kardeşi Çağrı Bey’in oğulları Alpaslan, Yakuti ve Kavurt’u yardıma çağırıldı.”(s.129)

“Hutbeyi, Fatımi Halifesi namına okuttular ve yine onun adına **para bastılar.**”(s.129)

“Sonra ona yüksek bir **maaş bağladı.**”(s.129 - 130)

“Görüşme için gelmesinden dolayı duyduğu memnuniyeti **dile getirmişti.**”(s.130)

“Tuğrul Bey de **ayağa kalkarak** Halife’ye, “ Ben, emrinize tabiyim. Sizin iradenizi **yerine getirmek** hususunda Allah’ın yardımına güveniyorum!” demiş.”(s.130)

“Hanoğlu ve Hüseyin, sevdiklerinin yanında **hasret giderirken** Savcı Bey’e Tuğrul Bey’den bir mektup geldi.”(s.131)

“Saltuk Baba, Hakan’ın emrini **yerine getirmek** için Hanoğlu’nu, İbrahim’i, Hüseyin’i, Sungur’u yanına aldı.”(s.131)

“Atından atlayan Hanoğlu, **kılıcını çekerek** adama doğru yürüdü.”(s.132)

“Merak etme, Bu kalleş Bizanslılara **hadlerini bildireceğim!**”(s.132)

“Subay yana kaçmasaydı, sağ yanından büyük bir **yara alacaktı.**”(s.133)

“Öyle olsan **ne çıkar?**”(s.134)

“Bizans subayı yumruklarını sıkarak savunma **vaziyeti aldı.**”(s.134)

“Hanoğlu’na, onu bırakması için **ricada bulundu.**”(s.134)

“Subay, yüzbaşının yardımı ile **ayağa kalktı.**”(s.134)

“Onun namına sizden **özür dilerim.**”(s.134)

“**Özür dilemenize** gerek yok, diyerek onu rahatlattı.”(s.134)

“O zaten **dersini aldı.**”(s.134)

“Fakat binbaşı Antonyus’un **saldırısına uğradık.**”(s.135)

“Fakat havaların aşırı derecede soğukluğu, birden kışın bastırması, büyük **kayıplar vermemize** sebep oldu.”(s.135)

“Bunun yanında aramızda **çıkan** siyasi **anlaşmazlıklarda** Bizanslıların ekmeğine yağ sürdü.”(s.135)

“Peçeneklerle yaptığımız savaşta da yenik duruma düşünce Bizanslılarla anlaşma yapmak **zorunda kaldık.**”(s.135)

“Batu ve arkadaşı Çağrı o kadar **ısrar ettiler** ki onların misafiri olmayı kabul ettiler.”(s.136)

“**Cemaatle** birlikte **namaz kıldılar.**”(s.136)

“Yoksa size **dersinizi vermeyi** bilirdim!”(s.137)

“Anlaşılan **dayak yemek** için bahaneler arıyorsun?”(s.137)

“Belki de gitmeyiz, diyerek Antonyus’a **dik dik baktı.**”(s.138)

“Bugüne kadar bu dereceyi **elinden alan** yok!”(s.139)

“Doğru da bunun için **demir gibi** kollara ve ustalığa ihtiyaç vardır.”(s.139)

“İyi ya, Allah’ın izni ile onun şampiyonluğuna biz **son veririz.**”(s.139)

“Hatta bu yarışlar, bir ara hipodromda kanla bastırılan bir ihtilale **zemin hazırlamış.**”(s.140)

“İbrahim **söze karıştı.**”(s.140)

“Şunu da belirteyim ki, bu araba yarışlarında ufak bir hata, bir dengesizlik, sürücünün parça parça olmasına **yol açar.**”(s.141)

“Şimdi **aklıma geldi;**”(s.141)

“O yarış atlarını **zapt etmek** için çelik gibi kollara sahip olmak lazımdır.”(s.142)

“Bunun yanında **aklını da kullanacaksın.**”(s.142)

“**Elimden geleni yapmaya** çalışacağım.”(s.142)

“**Sağ olun;** iltifat ediyorsunuz.”(s.142)

“Eğer seni **gözüm tutmasaydı, ter dökmeye** değmez der, bu sevdadan vazgeçmeni dilerdim.”(s.142)

“Yarışçı olduğumdan **ayrıcalık tanırırlar** bana.”(s.142)

“Ertesi gün, hipodromum önünde Çora Bahadır ile dört at koşulu arabayı gören Hanoğlu’nun **gözleri parladı.**”(s.142)

“Dörtnala gitmeden önce **tırısı kaldırdı.**”(s.143)

“Alanın çevresinde bir müddet böyle gittikten sonra hayvanları **dörtnala kaldırdı.**”(s.143)

“Hanoğlu, atları sakın bir şekilde **idare ediyordu.**”(s.143)

“Bu, sanki hayvanlara bir **güven vermişti.**”(s.143)

“Onu şimdiden yarış dışı bırakmak için **elinden geleni yapacaktır.**”(s.144)

“Bazıları, gece yarısı kapılar açıldığı zaman gelmiş ve **yer kapmıştı.**”(s.146)

“Saat ikiye doğru borazan sesleri halkı susmaya **davet etti.**”(s.146)

“Halk **ayağa kalkmış** bağıyor, kimi tutuyorsa onu alkışlıyordu.”(s.147)

“İzleyicilerden pek çoğu Antonyus üzerine **bahse tutuşmuştu**.”(s.147)

“Erikson, **dev gibi** bir Norman’dı.”(s.148)

“Norveçliler Bizans’a yardım etmek için gelmiş ve kısa zamanda savaşıkları ile Rumların **dikkatini çekmiş** sonra da buraya yerleşmişti.”(s.148)

“Hanoğlu, **gözlerini** atlarından **ayırmadan** arabasını sürüyordu.”(s.148)

“**Yüzü kızardı**.”(s.148)

“Ardından güreşçiler **hünerlerini gösterdiler**.”(s.148)

“Hepsi bittikten sonra **sıra** araba yarışlarına **geldi**.”(s.148)

“Arabalar, sürücüleri ile **ortaya çıktığı** zaman yine bir uğultu yükseldi.”(s.148)

“**Her kafadan bir ses çıkıyordu**.”(s.148)

“Halk **sesini kesti**.”(s.149)

“Saltuk Baba da heyecanlanmış diğerleri gibi o da **ayağa kalkmıştı**.”(s.149)

“Hipodromu inleyen boru sesi arasında, arabaların birer **ok gibi fırladığı** görüldü.”(s.149)

“Seyirciler bu güzel görüntü karşısında **kendilerinden geçmişlerdi**.”(s.149)

“Birinci tur tamamlanmadan Frank’ın **idare ettiği** araba, **virajı alamayarak** kaydı ve duvara çarptı.”(s.149)

“Yuvarlanan atların üzerinden geçen araba bir **takla atarken**, İtalyan havaya fırladı ve yere düştü.”(s.149)

“Erikson’un elindeki kırbacı kendi atlarından birine doğru uzattığını **fark edince**, sağ elini uzatıp kendi kırbacıyla onu geriye itti ve atını kurtardı.”(s.150)

“Heyecandan **yerinde duramayanlar**, zıplayanlar vardı.”(s.150)

“Hanoğlu, çelik gibi kollarla dizginleri **idare ederken ayağa kalktı**.”(s.150)

“**Göster kendini** Rüzgar’ım.”(s.150)

“Hanoğlu, bu arada bitiş yerine ulaşmak için **rüzgar gibi** gidiyordu.”(s.151)

“Tribündekiler **ayağa kalkmış**, çalgınca bağırlar hipodromu sarmıştı.”(s.151)

“Bu bana **güven verirdi.**”(s.151)

“Ben ancak dinime, bayrağıma ve milletime **hizmet ederim.**”(s.151)

Benzetme

Romanda otuz kez benzetme kullanılmıştır. En sık kullanılan benzetmeler, ikişer kez kullanılan “ok gibi” , “çelik gibi” , “yıldırım gibi” ve “çılına dönmek” tir. Romandaki benzetmeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Ninenin sesini duyan bir çocuk, **ok gibi** fırladı.”(s.6)

“Allah bize **nur topu gibi** bir evlat verdi.”(s.11)

“Emrin ardından yaylardan fırlamış olan okların **ışığı andıran sesi** duyuldu.”(s.21)

“Sahipsiz kalan ya da yaralanan atlar, yeleleri uçuşarak, **çılınlar gibi** o yana bu yana koşuşuyordu.”(s.21)

“Mehmet Buğra Han, **bir destan kahramanı gibiydi.**”(s.24)

“Gel bre, **korkak tavşanlar gibi** kaçma, diye seslendi.”(s.25)

“Kucağında bebekle **deliler gibi** koşmaya başladı.”(s.27)

“Gazilerin kılıçları **şimşek gibi** kalkıp inerken, Kara Hitaylıların acı haykırışları etrafı inletti.”(s.31)

“Yedi atlı ile nehir kıyısı boyunca **yıldırım gibi** gittik.”(s.34)

“Bu **buz gibi** sulara bebeğin altı yıkanır mı?”(s.40)

“Hanoğlu, **gerçek bir han gibiydi.**”(s.46)

“Onlar Selçuklu Devleti’ni kurmamış olsalardı, **rüzgar önünde kalmış kuru bir yaprak gibi** oradan oraya sürüklenip gidecektik.”(s.66)

“Burnundan **oluk gibi** kan akıyordu.”(s.80)

“Adam **çılına döndü.**”(s.82)

“**Fakat destan kahramanı Rüstem gibi** güçlü kuvvetli ve bütün cenk silahlarını mükemmel bir şekilde kullanan bir cenkçiydi.”(s.87)

“Deylemliler sevinçten **çılına dönmüşlerdi.**”(s.102)

“Nihayet hakem havaya kaldırdığı elini indirerek beklenen işareti verince atlar, **yıldırım gibi** ileriye atıldı.”(s.103)

“Toynaklar, **davul gibi** yeri döverken, kısa zamanda yarışmacıların altısı da gözden kayboldu.”(s.103)

“Bu adamlar, **leş kargalarından farksız.**”(s.113)

“**Şahin gibi** gözleri vardı.”(s.120)

“Hunza, yavaş yavaş elini kaldırarak mızrağı atmaya hazırlandı; fakat aslan, başına geleceği anlamış olacak ki **bir yay gibi** sıçrayarak Hunza'nın üzerine atladı.”(s.121)

“Aslanın **bıçak gibi** keskin dişlerinden kurtulmak için Hanoğlu, aslanın boynunu sıkmaya başladı.”(s.122)

“Arkasındaki kuvvet **çığ gibi** büyüdü.”(s.129)

“Hanoğlu çevik bir hareketle adamın kolunu bir **kerpeten gibi** kavradı.”(s.134)

“Doğru da bunun için **demir gibi** kollara ve ustalığa ihtiyaç vardır.”(s.139)

“O yarış atlarını zapt etmek için **çelik gibi** kollara sahip olmak lazımdır.”(s.142)

“**Kartal gibi** bakışların bu işi çabuk kavrayacağını da gösteriyor.”(s.142)

“Erikson, **dev gibi** bir Norman'dı.”(s.148)

“Hipodromu inleyen boru sesi arasında, arabaların **birer ok gibi** fırladığı görüldü.”(s.149)

“Hanoğlu, **çelik gibi** kollarla dizginleri idare ederken ayağa kalktı.”(s.150)

İkileme

Romanda ikilemeler, yüz otuz yedi kez kullanılmıştır. En çok kullanılan ikileme türü, kırk beş kez kullanılan, aynı kelimenin tekrarı ile yapılan (mini mini, yavaş yavaş vb.) ikilemedir. En çok kullanılan ikileme ise beş kez kullanılan “yavaş yavaş ” tır. Romanda bulunan ikilemeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Dağ eteklerine doğru erimeye başlayan karların ise altından **tek tük** yeşil çim öbekleri görülüyordu.”(s.5)

“Zaten **oldum olası** o adamdan hiç hoşlanmam.”(s.8)

“Küçük, **minimini** yavrusu, kızları gözlerinin önüne geldi.”(s.16)

“Han, bu düşünceler içinde **bir o yana bir bu yana** dönüp durdu.”(s.16)

“Az sonra, düşman saflarından **kopup gelen** üç atlı görüldü.”(s.17)

“**İri yarı** elçi.” (s.18)

“Bir imtihanla **karşı karşıyayız!**”(s.19)

“Bunuz hepinizin **canla başla** yapacağına inanıyorum!”(s.19)

“Orta kısımdaki savaşçılar ise **yavaş yavaş** Müslüman Oğuzların üzerilerine doğru ilerliyordu.”(s.20)

“Düşmanın ok menziline girdiğini görünce baltalı elini havaya **kaldırıp indirdi.**”(s.21)

“Gaziler, oklarını ara vermeden **peş peşe** yolluyordu.”(s.21)

“Sahipsiz kalan ya da yaralanan atlar, yeleleri uçuşarak, çılgınlar gibi **o yana bu yana** koşuyordu.”(s.21)

“Kılıçlar ve topuzlar **kalkıp iniyordu.**”(s.24)

“Kolları yorulmaksızın **kalkıp iniyordu.**”(s.24)

“Zaten o cenge **başlar başlamaz**, düşman erleri arasında bir mırıltı dolaşmış, onun karşısından kaçabilmek için çareler aramaya başlamışlardı.”(s.24)

“Şimdi Boğa Bey, Mehmet Buğra Han ile **karşı karşıyaydı.**”(s.25)

“Bir asker için, bunlar **yenir yutulur** sözler değildi.”(s.25)

“Müthiş çarpışma **sürüp gitti.**”(s.26)

“Her ne pahasına **olursa olsun** bunu başarmalıydı.”(s.27)

“Çünkü Türkan, üç Kara Hitay savaşçısını attığı oklarla yere serdikten sonra diğer savaşçılarla **burun buruna** gelmişti.”(s.27 - 28)

“Karşısına önce **iri yarı** bir Kara Hitay savaşçısı çıkmıştı.”(s.28)

“Adamın gözleri **iri iri** açılmıştı.”(s.28)

“Genç kız, onlarla çarpışırken, arkalarından **beş altı** kişinin daha koşarak geldiğini gördü.”(s.28)

“**Ard arda** aldığı yaralar büyün gücünü tüketmişti.”(s.28)

“Zeynep Çiçek, sazlıların arasında bir an evvel nehre ulaşmak için **nefes nefese** koştururken kucağındaki Ahmet **acı acı** ağlıyordu.”(s.29)

“Gazilerin kılıçları şimşek gibi **kalkıp inerken**, Kara Hitaylıların acı haykırıışları etrafı inletti.”(s.31)

“Endişeyle onun nefes **alıp almadığını** anlamaya çalıştı.”(s.31)

“Birden Zeynep’in **belli belirsiz** nefes aldığını fark ettiler.”(s.32)

“**Kese kese** altın vererek balıkçıları nehre daldırdım, gölde arattım.”(s.34)

“Alp Er’e fırsat vermeden eğerdeki kemendini göz **açıp kapayınca** kadar çıkarıp önlerinden geçen kayığa fırlattı.”(s.37)

“Bir yandan nehrin azgın suları, **kapıp götürmek** istercesine kayığı kendine çekiyordu.”(s.37)

“Kayık, **yavaş yavaş** sahile yaklaşmaya başladı.”(s.37)

“Kayıktan **gürül gürül** akan nehrin sesini bastıran bir bebek sesi duyuluyordu.”(s.37)

“Kim bilir **anası babası** ne kadar üzölmüştür.”(s.38)

“Birkaç gün **yemekten içmekten** kesilmiş, yavrusunu uzun zaman unutamamıştı.”(s.41)

“Az önce **acı acı** ağlayan bebek, belki de yorgunluktan, **mışıl mışıl** uyuyordu.”(s.41)

“Kılıç, **pırlı pırlı**.”(s.42)

“Fatma Hatun, eşinin kucağında **mini mini** bebeğı görünce çok şaşırılmıştı.”(s.43)

“Kaybettiğimiz **mini mini** yavrumuzun adını verelim ona.”(s.43 - 44)

“Abbasi Halifesi, Tuğrul Bey’e **sık sık** mektup yazarak, onu yardıma çağırıyordu.”(s.45)

“Nişabur’da, Rey’de ve Selçuklu hakimiyeti altında bulunan diğere şehirlerde, cenk hazırlıkları **sürüp giderken** Ahmet, Savcı Bey’in evinde büyüyordu.”(s.45)

“Bir gün mahallede arkadaşları ile oynarken, oradan geçen bir Selçuklu Bey’i, ona **uzun uzun** bakmış.” (s.45)

“İran dolaylarında, kuvvetleri **git gide** büyüdü.”(s.50)

“Anlaşılan o ki adam **doğrudan doğruya** Selçuklu Devleti’ne meydan okumaya girişmiş.”(s.52)

“Tuğrul Bey, orduyu **karda kışta** sıkıntıya sokmak istemez.”(s.53)

“Bu **er geç** olacaktır.”(s.54)

“Ama Karahanlıların haksız **olup olmadıklarını** bilmiyoruz ki evlat!”(s.62)

“**Yarın öbür gün** Allah kısmet eder de siz de devletimizin yüksek kademelerine çıkarsanız bu gibi hatalardan kaçınırsınız.”(s.63)

“Onlar Selçuklu Devleti’ni kurmamış olsalardı, rüzgar önünde kalmış kuru bir yaprak gibi **oradan oraya** sürüklenip gidecektik.”(s.66)

“Gaznelilere karşı bir birlik kurmuşlardı ama **içten içe** bir düşmanlık devam ediyordu.”(s.67)

“Amacı Selçukluları, Horasan’dan tamamen **söküp atmaktı**.”(s.70)

“Selçuklular içinse bu bir **ölüm kalım** meselesiydi.”(s.71)

“**Baş başa** verir, ayrılığa düşmezsek, temellerini azim ve imanla attığımız bu devlet, muazzam bir kuvvete kavuşacak, **doğudan batıya,güneyden kuzeye** alabildiğine genişleyecektir.”(s.74)

“Bağdat’ı **gezip görünüz**.”(s.78)

“**Arasırağiyim kuşamlarından** Deylemlî yani Büveyhoğulları’ndan oldukları anlaşılan bazı erlerle karşılaşıyorlardı.”(s.78 - 79)

“Bizim onlarla **alıp veremediğimiz** bir şey yok!”(s.79)

“Öyle de, sataşacak olurlarsa, **elimiz kolumuz** bağlı duracak değiliz herhalde!”(s.79)

“**İri yarı** Deylemlî elinin tersi ile kızı itti.”(s.80)

“Hanoğlu, yüzüne bakan adamla **göz göze** geldi.”(s.80)

“Adama, **sert sert** bakarak sözlerini bu defa Farsça tekrarladı.”(s.80)

“Anlaşılan adam ve yanındakiler, karşılarında gördükleri çocukları hiç ciddi almamış, karınlarını **tuta tuta** gülüyordu.”(s.81)

“Bu defa Hanoğlu, onun çenesine **peş peşe** üç – dört yumruk indirdi.”(s.82)

“Fakat **birden bire** adamları durduran bir ses duyuldu.” (s.83)

“Bir tanesi, **ezilip büzülerek**.” (s.86)

“Adaletin kılıcı ile vuran kol ne kadar zayıf **olursa olsun**, gene kuvvetlidir, diye mırıldandı.”(s.87)

“Erlerini bu çocukların karşısına çıkarsa **koca koca** erlerini bu çocuklarla denk tuttuğu için itibarlarını daha da ayaklar altına almış olurdu.”(s.87)

“Fakat destan kahramanı Rüstem gibi **güçlü kuvvetli** ve bütün cenk silahlarını mükemmel bir şekilde kullanan bir cenkçiydi.”(s.87)

“Vezir **açık açık**.” (s.89)

“Firuz Şah, Hanoğlu’nun yüzüne **uzun uzun** baktı.”(s.89)

“**Olan oldu**.”(s.91)

“Çocuklar ordugaha **girer girmez** Demirhan Bey onları çağırıp olanları sordu.”(s.92)

“Haksızlığa uğrayan Arap kızını, Firuz Şah ile konuşmalarını, onun adını ve bölüğünü sormasını, **bir bir** anlattı.”(s.94)

“İteleşmekle koca adamın **ağzı burnu** nasıl kanar bre?”(s.95)

“Hanoğlu’nun elin bir çarpmasıyla adamın **ağzı burnu** kanarsa, büyüdüğü zaman rakiplerinin hali nice olur dersiniz, diyerek beylere sordu.”(s.95)

“Zulme uğrayan kim **olursa olsun** Müslüman kişi onun yanında yer alır.”(s.95)

“Dikilmiş olan gez tahtasının üzerine **iç içe** üç siyah yuvarlak çizilmişti.”(s.100)

“Atıcılar, bu yuvarlakların dışından başlamak üzere en iç noktaya kadar **birer birer** vurmaya çalışacaklardı.”(s.100)

“Deylemliler yine **ardı ardına** oklarını fırlattılar.”(s.101)

“Rüstem, dikkatli bir şekilde ve **ağır ağır** yayını gerdi.”(s.102)

“Fakat iyice belirdikleri zaman Rüstem ile Hanoğlu’nun **başa baş** geldikleri görüldü.”(s.104)

“İki atlı **başa baş** bitiş yerine iyice yaklaşmıştı.”(s.104)

“Deylemliler **sus pus** kesilirken Türkmen saflarından bir kopuz sesi duyuldu.”(s.104)

“Bu defa o, **adım adım** gerilemeye başladı.”(s.105)

“Sıkıntıdan alnında **boncuk boncuk** terler belirmişti.”(s.105)

“**Gerileye gerileye** giderken sınır olarak belirlenen çizgiyi aşınca hakemler Rüstem’i yenik saydılar.”(s.105)

“Çünkü hac yolundaki yolcular, **zaman zaman** bazı Hristiyan göçebelerin, bedevilerin saldırısına uğruyordu.”(s.108)

“Arapların, “Çöl Gemisi” dedikleri develer, **ağır ağır** yürüyordu.”(s.109)

“Atlılar **acı acı** bağırarak kabileyi kuşatmaya başladılar.”(s.109)

“EşkİYaların attığı oklara hedef olan iki muhafız, yere düştü; diğerleri **göğüs göğse** çarpışmaya başladı.”(s.109)

“Güneş ışıklarında şimşeklenen kılıçların **kalkıp inişleri** görülüyordu.”(s.110)

“Sahipsiz kalan atlar yeleleri uçuşarak, ayaklarının altındaki kumları etrafa saçarak **şaşkın şaşkın** koşuyor ve sonra kum tepelerinin ardında kayboluyordu.”(s.110)

“Develeri **yan yana** getirerek çömeltelim.”(s.110)

“Hanoğlu, İbrahim ve Hüseyin, bu emri **duyar duymaz** koştular.”(s.111)

“Ancak güç durumda kalırsak **göğüs göğse** çarpışma yapacağız.”(s.111)

“Atları, **öteye beriye** karıştı.”(s.112)

“Oklar atıldıktan sonra **göğüs göğse** yapılacak çarpışmada kılıçlar kullanılacaktı.”(s.113)

“Yerde **alt alta üst üste** dövüşmeye başladılar.”(s.114)

“Arkadan bir saldırıya uğradıklarını sanan eşkıyalardan biri **avaz avaz** haykırarak diğerlerine haber verdi.”(s.115)

“Öleceksin fakat birden değil; **yavaş yavaş!**”(s.116)

“Adam bir müddet daha söylendikten sonra **çekip gitti.**”(s.116)

“**Zaman zaman** yere oturarak, ayakkabılarının içine dolan kumları silkeliyor ve yine kumlara **bata çıka** koşmaya çalışarak atlılara yetişmeye çabalıyorlardı.”(s.118)

“Onu alırken önce şöyle bir süzmüş, sonra pazularına dokunarak onun **güçlü kuvvetli** biri olduğundan emin olmak istemişti.”(s.119)

“Şimdi seni yaktım, diye fısıldamış **sinsi sinsi** gülmüştü.”(s.119)

“Her halinden **güçlü kuvvetli** biri olduğu anlaşılıyordu.”(s.120)

“Hanoğlu, **kan ter** içinde kalır; fakat ağzından bir tek Şikayet sözü çıkmazdı.”(s.120)

“Hunza, **yavaş yavaş** elini kaldırarak mızrağı atmaya hazırlandı; fakat aslan, başına geleceği anlamış olacak ki bir yay gibi sıçrayarak Hunza'nın üzerine atladı.”(s.121)

“Hunza ile aslan yerde, **alt alta üst üste** boğuşmaya başladılar.”(s.121)

“DiŐi aslan müthiş bir Şekilde kükreyerek ve **sallana sallana** geliyordu.”(s.122)

“Hanoğlu, **yavaş yavaş** gücünün azalmaya başladığını hissetti.”(s.123)

“Belki **dört beş** saat kadar Hanoğlu o Şekilde kaldı.”(s.123)

“**Ayılır ayılmaz** o müthiş dövüşü hatırladı.”(s.123)

“Siz hac kervanıyla birlikte dönmeyince Tuğrul Bey, sizleri **arayıp bulma** ve o eŐkiyaları cezalandırma görevini bana verdi.”(s.126)

“Sizin saldırıya uğradığınız yerden itibaren çevreyi **karış karış** aradık; fakat izinize rastlayamadık.”(s.126)

“Hanoğlu ile Hüseyin, sıra ile tutsak edildikleri andan itibaren başlarından geçenleri **bir bir** anlattılar.”(s.127)

“Tuğrul Bey, isyan haberini **alır almaz** Rey Şehrine hareket etti ve orada kardeşi ağrı Bey'in oğulları Alpaslan, Yakuti ve Kavurt'u yardıma çağırdı.”(s.129)

“Besasiri ve taraftarları Abbasi Halifesi Kaim Emrillah'ı hapsedtiler; vezirini de bir eşeğe ters bindirerek **sokak sokak** dolaŐtırdılar.”(s.129)

“Mektupta, Saltuk Baba baŐkanlıđında bir elçi heyetinin Bizans'a gitmesi emrediliyor, bu heyetin İstanbul'daki caminin Bizanslılar tarafından **onarılıp onarılmadığını** ğrenmesi ve İmparator'dan caminin bakımını üstlenmesi konusunda bir teminat alması isteniyordu.”(s.131)

“Merak etme; bana bir Şey **olacak olursa**, arkadaşlarım seni kimseye Şikayet etmez!”(s.133)

“Adam inleyerek yere çökerken suratına Şiddetli bir tokat indirdi; subay yere **yığılıp kaldı**.”(s.134)

“Belki de gitmeyiz, diyerek Antonyus'a **dik dik** baktı.”(s.138)

“Bundan **hemen hemen** beş yüz yıl kadar evvel, İmparator Jüstinyen zamanında...”(s.140)

“Şunu da belirteyim ki, bu araba yarışlarında ufak bir hata, bir dengesizlik, sürücünün **parça parça** olmasına yol açar.”(s.141)

“Antonyus, hipodromda üç yıl **peş peşe** şampiyonluk kazanmış biridir.”(s.141)

“Atlar, **pırıl pırıl** gözlü, gergin boyunlu, yeleleri dalgalı, çok güzel atlardı.”(s.142)

“Yarış günü Bizans halkı, **akın akın** hipodroma geliyordu.”(s.146)

“**Grup grup** yarışların gerçekleştiği alana çıkmaya başladılar.”(s.147)

“Sürücüler alanı **tek tek** dolaşmaya başlayınca, gürültüler, kulakları sağır edecek kadar arttı.” (s.147)

“Altıncı turun sonunda Antonyus ile **baş başa** gitmeye başladılar.”(s.150 - 151)

Hanoğlu, bu arada bitiş yerine ulaşmak için **rüzgar gibi** gidiyordu.(s.151)

Pekiştirilmiş Kelime

Romanda, beş kez, kelimelerin ilk hecelerine m, s, p ünsüzleri getirilerek yapılan pekiştirilmiş kelimelere rastlanmıştır. Romandaki pekiştirilmiş kelimeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Nurlu yüzünü çevreleyen sakalları **bembeyazdı**.”(s.57)

“Bu sözler üzerine Hanoğlu **kıpkırmızı** kesildi.”(s.95)

“Şükürler olsun ki bugün Allah sizi **sapasağlam** bizlere iade etti.”(s.126 - 127)

“Sürücüler, arabaların üzerlerinde **dimdik** oturmuştu.”(s.149)

“Araba **paramparça** olmuştu.”(s.149)

Abartma

Dokuz cümlede abartmaya rastlanmıştır. Kullanım sıralarına göre içinde abartma bulunan cümleler şunlardır:

“Mehmet Buğra Han, **bir destan kahramanı gibiydi**.”(s.24)

“Ama, Kalıncar Kalesi Hindistan’da **kuşların bile çıkamayacağı** kadar sarp bir yerdeydi.”(s.63)

“**Fakat destan kahramanı Rüstem gibi güçlü kuvvetli** ve bütün cenk silahlarını mükemmel bir şekilde kullanan bir cenkçiydi.”(s.87)

“Dört cins atın çektiği daha doğrusu **adeta uçurduğu** dört tekerlekli arabaları sürmek her babayığidin harcı değildir!”(s.139)

“**Bakmaya doyulmayacak kadar güzeldi.**”(s.143)

“Atlar **sanki uçmaya** başlamıştı.”(s.143)

“Bizanslılar için eğlence, **ekmek kadar, su kadar** önemliydi.”(s.146)

“Sürücüler alanı tek tek dolaşmaya başlayınca, gürültüler, **kulakları sağır edecek kadar** arttı.” (s.147)

“Erikson, **dev gibi** bir Norman’dı.”(s.148)

Değerlendirme

Romanda üç kez atasözü, beş yüz seksen bir kez deyim, otuz kez benzetme, yüz otuz yedi kez ikileme, beş kez pekiştirilmiş kelime kullanılmıştır. Ayrıca romanda, içinde abartma bulunan dokuz cümle yer almaktadır. Bu veriler sonucunda, kitabın çocuğun dil gelişimini destekleyecek niteliklere sahip bir çocuk kitabı olduğu düşünülmektedir.

5.1.2.13 Koçyiğit (Seyit Battal Gazi)

Koçyiğit, Timaş Yayınevinin Doludizgin Romanlar (+13 Tarihi Roman) dizisi içinde, 2014 yılının aralık ayında, İstanbul’da basılmıştır. Belirttiğimiz tarihte üçüncü baskısı yapılan kitabın sayfa sayısı 203’tür.

Eserin İç Yapı Özellikleri

Konu: Battal Gazi’nin İslam’a ve Müslümanlara hizmetleri

Ana Fikir ve Yardımcı Fikirler

A.Ana fikir: Battal Gazi, mertliği, cömertliği, cengaverliği ve iyi huylarıyla İslam’ın yayılmasına ve Anadolu’nun Müslümanlaşmasına hizmet etmiştir.

B.Yardımcı Fikirler

1. Tarihi gerçekler, herkesçe bilinenden çok farklı olabilir.
2. Müslüman kadınlar temiz, güzel, kibar ve yardımsever insanlardır.
3. Savaş halindeki insanlar, düşmanlarının iyi olarak bilinmesini istemez.

4. Allah'ın dediği olur.
5. Korkunun ecele faydası yoktur.
6. Ümitsizliğe kapılmak, imanlı bir insana yakışmaz.
7. Gerçek bir yönetici, himayesindekileri korumak için elinden geleni yapmalıdır.
8. İnsan, sahip olduğu makama ve unvana uygun davranmalıdır.
9. Çoğu insan, kendisine kötülük yapana aynı karşılığı vermek için fırsat kollar. Ancak iyiliğe iyilik her kişinin işi, kötülüğe iyilik ise er kişinin işidir.
10. Halkından korkan yöneticiler, halktan uzak durur.
11. Hükümdarların etrafındakiler, ona yaranmak için dalkavukluğa başvurabilir.
12. Elçiye zeval olmaz.
13. İnsan, savaş meydanında da dürüst olmalıdır.
14. Müslümanlar şarap içmez.
15. Zulüm yerde kalmaz.
16. Atlar iyi yüzer.
17. Bizden yardım bekleyenleri geri çevirmemeliyiz.
18. İş ehline vermek gerekir.
19. Yöneticiler, kararlarında adaletli olmalıdır.
20. Dostlar, zor günlerde birbirini yalnız bırakmamalıdır.
21. Tokgözlülük, güzel bir niteliktir.
22. Bir insanın sözüne güvenirken geçmişı de göz önünde bulundurulmalıdır.
23. Yöneticiler, karar verirken etrafındakilerle istişare etmelidir.
24. Vefalı insanlar, kendilerine yapılan iyiliği unutmaz ve iyiliğin karşılığını verirler.
25. Her söylenene kanarak, düşünmeden hareket etmek insana hayır getirmez.

Ana fikir ve yardımcı fikirler incelendiğinde, bunların Müslümanlık, devlet yönetimi ve insani değerler hakkında olduğu görölmektedir. Bu nedenle, tespit edilen ana fikir ve yardımcı fikirlerin, öğrencinin dini ve ahlaki gelişimini destekleyeceği düşünölmektedir.

Olay Örgüsü: Battal Gazi, Bizans'ın üstüne korku salan bir yiğittir. Battal korkusundan usanan, Bizans İmparatoru, büyük bir orduyla Malatya'ya saldırmaya karar verir. Ordunun başına da amcaoğlu Prens Ahmer'i atar.

Malatya önlerinde karşılaşan ordular savaşmadan önce, değerli askerleri birbirleriyle teke tek çarpışır. Prens Ahmer, karşısına çıkan herkesi yener. Emir Ömer'le yaptığı çarpışmada, Emir'i zor duruma düşürünce Battal meydana çıkar ve Emir'i kurtarır. Ahmer ile çarpışmaya başlar.

Akşama kadar süren kıran kırana bir çarpışmanın sonunda Prens Ahmer yere yıkılır. Battal'dan çarpışmaya yarın devam etmelerini ister, Battal kabul eder. İki silahşor da birbirine ısınmıştır.

Battal, akşam keşif gezisi yaparken Ahmer'in çadırına rastlar ve onun kendi hakkındaki güzel sözlerini duyar. İçeri girer, onu Müslüman olmaya davet eder. Ahmer, kendisini güreşte yenerse Müslüman olacağını söyler. Güreşin sonunda Ahmer yenilir. Müslüman olur ve Ahmet Turan adını alır . Ertesi günkü çarpışmada Müslümanların safında yer alır.

Sonraki bölümde bu ikili, Leandros Kulesi'nde tutsak olan ve Battal'dan yardım isteyen Prenses Eleonara'yı kurtarırlar. Ahmet Turan, Battal'ın lalası Tavabil'den, Battal'ın geçmişini öğrenir. Ona hayranlığı daha da artar.

Romanın devamında Battal ve Ahmer, Konstantiniyye'yi kuşatan İslam ordusuna yardım eder, bu süreçte Battal ölüm tehlikesi bile geçirir. Konstantiniyye fethedilemez ama haraca bağlanır.

Romanın sonunda Battal, Ayasofya'da esir tutulan Abdüsselam'ı kurtarır ve Malatya'ya doğru yola çıkar.

Tarihi bir şahsiyet olan Battal Gazi'yi çocuklara tanıtmayı ve Battal'ın insani özellikleri yönünden çocuğun rol model alabileceği bir kahraman olması nedeniyle kitabın çocuklara uygun ve yararlı olduğu düşünülmektedir.

Mekan: Roman Konstantiniyye ve Malatya arasında geçmektedir.

Karakterler/ Kahramanlar

Romanda dokuz kahraman ön plana çıkmaktadır. Bunlardan yedisi erkektir. Romanda yer alan kahramanlar ve özellikleri şunlardır:

1. Derece Kahraman

Romandaki birinci derece kahramanlar, roman boyunca hayatının anlatıldığı Battal Gazi ve onun en yakın arkadaşı Prens Ahmer'dir.

Battal Gazi

Romanda Battal Gazi'nin çocukluğundaki hali şöyle anlatılmaktadır: “Yüzündeki ben ona çok yakışıyordu. Tatlı esmer çehresindeki kapkara ve zeka fişkırان gözleri ile daha o vakitler ileride çok yakışıklı bir genç olacağı belliydi”(s.124) Romanın devamında da gür sesli ve granit gibi sağlam görünüşlü olduğu belirtilmektedir.

Bir orduya tek başına saldırabilecek kadar kendine güvenen ve cesur biridir. Hiçbir zaman Allah'tan ümidini kesmez, tevekkül sahibidir. Hz. Hüseyin'in soyundan gelen, şehit Hüseyin Gazi'nin oğludur. Asıl adı Cafer'dir. Babası gibi Malatya serdarıdır. Çocukluğundan beri çeşitli hocalardan din, ilim ve cenk dersler alır. Rumca, Ermenice bilir. Dinler hakkındaki bilgisi geniştir.

Prens Ahmer

“ Prens Ahmer iri yarıydı. Tuttuğunu koparacak kadar kuvvetli biriydi. Gür kıvrık saçlı, geniş alınlıydı. Zeka fişkırان kara gözleri hemen dikkat çekiyordu”(s.55 - 56) cümleleriyle tanıtılan Prens Ahmer de Battal gibi cesurdur. Onun kendinden güçlü olduğunu anladığında, bunu etrafındakilere söyleyecek kadar dürüsttür.

Bizans'ta onu tanımayan yoktur. Usta bir silahşordur. Jüstinyen'in amcaoğludur. Evlidir. Battal'la tanıştıktan sonra Müslüman olur ve Ahmet Turan adını alır.

2. Derece Kahraman

Kitapta karşımıza çıkan ikinci derece kahramanlar Tavabil, Abdüsselam, Aspasya, Mühengi ve Emir Ömer'dir.

Tavabil

Yaşlıcadır. Hizmetinde bulunduğu aileye yıllardır hizmet etmesinden ve onların her işlerini görmesinden sadık, becerikli biri olduğu anlaşılmaktadır. Gerektiğinde kendinden üst mevkidekilere bile doğruları söyleyebilecek kadar dürüsttür. Battal Gazi'nin lalasıdır, eğitiminde büyük payı vardır.

Abdüselam

Yaşlıdır. Battal'ı kıskanmakta, ona karşı öfke beslemektedir. Zayıf karakterlidir. Cenkten hoşlanmaz. Politikadan anlar, kurnazdır. Saygın ve zengin biridir. Hüseyin Gazi'den sonra serdar olmuştur fakat Battal'ın başarıları nedeniyle bu serdarlık daha sonra ondan alınarak Battal'a verilmiştir.

Aspasya

“Yirmili yaşlarında gözüken esmer kız...”(s.7) diye tanımlanan Aspasya, sevecen bir insandır. Kayserilidir. Saray Nazırı'nın kızıdır. İmparator tahttan indirilip, Aspasya'nın ailesi öldürülünce kimsesiz kalır ve bir manastırda başrahibe olur. Battal'la zaman geçirdikten sonra Müslüman olur ve Meryem adını alır.

Mühengi

Kuvvetli elleri olduğu belirtilen Mühengi, yıllardır Emir Ömer için Konstantiniyye'de casusluk yapacak kadar sadık ve yakalanmayacak kadar zeki, uyanıktır. Görünüşte, Konstantiniyye'de çalışan bir nalbanttır. Buradaki adı Vasili'dir.

Emir Ömer

Güçlü kuvvetli biridir. Verdiği kararlardan adaletli, mantıklı ve zeki olduğu anlaşılmaktadır. Alınacak her karar öncesinde çevresindekilerle istişare eder. Malatya emiridir. Çevresinden saygı görmekte ve himayesindekiler tarafından sevilmektedir.

3. Derece Kahraman

Romanda üçüncü derece kahraman olarak iki kişi bulunmaktadır. Bunlar Prenses Eleonara ve Mesleme'dir.

Prenses Eleonara

Romanın başında Prenses Eleonara şöyle tanıtılmıştır: “Üç kızıdan biri var ki diğerlerinden daha güzel. Üçünün de üzerinde çok şık kıyafetler var; ama o kızın sapsarı, güv ve uzun saçları beyaz ipekten yapılmış zarif elbisesinin omuzları üzerine dökülmüş... Beyaz ve pürüzsüz teni, yüzüne bebecsi bir masumiyet katmış. Uzun kirpiklerinin arasından yeşil gözleri iki zümrüt gibi ışıltıyor. Olsa olsa on dört, on beş yaşlarında...”(s.7).

İyi kalpli ve narin bir kız olan Prenses Eleonara, babası öldürülünce Leandros Kulesi'ne hapsedilir. Yardım çağrısını alan Battal tarafından kurtarılır ve Malatya'ya getirilir. Burada kalan Eleonara bir süre sonra Müslüman olur.

Mesleme

Romanda fiziksel bir özelliğinden bahsedilmeyen Mesleme, düşündüklerini saklamadan söyleyen, verdiği kararı kesinlikle uygulayan, başarılı biridir. Halife Süleyman'ın kardeşi, Konstantiniye kuşatmasında İslam ordusunun komutanıdır.

Anlatıcı: Romanda yazar – anlatıcı yöntemi kullanılmıştır. Battal'ın çocukluğu ve Battal'ın yaptıklarının Bizans'ta yankıları da romanda geçtiğinden, bu, romanın yapısına uygun bir yöntemdir.

Zaman

Romanın geçtiği dönem: Roman sekizinci yüzyıl başlarında, Bizans İmparatoru II. Jüstinyen'in son dönemleri ile Leon'un tahta çıktığı dönemler arasında geçmektedir.

Romanın yaşandığı süreç: Roman 711 ile 718 yılları arasındaki yedi yıllık bir süreci ele almaktadır.

Romanın yazım tarihi: Romanın Timaş Yayınları'nda ilk yayınlanma tarihi, yayınevinin sitesinde 2011 olarak belirtilmiştir. Romanın daha önceki basımı hakkında yaptığımız çalışmada, herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Fakat Tekin(1999:204)'in Edebiyatımızdaki İsimler ve Terimler isimli eserinde yazarın, basım tarihi 1992 olarak verilen ve şu anda piyasada bulunmayan “Doğuştan Aslan” isimli bir romanı bulunmaktadır. İncelemiş olduğumuz “Koçyiğit”in isminin ilk basımında “Doğuştan Aslan” olduğu düşünülmektedir.

Dil ve Anlatım

Dil ve anlatım başlığı içinde, romandaki atasözleri, deyimler, benzetmeler, ikilemeler, pekiştirilmiş kelimeler ve abartmalar ele alınmaktadır.

Atasözü

Romanda sekiz kez atasözü kullanılmıştır. Bu, çocuğun dil gelişimi açısından yeterli bir sayıdır. “Gelecekleri varsa görecekları de var.” iki kez kullanılarak en çok kullanılan atasözü olmuştur. Romanda bulunan atasözleri kullanım sırasına göre şunlardır:

“**Korkunun ecele faydası yoktur.**”(s.22)

“**Gelecekleri varsa görecekları de var** Emir'im.”(s.61, 161)

“Bu saygısız sözlerinizden ötürü sizi cezalandırırdım ama **elçiye zeval olmaz!**”
(s.65)

“Fakat **gönül ferman dinlemez** derler ya delikanlı ile kız bu kulede de buluşmayı başarmışlar.”(s.107)

“Demek **su testisi su yolunda kırılıyor!**”(s.130)

“Evet, yaşım sizlerden küçük; fakat **akıl yaşta değil baştadır.**”(s.139)

““**Geleceğin varsa göreceğin de var!**” diye karşılık verdi.”(s.161)

“Nereye gidersek **anca beraber kanca beraber**, diyerek dostuna sevinçle sarıldı.”(s.187)

Atasözleri, bir şeyden korkmanın insana yarar sağlamayacağını, birilerine saldırmak için gelenlerin aynı karşılığı göreceğini, bir haberi ileten kişiye kızılmaması gerektiğini, insanın gönlüne söz geçiremeyeceğini, bir iş yapanın başına o iş nedeniyle kaza gelebileceğini, aklın kişinin yaşıyla değil kendi kapasitesiyle alakalı olduğunu vurgulamaktadır. Son atasözü ise, zorluklara her zaman birlikte karşı konulacağını vurgulamak isteyen kişilerce kullanılır. Atasözleri, savundukları değerler açısından olumlu özellikler taşımaktadır.

Deyim

Romanda deyimler, dokuz yüz otuz bir kez kullanılmıştır. Bu durumda, romanda sayfa başına ortalama 4.6 deyim düşmektedir. Kitaptaki deyim sayımının çocukların dil gelişimini desteklediği ve çocuk edebiyatının ölçütlerine uygun olduğu düşünülmektedir.

Romandaki deyimler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Güzel bir yaz mevsimini **haber veren** ılık rüzgar, Boğaz'ın sularını dalgalandırıyor.”(s.5)

“Battal'ın adı anılırken **istavroz çıkarılıyor** ve ürkek ürkek etrafa bakılıyor.”(s.6)

“**Gözlerimle gördüm.**”(s.6)

“Başkaları **söze karıştı.**” (s.6)

“Piskoposları ve patriği bile **cebinden çıkaracak** kadar Hristiyanlık bilgisine sahipmiş.”(s.6)

“Uzun kirpiklerinin arasından yeşil gözleri iki **zümrüt gibi** ışıltıyor.”(s.7)

“Diğer iki kızdan esmerin sevecen; kumralınsa **kendini beğenmiş** bir havası var.”(s.7)

“**Başında** Battal’ın **bulunduğu** İslam kuvvetleri bizimkileri yine yenmiş.”(s.7)

“Yeni bir ordu için **hazırlık yapıyormuş**, cevabını verdi.”(s.7)

“Devamlı bu ismi duyuyoruz, diye **sesini yükseltti**.”(s.8)

“Sevgili babam bunca gücüyle neden onu **yok edemiyor?**”(s.8)

“**Dilinin ucuna gelen** bir şeyleri söyleyip söylememe konusunda tereddüt yaşıyordu.”(s.8)

“-Onun için barbar diyorlar ama bence o kesinlikle çok iyi biri, diyerek **ağızındaki baklayı çıkardı**.”(s.8)

“Saray Nazırı’nın kızı olan Aspasya **içini çekti**.”(s.8)

“**Gözleri** ufuklara **dalmış** bir şekilde arkadaşının sorusunu cevapladı.” (s.8)

“Anadolu orduları komutanının kızı olan Marya, **istavroz çıkararak**,”(s.9)

“-**Şaka yapıyor** olmalısın.”(s.9)

“Hem nasıl oldu da **sağ kalabildin**, diye sordu.”(s.9)

“Onunla karşılaşan **sağ kalamazmış**, ölmüş...”(s.9)

“**Sağ kalabilmeme** gelince onunla her karşılaşmanın öleceği, bizim askerlerin **ortaya attığı** söylentilerinden başka bir şey değil.”(s.9)

“Gerçi kendi yönlerinden haklılar; çünkü Battal’ın karşısına düşmanı olarak çıktıklarında **sağ kalmaları** mümkün değil.”(s.9)

“Böyle büyük bir olayı benden gizlediğin için seni asla affetmeyeceğim, diyerek **dışa vurdu**.”(s.9)

“İnsan **cennet gibi** bir şehirde yaşasa bile doğduğu yeri özlüyor.”(s.10)

“Konstantinopolis’te her istediği **elinin altında olduğu** halde Kayseri der de başka bir şey demez.”(s.10)

“Yalımızda, yemek yerken sohbet ederken sözü iki de bir Kayseri’ye getirir, halamdan, onun yaptığı yemeklerden, avladığı kekliklerden, yaylalarda içtiği **buz gibi** suların, yediği üzümlerden bahseder durur.”(s.10)

“Geçen yaz babamın anlattıklarının da etkisi altında kalarak Kayseri’ye gitmeye **karar verdim.**”(s.10)

“Memleketimize gideceğim için **sesini çıkarmadı.**”(s.11)

“Sonunda annemin de **gönlünü yaparak yola çıktım.**”(s.11)

“Hanımı da kızını da **etrafımda pervane oldular.**”(s.11)

“Ben de oraya **kalp kırmak** ya da **surat asmak** için gitmediğimden onların niyetlerini umursamayıp eğlenmeye baktım.”(s.11)

“Giderlerken ille de bizi **davet ettiler.**”(s.11)

“Eniştem de, “ Aspasya ne kadar **ısrar edersen** et onu yerinden kıpırdatamazsın.

O işlerini kendisi yapmazsa **rahat edemez!**” dedi.”(s.12)

“Yanımdaki on muhafızın yanına eniştem “ **Ne olur ne olmaz!**” diyerek üç muhafız daha kattı.”(s.12)

“Hemen **yola çıktık.**”(s.12)

“Yolculuğumuz sakın bir şekilde devam ediyordu ki ormanlık bir yerde, **pusuya düşürüldük.**”(s.12)

“**Elinden kurtulmaya** çalıştığım biri, adeta ağzından salyalar akarak “ **Elimden kurtulamazsın** güzelim!” diye homurdanıyordu.”(s.13)

“Babam, annem, yaşadığımız bu güzel şehir, siz arkadaşlarım kısacası bütün sevdiğim **gözlerimin önünden geçti.**”(s.13)

“Namusuma **zarar gelsin** istemiyordum.”(s.13)

“Onun için **üzerime çullanan** eşkıya ile ölünceye kadar boğuşmaya kararlıydım.”(s.13)

“Bir **fırsatını bularak** elini ısırardım.”(s.13)

“**Feryat edip** elini çekti.”(s.13)

“Sonra yine büyük bir kızgınlıkla “**Elimden kurtulamazsın!**” diyerek bana bir tokat attı.”(s.13)

“**İçini çeken** Aspasya, “O anda, tüyler ürperten bir nara duyuldu.” diye devam etti.”(s.13)

“Heeeeyt **yol kesip** kadınlara **yiğitlik taslayan** uğrular!”(s.13)

“Bu ses, at üzerinde **dağ gibi** duran Müslüman bir yiğide aitti.”(s.14)

“**Yardımaımıza koşan** adama hayranlıkla baktım.”(s.14)

“Fakat birden **aklıma** onun tek kişi olduğu **geldi.**”(s.14)

“**Kalbim** bir an **burkular** gibi oldu.”(s.14)

“EşkİYaların **gözleri fal taşı gibi** açılmıştı.”(s.14)

“EşkİYalar ummadıkları bu durum karşısında **şaşkına dönmüştü.**”(s.15)

“Bir anda üç arkadaşı **saf dışı olmuştu.**”(s.15)

“Geriye kalan ikisi, altlarındaki atları **zapt etmeye** çalışıp cenk düzeni almaya uğraşırken saldırıya hazırlanan yiğidin, “Savulun bre uğursuzlar, Battal Gazi geliyor!” diyen narası duyuldu.”(s.15)

“Öyle bir kaçıyorlardı ki hipodromdaki yarışta olsalar muhakkak **derece alırlardı.**”(s.15)

“EşkİYalardan kurtulmuştuk; ama bu kez de Bizans’ın korkulu rüyası Battal’ın **eline** mi esir **düşecektik?**” (s.15 - 16)

“O anda **kafamda bir şimşek çaktı.**”(s.17)

“Fakat **hava kararmak** üzere ve iki şehre de uzak bir yerde bulunuyoruz.”(s.17)

““Bu gece dinlenip toparlanmanız için sizi **konuk etmek** isterim.” diye ekledi.”(s.17)

“- Aspasya **omzunu kaldırdı** ve;”(s.17)

“-Neden kabul etmeyelim ki, diye **karşılık verdi.**”(s.17)

“Battal’ın davranışları **güven veriyordu.**”(s.17)

“Battal şöyle **karşılık verdi.**” (s.17)

“Aspasya’nın **gözleri parladı.**”(s.18)

“Öğrendiğime göre, parada pulda **gözü olmayan**, dinine hizmet aşkı ile yaşayan biriymiş.”(s.19)

“Savaşlarda **eline geçen** ganimetleri yoksullara dağıtan, cömert ve Allah korkusu ile hareket eden dindar bir kişiymiş.”(s.18)

“İmparator, babamı dinledikten sonra bir süre düşünmüş ve “ En azılı düşmanımız olan Battal’ın asil ailelere mensup kadınları eşkıyaların **elinden kurtardığı** ve fidye istemeksizin **serbest bıraktığı** kimse tarafından duyulmasın.” demiş.”(s.19)

“Prenses Eleonora **karşılık vermedi**.”(s.20)

“Prenses Eleonora, Aspasya’ya **gözlerini dikerek**,” (s.20)

“Prenses Eleonora yine **hayallere daldı**.”(s.20)

“Aspasya ile Marya **göz göze geldiler** ve “Acaba ne düşünüyor?” dercesine başlarını salladılar.”(s.20)

“-Casusumuzdan **aldığım habere** göre kayser büyük bir ordu ile üzerimize gelmeyi planlıyormuş, diye konuşmaya başladı.”(s.21)

“Kayser de Malatya üzerine yürünerek kalenin **ele geçirilmesini**; taş üstünde taş bırakılmamasını ve tüm Müslümanların **kılıçtan geçirilmesini** emretmiş.”(s.21 - 22)

“Sizce nasıl bir **tedbir almamız** gerekir?”(s.22)

“Halife’nin kuvvet toplayıp Şam’dan yardım göndermesi uzun **zaman alabilirdi**.”(s.22)

“Herkes başını önüne eğmiş düşünüyor; fakat herhangi bir görüş de **ileri süremiyordu**.”(s.22)

“Ümitsizlik içinde başlarını önlerine eğerek **düşünceye dalanlar** bu söz üzerine **kendilerine gelerek** serdarlarına saygı ile baktılar.”(s.22)

“Battal Gazi’nin herkesin **içine işleyen** gür sesi odayı doldurdu.” (s.22)

“Serdarlığın **elinden** haksız yere **alındığını** düşündüğünden Battal’a karşı içinde dizginleyemediği bir öfkesi vardı.”(s.23)

“Kayseri devirmek için gizli **hazırlıklar yapılmış**.”(s.23)

“Anladığım kadarıyla bu haldeki Bizans, **belini doğrultabilecek** durumda değil; ama biz tabii ki tedbirde **kusur etmemeliyiz**.”(s.23)

“Battal’ın **ümit veren** bu sözleri, odada bir canlılık **meydana getirdi.**”(s.23)

““Peki ne gibi **tedbirler alabiliriz?**” sesleri yükseldi.”(s.23)

“**Sesler kesilince** Battal,” (s.23)

“Battal’ın açığına yakalamak için **fırsat kollayan** Abdüsselam,” (s.24)

“Emir Ömer’in bu sözlerinden sonra, Şam’daki Halife’ye durumu izah eden bir mektup yazılmasına ve Battal Gazi’nin Bizans’a giderek bilgi toplamasına **karar verildi.**”(s.25)

“Bazı dönemlerde, bu tarz keşifler için evden **uzak kaldığını** bilen ev halkı bu durumu olağan karşıladı.”(s.25)

““Bu çok tehlikelidir! dese de Battal, “**Sesini çıkarma** Tavabil! Kararım kesin” diyerek onu susturdu.”(s.25)

“Müslümanların huzuru için Battal **fedâ olsun.**”(s.25)

“Rumlar seni **ele geçirecek** olurlarsa parça parça ederler.”(s.26)

“**Kurbanım olayım** Battal’ım vazgeç bu düşünceden, diyerek yalvarmaya başladı.”(s.26)

“Ertesi sabah Battal Gazi, annesinin ve Tavabil’in **hayır dualarını alarak** evinden ayrıldı.”(s.26)

“Kısa da olsa her ayrılık yüreğimi kabartıyor, **gözlerimi yaşartıyor**, dedi.”(s.26)

“Battal’ı kendilerinden biri gibi gören köylüler onu köy odasına **davet ettiler.**”(s.27)

“**Dereden tepeden konuşulurken** söz Malatya’ya ve Battal Gazi’ye geldi.”(s.28)

“Battal onların kendisinden bahsetmesine **için için gülüyordu.**”(s.28)

“Misafir Bizanslı tüccarlardan biri bu imalı sözün **altında kalmak** istemedi;”(s.28)

“Biz, Battal’ın daha çocuk denecek yaşlardayken çok meşhur bir pehlivanınızı başının üzerine kaldırıp sallaya sallaya **yere çaldığını** duyduk.”(s.28)

“Köylüler **kıpkırmızı kesildi.**”(s.29)

“Evet; fakat Amuriye Tekfuru Mihail’in ve yanındaki on dört arkadaşının Battal tarafından **yere serilmesi** olayını da unutmayalım.”(s.29)

“Ya Mihail’den sonra Amuriye’nin **başına geçen** tekfurun ordusuyla Malatya önünde perişan edilmesi...”(s.29)

“Battal’ın karşısına çıkan savaşçıları teker teker tepelemesi ve tekfurun **soluğu** ta Konstantinopolis’te **alması** ne acıdır, diye konuştu.”(s.29)

“Müslümanlar gibi Bizanslılar da boş durmamış ve casusları aracılığıyla karşı tarafta **olan bitenleri** öğrenmişlerdi...”(s.29)

“Kayseri Tekfuru, **haberi alınca** derhal başkomutanını yanına çağırdı ve ona,” (s.29)

“-Askerlerinle öyle tedbirler al ki **haberimiz olmadan** kuş dahi uçmasın! Bütün **yollar tutulsun**, emrini verdi.”(s.29)

“Battal buralardan geçip başkente ulaşırsa kendini yok bil, diyerek komutanını **tehdit etmekten de geri kalmadı.**”(s.29)

“Battal yolda Kayseri’den gelen bazı yolcularla karşılaştığında, onlardan **yolların tutulduğunu** öğrenmiş, başvuru bu tedbirlerin, kendisi ile ilgili olduğunu hemen kavramıştı.”(s.30)

“**Başına** kukuleta **geçiren** ve tam bir keşiş gibi görünen Battal’dan artık kim **şüphe edebilirdi ki?**”(s.30)

“Bu kıyafetle, **yolları tutmuş** olan Bizans askerleri arasından onlara dualar ederek rahatça geçip Kayseri’ye girdi.”(s.30)

“**Ne olur ne olmaz.**” (s.30)

““Burada daha fazla kalmayayım!” diyerek, ertesi sabah erkenden **yola çıktı.**”(s.30)

“Tanıştığı askerlerin, ülkelerine **hizmet etmekten** çok, para kazanmak ve eğlenmek istediklerini gören Battal, memnun oldu; çünkü vatana hizmeti değil parayı ve çıkarlarını düşünen insanlardan **hayır gelmeyeceğini** çok iyi biliyordu.”(s.31)

“Devamlı **kumar oynayan** ve sarhoş gezen bu askerlerin yapılacak bir savaşta, **tabanları yağlayıp** kaçmaları hiç de şaşırtıcı olmazdı.”(s.31)

“Battal Gazi Aşkar’ı, تنها bir köşede yalnız başlarına yaşayan ihtiyar bir karı kocaya **emanet etti.**”(s.31)

“Gelenler, gidenler, satıcılar, atlarının yularından çekerek kalabalık arasında kendilerine **yol açmaya** çalışanlar...”(s.31)

“Nalbant Vasili, kuvvetli elleri ile kavradığı atın arka sağ ayağındaki nalı çıkarmaya çalışırken **gözü dışarı takıldı.**”(s.31)

“Vasili, **gözlerini kaçırarak** işine devam etti.”(s.31)

“Vasili keşişin konuşmasına **fırsat vermeden,**” (s.32)

“Nalbant kendine hakim olamayarak bir **çılgık attı:**” (s.32)

“Gizlediği yüzü **meydana çıktı.**”(s.32)

“Mühengi Battal’ın geleceğini **haber almıştı.**”(s.32)

“**Gözlerim yollardaydı.**”(s.32)

“Fakat beni **teselli eden** bir şey vardı.”(s.32)

“Şayet Bizanslılar sizi yakalamış olsalardı her yanda **kiyamet kopardı.**”(s.32 - 33)

“Sevinçten, **bağırıp çağırırlar,** eğlenceler düzenlerlerdi.”(s.33)

“Oysa bu kayser, bir zaman önce **tahttan indirilmiş** ve ağır şekilde cezalandırılmış biridir.”(s.33)

“Bulgarlara ve Müslümanlara karşı savaşarak **ün kazanmak** istedi.”(s.34)

“Bulgarlar üzerine yaptığı seferde, otuz bin kadar Slav’ı **yanına** yardımcı olarak **almıştı.**”(s.34)

“O da yenilgisine sebep olan Slavlara düşmanlık duyarak ülkelerine girdi ve halkı kadın, kız, çocuk, ihtiyar demeden **kılıçtan geçirdi.**”(s.34)

“Bu acımasızlığı, kendi halkına göstermekten de **geri kalmadı.**”(s.34)

“Lüks ve gösteriş merakı, **elinin altında** büyük paraların bulundurulmasını gerekli kılıyordu.”(s.34)

“Bakanları da ondan **geri kalmıyordu.**”(s.34)

“**Gözden düşmüş** ve hapsolünmüş olan Anadolu orduları generali Leonitus, üç yıl esaret altında kaldıktan sonra **serbest bırakılmıştı.**”(s.34)

“Bu adam gerek II. Jüstinyen’e karşı **duyduğu kin** ve gerekse keşişlerin kışkırtmaları ile **harekete geçti.**”(s.34)

“Oysa çok kısa bir zaman önce askerler, ona **baş eğiyor** ve **saygı gösteriyorlardı.**”(s.35)

“Davanın neticesinde II.Jüstinyen ağır bir **ceza aldı.**”(s.35)

“O sırada Kayser Leonitus **tahttan indirilmişti.**”(s.35)

“Yerine geçen Tiberius, kendisi için tehlikeli gördüğü Jüstinyen’in **ortadan kaldırılması** için Hazar hakanına **vaatlerde bulundu.**”(s.35)

“Bu vaatler öyle parlaktı ki Hazar hakanı, eniştesi olan Jüstisnyen’i öldürmeye **karar verdi.**”(s.35)

“Durumu **haber alan** Jüstinyen, kendisini öldürmeye gelenleri engelledi.”(s.35)

“**Patlayan** bir **fırtınada** geminin batmasına ramak kalmışken Tuna Nehri ağzına erişip Bulgar Krallığı’na sığındı.”(s.35)

“Bizans’ın bölünmesi Bulgarların da **işine geliyordu.**”(s.36)

“Böyle düşünen Terbel, Jüstinyen’in **emrine** bir ordu **verdi.**”(s.36)

“Bu ordu ile **harekete geçen** Jüstinyen, Konstantinopolis’i kuşattı ve içeri girerek başkent in bir kısmını **ele geçirdi.**”(s.36)

“Tiberius **arkasına bakmadan kaçtı.**”(s.36)

“-Evet, üstelik bu macera Bizans’a çok **pahalıya mal oldu,** dedi.”(s.36)

“**Gözü dönmüş** bir canavar gibi **geri dönmüş** olan Jüstinyen, tahttan indirilişinin **öcünü almaya** başladı.”(s.36)

“Devamlı **kan döktü.**”(s.36)

“Tiberius’a **hizmet etmiş** olan herkesi **ortadan kaldırdı.**”(s.36)

“Ama bu hareketinin cezasını da **rezil olarak** ödedi.”(s.37)

“Kendisini **tahttan indirmiş** olan Tiberius’u ve sonradan tahta geçmiş Leonius’u yakalattı.”(s.37)

“**Takatleri kalmayınca** muhafızlar tarafından Jüstinyen’in ayakları dibine atıldılar.”(s.37)

“-Ne onursuz bir davranış ne fena bir **kan dökücülük** bu, dedi.”(s.37)

“Onun bu **kan dökücülüğü** gerçek bir delilik **halini aldı.**”(s.37)

“**Hoşuna gitmeyen** insanlara yaptığı türlü işkencelerden bahsederek **canınızı sıkamak** istemiyorum.”(s.37)

“II.Jüstinyen nankörlükle **karşılık verdi.**”(s.37)

“Ha söylemeyi unuttum; şu sırada, Bizans halkı arasında ikonlar yüzünden de bir **anlaşmazlık çıktı.**”(s.37)

“-Bu Hristiyan din büyüklerinin heykellerine ve resimlerine **verilen ad** değil mi bu, diye sordu.”(s.38)

“Battal Gazi nefretle **yüzünü buruşturarak,**” (s.38)

““Bunların kırılması ya da yakılarak **yok edilmesi** gerekir!” diyorlar.”(s.38)

“Müzakere edip bir **karara varacaklar.**”(s.38)

“Bir şey **aklıma takıldı.**”(s.39)

“Jüstinyen, **tahttan indirilişinde rol oynayan** Patrik’e ne yaptı?” (s.39)

“-Anlattıklarına göre o kadar **kan dökücü** bir adam, nasıl olur da sağ bırakır kendisini **tahttan indiren** birini, diye sordu.”(s.39)

“Bizans halkı patriğe çok **saygı duyar.**”(s.39)

“Yine de **fırsat kolladığına şüphe yok.**”(s.39)

“Battal Gazi ve Mühengi sohbet ederken **hava kararmıştı.**”(s.39)

“Battal, keşiş kıyafetinde olduğu için onu görenler **yer açtılar.**”(s.40)

““**Alınacak karar,** bizim zaferimizi ilan edecek.” diyordu.”(s.40)

“Kendileri gibi Kutsal Saray’ın **yolunu tutmuş** tek tük insanlar görülyordu.”(s.40)

“Askerlerin hepsinin zırhlı olması Battal’ın **dikkatini çekti.**”(s.40)

“**Aklından** “Bu **kan dökücü** kayser, anlaşılın kendi halkından çok korkuyor!” diye **geçirdi.**”(s.41)

“Gerçekten de bu askerler halkın **gözünü korkutmak** ve onların herhangi bir taşkınlığını önlemek için getirilmişlerdi.”(s.41)

“ Müslümanlardan ve Bulgarlardan **yediği dayağı** unutmadık.” (s.41)

“Mühengi bu çabukluğa şaşırılmış ve Battal’ın cesaretine bir kez daha **hayran olmuştu.**”(s.41 - 42)

“Battal Gazi, keşişlerin en arkasında olmakla beraber, iri vücudunun sağladığı üstünlükle onların tepelerinden salonu inceliyor, ihtiyatı da **elden bırakmıyordu.**”(s.42)

“**Fark edilmesi** halinde, **çektığı kılıçla** kendisini yakalamak isteyen varegleri **yere serip** Bizans imparatorunun tahtına doğru koşacaktı.”(s.42)

“Kapının önünde gözüken koca kafalı, işlemeli cübbesi **göz alan** bir adam, elindeki fildişi asayı yere üç defa vurarak gür bir ses tonuyla,” (s.43)

“Herkes **yerlere kadar eğildi.**”(s.43)

“Onların da üzerlerinde **göz kamaştırıcı** elbiseler vardı.”(s.43)

“Yüksek dereceli saray idarecileri arkasında **yer aldılar.**”(s.43)

“Bu konsüllerin kararlarından sonra çeşitli mezhepler **ortaya çıktı.**”(s.44)

“Alaylı bir şekilde Patrik ve piskoposlar üzerinde **gözlerini gezdirdi.**”(s.44)

“Battal, “Sapıklığın böylesi!” diye **içinden geçirdi.**”(s.44)

“Piskoposlara **göz attı.**”(s.44)

“Bir kaçının gözlerini kırparak kendisine “konuş” işaretinde bulunmalarından cesaretlenerek **ayağa kalktı.**”(s.44)

“Patrik’in “ Evet, bizler farklı düşünüyoruz!” demesi imparatora **karşı çıktığı** gerekçesi ile fena sonuçlanabilirdi.”(s.45)

“Çünkü kilise üyelerinin çoğunluğu ikonalarından yardım beklemesini **uygun görüyordu.**”(s.45)

““Bir deli kuyuya taş atmış kırk akıllı çıkaramamış!” sözü **aklına gelen** Battal, **içinden güldü.**”(s.45)

“Jüstinyen **buz gibi** bir yüz ifadesiyle,”(s.45)

“-Öyledir de bundan yıllarca önce Tiberius ile anlaşıp beni **tahttan indirdiğini** Ayasofya önünde ilan eden ve cezalandırılmama sebep olan sen değil miydin, diye haykırdı.”(s.45)

“İmparatoru yumuşatmak için ona yalvarmak da kimsenin **aklından geçmedi.**”(s.46)

“Çünkü artık Jüstinyen’in haklı ya da haksız karşısına çıkacak herkesi **kırıp geçireceğini** biliyorlardı.”(s.46)

“Patrik Kalinikos’un götürülmesinden sonra **gözlerini** tekrar salondakilerin yüzlerinde **gezdiren** imparator, aniden **ayağa kalkıp** pelerinini düzeltti.”(s.46)

“Oturanlar da derhal **ayağa kalkmışlar** ve başlarını önlerine eğmişlerdi.”(s.46)

“ Acaba nasıl **kararlar alındı?**” (s.46)

“**İhanete uğradık.**”(s.47)

“Kalinikos **ses çıkarmadı** mı?” (s.47)

“Bir anda **ortalık karıştı.**”(s.47)

“Hiç **gözlerimin önünden gitmeyecek** o sahne, diye sözlerini tamamladı.”(s.47)

“Ona **destek olmak için söze karıştı.**”(s.47)

“Battal’ın saraydaki toplantıdan sızdırdığı bu bilgi **bardağı taşıran son damla** oldu.”(s.48)

“Bu esnada **göz göze gelen** Battal ve Mühengi, kalabalığın arasından yavaşça sıyrılarak sarayın önünden uzaklaştılar.”(s.48)

“Halk **galeyana geldi.**”(s.48)

“-Bu durumda imparatorun, Malatya üzerine asker **sevk etmesi mümkün görünmüyor** değil mi, diye sordu.”(s.48)

“-Ben öyle düşünmüyorum, **karşılığını verdi.**”(s.48)

“İmparatorun tehditleri karşısında **süt dökmüş kedi gibi** kalakaldılar!”(s.49)

“Asker **sevk etme** meselesine gelince...”(s.49)

“Battal onun üzüldüğünü **fark ederek,**” (s.49)

“Sonra da **gözlerini** ötelere **dikerek,**”(s.50)

“Hem buradan Avrupa’nın ta içlerine kadar gitmek de **mümkün olabilir.**”(s.50)

“Battal o gece de Mühengi’nin evinde kalıp sabah namazından sonra **yola koyuldu.**”(s.50)

“Bakım ücreti olarak üç altın vererek onların **yüzünü güldürdü.**”(s.50)

“Koca şehir günün **yorgunluğunu** üzerinden **atmaya** çalışıyordu.”(s.51)

“Tek tük insanlar görülüyor; havlayan ya da birbirleriyle didişen köpeklerin karartıları **fark ediliyordu.**”(s.51)

“**Doludizgin giden** atların gölgeleri duvarlarda bir görünüp bir kayboluyordu.”(s.51)

“Habercileri duydunuz işte; gönderdiğimiz kuvvetler Battal tarafından **darmadağın edilmiş.**”(s.52)

“Anlı şanlı silahşorlarımızı birer kılıç darbesi ile **yere sermiş.**”(s.52)

“Yoksa huzurlarınızda sessizliği bozmak **ne haddime...**”(s.53)

“**Ne demek** yani bir silahşoru tek kılıç darbesiyle **yere sermek**; kolay mı bu?”(s.53)

“Silahşorluğuna tek **laf edemeyeceğimiz** kahramanlarımız, niye savaş meydanında kaldı?”(s.53)

“Jüstinyen bir süre sustu ve kimsenin **ses çıkarmadığını** görünce,” (s.54)

“Müslümanlar **ortaya çıkıncaya** kadar zaferden zafere uçan Bizans kartalına ne oldu?”(s.54)

“Saray Nazırı, söylediği ismin imparatorun **ilgisini çektiğini** hissedince dalkavukluğa başladı.”(s.55)

“**Tuttuğunu koparacak** kadar kuvvetli biriydi.”(s.55)

“Zeka fişkırana kara gözleri hemen **dikkat çekiyordu.**”(s.55 - 56)

“**Tahttan indirildiğinde** yaşadığı acı tecrübeler ve gördüğü ihanetler, onu akrabalarına yaklaştırmıştı.”(s.56)

“İmparator, yüksek bir yerden **göğsü kabararak** orduyu seyrediyordu.”(s.57)

“Zaferler kazan ve Bizans’ın **yüzünü güldür!**”(s.58)

“-Emriniz **yerine getirilecektir!**” (s.58)

“Halkımızın **yüzünü güldüreceğim**, dedi.”(s.58)

“Çalınan trampetler eşliğinde ordu **yürüyüşe geçti.**”(s.58)

“Okurken **kaşları çatıldı.**”(s.60)

“Ömer Bey, **gözlerini** çevresinde oturan beylerin yüzlerinde **gezdirdi:**” (s.60)

“İçeri giren Battal **dev gibi** vücudu ile sanki odayı doldurmuştu.”(s.61)

“Ömer Bey, Battal’a yanında **yer açtı.**”(s.61)

“**İş başa düşüyor** Emir’im.”(s.62)

“**Müsaade ederseniz** hemen hazırlıklara koyulalım, dedi.”(s.62)

“Ömer Bey’den **izin alan** Battal, meclisten çıkarak kendi konağına gitti.”(s.62)

“Derhal Cude Gazi’yi; Cude Gazi’nin oğulları olan arkadaşları Muhammed, Ahmet, Süleyman ve Musa ile güngörmüş, cenk tecrübeleri olan ihtiyarları **davet etti.**”(s.62)

“Uzun konuşmalardan ve tartışmalardan sonra **kararlar alındı.**”(s.62)

“Ertesi gün Malatya’nın her mahallesinde tellallar **eli silah tutanları** cenge çağırmaya başladı.”(s.62)

“Birkaç gün içerisinde binlerce yiğit Bizans’a karşı savaşmak için **bir araya gelmişti.**”(s.62)

“Dininin düşmanlarını Müslümanlara **boyun eğdir!**”(s.63)

“Doğru dersin Cude Ağa, diye **karşılık verdi.**”(s.63)

“Oybirliğiyle bu görüşün uygulamaya konulmasına **karar verildi.**”(s.64)

“Emir Ömer’in **anlamazlıktan gelen** elçilerin başkanı,” (s.65)

“Onları almaya ne sizin **gücünüz yeter** ne de tüm Hristiyan dünyasının...”(s.65)

“O gururlu hallerinden **eser kalmadı.**”(s.65)

“Ordu komutanı Prens Ahmet, Müslümanların farklı bir cevap vermesini beklemediği için elçilerin **elleri boş dönmesine tepki vermedi.**”(s.66)

“Kayserin oğlu Şemun ise **küplere bindi.**”(s.66)

“Düşman saflarından zırhlı bir silahşor, atını teperek Cude Gazi’nin **karşısına dikildi.**”(s.66)

“-Çık ve **yüzümüzü kara çıkartma,** emrini verdi.”(s.67)

“Bizanslı silahşor, haç kabzalı ağır **kılıcını çekmişti.**”(s.67)

“Cude Gazi de **kılıcını çekti.**”(s.67)

“Gelen düşman askerinin iyi **eğitim almış** olduğu anlaşılıyordu.”(s.67)

“İki cengaver de **kan ter içinde** kalmıştı; ama dövüşten vazgeçmeye niyetleri yoktu.”(s.67)

“At, kişneyerek **yere yıkıldı.**”(s.67)

“Cude Gazi, anında ayaklarını üzengiden kurtararak **ayağa kalktı.**”(s.67 - 68)

“Cude Gazi’nin büyük oğlu Süleyman, babasının atının yere düştüğünü görür görmez **harekete geçti.**”(s.68)

“Cude Gazi ile Bizanslı arasına girerek kılıcını öyle bir indirdi ki Bizanslı **neye uğradığını anlamadan** cansız yere savruldu.”(s.68)

“Müslüman saflarından yine “Allahü Ekber! Allahü Ekber!” nidaları yükselirken Bizanslılardan **çıt çıkmıyordu.**”(s.68)

“Fakat Bizanslının yeni bir darbe indirmesine zaman kalmadan, **tetikte bekleyen** Süleyman’ın kardeşleri Muhammed, Musa ve Ahmet yetişerek kardeşleri ve babalarını cenk meydanından çıkardılar.”(s.68)

“Bir ara yere paralel olarak savurduğu kılıç, öyle bir hamle beklemeyen Andronikos’u cansız **yere serdi.**”(s.68)

“Abdüselam’ın ardından Prens Ahmer’in karşısına çıkan gazilerden kimi **şehit oldu** kimi de ağır yaralanarak cenk alanının dışına alındı.”(s.69)

“Battal Gazi **yerinde duramıyor**, meydana çıkmak istiyordu.”(s.70)

“Battal, Emir Ömer’e saygısından dolayı **sözünden çıkamıyor** ama Müslüman savaşçılar Ahmer’e yenildikçe de hırsından söylenip duruyordu.”(s.70)

“Teke tek dövüşler **hava kararınca** kadar sürdü.”(s.71)

“Kayserin oğlu Şemun, akrabası ve Bizans’ın yüz akı olan Prens Ahmer’e hediyeler veriyor; övücü sözlerle onu **göklere çıkarıyordu.**”(s.71)

“Gösterilen bu itibar karşısında **kendinden geçen** Prens Ahmer,” (s.71)

“Bizanslı askerler **moral bulmuştu.**”(s.72)

“İçki içip eğleniyor, Müslümanları yenip şehre girdiklerinde **elde edecekleri** ganimetler hakkında konuşuyorlardı.”(s.72)

“ Battal’ın cenk meydanında bizim erlere ettiklerini ben de esirlere etmeye kararlıyım; hepsinin **canına okuyacağım.**” (s.72)

“İçkinin de etkisiyle hepsinin **gözlerini kan bürümüştü.**”(s.72)

“**Galip geldikleri** takdirde bu askerlerin yapmayacakları rezaletleri yoktu.”(s.72)

“Gençlere **parmak ısirtacak** bir at sürüşle cenk meydanının ortasına gelen Abdülvehhab, kendisini tanıtp Bizanslılardan er diledi.”(s.72)

“Meydana gelenin Abdülvehhab olduğunu işiten Prens Ahmer’in **gözleri parladı.**”(s.73)

“Atıyla meydana atılırken **geride kalanlara**, Sizlere Abdülvehhab’ı ve Battal’ı **esir alacağımı** söylememiş miydim? Bakın biri **ele geçmek üzere!**” diye haykırdı.”(s.73)

“Prens Ahmer, Abdülvehhab’ın **karşısına dikilince** önce kendisini tanıttı.”(s.73)

“**Kılıcını çekerek** Ahmer’e saldırdı.”(s.73)

“Uzun zaman devam eden bu kılıç dövüşünden bir **sonuç alamayacağını** anlayan Prens Ahmer, atını **ileri sürüp kazandığı zamandan** faydalanarak gürzünü eline aldı.”(s.73)

“Ağzından burnundan kan boşanan ihtiyar gazi, kelimeşehadet getirerek **şehit oldu.**”(s.73)

“Emir Ömer, Abdülvehhab Koca’nın **şehit edilmesine** çok üzülmüş;” (s.74)

“Karşısındakinin kim olduğunu öğrenen Prens Ahmer’in **gözleri parladı.**”(s.74)

“Bir müddet vuruştuktan sonra **kılıçlar çekildi**, uzun zaman çarpışıldı.”(s.74)

“Bunlar hep senin yüzünden **başımıza geldi.**”(s.74)

“Şimdi Ömer Bey de **şehit düşerse** ne yapacağız?” (s.74)

“At inleyerek **yere yıkıldı.**”(s.75)

“Emir Ömer Bey’in ikinci bir darbe ile **şehit düşebileceğini fark eden** Battal Gazi, Aşkar’ın sırtına sıçrarken, “ Dur bre zalim!” diye bir **nara attı.**”(s.75)

“Ardından **yerinde duramayan** Aşkar’ı dörtnala koşturarak Prens Ahmer’e doğru ilerlemeye başladı.”(s.75)

“Yine de bu Müslüman savaşçının kendisinden genç olduğunu **fark edince yüzü asıldı.**”(s.76)

“O anda, Bizanslı saflarından gelen “Hurra!” **sesleri** tak diye **kesildi, çıt çıkmaz** oldu.”(s.77)

“O zamana kadar **başına** böyle bir iş **gelmemiştir.**”(s.77)

“Prens Ahmer gürz ile pek çok kişiyi **saf dışı etmişti.**”(s.77)

“Gürzünü havada sallarken gücünden **emin olarak,**”(s.77)

“-Kargımı parçaladığın **hüneri** bu gürz karşısında da **gösterebilecek** misin bakalım, diye haykırdı.”(s.77)

“Bu sözlerden sonra küçük bir **dağ gibi** görünen gürzünü Battal’a bütün gücü ile savurdu.”(s.77)

“Bizanslıların çılgınca **bağırıp çağırmalarını** ve kendisini öven seslerin yükselmesini bekleyen Ahmer, bu sessizlik karşısında şaşırıldı.”(s.78)

“Yine de hemen **kendini topladı.**”(s.78)

“Hayatımda şimdiye kadar rastlamadığım bir yiğitle **karşı karşıyayım.**”(s.78)

“Battal’ın lalası Tavabil **yaşaran gözlerini** silerken, “ Allahü Teala mübarek etsin gazanı ey oğul!” diye mırıldandı.”(s.79)

“Kayserin oğlu Şemun, **aklından** “ Nasıl biri bu Battal? Bu görülmemiş gücü nereden alıyor? Ahmer’in gürzüne karşı durabilmek ne inanılmaz bir beceridir! Keşke bu yiğidi kendi yanıma çekebilsem ve özel askerlerimin başkomutanı yapsam!” diye **geçirdi.**”(s.79)

“Bu defa indireceğim gürzden kurtul da göreyim, diye bağırarak atını **şaha kaldırdı,**” (s.79)

“Ahmer, kalkanını **siper etti.**”(s.80)

“Prens Ahmer, ömrü boyunca hiçbir cenk sırasında hasmına **vermediği** bir **fırsatı** kendisine verdiği görünce utandı.”(s.80)

“Bizanslı silahşor, **yere yıkılmasından duyduğu utancı** unuttu; Battal’a karşı **hayranlık duymaya** başladı.”(s.81)

“Bu yüzden de **yere yıkıldım.**”(s.81)

“Gazilerin **yüzleri gülüyordu.**”(s.81)

“Yaşa serdarımız, **yüzümüzü ağarttın!**”(s.81)

““**Sırtın yere gelmesin** yiğit Battal!” haykırışları yükseliyordu.”(s.81)

“Şemun’un çadırında komutanlar **bir araya gelmiş** oturuyordu.”(s.82)

“Tabii kimseden **çık çıkmıyordu.**”(s.82)

“Ahmer, Battal karşısında yenilecek olursa Bizans askerlerinin **morali** fena **bozulurdu.**”(s.82)

“O sırada Ahmer, **omuzları çökmüş** halde çadıra girdi.”(s.82)

“Prens Ahmer’in avucunun içine bakan Şemun ve diğer komutanlar **yüzlerini buruşturdular.**”(s.82)

“Düşünün, gürzüm bütün hızı ile göğsüne iniyor da **bana mısın bile demiyor.**”(s.82)

“Bakma bugün yorulmuştun da onun için **sonuç alamadın.**”(s.83)

“Prens Ahmer bir şey söylemeden **ayağa kalktı.**”(s.83)

“Bizans’ın ünlü silahşorunun canı o kadar sikkindi ki kimseye **selam bile vermeden** çadırdan çıktı.”(s.82)

“Bizans ve Müslüman ordugahlarında gidip gelen karaltılar **fark ediliyordu.**”(s.83)

“Hekim başka birisini öldürebilecek ya da **yataklara düşürebilecek** bu yaraların Battal tarafından önemsenmediğini hayretle görmüştü.”(s.84)

“Sürdüğüm kırlarından toplanmış otlardan yapılan merhem, inşallah yaralarına **iyi gelecek.**”(s.84)

“**Üzerine** ne kadar **düşsek** azdır.”(s.84)

“Bize öyle bir **emanet bıraktı** ki biz onu koruyacağımız yerde o bizi koruyor, diyerek Emir Ömer’in sözlerine katıldı.”(s.84)

“Bugün bizim **yüzümüzü ağarttın.**”(s.84)

“-Büyütüyorsun Ahmet Baba, diye **karşılık verdi.**”(s.85)

“Askerler sohbet ediyor, namaz kılıyor ya da cenk için **hazırlık yapıyorlardı.**”(s.85)

“Battal, bir karenin üç kenarını çizecek şekilde gidiyordu ki Bizans ordugahının epey gerisinde bir karartı **dikkatini çekti.**”(s.86)

“Battal içerideki konuşmalara **kulak kabarttı.**”(s.86)

“Neden **hava kararır** kararmaz gelmedin?”(s.86)

“**Kaşlarını çatma** hemen.”(s.87)

“Bütün gücümle indirdiğim gürz göğsüne **denk geldiği** halde atının üzerinde dimdik durdu.”(s.87)

“Sen iyice **kafayı bulmuşsun.**”(s.88)

“O kadar gür ki bağırdığı zaman dağlar taşlar inliyor; insanın **yüreği hopluyor.**”(s.88)

“O kahramanı görsen, onun yanında **aciz kaldığımı** anlar bana da **hak verirdin**, diye **karşılık verdi.**”(s.88)

“**İçinden**, “Ahmer’in kalbinde bir Müslüman’ın dürüstlüğü var.” diye **geçirdi.**”(s.88)

“Gecenin bir yarısı çadıra birisinin girdiğini **fark eden** Anastasya **çığlık atarak** Ahmer’in arkasına saklandı.”(s.89)

“Askerlerinizin durumunu öğreneyim diye **yola çıkmıştım.**”(s.89)

“Benim de sana **kanım kaynadı.**”(s.89)

“Prens Ahmer **ayağa kalktı** ve gömleğini çıkarttı.”(s.89)

“Bir ara Battal’ı yakalayan Ahmer, onu başının üzerine kaldırıp **yere çalmayı** denedi.”(s.90)

“En büyük ustalardan **ders almış** olan Ahmer’in alnından **su gibi** ter akıyordu.”(s.90)

“İki erkeğin önce efendice konuşup sonra da **güreşe tutuşmalarına anlam verememişti.**”(s.90)

“Anastasya düşüncelerinden Battal’ın Ahmer’i çaprazladığını **fark edince** sıyrıldı.”(s.90)

“Battal, **sırtı yere gelen** Prens Ahmer’in göğsüne oturup,” (s.91)

“**Soluk soluğa kalan** Ahmer, gülümsemeye çalışarak,”(s.91)

“-Halime baksana. Kabul edilmeyecek gibi değil ki, diye **karşılık verdi.**(s.91)

“Zar zor **nefes alıyordu.**”(s.91)

“Ahmer soluklanıp **kendine geldikten** sonra,” (s.91)

“Bazen Ahmer ve bazen de Anastasya soru soruyor; Battal da **örnekler vererek** kafalarındaki soru işaretlerini gideriyordu.”(s.91)

“Buyurun birlikte yiyelim, dedi ve Battal’ı da sofraya **davet etti.**”(s.92)

“Bizans saflarını incelemek için **yola çıkmıştım** ama kimlerle karşılaştım.”(s.92)

“Müslümanlar ise sakin ve sabırlı bir şekilde **yerlerini almışlardı.**”(s.93)

“Böğrüne topuklarıyla hafifçe dokunduğunda Aşkar, kişneyip **şaha kalktı** ve uçarcasına Bizans ordusuna doğru koştu.”(s.93)

“Önceki günkü çarpışmada bu derece zırhlanmamış olan Ahmer’in bugün tam manasıyla **hazırlıklı olduğu** görülüyordu.”(s.93)

“Ahmer ile dün gece yaptıkları konuşma ve onun İslam’ı kabul etmesi **aklına geldi.**”(s.93 - 94)

“-Sen verdiğin **söz**ü böyle mi **tutarsın**, diye haykırdı.”(s.94)

“Tabii, Battal’ın bu sözünün ne **anlama geldiğini** dün gece yaşananları bilmeyenler anlayamazlardı.”(s.94)

“-Gece vermiş olduğun **sözde duracak** mısın yoksa durmayacak mısın, diye sordu.”(s.95)

“Beni **serbest bırak** da ne yapacağımı izle, dedi.”(s.95)

“Yerinden doğrulan Bizanslı savaşçı önce başıyla Battal Gazi’ye **selam verdi** ve sonra da Bizans saflarına doğru dönerek herkesin işiteceği şekilde kelime-işahadet getirdi.”(s.95)

“Kimseden **çıt çıkmıyordu.**”(s.95)

“**Olanlar oldu**, bunu da mı görecektik!” (s.95)

“Gel benimle de üzerindeki **büyüyü bozalım**, dedi.”(s.96)

“Asıl sen Müslüman ol da batıl inançlarından vazgeç, diye **karşılık verdi.**”(s.96)

“Bunun üzerine Ahmet Turan, onu sakalından yakalayarak havaya kaldırdı ve **yere çaldı.**”(s.96)

“Bizans askerlerinin benzi korkudan **kül gibi** oldu.”(s.96)

“**Aklını başına topla** da hemen aramıza dön, dedi.”(s.96)

“Ahmet Turan, kesin bir dille teklifi **geri çevirdi.**”(s.96)

“Çok geçmeden Ahmet Turan sert bir kılıç darbesi ile silahşoru **yere serdi.**”(s.96)

“Battal korkusuyla zaten tedirgin olan Bizans askerlerinin en ünlü silahşorlarının da Müslüman olması ile **moralleri iyice bozulmuştu.**”(s.97)

“Cenk bütün şiddetiyle **hava kararana** kadar sürdü.”(s.97)

“Battal Gazi, önündeki düşmanları **yerlere sererek** Bizans sancağına ulaştı.”(s.97)

“Bizans sancağının Battal Gazi tarafından **ele geçirildiğini** gören Bizans askerleri korku içerisinde geri çekilmeye başladılar.”(s.97)

“Gazilerse durumu **fark edince** çok daha yüksek bir moralle düşmanın üzerine atıldılar.”(s.97)

“Müslümanlar kendilerinden sayıca çok **üstün olan** Bizanslılar karşısında büyük bir zafer kazandı.”(s.97)

“Ahmet Turan’ın eşi Ayşe de bir **fırsatını bulup** Müslümanlara sığındı.”(s.98)

“Ahmet Turan, İslamiyet’i inceledikçe ve Seyit Battal Gazi’nin anlattıklarını dinledikçe Müslüman olmanın **hazzını duyuyor** ve hayatını yeni dinine göre yaşamak için daha çok çaba sarf ediyordu.”(s.99)

“**Kafası iyi işliyordu.**”(s.99)

“Bu bakımdan Battal Gazi’nin yiğitliğinin olduğu kadar bilgisinin de **farkına varmıştı.**”(s.99)

“Battal Gazi’nin, kendisinin Konstantinopolis’te **ders aldığı** tüm bilginlerden ve papazlardan daha bilgili olduğunu anlamıştı.”(s.99)

“Ahmet Turan’ın dini konulardaki merakı Battal Gazi’nin **hoşuna gidiyordu.**”(s.100)

“Bu ayette Cenabı Allah, Peygamber Efendimizin(sav) **dünyaya gelişinin** dolayısıyla İslam’ın Tevrat ve İncil’de müjdelenmiş olduğunu buyuruyor.”(s.100)

“Fakat bazı Hristiyan ve Yahudiler bu gerçeği **görmezden gelerek** gizliyorlar.”(s.100)

“Ahmet Turan, Battal Gazi’nin bir şey sormasına **fırsat vermeden,**” (s.100)

“Ahmet Turan’ı görünce **gözleri parladı,**” (s.101)

“Amcazadeniz **tahttan indirildi!**”(s.101)

“Bizans’ta **olan biteni** kısa sürede öğreniyorlardı.”(s.101)

“Yani, **verdiği haberin ilgi göreceğini** düşünürken aldığı cevap karşısında bozuldu.”(s.101)

“Ama şimdi anlatacaklarının daha fazla **ilgi çekeceğine** adı gibi emindi.”(s.101)

“Babası **tahttan indirildikten** sonra prensesin Leandros Kulesi’ne hapsedilmesi akıldan uzak bir ihtimal değildir, diye cevap verdi.”(s.102)

“Battal Gazi **kararını vermişti;**” (s.102)

“Yardım isteyen prensesi kurtarmak için Ahmet Turan ile yarın **yola çıkalım!**”(s.102)

“Seyit Batta Gazi, Emir Ömer Bey’le bir süre konuşup vedalaştıktan sonra Ahmet Turan’ı konağına **davet etti.**”(s.102)

“Battal konağa girerken Tavabil’e, Aşkar’ın **hazır olup** olmadığını sordu.”(s.102)

“Az sonra konağın önünde iki dost, son **hazırlıklarını yapıyorlardı.**”(s.103)

“Battal Gazi ve Ahmet Turan **hava kararına** kadar **yol aldılar.**”(s.103)

“Etrafa **göz gezdiren** ve yakınlardan gelen su şırıltısına **kulak kabartan** Battal Gazi,” (s.103)

“Derede **abdest alıp** namazlarını kıldıktan sonra yemeklerini hazırladılar.”(s.104)

“Bu mektup belli ki Eleonora’nın **kaleminden çıkmış.**”(s.104)

“Battal’ın uzattığı mektubu mum ışığında **gözden geçirdi.**”(s.104)

“Ben, bir zamanlar **üzerine titrenen** bir prensesken şimdi Leandros Kulesi’ne hapsedilen çaresiz Eleonora’yım.”(s.105)

“Bir zamanlar babamın etrafında dolanıp **yerlere kadar eğilenler**, şimdi bizim **yüzümüze** bile **bakmıyorlar.**”(s.105)

“Ben de üç aydan beri Leandros Kulesi’nde **çile dolduruyorum.**”(s.105)

“Babamı **arkadan vuran** Bardanes oldu.”(s.105)

“Düşündüm ki yiğitliği ve cesareti **dillerde dolaşan** Battal Gazi, neden beni kurtarmasın?”(s.105)

“Önceki imparatorun karşısında bir **takla atmadığı** kalmıştı.”(s.106)

“**Fırsatını bulunca** da bizim Jüstinyen’i devirmiş.”(s.106)

“**Kusura bakma** ama üzüldüğümü söyleyemeyeceğim, dedi.”(s.106)

“Battal **içini çekerek,**” (s.106)

“Bak, eski imparator yıllar sonra da olsa nasıl **cezasını görüyor.**”(s.106)

“Ahmet Turan **yüzünü ekşiterek**,” (s.106)

“Kral, çok sevdiği kızının yoksul bir balıkçıya **gönül verdiğini** öğrenince prensesi denizin ortasındaki bu kuleye kapatmış.”(s.107)

“Gel gör ki prenses, Leandros adlı yoksul bir balıkçıyı görüp ona gönül **yakınlığı duymuş**.”(s.107)

“Geceleri, bir mum yakan prenses sahildeki delikanlıya **yol gösteriyormuş**.”(s.107)

“**Dağ gibi** dalgaların yükseldiği ve denizin kabardığı bir gece, delikanlı yine denize atlamış.”(s.107)

“Amacı **gönül verdiği** prensese ulaşmakmış.”(s.107)

“Delikanlı, prensesin yine ışık yakacağını ve kendisine **yol göstereceğini** umuyormuş.”(s.107)

“Gerek **buz gibi** soğuk olmasından ve gerekse dalgaların kendisini hep geriye atmasından dolayı **yorgun düşmüş**.”(s.108)

“Kız, bir **çığlık atıp** çılğınlar gibi Leandros’un üzerine kapanmış.”(s.108)

“O esnada tekrar kabaran dalgalar iki genci Boğaz’a çekmiş ve ikisi de **gözden kaybolmuşlar**.”(s.108)

“Battal **omuz silkerek**,” (s.108)

“Düşün ki bu Philippikos, **kan dökücülükte** kendinden önce gelenleri aratmaz.”(s.108 - 109)

“Hele seni yakalayarak halkın sevgisini kazanma **fırsatını kaçırmayı** hiç istemez.”(s.109)

“Ahmet Turan **ayağa kalktı** ve ezan okumaya başladı.”(s.109)

“Geçtikleri köy ve kasabaların halkı, bu keşişlerin dualarını alabilmek için sıraya giriyor; yollardan kuş uçurtmama emri almış Bizans askerleri de onlara saygı ile **yol veriyordu**.”(s.109)

“İki keşiş geçtikleri yerde Battal’ın büyük **korku salmış** olduğunu gördüler.”(s.109)

“Battal adını duyanlar, **istavroz çıkarıyor**, etraflarına ürkek ürkek bakıyorlardı.”(s.109)

“Bazı kişiler onlardan, Battal’ın kendilerine dokunmaması için dua istiyor; bazıları da Battal’ı yakalayabilmek için kendilerini kutsaması için karşılarında **diz çöküyordu.**”(s.109)

“Müslüman olduktan sonra **ele geçirdiği** papazı sakalından yakalayarak **yere çaldığını**, ondan sonra da **eline geçirdiği** papazları parçaladığını duydum.”(s.110)

“Diyorlar ki o, tam manasıyla Hristiyan **düşmanı kesilmiş.**”(s.110)

“Tanrı **aklımızdan geçen** şüphelerden dolayı hepimizi affetsin, dedi.”(s.110)

“Sanki **içinden geçenleri** hissetti.”(s.111)

“Bir daha böyle mübarek kişilerin **günahını alma**, dedi.”(s.111)

“Köyden yiyecek almaya **karar vermişlerdi.**”(s.111)

“Battal, atı Aşkar’ı, kendisini köyün yakınındaki ormanda bekleyen Ahmet Turan’a **emanet edip** köye girdi.”(s.111)

“Üzerlerinden yol **yorgunluğunu attıktan** sonra etrafı gezmek için dışarı çıktılar.”(s.112)

“Kadın bir **çığlık atarak** kafasını dışarı uzattı.”(s.112)

“Çocuğun annesinin büyük bir korku yaşadığını gören Battal, **özür dileyip** yatıştırıcı sözler söyledi.”(s.112)

“Balıkçılara kesin **talimat verildi.**”(s.112)

“Bu durumda Battal’ın görünmeden Leandros Kulesi’ne ulaşabilmesi için balık olup denizin dibinden gitmesi gerekir, deyip **kahkahayı bastı.**”(s.113)

“Eh Battal, kayıkla gitmemiz **mümkün olmadığına** göre, yüzerek gitmemiz gerek.”(s.113)

“Peki, o kadar silahşorla kılıcın olmadan nasıl **başa çıkacaksınız?**”(s.114)

“Evelallah, **haklarından gelirim.**”(s.114)

“Hatta sohbet ettikleri bir balıkçı onlara **başından geçen** bir olayı şöyle anlattı:”(s.114)

“Bir takım bağırmalar duyar gibi oldum; fakat işime o kadar dalmışım ki **farkına varamadım.**”(s.114)

“Eğer biraz daha kalsaydım; ya da kuleye daha fazla yaklaşmış olsaydım, **delik deşik olmam işten bile değildi.**”(s.114)

“İki dost, kule hakkında yeterince bilgi sahibi olup kurtarma planını da hazırladıktan sonra karanlık bir gecede **harekete geçtiler.**”(s.114 - 115)

“Her türlü **tedbiri almışlardı.**”(s.115)

“Ahmet Turan, kısa süre sonra karanlığa karışan Battal’ı **gözden kaybetti.**”(s.115)

“Battal, kulenin bulunduğu adacığın ucunda, **hayal gibi** dolaşan bir karartı **fark etti.**”(s.115)

“Sessizce **kıyıya çıktılar.**”(s.115)

“Sızmak üzere olan nöbetçi tepesine Battal’ın yumruğunu da yiyince derin bir **uykuya daldı.**”(s.116)

“Ansızın Battal’ı karşılarında gören Bizanslılar, müthiş bir korkuyla **yerlerinden fırladılar.**”(s.116)

“Fakat Battal karşısında çaresiz kalan askerler, aldıkları darbelerle **yerlere serildiler.**”(s.116)

“Eğer iyi bağlamazsan senin için **kötü olur!**”(s.116)

“Kapı, o zorlu cengaverin gücüne **karşı koyamadı** ve korkunç bir gürültü ile arkaya devriliverdi.”(s.117)

“Kapının kendisine çarpmaması için karşı duvarın köşesine sığınmış olan Prenses, **gözlerini** Battal Gazi’ye **dikmiş** heyecanla bakıyordu.”(s.118)

“Battal’a doğru bir **adım atarak,**” (s.118)

“**Çaresiz kalmış** bir kızı kurtarmak için buralara gelmeniz ve her türlü tehlikeyi **göze almanız,** ne inanılmayacak bir şey!”(s.118)

“**Gözlerime inanamıyorum.**”(s.118)

“**Emin olabilirsiniz** Prinkipisia Eleonora, dedi.”(s.118)

“Sanki usta öğretmenlerden **ders almış** gibisiniz.”(s.118)

“Prenses hapsedildiği odadan çıkarken çok kaliteli bir kumaştan dikilmiş olduğu hemen anlaşılan bir pelerini **omuzlarına atmıştı.**”(s.118)

“Bu sırada Eleonora **içini çekiyordu.**”(s.118)

“Battal, Prensese’in gözlerinden solgun ışıklar altında akan yaşları **fark etti.**”(s.118)

“Aylardır **çektığım azap** artık bitmek üzere.”(s.119)

“Babamın, öldürmek için **can attığı** bir kahraman tarafından kurtarılıyorum!”(s.119)

“Kuleden dışarıya **adımlarını attıkları** zaman, Boğaz’ın o eşsiz kokusu ciğerlerini doldurdu.”(s.119)

“Allah’tan **ümit kesilmez.**”(s.119)

“Kadınlarının **başına ne geldiğini** Allah bilir...”(s.119)

“Ona **zaman tanımak** gerekiyordu;” (s.119)

“Prensese, **üzerinden atamadığı** şaşkınlıkla sıkıca kayığı tutuyor; bir yandan da Battal’a kaçamak **bakışlar atıyordu.**”(s.120)

“İçindeki bu his acaba kurtulmanın **verdiği heyecandan** mı yoksa Battal’la birlikte olmasından mı kaynaklanıyordu, bilemiyordu.”(s.120)

“Üçü hemen **yola koyuldular.**”(s.120)

“Genç Prensese’in kalbi **deli gibi** atıyordu.”(s.120)

“Yeşillik bir yerde dinlenmek için **mola verdiler.**”(s.121)

“Tavabil, **iç geçirdi.**”(s.121)

“**Kusura bakma, sözünü kesiyorum** ama Seyit ne demek?”(s.122)

“**Pırlanta gibi** bir yaşantısı vardır, sen de biliyorsun.”(s.122)

“Zaten onların bu halleri olmasaydı, ben ellerine **esir düşüp** köleleri olduktan sonra Müslüman olup yanlarında kalır mıydım?”(s.122)

“Sevinç içinde köşke gidip Hüseyin Gazi’nin kulağına “ **Aslan gibi** bir oğlunuz oldu.” **müjdesini vermişti.**”(s.123)

“**Hey gidi** günler hey...”(s.123)

““Şehrin fukarasına üç gün üç gece **yemek verin.**” diye emretti.”(s.123)

“Bütün çalışanlar hemen hazırlanıp onun bu emrini **yerine getirdik.**”(s.123)

“Hüseyin Gazi’nin atı Dev, koyu kula rengi bir tay **dünyaya getirdi.**”(s.124)

“Hüseyin gazi bu cins hayvana “Aşkar” **adını verdi** ve onu Cafer’ine hediye etti.”(s.124)

“Daha **biyıkları terlemeden** Ulu Cami minberinde okuduğu hutbe ile yaşının çok üstünde bilgiye sahip olduğunu ispatladı.”(s.124)

“Rumcaı ve Ermeniceyi iyi bilen gazilerden **ders alarak** kısa sürede öğrendi.”(s.124)

“Cafer, kısa sürede yetişkinlerle **boy ölçüşecek** seviyeye geldi.”(s.124)

“**Boy ölçüşmek** ne demek, onları yeniyordu bile...”(s.124)

“Çocukluk çağından çıkıp delikanlılığa **adım atan** bu yiğidin güreşteki çevikliği ve gücü de herkesi kendine hayran ediyordu.”(s.125)

“Onların oyunlarına **ayak uyduramazsın.**”(s.126)

“Yiğit serdarımız, Cafer’in bu sözleri üzerine sırtını sıvazladı ve **harekete geçti.**”(s.126)

“**Gözünü** ufka **dikerek** anlatmaya devam etti.”(s.126)

“Karşısına çıkan Bizans silahşorunu bir iki kılıç darbesinden sonra **yere serdi.**”(s.126)

“Arkadan gelen iki paralı askere de birer gürz darbesi ile **meydanı dar etti.**”(s.126)

“Yapılan uzunca bir çarpışmadan sonra fırlattığı kargı ile yiğidimizi **şehit etti.**”(s.127)

“Bu düşman sonra, atını bizim saflara doğru sürerek “Hurra!” diye bir **nara attı** ve bağırarak dedi ki:” (s.127)

“Savul bre **ölümüne susamış** Gabriel!”(s.127)

“**Yıldırım gibi** cenk meydanına atılan yiğit, Gabriel’ in beş adım önünde **zınc diye** atını **durdurdu.**”(s.127)

“Gabriel beklemediği bu **meydan okuma** karşısında duyduğu şaşkınlığı gizlemeye çalışarak,” (s.127)

“Bizim Koçyiğit az önceki heybetli **narayı** sanki bir başkası **atmış** gibi alçak bir ses tonuyla Gabriel’e cevap verdi.”(s.128)

“Bizim Koçyiğit ile Gabriel hararetli bir **güreşe tutuştular.**”(s.129)

“**Çal** onu **yere!**”(s.129)

“Kalkmak istediye de **takati yetmedi.**”(s.129)

“Bizim saflardan taşkın bir sevinç halinde; “Allahü Ekber! Allahü Ekber!” diyerek **kendinden geçeni** mi ararsın;” (s.129)

“Baktım ki Hüseyin Gazi’nin de mutluluktan **gözleri yaşarmış;**” (s.129)

“Cafer, **imtihanını** er meydanında hem de büyük bir başarı ile **vermişti.**”(s.129 - 130)

“Gabriel’den sonra ardı ardına gelen dört Bizanslıyı daha tepeleyen Cafer’in iki ordu çarpışmaya başladığı zaman da karşısına çıkanları tepelediğini **gözlerimle gördüm.**”(s.130)

“Ahmet Turan, Tavabil’i **sözünü** hiç **kesmeden** ve dikkatle dinlemişti.”(s.130)

“Ben Gabriel’i Konstantiniyye’de dövüşürken görmüş de **hayran olmuşum.**”(s.130)

“O ne dev cüsseli bir adamdı; tuttuğunu başının üzerine kaldırarak **yere çalyordu.**”(s.130)

“Yiğitler yiğidi Battal’ımın ünü, babasının **pusuya düşürülerek şehit edilmesinden** sonra daha da yayıldı.”(s.130)

“Hüseyin Gazi **pusuya** mı **düşürüldü?**”(s.131)

“Evet, Amuriye Tekfuru Mihail tarafından **pusuya düşürülerek şehit edildi.**”(s.131)

“Hüseyin Gazi, Mihail’in **baskımına uğradı.**”(s.131)

“Böylece **şehadet şerbetini içti.**”(s.131)

“Onun öldürülmesi, Mihail’i o kadar sevindirdi ki kalesinde üç gün üç gece **bayram ettiler.**”(s.131)

“Kendi ailesine davrandığı gibi davranır; daima **hatırımızı sorar, gönlümüzü alırdı.**”(s.132)

“Oysa bu düzenbaz herifin Hüseyin Gazi’den nasıl da korktuğu ve kendisine **zarar gelmemesi** için Müslümanlara haraç ödediği herkes tarafından bilinirdi.”(s.132)

“Meğer, hainlik etmek için **fırsat kolluyormuş.**”(s.132)

“Haber duyulalı birkaç gün olmuştu ki Battal’ın **başına karalar bağlayıp** gözyaşları dökken annesine şunları söylediğini duydum.” (s.132)

“Üzülüp de **kendini harap etme.**”(s.132)

“Düşmanların onu **pusuya düşürmeleri** nedendir?”(s.132)

“İslam’a **hizmet etmesinden**, kafirlere **yüz vermemesinden** değil mi?”(s.132)

“Yapılacak şey kafirlere **derslerini vermek!**”(s.132)

“Ben de üzüntüden **şaşkına dönmüştüm.**”(s.132)

“Bu arada Emir Ömer Bey, halifeye bir mektup yazarak Hüseyin Gazi’nin **şehit olduğunu** bildirdi.”(s.133)

“Halife, Bizanslılarla mücadelede büyük yararlılıklar gösteren bu kahramanın **şehit olmasına** çok üzülmüş.”(s.133)

“Emir Ömer Bey’e, Hüseyin Gazi’nin **şehit olmasından** faydalanmak isteyen düşmanın saldırabileceği, tedbirli olmaları gerektiği haberini göndermiş.”(s.133)

“Onun **yerini doldurmak** muhakkak ki çok güçtü.”(s.133)

“**Yerine geçecek** kimse çok zorlanacaktı.”(s.133)

“Öyle ya, Hüseyin Gazi gibi şöhreti **dört bir yana** yayılmış ve düşmanları titreten bir serdar bulmak kolay olmayacaktı.”(s.133)

“Bana şimdi öyle bir serdar lazım ki, aynen Hüseyin Gazi gibi cengaver olsun; düşmanlarımıza **korku salsın.**”(s.133)

“Mert olsun; dostlarımıza **güven versin.**”(s.133)

“Başka bir ihtiyar, **söze karıştı.**” (s.134)

“Bu durumda, babasının **yerini alması** uygun olmaz.”(s.134)

“O **şehit olduktan** sonra ailesi bu gelirlerden mahrum kalmıştı.”(s.134)

“Rahmetli Hüseyin Gazi’nin ailesi artık sadece arazilerinden **elde edilen** gelirle geçimini temin ediyordu.”(s.134)

“Tekniğini geliştirmesi için rahmetli babasının küçüklüğünden beri **verdiği dersler**, onu yaşı ilerledikçe karşısında durulmaz hale getirmişti.”(s.135)

“Hatta ünlü silahşorlarımızdan Gadban’a, Battal’a silah eğitimi vermesi için **ricada bulunduğumda**, onun kılıç kullanmasını, ok ve mızrak fırlatmasını görünce **hayran kalmıştı** da “Onun öğreneceği bir şey kalmamış ki!” demişti.”(s.135)

“Yapılan cenk oyunlarında rakipleri Battal’a hep **yenik düşüyorlardı**.”(s.135)

“**Ne gezer...**”(s.135)

“Bu yaman çocuk, gayrı babasının **yerine** neden **geçmez?**”(s.135)

“Bu sözler Battal’ın **kulağına** da **çalınmıştı**.”(s.136)

“Battal’ın **aklının** yemeğini yerken bile **başka yerde olduğunu** gören annesi Saide Hatun,” (s.136)

“O zaman Battal **kaşlarını çattı**.”(s.136)

“Sen bu işten **el çek**.”(s.136)

“**Kerem eyle**.”(s.136)

“Ben de **peşlerine takıldım**.”(s.137)

“Toplantı salonunda herkes **yerini aldı**.”(s.137)

“Evet, babamın bir zamanlar büyük bir başarıyla **idare ettiği** makama geçmek ve o **şehit olduktan** sonra durmuş olan cihadı devam ettirmek istiyorum.”(s.138)

“Battal, herkesin hislerine **tercüman olmuştu**.”(s.138)

“Çünkü Hüseyin Gazi’nin ölümünün **üzerinden** nice **zaman geçmiş** olduğu halde bir sefer yapılmamıştı.”(s.138)

“Oysa rahmetli serdarımız, cihadı her zaman canlı tutar, **fırsat buldukça** düşmana akınlar düzenler, **ele geçirdiği** yerlerde İslam’ın adını yüceltirdi.”(s.138)

“O **şehit edildikten** sonra seferler durma noktasına gelmişti.”(s.138)

“Büyük bir dikkatle Abdüsselam’ın nasıl bir **karşılık vereceğini** bekledim.”(s.138)

“Öyle ya o yaşlı ve tecrübeli, üstelik politikadan anlayan kurnaz adam Battal’ın bu çıkışının **altında kalmak** istemezdi.”(s.138)

“Beş kasaba, on iki kale **ele geçirdi**.”(s.139)

“Bari sen de bir **hüner göster** de babanın yerini ondan sonra iste!”(s.139)

“Başkalarının belki de yıllarca sürecek eğitimle **elde edebileceği** ilmi, Allah’ın izniyle aldığım inancındayım.”(s.139)

“Kimisi Abdüsselam’ı kimisi de Battal’ı **haklı buluyordu.**”(s.140)

“Oğul, ben sana **nasihatte bulunmamış** mıydım ki Abdüsselam ile tartıştın.”(s.140)

“**Başımıza** bir düşman **sardın.**”(s.140)

“**Aklım başımdan gider** gibi oldu.”(s.140)

“ “Sen şimdi **onu bunu bırak da** bana biraz Amuriye’den bahset.” dedi.”(s.140)

“Onun **aldığı karardan** dönmeyeceğini anlamıştım.”(s.141)

“**Dilimin döndüğü** kadar doğum yerim olan Amuriye’yi anlatmaya başladım.”(s.141)

““Nereye gidiyorsun?” diye **feryat etti.**”(s.141)

“Anacığım, **hakkınızı helal ediniz.**”(s.141)

“Endişeliydi ama oğlunun **gösterdiği cesaret** karşısında da **gurur duyuyordu.**”(s.141)

“**Helal olsun** oğlum!”(s.141)

“Battal annesinin de rızasını almanın rahatlığıyla Aşkar’ı mahmuzladı ve doludizgin **yola düştü.**”(s.141)

“Ömer Bey, Battal’ın gittiği **haberini alır** almaz,” (s.141)

“İki yüz atlı derhal Battal’ın **peşine düştü.**”(s.142)

““Düşmanlara **yem olmuş.**” diyerek, üzüntü içerisinde **geri döndüler.**”(s.142)

“Saide Hatun, Battal’ın bulunamadığı **haberini alınca** üzüntüden sanki bir anda yaşlandı.”(s.142)

“Anlattı da biz onu merakla beklerken **başından** neler **geçtiğini** öğrenmiş olduk.”(s.142)

“Battal, Malatya’dan ayrıldıktan sonra epeyce **yol almış** ve yolunun üzerinde bir manastıra **rast gelmiş.**”(s.142)

““Daha önce hiç karşılaşmadığım bu adam nasıl olur da ismimi bilebilir!” diye **aklından geçirmiş.**”(s.143)

“Keşif onun bu şaşkınlığını **fark ederek** gülümsemiş.”(s.143)

“Birlikte **yiyip içmişler.**”(s.143)

“Sohbet ederek **akşamı etmişler.**”(s.143)

“Battal, akşam namazının yaklaştığını ve bu manastırda namazını nasıl kılacağını düşünüp huzursuz olurken onun yüzüne bakıp **ayağa kalkan Şemmas,**” (s.143)

“Koridor boyunca ilerlerken **göz önünde olmayan** bir köşede yerdeki halıyı kaldırmış.”(s.143)

“Kapağını açtığında, ayetlerin babası Hüseyin Gazi'nin el yazısı ile yazılmış olduğunu görüp **hayrete düşmüş.**”(s.144)

“Ertesi gün Battal **yola çıkmak** için bu samimi Müslüman'dan izin istemiş ve çevik atı Aşkar ile **yollara düşmüş.**”(s.144)

“Silahşorluğa **heves ettim.**”(s.144)

“Onun için **yollara düştüm.**”(s.144)

“Benim namım gün doğusundan gün batısına kadar **ün salmıştır.**”(s.144)

““İstersen bir deneme yapalım.” diye **karşılık vermiş.**”(s.145)

“Şamseb, o zamana kadar belki de hiç karşılaşmadığı bu hareket karşısında **şaşırp kalmış.**”(s.145)

“Kızgınlıktan **gözleri kanlanmış.**”(s.145)

“Öyle bir darbe indirmiş ki Şamseb üzengiden fırlamış ve kafası üstü yere düşüp oracıkta **can vermiş.**”(s.145)

“Her bağın ortasında da köşkler **göze çapıyormuş.**”(s.146)

“Battal, onlara **selam verdikten** sonra,” (s.146)

“Battal’ın sorusuna, “Önce sen söyle bakalım; kimsin ve nereden gelip nereye gidiyorsun?” diye soruyla **karşılık vermiş.**”(s.147)

“**İçinden,** ‘Kör istemiş bir göz Allah vermiş iki göz’ diye **geçiren** Battal çok sevinmiş ve çavuşun, yanına kattığı bir askerle köşke girmiş.”(s.147 - 148)

“Bahçenin ortasında salkım söğütlerin altında etrafı ince çitalarla çevrili güzel bir kameriye Battal’ın **dikkatini çekmiş.**”(s.148)

“Benim atım **terbiye görmemiştir**, ahıra girmez.”(s.148)

“Çok yorgun olduğundan da az sonra **kendinden geçerek uykuya dalmış**.”(s.148)

“**Kim bilir** ne kadar vakit geçmiş ki birisinin kendisini dürtmesi ile uyanmış.”(s.148)

“**Bahtın açılmış** ki benim yanıma gelmiş bulunuyorsun.”(s.149)

“Onun böyle övünmesine Battal **içinden gülüyormuş**.”(s.149)

“Bir hizmetçinin getirdiği şarap testisine **göz atan** Mihail, “Delikanlı yanıma gel de şarap vereyim.” deyince Battal, “Memleketimden ayrılırken aileme, ‘Dövüş sanatlarında ustalaşıncaya kadar şarap içmeyeceğim!’ diye söz verdim.” diye **karşılık vermiş**.”(s.150)

““Gel hele sana bazı oyunlar göstereyim.” diyerek **ayağa kalkmış**.”(s.150)

“Sizin gelmenize gerek yok; ben bu gencin **dersini verip** dönerim az sonra!”(s.150)

“Tam dövüşmek için uygun yere gelmişler ki Mihail, Battal’ı ensesinden yakalamak için aniden dönüp **hamle etmiş**.”(s.150)

“Mihail, Battal’dan çok daha iri olmasına rağmen, Battal’ın bir ağaç gibi yerinden kıpırdamadığını **fark edince** şaşırılmış.”(s.150)

“Hamle üzerine **hamle yapmaya** başlamış ama nafile...”(s.150)

“Battal, “Ben, **pusuya düşürerek** öldürdüğün Hüseyin Gazi’nin oğlu Battal’ım! Eğer Müslüman olursan seni affederim, yoksa dünyanı değiştirmeye **hazır ol**.” demiş.”(s.151)

““Az sonra babana kavuşacaksın evlat, sabırsızlanma!” **karşılığını vermiş**.”(s.151)

“**Can çekişen** Mihail, **çığlıklar atıp** adamlarını yardıma çağırsa da Battal’ın elinden kaptığı hançeriyle **can vermekten** kurtulamamış.”(s.151)

“Mihail’in çığlıkları üzerine toplanan komutanlar ve askerler, gördükleri manzara karşısında **dehşete düşmüşler**.”(s.151)

“Battal hepsine **meydan okuyarak**, “Ben şehit Malatya serdarının oğluyum. Adım Battal’dır. Tekfurunuzun **durumuna düşmek** istemezseniz gelmeyin üzerime.” diye haykırmış.”(s.151)

“Battal Gazi önce hançeriyle sonra da **yere serdiği** Bizanslılardan birinin kılıcıyla hepsini **yere sermiş**.”(s.151)

“**Yere serdiklerinden** tam on dördü komutanmış.”(s.151)

“Hemen Aşkar’a atlayan Battal, Eflahun’u da **yanına alıp** neredeyse hiç konaklamadan Malatya’ya gelmiş.”(s.152)

“Tavabil’in konuşmaktan **dili damağı kurumuştur.**”(s.152)

“-Sonra ne oldu, hadi anlatsana, diye **ısrar etti.**”(s.152)

“Onlar bütün **olup bitenleri** Amuriye’ye duyurmuşlar.”(s.152)

“**Yorgunluğunu atan** Battal’la Emir Ömer Bey’in konağına gittik.”(s.152)

“Emir Ömer Bey sevinçle kucakladığı Battal’a **başından geçen** olayları ayrıntılı biçimde anlattırdı.”(s.152)

“Onunla tek başına **başta çıkabilmen** mümkün müdür de bir de askerlerini öldürdüğünü söylüyorsun!”(s.153)

“**Eteklerim zil çalarak**, bağ köşküne hareket ettim.”(s.153)

“Yalnız Abdüsselam’ın sanki **kamı kurumuş, soluğu tutulmuştu.**”(s.153)

“**Çıt çıkarmadan** oturuyordu.”(s.153)

“Halife cevap olarak yazdığı mektupta Malatyalı Müslümanları Bizanslıların **intikam almak** isteyebilecekleri konusunda uyarıyordu.”(s.153)

“Bu sözler karşısında, Battal’ın **gözlerinde** sanki **şimşekler çaktı.**”(s.153)

““O zaman, babanın yerini sana kendi ellerimle teslim edeyim!” diyen Abdüsselam, **ağız değiştirip** “ Battal, Mihail’i **ortadan kaldırmakla** büyük bir yiğitlik göstermiştir; kabul.”(s.154)

“Üstelik Mihail’in öldürülmesinden sonra **başımıza** büyük **dertlerin açılmayacağını** kim bilebilir?”(s.154)

“Kahramanlık başka şey, serdar olup orduyu **idare etmek** başka şey...”(s.154)

“Battal’ın bu yiğitliği Malatya’ya büyük **zararlar verebilir.**”(s.154)

“Bizanslılar bunun **öcünü almak** için er ya da geç **harekete geçecekler.**”(s.154)

“Bu şekilde düşünenler, Ömer Bey’in huzuruna çıkarak Abdüsselam’ın görevine devam etmesi için **ricada bulundular.**”(s.154)

“Battal’ın **kalbini kırmak** istemiyordu.”(s.154)

“Mihail’in öldürülmesi Bizans’ta büyük **yankılar uyandırmıştı.**”(s.155)

“Kardeşimin **intikamını almadığın** müddetçe senin **yüzüne bakmam!**”(s.155)

“Kayınbiraderimin **intikamı** mutlaka **alınmalıdır.**”(s.155)

“Ömer Bey bu haber karşısında nasıl bir **tedbir alınması** gerektiğini düşünürken Amuriye Tekfuru’nun gönderdiği bir elçi konağa geldi.”(s.155)

“Yok, ‘Bu istekleri yapmam!’ dersen ordum sizi çiğnedikten sonra Müslüman şehirlerini **yakıp yıkacak** ve ta Kabe’ye kadar gidecektir!”(s.155)

““Sen korkma; ben düşmanın üzerine tek başıma da olsa giderim!” diyerek, **ayağa kalktı.**”(s.156)

“**Üstüne gitmeyelim** beyim.”(s.156)

“Ömer Bey, tekfurun küstah mektubuna karşı, Bizans elçisiyle şöyle bir **haber yolladı.**” (s.156)

“Sayımızın azlığına bakıp da **galip geleceğini** sanmasın.”(s.156)

“Kimin yenileceğini kimin **galip geleceğini** ancak Allah bilir!”(s.156)

“Toplantıda, yaklaşan düşman ordusuna karşı hazırlıklara başlanması **kararı alındı.**”(s.156)

“Ben **şehit düşecek** olursam anam ne yapar?”(s.157)

“Ben “ Battal, düşman ordusunu karşılamak için gitti!” cevabını verince, Abdüsselam yine içinin kötülüğünü **ortaya koydu.**”(s.157)

“Battal’ın kişiliğini o sıralar tam manasıyla bilmeyen beyler, Battal’ı müdafaa edemeyip üzüntü ile **önlerine baktılar.**”(s.157)

“Oradakiler Battal’ın tek başına bir ordunun **karşısına dikilebileceğini** ne bilsinler?”(s.158)

“Doğrusu ya ben de Battal’ın nasıl çarpıştığını **gözlerimle görmesem** inanmazdım, dedi.”(s.158)

“-Abdüsselam’ın bu sözlerini işitince beymiş, serdarmış umursamadan gerçeği haykırmaktan **kendimi alamadım.**” (s.158)

“**Açtım ağzımı yumdum gözümü;** “ Senin lafla **küçük düşürmeye** çalıştığın ve iftira attığın yiğidin, er oğlu er olduğunu cümle alem biliyor. Sen oturduğun yerde

asılsız sözler söylemekten başka ne yapıyorsun? Şimdiye kadar **ne gibi** bir kahramanlık gösterdin? Hüseyin Gazi şehit olduğundan bugüne gelinceye kadar yediğin sadece onun kılıcının sadakasındır!” diye ne **geldiyse aklıma** söyledim.”(s.158)

“Abdüsselam, bu sözlerimin karşısında öyle ağır **laflar etmeye** başladı ki anlatamam.”(s.158)

“**Araya girenler** olmasa üzerime yürüyecekti.”(s.158 - 159)

“Saide Hatun’un hayır duaları arasında atıma atlayıp **yola çıktım.**”(s.159)

“**Aklıma**, Battal’ın arkadaşlarına uğramak **geldi.**”(s.159)

““Hep beraber ona yardım etmek için **yol çıkıyoruz.**” dediler.”(s.159)

“**Gözlerim yaşardı.**”(s.159)

“Hepimizin **gözleri yaşarmıştı.**”(s.160)

“Haydi, Battal’la birlikte ya **şehit** ya da gazi **olalım!**”(s.160)

“Bu sahne bir süre devam ettikten sonra Battal, “Allahü Ekber!” diye **tekbir getirerek** kılıcını öyle bir savurdu ki adam neye uğradığını anlamadan **son nefesini verdi.**”(s.160)

“Bir an Battal’ın teke tek yapılan çarpışmalarda karşısına çıkanları birer birer tepelediğini gören Tekfur’un, ordusunu **harekete geçireceğini** sandım.”(s.160)

“Kurumla yürüyen bu silahşor, adet olduğu üzere önce yüksek sesle kendini tanıttı ve sonra da karşısındakine **meydan okudu.**”(s.160)

“Mihail’in de az önce öldürdüklerinin de **öcünü alacağım** senden.”(s.161)

““Geleceğin varsa göreceğin de var!” diye **karşılık verdi.**”(s.161)

“Niyeti **hamle yapmasına fırsat vermeden** gürzünü Battal’ın başına indirmektir.”(s.161)

“Fakat Battal **şimşek gibi** bir hareketle kolunu kaldırdı ve tepesine inmek üzere olan gürzü, kalkanı ile savurdu.”(s.161)

“Sonra atını **ileri sürerek** kendi çevresinde yarım tur döndü.”(s.161)

“Battal elindeki gürzü öyle büyük bir şiddetle Kibriyanos’a savurdu ki onu taklit etmek isteyen Kibriyanos kalkanını kaldırmakla büyük **hata işlemiş** oldu.”(s.161)

“Koca Bizans ordusundan **çıt** bile **çıkılmıyordu**.”(s.161)

“Battal, Bizans ordusuna iyice yaklaştı ve Aşkar’ı **şaha kaldırdı**.”(s.161)

“O zaman inanılmaz bir olay **meydana geldi**.”(s.162)

“Yüreklere titreten bir **nara atan** Battal Gazi.” (s.162)

“O anda gök gürültüsü gibi bir uğultunun etrafımızı sarıp **dört bir yanı** inlettğini işittik.”(s.162)

“Benim Cude Gazi ve oğulları ile Battal’ın peşinden düşmanın üzerine gittiğim **haber alınmış**.”(s.162)

“O **fırsatını bulduğu** her zaman tabii ki saldırıda bulunacak.”(s.163)

“Rahmetli Hüseyin Gazi’nin **şehit olmasından** sonra düşmanlar bizi saymaz oldu.”(s.163)

“Haraçlarını vermek **şöyle dursun**, gönderdikleri mektupta görüldüğü gibi bizden haraç ister oldular.”(s.163)

“Üstelik Mihail ve öldürdüğü komutanlarla Battal iyi bir iş işledi; tanınmış düşman silahşorlarını **ortadan kaldırdı**.”(s.163)

“Abdülvehhab Gazi’ye büyük **saygı duyan** Emir Ömer,” (s.163)

““Bizi uyardığın için Allah senden **razı olsun**.” demiş.”(s.163)

“Hazırlanan beş bin Müslüman **yola çıkmış**.”(s.163)

“O zırhlı düşman askerleri, Battal’ın kılıcı karşısında, ekinler gibi **yere seriliyorlardı**.”(s.164)

“Cude Gazi ve oğulları da ondan **geri kalmıyorlardı**.”(s.164)

“Ömer Bey’in erleri de **yıldırım gibi** yetiştiler ve Bizans ordusunun tam kalbine daldılar.”(s.164)

“Allah’ın izni ve yardımı ile kısa sürede düşmana karşı **galip gelmiştik**.”(s.164)

“Yüzlerce düşman askeri **yere serilmişti**.”(s.164)

“Korkusuzca düşmanın içine dalman hala **gözlerimin önünden gitmiyor**.”(s.165)

“Bunları, cenkte **şehit düşmüş** kardeşlerimin eşlerine ve çocuklarına dağıtınız.”(s.165)

“Böylece Battal, tok gözlülüğü ile de kendisine duyulan sevgiyi **hak ettiğini** bir kez daha kanıtlamış oldu.”(s.165)

“**Sağ** olasın, dedi.”(s.165)

“**Hava kararmış** ikisi de çok yorulmuştu.”(s.166)

“Gerisini de başka bir zaman anlatırım, diyerek **ayağa kalktı**.”(s.166)

“Mektupta, General Leon, Bizans’ta karışıklıklar olduğunu, kendisinin **haksızlığa uğradığını** belirterek Halife’yi, Konstantinopolis üzerine yürümeye **davet ediyor** ve Bizans'ın başkentini **ele geçirmesi** için kışkırtıyordu.” (s.168)

“Bu adamın, denizcilerin isyan etmesi ile **tahttan indirildiğini** de dikkate takip etmiştik.”(s.168)

“Başkentimizdeki olayları kendi **gözlerinizle görmüş** gibi anlatıyorsunuz, diye cevap verdi.”(s.169)

“Fakat Anastas, kendisini **tahta çıkaran** iki generali baskılarından kurtulabilmek için hile ile yakalatıp **ortadan kaldırdı**.”(s.169)

“Onları **sürgüne gönderdi**, dedi.”(s.169)

“Sizin de az önce buyurduğuz gibi, Anastas, denizciler tarafından **tahttan indirildi**.”(s.169)

“**Çaresiz kalmış** olan Theodosios, onları kızdırmamak için imparatorluğu kabul etmek zorunda kaldı.”(s.170)

“**Tahttan indirilmiş** olan Anastas, kuvvet toplayarak **karşı çıkmanın** akılsızca olacağını düşündü.”(s.170)

“Keşif olmak istediğini söyleyerek **sürgüne gönderilmesi** için yalvardı.”(s.170)

“Belki de Theodosios haklı, diye **iç geçirdi**.”(s.170)

“Babası gibi iktidar hırsı içerisinde olduğu anlaşılan General Leon’un oğlu, Halife’nin sözünü **anlamazlıktan gelerek** konuşmaya devam etti.”(s.170)

“Reca adlı bir devlet adamını da vezir yaparak ülkeyi adaletli biçimde **idare etme** imkânına kavuşan Halife Süleyman, kendisinden sonra halife olacak Ömer bin Abdülaziz’e de büyük **değer veriyordu**.”(s.171)

“Şimdi, başkentleri siyasi bir bunalım yaşarken üzerlerine yürümek ve Konstantiniye'yi fethetmek **mümkün olabilirdi.**”(s.171)

“Yapılan uzun görüşmelerden sonra Konstantiniye'ye bir sefer düzenlenmesine **karar verildi.**”(s.172)

“Halife Süleyman bir mektup yazarak Malatya'ya **haber gönderdi.**”(s.172)

“Yoğun **hazırlıkların yapıldığı** aylardan sonra Süleyman bin Abdülmelik, on iki bin kişilik ordusu ile **yola çıkan** kardeşi Mesleme'ye,”(s.172)

“-Bizans ile yiğitçe mücadele ederek İslam'ın **yüzünü ağartan** Diyar – ı Rum'daki Müslümanlarla görüş.”(s.172)

“Özellikle Malatya Serdarı Seyit Battal Gazi'nin **sözünden dışarı çıkma.**”(s.172)

“Müslümanların şehir üzerine sefer hazırlıklarına başladı haberi Konstantinopolis'e ulaştığında Bizans halkı büyük bir **korkuya kapıldı.**”(s.172)

“Halk, imparatora başvurmuş ve yaklaşan düşmanı durdurabilecek her türlü **tedbiri almasını** istemişti.”(s.173)

“İmparator Theodosius, çevresindekilerin tavsiyesiyle Ege adalarındaki askerleri Tekirdağ civarında toplamaya **karar verdi.**”(s.173)

“Fakat Bizans halkı imparatorlarından hiç memnun değildi ve **yapılan hazırlıkları** da yeterli görmüyordu.”(s.173)

“Surlar **geçit vermeyecek** kadar sağlamdı.”(s.173)

“Ancak surlara surlarda içerden **açılacak bir gedikten** ya da kapılardan girilebilirse şehir fethedilebilirdi.”(s.173)

“İlk fırsatta **arkadan vurabilir.**”(s.174)

“Onu takip ettiriniz ve sakın **gözden uzak tutmayınız.**”(s.174)

““Ayrıca kuşatmanın uzun sürebileceğini gözeterek ordunun ihtiyaç duyacağı erzak konusunda çok **hazırlıklı olunması** gerekmektedir.”diyerek uyarıda bulundu.”(s.174)

“Şehrin surlarından içeri girmek için kafileler halinde **yollara düşen** köylüleri görünce Battal'ın **aklına** bir fikir **geldi.**”(s.174)

“Korkmayın, size **zarar verecek** değiliz.”(s.174)

“Sonra da kendi kıyafetlerini vererek onu **serbest bıraktı.**”(s.175)

“Battal askerleri, kendilerinin şehre girdiğinden Mesleme’yi haberdar etmelerini emrederek ordugâha **geri gönderdi.**”(s.175)

“Atından inerek keşişlerle birlikte orada bulunan Patrik’in önünde **diz çöktü.**”(s.176)

“Yanlarından geçen bir asker, Battal Gazi Ahmet Turan'a heyecanlı heyecanlı
“General Leon, dün gece bizim tarafa geçmiş. Asker onu tutuyor. İmparator Theodosius, Leon’u imparator olarak tanıdığını söyledi. Leon bugün Ayasofya’da resmen Basileus ilan edilecek.” **haberlerini verdi.**”(s.176)

“Battal, **yüzünü buruşturarak,** “Bu hilekar adamdan **şüphe ediyordum.**”(s.177)

“Ordusuyla çoktan **harekete geçmiş** olan Mesleme mektubu aldığında çok üzüldü.”(s.177)

“Fakat hazırlıklar çoktan tamamlanmıştı ve ordu **yola çıkmak** üzereydi.”(s.177)

“Mesleme, Battal Gazi’ye bir mektup yazarak İslam ordusunun **yola çıkacağını,** (s.177) Konstantiniye önündeki Battal’ın öncü kuvvetlerle birlikte gerekli **hazırlıkları yapmaya** devam etmesini istediğini belirtti.”(s.177)

“General Leon hakkındaki uyarımı **dikkate almadığı** için pişmanım, dedi.”(s.178)

“Fakat **sıkıntı çekeceğimizi** bilmeliyiz.”(s.178)

“Yiyecek **sıkıntısı çekilirken** soğuklarında başlaması Müslümanları çok zor duruma düşürdü.”(s.178)

“Hatta ürünlerini saklanmış olan bazıları, Müslümanların iyi niyetini **fark edince**“Bize yetecek kadar ürünümüz var.” diyerek sakladıklarını da **ortaya çıkardılar** ve bunların da parasını aldılar.”(s.179)

“Battal soğuktan **tir tir titremeye** başladı.”(s.180)

“Bir süre sonra da atının üzerinde **uykuya daldı.**”(s.180)

“Ne kadar zaman geçti bilinmez; **gözlerini açtığında** etrafının rahibe kıyafetlerine bürünmüş kadınlarla çevrili olduğunu gördü.”(s.180)

“Neyse ki başrahibemiz manastırın çevresini kontrol etmek için dışarı çıktığında sizi **fark etmiş.**”(s.180)

“**Geçmiş olsun** Battal, diyen rahibe, sedirin yanında dikildi.”(s.181)

“Sormayın, **başına gelenleri.**”(s.182)

“Jüstinyen’ in **tahttan indirilmesinden** sonra imparatorluk tahtına geçen Philippikos babamı öldürdü.”(s.182)

“-Kendinizi neden böyle bir **tehlikeye atıyorsunuz,** diye sordu.”(s.182)

“Bizleri; eşkıyalar karşısında **çaresiz kaldığımız** o gün kurtarmak için yaptıklarınızı hiçbir zaman unutmadım.”(s.182)

“Bunu söylerken yüzü **kıpkırmızı olmuştu.**”(s.183)

“**Ayağa kalkabilecek** duruma gelene kadar beş gün geçmesi gerekti.”(s.183)

“O gece, Battal Gazi de Meryem de Allah'a şükrederek huzur içinde **uykuya daldılar.**”(s.184)

“Despina ağlayarak, “Başrahibemizi götürüyorlar!” dedi ve **nefes almadan olup biteni** anlatmaya başladı.”(s.184)

“Atımı hazırlayın, onlara yetişmem lazım, diyerek **yerinden fırladı.**”(s.185)

“Bir saat kadar **yol aldıktan** sonra Meryem’i götüren askerlere yetişti.”(s.185)

“Askerler Battal’ı **fark edince** durdular.” (s.185)

“Bari teslim ol da **canına kıymayalım!**”(s.185)

“Fakat madem bu rahibe senin için bu kadar değerli, ona **zarar vermemi** istemiyorsan kılıcını yere at, diye haykırdı.”(s.186)

“**Paniğe kapılan** komutan, hançeri Meryem’in karnına sapladı.”(s.186)

“Meryem’in başını sağ kolunun üzerine aldı ve onu **rahat ettirmeye** çalıştı.”(s.186)

“Sohbet ederek geçirdiğimiz şu son günlerim ve sonunda İslam’la tanışman bir **ömre bedeldi.**”(s.186)

“**Bir araya gelmemiz** bu dünyada kısmet değilmiş; inşallah öbür dünyada buluşuruz, dedi ve **son nefesini verdi.**”(s.186)

“Kendisinden **haber alamayan** Müslümanlar günlerdir endişe içindeydi.”(s.187)

“Senden **haber alamayınca** yakalanmış ya da öldürmüş olabileceğini düşündük ve çok üzüldük.”(s.187)

“Yapılan antlaşmaya göre kuşatma kaldırılacak; karşılığında Müslümanlar, Bizans'tan savaş tazminatı ve üç yüz bin altının yanı sıra yıllık olarak da **haraç alacaktı.**”(s.188)

“Müslümanlar bu kez Konstantiniyye'yi fethedememişti ve **geri dönüyordu;** fakat mağrur bir şekilde...”(s.188)

“Bizans’ı **haraca bağlamış** olarak...”(s.188)

“Şehirde ne kadar din adamı varsa hepsinin sorularına o kadar güzel cevaplar vermiş ki **hayran olmuşlar.**”(s.189)

“İşte benim de böyle bilgili bir din adamına ihtiyacım var; halkı **peşinden sürükleyebilecek** ve bana siyasi konularda yardımcı olabilecek bir din adamına...”(s.189)

“Aziz keşişin kukuletasının altında gözüken **gözleri çakmak çakmaktı.**”(s.190)

“Ona büyük **saygı besleyen** genç keşişlerden biri, yanındaki ihtiyar başkeşiş Meftul’a baktı.”(s.190)

“Yakalanınca bu işleri yaparak halkı arasında **ün kazanmak** üzere Konstantinopolis'e geldiğini itiraf etti.”(s.190 - 191)

“Darlaştıkça da içindekini sıkmaya başlar, diyerek **yüzünü buruşturdu.**”(s.191)

“İlk günlerde öyle bir **feryat ediyordu** ki sesi **yeri göğü tutuyordu.**”(s.191)

“Biz de **uygun bulduk.**”(s.191)

“Kutsal eşyalarımıza **el uzatanların** elleri kırılmalıdır.”(s.191)

“Bu zalimlik, diye **karşılık verdi.**” (s.192)

“Buğday tenli ve sakallı yakışıklı bir çehre **meydana çıktı.**”(s.192)

“Konstantiniyye’ye gelen Abdülislam’ı kurtarmak için **yola çıkan** Battal Gazi, Kudüs'ten Konstantiniyye’ye gitmekte olan bir kişi ile karşılaştı.”(s.192)

“Bu keşiş, hiç görmediği amcasını **ziyaret etmek** için Bizans başkentine giden gerçek Petros’tu.”(s.192)

“Meftul, yeğenin bilgisine **hayran kaldı.**”(s.193)

“Bu durumu lehine çevirmek yani onunla övünerek faydalarını arttırmak için ne kadar yüksek rütbeli din adamı varsa evine **davet etti.**”(s.193)

“Dini konular hakkında yapılan konuşmalar sonunda herkes Kudüs'ten geldiğini düşündükleri bu kişiye **hayran oldu.**”(s.193)

“Battal'ın yürüyüşünde ve tavrında öyle bir eda vardı ki **göz göze geldiklerinde** Leon gözlerini kaçırmak **zorunda kaldı.**”(s.194)

“Kibirli imparator acaba nasıl bir **tepki verecekti?**”(s.194)

“Tabii ikiyüzlü saray erkânı ve komutanlar bu **fırsatı kaçırmadı.**”(s. 195)

“-Konuşmanızla bizleri aydınlatır mısınız, **ricasında bulundu.**”(s. 195)

“Önce **gözlerini** kendisini büyük bir dikkatle dinlemeye hazırlanmış olan insanların üzerinde **gezdirdi.**”(s. 195)

“**Çıt çıkmıyordu.**”(s. 195)

“Tüm piskoposlar ve keşişler Petros sandıkları Battal'ın engin bilgisi ve güçlü hitabeti karşısında **şaşkına döndü.**”(s. 195)

“Böyle yeğen **dostlar başına!**”(s.196)

“Battal konuşmasını bitirdiğinde imparator herkesin duygularına **tercüman olarak,**”(s.196)

“-Bütün Hristiyanları korkutan ve uykularını kaçıran birinin **ortadan kalkması** için dua etmenizi rica edebilir miyim, dedi.”(s.196)

“Battal, hakkında söylenenleri **için için güler**ek dinledi.”(s.196)

“Size uykuyu **haram eden** Battal, şu an benim size yakın olduğu kadar yakınınızda...”(s.196)

“Biraz daha **gözünüzü açarsanız** Battal'ı yakalamanız **işten bile değil.**”(s.196)

“- Niye kalktın yeğenim, **uyku mu tutmadı,** diye sordu.”(s.197)

“Meftul, **ısrar etmedi.**”(s.197)

“Aziz keşişi tanıyan ve ona büyük **saygı duyan** erlerden ikisi **önlerine düştü.**”(s.198)

“**Gözümüz aydın!**”(s.198)

“Zavallı adam güçlkle **nefes alabiliyordu.**”(s.198)

“Onu derinin içinden bir anda çıkarmak mümkün değildi; çünkü yara bere içindeki vücudu daha çok **zarar görebilirdi.**”(s.198)

“Şehirde bütün bu hengame yaşanırken başkeşiş Meftul, **olan bitenle** ilgili olarak yeğeni sandığı Battal’a **dert yamıyordu.**” (s.200)

“Galiba bu Battal’ı yakalamak **mümkün olmayacak.**”(s.200)

“Battal, **fırsat bulduğunda** gizlice Mühengi’nin evine giderek Abdüsselam’ın durumunu öğreniyordu.”(s.200)

“Abdüsselam derenin içinde çıktuktan ancak dört gün sonra **kendine gelebildi.**”(s.200)

“İyi beslenmesi ve vücuduna bakım uygulanması **etkisini göstermişti.**”(s.200 – 201)

“Kötülüklerime iyilikle **karşılık verdin.**”(s.201)

“**Kendini toparladıktan** sonra **başından geçenleri** anlatmaya başladı.”(s.201)

“Kıskançlık **içimi kemiriyordu.**”(s.201)

“ O genç yaşta **el üstünde tutuluyor**; beni sayan yok!”(s.201)

“Benim için bir **ziyafet verdi** ve şehrin ileri gelenlerini **davet etti.**”(s.201)

“Ziyafette **yiyip içtik.**”(s.201)

““Serdarlığı babasının hatırı için **elimden aldılar!**” gibi sözler ettim.”(s.201)

“Benim sözlerim üzerine Nasır-ı Hubbab “Battal Gazi **hüner gösterdi.** Babasının makamına layık olduğunu ispatladı. Sen de **hüner göster** de kendini kanıtla.” dedi.”(s.202)

““Bu da olmazsa cesaretin ve yiğitliğiyle Battal gibi **ün kazanırsın**” dedi.”(s.202)

“Bu sözler **aklımı çeldi.**”(s.202)

“Ama Ayasofya’daki haçı almak ya da kutsal sayılan su kabını **ele geçirmek** daha kolay olabilirdi.”(s.202)

“Hemen **yola koyuldum** ve kılık değiştirerek Konstantiniyye’ye vardım.”(s.202)

“Battal Gazi, **içini döken** Abdüsselam’ı ,” (s.202)

“Abdüsselam **emin olmak** için,”(s.202)

“Hem sana **değer vermesem** buralara kadar gelir miydim?”(s.203)

Benzetme

Romanda elli kez benzetme kullanılmıştır. En sık kullanılan benzetme üç kez kullanılan “buz gibi”dir. Bu benzetme iki kez suyun soğukluk derecesini, bir kez de bir insanın yüz ifadesini anlatmak için kullanılmıştır. Romandaki benzetmeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Uzun kirpiklerinin arasından yeşil gözleri iki **zümrüt gibi** ışıltıyor.”(s.7)

“İnsan **cennet gibi** bir şehirde yaşasa bile doğduğu yeri özlüyor.”(s.10)

“Yalımızda, yemek yerken sohbet ederken sözü iki de bir Kayseri’ye getirir, halamdan, onun yaptığı yemeklerden, avladığı kekliklerden, yaylalarda içtiği **buz gibi** suların, yediği üzümlerden bahseder durur.”(s.10)

“Bu ses, at üzerinde **dağ gibi** duran Müslüman bir yiğide aitti.”(s.14)

“Gövdesi **granit gibi** sağlam gözükiyordu ve bir elinde kırbaç tutuyordu.”(s.14)

“Beşi de **vahşi hayvanlar gibi** güçlü ve yırtıcı gözükiyorlardı.”(s.14)

“EşkİYaların **gözleri fal taşı gibi** açılmıştı.”(s.14)

“Ellerindeki kılıçları havaya kaldırmış, **deliler gibi** saldırıyorlardı.”(s.15)

“**Ölüm pervanesi gibi** dönen kılıç eşkİYaların ikisini devirdi.”(s.15)

“Başına kukuleta geçiren ve **tam bir keşiş gibi görünen** Battal’dan artık kim şüphe edebilirdi ki?”(s.30)

“**Gözü dönmüş bir canavar gibi** geri dönmüş olan Jüstinyen, tahttan indirilişinin öcünü almaya başladı.”(s.36)

“Battal, **tam bir keşiş gibi** hareket etmiş; ellerini cübbesinin geniş yelleri içerisine sokup başını da önüne eğerek yürümüştü.”(s.42)

“Bütün din adamları sanki **sopayla dövülmüş ya da ağır bir yükün altında kalmış gibi** kalakalmışlardı.”(s.44)

“Jüstinyen **buz gibi** bir yüz ifadesiyle,” (s.44)

“**Kurbanlık koyun gibi** götürdü onu cellat!”(s.47)

“İmparatorun tehditleri karşısında **süt dökmüş kedi gibi** kalakaldılar!”(s.49)

“Sarayın pencerelerinden sızan ışıklar **yıldızlar gibi** parıldayarak çevreyi aydınlatıyordu.”(s.52)

“Askerlerin zırhları güneş altında parlıyor, mızraklarının uçları yansıtıkları ışıklarla **munlar gibi** yanıyordu.”(s.57)

“İçeri giren Battal **dev gibi** vücudu ile sanki odayı doldurmuştu.”(s.61)

“Onun, cenk meydanına çıkışı Bizanslıları, **çılğınlar gibi** sevindirmişti.”(s.69)

“Bu sözlerden sonra **küçük bir dağ gibi** görünen gürzünü Battal’a bütün gücü ile savurdu.”(s.77)

“Maşallah **çelik gibi**, diye cevap verdi.”(s.84)

“Bugün seninle öldüresiye çarpışmıştık; fakat az önce sen beni **bir dostu anar gibi** överek anlattın.”(s.89)

“**Fakat bir çınar ağacını kökünden sökmeye çalışıyormuş gibiydi.**”(s.90)

“En büyük ustalardan ders almış olan Ahmer’in alnından **su gibi** ter akıyordu.”(s.90)

“Ahmer ne kadar uğraşsa da kendisini Battal’ın **mengene gibi** kollarından kurtaramıyordu.”(s.90)

“Fakat atının üzerinde yana kayarak darbeyi savuşturan Battal, ayağını üzengiden çıkartarak yanından geçen Ahmer’e **gülle gibi** bir tekme indirdi.”(s.94)

“Battal, belinden hançerini çekip bir **şahin gibi** Aşkar’ın üzerinden atladı.”(s.95)

“Bizans askerlerinin benzi korkudan **kül gibi** oldu.”(s.96)

“Gerek **buz gibi** soğuk olmasından ve gerekse dalgaların kendisini hep geriye atmasından dolayı **yorgun düşmüş.**”(s.108)

“Kız, bir çığlık atıp **çılğınlar gibi** Leandros’un üzerine kapanmış.”(s.108)

“Sahilde oturan Ahmet Turan ve Battal Gazi, **uzakta beyaz bir güvercin gibi** görünen kuleye bakıp oraya nasıl gidecekleri hakkında plan yaptılar.”(s.113)

“Battal, kulenin bulunduğu adacığın ucunda, **hayal gibi** dolaşan bir karartı fark etti.”(s.115)

“**Saçları altın yığını gibi** omuzlarına dökülmüştü.”(s.118)

“Genç Prenses’in kalbi **deli gibi** atıyordu.”(s.120)

“**Pırlanta gibi** bir yaşantısı vardır, sen de biliyorsun.”(s.122)

“Sevinç içinde köşke gidip Hüseyin Gazi’nin kulağına “ **Aslan gibi** bir oğlunuz oldu.” müjdesini vermişti.”(s.123)

“**Yıldırım gibi** cenk meydanına atılan yiğit, Gabriel’ in beş adım önünde zıncı diye atını durdurdu.”(s.127)

“O yiğit, başının üzerinde **oltaya yakalanmış balık gibi** çırpınan iri cüsseli Gabriel’i kollarının üzerinde bir iki kere tarttıktan sonra kuvvetle yere çarptı.”(s.129)

“**Kendi evladından başkası gözüne şirin gelmeyen bir baba gibi** Battal’dan başka yiğit tanımayan Tavabil, Ahmet Turan’a Battal’ın gençlik yıllarını anlatmaya devam etti.” (s.130)

“**Destan gibi** bir hayat hikayesi dinlediğinin farkında olan Ahmet Turan bu sohbet hiç bitmesin istiyordu.”(s.146)

“Mihail, Battal’dan çok daha iri olmasına rağmen, Battal’ın **bir ağaç gibi** yerinden kıpırdamadığını fark edince şaşırılmış.”(s.150)

“Fakat Battal **şimşek gibi** bir hareketle kolunu kaldırdı ve tepesine inmek üzere olan gürzü, kalkanı ile savurdu.”(s.161)

“İşte, Battal’ın tek başına aslanlar gibi korkusuzca düşman ordusuna saldırdığı ve bizim de arkasından yetiştiğimiz sırada duyulan **gök gürültüsüne benzeyen ses**, ordumuz için çalınan davulların sesiymiş.”(s.164)

“O zırhlı düşman askerleri, Battal’ın kılıcı karşısında, **ekinler gibi** yere seriliyorlardı.”(s.164)

“Ömer Bey’in erleri de **yıldırım gibi** yetiştiler ve Bizans ordusunun tam kalbine daldılar.”(s.164)

“Şimdi ikisi de **sıradan Bizans köylüleri gibi** görünüyordu.”(s.175)

“Zavallının vücudu sanki **pelte gibi** olmuştu.”(s.200)

İkileme

Romanda ikilemeler, yüz seksen yedi kez kullanılmıştır. En çok kullanılan ikileme türü, altmış üç kez kullanılan, aynı kelimenin tekrarı ile yapılan (sinirli sinirli, ürkek ürkek vb.) ikilemedir. En çok kullanılan ikileme ise yedi kez kullanılan “iri yarı”dır. Romanda bulunan ikilemeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Atlarını **sinirli sinirli** mahmuzlayan imparatorluk muhafızları varegler, sallanmasın diye kılıçlarını tutarak koşan piyadeler ve **yer yer** toplanarak aralarında konuşan halk...”(s.5)

“Battal’ın adı anılırken istavroz çıkarılıyor ve **ürkek ürkek** etrafa bakılıyor.”(s.6)

“**Olsa olsa** on dört, on beş yaşlarında...”(s.7)

“Dilinin ucuna gelen bir şeyleri **söyleyip söylememe** konusunda tereddüt yaşıyordu.”(s.8)

“On beş gün kadar halamın kızları ile **gezip dolaştık**.”(s.11)

“Fakat kalan muhafızlar da **birer birer** atlarından düştü.”(s.12)

“Kalbim **güm güm** atıyordu.”(s.15)

“Eğer o şartlarda karşılaşmasaydık ve onun Battal olduğunu bilmeseydim **halis muhlis** bir Bizanslı olduğunu düşünürdüm.”(s.16)

“Fakat sonradan Müslümanların yabancı kadınlara üstelik **açık saçık** durumdayken bakmadıklarını öğrendim.”(s.16)

“Öğrendiğime göre, **parada pulda** gözü olmayan, dinine hizmet aşkı ile yaşayan biriymiş.”(s.18)

“Aspasya ile Marya **göz göze** geldiler ve “Acaba ne düşünüyor?” dercesine başlarını salladılar.”(s.20)

“Sonra Bizans ordusu, öyle **derme çatma** bir ordu değildi.”(s.22)

“Düşmanlar gelecekmiş diye üzölmek ve **kötü kötü** düşünmek erkeklığe sığmaz.”(s.22)

“Tehlike ne **olursa olsun** bu işi yapmam lazım.”(s.24)

“Şayet gittiğim yerden dönemezsem ona yardımcı ol, diye **sıkı sıkı** tembih etti.”(s.25)

“Rumlar seni ele geçirecek olurlarsa **parça parça** ederler.”(s.26)

“**Dereden tepeden** konuşulurken söz Malatya’ya ve Battal Gazi’ye geldi.”(s.28)

“Battal onların kendisinden bahsetmesine **için için** gülüyordu.”(s.28)

“Biz, Battal’ın daha çocuk denecek yaşlardayken çok meşhur bir pehlivanınızı başının üzerine kaldırıp **sallaya sallaya** yere çaldığını duyduk.”(s.28)

“Battal’ın karşısına çıkan savaşçıları **teker teker** tepelemesi ve tekfurun soluğu ta Konstantinopolis’te alması ne acıdır, diye konuştu.”(s.29)

“Müslümanlar gibi Bizanslılar da boş durmamış ve casusları aracılığıyla karşı tarafta **olan bitenleri** öğrenmişlerdi...”(s.29)

“Sevinçten, **bağırıp çağırırlar**, eğlenceler düzenlerlerdi.”(s.33)

“**Üç dört** kişilik gruplar **sağda solda** toplanmış **hararetili hararetili** tartışıyordu.”(s.39)

“Kendileri gibi Kutsal Saray’ın yolunu tutmuş **tek tük** insanlar görülüyordu.”(s.40)

“Güneş yükselmeye başlayınca **grup grup** halk ve askerler toplandı.”(s.40)

“Piskoposların en önünde ihtiyar Patrik Kalinikos oturuyor ve **derin derin** düşündüğü görülüyordu.”(s.42)

“Altın yıldızlı koca bir kapı, **yavaş yavaş** ardına kadar açıldı.”(s.42 - 43)

“**Konuşup konuşmamak** arasında kararsız olduğu anlaşılıyordu.”(s.44)

“Çünkü artık Jüstinyen’in haklı ya da haksız karşısına çıkacak herkesi **kırıp geçireceğini** biliyorlardı.”(s.46)

“Bu esnada **göz göze** gelen Battal ve Mühengi, kalabalığın arasından yavaşça sıyrılarak sarayın önünden uzaklaştılar.”(s.48)

“Delice hareketleri olan Jüstinyen’den bunu **hayli hayli** bekleyebiliriz.”(s.49)

“-Buralarda minareleri yükselecek camileri ve **yeri göğü** nurlandıran ezan seslerini düşün bir kere.”(s.49)

“Sahibini gören Aşkar da **tatlı tatlı** kişnedi.”(s.50)

“Bulutların arasından sıyrılan ay etrafı aydınlatıyor; bazı evlerin pencerelerinden süzülen ışıklar, karanlığı **yer yer** yırtıyordu.”(s.51)

“**Tek tük** insanlar görülüyor; havlayan ya da birbirleriyle didişen köpeklerin karartıları fark ediliyordu.”(s.51)

“Köşe başında dikilmiş aylaklık eden **dört beş** sarhoş, yanlarından geçen atların ayakları altında çiğnenmemek için kendilerini duvara yaslariken bağıştılar,” (s.52)

“Habercileri duydunuz işte; gönderdiğimiz kuvvetler Battal tarafından **darmadağın** edilmiş.”(s.52)

“**Anlı şanlı** silahşorlarımızı birer kılıç darbesi ile yere sermiş.”(s.52)

“**İri yarı** saray adamlarından biri ürkek bir sesle,” (s.52)

“-Üzerine seni öldürmek için inen kılıç, ya da gürz gördün mü, diye **arka arkaya** sorular sordu.”(s.53)

“Müslümanlar ortaya çıkıncaya kadar **zaferden zafere** uçan Bizans kartalına ne oldu?”(s.54)

“Herhalde bizim onun **hatırlayıp hatırlamadığımızı** anlamak istedi.”(s.55)

“Prens Ahmer **iri yarıydı**.”(s.55)

“Sarayın geniş salonuna **girer girmez** asık suratlı Jüstinyen’i selamlayan Ahmer,” (s.56)

“Jüstinyen **deli dolu** idi ama akrabalarına yumuşak davranırdı.”(s.56)

“Bizans ordusu Malatya’ya **iyiden iyiye** yaklaştığı sırada Müslüman ordusu da hazırlıklarını tamamladı.”(s.62)

“Ova, düşman askeri kaynıyor, Bizans ordusunun **ucu bucağı** gözüküyordu.”(s.63)

“**Bir iki** yerden çıkış kapıları yapalım.”(s.64)

“Zırhları güneş ışıkları altında **parıl parıl** yanıyordu.”(s.66)

“O devrin savaş geleneklerine uygun olarak önce **teke tek** çarpışmalar yapılacaktı.”(s.66)

“İki kılıç, ışıltılar saçarak, **kalkıp inmeye** başladı.”(s.67)

“Hasımlar iki saate yakın vuruştıkları halde **yenen yenilen** belli olmadı.”(s.67)

“İki cengaver de **kan ter** içinde kalmıştı; ama dövüşten vazgeçmeye niyetleri yoktu.”(s.67)

“Cude Gazi’nin büyük oğlu Süleyman, babasının atının yere düştüğünü **görür görmez** harekete geçti.”(s.68)

“Ali, **peş peşe** gelen iki silahşoru da tepeleyince Bizanslılar arasında bir kaynaşma başladı.” (s.69)

“Prens Ahmer’in yiğitliği övülüyor, şarap kadehleri **elden ele** dolaşıyordu.”(s.71)

“**Zaman zaman** gazilerin,” (s.72)

“Güneş ışıklarını **iyiden iyiye** hissettirdiğinde, iki tarafın askerleri de tekrar savaş düzeni aldı.”(s.71)

“Şakırtılar meydanda yankılanıyor, şimşeklenerek **inip kalkan** kılıçlar orduların en arka saflarından bile görülüyordu.”(s.73)

“Kaçırılmayacak avlar **birer birer** önüme geliyor, diyerek bir kahkaha savurdu.”(s.74)

“Emir Ömer Bey’e öldürücü bir darbe indirmeye hazırlanan Prens Ahmer **donda kaldı.**”(s.75)

“Karşısındaki Müslüman ise ancak **yirmi altı yirmi yedi** yaşlarındaydı.”(s.76)

“Bizanslıların çılgınca **bağırıp çağırma**larını ve kendisini öven seslerin yükselmesini bekleyen Ahmer, bu sessizlik karşısında şaşırıldı.”(s.78)

“Hayatımda şimdiye kadar rastlamadığım bir yiğitle **karşı karşıyayım.**”(s.78)

“Çünkü Battal, güçlü avuçlarıyla kavradığı gürzü Ahmer’in elinden **çekip aldı.**”(s.80)

“Şemun, çenesini ellerinin arasına almış **derin derin** düşünüyordu.”(s.82)

“Prens Ahmer, **üzüntülü üzüntülü:**” (s.82)

“Bizans ve Müslüman ordugahlarında **gidip gelen** karaltılar fark ediliyordu.”(s.83)

“**Utana sıkıla,**”(s.85)

“**Dereler tepeler** aştı.”(s.86)

“Neden hava **kararır kararmaz** gelmedin?”(s.86)

“Şarabın etkisiyle sarhoş olan Prens Ahmer, **ağır ağır** konuşarak,” (s.87)

“O kadar gür ki bağırdığı zaman **dağlar taşlar** inliyor; insanın yüreği hopluyor.”(s.88)

“İki güçlü adam güreşirken Anastasya ise büyük bir şaşkınlıkla **olup biteni** anlamaya çalışıyordu.”(s.90)

“**Suluk soluğa** kalan Ahmer, gülümsemeye çalışarak,”(s.91)

“**Zar zor** nefes alıyordu.”(s.91)

“Battal, **tane tane** en anlayacakları biçimde Ahmer’e ve Anastasya’ya İslam’ı anlattı.”(s.91)

“Oturup **uzun uzun** sohbet etiler.”(s.92)

“Malatya önlerinde iki ordu, önceki gün olduğu gibi savaş düzeninde **karşı karşıya** dizildi.”(s.93)

“Bizans askerlerinin zırhları ve mızraklarının uçları, güneş ışığı vurdukça **yanıp sönüyordu**.”(s.93)

“Ahmer’in başında heybetli bir miğfer; üzerinde de **parıl parıl** yanan bir zırh vardı.”(s.93)

“**Fırlattı fırlatmasına** ama hızla savrulan mızrak tıpkı önceki gün olduğu gibi Battal’ın usta kamçı darbesi ile parçalandı.”(s.94)

“Bizanslının atı, yeleleri uçuşarak cenk meydanında **şaşkın şaşkın oradan oraya** koşuyordu.”(s.94)

“**Olanlar oldu**, bunu da mı görecektik!” (s.95)

“Kılıçlar ve gürzler **kalkıp iniyordu**.”(s.97)

“Bizans askerlerine doğru esmeye başlayan sert bir rüzgar **tozu toprağı** düşmanın üzerine savurdu.”(s.97)

““*Ey kitap ehli! Niçin hakkı batıla karıştırıyor ve **bile bile gerçeği gizliyorsunuz?**”, diye cevap verdi.”(s.100)*

“**Hay hay** kardeşim, memnuniyetle.”(s.100)

“Bizans’ta **olan biteni** kısa sürede öğreniyorlardı.”(s.101)

“Battal konağa girerken Tavabil’e, Aşkar’ın hazır **olup olmadığını** sordu.”(s.102)

“Bu, **ince ince** akan bir dereydi.”(s.104)

“**Tekrar tekrar** da baksam aynı şeyi söylerim.”(s.104)

“Dinlerken ifadelerin ona ait **olup olmadığını** daha iyi anlarsın, dedi.”(s.105)

“**Yiğitler yiğidi** Battal Gazi!”(s.105)

“Ya o **güzeller güzeli** zarif Eleonora’nın Leandros Kulesi’nde hapiste tutulması, dedi.”(s.106)

“Delikanlı, uzun zaman dalgalar arasında **batıp çıkmış.**”(s.108)

“Battal adını duyanlar, istavroz çıkarıyor, etraflarına **ürkek ürkek** bakıyorlardı.”(s.109)

“İki iri cüsseli keşiş, sıraya girmiş olan askerleri **teker teker** kutsamaya başladılar.”(s.109)

“Yol boyunca da bu meseleyi **anlatıp anlatıp** gülüştüler.”(s.112)

“**Ağı mağı** unuttum.”(s.114)

“Eğer biraz daha kalsaydım; ya da kuleye daha fazla yaklaşmış olsaydım, **delik deşik** olmam işten bile değildi.”(s.114)

“Küreklere asılarak **güç bela** oradan uzaklaştım.”(s.114)

“**Belli belirsiz** dolaşan karartı yere çökmüş belki de olduğu yerde sızmıştı.”(s.115)

“Battal, Prenses’in içeride **olup olmadığını** anlamak için kapıya dayanıp seslendi.”(s.116 - 117)

“Karanlıkta ışıkları **belli belirsiz** seçilen Kontantinopolis’in kıyılarına baktı.”(s.119)

“Aşçılar **harıl harıl** yemek pişirdiler, diğer hizmetliler de kısa sürede misafirlerle dolmaya başlayan köşkte yemek dağıttılar.”(s.123)

“**Günden güne büyüyüp serpildi;** çok çabuk gelişti.”(s.123)

“**Silahşorlar silahşoru** babasına, babasının o müthiş gücüne dayanmaya başlamıştı ki zaten bu büyük bir hadiseydi.”(s.124)

“Adet olduğu üzere önce **teke tek** çarpışmalar yapıldı.”(s.126)

“Karşısına çıkan Bizans silahşorunu **bir iki** kılıç darbesinden sonra yere serdi.”(s.126)

“Fakat yiğit, başına doğru inen gürzü sapından yakaladı ve iki dövüşçü arasında **kıran kırana** bir güç mücadelesi başladı.”(s.128)

“Bu arada atına atlayan o **yiğitler yiğidi,**” (s.129)

“Uzunca süren bir çekişmeden sonra bizim yiğit, hasmının elinden gürzü **çekip aldı.**”(s.128)

“O yiğit, başının üzerinde oltaya yakalanmış balık gibi çarpınan iri cüsseli Gabriel’i kollarının üzerinde **bir iki** kere tarttıktan sonra kuvvetle yere çarptı.”(s.129)

“Gabriel’den sonra **ardı ardına** gelen dört Bizanslıyı daha tepeleyen Cafer’in iki ordu çarpışmaya başladığı zaman da karşısına çıkanları tepelediğini gözlerimle gördüm.”(s.130)

“Gizlendiğim yerden onun Bizanslıları **peş peşe** tepelediğini gördüm.”(s.131)

“Saide Hatun’un gözyaşları **bitip tükenmedi.**”(s.132)

“Ardından bu derece **ağlayıp sızlamak** bize yakışmaz.”(s.132)

“Silah kullanmada öyle incelikler öğretti ki Battal, genç yaşta eşsiz bir silahşor **olup çıktı.**”(s.135)

“O, serdarlığa **durup dururken** veya hatırla gelmedi.”(s.139)

“Uzun boylu, **iri yarı**, çakal suratlı bu adam çok güçlüdür.”(s.140)

““Sen şimdi **onu bunu** bırak da bana biraz Amuriye’den bahset.” dedi.”(s.140)

“Güneşi gören cins hayvan **tatlı tatlı** kişnedi.”(s.141)

“Ömer Bey, Battal’ın gittiği haberini **alır almaz,**” (s.141)

“Birlikte **yiyip içmişler.**”(s.143)

“Güneşin ışıklarının zayıflamaya başladığı saatlerde **birden bire** karşısına bir atlı çıkmış.”(s.144)

“Fakat yiğitler yiğidi Battal, topuzu **sıkı sıkı** tutarak bırakmamış.”(s.145)

“Elinin ayası da **acı acı** yandıği için kudurmuş gibi, Battal’a saldırmış.”(s.145)

“Evet, Battal Amuriye’ye vardığında **hayran hayran** etrafı seyretmiş, diye anlatmaya devam etti.”(s.146)

“Battal, o köşkün, Mihail’in köşkü olabileceğini tahmin etmiş ve atını **yavaş yavaş** o köşke doğru sürmüştü.”(s.146)

“Bu diyarda **eşi benzeri** yoktur.”(s.147)

“Orada çimenler arasına **uzanıp yatmış.**”(s.148)

“Tabii hepsi **iri yarı** canavar kılıklı adamlar...”(s.148)

“Battal’ın, az önce kendini **yere göğe** sığdıramayan Mihail’in aslında hantal biri olduğunu anlaması uzun sürmemiş.”(s.151)

“Onlar bütün **olup bitenleri** Amuriye’ye duyurmuşlar.”(s.152)

“Tekfur da Amuriye’den **gelir gelmez** hazırlıklara başlamış.”(s.155)

“Yok, ‘Bu istekleri yapmam!’ dersen ordum sizi çiğnedikten sonra Müslüman şehirlerini **yakıp yıkacak** ve ta Kabe’ye kadar gidecektir!”(s.155)

“**Koşa koşa** eve gittim.”(s.156)

“Gaziler, **akın akın** toplandılar.”(s.157)

“Fazla ilerlememiştik ki zırhları, tolgaları ve mızrakları güneş altında **ışıl ışıl** parıldaayan devasa düşman ordusunu gördük.”(s.159)

“Bir an Battal’ın **teke tek** yapılan çarpışmalarda karşısına çıkanları **birer birer** tepelediğini gören Tekfur’un, ordusunu harekete geçireceğini sandım.”(s.160)

“Bir an öylece kalakalan Kibriyanos, atının üzerinden **ağır ağır** yere devrildi.”(s.161)

“‘Şimdi de nereye **kaçıp gitti** acaba?’ diye söylenmeye başlamış.”(s.162)

“Onu kötülemekten vazgeç de serdarlık vazifeni **doğru dürüst** yap!”(s.163)

“Bu esnada arkada **olup bitenlere** dönüp bakmaya fırsatı olmayan Battal Gazi’nin etrafında hemen bir boşluk açılmıştı.”(s.164)

“Bizimkiler ise büyük bir metanetle yardım gelmesini bekliyor, **sessiz sessiz** dua ediyordu.”(s.164)

“**İri yarı** bir genç olan ve yüzbaşı rütbesini taşıyan elçi, **şıpır şıpır** terliyordu.”(s.168)

“**Çok çok...**”(s.169)

“O **yiğitler yiğidinin** sözlerine önem ver, tavsiyesinde bulundu.”(s.172)

“Battal Gazi Halife Süleyman’ın mektubu Malatya’ya **ulaşır ulaşmaz** yanına Ahmet Turan ve Malatyalı başka yiğitleri de alarak Konstantiniyye’ye gitti.”(s.173)

“Hükümdar olmak için kendi milletine ihanet eden bir adam, bize **haydi haydi** ihanet eder.”(s.173)

“Sonra da köylülerin içinden **iri yarı** birini işaret ederek,”(s.174)

“**İri yarı** köylü uzaklaşan arkadaşlarını arkasından **mahzun mahzun** bakarken Battal,”(s.175)

“Halk, **akın akın** Ayasofya’ya gidiyordu.”(s.176)

“Yanlarından geçen bir asker, Battal Gazi Ahmet Turan'a **heyecanlı heyecanlı** "General Leon, dün gece bizim tarafa geçmiş. Asker onu tutuyor. İmparator Theodosius, Leon'u imparator olarak tanıdığını söyledi. Leon bugün Ayasofya'da resmen Basileus ilan edilecek.” haberlerini verdi.”(s.176)

“**Zaman zaman** temin edilen erzak koca bir orada yetmiyor, kısa sürede tüketiliyordu.”(s.177)

“Artık açlıktan ağaç kabuklarını kemirmeye başlamış olan askerlerin midelerine **doğru dürüst** bir şeyler geleceğın düşünüyor ve satın aldıklarını bir an evvel orduya ulaştırmak için sabırsızlanıyordu.”(s.179)

“Battal soğuktan **tir tir** titremeye başladı.”(s.180)

“Sizi, manastırın dışında baygın vaziyette **görür görmez** tanıdım.”(s.182)

“**Uzun uzun** sohbet ettiler.”(s.183)

“Despina ağlayarak, “Başrahibemizi götürüyorlar!” dedi ve nefes almadan **olup biteni** anlatmaya başladı.”(s.184)

“Sen adı **dilden dile** dolaşan Battal Gazi olmalısın.”(s.186)

“Battal **yavaş yavaş** komutana doğru yaklaşıyordu.”(s.186)

“Aziz keşişin kukuletasının altında gözüken gözleri **çakmak çakmaktı**.”(s.190)

“İlk günlerde öyle bir feryat ediyordu ki sesi **yeri göğü tutuyordu**.”(s.191)

“Kim **olursa olsun** bir insana işkence etmek doğru değil.”(s.192)

“Meftul ve Battal, Patrik’le **yan yana** duran İmparator’a doğru ilerlediler.”(s.194)

“Battal'ın yürüyüşünde ve tavrında öyle bir eda vardı ki **göz göze** geldiklerinde Leon gözlerini kaçırmak zorunda kaldı.”(s.194)

“Battal, hakkında söylenenleri **için için** gülerek dinledi.”(s.196)

“Onu derinin içinden bir anda çıkarmak mümkün değildi; çünkü **yara bere** içindeki vücudu daha çok zarar görebilirdi.”(s.198)

“Eve **girer girmez** Abdüsselam’ı gizli bir odaya taşıdılar.”(s.199)

“Uygun hale gelince Abdusselam’ı **yavaş yavaş** derinin içinden çıkarır, merhem sürerek acılarına dindirirsin.”(s.199)

“İnsanlar her yerde **öbek öbek** toplanıyor,” (s.199)

“Askerler çat kapı evlere giriyor; ellerinde kılıçlar ve mızraklarla her tarafı **didik didik** ediyordu.” (s.199 – 200)

“Şehirde bütün bu hengame yaşanırken başkeşiş Meftul, **olan bitenle** ilgili olarak yeğeni sandığı Battal’a dert yanıyordu.” (s.200)

“Ziyafette **yiyip içtik**.”(s.201)

“Yakalanırsam askerler beni **parça parça** ederdi.”(s.202)

“Sen mertliğinle cömertliğinle cengaverliğinle iyi huylarınla çağımızı aşip adı **dilden dile** dolaşacak **yiğitler yiğidisin!**”(s.203)

Pekiştirilmiş Kelime

Romanda, kelimelerin ilk hecelerine m, r, p ünsüzleri getirilerek yapılan on bir pekiştirilmiş kelimeye rastlanmıştır. En çok kullanılan pekiştirilmiş kelimeler, ikişer kez kullanılan “dimdik” ve “kıpkırmızı”dır. Romandaki pekiştirilmiş kelimeler kullanım sıralarına göre şunlardır:

“Göğsüne bir gürz indiği halde, atının üzerinde sarsılmadan **dimdik** duruyordu.”(s.6)

“Üçünün de üzerinde çok şık kıyafetler var; ama o kızın **sapsarı**, gür ve uzun saçları beyaz ipekten yapılmış zarif elbisesinin omuzları üzerine dökülmüş...”(s.7)

“Tatlı esmer yüzünde, **simsiyah** gözleri ışıldıyordu.”(s.14)

“Köylüler **kıpkırmızı** kesildi.”(s.29)

“**Çepeçevre** hendek kazalım.”(s.64)

“Koca gürzü kalkanları parçalar, zırhları ezer, rakibini **yamyassı** ederdi.”(s.77)

“Kalkanları **paramparça** eden kafaları kıran göğüsleri parçalayan gürzünün indiği o Müslüman yiğit hala atının üzerindeydi.”(s.78)

“Bütün gücümle indirdiğim gürz göğsüne denk geldiği halde atının üzerinde **dimdik** durdu.”(s.87)

“Kısa bir süre önce hipodromda dövüşen; Kontantinopolis meyhanelerinde içki içip her rezalete karışan; gösterişli bir yaşam süren Ahmer gitmiş yerine **bambaşka** bir insan gelmişti.”(s.99)

“Tatlı ve esmer çehresindeki **kapkara** ve zeka fışkıran gözleri ile daha o vakitler ileride çok yakışıklı bir genç olacağı belliydi.”(s.124)

“Bunu söylerken yüzü **kıpkırmızı** olmuştu.”(s.183)

Abartma

Romanda on üç cümlede abartmaya rastlanmıştır. “Yıldırım gibi” iki kez kullanılarak en çok kullanılan abartma olmuştur. Kullanım sıralarına göre içinde abartma bulunan cümleler şunlardır:

“Bu ses, at üzerinde **dağ gibi** duran Müslüman bir yiğide aitti.”(s.14)

“Gövdesi **granit gibi** sağlam gözüküyordu ve bir elinde kırbaç tutuyordu.”(s.14)

“Öyle bir kaçıyorlardı ki **hipodromdaki yarışta olsalar muhakkak derece alırlardı.**”(s.15)

“**Bunun yanında saray adamları da halkı soyma yarışındaymış.**”(s.23)

“-Askerlerinle öyle tedbirler al ki **haberimiz olmadan kuş dahi uçmasın!** Bütün yollar tutulsun, emrini verdi.”(s.29)

“İçeri giren Battal **dev gibi** vücudu ile sanki odayı doldurmuştu.”(s.61)

“**Aşkar’ın ayakları sanki toprağa değmiyor; havada uçuyordu.**”(s.75)

“Bu sözlerden sonra **küçük bir dağ gibi** görünen gürzünü Battal’a bütün gücü ile savurdu.”(s.77)

“**Fakat bir çınar ağacını kökünden sökmeye çalışıyormuş gibiydi.**”(s.90)

“**Yıldırım gibi** cenk meydanına atılan yiğit, Gabriel’ in beş adım önünde zıncı diye atını durdurdu.”(s.127)

“Fakat Battal **şimşek gibi** bir hareketle kolunu kaldırdı ve tepesine inmek üzere olan gürzü, kalkanı ile savurdu.”(s.161)

“Ömer Bey’in erleri de **yıldırım gibi** yetiştiler ve Bizans ordusunun tam kalbine daldılar.”(s.164)

“İlk günlerde öyle bir feryat ediyordu ki sesi **yeri göğü tutuyordu.**”(s.191)

Değerlendirme

Romanda sekiz kez atasözü, dokuz yüz otuz bir kez deyim, elli kez benzetme, yüz seksen yedi kez ikileme, on bir kez pekiştirilmiş kelime kullanılmıştır. Ayrıca romanda, içinde abartma bulunan on üç cümle yer almaktadır. Sonuç olarak kitabın çocuğun dil gelişimini destekleyecek niteliklere sahip bir çocuk kitabı olduğu düşünülmektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ

Ahmet Yılmaz Boyunağa, uzun yıllar çocuk edebiyatı alanında eser vermiş bir yazardır. Timaş tarafından basılan kitapları günümüzde gittikçe daha çok çocuk okura ulaşmaktadır. Bu durum, incelemiş olduğumuz “Kırık Hançer” isimli romanının, 2014 yılının aralık ayında yirminci baskısını yapmasından da anlaşılabilir.

Çalışmamızda, yazmış olduğu on üç tarihi çocuk romanı dış yapı ve iç yapı özellikleri açısından incelenmiştir.

Romanlar, genel itibariyle aynı ekip tarafından ve dizi mantığıyla yayına hazırlandığı için, romanların dış yapısında belli bir üslubun bulunduğu görülmektedir. Romanlar kapak, kağıt cinsi, harfler ve dış yapıyla ilgili diğer unsurlar açısından özenle hazırlanmıştır.

Kitapların klasik kitap boyutunda olması, ilk bakışta öne çıkmalarını zorlaştırmaktadır. Bu nedenle boyut açısından yapılacak bir çalışmanın, kitapların, raftayken çocuğun ilgisini çekip kitabı incelemek istemesini sağlayacak bir duruma gelmesi açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Kitapların ciltleme kalitesi, piyasa ortalamasını yakalamaktadır. Fakat daha sağlam bir cilt olan sıvama cildin kullanılmasının, kitapların kullanım ömrünü uzatacağı düşünülmektedir. Kitaplarda şiraze, kurdele, kılıf gibi aksesuarların bulunması halinde de, kitap dış yapı açısından göze daha hoş gelecektir. Ancak daha önce de söylediğimiz gibi böyle bir durumda da kitapların şu anda makul olan fiyatlarının artacağı ortadadır.

Diğer unsurlar başlığı altındaki tek eksik ise, kitapların künyelerinde ilk ve sonraki basım tarihlerinin bulunmamasıdır. Kitaplarda sadece kendi basım tarihleri ve baskı sayıları bulunmaktadır. Bu durum, yıllar içindeki baskı durumlarını takip etme imkanını ortadan kaldırmaktadır.

Romanların sonunda yeni bir uygulama olarak kare bulmaca bulunmaktadır. Bu bulmacada romanda geçen bilgilerin yanında genel kültüre ait sorular da yer almaktadır. Bulmaca çözüldüğünde şifre ortaya çıkmakta, şifrede ise dizinin bir diğer romanının ismi bulunmaktadır. Bulmacaların, çocuğun eğlenirken, öğrendiklerini tekrar etmesi ve genel kültürünü geliştirmesi açısından yararlı olduğu düşünülmektedir. Bu uygulama, kitapların emsalleri arasından ön plana çıkmasını sağlamaktadır.

Kitaplarda, bölüm başlarında, kapak resminin siyah, küçültülmüş bir kopyasının bulunması haricinde resim kullanılmamıştır. Bu eksikliğin ileriki basımlarda giderilmesi gerektiği düşünülmektedir. Yeterli sayıda ve doğru aralıklarla kitaba yerleştirilen resimlerin, çocukların kitaba karşı daha çok ilgi duymaları, kahramanları, mekanları gözlerinde daha kolay canlandırmaları açısından yararlı olacağı kanısına varılmıştır.

Romanların dış yapı özelliklerinde karşılaşılan, önemli sayılabilecek tek hata, “Yasak Şehir” isimli romanın sırtında yazarın adının “ Ahhet Yılmaz Boyunağa” şeklinde yazılmasıdır. Bu, sonraki basımlarda düzeltilmesi gereken, önemli bir hatadır.

Kitaplar iç yapı özellikleri açısından incelendiğinde ise, Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın çocuk edebiyatı alanında yetkin bir isim olduğu görülmektedir.

Eserlerin konuları, tarihten alınmıştır. Tarihi bir olayın konu olarak temel alınmaması durumunda ise, hayali başkahramanın hayatının yanında, tarihi bir olay da ele alınmıştır. Bu durumun, romanların çocukların tarih bilgisini arttırmasını sağlaması açısından yararlı olduğu düşünülmektedir.

Ana fikir ve yardımcı fikirler, çocuğa dini, tarihi bilgiler veren ve insan ilişkileri hakkında çocuğu eğitme gayesi güden özellikler taşımaktadır. Bu bilgilerin çocuğun hem genel kültürünü arttıracığı hem de iyi bir birey olmasına yardımcı olacağı görüşüne varılmıştır.

Olay örgülerinin, çocuğun dikkatini uyanık tutacak bir durumda olduğu düşünülmektedir. Romanlardaki olayların ardı ardına, sarkmadan ilerlemesinin, çocuğun sıkılmasını engelleyeceği fikrine varılmıştır.

Romanlardaki mekanlar -roman konularından ötürü- önemli olayların yaşandığı coğrafyalardan seçilmiştir. Bu durum, İslam tarihi ve Müslüman Türklerin tarihi

açısından oldukça önemli olan bu coğrafyalar hakkında çocuğun bilgi sahibi olması açısından faydalı bulunmuştur.

Romanlardaki kahramanlar, genel itibariyle tarihi şahsiyetlerdir. Tarihi şahsiyetler anlatılırken, etraflarına serpiştirilen, bazen romanın gidişatında tarihi şahsiyetler kadar önemli olan hayali kahramanlar da romanlara heyecan ve hareket katmıştır. Başkahraman olan tarihi şahsiyetler hakkında detaylı bilgiler verilirken, hayali kahramanların da döneminin ve bulunduğu kültürün özelliklerini yansıttıkları, özenle oluşturuldukları görülmektedir.

Romanlarda iyi – kötü ayrımının çocuğa uygun biçimde verildiği görülmektedir. Ayrıca gerek tarihi şahsiyetler gerekse hayali kahramanlar açısından kitaplarda çocuğun rol model alabileceği birçok kahramana rastlanmıştır. Kitaplardaki kötü kahramanlar üzerinden de, çocuğa kötülerin ve kötülüğün hiçbir zaman kazanamayacağı sık sık hatırlatılmaktadır.

Bazı romanlarda, iyi kahramanların kötülere karşı mert ve adil davranışları, kötülerin bile saygılarını kazanmalarını sağlamaktadır. Bu sayede de çocuk, iyiliğin herkes tarafından –yeri gelince kişinin düşmanı tarafından bile – övüleceğini, dürüst, ahlaklı kişilerin toplumdaki her kesimden saygı göreceğini öğrenmektedir.

Romanlarda genel olarak yazar – anlatıcı yöntemi kullanılmıştır. Bunun, romanlardaki olay çokluğu, bu olayların farklı kahramanların başından, farklı coğrafyalarda geçmesi nedeniyle yapılan, doğru bir tercih olduğu düşünülmektedir. “Yasak Şehir” ve “Malazgirt’in Üç Atlısı”nda ise kahraman anlatıcı yöntemi başarılı bir şekilde kullanılmıştır.

Romanlarda Müslüman Arapların ve Müslüman Türklerin tarihlerindeki önemli olayların anlatıldığı, kronolojik sırayla incelendiğinde birçok önemli tarihi olay hakkında çocuğun bilgi sahibi olabileceği bir dizinin oluşturulduğu görülmektedir.

Romanların ilk basım tarihlerinin genel itibariyle seksenlerin ikinci yarısı ve doksanların ilk yarısında olduğu görülmektedir. İlk baskıları, sırasıyla 1977, 1982 ve 2006’da yapılan “Kırık Hançer”, “Fetih Sancakları” ve “Hanoğlu” bu genellemenin dışındadır.

Dil ve anlatım açısından baktığımızda ise, yazarın üslubunun gayet yalın ve anlaşılır olduğu görülmektedir. Üslup açısından dikkat çeken tek eksiklik, eserde imgenin kullanılmamış olmasıdır. En azından duygular anlatılırken imge kullanımına

başvurulmasının, kitapların hitap ettikleri yaş açısından, okurları yetişkinlerin okudukları romanlara hazırlama gibi bir işlevi olabileceği düşünülmektedir.

Kitaplarda ortalama olarak üç – dört kez atasözü kullanıldığı görülmektedir. Bunun, çocuğun dil gelişimini desteklemek açısından kabul edilebilir bir sayı olduğu düşünülmektedir. “Hilal Uğruna”da hiç atasözü kullanılmaması, bu bağlamda önemli bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır.

Romanlar, deyim açısından oldukça zengindir. En az deyim kullanılan kitap olan “Hanoğlu”nda bile beş yüz seksen bir kez deyim kullanılmıştır. Bu sayı diğer kitaplarda genel olarak sekiz yüzlerde seyrederken “Malazgirt’in Üç Atlısı” ve “Koçyiğit”te dokuz yüzlere çıkmıştır. Bu, kitabın çocuğun dil gelişimini desteklemek açısından önemli bir özelliğidir.

En az benzetme kullanılan roman olan “Hanoğlu”nda otuz kez benzetme kullanılmışken yüz yetmiş sekiz kez benzetme kullanılan “Kırık Hançer”, en çok benzetme kullanılan roman olmuştur.

“Yasak Şehir”de elli yedi kez ikileme kullanılır ve bu roman en az ikileme kullanılan roman olurken “Kırık Hançer”, iki yüz altmış altı kez ikileme kullanılmasından ötürü içinde en çok ikileme geçen roman olmuştur.

Dört kez pekiştirilmiş kelimeye rastlanan “Yasak Şehir”, içinde en az pekiştirilmiş kelime geçen romandır. On altı kez pekiştirilmiş kelime kullanılan “Malazgirt’in Üç Atlısı” ve “Özgürlük Savaşçısı” ise, en çok pekiştirilmiş kelime kullanılan romanlardır.

“Hanoğlu”, dokuz cümleyle içinde en az abartma bulunan roman olurken, yirmi altı cümlesinde abartmaya rastlanan “Kırık Hançer” ise abartmanın en çok kullanıldığı romandır.

Dil ve anlatım açısından benzetme, ikileme, pekiştirilmiş kelime ve abartma kullanımının alt ve üst sınırlarına baktığımızda, bu öğelerin yeterli miktarda tüm kitaplarda bulunduğu görülmektedir.

Çalışmalarımız sonucunda, Ahmet Yılmaz Boyunağa’nın tarihi çocuk romanlarının çocuk edebiyatının temel öğelerine sahip olduğu görülmüştür. Kitapların dış yapı ve iç yapı açısından saymış olduğumuz bu özellikleri, bu kaniya varmamızda etkili olmuştur.

Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın söz konusu olan eserlerinin, +13 yaş grubu için tarih, din ve genel kültür bilgisini arttırma, olumlu tutum ve davranış kazanma, dil gelişimini destekleme açısından yararlı olduğu düşünülmektedir. Bu romanların anne babalar ve öğretmenler tarafından çocuklara tavsiye edilebileceği kanısına varılmıştır.

KAYNAKÇA

- Akbaş, A. V. (1987). Soruşturma 2. *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*, İstanbul: Gökyüzü Yayınları, 377 – 378.
- Aksoy, Ö. A. (2014a). *Atasözleri Sözlüğü* (53. Baskı). İstanbul: İnkılap Kitabevi
- _____, _____. (2014b). *Deyimler Sözlüğü* (53. Baskı). İstanbul: İnkılap Kitabevi
- Aktaş, Ş. (2003). *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş* (6. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları
- Aktaş, Ş. , Gündüz, O. (2010). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*(13. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları
- Akyalçın, N.(2007). *Türkçe İkilemeler Sözlüğü Tanıklı*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Alpay, M. (1987).Okulöncesi Dönemde Edebiyatın İşlevi. *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*, İstanbul: Gökyüzü Yayınları, 523 – 528.
- Alpöge, G. (11 – 12 Kasım 2005). Okulöncesi Kitapları ve Çocuk Edebiyatı. *Çocuk ve İlkgençlik Edebiyatı Kurultayı Bildiri Kitapçığı*. Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Arıcı, A. F. , Ungan, S. (2012). *Yazılı Anlatım El Kitabı*, Ankara: Pegem Akademi
- Ay, A. (2001). *Türk Edebiyatından Çocuklara Şiirler Antolojisi*. Ankara: Akçağ
- _____, _____. (2005). Çocuk Yetiştirmek ve Edebiyat. *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı, 104 – 105*, 468 – 469.
- Ayyıldız, M. , Birgören, H. (2005). *Edebiyat Bilgi ve Teorileri*. Ankara: Akçağ Yayınları
- Başal, H. A. (2012). *Gelişim ve Psikoloji* (5. baskı). Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım
- Başaran, M. (1987). Soruşturma I. *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*, İstanbul: Gökyüzü Yayınları, 315.
- Boyunağa, A. Y. (2011). *Yasak Şehir* (8. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınevi
- _____, _____. (2013). *Fetih Sancakları* (7. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınevi

- _____, _____. (2014). *Altın Ferman (Berke Noyan)* (10. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınevi
- _____, _____. (2014). *Efsane Komutan (Tarık bin Ziyad)*(11. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınevi
- _____, _____. (2014). *Hanoğlu (Bir Selçuklu Kahramanı)* (5. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınevi
- _____, _____. (2014). *Hilal Uğruna* (11. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınevi
- _____, _____. (2014). *Kırık Hançer* (20. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınevi
- _____, _____. (2014). *Koçyiğit (Seyit Battal Gazi)* (3. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınevi
- _____, _____. (2014). *Korkusuz Cengaver* (8. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınevi
- _____, _____. (2014). *Malazgirt'in Üç Atlısı (Aksungur)* (17. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınevi
- _____, _____. (2014). *Osmanlı Leventleri (Seydi Ali Reis ve Leventlerinin Maceraları)*(9. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınevi
- _____, _____. (2014). *Zafer Rüzgarları* (13. Baskı) İstanbul: Timaş Yayınevi
- _____, _____. (2015). *Özgürlük Savaşçısı (Şeyh Şamil)* (8. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınevi
- Ciravoğlu, Ö.(2000). *Çocuk Edebiyatı* (4. Baskı). İstanbul: Esin Yayınları
- Çakmak Güleç, H. , Geçgel, H. (2006). *Çocuk Edebiyatı*(2. Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık
- Çokum, S. (1987). Soruşturma I. *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*, İstanbul: Gökyüzü Yayınları, 316.
- Dayıoğlu, G. (1987). Soruşturma I. *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*, İstanbul: Gökyüzü Yayınları, 317 – 318.
- Demir, H. (1987). Soruşturma I. *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*, İstanbul: Gökyüzü Yayınları, 318 – 319.
- Dilçin, C. (2005). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi* (8. Baskı). Ankara: TDK

- Dilidüzgün, S. (2003). *İletişim Odaklı Türkçe Derslerinde Çocuk Kitapları* (2. Baskı). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları
- _____, _____. (2004). *Çağdaş Çocuk Yazını* (2. Baskı). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları
- Foulquie, P. (1994). *Pedagoji Sözlüğü* (Çev: Cenap Karakaya). İstanbul: Sosyal Yayınları
- Gencan, T. N. (2001). *Dilbilgisi*. Ankara: Ayraç Yayınevi
- Gökşen, E. N. (1975) *Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız* (3. Baskı). İstanbul: Hikmet – Dava – Çağ Yayınları
- Güleryüz, H. (2003). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı* (2. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Gündüz, S. (2003). *Roman ve Öykü Yazma Sanatı*. İstanbul: Toroslu Kitaplığı
- Güneş, F. (2013). *Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller*. Ankara: Pegem Akademi
- Gürel, Z. , Temizyürek, F. , Şahbaz, N. K. (2007). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Öncü Kitap
- K. , T. D. (1987). Soruşturma I. *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*, İstanbul: Gökyüzü Yayınları, 319 – 321.
- Karataş, T. (2011). *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü* (3. Baskı), İstanbul: Sütun Yayınları
- Kaya, D. (2010). *Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*(2. Baskı). Ankara: 2010
- Kayıkcı, A. (1985, Eylül 23). *Tarih ve Medeniyet* (Ahmet Yılmaz Boyunağa ile Mülakat). Türkiye Gazetesi
- Kemal, Y. (2005, Kasım 6). *Çocuklar İçin*. Vatan Gazetesi Vatan Pazar Eki
- Kıbrıs, İ. (2006). *Çocuk Edebiyatı*. (3. Baskı). Ankara: Tekağaç Eylül Yayınları
- Kolcu, A. İ. (2006). *Öykü Sanatı* (2. Baskı). Konya: Salkımsöğüt Yayınevi
- Korkmaz, Z. (2003). *Gramer Terimleri Sözlüğü* (2. Baskı). Ankara: TDK
- Kukul, M.H. (1990, Mart 3). *Ahmet Yılmaz Boyunağa ile Tarih Romancılığı Üzerine*. Türkiye Gazetesi
- _____, _____. (1995, Ekim, 24). *Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın Ardından*. Türkiye Gazetesi

- _____,_____(2015a, Ekim 8). Ahmet Yılmaz Boyunağa'dan Birkaç Hatıra - 1. <http://www.dengegazetesi.com.tr/ahmet-yilmaz-boyunagadan-birkac-hatira-1-10999yy.htm> adresinden 13.05.2016 tarihinde erişilmiştir.
- _____,_____(2015b, Ekim 9). Ahmet Yılmaz Boyunağa'dan Birkaç Hatıra - 2. <http://www.dengegazetesi.com.tr/ahmet-yilmaz-boyunagadan-birkac-hatira-2-11005yy.htm> adresinden 13.05.2016 tarihinde erişilmiştir.
- _____,_____(2015c, Ekim 10). Ahmet Yılmaz Boyunağa'dan Birkaç Hatıra - 3. <http://www.dengegazetesi.com.tr/ahmet-yilmaz-boyunagadan-birkac-hatira-3-11010yy.htm> adresinden 13.05.2016 tarihinde erişilmiştir.
- Meriç, C. (2013). *Kültürden İrfana*. İstanbul: İletişim Yayınları
- Moran, B. (2007). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri* (16. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları
- Nas, R. (2002). *Örneklerle Çocuk Edebiyatı*. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları
- Oğuzkan, A. F. (2010). *Çocuk Edebiyatı* (9. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık
- Okay, M. O. (1987). Edebiyat Dünyasında Çocuk. *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*, İstanbul: Gökyüzü Yayınları, 61 – 65.
- Öz, E. (1987). Soruşturma 3. *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*, İstanbul: Gökyüzü Yayınları, 407
- Özdemir, E. (2001). *Açıklamalı Atasözleri Sözlüğü* (7. Baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi
- _____,_____. (2010). *Sözlü – Yazılı Anlatım Sanatı(Kompozisyon)*(16. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi
- Özdemir, M. (2010). Olay Çizgisi Odaklı Hikaye Okuma Yöntemi, Yıldız Tozu Örneği. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 138 – 153.
- Özkan, H. (1987). Soruşturma I. *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*, İstanbul: Gökyüzü Yayınları, 327 - 328.
- Polat, A. (2015, Aralık 28). Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın Tarihi Romancılığı Hakkında, Şair ve Yazar M. Halistin Kukul'la Bir Sohbet.<http://www.dengegazetesi.com.tr/ahmet-yilmaz-boyunaganin-tarihi-romanciligi-11411yy.htm> adresinden 13.05.2016 tarihinde erişilmiştir.

- Püsküllüoğlu, A. (2003). *Arkadaş Türkçe Sözlük* (4. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi
- Sağlık, Ş. (2005). Çocuk Romanları. *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, 104 – 105, 231 – 255.
- Saraç, M. A. Y. (2007). *Klasik Edebiyat Bilgisi Belagat* (6. Baskı). İstanbul: 3F Yayınevi
- Saygılı, S. (2004). *Çocuklarda Davranış Bozuklukları*. İstanbul: Elit Yayınları
- Sever, S. , Kaya, Z. , Aslan, C. (2006). *Etkinliklerle Türkçe Öğretimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları
- Sever, S. (2010). *Çocuk ve Edebiyat* (5. Baskı). İzmir: Tudem
- Sınar Çılgın, A. (2007). *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Morpa
- Süreya, C. (1987). Soruşturma I. *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*, İstanbul: Gökyüzü Yayınları, 329.
- Şenol, S. (2006). *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı*. Ankara: HYB Yayıncılık
- Şimşek, T. (2002). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Rengarenk Yayınları
- Şirin, M. R. (1987). *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*. İstanbul: Gökyüzü Yayınları
- _____, _____. (1989a). *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1989*. İstanbul: Gökyüzü Yayınları
- _____, _____. (1989b). Bir Yazarlık Biçimi, *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*, İstanbul: Gökyüzü Yayınları, 58 – 61.
- _____, _____. (1994). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları
- _____, _____. (2007). *Çocuk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış*. Ankara: Kök Yayıncılık
- Tamer, Ü. (1987). Soruşturma I. *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*, İstanbul: Gökyüzü Yayınları, 330.
- Taşdelen, V. (2005). Çocuk Edebiyatında Yalınlık İlkesi. *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, 104 – 105, 352 – 361.
- Tekin, A. (1999). *Edebiyatımızda İsimler ve Terimler* (2. Baskı). İstanbul: Ötüken Yayınları
- Türk Dil Kurumu. (1998). *Türkçe Sözlük* (9. Baskı). Ankara: TDK
- _____. (2011). *Türkçe Sözlük* (11. Baskı). Ankara: TDK

- Ural, Y. (1987). Yalvaç Ural'la Çocuk Edebiyatı Üzerine, *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*, İstanbul: Gökyüzü Yayınları, 353 – 356.
- Vardar, B. , Güz, N. , Huber, E. , Senemoğlu, O. , Öztokat, E. (1998). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: ABC Kitabevi
- Yalçın, A. , Aytaş, G. (2003). *Çocuk Edebiyatı* (2. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları
- Yazıcı, O. O. (1987). Soruşturma I. *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1987*, İstanbul: Gökyüzü Yayınları, 331 – 332.
- Yurdadoğ, B. Ü. (23 Nisan 1994).Çeşitli Yaş Gruplarında Çocuk Kitaplarının Kağıt, Hurufat ve Renk Seçiminde Dikkat Edilecek Hususlar. *Birinci Çocuk Edebiyatı Sempozyumu Bildiri ve Tartışmalar Kitapçığı*. İlesam, Ankara
- WEB1, Ziya Gökalp'e babasının vasiyeti. earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/.../001507343006.pdf?...1... adresinden 02.05.2016 tarihinde erişilmiştir.
- WEB2, www.genctimas.com/kitaplar/-13-tarihi-roman adresinden 12.08.2015 tarihinde erişilmiştir.

ÖZGEÇMİŞ

Ömer Çelik, 26 Eylül 1989'da Edirne'de doğdu. 2003 yılında Sakarya Orhangazi İlköğretim Okulunu bitirdi. 2007 yılında Sakarya Anadolu Lisesi'nden mezun oldu. Aynı yıl Sakarya Üniversitesi Türkçe Eğitimi bölümünü kazandı ve 2011 yılında buradan birincilikle mezun oldu. 2011 yılında atandığı öğretmenlik görevi sırasında Düzova Ortaokulu (Şırnak - Silopi), Ali Dilmen Ortaokulu (Sakarya) ve Dokurcun Ortaokulu'nda (Sakarya) çalıştı. 2013 yılında, mezun olduğu üniversitenin yüksek lisans programına başladı. 2016'nın Nisan ayında Gazi Üniversitesi Türkçe Eğitimi bölümünde araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladı. Halen bu görevi sürdürmektedir.

İletişim Bilgileri:

Adres: Ortamahalle, Hasır Sokak, Verdes Park Blokları, B Blok, No: 31 Kat: 2
Daire:6 Serdivan/ SAKARYA

Tel: 05549423793

E – mail: omercelik_1989@hotmail.com